

สรุปประเด็นข้อสังเกต และมติ คปก. ที่สำคัญ

ครบรอบ 50 ปี (2518 - 2568)

เล่ม 2

(ปี 2547 - 2568)

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2518 มีภารกิจในการแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน ช่วยให้เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือมีที่ดินเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การประกอบอาชีพได้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง และใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินจะอยู่ภายใต้การบริหารงานโดยคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน มาตรการ ระเบียบ หรือข้อบังคับ และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 นับถึงปัจจุบัน ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินมาครบรอบ 50 ปี แล้ว

สำนักวิชาการและแผนงาน ได้เล็งเห็นความดี คปก. มีความสำคัญและเป็นประโยชน์สำหรับข้าราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค เพื่อใช้เป็นแนวทางหรือเครื่องมือสำหรับค้นคว้า อ้างอิง และเป็นฐานข้อมูลที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานในการปฏิรูปที่ดินประสบผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ดังนั้น จึงได้รวบรวมและจัดทำสรุปประเด็นข้อสังเกตและมติ คปก. ที่สำคัญ ครบรอบ 50 ปี (ปี 2518 - 2568) โดยมี 2 เล่ม ประกอบด้วย เล่มที่ 1 (ปี 2518 - 2546) และเล่มที่ 2 (ปี 2547 - 2568) ซึ่งเป็นการรวบรวมและจัดทำสรุปประเด็นข้อสังเกตและมติ คปก. ที่สำคัญ ที่เป็นการขออนุมัติหลักการ หลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่สำคัญ นโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การประกาศเขตปฏิรูปที่ดิน ที่มาของการจัดตั้งสหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้การตีความบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปัญหาข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อสร้างสถานที่กำจัดขยะ และการแต่งตั้งคณะทำงาน คณะอนุกรรมการ คณะกรรมการต่าง ๆ รวมถึงเจตนารมณ์ความเป็นมาของร่างพระราชกฤษฎีกา ร่างกฎกระทรวง ร่างประกาศกระทรวง และร่างระเบียบ คปก. ตลอดจนประเด็นเนื้อหาและข้อสังเกตร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. และการขับเคลื่อนนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล นโยบายเอนด์เพื่อการเกษตรนโยบายเอนด์ต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน และนโยบายสำคัญอื่น ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานในวงงานของ ส.ป.ก.

สำนักวิชาการและแผนงาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงานใน ส.ป.ก. และบุคคลทั่วไป ในการสืบค้นและค้นคว้า เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นแนวทางในการพัฒนางานปฏิรูปที่ดินของประเทศไทยต่อไป

กลุ่มงานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน

สำนักวิชาการและแผนงาน

กันยายน 2568

สารบัญ

หน้า

การประชุมครั้งที่ 1/2547 เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2547

- เรื่องที่ 4.4 ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งแพรกยอ 1
และที่สาธารณประโยชน์ทุ่งยวน ตำบลชุมพล กิ่งอำเภอศรีนครินทร์
จังหวัดพัทลุง ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

การประชุมครั้งที่ 2/2547 เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2547

- เรื่องที่ 4.5 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวร 1
ตามมติคณะรัฐมนตรี (2 เรื่อง)
- เรื่องที่ 4.7 ขออนุมัติปรับราคาจัดซื้อที่ดินเพื่อการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินชั้นสูง 2
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การประชุมครั้งที่ 3/2547 เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2547

- เรื่องที่ 4.1 การแก้ไขระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 3
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการให้กู้ยืมเงินกองทุน
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
ในเขตปฏิรูปที่ดิน
- เรื่องที่ 4.2 การแก้ไขปัญหาการจัดที่ดิน ส.ป.ก. 4-01 ให้ตรงกับตัวเกษตรกร 4
ผู้ถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
- เรื่องที่ 4.3 ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติ 9
คณะรัฐมนตรีในท้องที่จังหวัดยโสธร กาฬสินธุ์ ศรีสะเกษ อุตรดิตถ์
สกลนคร แม่ฮ่องสอน และเพชรบูรณ์ จำนวน 9 พื้นที่
รวมเนื้อที่ประมาณ 91,808 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน
- เรื่องที่ 4.5 ขออนุมัติกำหนดรายได้ของผู้อาศัยตามพระราชบัญญัติ 9
กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ. 2535

การประชุมครั้งที่ 4/2547 เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2547

- เรื่องที่ 5.1 การแก้ไขปัญหาการถือครองที่ดินแปลงใหญ่ในเขตปฏิรูปที่ดิน 9

สารบัญ

หน้า

การประชุมครั้งที่ 5/2547 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2547

เรื่องที่ 3.5	ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่จำแนก ออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี (2 เรื่อง)	11
เรื่องที่ 3.5.1	ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรี ในท้องที่อำเภอโพธิ์ไทร และอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี	11
เรื่องที่ 3.5.2	ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าฝั่งซ้ายห้วยทับทัน แปลงที่ 3 ตำบลตาตุม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์	11
เรื่องที่ 3.6	ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ในท้องที่อำเภอป่าพะยอม อำเภอศรีบรรพต อำเภอบางแก้ว และอำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง จำนวน 14 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 35,214 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน	11

การประชุมครั้งที่ 1/2548 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2548

เรื่องที่ 4.1	ขอความเห็นชอบให้เลขาธิการ ส.ป.ก. หรือผู้ที่เลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมายเป็นผู้ฟ้องคดีหรือดำเนินคดีปกครองแทนคณะกรรมการ	13
เรื่องที่ 4.4	ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรี (รวม 4 เรื่อง)	13
เรื่องที่ 4.4.1	ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่จำแนกเป็นที่จัดสรรเพื่อเกษตรกรรม ในท้องที่จังหวัดสงขลา จำนวน 3 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 2,606.25 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน	13
เรื่องที่ 4.4.2	ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติ คณะรัฐมนตรีในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอห้วยฉัตร และอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง จำนวน 2 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 5,363 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน	14
เรื่องที่ 4.4.3	ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรี ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอบ้านตาก อำเภอแม่สอด อำเภอสามเงา และกิ่งอำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก จำนวน 8 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 42,978 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน	15

สารบัญ

หน้า

เรื่องที่ 4.4.4	ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรี ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอสูงเม่น อำเภอเด่นชัย อำเภอร้องกวาง อำเภอสอง อำเภอลอง อำเภอวังชิ้น และอำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ จำนวน 13 พื้นที่ 35 แปลง เนื้อที่ประมาณ 39,378 ไร่	16
เรื่องที่ 4.5	ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (รวม 3 เรื่อง)	17
เรื่องที่ 4.5.1	ขออนุมัติพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์โคกนาโอ ตำบลนาเตือ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เนื้อที่ประมาณ 508 ไร่ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม	17
เรื่องที่ 4.5.2	ขออนุมัติพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งหนองไพร ในท้องที่ตำบลทรงธรรม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เนื้อที่ประมาณ 933-0-37 ไร่ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดินอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร	17
เรื่องที่ 4.5.3	ขออนุมัติพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ป่ากระทือ ตำบลวังแดง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี เนื้อที่ประมาณ 659.75 ไร่ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี	18
เรื่องที่ 4.12	การแก้ไขระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	18
เรื่องที่ 4.13	การแก้ไขระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาลดหรือยกเว้นการเก็บ ค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	19
การประชุมครั้งที่ 2/2548 เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2548		
เรื่องที่ 4.2	ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (รวม 5 เรื่อง)	19

สารบัญ

	หน้า
เรื่องที่ 4.2.1 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ ทำเลเลี้ยงสัตว์ป่าทุ่งยาว (เพิ่มเติม) ในท้องที่ตำบลบ้านนา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร เนื้อที่ประมาณ 450 ไร่	19
เรื่องที่ 4.2.2 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ ในท้องที่อำเภอบางแก้ว และอำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง จำนวน 3 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 6,721 ไร่	20
เรื่องที่ 4.2.3 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ ในท้องที่ตำบลห้วยสะแก ตำบลระวิง อำเภอเมือง และตำบลบ่อรัง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ รวมเนื้อที่ประมาณ 12,914-2-58 ไร่	20
เรื่องที่ 4.2.4 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ สันหนองต้นม่วง ตำบลปากอ้อม อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย เนื้อที่ประมาณ 39 ไร่	21
เรื่องที่ 4.2.5 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ โคกหนองสำนักในท้องที่ตำบลศรีวิสัย อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เนื้อที่ประมาณ 3,516 ไร่	21
เรื่องที่ 4.3 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าบ้านนา - ท่าเรือ - เคียนซา (แปลงที่ 7) อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ประมาณ 1,315 ไร่	21
การประชุมครั้งที่ 3/2548 เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2548	
เรื่องที่ 4.3 “ศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน” ตามแผนแก้ไขปัญหาคความยากจน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	21
การประชุมครั้งที่ 4/2548 เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2548	
เรื่องที่ 3.3 ขออนุมัติยกเว้นค่าเช่าให้สถาบันเกษตรกรที่ขอใช้ที่ดินสำหรับกิจการ ที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	23

สารบัญ

หน้า

การประชุมครั้งที่ 1/2549 เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2549

- เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัติพื้นที่เพื่อนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน 25
- เรื่องที่ 3.2 การพัฒนาที่ดินพระราชทาน เนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติ 26
ครบ 60 ปี และการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกร

การประชุมครั้งที่ 2/2549 เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2549

- เรื่องที่ 3.1 แนวทางการออกเอกสารสิทธิที่ดินและขออนุมัติเปลี่ยนรูปแบบ 28
จัดทำหนังสือรับมอบที่ดินและอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์
ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.4-01ค) มาตรฐาน 1 : 4000
ในปีงบประมาณ 2550 - 2551
- เรื่องที่ 3.2 โครงการความร่วมมือไตรภาคีการปรับโครงสร้างสินค้าเกษตร 29
เชิงการตลาดนำการผลิต
- เรื่องที่ 3.4 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ 30
คลองลาวนอน ตำบลราษกรุด อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง
เนื้อที่ประมาณ 1,740 ไร่ (ประกาศเขตบางส่วน)

การประชุมครั้งที่ 3/2549 เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2549

- เรื่องที่ 3.2 ความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และ ส.ป.ก. 30
ในการจัดหาและพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน
- เรื่องที่ 3.3 มาตรการแรงจูงใจแก้ไขปัญหาความยากจนด้านอัตราดอกเบี้ย 31
เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

การประชุมครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2550

- เรื่องที่ 3.2 โครงการเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 33
80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550
- เรื่องที่ 3.4 การขยายผลองค์ความรู้ปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง 33
สู่ชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน
- เรื่องที่ 3.5 มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับความเสียหาย 34
จากภัยธรรมชาติ
- เรื่องที่ 3.7 การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน 35
จำนวน 4 พื้นที่

สารบัญ

หน้า

เรื่องที่ 3.8	ทบทวนองค์ประกอบในคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	36

การประชุมครั้งที่ 2/2550 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2550

เรื่องที่ 3.1	ความร่วมมือในการจัดที่ดินทำกินและสร้างโอกาสทางการศึกษา ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)	36

เรื่องที่ 3.2	ความร่วมมือต่างประเทศระหว่างสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) และ National Pingtung University of Science and Technology - NPUST สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)	37

เรื่องที่ 3.3	การดำเนินการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน	38

เรื่องที่ 3.4	หลักเกณฑ์ วิธีการ ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่ง ของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่สั่งให้สันสิทธิการ เข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน	40

เรื่องที่ 3.5	การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ในที่สาธารณประโยชน์ห้วยนาหวาย (ห้วยมะนาว) ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	41

การประชุมครั้งที่ 3/2550 เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2550

เรื่องที่ 3.2	ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	41

เรื่องที่ 3.4	การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดสตูล 2 พื้นที่ และจังหวัดพัทลุง 1 พื้นที่ (รวม 3 พื้นที่)	43

การประชุมครั้งที่ 4/2550 เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2550

เรื่องที่ 3.3	มาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน	43

เรื่องที่ 3.4	การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 3 จังหวัด 4 พื้นที่	44

สารบัญ

หน้า

การประชุมครั้งที่ 5/2550 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2550

เรื่องที่ 3.1	มาตรการแรงจูงใจพัฒนาธุรกิจสถาบันเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดิน (สหกรณ์)	45
เรื่องที่ 3.4	การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ จังหวัดเชียงราย จังหวัดตรัง และจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 3 จังหวัด 8 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 25,358 ไร่	46

การประชุมครั้งที่ 1/2551 เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2551

เรื่องที่ 3.1	โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ผ่านกลไก สถาบันอาชีวศึกษา	46
เรื่องที่ 3.2	โครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชเศรษฐกิจ และพืชพลังงานทดแทนในเขตปฏิรูปที่ดิน	48
เรื่องที่ 3.4	การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ในที่สาธารณประโยชน์ จังหวัดอุดรดิตถ์ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดชุมพร และจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 8 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 4,737-3-85 ไร่	49
เรื่องที่ 3.7	โครงการพลิกโฉมนาข้าวเขตปฏิรูปที่ดิน 1 ล้านไร่	50

การประชุมครั้งที่ 2/2551 เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2551

เรื่องที่ 3.2	การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 3 พื้นที่ (จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดอำนาจเจริญ) เนื้อที่ประมาณ 204,176 ไร่	52

การประชุมครั้งที่ 1/2552 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่องที่ 3.1	การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 2 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 15,313-3-83 ไร่	53
เรื่องที่ 3.1.1	การดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรีป่าหนองเรือ (หมายเลข 25) เนื้อที่ประมาณ 14,733 ไร่ จังหวัดเลย และจังหวัดหนองบัวลำภู	53

สารบัญ

	หน้า
เรื่องที่ 3.1.2 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ที่เลี้ยงสัตว์ หมู่ที่ 7 ตำบลพะโต๊ะ อำเภอบัวพะไล จังหวัดชุมพร เนื้อที่ประมาณ 580-3-83 ไร่	54
เรื่องที่ 3.3 การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค	54
การประชุมครั้งที่ 2/2552 เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2552	
เรื่องที่ 3.1 การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค	55
เรื่องที่ 3.2 การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่จำแนก ออกจากป่าไม้อาวุธตามมติคณะรัฐมนตรีป่าโคกหินแดง จังหวัดมหาสารคาม เนื้อที่ประมาณ 36,460 ไร่	56
การประชุมครั้งที่ 3/2552 เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2552	
เรื่องที่ 3.1 การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ในท้องที่จังหวัดแพร่ และจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 3 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 18,527-2-25 ไร่	56
เรื่องที่ 3.1.1 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่จำแนกเป็นที่จัดสรร เพื่อการเกษตรกรรมป่าห้วยป้อม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ เนื้อที่ประมาณ 11,860 ไร่	56
เรื่องที่ 3.1.2 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์เนินหนองดู่ เนื้อที่ประมาณ 2,811-2-32 ไร่ และที่สาธารณประโยชน์เนินเขามะคัง เนื้อที่ประมาณ 3,855-3-93 ไร่ ในท้องที่ตำบลฝักขาง อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ รวม 2 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 6,667-2-25 ไร่	56
การประชุมครั้งที่ 4/2552 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2552	
เรื่องที่ 3.4 การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค	57
เรื่องที่ 3.5 ขออนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่ต่าง ๆ ของจังหวัดขอนแก่น	58

สารบัญ

หน้า

การประชุมครั้งที่ 1/2553 เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2553		
เรื่องที่ 3.4 การอนุมัติอัตราค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อกิจการผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานลม		58
การประชุมครั้งที่ 2/2553 เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2553		
เรื่องที่ 3.1 การแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดหาที่ดินและจัดที่ดิน ให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือเรื่องที่ดินทำกิน ตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2552		59
เรื่องที่ 3.2 การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดชัยภูมิ		60
การประชุมครั้งที่ 3/2553 เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2553	-	62
การประชุมครั้งที่ 4/2553 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2553		
เรื่องที่ 3.5 หลักเกณฑ์และวิธีการช่วยเหลือผู้ไร้ที่ดินทำกิน		63
เรื่องที่ 3.6 การจัดหาที่ดินของรัฐบาลดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่จำแนก ออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีในท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 พื้นที่ 11 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 4,349 ไร่		66
การประชุมครั้งที่ 1/2554 เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2554		
เรื่องที่ 3.4 การจัดหาที่ดินของรัฐบาลดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 4 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 8,968 ไร่		66
เรื่องที่ 3.4.1 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรีป่าเทือกเขาปลายไต้ะ - เขาศก แปลงที่ 1 (บางส่วน) ตำบลรมณีย์ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา เนื้อที่ประมาณ 6,330 ไร่		66
เรื่องที่ 3.4.2 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรีในท้องที่จังหวัดยโสธร จำนวน 3 พื้นที่ 14 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 2,638 ไร่		67

การประชุมครั้งที่ 2/2554 เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2554

- เรื่องที่ 3.1 การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ในท้องที่จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดพัทลุง และจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมเนื้อที่ประมาณ 57,275-1-52 ไร่ 68
- เรื่องที่ 3.1.1 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ท่าเลเลี้ยงสัตว์ โคกสวาย (บางส่วน) ตำบลประทัดบุ อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เนื้อที่ประมาณ 300-1-12 ไร่ 68
- เรื่องที่ 3.1.2 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ทุ่งศาลาน้ำตก (เพิ่มเติม) ในท้องที่ตำบลปันแต และตำบลแหลมโดนด อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ประมาณ 2,045-0-40 ไร่ 68
- เรื่องที่ 3.1.3 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่รกร้างว่างเปล่าพื้นที่ที่กันออกจาก ป่าสงวนแห่งชาติในท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 50 แปลง เนื้อที่ประมาณ 54,930 ไร่ 69
- เรื่องที่ 3.5 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดนครพนม จังหวัดยโสธร ตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ให้แก่เกษตรกรรสภาพประชาชน 4 ภาค 69

การประชุมครั้งที่ 3/2554 เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2554

- เรื่องที่ 3.7 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดเลย ตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกร สภาพประชาชน 4 ภาค 70
- เรื่องที่ 3.8 การอนุมัติแก้ไขราคาจัดซื้อที่ดินตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกร ในการประชุม ครั้งที่ 4/2553 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2553 ในท้องที่ตำบลนาจิก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ 71

การประชุมครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2555

- เรื่องที่ 3.2 การปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการในคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกร จำนวน 3 คณะ 72

สารบัญ

	หน้า
เรื่องที่ 3.5 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดนครพนม ตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกร สภาประชาชน 4 ภาค	73
เรื่องที่ 3.6 การกำหนดรายได้ของผู้ยากจนตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ. 2535	74
การประชุมครั้งที่ 2/2555 เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2555	
เรื่องที่ 3.2 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ห้วยเพี้ย ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี เนื้อที่ประมาณ 61 ไร่	75
เรื่องที่ 3.4 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดลพบุรี ตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกร สภาประชาชน 4 ภาค	75
การประชุมครั้งที่ 3/2555 เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2555	
เรื่องที่ 3.4 ขออนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดหนองคาย และจังหวัดนครพนมตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค	76
เรื่องที่ 3.5 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดอ่างทอง ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อจัดซื้อที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน	76
เรื่องที่ 3.6 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ โคกป่าแต้ (บางส่วน) ตำบลโพธิ์สัย และตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด เนื้อที่ประมาณ 466-1-19 ไร่	77
เรื่องที่ 3.8 การพิจารณาแนวทางการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร กลุ่มทหารผ่านศึกพิการ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งได้รับการจัดที่ดิน	78

การประชุมครั้งที่ 1/2556 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2556

- เรื่องที่ 4.1 การอนุมัติกำหนดราคาที่ดินเพื่อการจัดซื้อ
โดยใช้ราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์
ในการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 79
- เรื่องที่ 4.2 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดอ่างทอง
ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน
ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน 82
- เรื่องที่ 4.3 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดพะเยา
ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน
ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน 83

การประชุมครั้งที่ 2/2556 เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2556

- เรื่องที่ 3.1 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดนครพนม
ตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกร
สภาประชาชน 4 ภาค 84
- เรื่องที่ 3.2 การอนุมัติปรับหลักเกณฑ์การชำระราคาที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์
ที่จัดซื้อโดยให้จ่ายเป็นเงินสดทั้งหมด 85

การประชุมครั้งที่ 3/2556 เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2556

- เรื่องที่ 3.3 ร่างแผนยุทธศาสตร์กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ปี 2557 - 2559 86
- เรื่องที่ 3.4 การอนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่รกร้างว่างเปล่าพื้นที่ที่กัน
ออกจากป่าสงวนแห่งชาติ “ป่าโคกไม้เรือ” ตำบลไพรวัน
อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 6 แปลง
รวมเนื้อที่ประมาณ 3,524 ไร่ 87
- เรื่องที่ 3.8 การให้ความเห็นชอบกำหนดอัตราค่าตอบแทน
การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติ
ในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541
(ผลิตปีโตรเลียม) 87

สารบัญ

หน้า

การประชุมครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2557

เรื่องที่ 4.2	หลักการแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร สมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร กรณีใช้เอกสารสิทธิ ส.ป.ก. เป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินกับ ธ.ก.ส.	88
เรื่องที่ 4.3	การเพิ่มช่องทางการรับชำระเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรกรรมโดยผ่านธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)	88
เรื่องที่ 4.4	การมอบอำนาจให้คณะอนุกรรมการโครงการ และการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบการจัดทำระบบการประเมินผล การดำเนินงานของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร กรรม	89
เรื่องที่ 4.5	แผนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรมและแผนปฏิบัติการ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ปี 2557 - 2559	89
เรื่องที่ 4.6	การปรับปรุงคณะอนุกรรมการประเมินมูลค่าที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์	90
เรื่องที่ 4.8	การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณะ “ทุ่งหญ้าสาธารณะประโยชน์” บ้านเขานางทอง อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร เนื้อที่ประมาณ 817-1-13 ไร่	91
เรื่องที่ 4.9	การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่จังหวัดนครนายก ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน	92
เรื่องที่ 4.10	การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน	92
เรื่องที่ 4.11	การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลห้วยม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน	93

การประชุมครั้งที่ 2/2557 วันที่ 10 กรกฎาคม 2557

- เรื่องที่ 3.1 การกำหนดที่ดินในท้องที่ตำบลนามะเขือ อำเภอปลาปาก
จังหวัดนครพนม ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน
ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน 94
- เรื่องที่ 3.2 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลอ่างทอง อำเภอเมืองกำแพงเพชร
และตำบลวังชะพลู อำเภอขามเฒ่าศรีบวร จังหวัดกำแพงเพชร
ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน
ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน 94
- วาระจรเรื่องที่ 1 การอนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่จังหวัดสิงห์บุรี
ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน 95

การประชุมครั้งที่ 3/2557 เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557

- เรื่องที่ 3.1 ร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 96
- เรื่องที่ 3.3 การปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำหนด
อัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 97
- เรื่องที่ 3.4 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลเมืองใหม่
อำเภอรามราช จังหวัดฉะเชิงเทรา
ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน 97
- เรื่องที่ 3.5 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลปาก
อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน 98
- เรื่องที่ 3.6 การให้ความเห็นชอบกำหนดอัตราค่าตอบแทน
การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน 98

การประชุมครั้งที่ 4/2557 เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2557

- เรื่องที่ 3.2 ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ
ในการชำระราคาและค่าทดแทนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์
ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 99

สารบัญ

	หน้า
เรื่องที่ 3.3 ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการโอนสิทธิในที่ดินที่ได้รับสิทธิ โดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไปยัง ส.ป.ก. พ.ศ.	99
เรื่องที่ 3.4 การแก้ไขปรับปรุงระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน พ.ศ. 2526	100
เรื่องที่ 3.5 การแก้ไขปรับปรุงระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงิน กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.	101
เรื่องที่ 3.6 การอนุมัติหลักเกณฑ์การจ่ายค่าชดเชยสิทธิการทำประโยชน์ ในที่ดินของรัฐที่ ส.ป.ก. มอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4 - 01) กรณีผู้ได้รับสิทธิไม่ประสงค์ จะทำประโยชน์ในที่ดินและขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก.	101
เรื่องที่ 3.7 การปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ คณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ในการปฏิรูปที่ดิน	101
เรื่องที่ 3.8 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลบงตัน อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน	103
เรื่องที่ 3.9 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ แปลง “ป่าช้าบ้านคำข่าสาธารณประโยชน์” ตำบลไร่ อำเภอพรรณนานิคม จังหวัดสกลนคร เนื้อที่ประมาณ 44-0-64 ไร่	103
การประชุมครั้งที่ 5/2557 เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2557	
เรื่องที่ 4.1 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลบางกะพี้ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน	104

สารบัญ

หน้า

เรื่องที่ 4.4	การดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินการศึกษา การให้เกษตรกร ชุมชน และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน	104
เรื่องที่ 4.5	แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกร พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532	107
การประชุมครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2558		
เรื่องที่ 4.1	การเห็นชอบแผนงานการตรวจสอบการถือครองที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน	111
เรื่องที่ 4.2	การอนุมัติหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายค่าชดเชย สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และปรับแผนการใช้จ่ายเงิน กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ 2558	112
การประชุมครั้งที่ 2/2558 เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2558		
เรื่องที่ 3.1	การเห็นชอบแผนงานการตรวจสอบการถือครองที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน	113
การประชุมครั้งที่ 3/2558 เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2558		
เรื่องที่ 3.2	การปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ คณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ	115
เรื่องที่ 3.3	การให้ความเห็นชอบแก้ไขปรับปรุง พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532	115

สารบัญ

หน้า

การประชุมครั้งที่ 4/2558 เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2558

เรื่องที่ 3.1	การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการพิเศษด้านความมั่นคงเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย จากคลื่นกัดเซาะชายฝั่ง และประชาชนที่อยู่อาศัย อยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีความปลอดภัย	120
เรื่องที่ 3.2	การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลบางปอ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน	121
เรื่องที่ 3.3	การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลปลาปาก อำเภอปลาปากและตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน	122
เรื่องที่ 3.4	ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการชำระราคา และค่าทดแทนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.	123

การประชุมครั้งที่ 5/2558 เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2558

เรื่องที่ 3.1	การพิจารณาให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ภายหลังศาลปกครองชั้นต้น มีคำพิพากษาเพิกถอนระเบียบ	123
เรื่องที่ 4.1	การจำหน่ายหนี้สูญของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2558	126

การประชุมครั้งที่ 6/2558 เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2558

เรื่องที่ 3.3	ร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดที่ดินให้สถาบันเกษตรกร พ.ศ.	127
เรื่องที่ 3.4	ขอความเห็นชอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะประธานกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมลงนามในคำสั่ง เรื่อง การมอบอำนาจเกี่ยวกับการฟ้องคดีและดำเนินคดีปกครอง	128

การประชุมครั้งที่ 7/2558 เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2558

- เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัติยกเว้นค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 129
- เรื่องที่ 3.2 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลเขาทราย อำเภอทับคล้อ 129
จังหวัดพิจิตร ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน
ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน
- เรื่องที่ 3.3 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ดงพันชาด 130
ตำบลโนนรังและตำบลรอบเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
เนื้อที่ประมาณ 1,942-1-94 ไร่
- เรื่องที่ 3.5 ขอความเห็นชอบร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 131
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน
(ฉบับที่ 2) พ.ศ.

การประชุมครั้งที่ 1/2559 เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2559

- เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัติกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินสำหรับสถาบันเกษตรกร 131

การประชุมครั้งที่ 2/2559 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2559

- เรื่องที่ 3.1 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลเขาทราย อำเภอทับคล้อ 132
จังหวัดพิจิตร ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน
ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน
- เรื่องที่ 4.7 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ 133
(ป่าช้าสาธารณประโยชน์) บ้านกุดกระสือ หมู่ที่ 2 ตำบลเก่ากลอย
อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู
เนื้อที่ประมาณ 40 ไร่

การประชุมครั้งที่ 3/2559 เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2559

- เรื่องที่ 3.1 การพิจารณาให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติ 134
ในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น

สารบัญ

หน้า

การประชุมครั้งที่ 4/2559 เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2559

- เรื่องที่ 3.2 ขออนุมัติปรับปรุงแก้ไขคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ที่ 2/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการร่างปรับปรุง
และแก้ไขกฎหมายปฏิรูปที่ดิน 135
- เรื่องที่ 3.3 ขออนุมัติหลักการใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
เพื่อใช้จ่ายตามโครงการพัฒนาแปลงที่ดินที่ได้จากการยึดพื้นที่
ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559 136

การประชุมครั้งที่ 1/2560 วันที่ 20 มกราคม 2560

- เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัตินำที่ดินรกร้างว่างเปล่าพื้นที่ตำบลนรงค์
อำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์ เนื้อที่ประมาณ 3,347-2-29 ไร่
มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน 137
- เรื่องที่ 3.2 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ทุ่งแหลมแค
ตำบลกำแพง อำเภอละยูง จังหวัดสตูล
เนื้อที่ประมาณ 3,129 ไร่ 137
- เรื่องที่ 3.3 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลกุดตาไ้
ตำบลนามะเขือ ตำบลปลาปาก ตำบลโคกสูง
อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน
ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน
เนื้อที่ประมาณ 108-3-90 ไร่ 138
- เรื่องที่ 3.4 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลนางัว
ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า ตำบลกุดตาไ้ ตำบลปลาปาก
อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน
ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน
เนื้อที่ประมาณ 130-1-28 ไร่ 139

การประชุมครั้งที่ 2/2560 วันที่ 5 เมษายน 2560

- เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัติปรับปรุงรายละเอียดการใช้จ่ายเงิน
กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย
ตามโครงการพัฒนาแปลงที่ดินที่ได้จากการยึดคืนพื้นที่ตาม
คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559
ตามที่คณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2559 เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2559
ได้มีมติอนุมัติหลักการไว้แล้ว 140
- เรื่องที่ 3.2 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่เลี้ยงสัตว์
สันทรายมาน (บางส่วน) ตำบลแม่กา อำเภอเมืองพะเยา
จังหวัดพะเยา เนื้อที่ประมาณ 19-0-05 ไร่ 141
- เรื่องที่ 3.3 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลรือเสาะออก
อำเภอรือเสาะ ตำบลบางปอ อำเภอเมืองนราธิวาส
และตำบลดงขงญอ ตำบลช้างเผือก ตำบลจะแนะ
อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน
ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน
เนื้อที่ประมาณ 1,194-1-11.90 ไร่ 141
- เรื่องที่ 3.4 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลบูโยะ
และตำบลมูโนะ อำเภอสุไหงโก - ลก จังหวัดนราธิวาส
ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกร
ผู้ไร้ที่ดินทำกิน
เนื้อที่ประมาณ 546-3-06 ไร่ 142
- เรื่องที่ 3.5 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลตันหยงมัส
อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน
ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน
เนื้อที่ประมาณ 157-0-62.9 ไร่ 143

การประชุมครั้งที่ 3/2560 วันที่ 29 พฤษภาคม 2560

-

144

สารบัญ

หน้า

การประชุมครั้งที่ 4/2560 วันที่ 20 กันยายน 2560

- เรื่องที่ 3.3 ขอความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์กองทุนการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม ประจำปี 2561 - 2564 144
และแผนปฏิบัติการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ประจำปีบัญชี 2561

การประชุมครั้งที่ 5/2560 เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2560

- เรื่องที่ 3.2 ร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 145
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทน
การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ.
- เรื่องที่ 3.5 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลปะลารู 148
อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน
ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน
เนื้อที่ประมาณ 20-2-56.90 ไร่
- เรื่องที่ 3.6 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลจะแนะ 149
อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน
ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน
เนื้อที่ประมาณ 90-3-59 ไร่
- เรื่องที่ 3.7 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลจะแนะ 150
อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน
ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน
เนื้อที่ประมาณ 201-3-77 ไร่

การประชุมครั้งที่ 1/2561 เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561

- เรื่องที่ 3.1 การยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 151
และขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอม
หรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

สารบัญ

หน้า

153

- เรื่องที่ 3.4 สรุปผลการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน
ให้แก่เกษตรกรสภาพประชาชน 4 ภาค และขอความเห็นชอบ
แนวทางการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี
เพื่อขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552

การประชุมครั้งที่ 2/2561 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2561

- เรื่องที่ 4.1 ขออนุมัติปรับปรุงหลักเกณฑ์การพิจารณาการโอน
และการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ที่ดิน
ในเขตปฏิรูปที่ดิน 153
- เรื่องที่ 4.2 ขออนุมัติหลักการมอบอำนาจให้คณะอนุกรรมการ
พิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ในเขตปฏิรูปที่ดิน 154
- เรื่องที่ 4.5 ขออนุมัติกำหนดหลักเกณฑ์การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
สำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บเงินไม่ได้ของเงิน
กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 154
- เรื่องที่ 4.6 ขออนุมัติโครงสร้างการบริหารงานและกรอบอัตรากำลัง
ของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและอนุมัติ
เปลี่ยนแปลงการจ้างลูกจ้างชั่วคราวเป็นการจ้างพนักงาน
กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 155
- เรื่องที่ 4.7 ขออนุมัติหลักการและแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ในพื้นที่ขนาดเล็กอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน 155

การประชุมครั้งที่ 3/2561 เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2561

- เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัติหลักการและแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ในพื้นที่ขนาดเล็กอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน 156
- เรื่องที่ 4.3 ขอความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์กองทุนการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2561 - 2564 (ทบทวน)
และแผนปฏิบัติการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ประจำปีบัญชี 2562 156

สารบัญ

	หน้า
วาระจร	157
กรณีบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ขออนุญาตใช้ที่ดิน เพื่อก่อสร้างสถานีเพิ่มความดันก๊าซธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามกฎหมายกระทรวง และ ส.ป.ก. ขออนุมัติ ให้ ส.ป.ก. เป็นผู้กำหนดแบบ ขั้นตอน ตลอดจนเงื่อนไขในการยินยอม หรืออนุญาตให้ใช้ที่ดินตามความเหมาะสมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ ตามกฎหมายกระทรวงและระเบียบ คปก. และขออนุมัติให้เลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นผู้ลงนามในแบบและหนังสือแจ้งผู้ขอความยินยอมหรืออนุญาต	
การประชุมครั้งที่ 4/2561 เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2561	
เรื่องที่ 3.1 แนวทางและขั้นตอนในการพิจารณาการขอใช้ที่ดินของวัด หรือสำนักสงฆ์ในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีเนื้อที่เกินกว่า 15 ไร่	158
การประชุมครั้งที่ 1/2562 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2562	
เรื่องที่ 4.4 การปรับปรุงคณะกรรมการประเมินมูลค่าที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์	159
เรื่องที่ 4.6 ขอความเห็นชอบแนวทางการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน ของสมาชิกสมาคมทหารผ่านศึกพิการแห่งประเทศไทย รายสิบตำรวจเอก อุดมศักดิ์ น้อยโต กับพวก (ผู้ร้อง)	159
เรื่องที่ 4.7 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลโตะเต็ง ตำบลริโก และตำบลปะลูลู อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 266-3-30.3 ไร่	161
เรื่องที่ 4.8 ขอความเห็นชอบผลการศึกษาและข้อเสนอเรื่องทิศทางการ ใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน	162
เรื่องที่ 6.2 การบริหารจัดการน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน	163

วาระจร	เรื่องรายงานผลการดำเนินงานของคณะทำงานตรวจสอบผล การดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหาดินทำกินให้แก่เกษตรกร สภาประชาชน 4 ภาค และขอความเห็นชอบแนวทางการเสนอเรื่อง ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552	164
การประชุมครั้งที่ 2/2562 เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2562		
เรื่องที่ 3.1	ขออนุมัติปรับปรุงองค์ประกอบคณะอนุกรรมการ พิจารณากฎหมายและระเบียบ	165
เรื่องที่ 3.2	ขออนุมัติแบบหนังสือยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดินตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาต ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 และขออนุมัติ ให้เลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นผู้ลงนาม ออกใบแทน แก้ไขเพิ่มเติม และเพิกถอนแบบหนังสือดังกล่าว	166
เรื่องที่ 5.1	ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบทรัพย์สินและหลักทรัพย์ของเกษตรกร เพื่อประกอบการพิจารณาในการขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน	167
วาระจรเรื่องที่ 1	มาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	168
วาระจรเรื่องที่ 5	มอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอม หรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินมีอำนาจหน้าที่ เพิ่มเติมในเรื่องไม่ประสงค์จะนำที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองเล็กใช้ร่วมกันมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมตลอดไป	169
การประชุมครั้งที่ 3/2562 เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2562		
เรื่องที่ 3.2	ขอความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (วาระแรก ระยะ 3 ปี พ.ศ. 2563 - 2565) และแผนปฏิบัติการประจำปีบัญชี 2563	170

สารบัญ

หน้า

เรื่องที่ 3.3	ขอความเห็นชอบปรับอัตราเบี้ยประชุมคณะอนุกรรมการ ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแต่งตั้ง	171

การประชุมครั้งที่ 4/2562 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2562

เรื่องที่ 3.1	แนวทางการดำเนินงานตามนโยบายจ่ายค่าชดเชยการลงทุน ในการพัฒนาที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ไม่ประสงค์ จะทำประโยชน์ในที่ดินและขอคืนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ให้แก่ ส.ป.ก.	172
เรื่องที่ 3.2	ขออนุมัติหลักการแนวทางการแก้ไขปรับปรุงระเบียบ และมติคณะกรรมการเกี่ยวกับการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	174

การประชุมครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่องที่ 3.5	ขอยกเว้นค่าเช่าที่ดินให้สถาบันเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดิน ภายใต้นโยบายรัฐบาลตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดที่ดินให้สถาบันเกษตรกร พ.ศ. 2558	175

การประชุมครั้งที่ 2/2563 เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2563 - 176

การประชุมครั้งที่ 3/2563 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2563

เรื่องที่ 4.6	ขอความเห็นชอบแนวทางการพิจารณาให้ความยินยอม หรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อกิจการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานลม	176

การประชุมครั้งที่ 4/2563 เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2563

เรื่องที่ 4.3	ขอความเห็นชอบแผนปฏิบัติราชการของกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2564 - 2565) (ฉบับทบทวน) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2564	178
เรื่องที่ 4.5	ขอความเห็นชอบการเพิ่มช่องทางการรับชำระเงิน กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยผ่านระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e - Payment)	179

สารบัญ

หน้า

การประชุมครั้งที่ 5/2563 เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2563

เรื่องที่ 4.9	ขอความเห็นชอบแนวทางการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาโครงการความร่วมมือไตรภาคี (ปลูกไผ่กิมชุง) จังหวัดกาญจนบุรี	180
เรื่องที่ 6.1	พิจารณาทบทวนประเภทกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532	183
เรื่องที่ 6.2	พิจารณาร่างประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดที่ดินชุมชน	184
เรื่องที่ 6.3	ขอความเห็นชอบร่าง “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้ และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.”	185

การประชุมครั้งที่ 6/2563 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2563

เรื่องที่ 4.2	หลักเกณฑ์การพิจารณาสั่งให้เกษตรกรคืนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่รับมอบจาก ส.ป.ก.	187
เรื่องที่ 4.3	ขออนุมัติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ (เพิ่มเติม)	191
เรื่องที่ 4.4	ขออนุมัติโครงการและใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการจัดซื้อทดแทนกล้องสำรวจแบบประมวลผลรวม (Total Station) จำนวน 55 ชุด	192

สารบัญ

หน้า

การประชุมครั้งที่ 7/2563 เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2563

เรื่องที่ 3.1	แนวทางการปฏิบัติงานตามประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีการพิจารณารายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและการจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	193

การประชุมครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2564

เรื่องที่ 3.6	ขอความเห็นชอบ (ร่าง) “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อและการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ.” และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	197
เรื่องที่ 3.7	ขออนุมัติหลักการแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานโครงการกองทุนที่ดิน	200

การประชุมครั้งที่ 2/2564 เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2564

วาระจรเรื่องที่ 6	การกำหนดขอบเขตวงรอบที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	202
วาระจรเรื่องที่ 8	พิจารณาการกำหนดอัตราค่าเช่า ระยะเวลาการเช่าในเขตที่ดินชุมชน ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	203

การประชุมครั้งที่ 3/2564 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2564

เรื่องที่ 3.2	การมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแพ่ง	204
เรื่องที่ 3.4	ขอความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565) (ฉบับทบทวน) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2565	205

เรื่องที่ 3.8	ขออนุมัติอัตราค่าตอบแทนตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2541	206
เรื่องที่ 3.9	ขออนุมัติปรับปรุงคณะกรรมการประเมินมูลค่าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์	207
เรื่องที่ 5.1	การกำหนดมูลค่าที่ดินสำหรับสัญญาเช่าซื้อที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดก สิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564	208
การประชุมครั้งที่ 4/2564 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2564	-	210
การประชุมครั้งที่ 5/2564 เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2564		
เรื่องที่ 3.1	ขออนุมัติหลักเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	210
เรื่องที่ 4.1	การกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประเภทที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดซื้อ ที่ดินพระราชทาน ที่ดินบริจาค และที่ดินราชพัสดุที่กระทรวงการคลังอนุญาตให้ ส.ป.ก. ใช้เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	211
เรื่องที่ 4.2	การกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประเภทที่ดินของรัฐ	212
การประชุมครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2565		
เรื่องที่ 3.1	บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดตราด เพื่อประกอบกิจการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ (ก่อสร้างสนามบินตราด)	213

สารบัญ

	หน้า
เรื่องที่ 3.3 การกำหนดหลักเกณฑ์พื้นที่ที่เรียกเก็บค่าเช่าที่ดิน จากสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	215
เรื่องที่ 3.4 ขออนุมัติข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกร ว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกร พ.ศ.	217
เรื่องที่ 3.6 แนวทางการเรียกเก็บค่าเช่าจากเกษตรกร สภาประชาชน 4 ภาค ในช่วงที่ได้ทำประโยชน์ตามสัญญาเช่าซื้อ กรณีผู้เช่าซื้อขอเลิกสัญญาเช่าซื้อโดยไม่ประสงค์ ทำประโยชน์ในที่ดินต่อไปและกรณีถูกบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อจาก ส.ป.ก.	220
การประชุมครั้งที่ 2/2565 เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2565	- 221
การประชุมครั้งที่ 3/2565 เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2565	
เรื่องที่ 3.2 แนวทางการสั่งให้เกษตรกรสันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ที่รับมอบจาก ส.ป.ก.	221
เรื่องที่ 3.4 ขอความเห็นชอบหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีเกษตรกร ผู้ขึ้นทะเบียนที่ได้รับการคัดเลือกซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดิน จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร	224
เรื่องที่ 3.5 ขอความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของ กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2566	227
เรื่องที่ 3.7 การพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. และการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน ตามผลของคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง ที่ อส. 27/2564 (บริษัท เทพสถิต วินด์ฟาร์ม จำกัด)	229
เรื่องที่ 4.9 ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกร พ.ศ.	232

การประชุมครั้งที่ 4/2565 เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2565

- เรื่องที่ 4.10 การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
ในเขตปฏิรูปที่ดินของเกษตรกรรายนางไ้ มะกรุดอินทร์
จังหวัดนครราชสีมา 235

การประชุมครั้งที่ 5/2565 เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2565

- เรื่องที่ 3.2 การพิจารณาดำเนินการกรณีการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานของ ส.ป.ก.
และการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินตามผลคำพิพากษา
ศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อส. 27/2564
(บริษัท เทพสถิต วินด์ฟาร์ม จำกัด) 237

- เรื่องที่ 3.3 ขอความเห็นชอบบัญชีเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนและหลักเกณฑ์
การใช้บัญชีเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนที่ได้รับการคัดเลือก
ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 239

- เรื่องที่ 4.1 ขอความเห็นชอบร่างระเบียบคณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทน
การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 3)
พ.ศ. 241

การประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2566

- เรื่องที่ 3.1 การพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติงานของ ส.ป.ก.
ตามผลคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง
ที่ อส. 27/2564 (บริษัท เทพสถิต วินด์ฟาร์ม จำกัด)
ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดชัยภูมิ 244

- เรื่องที่ 3.2 ขออนุมัติข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
พ.ศ. 248

สารบัญ

หน้า

การประชุมครั้งที่ 2/2566 เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2566

เรื่องที่ 3.1	ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ.	251
เรื่องที่ 3.2	การพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อดำเนินกิจการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณา ให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 จำนวน 2 ราย	254
เรื่องที่ 3.2.1	นายตัน วัชรสินธุ์ ขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อทำเหมืองแร่บิซมัท และแอนไฮไดรต์	254
เรื่องที่ 3.2.2	บริษัท โชคพนา (2512) จำกัด ขอความยินยอม หรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อทำกิจการเกี่ยวเนื่องกับการทำเหมืองแร่บิซมัทและแอนไฮไดรต์	255
เรื่องที่ 3.3	ขอความเห็นชอบร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้ และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.	257
เรื่องที่ 4.1	ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการ จัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน จำนวน 2 เรื่อง	258
เรื่องที่ 4.4.1	ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลมะนังตายอ อำเภอเมืองนราธิวาส และตำบลตันหยงมัส อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 50-0-54.10 ไร่	258
เรื่องที่ 4.4.2	ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลจระเข้ร้อง และตำบลชะแว อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 63-0-09 ไร่	259

การประชุมครั้งที่ 3/2566 เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2566

เรื่องที่ 3.5 ขอยยเวลาในการยื่นคำขอรับมรดกสิทธิ/การจัดที่ดินแทนที่
กรณีเกษตรกรเสียชีวิต 260

เรื่องที่ 3.8 ขอความเห็นชอบการปรับแก้ร่างข้อบังคับคณะกรรมการบริหาร
กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 262
ว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
พ.ศ. 2566

เรื่องที่ 3.9 ขอความเห็นชอบ (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร 264
ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

การประชุมครั้งที่ 4/2566 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566

เรื่องที่ 3.1 ขอความเห็นชอบ (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน 266
เพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

เรื่องที่ 4.2 การรถไฟแห่งประเทศไทย ขอรับความยินยอมหรือขออนุญาต 274
ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟ
เพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์
จำนวน 2 โครงการ

เรื่องที่ 4.4 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม 275
จังหวัดฉะเชิงเทรา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน
ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน
เนื้อที่ประมาณ 50-0-55 ไร่

เรื่องที่ 4.5 ขอความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดิน 277
เพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (ฉบับทบทวน)
และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2567

สารบัญ

	หน้า
เรื่องที่ 4.7 ขออนุมัติหลักการแนวทางปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	278
การประชุมครั้งที่ 5/2566 เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2566	
เรื่องที่ 3.2 ขออนุมัติหลักการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบ ส.ป.ก. เพื่อปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดิน ส.ป.ก.	279
เรื่องที่ 3.3 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลไพรนกยูง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 70-3-30 ไร่	282
การประชุมครั้งที่ 6/2566 เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2566	
เรื่องที่ 3.1 ความก้าวหน้าผลการดำเนินงานคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดิน ส.ป.ก.	283
เรื่องที่ 3.2 การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินของเกษตรกร รายงานไฉ่ มะกรูดอินทร์	286
การประชุมครั้งที่ 7/2566 เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2566	
เรื่องที่ 3.1 พิจารณา (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อดำเนินการปรับปรุงสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร จำนวน 3 ฉบับ (ฉบับปรับปรุงหลังรับฟังความคิดเห็น)	288
เรื่องที่ 3.2 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 50-0-55 ไร่	290

สารบัญ

	หน้า
เรื่องที่ 4.2 บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ขอตัดดินและนำดินออกจากเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มเติม	291
เรื่องที่ 4.3 บริษัท ปตท.สผ.สยาม จำกัด ขอรับความยินยอมหรือขออนุญาต ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อดำเนินกิจการพลังงาน ประเภทกิจการปิโตรเลียมที่ได้รับสัมปทาน ตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม	292
เรื่องที่ 4.6 กระบวนการพัฒนาและปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร	294
การประชุมครั้งที่ 8/2566 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2566	
เรื่องที่ 3.5 ขออนุมัติหลักการในการทำความตกลงกับสถาบันการเงิน กองทุนหมุนเวียนหรือสหกรณ์การเกษตรเพื่อให้เกษตรกร ผู้ได้รับสิทธิที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ขอรับสินเชื่อจากสถาบันการเงิน กองทุนหมุนเวียน หรือสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	297
เรื่องที่ 5.2 (วาระจรเรื่องที่ 2) บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดตราด เพื่อประกอบกิจการการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ (ก่อสร้างสนามบินตราดขอตัดดินและนำดินออกจากเขตปฏิรูปที่ดิน)	298
เรื่องที่ 5.3 (วาระจรเรื่องที่ 3) กำหนดหน้าที่ให้เกษตรกร ปฏิบัติเกี่ยวกับการเผาในที่เกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน	299
การประชุมครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567	
เรื่องที่ 3.2 ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีสะเกษเหมืองแร่ ขออนุญาตใช้พื้นที่ประกอบ กิจการทำเหมืองแร่ ชนิดแร่หินบะซอลต์ และขออนุญาตใช้พื้นที่ ในการดำเนินการอันเนื่องเกี่ยวกับการทำเหมืองที่ได้รับความยินยอม ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน	300

สารบัญ

	หน้า
เรื่องที่ 3.7 ขออนุมัติหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการดำเนินการตามข้อ 62 แห่งระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือก และจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่า หรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ไ้ที่ดิน พ.ศ. 2564 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566	306
เรื่องที่ 3.8 ขออนุมัติหลักการทบทวนร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน และคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ.	313
การประชุมครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2567	
เรื่องที่ 5.1 วาระจรเรื่องที่ 1 การตรวจสอบเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน และผู้ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน	315
เรื่องที่ 5.2 วาระจรเรื่องที่ 2 การแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแนวเขตการจัดที่ดิน ให้แก่เกษตรกรกร กรณีเป็นที่ดินที่ไม่เคยจัดให้แก่บุคคลใดตามกฎหมาย ว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	322
การประชุมครั้งที่ 3/2567 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2567	
เรื่องที่ 3.4 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร และตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกร ผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 177-0-62.9 ไร่	324
เรื่องที่ 5.1 วาระจรเรื่องที่ 1 ขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา การให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดิน	325
เรื่องที่ 5.3 วาระจรเรื่องที่ 3 บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ขอตัดดินและนำดินออกจากเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มเติม	326
การประชุมครั้งที่ 4/2567 เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2567	
เรื่องที่ 4.2 ขอความเห็นชอบให้นำประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม ประกาศ ณ วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2563 มาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการจัดที่ดินชุมชนในที่ดินเอกชน ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	330

สารบัญ

	หน้า
เรื่องที่ 6.1 วาระจรเรื่องที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการที่ดินที่ได้รับคืน จากผู้ถือครองที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย	332
การประชุมครั้งที่ 5/2567 เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2567	
เรื่องที่ 3.5 ขอความเห็นชอบ (ร่าง) กรอบการดำเนินงาน หลักเกณฑ์เงื่อนไข ขั้นตอน และแบบโฉนดต้นไม้ ในเขตปฏิรูปที่ดิน	334
เรื่องที่ 3.6 ขออนุมัติคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่/2567 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหา ที่ดินเอกชนในเขตปฏิรูปที่ดิน	339
การประชุมครั้งที่ 6/2567 เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2567	
เรื่องที่ 3.1 ขอความเห็นชอบ (ร่าง) กรอบการดำเนินงาน ขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ และแบบโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน	342
เรื่องที่ 4.2 ขอความเห็นชอบแผนปฏิบัติราชการของกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (ฉบับบทวน) และแผนปฏิบัติการประจำปีบัญชี 2568	347
เรื่องที่ 4.4 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่งและตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 168-3-08.10 ไร่	348
เรื่องที่ 6.1 วาระจรเรื่องที่ 1 การกำหนดหน้าที่การดำเนินการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมแบบบูรณาการร่วม ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด	349
เรื่องที่ 6.2 วาระจรเรื่องที่ 2 การสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ และการลดหรืองดเว้นการชำระดอกเบี้ยให้กับเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ปีงบประมาณ 2567	352

สารบัญ

หน้า
353

- เรื่องที่ 6.3 วารสารเรื่องที่ 3 ขอความเห็นชอบหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าที่ดินและทรัพย์สินในเขตปฏิรูปที่ดินและหลักเกณฑ์การจ่ายค่าชดเชยสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) มอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) และเอกสารโฉนดเพื่อการเกษตร กรณีผู้ได้รับสิทธิไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดิน และขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. จากภัยธรรมชาติ ปีงบประมาณ 2567

การประชุมครั้งที่ 7/2567 เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2567

- เรื่องที่ 3.1 การพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ และโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายบ้านไผ่ - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนมของการรถไฟแห่งประเทศไทย 357
- เรื่องที่ 3.2 การพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อสร้างสถานที่กำจัดขยะ 361
- เรื่องที่ 3.7 การให้สิทธิเกษตรกรเช่าที่ดินตามข้อ 62 แห่งระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 367

การประชุมครั้งที่ 1/2568 เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2568

- เรื่องที่ 3.3 ขออนุมัติแนวทางการขออนุมัติยกเลิกหรือปิดโครงการตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558 371
- เรื่องที่ 3.4 ขอความเห็นชอบส่งร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. เพื่อเสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติพิจารณา 376

เรื่องที่ 3.5	ผลการพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน และขอความเห็นชอบให้เพิ่มเติม เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์ คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ.	388
เรื่องที่ 3.6	ขอความเห็นชอบร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่อง กับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.	395
เรื่องที่ 3.7	ขอความเห็นชอบร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้ใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ เพื่อกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.	406
เรื่องที่ 3.8	แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้การตีความบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	419
เรื่องที่ 3.11	ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลปาก อำเภอทุ่งยางแดง และตำบลกะตุง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 513-2-21.60 ไร่	425
เรื่องที่ 3.12	ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย และตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 127-0-09.4 ไร่	425

สรุปประเด็นข้อสังเกตและมติ คปก. ที่สำคัญ ครบรอบ 50 ปี (2518 - 2568)

การประชุมครั้งที่ 1/2547 เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2547

เรื่องที่ 4.4 ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งแพรกยอ และที่สาธารณประโยชน์ทุ่งยวน ตำบลชุมพล กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ ขอนุมัติในหลักการกำหนดพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งแพรกยอ เนื้อที่ประมาณ 1,875 ไร่ และที่สาธารณประโยชน์ทุ่งยวน เนื้อที่ประมาณ 1,449 ไร่ ในท้องที่ ตำบลชุมพล กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเตรียมการ ดำเนินการตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

การประชุมครั้งที่ 2/2547 เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2547

เรื่องที่ 4.5 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี (2 เรื่อง)

มติคณะกรรมการ ขอนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

1. ในท้องที่จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 12 พื้นที่ รวมเนื้อที่ ประมาณ 186,278 ไร่

1.1 มีพื้นที่เหมาะสมจำนวน 12 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 186,278 ไร่ อยู่ในเขตจังหวัดกำแพงเพชร 7 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 103,359 ไร่ และอยู่ในเขต จังหวัดสุโขทัย จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดกำแพงเพชร 5 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 82,919 ไร่

(1) ป่าแม่ระกา (แปลง 1) 9 แปลง (แปลงที่ 1 - 8 และแปลงที่ 10) เนื้อที่ 1,562 ไร่ จังหวัดกำแพงเพชร

(2) ป่าแม่ระกา (แปลง 2) 5 แปลง (แปลงที่ 1 แปลงที่ 3 แปลงที่ 4 แปลงที่ 10 และแปลงที่ 11) เนื้อที่ 9,828 ไร่ จังหวัดกำแพงเพชร

(3) ป่าเขาเขียว เขาสว่าง 6 แปลง (แปลงที่ 1 - 3 และแปลงที่ 9 - 11) เนื้อที่ 12,100 ไร่ จังหวัดกำแพงเพชร

(4) ป่าคลองห้วยทราย 4 แปลง (แปลงที่ 2 - 5) เนื้อที่ 2,979 ไร่ จังหวัดกำแพงเพชร

(5) ป่าหนองเสือโสก - หนองแวม 2 แปลง (แปลงที่ 1 - 2) เนื้อที่ 2,409 ไร่ จังหวัดกำแพงเพชร

(6) ป่าหนองหลวง 5 แปลง (แปลงที่ 1 - 4 และแปลงที่ 9) เนื้อที่ 42,205 ไร่ จังหวัดกำแพงเพชร

(7) ป่าแม่วงศ์ - คลองขลุง 4 แปลง (แปลงที่ 2 - 4 และแปลงที่ 8) เนื้อที่ 32,276 ไร่ จังหวัดกำแพงเพชร

(8) ป่าแม่ท่าแพ แปลง 1 มี 9 แปลง (แปลงที่ 5 - 10 แปลงที่ 13 แปลงที่ 15 และแปลงที่ 19) เนื้อที่ 11,528 ไร่ จังหวัดสุโขทัย

(9) ป่าแม่ลำพัน - แม่มอก 7 แปลง (แปลงที่ 6 - 12) เนื้อที่ 13,912 ไร่ จังหวัดสุโขทัย

(10) ป่าดอนบ้านสุเม่น 2 แปลง (แปลงที่ 1 และแปลงที่ 5) เนื้อที่ 929 ไร่ จังหวัดสุโขทัย

(11) ป่าหนองตุม 2 แปลง (แปลง 2-3) เนื้อที่ 2,485 ไร่ จังหวัดพิษณุโลก

(12) ป่าเขาหลวง 9 แปลง (แปลงที่ 1 แปลงที่ 2 แปลงที่ 4 แปลงที่ 6-11) เนื้อที่ 54,065 ไร่ จังหวัดกำแพงเพชร

2. ในท้องที่จังหวัดชัยภูมิ ที่จำแนกฯ ป่าตาเนิน จำนวน 1 พื้นที่ 3 แปลง (แปลงที่ 3 แปลงที่ 5 (บางส่วน) และแปลงที่ 6) รวมเนื้อที่ประมาณ 2,843 ไร่

เรื่องที่ 4.7 ขออนุมัติปรับราคาจัดซื้อที่ดินเพื่อการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินชั้นสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. มติคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2535 วันที่ 13 สิงหาคม 2535 ได้อนุมัติหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีมูลค่าที่ดินฯ ดังนี้

1.1 ให้ใช้บัญชีกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของกรมที่ดิน ฉบับที่ใช้อยู่ในปีที่มีการซื้อขายที่ดินเป็นบัญชีมูลค่าที่ดินเพื่อการจัดซื้อที่ดิน

1.2 มอบอำนาจ คปท. ในการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินในราคาชั้นสูงสุด โดยแยกเป็นรายภาค ดังนี้

ภาคเหนือ	มีราคาจัดซื้อสูงสุดไม่เกินไร่ละ	20,000 บาท
ภาคกลาง	มีราคาจัดซื้อสูงสุดไม่เกินไร่ละ	23,000 บาท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	มีราคาจัดซื้อสูงสุดไร่ละ	10,000 บาท
ภาคใต้	มีราคาจัดซื้อสูงสุดไร่ละ	30,000 บาท

1.3 มอบอำนาจให้คณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นผู้พิจารณา กรณีการจัดซื้อที่ดินแปลงใดที่มีราคาสูงกว่าบัญชีมูลค่าที่ดินตามข้อ 1 และ/หรือมีราคาสูง กว่าราคาขึ้นสูงรายภาคตามข้อ 2

2. มติคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2539 วันที่ 4 พฤศจิกายน 2539 มอบอำนาจเพิ่มเติม ดังนี้

2.1 มอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัด กรณีซื้อที่ดินไม่เกินราคาประเมินกรรมที่ดิน และราคาอัตราขึ้นสูงรายภาคที่ ส.ป.ก. กำหนด

2.2 มอบอำนาจให้ คปท. กรณีซื้อที่ดินเกินกว่าอำนาจปฏิรูปที่ดินจังหวัด แต่เพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 50 ของราคาประเมินของกรรมที่ดิน และของราคาอัตราขึ้นสูงรายภาคที่ ส.ป.ก. กำหนด

2.3 ส่วนที่เกินกว่าอำนาจของ คปท. เป็นอำนาจของ อกก.คท.

ทั้งนี้ ให้ถือเป็นหลักปฏิบัติสำหรับรายการซื้อที่ดินในปีนี้และปีต่อ ๆ ไป

ข้อเท็จจริง

ส.ป.ก. ไม่สามารถซื้อที่ดินได้ตามแผนการจัดซื้อที่ดินเนื่องจากราคาที่ดินตามท้องตลาด มีราคาสูงกว่าราคาอัตราขึ้นสูงรายภาคที่กำหนด โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเห็นสมควรปรับปรุงราคาภาคที่ ส.ป.ก. กำหนดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากเดิมไร่ละ 10,000 บาท เพิ่มขึ้นเป็นราคาไร่ละ 15,000 บาท คณะอนุกรรมการประเมินมูลค่าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ มีมติในการประชุม ครั้งที่ 1/2546 วันที่ 26 ธันวาคม 2546 เห็นชอบตามที่ ส.ป.ก. เสนอ และให้นำเสนอคณะกรรมการต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติปรับราคาจัดซื้อที่ดินเพื่อการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินชั้นสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่เกินไร่ละ 15,000 บาท

การประชุมครั้งที่ 3/2547 เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2547

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.1 การแก้ไขระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

คณะทำงานปรับปรุงการบริหารงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และคณะทำงานพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบ ในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินฯ ที่ ส.ป.ก. แต่งตั้ง เห็นสมควรให้มีการแก้ไขระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2536 สำคัญในการแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

1. เพิ่มเติมคำปรารภให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ
2. กำหนดคำจำกัดความเพิ่มเติม ขยายวัตถุประสงค์ในการขอกู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมนอกการเกษตรได้
3. เปลี่ยนการกำหนดอัตราดอกเบี้ยจากการกำหนดอัตราคงที่เป็นให้คณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยโดยคำนึงถึงอัตราดอกเบี้ยท้องตลาด
4. ปรับปรุงหลักประกันการกู้ยืมให้เหมาะสม
5. ปรับวงเงินเพิ่มขึ้นในการค้ำประกัน
6. เพิ่มวงเงินในการอนุมัติวงเงินกู้ให้เป็นของส่วนภูมิภาคมากขึ้น โดยให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัด และ คปท.จังหวัด มีอำนาจอนุมัติวงเงินกู้เพิ่มขึ้นในกรณีการกู้เงินรายบุคคล
7. เปลี่ยนแปลงรายละเอียดการกู้ยืมรายโครงการ รวมถึงตัวบุคคลในโครงการกู้ยืมเงินที่ได้รับการอนุมัติแล้ว ให้เป็นอำนาจของปฏิรูปที่ดินจังหวัดแทน คปท.
8. การขอฟ่อนผัน หรือขอขยายระยะเวลาการชำระหนี้ให้เป็นอำนาจของปฏิรูปที่ดินจังหวัดแทน คปท. เมื่อกรณีเข้าตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
9. การลดหรือดักเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแทนคณะกรรมการ
10. ในกรณีมีความจำเป็นเฉพาะราย ให้คณะกรรมการมีอำนาจอนุมัติให้ยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้

มติคณะกรรมการ อนุมัติร่างระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการให้กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. โดยให้กำหนดเรื่อง อัตราดอกเบี้ยไว้ว่าจะต้องไม่เกินกว่า 5% ไว้ในระเบียบด้วย และให้นำเสนอรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายอนุมัติก่อน และนำเสนอประธานกรรมการเพื่อลงนามและประกาศใช้ต่อไป

เรื่องที่ 4.2 การแก้ไขปัญหาการจัดที่ดิน ส.ป.ก. 4-01 ให้ตรงกับตัวเกษตรกรผู้ถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

เกษตรกรที่ได้รับ ส.ป.ก.4-01 ต้องอยู่ภายใต้ระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ที่สำคัญ คือ ต้องทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง ไม่นำที่ดินที่ได้รับทั้งหมดหรือบางส่วน ไปให้บุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นการขาย โอนให้เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ หากปรากฏว่าเกษตรกร ฝ่าฝืนระเบียบดังกล่าว ก็อาจถูกพิจารณาให้สิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินได้

การห้ามโอนเปลี่ยนมือที่ดินของเกษตรกร ที่ได้รับ ส.ป.ก. 4-01 มีข้อยกเว้นโดยมติ คณะกรรมการการ ครั้งที่ 5/2533 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2533 และครั้งที่ 7/2544 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2544 ให้สามารถโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิในที่ดินให้แก่ คู่สมรส บุตร บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน หรือพี่น้องร่วมบิดาหรือมารดา เดียวกัน หรือหลานได้ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้รับโอนหรือผู้รับมรดกสิทธิ จะต้องมิคุณสมบัติ เป็นเกษตรกรและไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือมีเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอ แก่การเลี้ยงชีพ และที่ดินที่มีอยู่แล้ว เมื่อรวมกับที่ดินที่รับโอนหรือรับมรดกสิทธิจะต้อง ไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรให้เข้าถึงแหล่งทุนโดยการแปลง สิทธิประโยชน์เป็นทุน ทำให้ผู้รับโอนที่ดินมาโดยไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะผู้ที่ เป็นเกษตรกร และไม่มีที่ดินทำกินที่อื่น ขาดโอกาสจะได้รับการพิจารณาจากแหล่งทุน

จึงเห็นสมควรที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยให้ผู้ที่เป็นเกษตรกรอย่างแท้จริง และเข้ามารับโอนที่ดินจากผู้ได้รับ ส.ป.ก.4-01 โดยไม่ถูกต้อง สามารถเข้ามาอยู่ใน กระบวนการปฏิรูปที่ดินโดยถูกต้องตามกฎหมาย และสามารถนำเอกสารสิทธิของ ส.ป.ก. ไปเป็นหลักประกันการกู้เงินกับสถาบันการเงินที่เป็นแหล่งทุน อันจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรเหล่านี้ดีขึ้น และยังทำให้การจัดที่ดินของ ส.ป.ก. ตรงตามความเป็นจริง และฐานข้อมูลของ ส.ป.ก. มีความถูกต้องเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้จะไม่รวมถึง ผู้ที่รับโอนที่มีได้เป็นเกษตรกรอย่างแท้จริง

แนวทางการแก้ไข

1. คปจ. ออกประกาศให้เกษตรกรที่ถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่จริง ในปัจจุบันมาแสดงตนแจ้งข้อมูลการถือครองการได้มาซึ่งที่ดินต่อเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. และแสดงความประสงค์ที่จะให้ คปจ. พิจารณาจัดที่ดิน ส.ป.ก.4-01 ให้ถูกต้อง โดยกำหนด ระยะเวลาไม่เกิน 30 วัน ตามวัน เวลา และสถานที่ที่ คปจ. ประกาศกำหนด โดยจะต้องนำเสนอเอกสารหลักฐานมาแสดง ดังนี้

1) หลักฐานแสดงการถือครองที่ดิน ส.ป.ก.4-01 ที่ได้รับโอนมาจากผู้ถือครอง ที่ดินรายเดิม (ถ้ามี)

2) ให้ผู้ถือครองที่ดิน ส.ป.ก.4-01 รายเดิมมาแสดงความประสงค์สิทธิ ในที่ดิน และยืนยันการโอนการถือครองที่ดินให้ผู้ทำประโยชน์ในปัจจุบัน เป็นผู้ทำประโยชน์จริง หากเป็นไปได้ให้มาแสดงตนพร้อมกันในวันที่ยื่นคำร้อง

2. เกษตรกรผู้มีสิทธิยื่นความประสงค์และคำขอเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามประกาศ คปท. ต้องมีคุณสมบัติและอยู่ในหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) มีคุณสมบัติเป็นเกษตรกรตามกฎหมายและระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการคัดเลือกเกษตรกรฯ กำหนด

2) ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การเลี้ยงชีพ และมีจำนวนเนื้อที่เมื่อรวมกับที่ดินที่จะได้รับสิทธิจาก ส.ป.ก. แล้วไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

3) ได้รับโอนที่ดินจากเกษตรกรที่ได้รับสิทธิจาก ส.ป.ก. ก่อนวันที่คณะกรรมการมีมติให้ดำเนินการยื่นคำร้องได้

3. เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด จะสอบสวนข้อเท็จจริงโดยการบันทึกการสอบสวนผู้ยื่นคำขอ ซึ่งมีการรับรองจากผู้ปกครองท้องที่ เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักฐานการโอนที่ดิน หนังสือแจ้งความประสงค์สละสิทธิ กรณีผู้ถือครองที่ดิน ส.ป.ก.4-01 รายเดิม ไม่ได้มาแสดงความประสงค์สละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง ให้ดำเนินการ ดังนี้

1) กรณีที่ไม่สามารถมาได้ด้วยตนเองด้วยเหตุผลประการหนึ่งประการใดก็ตาม ให้ยื่นคำขอสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด โดยมีผู้ปกครองท้องที่ลงนามรับรอง

2) กรณีหาตัวไม่พบ เนื่องจากไปอยู่ท้องถื่นอื่นแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการสอบสวนหาพยานหลักฐานมาแสดงให้เห็นประจักษ์ว่า ได้มีการโอนที่ดินให้ผู้ทำประโยชน์ในปัจจุบันอยู่จริง

หากมีข้อสงสัยให้ไปตรวจสอบแปลงที่ดิน หรือสอบถามผู้ครอบครองที่ดินข้างเคียงเพิ่มเติม และปิดประกาศให้ประชาคมตรวจสอบ และร้องคัดค้านได้หากเห็นว่าไม่ตรงข้อเท็จจริง

4. ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการจัดที่ดินให้ผู้ถือครองในปัจจุบันตามที่ผู้ถือครองรายเดิมได้สละสิทธิเพื่อเสนอ คปท. จัดที่ดินให้กับผู้ถือครองในปัจจุบันให้ถูกต้องตามระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยการคัดเลือกเกษตรกรฯ ต่อไป

กรณีหาตัวเกษตรกรรายเดิมไม่พบ จะต้องนำเสนอ คปท. เพื่อพิจารณาสั่งให้เกษตรกรรายเดิมสละสิทธิ ตามระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยการเข้าทำประโยชน์ฯ

5. กรณีดังกล่าวนี้ เป็นการโอนสิทธิเปลี่ยนมือถือครองที่ดินก่อนที่คณะกรรมการมีมติให้ดำเนินการเท่านั้น หากเกิดขึ้นภายหลังคณะกรรมการมีมติไม่สามารถดำเนินการตามเงื่อนไขได้ และหากต่อมาตรวจพบภายหลังว่า มีการแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่จะมีความผิดฐานแจ้งความเท็จ และเป็นกรณีที่ คปจ. จะสั่งให้เกษตรกรผู้นั้นสิ้นสิทธิตามระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยการเข้าทำประโยชน์ สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สมรู้ร่วมคิดกับเกษตรกรจะต้องถูกดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง

6. เมื่อครบกำหนดเวลาตามประกาศ ส.ป.ก.จังหวัด จะจัดทำบัญชีคัดเลือกเกษตรกรเพื่อนำเสนอ คปจ. พิจารณา ซึ่งจะดำเนินการคัดเลือกและจัดที่ดินให้เกษตรกรที่ยื่นคำขอเข้าทำประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยการคัดเลือกเกษตรกรฯ

7. เมื่อพ้นระยะเวลาตามประกาศ คปจ. ดังกล่าวแล้ว หากผู้ใดมาแสดงความประสงค์ และยื่นคำขอเข้าทำประโยชน์ตามประกาศ คปจ. นี้ ส.ป.ก. จะไม่รับดำเนินการคัดเลือกและจัดเกษตรกรตามแนวทางนี้ และ ส.ป.ก. จะดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการเพื่อสั่งให้สิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ระยะเวลาดำเนินการ ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 90 วัน โดย

1. คปจ. ออกประกาศให้เกษตรกรยื่นคำขอเข้าทำประโยชน์ภายในเวลาไม่เกิน 30 วัน

2. ส.ป.ก.จังหวัด จัดทำบัญชีคัดเลือก และนำเสนอ คปจ. คัดเลือกภายในเวลาไม่เกิน 60 วัน หลังจากพ้นกำหนดประกาศตามข้อ 1

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ที่ประชุมได้พิจารณาเห็นว่า ตามปกติเกษตรกรผู้ได้รับ ส.ป.ก.4-01 สามารถโอนให้แก่ทายาทตามมติคณะกรรมการอยู่แล้ว แต่หากไม่ใช่ทายาทก็ให้โอนกลับมายัง ส.ป.ก. เพื่อ ส.ป.ก. จะได้นำไปจัดให้แก่เกษตรกรรายใหม่ตามขั้นตอนต่อไป สำหรับแนวทางที่ ส.ป.ก. เสนอ เห็นว่า เป็นหลักการที่ดีจะสามารถช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำประโยชน์อยู่จริง และไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพ และจะต้องมีคุณสมบัติเป็นเกษตรกรตามกฎหมายระเบียบของ ส.ป.ก. แต่ ส.ป.ก. จะต้องมีการตรวจสอบให้ละเอียดและชัดเจนว่าเป็นเกษตรกรที่มีคุณสมบัติครบและเป็นการซื้อขายกันมาก่อนมีมติคณะกรรมการเท่านั้น อย่าให้มีการแอบแฝงเจตนาที่ไม่ชอบเพื่อหวังประโยชน์จากแนวทางครั้งนี้

2. ประเด็นข้อสังเกต เนื่องจากการแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามแนวทางครั้งนี้เป็นการดำเนินการครั้งแรกและดำเนินการทั้งประเทศ จึงต้องพิจารณาให้ชัดเจนว่าสามารถดำเนินการได้ตามกฎหมายและระเบียบ เห็นสมควรให้นำไปหารือคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ เพื่อพิจารณาก่อน หากคณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าแนวทางดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ ให้ ส.ป.ก. ทำหนังสือแจ้งเวียนคณะกรรมการเพื่อพิจารณาภายใน 7 วัน หากพ้นกำหนดแล้วไม่มีกรรมการท่านใดทักท้วง ก็ถือว่าคณะกรรมการเห็นชอบและอนุมัติใช้แนวทางดังกล่าวต่อไป

3. ประเด็นข้อสังเกต ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ มีข้อสังเกตว่า สมควรกำหนดเรื่องสิทธิอุทธรณ์เพื่อให้เกษตรกรได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ผลการจัดที่ดินตามประกาศ คปท. และใช้สิทธิฟ้องต่อศาลปกครองได้

4. ประเด็นข้อสังเกต ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์ มีข้อสังเกตว่า หากเกษตรกรรายเดิมมีการรวมกลุ่มกู้เงินจากสหกรณ์ ถ้าปฏิบัติตามแนวทางนี้จะมีผลกระทบในเรื่องการค้ำประกันกลุ่มหรือไม่

ฝ่ายเลขานุการฯ ขอรับไปพิจารณาและตรวจสอบ

มติคณะกรรมการ ที่ประชุมเห็นด้วยที่จะต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ยังมีปัญหาด้านกฎหมายว่าสามารถดำเนินการได้เพียงใด จึงมีมติให้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบก่อนในประเด็น ดังนี้

1. การดำเนินการตามหลักการและแนวทางที่เสนอ สามารถทำได้โดยไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบหรือไม่

2. หากคณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า แนวทางดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ตามกฎหมายและระเบียบ ให้ ส.ป.ก. ทำหนังสือแจ้งเวียนคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ภายใน 7 วัน หากพ้นกำหนดแล้วไม่มีกรรมการท่านใดทักท้วง ก็ถือว่าคณะกรรมการเห็นชอบและอนุมัติใช้แนวทางดังกล่าวต่อไป ทั้งนี้ ให้รับข้อสังเกตของผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ในเรื่องการใช้สิทธิอุทธรณ์ผลการจัดที่ดินตามประกาศ คปท. และใช้สิทธิฟ้องต่อศาลปกครองไว้ด้วย

เรื่องที่ 4.3 ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีในท้องที่ จังหวัดยโสธร กาฬสินธุ์ ศรีสะเกษ อุตรธานี สกลนคร แม่ฮ่องสอน และเพชรบูรณ์ จำนวน 9 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 91,808 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีในท้องที่ จังหวัดยโสธร จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอุตรธานี จังหวัดสกลนคร จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดเพชรบูรณ์ รวม 7 จังหวัด จำนวน 9 พื้นที่ 19 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 91,808 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

1. จังหวัดยโสธร	1 พื้นที่ 2 แปลง	เนื้อที่ประมาณ 865 ไร่
2. จังหวัดกาฬสินธุ์	1 พื้นที่ 2 แปลง	เนื้อที่ประมาณ 11,995 ไร่
3. จังหวัดศรีสะเกษ	2 พื้นที่ 6 แปลง	เนื้อที่ประมาณ 1,521 ไร่
4. จังหวัดอุตรธานี	1 พื้นที่ 1 แปลง	เนื้อที่ประมาณ 74,996 ไร่
5. จังหวัดสกลนคร	2 พื้นที่ 4 แปลง	เนื้อที่ประมาณ 1,565 ไร่
6. จังหวัดแม่ฮ่องสอน	1 พื้นที่ 3 แปลง	เนื้อที่ประมาณ 504 ไร่
7. จังหวัดเพชรบูรณ์	1 พื้นที่ 1 แปลง	เนื้อที่ประมาณ 362 ไร่

เรื่องที่ 4.5 ขออนุมัติกำหนดรายได้ของผู้ยากจนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ. 2535

มติคณะกรรมการ ขออนุมัติกำหนดอัตรารายได้ผู้ยากจน ตามมาตรา 3 (1) แห่งพระราชกฤษฎีกา กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ. 2535 ให้หมายถึง ผู้มีรายได้ ต่ำกว่า 20,000 บาท ต่อคนต่อปี

การประชุมครั้งที่ 4/2547 เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2547

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ 5.1 การแก้ไขปัญหาการถือครองที่ดินแปลงใหญ่ในเขตปฏิรูปที่ดิน

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ชี้แจงความก้าวหน้าการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาการถือครองที่ดินแปลงใหญ่ในเขตปฏิรูปที่ดิน

1. คณะกรรมการ ได้มีคำสั่งที่ 1/2547 สั่ง ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2547 แต่งตั้ง คณะทำงานพิสูจน์สิทธิการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน และคณะทำงานฯ ได้มีมติ ในการประชุมครั้งที่ 1/2547 เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2547 กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาในการพิสูจน์ฯ นำเสนอคณะกรรมการดำเนินการและแก้ไขปัญหาการถือครองที่ดินแปลงใหญ่ในเขตปฏิรูปที่ดิน พิจารณานุมัติในหลักการ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ ของ ส.ป.ก. และคณะทำงานฯ

2. คณะกรรมการ ได้มีการประชุมครั้งที่ 6/2547 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2547 ณ อิมแพ็ค เมืองทองธานี ถนนแจ้งวัฒนะ จังหวัดนนทบุรี เพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ และแนวทางที่คณะทำงานฯ นำเสนอแล้ว มีมติอนุมัติหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาในการพิสูจน์สิทธิ ดังนี้

2.1 กรณีเอกสารสิทธิในที่ดิน ให้สอบถามไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถ้าตำแหน่งที่ดินถูกต้องตรงกัน ส.ป.ก. จะกันออกไป

2.2 กรณีการขอกระจายสิทธิ/ขอสละสิทธิให้ผู้ถือครองที่ดินแสดงความประสงค์ที่จะสละการถือครองที่ดินให้ ส.ป.ก. และให้ คปท. เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกเกษตรกรที่มีคุณสมบัติ และเหมาะสมที่จะได้รับการจัดที่ดินให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบ โดยคำนึงถึงการจัดที่ดินให้กับผู้ไร้ที่ทำกิน ตามนโยบายการต่อสู้ความยากจนของรัฐบาลด้วย

2.3 กรณีต้องการพิสูจน์ ให้คณะทำงานพิสูจน์สิทธิการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่คณะกรรมการแต่งตั้ง เป็นผู้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(1) หากปรากฏว่าอยู่มาก่อนและมีร่องรอยการทำประโยชน์ก่อนสงวนเป็นที่ดินของรัฐก็ให้ส่ง กพร. ดำเนินการ

(2) หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าอยู่ภายหลังการสงวนเป็นที่ดินของรัฐ

(2.1) ผู้ถือครองที่ดินไม่ยอม ให้ส่ง กพร. พิจารณาดำเนินการ

(2.2) ผู้ถือครองที่ดินยอมรับและยินยอมให้ ส.ป.ก. นำที่ดินมาเข้ากระบวนการปฏิรูปที่ดิน

2.4 กรณี ต้องการดำเนินการตามระเบียบของ ส.ป.ก. ให้ยื่นคำร้อง ณ ส.ป.ก.จังหวัด ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ ส.ป.ก. ได้มีหนังสือแจ้งมติคณะกรรมการ

2.5 กรณีผู้ที่ถูกเชิญไม่ใช่ผู้ถือครองที่ดิน/ถือครองร่วมกับผู้อื่น ให้ ส.ป.ก. ตรวจสอบ แล้วจึงมีหนังสือเรียกผู้ถือครองรายใหญ่ มาให้ถ้อยคำว่าจะยอมรับเป็นที่ปฏิรูปที่ดิน หรือจะขอพิสูจน์ โดยกำหนดเวลา 15 วัน

2.6 กรณีที่ดินไม่ได้ทำประโยชน์

(1) เป็นป่า

(2) มีภาระผูกพัน

ทั้ง 2 กรณี ให้กันออก โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปดำเนินการต่อไป

2.7 กรณีมาประชุมแต่ไม่ให้ถ้อยคำไม่มาประชุม/ไม่ทราบชื่อแต่ได้ปักป้ายไว้ในที่ดินแล้ว ให้มีหนังสือนัดเป็นครั้งที่ 2 ถ้าไม่มาให้ดำเนินการตามกฎหมาย โดยออกคำสั่งทางปกครองแจ้งให้ออกจากที่ดินภายในกำหนด และติดป้ายในพื้นที่แจ้งให้ทราบส่งสำเนา ให้นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รับทราบด้วย ทั้งนี้ หากผู้ถือครองไม่ยินยอมให้ดำเนินการฟ้องขับไล่ต่อไป

การประชุมครั้งที่ 5/2547 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2547

เรื่องที่ 3.5 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี (2 เรื่อง)

เรื่องที่ 3.5.1 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ในท้องที่ อำเภอโพธิ์ไทร และอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

มติคณะกรรมการ ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีในท้องที่อำเภอโพธิ์ไทร และอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 พื้นที่ 2 แปลง รวมเนื้อที่ ประมาณ 213 ไร่ ดังนี้

- 1) ที่จำแนกฯ ป่าดงชุมคำ - ดงตาหวัง แปลงที่ 5 (บางส่วน) เนื้อที่ประมาณ 110 ไร่
- 2) ที่จำแนกฯ ป่าสุวรรณวาริ แปลงที่ 3 เนื้อที่ประมาณ 103 ไร่

เรื่องที่ 3.5.2 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าฝั่งซ้ายห้วยทับทัน แปลงที่ 3 ตำบลตาตุม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

มติคณะกรรมการ ขออนุมัติพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีป่าฝั่งซ้ายห้วยทับทัน แปลงที่ 3 ในท้องที่ตำบลตาตุม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 1 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 220 ไร่ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

เรื่องที่ 3.6 ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ในท้องที่ อำเภอป่าพะยอม อำเภอศรีบรรพต อำเภอบางแก้ว และ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง จำนวน 14 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 35,214 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ในท้องที่อำเภอป่าพะยอม อำเภอศรีบรรพต อำเภอบางแก้ว และอำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง จำนวน 14 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 35,214 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

1. ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งนาข้างตาย ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ 0049 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2541 ประมาณ 2,159 ไร่
2. ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งโพเล ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ตามทะเบียน ประมาณ 9,514 ไร่

3. ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งท่าเหวี่ยง ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ตามทะเบียน ประมาณ 5,235 ไร่
4. ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งใหญ่ ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ 28352 ลงวันที่ 30 กันยายน 2528 ประมาณ 10,962 ไร่
5. ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งค่ายจ่า ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ 50941 ลงวันที่ 2 เมษายน 2535 ประมาณ 1,530 ไร่
6. ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งปากพล ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ 3283/2513 ลงวันที่ 2 กรกฎาคม 2513 ประมาณ 544 ไร่
7. ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งไสม่วง ตำบลควนขนุน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ 7807 ลงวันที่ 13 มกราคม 2521 ประมาณ 1,125 ไร่
8. ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งควนโต๊ะ ตำบลควนขนุน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ 28360 ลงวันที่ 30 กันยายน 2528 ประมาณ 245 ไร่
9. ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเหือบ้านควนขนุน ตำบลควนขนุน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ตามทะเบียน ประมาณ 278 ไร่
10. ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งจำแรต ตำบลห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ 30263 ลงวันที่ 24 มกราคม 2529 ประมาณ 1,072 ไร่
11. ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งป่าแหลม ตำบลห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ 28353 ลงวันที่ 30 กันยายน 2528 ประมาณ 670 ไร่
12. ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งปากควน ตำบลห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ 28355 ลงวันที่ 30 กันยายน 2528 ประมาณ 278 ไร่
13. ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งโคกตาหม้อ ตำบลห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ 28356 ลงวันที่ 30 กันยายน 2528 ประมาณ 816 ไร่

14. ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งเอาะ ตำบลเขาชัยสน และตำบลโคกม่วง อำเภochaชัยสน จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ 30251 ลงวันที่ 23 มกราคม 2529 ประมาณ 786 ไร่

การประชุมครั้งที่ 1/2548 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2548

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.1 ขอบความเห็นชอบให้เลขาธิการ ส.ป.ก. หรือผู้ที่เลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมายเป็นผู้ฟ้องคดี หรือดำเนินคดีปกครองแทนคณะกรรมการ

1. ศาลปกครองได้เปิดทำการเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2544 ปรากฏว่า คณะกรรมการ ถูกฟ้องเป็นคดีปกครองต่อศาลปกครองอันเนื่องมาจากการดำเนินการตาม พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 หลายคดี

2. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แจ้ง ส.ป.ก. ให้พิจารณาดำเนินการตามบัญชา ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรณีถ้าเป็นคดีที่คณะกรรมการ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน ยื่นฟ้องหรือถูกฟ้องเนื่องจากการดำเนินการของคณะกรรมการ การมอบอำนาจในกรณีนี้จะต้องกระทำในรูปของ คณะกรรมการ เพื่อให้การมอบอำนาจมีความถูกต้องและมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย

มติคณะกรรมการ 1. เห็นชอบหลักการ เรื่อง การมอบอำนาจเกี่ยวกับการดำเนินคดีปกครอง ของคณะกรรมการ ให้เลขาธิการ ส.ป.ก. หรือผู้ที่เลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมาย เป็นผู้ฟ้องคดี หรือดำเนินคดีปกครองแทนคณะกรรมการ

2. เห็นชอบ ให้สัทยาบัน กรณีที่ประธานฯ ได้เคยมอบอำนาจให้เลขาธิการ ส.ป.ก. หรือผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ฟ้องร้องคดีหรือดำเนินคดีที่ได้ดำเนินการมาก่อน

เรื่องที่ 4.4 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี (รวม 4 เรื่อง)

เรื่องที่ 4.4.1 ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่จำแนกเป็นที่จัดสรรเพื่อเกษตรกรรม ในท้องที่จังหวัดสงขลา จำนวน 3 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 2,606.25 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ 1. ให้ ส.ป.ก. และกรมป่าไม้ หรือเรื่องการตรวจสอบแปลงที่ดินและการระวัง ขี้แนวเขต เพื่อให้ได้ข้อยุติ หากทั้ง 2 หน่วยงาน ยังไม่สามารถหาข้อยุติได้ กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ จะมีหนังสือถึงกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อพิจารณา ให้ได้ข้อยุติในระดับที่สูงกว่า 2 หน่วยงานต่อไป

2. อนุมัติกำหนดพื้นที่ที่จำแนกเป็นที่จัดสรรเพื่อเกษตรกรรมในท้องที่ จังหวัดสงขลา จำนวน 3 พื้นที่ ดังนี้

2.1 ที่จำแนกฯ ป่าควนเลียบ เนื้อที่ประมาณ 2,200 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอรัตนภูมิ และอำเภอควนเนียง

2.2 ที่จำแนกฯ ป่าควนดินสอ เนื้อที่ประมาณ 231.25 ไร่ อยู่ในเขต อำเภอรัตนภูมิ

2.3 ที่จำแนกฯ ป่าควนชีแรต เนื้อที่ประมาณ 175 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอหาดใหญ่ รวมเนื้อที่ประมาณ 2,606.25 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

3. ให้ ส.ป.ก. จัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ของการจัดที่ดินในทุกพื้นที่ ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ว่ามีการจัดสรรสิทธิและกระจายสิทธิให้แก่ เกษตรกรได้กี่ราย และจะดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อใด เสนอให้คณะกรรมการทราบ ในการประชุมครั้งต่อไป

เรื่องที่ 4.4.2 ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีในท้องที่ อำเภอเมือง อำเภอหาดฉัตร และอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง จำนวน 2 พื้นที่ รวมเนื้อที่ ประมาณ 5,363 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกต ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน ได้เสนอความเห็น ว่า จากการตรวจสอบ ข้อมูลพื้นที่จำแนกฯ ป่าแม่อิง - แม่ต้า แม่จูน แปลงที่ 65 แล้วเห็นว่าแผนที่รูปแปลงที่ดิน ที่นำเสนอไม่น่าถูกต้อง เพราะน่าจะเป็นแผนที่รูปแปลงที่ 66 จึงขอให้ตรวจสอบ เพื่อความถูกต้อง

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติตามที่กำหนดพื้นที่ที่จำแนกฯ ในท้องที่ อำเภอเมือง อำเภอหาดฉัตร และอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง จำนวน 2 พื้นที่ 2 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 5,363 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

1.1 ที่จำแนกฯ ป่าฝั่งขวาแม่วัง แปลงที่ 1 เนื้อที่ประมาณ 1,948 ไร่ ในท้องที่อำเภอเกาะคา และอำเภอหาดฉัตร จังหวัดลำปาง

1.2 ที่จำแนกฯ ป่าแม่อิง - แม่ต้า - แม่จูน แปลงที่ 65 เนื้อที่ประมาณ 3,379 ไร่ ในท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

2. ให้ฝ่ายเลขานุการฯ ตรวจสอบแผนที่รูปแปลงที่ดิน ตามความเห็น ของผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน

เรื่องที่ 4.4.3 ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอบ้านตาก อำเภอแม่สอด อำเภอสามเงา และกิ่งอำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก จำนวน 8 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 42,978 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่จำแนกฯ ในท้องที่จังหวัดตาก จำนวน 8 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 42,978 ไร่ ตามข้อ 3.2 ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

1. จำแนกฯ ป่าประจำรักษ์ แปลง 1 จำนวน 4 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 2 แปลงที่ 4 แปลงที่ 6 และแปลงที่ 8 รวมเนื้อที่ประมาณ 2,250 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลวังหิน และตำบลลูกกลางทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดตาก

2. ที่จำแนกฯ ป่าประจำรักษ์ แปลง 1 ก จำนวน 1 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 2 เนื้อที่ประมาณ 119 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดตาก

3. ที่จำแนกฯ ป่าแม่ท้อ - ห้วยตากฝั่งขวา จำนวน 13 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 1-6 แปลงที่ 10-11 และแปลงที่ 14-18 รวมเนื้อที่ประมาณ 6,532 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลท้องฟ้า ตำบลทุ่งกระเซาะ อำเภอบ้านตาก และตำบลหนองบัวเหนือ ตำบลปามะม่วง ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมือง จังหวัดตาก

4. ที่จำแนกฯ ป่าในแผนการที่จะดำเนินการ หมายเลข 79 จำนวน 2 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 1 และแปลงที่ 2 รวมเนื้อที่ประมาณ 8,917 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลแม่กุ และตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

5. ที่จำแนกฯ ป่าประดาง - วังเจ้า จำนวน 1 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 1 เนื้อที่ประมาณ 959 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลหนองบัวใต้ อำเภอเมือง และตำบลนาโบสถ์ กิ่งอำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก

6. ที่จำแนกฯ ป่าแม่สลิด - ป่าโป่งแดง จำนวน 10 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 3 แปลงที่ 8 แปลงที่ 10 และแปลงที่ 14 - 20 รวมเนื้อที่ประมาณ 13,116 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลแม่สลิด ตำบลสมอโคน อำเภอบ้านตาก ตำบลไม้งาม ตำบลโป่งแดง ตำบลน้ำร้อน ตำบลวังประจบ และตำบลลูกกลางทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดตาก

7. ที่จำแนกฯ ป่าแม่สลิด - ป่าโป่งแดง แปลง 1 จำนวน 2 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 2 และแปลงที่ 3 รวมเนื้อที่ประมาณ 1,212 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลวังจันทร์ และตำบลวังหมัน อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

8. ที่จำแนกฯ ป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำปิง (หมายเลข 63) จำนวน 3 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 6 แปลงที่ 7 และแปลงที่ 8 รวมเนื้อที่ประมาณ 9,873 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลยกกระบัตร และตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

เรื่องที่ 4.4.4 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอสูงเม่น อำเภอเด่นชัย อำเภอร้องกวาง อำเภอสอง อำเภอลอง อำเภอวังชิ้น และอำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ จำนวน 13 พื้นที่ 35 แปลง เนื้อที่ประมาณ 39,378 ไร่

มติคณะกรรมการ อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนกฯ ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอสูงเม่น อำเภอเด่นชัย อำเภอร้องกวาง อำเภอสอง อำเภอลอง อำเภอวังชิ้น และอำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ จำนวน 13 พื้นที่ 35 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 39,378 ไร่ ได้แก่

1. ที่จำแนกฯ ป่าแม่คำมี แปลง 1 จำนวน 2 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 1 และแปลงที่ 4 รวมเนื้อที่ประมาณ 283 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลร้องกวาง ตำบลร้องเข็ม และตำบลน้ำเลา อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

2. ที่จำแนกฯ ป่าแม่คำมี แปลง 2 จำนวน 4 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 1 - 4 รวมเนื้อที่ประมาณ 1,531 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลแม่ทราย และตำบลร้องกวาง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

3. ที่จำแนกฯ ป่าแม่ก้อน - แม่สาย จำนวน 2 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 1 และแปลงที่ 2 รวมเนื้อที่ประมาณ 1,777 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลป่าแดง อำเภอเมือง และตำบลบ้านกวาง ตำบลบ้านเหล่า ตำบลดอนมูล ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

4. ที่จำแนกฯ ป่าแม่เด็ก - แม่กาง - แม่คำฟอง จำนวน 6 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 1 - 5 และแปลงที่ 7 รวมเนื้อที่ประมาณ 3,928 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลน้ำเลาและตำบลบ้านเวียง อำเภอร้องกวาง ตำบลห้วยม้า ตำบลน้ำชำ ตำบลบ้านถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

5. ที่จำแนกฯ ป่าแม่แคม จำนวน 1 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 1 เนื้อที่ประมาณ 705 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลสวนเขื่อน และตำบลป่าแดง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

6. ที่จำแนกฯ ป่าห้วยป้อม จำนวน 2 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 1 และแปลงที่ 3 รวมเนื้อที่ประมาณ 1,387 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลบ้านหนุน ตำบลบ้านกลาง และตำบลทุ่งน้าว อำเภอสอง จังหวัดแพร่

7. ที่จำแนกฯ ป่าหมายเลข 3 จำนวน 3 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 1 - 3 รวมเนื้อที่ประมาณ 15,977 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลบ้านกลาง ตำบลบ้านหนุน ตำบลห้วยหม้าย อำเภอสอง และตำบลวังหลวง ตำบลทุ่งแก้ว ตำบลน้ำริด อำเภอหนองม่วงไข่ ตำบลวังหงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

8. ที่จำแนกฯ ป่าแม่จั่ว - แม่มาน จำนวน 1 แปลง เนื้อที่ประมาณ 2,716 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลห้วยผาย อำเภอสูงเม่น และตำบลแม่จั่ว อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่

9. ที่จำแนกฯ ป่าแม่ลาน - แม่กาง จำนวน 7 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 7 - 8 แปลงที่ 10 แปลงที่ 14 และแปลงที่ 17 - 19 รวมเนื้อที่ประมาณ 2,585 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลห้วยอ้อ ตำบลบ้านปิน ตำบลหัวทุ่ง อำเภอลอง จังหวัดแพร่

10. ที่จำแนกฯ ป่าแม่พวก แปลง 2 จำนวน 3 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 1 แปลงที่ 3 และแปลงที่ 4 รวมเนื้อที่ประมาณ 1,334 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลเด่นชัย ตำบลแม่จั่ว ตำบลห้วยไร่ อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่

11. ที่จำแนกฯ ป่าห้วยไร่ - เขาพลึง แปลง 1 จำนวน 1 แปลง เนื้อที่ประมาณ 17 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลห้วยไร่ อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่

12. ที่จำแนกฯ ป่าแม่ปาน จำนวน 1 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 1 เนื้อที่ประมาณ 126 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลไทรย้อย อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่

13. ที่จำแนกฯ ป่าหมายเลข 54 จำนวน 2 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 7 และแปลงที่ 9 รวมเนื้อที่ ประมาณ 7,012 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลวังชิ้น ตำบลแม่เกิง ตำบลแม่พุง อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่

เรื่องที่ 4.5 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (รวม 3 เรื่อง)

เรื่องที่ 4.5.1 ขออนุมัติพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์โคกนาโอ ตำบลนาเดื่อ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เนื้อที่ประมาณ 508 ไร่ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

มติคณะกรรมการ อนุมัติพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์โคกนาโอ ตำบลนาเดื่อ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เนื้อที่ประมาณ 508 ไร่ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

เรื่องที่ 4.5.2 ขออนุมัติพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งหนองไปร ในท้องที่ตำบลทรงธรรม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เนื้อที่ประมาณ 933-0-37 ไร่ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกต ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน ได้นำเสนอว่าจากการตรวจสอบพื้นที่ที่นำเสนอขออนุมัติแล้ว เห็นว่ามีบางส่วนทับซ้อนกับที่ดินของนิคมสหกรณ์ฯ

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งหนองไพร ในท้องที่ตำบลทรงธรรม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เนื้อที่ประมาณ 933-0-37 ไร่ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

2. ให้ฝ่ายเลขานุการฯ ตรวจสอบรายละเอียดของพื้นที่ ตามความเห็นของผู้แทนกรมพัฒนาที่ดินเพื่อให้เกิดความถูกต้องต่อไป

เรื่องที่ 4.5.3 ขออนุมัติพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ป่ากระทือ ตำบลวังแดง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ เนื้อที่ประมาณ 659.75 ไร่ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์

มติคณะกรรมการ อนุมัติพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ป่ากระทือ ตำบลวังแดง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ เนื้อที่ประมาณ 659.75 ไร่ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์

เรื่องที่ 4.12 การแก้ไขระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ในการประชุม ครั้งที่ 7/2547 วันที่ 23 สิงหาคม 2547 และครั้งที่ 8/2547 วันที่ 21 กันยายน 2547 ได้ตรวจพิจารณา ร่างระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสาระสำคัญของร่างระเบียบที่ผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ มีดังนี้

1. แก้ไขชื่อระเบียบให้สอดคล้องกับสาระสำคัญของระเบียบ
2. เพิ่มเติมคำปรารภให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ
3. กำหนดคำจำกัดความตามระเบียบเพิ่มเติมเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐและประเภทของรายจ่าย และกำหนดให้ครอบคลุมถึงโครงการที่ได้จัดทำขึ้นตามระเบียบคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดความชัดเจนขึ้น
4. กำหนดขอบเขตการใช้จ่ายเงินกองทุนฯ ตามลักษณะรายจ่ายและกิจกรรมให้ชัดเจน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปที่ดิน
5. กำหนดวิธีปฏิบัติในการเบิกจ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการโดยอนุโลม
6. กำหนดแนวทางปฏิบัติในเรื่องการจัดทำบัญชี งบการเงิน และการรายงานต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแนวทางที่กระทรวงการคลังกำหนด
7. กรณีที่มีปัญหาไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบได้กำหนดให้สามารถขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังได้ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน

มติคณะกรรมการ อนุมัติร่างระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการใช้จ่ายเงิน การเบิกจ่ายเงิน และเก็บรักษาเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามร่างระเบียบที่แนบในวาระการประชุม และให้ ส.ป.ก. นำเสนอกระทรวงการคลังให้ความเห็นชอบก่อนนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อลงนามประกาศใช้ต่อไป

เรื่องที่ 4.13 การแก้ไขระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาลดหรือยกเว้นการเก็บค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ในการประชุมครั้งที่ 5/2547 วันที่ 30 กรกฎาคม 2547 และครั้งที่ 6/2547 วันที่ 16 สิงหาคม 2547 ได้ตรวจพิจารณาร่างระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยการพิจารณาลดหรือยกเว้นการเก็บค่าเช่าที่ดินฯ สำคัญของร่างระเบียบที่ผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ มีดังนี้

1. เพิ่มเติมคำปรารภให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ
2. ปรับปรุงคำจำกัดความให้ถูกต้องและเหมาะสม
3. กรณีมีประกาศของคณะกรรมการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำตำบล (คชก.ตำบล) ตามกฎหมายว่าด้วยการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไว้แล้ว แก้ไขให้เป็นอำนาจของปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาลดหรือยกเว้นการเก็บค่าเช่า เพื่อความสะดวกและคล่องตัวในการปฏิบัติงาน
4. กรณีที่ไม่มีการประกาศของ คชก. ตำบล แต่เกษตรกรประสบภัยธรรมชาติ แม้มิใช่กรณีภัยร้ายแรงแต่เกิดความเสียหาย ให้อำนาจ คปจ. พิจารณาลดหรือยกเว้นค่าเช่าที่ดินได้ เมื่อเกษตรกรร้องขอ

มติคณะกรรมการ เห็นชอบหลักการที่ขอแก้ไข เฉพาะส่วนอำนาจในการออกระเบียบและคำจำกัดความส่วนหลักการอื่น ๆ ไม่เห็นชอบให้แก้ไข

การประชุมครั้งที่ 2/2548 เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2548

เรื่องที่ 4.2 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (รวม 5 เรื่อง)

เรื่องที่ 4.2.1 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ทำเลเลี้ยงสัตว์ ป่าทุ่งยาว (เพิ่มเติม) ในท้องที่ตำบลบ้านนา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร เนื้อที่ประมาณ 450 ไร่

มติคณะกรรมการ อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ทำเลเลี้ยงสัตว์ป่าทุ่งยาว (เพิ่มเติม) ในท้องที่ตำบลบ้านนา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร เนื้อที่ประมาณ 450 ไร่

เรื่องที่ 4.2.2 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่สาธารณประโยชน์ในท้องที่อำเภอบางแก้ว และอำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง จำนวน 3 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 6,721 ไร่

มติคณะกรรมการ ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่สาธารณประโยชน์ในท้องที่อำเภอบางแก้ว และอำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง จำนวน 3 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 6,721 ไร่

เรื่องที่ 4.2.3 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ในท้องที่ตำบลห้วยสะแก ตำบลละวัง อำเภอเมือง และตำบลบ่อรัง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ รวมเนื้อที่ประมาณ 12,914-2-58 ไร่

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ผู้แทนกรมป่าไม้ ได้กล่าวว่าพื้นที่ที่นำเสนอไม่มีข้อเท็จจริงว่าพื้นที่สาธารณะฯ โคนโนนโคก อยู่ในป่าสงวนแห่งชาติหรือไม่ เพราะพื้นที่ส่วนนี้ กรมป่าไม้ไม่ได้ส่งมอบให้ ส.ป.ก.

2. ประเด็นข้อสังเกต เลขานุการฯ ได้เสนอความเห็นว่าการประชุมเรื่องในลักษณะนี้แทบทุกครั้งผู้แทนกรมป่าไม้ มักมีข้อทักท้วงลงลึกในรายละเอียด ซึ่งที่ประชุมไม่สามารถที่จะพิสูจน์ได้ว่าถูกต้องหรือไม่ แต่ยืนยันว่า ในการเพิกถอนที่ดินสาธารณะฯ จะต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาตามลำดับจาก อบต./สภาตำบล อำเภอ จังหวัด ต้องนำเสนอ คปท. ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน โดยมีส่วนราชการต่าง ๆ เป็นกรรมการ และมีผู้แทนกรมป่าไม้ร่วมเป็นกรรมการด้วย ดังนั้น ทางกรมป่าไม้ จึงควรสั่งการให้เจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ตรวจสอบและกลั่นกรองข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตามที่ผู้แทนกรมป่าไม้มักจะทักท้วงก่อนที่จะมีมติของ คปท. หาก คปท. จะให้ความเห็นชอบ แต่ถ้าผู้แทนกรมป่าไม้ไม่มีข้อทักท้วงหรือไม่เห็นด้วย ก็ขอให้บันทึกเป็นข้อสังเกตหรือเงื่อนไขในการประชุม คปท. ซึ่งทาง ส.ป.ก. จะตรวจสอบเป็นกรณีพิเศษ ก่อนนำเสนอคณะกรรมการ

มติคณะกรรมการ ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่สาธารณประโยชน์ในท้องที่จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 2 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 12,914-2-58 ไร่ ดังนี้

1. ที่ สาธารณ ประโยชน์ โคนโนนโคก เนื้อที่ ประมาณ 10,000 ไร่ ในท้องที่ตำบลห้วยสะแก และตำบลละวัง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

2. ที่ สาธารณประโยชน์ โคนหนองกระบก เนื้อที่ประมาณ 2,914-2-58 ไร่ ในท้องที่ตำบลบ่อรัง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

และให้รับข้อเสนอของฝ่ายเลขานุการเพื่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการ

เรื่องที่ 4.2.4 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์สันหนองต้นม่วง ตำบลปากอ่ดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย เนื้อที่ประมาณ 39 ไร่

มติคณะกรรมการ ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์สันหนองต้นม่วง ตำบลปากอ่ดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย เนื้อที่ประมาณ 39 ไร่

เรื่องที่ 4.2.5 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์โคกหนองสำนักในท้องที่ ตำบลศรีวิสัย อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เนื้อที่ประมาณ 3,516 ไร่

มติคณะกรรมการ ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์โคกหนองสำนักในท้องที่ตำบลศรีวิสัย อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เนื้อที่ประมาณ 3,516 ไร่

เรื่องที่ 4.3 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าบ้านนา - ท่าเรือ - เคียนซา (แปลงที่ 7) อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ประมาณ 1,315 ไร่

มติคณะกรรมการ ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนก ป่าบ้านนา - ท่าเรือ - เคียนซา (แปลงที่ 7) อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ประมาณ 1,315 ไร่

การประชุมครั้งที่ 3/2548 เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2548

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.3 “ศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน” ตามแผนแก้ไขปัญหาคความยากจน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2548 เห็นชอบแผนแก้ไขปัญหาคความยากจน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์หลักของรัฐบาล เพื่อให้สามารถจัดความยากจนของทั้งระบบ ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับชุมชน และระดับประเทศ

1.2 เป้าหมายดำเนินการ คือ ผู้ที่ไม่มีที่ดินทำกิน 889,022 ราย (63.22%) มีที่ดินทำกินแต่ไม่เพียงพอ 517,263 ราย (36.78%) รวม 1,406,285 ราย

2. เนื่องในโอกาสงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี และเนื่องในโอกาสมหามงคลพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม เพื่อเป็นการสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาดำเนินโครงการใน 2 ลักษณะ คือ

2.1 ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน พัฒนาต่อยอดจากโครงการ 1 ตำบล 1 ฟาร์ม และโครงการแปลงเรียนรู้ควบคู่การผลิตเพื่อเลี้ยงชีพ (1 อำเภอ 1 แปลง) ครอบคลุมทั่วประเทศอย่างน้อยตำบลละ 1 แห่ง ภายในปี 2551 โดยคัดเลือกแปลงเกษตรกร และ/หรือจัดที่ดินว่างเปล่าของราชการ เพื่อจัดทำแปลงหมุนเวียนทำกินชั่วคราว และเป็นศูนย์ข้อมูล เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรที่ลงทะเบียนคนจน ซึ่งต่อไปจะพัฒนาเป็นวิสาหกิจชุมชน

2.2 นิคมเศรษฐกิจพอเพียง จัดที่ดินให้เกษตรกรทำกินถาวรในที่ดิน ส.ป.ก. ที่ยังไม่มี การออกเอกสารสิทธิ โดยรวบรวมสมาชิกตามหลักสหกรณ์จัดรูปแบบการใช้ที่ดิน อย่างเป็นระบบ ผลผลิตให้ได้มาตรฐาน และมีกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งชุมชน

3. ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2548 เห็นชอบการจัดตั้ง “ศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน” เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกร และประชาชนผู้สนใจ ได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารความรู้ และรับบริการด้านต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนด้านที่ดินทำกินตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การดำเนินงาน

1. ส.ป.ก. ได้กำหนดดำเนินการโครงการศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 69 จังหวัด ที่มีเขตปฏิรูปที่ดิน และจะดำเนินการในปี พ.ศ. 2549 จำนวน 700 ตำบล คาดว่าจะให้บริการเกษตรกรได้ 200,000 ราย (รายละเอียดตามเอกสารที่แนบในวาระการประชุม)

2. กิจกรรมและหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในการดำเนินงานโดยสรุป ดังนี้

กิจกรรม	หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน/ดำเนินการ
- บริการความรู้ด้านอาชีพเชิงการตลาดนำการผลิต	• ธุรกิจภาคเอกชน • ธุรกิจสถาบันเกษตรกร • ส่วนราชการหลักแต่ละอาชีพ/พัฒนาที่ดิน
- บริการปฏิรูปที่ดิน	• ส.ป.ก.
- บริการสอนแนะบัญชีรายบุคคล	• กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
- บริการจัดการวิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์	• กรมส่งเสริมการเกษตร • กรมส่งเสริมสหกรณ์

- บริการเข้าสู่แหล่งทุน	• ธ.ก.ส. • SME Bank • กองทุนต่าง ๆ
- บริการพัฒนาชุมชนร่วมกับ อบต.	• อบต./ผู้นำชุมชน
- ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง	• ส.ป.ก.
- ฐานข้อมูลรายบุคคล (โครงการเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชี)	• กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
- ฐานข้อมูลลูกค้า	• ธ.ก.ส.
- ฐานข้อมูลการรับบริการแต่ละอาชีพ	• ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

- มติคณะกรรมการ**
1. เห็นชอบให้ส่วนราชการต่าง ๆ ให้ความสนับสนุนการดำเนินการตามกิจกรรมตามที่คณะรัฐมนตรีรับทราบ และเห็นชอบแนวทางปฏิบัติ
 2. แจ้ง คปก. เพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการ พร้อมมอบหมายให้ ส.ป.ก.จังหวัดถือปฏิบัติ

การประชุมครั้งที่ 4/2548 เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2548

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.3 ขออนุมัติยกเว้นค่าเช่าให้สถาบันเกษตรกรที่ขอใช้ที่ดินสำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

1. พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 30 วรรคห้าให้อำนาจ ส.ป.ก. จัดที่ดินให้แก่บุคคลเช่า เช่าซื้อ ซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์เพื่อใช้สำหรับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ตามขนาดการถือครองที่ดินที่คณะกรรมการกำหนดไม่เกินห้าสิบไร่

2. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2533 และลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2543 ได้กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินฯ ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

3. ระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต และการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสงหากรรมทรัพย์ สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินฯ พ.ศ. 2541 ข้อ 10 ให้ ส.ป.ก. จังหวัด กำหนดให้ผู้ขอรับอนุญาตจ่ายค่าตอบแทนตามที่คณะกรรมการกำหนด เว้นแต่คณะกรรมการ จะอนุญาตให้ไม่ต้องจ่ายค่าตอบแทน ค่าตอบแทนที่ได้รับให้นำเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

4. เนื่องจากคณะกรรมการ ยังไม่ได้กำหนดอัตราค่าตอบแทน ส.ป.ก. จึงได้มีคำสั่งที่ 921/2544 สั่ง ณ วันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2544 มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการ แทนเลขาธิการ ส.ป.ก. ในการจัดทำและลงนามในข้อตกลงต่อท้ายสัญญาเช่าที่ดินดังกล่าว โดยให้เรียกเก็บค่าเช่าในอัตราร้อยละ 3 ของราคาประเมินของกรรมที่ดิน สำหรับแปลงที่ดินที่ให้เช่านั้น หากไม่มีให้คำนวณจากราคาประเมินของกรรมที่ดินแปลงที่ใกล้เคียงที่สุด

ข้อเท็จจริง

ส.ป.ก. ได้อนุญาตให้สหกรณ์การเกษตร เช่าที่ดิน ส.ป.ก. ตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการใช้ที่ดินฯ สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินฯ พ.ศ. 2541 จำนวน 18 สหกรณ์ เป็นสหกรณ์การเกษตร 14 แห่ง สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน 4 แห่ง รวมเนื้อที่ 349-1-76 ไร่ ค่าเช่า 39% ของราคาประเมินฯ รวมเป็นค่าเช่าปีละ 359,886.87 บาท/ปี เฉลี่ยไร่ละ 1,409 บาท/ปี ซึ่งมีสหกรณ์ส่วนหนึ่งที่ขอลดค่าเช่า เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตทำให้สามารถพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์ได้

มติคณะกรรมการ อนุมัติยกเว้นค่าเช่าให้สถาบันการเกษตร ซึ่งขอใช้ที่ดินสำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นเวลา 3 ปี (ปี 2549 – 2551)

การประชุมครั้งที่ 1/2549 เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2549

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัติพื้นที่เพื่อนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

ส.ป.ก. ประกาศเขตปฏิรูปที่ดินครอบคลุมทั้งอำเภอ ตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ก่อนมีการแก้ไขกฎหมาย ปี 2532 มีทั้งสิ้น 254 อำเภอ และดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2536 ที่ให้กรมป่าไม้ส่งมอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและป่าไม้ถาวรที่เสื่อมสภาพแล้ว และมีราษฎรเข้าถือครองทำกินให้ ส.ป.ก. นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยออก ส.ป.ก. 4-01 ต่อมารัฐบาลมีนโยบายปรับปรุงแนวเขตปฏิรูปที่ดินให้คงเหลือเฉพาะเขตดำเนินการในพื้นที่ที่ประกาศเขตครอบคลุมทั้งอำเภอ (254 อำเภอ) ส.ป.ก. จึงได้เสนอร่างพระราชกฤษฎีกาปรับปรุงแนวเขต

มติคณะกรรมการ อนุมัติและแก้ไขตามข้อสังเกตของกรรมการ ดังนี้

1. ให้นำพื้นที่ที่ปรากฏตามแนวเขตแผนที่โซนนิ่ง แต่อยู่นอกเขตแผนที่ท้ายกฎกระทรวงป่าสงวนแห่งชาติ และอยู่นอกเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งถือว่าเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า ตามที่กำหนดไว้ในแผนที่ท้ายร่างพระราชกฤษฎีกาตามผลประชุมตรวจร่างฯ ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จำนวน 10 ฉบับ มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

1. จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอเมืองกำแพงเพชร และกิ่งอำเภอโกสัมพีนคร
2. จังหวัดเชียงราย อำเภอเวียงชัย และกิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง
3. จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอเชียงดาว อำเภอเวียงแหง และอำเภอแม่แตง
4. จังหวัดอุดรธานี อำเภอศรีบุญเรือง
5. จังหวัดอุทัยธานี อำเภอทัพทัน
6. จังหวัดหนองคาย อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอปากคาด กิ่งอำเภอสระใคร อำเภอโพธิ์ชัย กิ่งอำเภอเผ่าไร่ และกิ่งอำเภอรัตนวาปี
7. จังหวัดนครพนม อำเภอศรีสงคราม อำเภอนาหว้า อำเภอนาทม อำเภอบ้านแพง อำเภอท่าอุเทน และอำเภอโพนสวรรค์
8. จังหวัดกาฬสินธุ์ อำเภอท่าคันโท
9. จังหวัดขอนแก่น อำเภอเมืองขอนแก่น
10. จังหวัดชัยภูมิ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอบ้านเขว้า อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอจัตุรัส กิ่งอำเภอซับใหญ่ และอำเภอเนินสง่า

ทั้งนี้ ตามมาตรา 26 (3) กำหนดว่า ถ้าในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นมีที่ดินอันเป็นสาธารณประโยชน์ของแผ่นดิน ซึ่งเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้ง หรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน และที่ดินนั้นอยู่นอกเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีให้ ส.ป.ก. มีอำนาจนำที่ดินนั้นมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินได้

2. อนุมัติหลักการให้ ส.ป.ก. นำพื้นที่มาปฏิรูปที่ดิน ในกรณีที่มีการปรับปรุงเขตปฏิรูปที่ดินจากการประกาศเขตครอบคลุมทั้งอำเภอให้เหลือเฉพาะเขตดำเนินการตามแผนที่โซนนิ่งเดิม หากปรากฏว่ามีพื้นที่รกร้างว่างเปล่าที่ ส.ป.ก. สามารถนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้ตามมาตรา 26 (3) ก็ให้ ส.ป.ก. นำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้โดยไม่ต้องนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอีก

เรื่องที่ 3.2 การพัฒนาที่ดินพระราชทาน เนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี และการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกร

1. การพัฒนาที่ดินพระราชทาน

1.1 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ให้ ส.ป.ก. เพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินตั้งแต่ปี 2550 ในพื้นที่ 5 จังหวัด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครนายก จังหวัดนครปฐม จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1,745 แปลง รวมเนื้อที่ 45,056-2-69 ไร่

แนวทางการดำเนินงาน

ส.ป.ก. ได้จัดทำโครงการพัฒนาที่ดินพระราชทาน โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกษตรกร โดยจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในทุกตำบล เพื่อให้เกษตรกรนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพเกษตรกรในแปลงที่ดินของตนเอง

2. เน้นการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้ร่วมกันทำกิจกรรมในการประกอบเกษตรกรรม และด้านต่าง ๆ อันเป็นการลดรายจ่ายให้แก่เกษตรกร และทำให้กลุ่มเกษตรกรเข้มแข็ง จนสามารถพัฒนาไปเป็นสถาบันเกษตรกรได้

3. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร โดย ส.ป.ก. สนับสนุนด้านสินเชื่อให้เกษตรกรในการดำเนินงาน และร่วมมือกับภาคเอกชนในการหาตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์

4. พัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐาน และสาธารณูปโภคต่าง ๆ

2. การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดที่ดินทำกินให้เกษตรกร

นโยบายรัฐบาลต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจน เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้ชิดกับประชาชนสามารถทราบข้อมูลปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งปัญหาด้านที่ดินทำกิน

แนวทางการดำเนินงาน

เพื่อเป็นการสนองนโยบายรัฐบาล จึงเห็นควรให้ อบต. เข้ามามีส่วนร่วมในการสำรวจที่ดินของรัฐ ตามมาตรา 26 ทั้ง 4 ประเภท

1. ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองเล็กใช้ร่วมกันแล้ว โดยผ่านมติความเห็นชอบจาก อบต. อำเภอ และจังหวัด
2. ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ (ที่ราชพัสดุ) ที่กระทรวงการคลังให้ความยินยอม
3. ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า และอยู่นอกเขตป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรี
4. ที่ดินป่าสงวนแห่งชาติที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินฯ มาดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ ส.ป.ก. ทราบข้อมูลที่ดินของรัฐทั้ง 4 ประเภท และนำข้อมูลมาประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยออกเอกสารรับรองสิทธิให้ผู้ถือครองที่ดินที่ถือครองโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้ได้รับสิทธิในที่ดินถูกต้องตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินต่อไป ส.ป.ก. จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

หลักเกณฑ์

1. เป็นที่ดินที่มีราษฎรบุกรุกเข้าทำกินในพื้นที่จนไม่สามารถจะคงสภาพหรือฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้
2. มีขนาดเนื้อที่ที่เหมาะสม และมีศักยภาพในการประกอบเกษตรกรรม
3. เป็นที่ดินที่ราษฎรผู้ถือครองที่ดินส่วนใหญ่มีความประสงค์จะเข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดินฯ

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. เมื่อคณะกรรมการอนุมัติหลักเกณฑ์วิธีดำเนินการแล้ว ส.ป.ก. จะแจ้งจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งมีการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 69 จังหวัด เพื่อดำเนินการตามมติคณะกรรมการต่อไป
2. ส.ป.ก.จังหวัด ประสานงานกับ อบต. ให้รวบรวมข้อมูลที่ดิน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

3. อบต. นำข้อมูลที่ดินของรัฐเสนอขอความเห็นชอบว่าสมควรจะดำเนินการปฏิรูปที่ดินหรือไม่ โดยผ่านมติ อบต. อำเภอ และจังหวัด

4. ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมข้อมูลที่ดินที่ผ่านมติเห็นชอบให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินพร้อมแผนที่ 1:50,000 แสดงขอบเขตของที่ดินเสนอ คปจ. พิจารณาเห็นชอบแล้วส่งเรื่อง ให้ ส.ป.ก.

5. ส.ป.ก. รวบรวมข้อมูลนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ

6. ส.ป.ก. ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อนำที่ดินของรัฐทั้ง 4 ประเภทมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามขั้นตอนต่อไป

มติคณะกรรมการ

1. เห็นชอบแนวทางดำเนินงานพัฒนาที่ดินพระราชทานตามที่เสนอ
2. อนุมัติแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดหาที่ดินของรัฐตามที่เสนอ
ทั้งนี้ ให้รับข้อสังเกตของกรรมการ ผู้แทนกรมป่าไม้ ที่เสนอว่าเพื่อให้ขั้นตอนการพิจารณาในส่วนกลางเป็นไปโดยรวดเร็ว ไม่ต้องส่งเรื่องกลับไปให้ส่วนที่อยู่ในพื้นที่ดำเนินการเพิ่มเติมอีก โดยที่กรมป่าไม้มีหน่วยงานในพื้นที่อยู่แล้ว ดังนั้น ในการดำเนินงานร่วมกันของ อบต. และ ส.ป.ก. เห็นสมควรให้มีการประสานงานกับหน่วยงานกรมป่าไม้ในพื้นที่ด้วย และเสนอว่าควรตัดข้อความ “หรือฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้” ไปดำเนินการ

การประชุมครั้งที่ 2/2549 เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2549

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 แนวทางการออกเอกสารสิทธิที่ดินและอนุมัติเปลี่ยนแปลงรูปแบบจัดทำหนังสือรับมอบที่ดินและอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01 ค) มาตรฐาน 1:4,000 ในปีงบประมาณ 2550 - 2551

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2549 เห็นชอบหลักการแนวทางการออกเอกสารสิทธิให้ประชาชน ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ทำแผนที่ของทุกส่วนราชการให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน (1:4,000)
2. ปรับปรุงแนวเขตที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานให้เป็นเส้นแนวเขตเดียว
3. ตรวจสอบแนวเขตในภูมิประเทศจริง (Ground Check)
4. ปรับปรุงแก้ไขแผนที่ท้ายกฎกระทรวง พระราชกฤษฎีกาให้ตรงกับเส้นแนวเขตที่กำหนดขึ้นใหม่

5. ดำเนินการออกเอกสารสิทธิประเภทต่าง ๆ ตามกฎหมายนั้น

6. การมอบเอกสารสิทธิ

ส.ป.ก. ได้ดำเนินการออกเอกสารสิทธิให้เกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ประกอบด้วย

1. หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01 และ ส.ป.ก. 4-01 ข) ออกให้สำหรับเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินในแปลงที่ใช้ประกอบการเกษตรกรรม

2. หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีที่อยู่อาศัย (ส.ป.ก. 4-01 ข) มีรูปแบบของเอกสารเช่นเดียวกับ ส.ป.ก. 4-01 ข

3. หนังสือรับมอบที่ดิน (ส.ป.ก. 4-28 ก) ออกให้สำหรับเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ลงนามในหนังสือเพื่อแสดงว่าได้รับที่ดินจาก ส.ป.ก.

มติคณะกรรมการ เห็นชอบและอนุมัติเปลี่ยนแปลงรูปแบบจัดทำหนังสือรับมอบที่ดินและอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01 ค) มาตราส่วน 1:4,000 ตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นไป

โดยให้นำข้อสังเกตข้อสังเกตของคณะกรรมการไปประกอบการพิจารณา ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ผู้แทนสำนักงบประมาณ เสนอ ให้ ส.ป.ก. จัดทำรายละเอียดงบประมาณและรวมค่าใช้จ่ายปรับแก้รายปีเพื่อจะได้จัดสรรงบประมาณได้ทัน

2. ประเด็นข้อสังเกต ผู้แทนกรมที่ดิน ตั้งข้อสังเกตตามเอกสารประกอบวาระการประชุม 3.1 (1) (ส.ป.ก. 4-01 ค) หนังสือรับมอบที่ดินและหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ระบุเฉพาะที่อยู่เกษตรกร แต่ไม่ระบุที่ตั้งที่ดิน เกษตรกรอาจไม่ทราบที่ตั้งที่ดินอาจเกิดปัญหาการใช้ประโยชน์ไม่ตรงแปลง เห็นควรระบุรายละเอียดดังกล่าวด้วย

เรื่องที่ 3.2 **โครงการความร่วมมือไตรภาคีการปรับโครงสร้างสินค้าเกษตรเชิงการตลาดนำการผลิต**

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2548 เห็นชอบแผนแก้ไขปัญหาคาความยากจนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีหลักการสำคัญ 4 ประการ คือ

1) การสร้างกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)

2) การฝึกอบรบภาคปฏิบัติ (Skill Practice)

3) การนำที่ดินที่ถูกปล่อยให้รกร้างว่างเปล่ามาใช้ประโยชน์ (Land Reform)

4) การรวมกลุ่มเกษตรกรให้พึ่งพาช่วยเหลือกันในรูปสหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชน และสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อช่วยเหลือด้านการตลาดในรูป Contract farming

ส.ป.ก. ได้ดำเนินงานตามนโยบายและหลักการข้างต้น โดยเฉพาะเรื่อง Contract farming ได้พัฒนาเป็นโครงการความร่วมมือไตรภาคีการปรับโครงสร้างสินค้าเกษตรเชิงการตลาดนำการผลิตในเขตปฏิรูปที่ดิน ปัจจุบันได้มีการลงนามความร่วมมือกับภาคเอกชนรวม 24 บริษัท ในสินค้า 14 ชนิด ครอบคลุมพื้นที่ปฏิรูปที่ดินต่าง ๆ ทั่วประเทศ

ทั้งนี้ ในการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการความร่วมมือไตรภาคีการปรับโครงสร้างสินค้าเกษตร การตลาดนำการผลิต Contract farming เห็นควรให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการนี้ สามารถกู้เงินจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในรูปของวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์โดยคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 1

มติคณะกรรมการ เห็นชอบและอนุมัติให้ใช้ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 1 แก่วิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์ที่กู้เงินจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเข้าร่วมโครงการความร่วมมือไตรภาคีในการปรับโครงสร้างสินค้าเกษตรการตลาดนำการผลิต

เรื่องที่ 3.4 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์คลองลานอน ตำบลราชครูด อำเภอมืองระนอง จังหวัดระนอง เนื้อที่ประมาณ 1,740 ไร่ (ประกาศเขตบางส่วน)

มติคณะกรรมการ เห็นชอบและอนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์คลองลานอน ตำบลราชครูด อำเภอมืองระนอง จังหวัดระนอง เนื้อที่ประมาณ 1,740 ไร่ ควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาอาชีพการเกษตรตามที่เสนอ

การประชุมครั้งที่ 3/2549 เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2549

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.2 ความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในการจัดหาและพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ ครั้งที่ 1/2549 วันที่ 2 มีนาคม 2549 อนุมัติแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินของรัฐ 4 ประเภท ตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 โดยให้ อบต. เข้ามามีส่วนร่วมกับ ส.ป.ก. ในการสำรวจที่ดิน เพื่อนำที่ดินทั้ง 4 ประเภท มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

โดย ส.ป.ก. ได้จัดประชุมเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ 2550 โดยเชิญนายอำเภอ และนายก อบต. ที่อยู่ในแผนแม่บท เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังคำชี้แจง และรับฟังความคิดเห็น สรุปได้ว่า เพื่อให้การปฏิรูปที่ดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงเห็นสมควรที่ อบต.

และ ส.ป.ก. จะได้ดำเนินการตามภารกิจร่วมกันเพิ่มเติมในอีก 5 ภารกิจ ดังนั้น ภารกิจที่ อบต. และ ส.ป.ก. จะร่วมกันดำเนินการจึงมีภารกิจสำคัญ 6 ประการ คือ

1. ภารกิจร่วมการสำรวจที่ดินของรัฐ 4 ประเภท
2. ภารกิจร่วมการคัดเลือกเกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน
3. ภารกิจร่วมการติดตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน
4. ภารกิจร่วมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน
5. ภารกิจร่วมการรับรองเกษตรกรที่ขอแปลงสิทธิ
6. ภารกิจร่วมการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่

มติคณะกรรมการ เห็นชอบในหลักการให้ ส.ป.ก. และ อบต. ประสานความร่วมมือใน 6 ภารกิจข้างต้น เพื่อ ส.ป.ก. จะนำเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อประสานงานไปยังกระทรวงมหาดไทย และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ ให้นำความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการไปพิจารณา ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ตั้งข้อสังเกตว่า เนื่องจากในขณะนี้ไม่มีการใช้รัฐธรรมนูญแล้ว จึงมีข้อพิจารณาว่าพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 จะยังใช้ปฏิบัติอยู่ด้วยหรือไม่
2. ประเด็นข้อสังเกต ผู้แทนกรมป่าไม้ ตั้งข้อสังเกตว่า การที่ ส.ป.ก. มีข้อมูลจำนวนเนื้อที่ของพื้นที่ที่ผ่านความเห็นชอบของ อบต. อำเภอ และจังหวัด ให้นำที่ดินดังกล่าวมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินนั้น อาจเป็นพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติหรือของหน่วยงานอื่นหรือไม่ ซึ่งควรผ่านกระบวนการพิจารณาของหน่วยงานดังกล่าวด้วย กรณีเขตป่าสงวนแห่งชาติ คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติจะเข้ามาร่วมในขั้นตอนไหน การผ่านการเห็นชอบระดับพื้นที่ ควรให้ผู้แทนกรมป่าไม้เข้าร่วมพิจารณา

เรื่องที่ 3.3 **มาตรการแรงจูงใจแก้ไขปัญหาคความยากจนด้านอัตราดอกเบี้ยเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร**

มติคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2548 วันที่ 30 ธันวาคม 2548 อนุมัติให้ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรตามโครงการนิคมเศรษฐกิจพอเพียงใน 12 จังหวัด รวมทั้งพื้นที่ที่จะประกาศเป็นนิคมเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มเติม และโครงการศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ในเขตปฏิรูปที่ดินภายใต้แผนแก้ไขปัญหาคความยากจน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้สถาบันเกษตรกรกู้ยืมตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบันเกษตรกรเพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจน โดยคิดอัตราดอกเบี้ยให้แก่สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน) ร้อยละ 1 ต่อปี คณะอนุกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร

ครั้งที่ 5/2549 วันที่ 7 กันยายน 2549 เห็นชอบแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปี 2550 เป็นแผนสินเชื่อนิคมเศรษฐกิจพอเพียง 200.00 ล้านบาท และโครงการศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ 1,900 ตำบล (ใหม่ 1,200 ตำบล เดิม 700 ตำบล) วงเงิน 400.00 ล้านบาท และคณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2549 วันที่ 18 สิงหาคม 2549 เห็นชอบให้สนับสนุนสินเชื่อหลักการเดียวกันกับโครงการความร่วมมือไตรภาคีฯ

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติให้คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ปล่อยเงินกู้ ตามที่คณะอนุกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 2/2549 วันที่ 10 เมษายน 2549 และครั้งที่ 4/2549 วันที่ 11 สิงหาคม 2549 อนุมัติเพิ่มเติมระหว่างปี วงเงิน 52.44 ล้านบาท ตามโครงการศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ในตำบลเป้าหมายภายใต้แผนแก้ไขปัญหาความยากจน

2. อนุมัติหลักการโดยลดอัตราดอกเบี้ยให้สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน) จากร้อยละ 1 ต่อปี เหลือร้อยละ 0.50 ต่อปี ของวงเงินกู้คงค้างที่ยังไม่ครบกำหนดชำระ โดยมอบให้ คปท. เป็นผู้พิจารณาอนุมัติและรายงานให้คณะกรรมการทราบ เพื่อเป็นมาตรการแรงจูงใจให้กับสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน) ในโครงการนิคมเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ที่ได้รับบริการสินเชื่อจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี มีผลการดำเนินงานดีเด่นได้รับการพัฒนาเข้าสู่บันไดแก่ง 4 ขั้น ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาอาชีพในการสร้างรายได้ให้สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน)

3. ในปี 2550 อนุมัติใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามโครงการนิคมเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ภายใต้แผนแก้ไขปัญหาความยากจน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้สถาบันเกษตรกรกู้ยืมตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบันเกษตรกร เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน โดยคิดอัตราดอกเบี้ยให้แก่สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน) ร้อยละ 1 ต่อปี โดยมีเงื่อนไขตามมาตรการจูงใจที่เสนอ

การประชุมครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2550

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.2 โครงการเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550

ส.ป.ก. ได้จัดทำโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา 2 โครงการ คือ

1. โครงการสร้างเศรษฐกิจพอเพียงบนผืนดินพระราชทาน

เพื่อปรับโครงสร้างการจัดการที่ดินของเกษตรกรคู่สัญญาเช่าที่ดินพระราชทานให้ใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อสร้างองค์ความรู้ สร้างรายได้ต่อครอบครัวเกษตรกรคู่สัญญาเช่าที่ดินพระราชทานโดยให้มีรายได้ขั้นต่ำ 4,500 บาท/เดือน/ครอบครัว

2. โครงการสานฝันเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดิน โดยมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. สร้างและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดิน

- 6,848 โรงเรียนขยายโอกาส

- เกษตรกร 2.4 ล้านคน

2. สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการจัดการระหว่างโรงเรียน กิจกรรมกลุ่มเกษตรกร ครอบครัวเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มติคณะกรรมการ เห็นชอบ

1. แนวทางการดำเนินโครงการเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 2 โครงการ คือ

1.1 โครงการสร้างเศรษฐกิจพอเพียงบนผืนดินพระราชทาน

1.2 โครงการสานฝันเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดินปี 2550

2. การจัดชุมนุมเกษตรกรที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างเดือนมีนาคม - เมษายน 2550

เรื่องที่ 3.4 การขยายผลองค์ความรู้ปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน

ส.ป.ก. ได้จัดประชุมเสวนาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง วันที่ 2 ธันวาคม 2549 ณ นิคมเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยปราชญ์เกษตร และเกษตรกรผู้นำศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ในเขตปฏิรูปที่ดิน 69 จังหวัด รวมประมาณ 400 ราย

ในการเสวนาของปราชญ์เกษตร ได้มีข้อเสนอต่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

1. ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศึกษาเรียนรู้องค์ความรู้ต่าง ๆ ในชุมชน ร่วมกับปราชญ์เกษตร
2. สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรผ่านปราชญ์เกษตรศูนย์เรียนรู้ที่มีอยู่
3. สนับสนุนการเรียนรู้และเครือข่ายของเกษตรกรให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนพึ่งพา ทั้งในด้านองค์ความรู้และทักษะอาชีพ ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. สนับสนุนการดำเนินงานของเกษตรกรให้เป็นไปตามความต้องการที่ตกลงร่วมกัน

ส.ป.ก. จึงได้ดำเนินงานขยายผลข้อเสนอของปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยร่วมมือกับปราชญ์เกษตรดำเนินงาน ดังนี้

1. การกำหนดพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ที่จะขยายผลสู่รูปธรรม จำนวน 25 ชุมชน
2. กิจกรรมเสวนา โดยเชิญเกษตรกรร่วมเสวนาในระดับชุมชน 25 ชุมชน ชุมชนละ 40 ราย
3. กิจกรรมสร้างองค์ความรู้ในชุมชน
4. กิจกรรมจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน

มติคณะกรรมการ อนุมัติแนวทางการขยายผลองค์ความรู้ปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจ และมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะประธาน คปจ. พิจารณาให้ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการดำเนินงาน

ทั้งนี้ ให้ ส.ป.ก. ติดตามผลการดำเนินงานและนำเสนอคณะกรรมการเพื่อทราบต่อไป

เรื่องที่ 3.5 มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ

พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมากครอบคลุมพื้นที่ 21 จังหวัด 74 อำเภอ 97 ตำบล และ ส.ป.ก. ได้กำหนดแนวทางการให้ความช่วยเหลือ 5 ด้าน ได้แก่

1. ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค
2. การฟื้นฟูแปลงเกษตรกรรม
3. การตรวจสอบแนวเขตแปลงที่ดิน
4. ด้านหนี้สิน
5. ด้านสินเชื่อ

โดยได้จัดหน่วยเคลื่อนที่เร็ว จำนวน 34 หน่วย เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัยในเขตปฏิรูปที่ดิน และเห็นควรใช้มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ ตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2548 วันที่ 30 ธันวาคม 2548 มารองรับการแก้ไขปัญหา และเห็นควรให้ใช้หลักการดังกล่าว มารองรับการดำเนินงานในพื้นที่ ในกรณีที่เกิดปัญหาจากภัยธรรมชาติในพื้นที่อื่นต่อไป โดยมอบอำนาจให้ คปท. เป็นผู้อนุมัติรายละเอียดให้ความช่วยเหลือเกษตรกรแต่ละราย

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติใช้มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ ตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2548 วันที่ 30 ธันวาคม 2548

(1) กรณีเงินกู้/เช่าซื้อ ขยายระยะเวลาการชำระหนี้ต้นเงินและดอกเบี้ยเงินกู้ กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและค่าเช่าซื้อ 3 ปี

(2) กรณีเงินกู้/เช่าซื้อ ยกเว้นดอกเบี้ยเงินกู้ กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและดอกเบี้ยค่าเช่าซื้อ 3 ปี

(3) กรณีเช่า ยกเว้นการเก็บค่าเช่า 3 ปี

โดยมอบอำนาจให้ คปท. เป็นผู้อนุมัติรายละเอียดการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรแต่ละรายตามมาตรการดังกล่าว โดยพิจารณาจากรายงานการตรวจสอบสภาพความเสียหายของผู้กู้แต่ละราย และรายละเอียดเงื่อนไขเกี่ยวกับการขอส่งดอกเบี้ยเงินกู้พร้อมแสดงเหตุผลประกอบ (ถ้ามี) ซึ่ง ส.ป.ก.จังหวัด ได้ตรวจสอบแล้วเสนอ คปท. อนุมัติต่อไป

2. กรณีมีประกาศกระทรวงมหาดไทยหรือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดพื้นที่เสียหาย มอบให้ คปท. พิจารณาให้ความช่วยเหลือเกษตรกรภายใต้มาตรการตามข้อ 1

เรื่องที่ 3.7 การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 4 พื้นที่

มติคณะกรรมการ อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินของรัฐ ดังนี้

1. ที่สาธารณประโยชน์ควนโต๊ะจันทร์ ตำบลสมหวัง อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ประมาณ 1,335 ไร่

2. ที่สาธารณประโยชน์โคกกุงบ้านมะอี ตำบลนาฏ อำเภอยางสีสุราช และตำบลหนองกง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เนื้อที่ประมาณ 870.67 ไร่

3. ที่รกร้างว่างเปล่านอกเขตป่าไม้ลุ่มแม่น้ำบางนรา แปลงที่ 2 ตำบลโฆษิต อำเภอดากใบ และตำบลบูโยะ อำเภอสุไหงโก - ลก จังหวัดนราธิวาส เนื้อที่ประมาณ 9,800 ไร่

สำหรับที่รกร้างว่างเปล่าพื้นที่กันออกจากป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่พันลำ และป่าแม่มอก ตำบลวังลึก ตำบลตลิ่งชัน และตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย เนื้อที่ประมาณ 34,570 ไร่ ให้ ส.ป.ก. ประสานงานกับกรมป่าไม้ ร่วมกันตรวจสอบแผนที่ว่ามีการทับซ้อนแนวเขตป่าสงวนหรือไม่ หากเห็นว่าแนวเขตที่ ส.ป.ก. นำเสนอไม่ถูกต้องให้ปรับปรุงแนวเขตให้ถูกต้อง และให้ถือว่าคณะกรรมการอนุมัติตามแนวเขตที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ต่อไป ทั้งนี้ โดยกำหนดเงื่อนไขให้แล้วเสร็จโดยเร็วที่สุดและมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะประธาน คปท. พิจารณาดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกรต่อไป

เรื่องที่ 3.8 ทบทวนองค์ประกอบในคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร

เพื่อให้การพิจารณาก่อนการใช้จ่ายเงินกองทุนฯ ได้อย่างกว้างขวาง อันจะเป็นประโยชน์ทำให้การใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงขอทบทวนและพิจารณาองค์ประกอบคณะกรรมการ

มติคณะกรรมการ อนุมัติ ดังนี้

1. เพิ่มเดิมผู้แทนกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นอนุกรรมการ และเจ้าหน้าที่สำนักบริหารกองทุน ส.ป.ก. เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
2. ให้อนุกรรมการลำดับที่ 13 เดิม คือ ผู้อำนวยการสำนักบริหารกองทุน เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และปรับลดอนุกรรมการลำดับที่ 14 ผู้อำนวยการสำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน ลำดับที่ 15 ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์เงินกองทุน และลำดับที่ 16 ผู้อำนวยการส่วนแผนงาน
3. ให้มีอำนาจเชิญผู้แทนส่วนราชการตลอดจนเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงรายละเอียดหรือจัดส่งเอกสารตามที่เห็นสมควร

การประชุมครั้งที่ 2/2550 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2550

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 ความร่วมมือในการจัดที่ดินทำกินและสร้างโอกาสทางการศึกษา ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร (ส.ป.ก.)

มติคณะกรรมการ เห็นชอบ ดังนี้

1. แนวทางการดำเนินงานความร่วมมือระหว่าง ส.ป.ก. และ สอศ. รวมทั้งความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และเครือข่าย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในการจัดที่ดินและสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่บุตรหลานเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินและผู้สำเร็จการศึกษาด้านการเกษตร โดยมีเป้าหมายดังนี้

1) จัดที่ดินให้ผู้สำเร็จการศึกษาด้านการเกษตร ปี 2550 จำนวน 155 คน ปี 2551 จำนวน 175 คน และปี 2552 จำนวน 200 คน และจัดที่ดินให้ผู้สำเร็จการศึกษาด้านเกษตรจาก 6 มหาวิทยาลัย ปีละ 75 คน

2) เป้าหมายการให้สิทธิบุตรหลานเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน เข้าศึกษาในสถานศึกษาสังกัด สอศ. ปี 2550 จำนวน 2,000 คน ปี 2551 จำนวน 2,500 คน และปี 2552 จำนวน 3,000 คน

3) สอศ. โดยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จะร่วมออกศูนย์บริการเคลื่อนที่ ปีละ 300 ตำบล

4) สอศ. จะฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกรจำนวน 500 คน/ปี

5) ส.ป.ก. และ สอศ. จะร่วมกันศึกษาวิจัยและพัฒนาปีละ 5 เรื่อง

2. การใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สนับสนุนผู้สำเร็จการศึกษา ด้านเกษตรที่ได้รับการจัดสรรให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยใช้เงื่อนไข เช่นเดียวกับที่คณะกรรมการอนุญาตให้แก่เกษตรกรในเขตนิคมเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการไตรภาคี ดังนี้

1) สินเชื่อเพื่อการลงทุนไม่เกิน 500,000 บาท/ราย โดยคิดดอกเบี้ยอัตรา ร้อยละ 1 ต่อปี และลดลงเหลือ 0.5 ต่อปี เมื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขการมีวินัยทางการเงิน โดยจัดทำบัญชีกลุ่มและบัญชีครัวเรือน

2) สินเชื่อเพื่อการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยไม่เกิน 200,000 บาท/ราย โดยคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 0 ต่อปี

ทั้งนี้ การให้สินเชื่อจะต้องอยู่ในรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเท่านั้น และให้นำข้อคิดเห็นพร้อมข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหลายท่านไปพิจารณาในรายละเอียดการดำเนินงาน

เรื่องที่ 3.2

ความร่วมมือต่างประเทศระหว่างสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) และ National Pingtung University of Science and Technology - NPUST สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)

เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. และ NPUST ยินดีให้ความร่วมมือสนับสนุนด้านวิชาการเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จะเป็นการพัฒนาการดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน เกษตรกรและการเกษตร โดย NPUST ยินดี

รับเจ้าหน้าที่จาก ส.ป.ก. ไปศึกษาดูงานและฝึกอบรมตามความสนใจของหน่วยงาน โดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งในได้วัน และ ส.ป.ก. จะดูแลคณะอาจารย์เจ้าหน้าที่ของ NPUST ที่มาศึกษาดูงานในประเทศไทย NPUST ยินดีประสานงานเชิงยุทธการ ผู้นำ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสามารถเป็นแบบอย่างในด้านต่าง ๆ มาเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ด้านการเกษตร การจัดการต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

ประธานได้รับข้อสังเกตของคณะกรรมการไปพิจารณาประกอบ และในเรื่องการศึกษาดูงานขอให้เพิ่มเติมเกษตรกรและยุวเกษตรกรไปร่วมศึกษาดูงานตามโครงการด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิ (คุณพรทิพย์ จาละ) ได้นำเสนอว่ามี 2 ประเด็นที่ขอหารือ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต เรื่องนี้เป็นเรื่องที่คิดว่าไม่น่าจะนำเสนอคณะกรรมการพิจารณา เพราะ ส.ป.ก. เป็นหน่วยงานเทียบเท่ากรมน่าจะดำเนินการได้
2. ประเด็นข้อสังเกตว่าเรื่องต่าง ๆ ที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ขอให้คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยขอให้หารือกระทรวงการต่างประเทศก่อน ซึ่งเข้าใจว่าความร่วมมือทางด้านวิชาการ คงไม่น่ามีปัญหา

มติคณะกรรมการ เห็นชอบแนวทางการร่วมมือระหว่าง ส.ป.ก. และ NPUST โดยการนำร่องความร่วมมือ ดังนี้

1. การประชุมวิชาการเรื่องการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในเดือนมิถุนายน 2550 นี้ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจาก NPUST มาบรรยายเรื่องแนวคิดและทิศทางการพัฒนาการปฏิรูปที่ดิน
2. NPUST มีความพร้อมที่จะรับเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ไปอบรมศึกษาดูงาน จึงเห็นควรกำหนดให้เป็นกรอบแนวทางการจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปศึกษาดูงาน โดยให้คำนึงถึงประโยชน์ที่ ส.ป.ก. จะได้รับจากความร่วมมือเป็นสำคัญ
3. NPUST มีความพร้อมที่จะสนับสนุนผู้ทรงคุณวุฒิที่สามารถเป็นแบบอย่างการเรียนรู้ จึงเห็นควรเชิญเกษตรกรผู้นำ ผู้ทรงคุณวุฒิ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยกำหนดพื้นที่นำร่องในเขตนิคมเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดิน

เรื่องที่ 3.3 การดำเนินการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน

ในปีงบประมาณ 2550 ส.ป.ก. จะดำเนินการ “การคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ที่สำคัญยิ่งของ ส.ป.ก. ที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความพอเพียงการใช้ที่ดินให้ถูกต้องตรงตามศักยภาพดิน มีการอนุรักษ์ทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม เป็นการควบคุมกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทำให้มีที่ดินที่ได้กลับคืนมาตามมาตรการคุ้มครองที่ดิน และสามารถ

นำมาจัดให้กับเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ภายใต้นโยบายแก้ไขปัญหาความยากจนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทั้งนี้ ส.ป.ก. ได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

1. การจัดแปลงกลุ่มเป้าหมาย

เพื่อตรวจสอบการครอบครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
โดยใช้แผนที่มาตราส่วน 1:4,000 เป็นเครื่องมือ แยกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

- (1) กลุ่มเกษตรกรรายแปลง
- (2) กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ
- (3) กลุ่มภาคเอกชน
- (4) กลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดิน

2. กรอบมาตรการดำเนินการกลุ่มเป้าหมาย

(1) กรณีกลุ่มเกษตรกรรายแปลง เปรียบขนาดการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง
ตามศักยภาพของเกษตรกร และดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบกับกลุ่มเกษตรกร
รายแปลง กรณีโอนให้ผู้อื่นหรือไม่เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

(2) กรณีกลุ่มหน่วยงานภาครัฐ ดำเนินการตรวจสอบและติดตามการใช้
ประโยชน์ที่ดิน กลุ่มหน่วยงานภาครัฐที่ขอใช้ที่ดิน ส.ป.ก. และพิจารณาเพิกถอน
หรือลดขนาดที่ดิน กรณีไม่ใช้หรือใช้ประโยชน์ในที่ดินไม่เต็มพื้นที่ในแปลงที่ดิน
ที่ได้รับอนุญาตฯ

(3) กรณีกลุ่มภาคเอกชน ดำเนินการตรวจสอบและติดตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน
กลุ่มภาคเอกชนที่ขอใช้ที่ดิน ส.ป.ก. และพิจารณาเพิกถอน กรณีไม่ดำเนินการใช้ประโยชน์
ที่ดินตามวัตถุประสงค์ หรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อเกษตรกรข้างเคียงและสิ่งแวดล้อม

(4) กรณีกลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดิน เปรียบ
และดำเนินการตามกฎหมายกับกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้ากระบวนการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อให้ออกจากที่ดิน

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ได้ที่ดินกลับคืนมาจากมาตรการคุ้มครองที่ดิน

3.2 เพิ่มประสิทธิภาพและควมมีระเบียบวินัยในการใช้ประโยชน์ที่ดิน

มติคณะกรรมการ เห็นชอบ

1. อนุมัติในหลักการการกำหนดกลุ่มเป้าหมายและกรอบมาตรการดำเนินการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามที่ ส.ป.ก. เสนอ เพื่อที่จะได้จัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการต่อไป

2. เห็นชอบในหลักการให้สำนักงานเตรียมการ และดำเนินการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

2.1 งานเตรียมการรองรับการดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2550

(1) ตรวจสอบรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน การจัดเตรียมเครื่องมือ และการจัดทำแผนปฏิบัติการ

(2) จัดประชุมชี้แจง และ/หรือสัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน

(3) กำหนดระเบียบปฏิบัติจากการวิเคราะห์ผลการตรวจสอบข้อมูล และข้อคิดเห็นจากการประชุมชี้แจงและสัมมนา เพื่อนำไปดำเนินการคุ้มครองที่ดินในพื้นที่นำร่องในปีงบประมาณ 2551

2.2 การกำหนดเป้าหมายการดำเนินการนำร่อง

กำหนดพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินนำร่องเป็นรายตำบล จังหวัดละ 1 ตำบล เพื่อรองรับมาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมโดย คปจ. และให้ความสำคัญประสานงานให้ส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในปี 2551 มีเป้าหมายดำเนินการในเขตปฏิรูปที่ดิน 69 จังหวัด 69 ตำบล 700,000 ไร่ 40,000 ราย

เรื่องที่ 3.4 หลักเกณฑ์ วิธีการ ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่สั่งให้สันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ ในการประชุมครั้งที่ 2/2549 เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2549 อนุมัติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของ คปจ. ที่สั่งให้สันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ลงนามแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ ตามคำสั่งคณะกรรมการที่ 1/2549 สั่ง ณ วันที่ 6 พฤศจิกายน 2549

2. คณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ ในการประชุมครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2550 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของ คปจ. ที่สั่งให้สันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเสร็จเรียบร้อยแล้ว มีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1 กระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ ใช้เวลาดำเนินการไม่เกิน 120 วัน

2.2 วิธีปฏิบัติในการยื่นอุทธรณ์ ทำตามแบบหนังสืออุทธรณ์คำสั่งของ ส.ป.ก. หรือไม่ทำตามแบบก็ได้

2.3 พยานหลักฐานที่ใช้ประกอบในการพิจารณา เช่น พยานเอกสาร พยานบุคคล เป็นต้น

2.4 การตรวจสอบสถานที่ กรณีมีความจำเป็นต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม
มติคณะกรรมการ เห็นชอบหลักเกณฑ์ วิธีการ พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของ คปท. ที่สั่งให้สันติ
การเข้าทำประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการ
ในการประชุม ครั้งที่ 1/2550 วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่องที่ 3.5 การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ในที่สาธารณประโยชน์ห้วยนาว
(ห้วยมะนาว) ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มติคณะกรรมการ 1. เห็นชอบว่าที่สาธารณประโยชน์ห้วยนาว (ห้วยมะนาว) ตำบลบ้านส้อง
อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ประมาณ 1,280-0-62 ไร่ พลเมืองเล็กใช้
ประโยชน์ร่วมกันแล้ว ตามความเห็นของ อบต. อำเภอ และจังหวัด

2. อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่สาธารณประโยชน์ห้วยนาว (ห้วยมะนาว)
ตำบลบ้านส้อง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ประมาณ 1,280-0-62 ไร่

3. ตามข้อ 2 และเห็นสมควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะประธาน คปท.
พิจารณาดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกรต่อไป

การประชุมครั้งที่ 3/2550 เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2550

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.2 ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรมแก่เกษตรกรและสถาบัน
เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2549 วันที่ 29 กันยายน 2549 ได้เห็นชอบแผน
เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรโดยกำหนดกรอบวงเงินกู้ยืมแก่เกษตรกร
และสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 920 ล้านบาท

มติคณะกรรมการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร
และการพิจารณาคำขอกู้ยืม เป็นไปด้วยความรวดเร็วทันฤดูกาลผลิตของเกษตรกร
จึงเห็นสมควรอนุมัติ ดังนี้

1. หมวด 6 อำนาจการอนุมัติ

การอนุมัติเงินกู้ยืม ให้ดำเนินการ ดังนี้

กรณีการกู้ยืมรายบุคคล

(ก) ปฏิรูปที่ดินจังหวัด มีอำนาจอนุมัติการกู้ยืมวงเงินไม่เกิน 100,000 บาท และรายงาน คปจ. ทราบ

(ข) การกู้ยืมเกินกว่า 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 200,000 บาท ให้ คปจ. เป็นผู้มีความอนุมัติ

(ค) วงเงินกู้ยืมเกินกว่า 200,000 บาท ให้คณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นผู้มีความอนุมัติ

กรณีที่เป็นการกู้ยืมซึ่งเป็นโครงการตามนโยบาย ให้เป็นอำนาจคณะกรรมการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2. หมวด 4 หลักประกันการกู้ยืม

การให้เกษตรกรกู้ยืม ให้มีหลักประกันอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) มือสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีมูลค่าไม่ต่ำกว่าจำนวนเงินที่ขอกู้จำนวนเป็นประกัน และกรณีมือสังหาริมทรัพย์จำนวนไม่เพียงพอ ให้มีบุคคลที่ ส.ป.ก. เห็นสมควร เป็นผู้ค้ำประกันด้วยอย่างน้อย 1 คน

(2) มีบุคคลซึ่งปฏิรูปที่ดินจังหวัดเห็นสมควรอย่างน้อย 2 คน เป็นผู้ค้ำประกัน สำหรับวงเงินกู้ยืมไม่เกิน 100,000 บาท

(3) มีบุคคลซึ่งปฏิรูปที่ดินจังหวัดเห็นสมควรอย่างน้อย 3 คน เป็นผู้ค้ำประกัน สำหรับวงเงินกู้ยืมเกินกว่า 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 200,000 บาท

(4) เกษตรกรซึ่งมีความต้องการเงินกู้ประเภทเดียวกัน มีจำนวนอย่างน้อย 3 คน โดยไม่นับรวมผู้กู้ทำหนังสือรับรองตามแบบที่กำหนดผูกพันร่วมกัน กรณีผู้กู้ที่ทำหนังสือรับรองผูกพันร่วมกันจะขอชำระหนี้ทั้งหมดก่อนกำหนดสัญญา และจะขอถอนการรับรองผูกพันร่วมกันด้วยนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของเลขาธิการ ส.ป.ก.

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่คณะกรรมการอนุมัติเป็นต้นไป รวมทั้งการกู้ยืมรายใดที่ ส.ป.ก. ได้ทำขึ้นในโครงการตามนโยบาย ซึ่งคณะกรรมการได้อนุมัติแล้วให้อยู่ในบังคับตามมติคณะกรรมการครั้งนี้ด้วย

เรื่องที่ 3.4 การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดสตูล 2 พื้นที่ และจังหวัดพัทลุง 1 พื้นที่ (รวม 3 พื้นที่)

ด้วยจังหวัดสตูลและจังหวัดพัทลุงได้ดำเนินการจัดหาที่ดินของรัฐ เพื่อนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งมีพื้นที่เหมาะสมดำเนินการปฏิรูป จำนวน 3 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 9,410-1-20 ไร่

มติคณะกรรมการ เห็นชอบ

1. ที่สาธารณประโยชน์ จำนวน 2 จังหวัด 3 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 9,410-1-20 ไร่ พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว ตามความเห็นของ อบต. อำเภอ และจังหวัด ดังนี้

1.1 จังหวัดสตูล จำนวน 2 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 7,469 ไร่ ได้แก่

1) ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งกาลันยัตัน ตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล เนื้อที่ประมาณ 6,728 ไร่

2) ที่สาธารณประโยชน์บ้านราไวเหนือ - ราไวใต้ ตำบลขนคลาน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล เนื้อที่ประมาณ 741 ไร่

1.2 จังหวัดพัทลุง จำนวน 1 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 1,941-1-20 ไร่ ได้แก่

1) ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งคลองเรือ ตำบลตะพาน อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ประมาณ 1,941-1-20 ไร่

2. อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน 3 พื้นที่

3. เห็นสมควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะประธาน คปก. พิจารณาดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกรต่อไป

การประชุมครั้งที่ 4/2550 เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2550

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.3 มาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติหลักการมาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมตามที่เสนอ โดยให้นำมาตรการดังกล่าวมาดำเนินการในปีงบประมาณ 2551 และมอบหมายให้เลขาธิการ ส.ป.ก. พิจารณา เพื่อถือปฏิบัติ กำหนดรายละเอียดการปฏิบัติงานให้สอดคล้องตามหลักการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม โดยให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ มติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และให้รายงานคณะกรรมการทราบต่อไป

2. อนุมัติกรอบเวลาดำเนินการ ดังนี้

2.1 เดือนตุลาคม 2550 - มีนาคม 2551 ดำเนินการจัดทำรายละเอียด วิธีปฏิบัติ และการฝึกอบรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ได้รับสิทธิประโยชน์แต่ละกิจกรรมได้รับทราบมาตรการดังกล่าว

2.2 เริ่มดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2551 เป็นต้นไป

ทั้งนี้ ได้รับความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการประกอบการพิจารณา ดำเนินการต่อไป และหากกรรมการท่านใดมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมให้แจ้งฝ่ายเลขานุการฯ ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในวันที่ 1 เมษายน 2551 เป็นต้นไป

เรื่องที่ 3.4 การจัดที่ดินของรัฐบาลดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 3 จังหวัด 4 พื้นที่

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่นิคมเกษตรกรรมทหารผ่านศึกในท้องที่ ตำบลหนองปากอ ตำบลปงน้อย กิ่งอำเภอดอยหลวง ตำบลท่าข้าวเปลือก อำเภอแม่จัน และตำบลโยนก อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เนื้อที่ประมาณ 9,593 ไร่

2. ขอความเห็นชอบว่า

2.1 ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งหนองรี (ที่เลี้ยงสัตว์คลองสาม) ตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก เนื้อที่ประมาณ 579 ไร่ พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ ร่วมกันแล้ว ตามความเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ และจังหวัด

2.2 ที่สาธารณประโยชน์จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 2 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 5,012-2-07 ไร่ พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้วตามความเห็นของ อบต. อำเภอ และจังหวัด ดังนี้

1. ที่สาธารณประโยชน์โคกบะใหญ่ ตำบลห้วยไร่ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ เนื้อที่ประมาณ 3,071-3-51 ไร่

2. ที่สาธารณประโยชน์โคกหนองบัวใหญ่ ตำบลห้วยไร่ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ เนื้อที่ประมาณ 1,940-2-56 ไร่

2.3 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่สาธารณประโยชน์ ตามข้อ 2.1 และ 2.2

3. ตามข้อ 1 และข้อ 2 เห็นสมควรให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด พิจารณา ดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกรต่อไป

การประชุมครั้งที่ 5/2550 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2550

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 มาตรการแรงจูงใจพัฒนารัฐกิจสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน (สหกรณ์)

มติคณะกรรมการ 1. มอบอำนาจคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเป็นผู้พิจารณาคำขอกู้ และอนุมัติการกู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้แก่สหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยผ่านความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการพัฒนาสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินระดับจังหวัด ซึ่งประกอบด้วย

1.1) ปฏิรูปที่ดินจังหวัด	ประธานอนุกรรมการ
1.2) สหกรณ์จังหวัด	อนุกรรมการ
1.3) หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด	อนุกรรมการ
1.4) ผู้แทนสำนักบริหารกองทุน	อนุกรรมการ
1.5) ผู้แทน ส.ป.ก. จังหวัด	อนุกรรมการ
	และเลขานุการ
1.6) ผู้แทนสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด	อนุกรรมการ
(ผู้ตรวจสอบบัญชี)	และผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้สำนักบริหารกองทุน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการพิจารณาคำขอกู้ของสหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

2. อนุมัติลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้แก่สหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน จากร้อยละ 2 เหลือร้อยละ 1 ต่อปี นับแต่วันที่ คปก. มีมติอนุมัติ และลดอัตราดอกเบี้ยเหลือร้อยละ 0.5 ต่อปี สำหรับวงเงินกู้คงเหลือในปีถัดไป กรณีมีวินัยทางการเงินและมีการจัดทำบัญชี โดยมอบให้ คปก. เป็นผู้พิจารณาอนุมัติและรายงานให้ คปก. ทราบ

สำหรับสหกรณ์ฯ แห่งใดที่กู้ยืมเงินจาก ส.ป.ก. และมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายอยู่ก่อนแล้ว ให้คิดอัตราดอกเบี้ยตามที่กำหนดไว้เดิมในสัญญา

ทั้งนี้ ให้เน้นการให้สินเชื่อกิจกรรมการให้บริการและการแปรรูป กรณีนอกเหนือจากกิจกรรมดังกล่าว มอบให้ เลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นผู้พิจารณากำหนดตามความจำเป็นและเหมาะสม

- เรื่องที่ 3.4 การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินสาธารณะประโยชน์ จังหวัดเชียงราย จังหวัดตรัง และจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 3 จังหวัด 8 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 25,358 ไร่
- มติคณะกรรมการ 1. เห็นชอบว่าที่ดินสาธารณะประโยชน์ จำนวน 3 จังหวัด 8 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 25,358 ไร่ พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้วตามความเห็นของ อบต. อำเภอ และจังหวัด ดังนี้
- 1.1 ที่สาธารณะประโยชน์ห้วยหัวทุ่ง ตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 262 ไร่
 - 1.2 ที่สาธารณะประโยชน์ทุ่งหนองเบญจา ตำบลคลองปาง อำเภอรัญญา จังหวัดตรัง จำนวน 1 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 2,239 ไร่
 - 1.3 ที่สาธารณะประโยชน์จังหวัดชัยภูมิ ตำบลหนองโพนงาม ตำบลโนนทอง ตำบลบ้านเป้า ตำบลกุดเลาะ ตำบลบ้านหัน อำเภอเกษตรสมบูรณ์ ตำบลหนองแวง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 6 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 22,857 ไร่
2. ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่สาธารณะประโยชน์ จำนวน 8 พื้นที่ ตามข้อ 1
3. ตามข้อ 2 เห็นสมควรให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด พิจารณาดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกรต่อไป
- ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความถูกต้องของพื้นที่สาธารณะประโยชน์ และจำนวนเนื้อที่ที่จะนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จึงให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดชัยภูมิ ตรวจสอบแนวเขตพื้นที่ก่อนดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกร จำนวน 3 พื้นที่ ได้แก่
1. ที่สาธารณะประโยชน์ตำบลโนนทอง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ เนื้อที่ 3,446 ไร่
 2. ที่สาธารณะประโยชน์ตำบลบ้านหัน อำเภอเกษตรสมบูรณ์ เนื้อที่ 2,197 ไร่
 3. ที่สาธารณะประโยชน์ตำบลหนองแวง อำเภอหนองบัวแดง เนื้อที่ 10,723 ไร่

การประชุมครั้งที่ 1/2551 เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2551

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ผ่านกลไกสถาบันอาชีวศึกษา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ทำบันทึกข้อตกลงในการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ผ่านกลไกวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีวิทยาลัยประมง และวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2551

ทั้งนี้ ส.ป.ก. ได้เคยทำความร่วมมือกับ สอศ. ในการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ผ่านโครงการบ่มเพาะเกษตรกรรอนาคตในเขตปฏิรูปที่ดิน โดย ส.ป.ก. จัดพื้นที่รองรับผู้สำเร็จการศึกษา ในปี 2550 จำนวน 207 ราย ในพื้นที่นครราชสีมาเพียง 11 แห่ง

นอกจากนี้ ส.ป.ก. สอศ. ยังได้ร่วมกับ สกว. และ ธ.ก.ส. จัดทำความร่วมมือในการสร้างและพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพยุคใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน และปี 2551 มีเป้าหมาย 115 ราย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีคำสั่งที่ 126/2551 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2551 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยมีกรอบการดำเนินงานที่สำคัญมี 5 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมการสร้างโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้
2. กิจกรรมรับสมัครบุคคลที่สนใจเข้าร่วมโครงการ
3. กิจกรรมสร้างโอกาสเข้าถึงทรัพยากรที่ดิน
4. กิจกรรมการสร้างโอกาสเข้าถึงอาชีพ
5. กิจกรรมการสร้างโอกาสเข้าถึงแหล่งทุน

ปี 2551	จำนวน	5,100	ราย
ปี 2552	จำนวน	7,380	ราย
ปี 2553	จำนวน	7,380	ราย
ปี 2554	จำนวน	7,380	ราย
ปี 2555	จำนวน	7,380	ราย
รวม		34,620	ราย

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

คณะกรรมการได้ให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ เพื่อให้ฝ่ายเลขานุการฯ รับไปพิจารณาประกอบการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ในเรื่องกำหนดหลักสูตร ควรเพิ่มเติมประเด็นด้านการบริหารธุรกิจและการจัดการ เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจด้านการตลาด โดยจะต้องเข้าใจในหลักของเรื่อง Demand และ Supply ของพืชที่จะทำการผลิต ซึ่งจะทำให้สินค้าที่ผลิตสามารถจำหน่ายได้ และสามารถต่อยอดการเป็นนักบริหารธุรกิจได้ในอนาคต
2. ประเด็นข้อสังเกต ในเรื่องดอกเบี้ยนั้น รัฐไม่ควรจะสนับสนุน (Subsidy) ทั้งหมด โดยไม่คิดดอกเบี้ย เพราะจะเป็นการสร้างวัฒนธรรมที่ทำให้บุคคลที่เข้าสู่ระบบของการได้รับความช่วยเหลือไม่รู้คุณค่า จึงควรที่จะมีการคิดดอกเบี้ยในโครงการดังกล่าว แต่การคิดดอกเบี้ยอัตราเท่าไร และคิดเมื่อใด มีระยะเวลาปลอดต้นหรือไม่ และมีเงื่อนไขสร้างวินัยทางการเงินและจะได้รับการลดดอกเบี้ยอย่างไร เห็นควรมอบฝ่ายเลขานุการฯ รับไปพิจารณาดำเนินการ

มติคณะกรรมการ อนุมัติในหลักการ ดังนี้

1. เห็นชอบกรอบการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรมใหม่ โดยการจัดพื้นที่รองรับผู้ที่สำเร็จการอบรมหลักสูตรระยะยาว หลักสูตรเฉพาะทางและครบวงจร และสำหรับยุวเกษตรกรที่ศึกษาต่อหลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของโครงการรายละไม่เกิน 10 ไร่ ในกรณีที่ไม่มียอดที่ดินทำกินของตนเอง หรือรายละไม่เกิน 5 ไร่ ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายย่อย
2. เห็นชอบในหลักการสนับสนุนสินเชื่อโดยเงินกองทุนฯ ให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่ ที่เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินในรูปกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์ รายละไม่เกิน 200,000 บาท โดยคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 1 บาท และลดเหลือร้อยละ 0.50 บาท ในรอบปีต่อไปในกรณีที่แสดงถึงการมีวินัยทางการเงิน ซึ่งเป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการเคยอนุมัติให้เกษตรกรภายใต้โครงการอื่น ๆ

เรื่องที่ 3.2 โครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชเศรษฐกิจและพืชพลังงานทดแทนในเขตปฏิรูปที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีนโยบาย คือ เกษตรเพื่อเกษตร เกษตรเพื่อประชาชน และเกษตรเพื่อเศรษฐกิจ การขับเคลื่อนนิคมการเกษตรเป็นส่วนสำคัญของนโยบายเกษตร เพื่อเกษตร โดยมอบหมายให้ ส.ป.ก. คัดเลือกพื้นที่นำร่องให้ผู้สำเร็จการอบรม/ศึกษา ตามโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรมใหม่ ผ่านกลไกสถาบันอาชีวศึกษาเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน โดยนิคมการเกษตรจะเป็นนิคมที่นำเกษตรกรเข้าสู่ระบบภาคการเกษตรเต็มรูปแบบ ตั้งแต่กระบวนการคิดค้น การวิจัยการเกษตร การผลิต การแปรรูปและการตลาด และเพื่อจัดระบบการถือครองที่ดินให้สอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล (ข้อ 1.17) และนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส.ป.ก. จึงได้พิจารณาพื้นที่ที่เป็นฐานการผลิต พืชเศรษฐกิจและพืชพลังงานทดแทน ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงเพื่อเพิ่มศักยภาพ กำหนดเป็นเป้าหมายนำร่อง เป็นกรอบการจัดการนิคมการเกษตรพืชเศรษฐกิจ และพืชพลังงานทดแทน จำนวน 10 แห่ง

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

ทั้งนี้ เนื่องจากเห็นว่าเป็นโครงการที่ดี แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมการมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต นอกจากที่เน้นการพึ่งพาตนเอง และด้านไตรภาคีแล้ว ควรมีภาคมหาวิทยาลัยและเครือข่ายเข้ามาให้การสนับสนุนด้วย เนื่องจากพืชเศรษฐกิจและพืชพลังงานบางอย่างต้องมีการแปรรูป ซึ่งจะต้องใช้ความรู้และผลงานวิจัยจากอาจารย์ของมหาวิทยาลัยด้วย นอกจากนี้ ในส่วนของภาครัฐ นอกเหนือจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แล้ว ควรมีกระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น

- กระทรวงพาณิชย์ ด้านการตลาด
- กระทรวงคมนาคม ด้าน logistic
- กระทรวงอุตสาหกรรม ด้านการแปรรูป
- กระทรวงการคลัง ด้านการสนับสนุนเงินลงทุน

2. ประเด็นข้อสังเกต การจัดตั้งนิคมพืชเศรษฐกิจและพืชพลังงานทดแทนที่เป็นพื้นที่นำร่องนั้น ควรมีการ Zoning พืชที่ทำเกษตรอินทรีย์มาดำเนินการด้วย เพื่อช่วยให้การหาตลาด จำหน่ายประสบผลสำเร็จ เนื่องจากปัจจุบันต่างประเทศหันมานิยมพืชที่เพาะปลูก โดยทำเกษตรอินทรีย์มาดำเนินการเพื่อช่วยเหลือด้านสิ่งแวดล้อม

มติคณะกรรมการ คณะกรรมการมีมติเห็นชอบ ดังนี้

1. เห็นชอบกรอบแนวทางการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชเศรษฐกิจ และพืชพลังงานทดแทนในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยในเบื้องต้นจะเตรียมการและดำเนินการในพื้นที่ที่เป็นฐานการผลิตพืชเศรษฐกิจและพืชพลังงานทดแทน ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาปรับปรุงเพื่อเพิ่มศักยภาพ โดยกำหนดเป้าหมายนำร่อง จำนวน 10 แห่ง และรวมทั้งพื้นที่อื่น ๆ ที่เหมาะสมที่จะประกาศเพิ่มเติม

2. อนุมัติในหลักการให้เกษตรกรภายใต้นิคมการเกษตรที่รวมกลุ่มในรูปวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์ สามารถเข้าถึงแหล่งทุนโดยเฉพาะ กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในวงเงินรายละไม่เกิน 200,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 และลดเหลือร้อยละ 0.5 บาท ในปีต่อไป โดยมีเงื่อนไขวงเงินทางการเงิน เช่นเดียวกับโครงการต่าง ๆ ที่คณะกรรมการได้เคยอนุมัติไว้แล้ว

เรื่องที่ 3.4 การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์จังหวัดอุดรดิตถ์ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดชุมพร และจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 8 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 4,737-3-85 ไร่

มติคณะกรรมการ อนุมัติ

1. เห็นชอบว่าที่สาธารณประโยชน์ จำนวน 4 จังหวัด 8 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 4,737-3-85 ไร่ พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้วตามความเห็นของ อบต. อำเภอ และจังหวัด ดังนี้

1.1 ที่สาธารณประโยชน์หนองสามสีน ตำบลนายาง อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ เนื้อที่ประมาณ 150-2-20 ไร่

1.2 ที่สาธารณประโยชน์หนองอ้ายสั้ม ตำบลนายาง อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ เนื้อที่ประมาณ 299-0-44 ไร่

1.3 ที่สาธารณประโยชน์ป่าแดง ตำบลนายาง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ เนื้อที่ประมาณ 482-2-56 ไร่

1.4 ที่สาธารณประโยชน์เขาชะนิโยน (แปลงที่ 1 และแปลงที่ 2 บางส่วน) ตำบลนายาง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ เนื้อที่ประมาณ 604-2-86 ไร่ (แปลงที่ 1 เนื้อที่ประมาณ 289-2-09 ไร่ และแปลงที่ 2 บางส่วน เนื้อที่ประมาณ 315-0-77 ไร่)

1.5 ที่สาธารณประโยชน์ตงผักกาดหญ้า (ตงผักกาดยา) ตำบลดอนโอง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด เนื้อที่ประมาณ 567-0-35 ไร่

1.6 ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งหนองกะทะ ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร เนื้อที่ประมาณ 2,032-1-35 ไร่

1.7 ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งกลาง (บางส่วน) ตำบลหาดพันไกร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร เนื้อที่ประมาณ 185-2-63 ไร่ (ไม่รวมพื้นที่ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ขอใช้ประโยชน์ เนื้อที่ประมาณ 200 ไร่)

1.8 ที่สาธารณประโยชน์โคกหนองแต้ ตำบลกระสัง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เนื้อที่ประมาณ 415-3-46 ไร่

แต่เนื่องจากพื้นที่สาธารณประโยชน์บางแห่งมีการทับซ้อนกับที่ป่าสงวนแห่งชาติ จึงมอบหมายให้ ส.ป.ก. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบและดำเนินการ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และขั้นตอนตามมติคณะรัฐมนตรีก่อนดำเนินการ ปฏิรูปที่ดินต่อไป

เรื่องที่ 3.7 โครงการพลิกฟื้นโฉมนาข้าวเขตปฏิรูปที่ดิน 1 ล้านไร่

ข้าวเป็นสินค้าหลักของไทยและปัจจุบันนี้ไทยเป็นผู้ส่งออกข้าวเป็นอันดับ 1 ของโลก โดยสถานการณ์ราคาข้าวในตลาดโลกพุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และผลที่ตามมาคือ ส.ป.ก. ดันทุนการผลิตข้าวมีแนวโน้มพุ่งสูงขึ้นเช่นเดียวกัน เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเกษตรกรซึ่งประกอบอาชีพทำนาในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้พิจารณาดำเนินการโครงการ “พลิกโฉมนาข้าว เขตปฏิรูปที่ดิน 1 ล้านไร่” ภายใต้แนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

หลักพื้นฐาน

(1) น้อมนำปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ในมิติลดรายจ่าย มาปรับใช้กับอาชีพ การทำนา

(2) รองรับนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล (ข้อ 1.17) ที่มุ่งเน้นการจัดระบบ การถือครองที่ดินและการใช้ทรัพยากรที่ดินต่อหน่วยเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน

(3) จัดระบบการผลิตของเกษตรกรบนพื้นฐานของศักยภาพผืนดินรายแปลง และการจัดการที่เหมาะสมตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

เป้าประสงค์ สร้างกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) เพื่อให้เกษตรกรเกิดการยอมรับ (Adoption Process) ระบบการผลิตที่เหมาะสมอันเอื้อประโยชน์ต่อตนเอง ในอนาคตบนพื้นฐานของศักยภาพผืนดินรายแปลงโดยปรับลด 4 ความสิ้นเปลืองสำคัญ ประกอบด้วย

- (1) ปรับลดความสิ้นเปลืองด้านเมล็ดพันธุ์ข้าว
- (2) ปรับลดความสิ้นเปลืองด้านการปรับปรุงโครงสร้างผืนดิน
- (3) ปรับลดความสิ้นเปลืองด้านการใช้ปุ๋ยเคมี
- (4) ปรับลดความสิ้นเปลืองด้านการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลง

การสร้างโอกาสเข้าถึงแหล่งทุน

- รับสมัครสมาชิกเกษตรกรร่วมโครงการและดำเนินการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์ จำนวน 5,000 กลุ่ม/50,000 ราย
- บริการสินเชื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้แก่สถาบันเกษตรกรที่ร่วมโครงการ 1 ปี ไร่ละ 1,000 บาท วงเงิน 1,000 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี และ/หรือให้เกษตรกรดำเนินการอย่างต่อเนื่องในปีถัดไป กำหนดอัตราดอกเบี้ยเหลือเพียงร้อยละ 0.5 ทั้งนี้ โดยมีเงื่อนไขจะต้องมีการทำบัญชีและชำระหนี้ครบถ้วน

มติคณะกรรมการ 1. ให้ความเห็นชอบกรอบการดำเนินงานและการสร้างโอกาสเข้าสู่แหล่งทุน กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสำหรับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการที่มีการรวมกลุ่มจัดตั้งสถาบันเกษตรกรในรูปวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์การเกษตร ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี ทั้งนี้ กรณีมีการดำเนินการจัดทำบัญชีจะปรับลดอัตราดอกเบี้ยอีกร้อยละ 0.5 สำหรับการกู้ยืมในปีต่อไป

2. กรณีการดำเนินการตามข้อ 1 เห็นสมควรขอสนับสนุนความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ เเชิงนโยบาย และการจัดการโครงการจากกรมพัฒนาที่ดิน กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์การภาครัฐอื่น และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

โดยให้เพิ่มเติมหน่วยงานเข้าร่วมสนับสนุนโครงการ ได้แก่

1. ศูนย์ผลิตข้าวพันธุ์ดี (ทุกจังหวัด) กรมการข้าว
2. กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย
3. อปต.

การประชุมครั้งที่ 2/2551 เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2551

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.2 การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 3 พื้นที่ (จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดอำนาจเจริญ) เนื้อที่ประมาณ 204,176 ไร่

คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้มีมติมอบที่จำแนกฯ ให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 3 จังหวัด 3 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 211,916-1-50 ไร่

ส.ป.ก. ได้พิจารณาตรวจสอบข้อมูลพื้นที่ดังกล่าว จำนวน 3 จังหวัด 3 พื้นที่ 8 แปลง (15 แปลงย่อย) รวมเนื้อที่ประมาณ 218,313 ไร่ ปรากฏว่ามีพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินเต็มพื้นที่ พื้นที่ที่มีสภาพเป็นที่ลาดเนินเขา และเป็นพื้นที่ที่ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินอยู่แล้ว จำนวน 2 จังหวัด 4 แปลง (9 แปลงย่อย) รวมเนื้อที่ประมาณ 14,137 ไร่ และมีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 3 จังหวัด 6 แปลง (15 แปลงย่อย) รวมเนื้อที่ประมาณ 204,176 ไร่

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่จำแนกฯ จำนวน 3 จังหวัด 6 แปลง (15 แปลงย่อย) รวมเนื้อที่ประมาณ 204,176 ไร่ ดังนี้

1.1 จังหวัดกำแพงเพชร ที่จำแนกฯ ป่าหนองคล้า - คลองเรือ จำนวน 3 แปลง แปลงที่ 1 แปลงที่ 3 แปลงที่ 5 รวมเนื้อที่ประมาณ 146,178 ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลเขาคีรีส อำเภอรานกระต่าย ตำบลหนองปลิง ตำบลสระแก้ว ตำบลเทพนคร อำเภอเมือง ตำบลหนองทอง ตำบลหนองคล้า ตำบลมหาชัย ตำบลพานทอง อำเภอไทรงาม ตำบลวังบัว ตำบลวังแฉม อำเภอคลองขลุง ตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา ตำบลยางสูง อำเภอขามเฒ่าบุรี ตำบลเทพนิมิตร อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร

1.2 จังหวัดสุรินทร์ ที่จำแนกฯ ป่าหินล้ม แปลงที่ 1 และแปลงที่ 2 จำนวน 2 แปลง (15 แปลงย่อย ได้แก่ แปลงย่อยที่ 1/1 - 1/4 และแปลงย่อยที่ 2/1 - 2/11) รวมเนื้อที่ประมาณ 18,248 ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลน้ำเขียว ตำบลรัตนบุรี ตำบลหนองบัวบาน ตำบลไผ่ ตำบลธาตุ ตำบลเบิด อำเภอรัตนบุรี ตำบลระเวียง อำเภอโนนนารายณ์ ตำบลโพธิ์โก อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

1.3 จังหวัดอำนาจเจริญ ที่จำแนกฯ ป่าดงบังอี่ฝั่งซ้ายห้วยทม เนื้อที่ประมาณ 39,750 ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลขามุนาม ตำบลคำเขื่อนแก้ว ตำบลโคกสาร ตำบลโคกกิ่ง และตำบลปากอ อำเภอขามุนาม จังหวัดอำนาจเจริญ

2. ตามข้อ 1 เห็นสมควรให้ คปก. พิจารณาดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกรต่อไป ทั้งนี้ สำหรับพื้นที่ที่ยังไม่ได้ประกาศให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

การประชุมครั้งที่ 1/2552 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2552

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 การจัดหาที่ดินของรัฐบาลดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 2 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 15,313-3-83 ไร่

เรื่องที่ 3.1.1 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีป่าหนองเรือ (หมายเลข 25) เนื้อที่ประมาณ 14,733 ไร่ จังหวัดเลย และจังหวัดหนองบัวลำภู

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนกฯ ป่าหนองเรือ (หมายเลข 25) แปลงที่ 1 - 9 แปลงที่ 12 (บางส่วน) และแปลงที่ 13 จำนวน 11 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 14,733 ไร่ ตำบลวังทอง ตำบลนาเหล่า อำเภอนาวัง ตำบลนาคำไฮ ตำบลหนองสวรรค์ ตำบลหนองหว่า ตำบลหนองบัว ตำบลบ้านพร้าว ตำบลหัวนา อำเภอเมือง ตำบลหนองกุงแก้ว อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู และตำบลผาสามยอด อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย ได้แก่

1.1 แปลงที่ 1 เนื้อที่ประมาณ 902 ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลวังทอง ตำบลนาเหล่า อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู

1.2 แปลงที่ 2 เนื้อที่ประมาณ 73 ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลนาเหล่า อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู

1.3 แปลงที่ 3 เนื้อที่ประมาณ 203 ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลนาคำไฮ ตำบลหนองสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

1.4 แปลงที่ 4 เนื้อที่ประมาณ 881 ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลหนองหว่า อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

1.5 แปลงที่ 5 เนื้อที่ประมาณ 58 ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลหนองหว่า อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

1.6 แปลงที่ 6 เนื้อที่ประมาณ 25 ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลหนองหว่า อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

1.7 แปลงที่ 7 เนื้อที่ประมาณ 370 ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

1.8 แปลงที่ 8 เนื้อที่ประมาณ 3.965 ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลหนองบัว อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

1.9 แปลงที่ 9 เนื้อที่ประมาณ 3,143 ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลบ้านพร้าว ตำบลห้วยนา อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

1.10 แปลงที่ 12 (บางส่วน) เนื้อที่ประมาณ 5,005 ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลวังทอง ตำบลนาเหล่า อำเภอนาวัง ตำบลหนองกุงแก้ว อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ตำบลผาสามยอด อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย

1.11 แปลงที่ 13 เนื้อที่ประมาณ 108 ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลวังทอง อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู

2. ตามข้อ 1 เห็นสมควรให้ คปจ.เลย และจังหวัดหนองบัวลำภู พิจารณาดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกรต่อไป

เรื่องที่ 3.1.2 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ที่เลี้ยงสัตว์ หมู่ที่ 7 ตำบลพะโต๊ะ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร เนื้อที่ประมาณ 580-3-83 ไร่

มติคณะกรรมการ 1. รับทราบวา ที่สาธารณประโยชน์ที่เลี้ยงสัตว์ หมู่ที่ 7 ตำบลพะโต๊ะ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร เนื้อที่ประมาณ 580-3-83 ไร่ พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว ตามความเห็นของ อบต. อำเภอ และจังหวัด

2. เห็นชอบให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ ตามข้อ 1

3. เห็นชอบให้ คปจ.ชุมพร พิจารณาดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกรต่อไป

เรื่องที่ 3.3 การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค

สำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งที่ 18/2552 สั่ง ณ วันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2552 แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค ซึ่งคณะกรรมการ ได้มีการประชุม ครั้งที่ 1/2552 เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2552 แล้ว เห็นว่า เนื่องจากไม่สามารถหาที่ดินของรัฐได้ ส่วนที่ดินของ ส.ป.ก. ที่มีอยู่ก็ไม่พอ และก็ยังเป็นแปลงเล็กแปลงน้อย อยู่กระจัดกระจายไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของเกษตรกร ที่ต้องการที่ดินแปลงใหญ่สามารถทำกินรวมเป็นกลุ่มกันได้ จึงได้มีมติเห็นชอบแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ดังนี้

1. ให้ ส.ป.ก. เป็นผู้จัดซื้อที่ดิน และดำเนินการจัดที่ดินให้แก่สมาชิกเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค

2. ให้ ส.ป.ก. จัดทำสัญญาเช่าซื้อกับเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินทำกิน กำหนดระยะเวลา 25 ปี โดยปลอดดอกเบี้ยในระยะเวลา 5 ปีแรก เริ่มชำระหนี้ในปีที่ 6 - 25 ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ของราคาที่ดินที่จัดซื้อ

3. เงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดซื้อที่ดิน ให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำเรื่องเสนอ คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552

1. ให้ความเห็นชอบในหลักการแก้ไขปัญหาดินทำกินเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค โดยมอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการ

2. ขออนุมัติงบกลาง เพื่อจัดซื้อที่ดินเป็นจำนวนเงิน 1,751,103,000 บาท ประกอบด้วย

2.1 ค่าที่ดิน เป็นเงิน 1,700,100,000 บาท

2.2 ค่าบริหารจัดการ เป็นเงิน 51,003,000 บาท

มติคณะรัฐมนตรี

1. เห็นชอบในหลักการแก้ไขปัญหาดินทำกินเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค ตามที่เสนอ โดยมอบ ส.ป.ก. ดำเนินการ

2. ให้ ส.ป.ก. ตรวจสอบคุณสมบัติของเกษตรกรให้ชัดเจน และปรับแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2552 มาดำเนินการก่อน หากไม่เพียงพอก็ให้ใช้จ่ายจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

มติคณะกรรมการ

1. เห็นชอบตามเสนอ โดยมีข้อสังเกตให้ไปปรับชื่อคณะกรรมการให้สอดคล้องกับภารกิจของ ส.ป.ก. ไม่ใช่ชื่อเดียวกันกับคณะกรรมการ

2. เห็นชอบในหลักการให้ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ง่ายขาดเบื้องต้น จำนวนเงิน 1 ล้านบาท และให้ ส.ป.ก. จัดทำแผนงานกรอบแนวทางการดำเนินงานเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

การประชุมครั้งที่ 2/2552 เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2552

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 การแก้ไขปัญหาดินทำกินเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค

มติคณะกรรมการ เห็นชอบในหลักการให้จัดทำระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ จัดหาที่ดิน จัดที่ดินให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือเรื่องที่ดินทำกิน และให้ถือเป็นระเบียบที่ใช้ทั่วไป ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความรอบคอบ จึงเห็นควรมอบหมาย ให้ประธานคณะกรรมการฯ รับไปปรับแก้ไข ตามความเห็นและข้อสังเกตของ คณะกรรมการ และให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดเงื่อนไขว่า

ต้องเป็นการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรที่มีมติคณะรัฐมนตรีรองรับด้วย ทั้งนี้ เมื่อได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นำเสนอประธานคณะกรรมการ เพื่อลงนามประกาศใช้ต่อไป

เรื่องที่ 3.2 การจัดหาที่ดินของรัฐบาลดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรีป่าโคกหินแดง จังหวัดมหาสารคาม เนื้อที่ประมาณ 36,460 ไร่

- มติคณะกรรมการ** 1. อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่จำแนกฯ ป่าโคกหินแดง แปลงที่ 1 แปลงที่ 2 แปลงที่ 3 แปลงที่ 5 แปลงที่ 6 แปลงที่ 9 แปลงที่ 10 แปลงที่ 12 แปลงที่ 15 แปลงที่ 16 แปลงที่ 17 และแปลงที่ 18 จำนวน 12 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 36,460 ไร่ ในท้องที่ ตำบลหนองบอน ตำบลหัวขวาง ตำบลแพ่ง ตำบลเหล่า ตำบลหนองกงสวรรค์ ตำบลหนองเหล็ก ตำบลดอนกลาง ตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
2. ตามข้อ 1 เห็นสมควรให้ คปจ.มหาสารคาม พิจารณาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ให้เกษตรกรต่อไป

การประชุมครั้งที่ 3/2552 เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2552

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 การจัดหาที่ดินของรัฐบาลดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ในท้องที่จังหวัดแพร่ และจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 3 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 18,527-2-25 ไร่

เรื่องที่ 3.1.1 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่จำแนกเป็นที่จัดสรรเพื่อการเกษตรกรรมป่าห้วยป้อม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ เนื้อที่ประมาณ 11,860 ไร่

- มติคณะกรรมการ** อนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนกเป็นที่จัดสรรเพื่อการเกษตรกรรม ป่าห้วยป้อม เนื้อที่ประมาณ 11,860 ไร่ ตำบลบ้านกลาง ตำบลบ้านหนอง และตำบลทุ่งน้าว อำเภอสอง จังหวัดแพร่ และให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

เรื่องที่ 3.1.2 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์เนินหนองคู เนื้อที่ประมาณ 2,811-2-32 ไร่ และที่สาธารณประโยชน์เนินเขามะดิง เนื้อที่ประมาณ 3,855-3-93 ไร่ ในท้องที่ตำบลฝักขวง อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุดรดิตถ์ รวม 2 พื้นที่ เนื้อที่ประมาณ 6,667-2-25 ไร่

- มติคณะกรรมการ** 1. อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 2 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 6,667-2-25 ไร่ พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว ตามความเห็นของ อบต. อำเภอ และจังหวัด ดังนี้

1.1 ที่สาธารณประโยชน์เนินหนองคู่ ตำบลผักขง อำเภอดงหลวง จังหวัดอุตรดิตถ์ เนื้อที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ 32621 ประมาณ 2,811-2-32 ไร่

1.2 ที่สาธารณประโยชน์เนินเขามะดิง ตำบลผักขง อำเภอดงหลวง จังหวัดอุตรดิตถ์ เนื้อที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ 27586 ประมาณ 3,855-3-93 ไร่

และให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป ทั้งนี้ คณะกรรมการได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดที่ดินให้เกษตรกรในที่สาธารณประโยชน์เนินหนองคู่ ตำบลผักขง อำเภอดงหลวง จังหวัดอุตรดิตถ์ เนื่องจากมีพื้นที่บางส่วนติดเชิงเขา ดังนั้น การจัดที่ดินให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ จึงควรเน้นให้เกษตรกรปลูกไม้ยืนต้นในบริเวณดังกล่าว เพื่อไม่ให้เป็นการทำลายสภาพแวดล้อมในพื้นที่

การประชุมครั้งที่ 4/2552 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2552

เรื่องที่ 3.4 การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติแผนงานและงบประมาณการจัดซื้อที่ดินให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค ตามกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับในปีงบประมาณ 2553 จำนวนประมาณ 1,110 ราย ๆ ละไม่เกิน 15 ไร่ เนื้อที่ประมาณ 16,670 ไร่ ราคาไม่เกินไร่ละ 60,000 บาท ในวงเงิน 1,000 ล้านบาท โดยอาศัยระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดหาที่ดินและจัดที่ดินให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือ เรื่องที่ดินทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2552 ข้อ 18

2. สำหรับข้อ 2 นั้น เห็นว่าเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีอยู่แล้ว จึงไม่ต้องนำมาพิจารณา

3. เห็นชอบให้เลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นผู้อนุมัติการปรับเปลี่ยนรายละเอียดแผนงาน และงบประมาณ การจัดซื้อที่ดินให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค ตามข้อ 1 ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมในการปฏิบัติงาน

เรื่องที่ 3.5 ขออนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่ต่าง ๆ ของจังหวัดขอนแก่น

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ต่าง ๆ ของจังหวัดขอนแก่น ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อดำเนินการตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรรกรสหาประชาชน 4 ภาค ดังนี้

1. ท้องที่ตำบลกุดธาตุ อำเภอนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น เฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ จำนวน 3 แปลง เนื้อที่ประมาณ 64-0-97 ไร่
2. ท้องที่ตำบลนาจาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น เฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ จำนวน 7 แปลง เนื้อที่ประมาณ 111-1-60 ไร่
3. ท้องที่ตำบลน้ำอ้อม อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น เฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ จำนวน 4 แปลง เนื้อที่ประมาณ 78-1-97 ไร่
4. ท้องที่ตำบลวังหินลาด อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น เฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ จำนวน 14 แปลง เนื้อที่ประมาณ 176-1-07 ไร่

การประชุมครั้งที่ 1/2553 เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่องที่ 3.4 การอนุมัติอัตราค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อกิจการผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานลม

มติคณะกรรมการ การคิดค่าเช่าที่ดินและค่าตอบแทนคณะกรรมการ ได้พิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ประกอบกันแล้ว ทั้งในเรื่องของค่าลงทุน อัตราดอกเบี้ย และความสามารถในการผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานลม จึงมีมติอนุมัติเป็นหลักการให้กำหนดค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับกิจการผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานลม โดยคิดค่าเช่าที่ดินรวมกับค่าตอบแทน 35,000 บาท/ไร่/ปี และให้มีการปรับราคาทุก 5 ปี นอกจากนี้ คณะกรรมการ เห็นว่า พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินหลายพื้นที่ มีศักยภาพเพียงพอที่จะใช้สำหรับกิจการผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานลม และในอนาคต หากมีเอกชนรายใดสนใจที่จะลงทุนในกิจการนี้เพิ่มเติมในพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งจะมีปัจจัยประกอบการพิจารณาที่เปลี่ยนแปลงจากการอนุมัติในครั้งนี้ ให้ ส.ป.ก. นำเสนอทบทวนค่าตอบแทนได้

การประชุมครั้งที่ 2/2553 เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2553

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 การแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการจัดหาที่ดินและจัดที่ดินให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือเรื่องที่ดินทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2552

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552 เห็นชอบในหลักการแก้ไขปัญหาดินทำกินของเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค จำนวน 1,889 ราย โดยมอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 โดยการจัดซื้อที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาดินทำกินของเกษตรกร สภาประชาชน 4 ภาค จำนวน 1,889 ราย ๆ ละไม่เกิน 15 ไร่ รวม 28,335 ไร่ ราคาไม่เกินไร่ละ 60,000 บาท กำหนดระยะเวลาตามสัญญา 25 ปี โดยปลอดดอกเบี้ยในระยะเวลา 5 ปีแรก เริ่มชำระหนี้ในปีที่ 6 - 25 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ของราคาที่ดินที่จัดซื้อ

คณะกรรมการ ได้มีคำสั่งที่ 1/2552 สั่ง ณ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดหาและดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาดินทำกินเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค มีรองเลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นประธาน โดยมีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดหาที่ดิน การจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร สภาประชาชน 4 ภาค การใช้จ่ายเงินในการดำเนินการและจัดทำแผนปฏิบัติงานเสนอคณะกรรมการพิจารณาเห็นชอบ

มติคณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2552 เมื่อ 20 มีนาคม 2552 เห็นชอบให้ออกระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดหาที่ดินและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือเรื่องที่ดินทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2552 และระเบียบดังกล่าว ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 126 ตอนพิเศษ 754 วันที่ 27 พฤษภาคม 2552 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 28 พฤษภาคม 2552 เป็นต้นไป

ส.ป.ก. ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดหาที่ดินและจัดที่ดินให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือ เรื่องที่ดินทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2552 มาเป็นลำดับ ปัจจุบันประสบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามระเบียบฯ กรณีการจัดซื้อที่ดินที่เกษตรกรมีความพึงพอใจ และราคาที่ดินไม่เกินราคาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (60,000 บาท/ไร่) แต่เป็นราคาที่สูงกว่าระเบียบฯ ข้อ 13.4 ที่ได้กำหนดไว้ว่า ต้องไม่เกินหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินที่ดิน

ส.ป.ท. จึงนำเสนอคณะกรรมการจัดหาและดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค และคณะกรรมการแก้ไขปัญหาดินทำกินเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค เพื่อพิจารณา โดยสรุปดังนี้

1. คณะอนุกรรมการจัดหา ในการประชุมครั้งที่ 1/2553 เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2553 ได้มีมติเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดหาที่ดินและจัดที่ดินให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือเรื่องที่ดินทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2552 ในประเด็นกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องจัดซื้อที่ดินที่มีราคาสูงกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินที่ดินแต่ไม่เกินราคาที่ดินต่อไร่ ตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งในกรณีนี้คือ ไม่เกิน 60,000 บาทต่อไร่ โดยเมื่อคณะกรรมการจัดหาที่ดินฯ และ คปท. เห็นชอบแล้วให้นำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป

2. คณะกรรมการแก้ไขปัญหาดินทำกินเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค ในการประชุมครั้งที่ 3/2553 เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2553 มีมติเห็นชอบให้เสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดหาที่ดินและจัดที่ดินให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือเรื่องที่ดินทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2552 ตามที่คณะกรรมการจัดหา เสนอ

มติคณะกรรมการ อนุมัติแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดหาที่ดินและจัดที่ดินให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือเรื่องที่ดินทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2552 ข้อ 13 โดยเพิ่มเติมเป็นวรรคที่สาม ดังนี้

“ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องจัดซื้อที่ดินที่มีราคาสูงกว่า ข้อ 13.4 แต่ไม่เกินราคาที่ดินต่อไร่ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อคณะกรรมการจัดหาฯ และ คปท. เห็นชอบ ตามข้อ 15 แล้วให้นำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป”

เรื่องที่ 3.2 การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดชัยภูมิ

1. ส.ป.ท.เพชรบุรี ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดหาที่ดินและจัดที่ดินให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือเรื่องที่ดินทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2552 และได้นำเสนอ คปท.เพชรบุรี ให้ความเห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการดังกล่าว ข้อ 15 ในการประชุมครั้งที่ 1/2553 เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2553 มีมติเห็นชอบและอนุมัติหลักการ ดังนี้

1.1 เห็นชอบการกำหนดพื้นที่ที่ดินของบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.) ตามผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง จำนวน 144 แปลง เนื้อที่ประมาณ 3,533-3-18 ไร่ และที่ดินของเอกชน จำนวน 3 แปลง เนื้อที่ประมาณ 33-1-40 ไร่ รวมทั้งหมดจำนวน 147 แปลง เนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 3,567-0-58 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่ ตำบลกลัดหลวง และตำบลเขากระปุก อำเภอยางาย จังหวัดเพชรบุรี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อดำเนินการจัดซื้อที่ดินเพื่อจัดให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค ต่อไป

1.2 เห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดินของ บสท. จำนวน 144 แปลง เนื้อที่ประมาณ 3,533-3-18 ไร่ ในราคาไร่ละ 49,999.43 บาท รวมเป็นเงิน 176,687,723.24 บาท (หนึ่งร้อยเจ็ดสิบล้านหกแสนแปดหมื่นเจ็ดพันเจ็ดร้อยยี่สิบสามบาทยี่สิบสี่สตางค์) และที่ดินของเอกชน จำนวน 3 ราย 3 แปลง เนื้อที่รวมประมาณ 33-1-40 ไร่ ในราคาไร่ละ 50,000 บาท รวมเป็นเงิน 1,667,500 บาท (หนึ่งล้านหกแสนหกหมื่นเจ็ดพันห้าร้อยบาทถ้วน) รวมทั้งหมด จำนวน 147 แปลง เนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 3,567-0-58 ไร่ รวมเป็นจำนวนเงินทั้งหมด 178,355,223.24 บาท (หนึ่งร้อยเจ็ดสิบล้านสามแสนห้าหมื่นห้าพันสองร้อยยี่สิบสามบาทยี่สิบสี่สตางค์)

1.3 อนุมัติหลักการจัดซื้อที่ดินเมื่อมีการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน แล้วให้ ส.ป.ก.เพชรบุรี ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินได้ โดยมีเงื่อนไขดังนี้

1.3.1 กรณีที่ดินดังกล่าวแปลงใดมีการรังวัดสอบเขตและออกโฉนดแล้ว มีเนื้อที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากเดิม ให้ถือว่าเนื้อที่ที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงนั้นได้รับอนุมัติให้จัดซื้อจาก คปท.เพชรบุรี แล้ว โดยไม่ต้องนำเสนอ คปท.เพชรบุรี พิจารณาอีก

1.3.2 กรณีการนำหลักฐาน น.ส.3 หรือ น.ส.3ก ไปออกโฉนดที่ดินแล้ว ให้ถือว่าโฉนดที่ดินฉบับใหม่นั้น ได้รับอนุมัติจัดซื้อจาก คปท.เพชรบุรี แล้ว โดยไม่ต้องนำเสนอ คปท.เพชรบุรี พิจารณาอีก

1.3.3 กรณีที่ดินแปลงใดที่ ส.ป.ก.เพชรบุรี ตรวจสอบพบว่ายังมีผู้บุกรุกอยู่ ให้ดำเนินการจัดซื้อได้ต่อเมื่อ บสท. ได้ดำเนินการให้บุคคลผู้บุกรุกดังกล่าวออกจากพื้นที่แล้ว

2. ส.ป.ก.ชัยภูมิ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดหาที่ดินและจัดที่ดินให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือเรื่องที่ดินทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2552 และได้นำเสนอ คปท.ชัยภูมิ ให้ความเห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการดังกล่าว ข้อ 15 โดย คปท.ชัยภูมิ ได้ให้ความเห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดินในการประชุมครั้งที่ 1/2553 วันที่ 1 เมษายน 2553 จำนวน 3 แปลง เนื้อที่ 106-3-40 ไร่ ตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลบ้านชวน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ รวมเป็นเงิน 3,690,806.25 บาท (สามล้านหกแสนเก้าหมื่นแปดร้อยหกบาทยี่สิบห้าสตางค์)

ที่ดินในท้องที่จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 150 แปลง เนื้อที่ 3,673-3-98 ไร่ ตามที่ คปท.เพชรบุรี และ คปท.ชัยภูมิ เห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดิน แล้วนั้น ตั้งอยู่ในท้องที่ที่ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนั้น ส.ป.ก. จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เฉพาะพื้นที่ ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อต่อไป

เนื่องจากในการดำเนินการจัดหาที่ดิน ได้ประสบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ กล่าวคือ กรณีที่ดินบางแปลงที่เกษตรกรมีความพึงพอใจในที่ดิน มีศักยภาพทางการเกษตร ราคาเหมาะสมและเป็นไปตามระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องไม่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ทำให้เจ้าของที่ดินอาจเปลี่ยนใจไม่ยอมขายที่ดินและทำให้เกษตรกร ได้รับการจัดที่ดินล่าช้า เสียโอกาสในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน คณะกรรมการแก้ไข ปัญหาที่ดินทำกินเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 16/2552 สั่ง ณ วันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2552 จึงได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ 2/2553 เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2553 เห็นชอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการลดขั้นตอนและระยะเวลา ในการดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยนำเสนอคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติเป็นหลักการว่า ในกรณีการจัดซื้อที่ดิน ตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค เมื่อ คปท. เห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดินแล้ว ให้ ส.ป.ก. ดำเนินการเสนอตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ต้องนำเสนอคณะกรรมการพิจารณา

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ จังหวัดเพชรบุรี และ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 150 แปลง เนื้อที่ประมาณ 3,673-3-98 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อดำเนินการจัดซื้อที่ดินตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค ต่อไป ดังนี้

1. ท้องที่อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 147 แปลง เนื้อที่ประมาณ 3,567-0-58 ไร่
2. ท้องที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 3 แปลง เนื้อที่ประมาณ 106-3-40 ไร่

การประชุมครั้งที่ 4/2553 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2553

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.5 หลักเกณฑ์และวิธีการช่วยเหลือผู้ไร้ที่ดินทำกิน

มติคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2552 วันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2552 เห็นชอบแนวทางการปฏิบัติในการช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกร เรื่องที่ดินทำกินที่ในปัจจุบันได้มีการเรียกร้องขอที่ดินทำกินกับ ส.ป.ก. โดยตรง และผ่านหน่วยงานอื่นซึ่งมีจำนวนมากขึ้น

ส.ป.ก. ได้มีประกาศสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินหรือมีเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพที่ประสงค์ขอรับการช่วยเหลือด้านที่ดินทำกินสามารถมายื่นคำร้องขอที่ดินทำกินได้ที่ ส.ป.ก. จังหวัดทุกแห่งทั่วประเทศ ซึ่งหลังจากที่มีประกาศให้เกษตรกรมายื่นคำร้องขอที่ดินทำกินตั้งแต่วันที่ 23 ธันวาคม 2552 - 15 กันยายน 2553 ปรากฏว่ามีผู้มายื่นคำร้องจำนวนมากถึง 355,400 ราย จากการที่ได้มีการตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้น จำนวน 121,659 ราย พบว่ามีคุณสมบัติ จำนวน 119,110 ราย ไม่มีคุณสมบัติ จำนวน 2,549 ราย และอยู่ระหว่างการตรวจสอบ จำนวน 233,741 ราย

จากการที่มีผู้มายื่นคำร้องขอที่ดินทำกินจำนวนมาก ส.ป.ก. ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบคุณสมบัติความเป็นเกษตรกรของผู้ยื่นคำร้องและการมีที่ดินซึ่งต้องตรวจสอบกับผู้ปกครองท้องที่ที่ผู้ยื่นคำร้องมีภูมิลำเนา และการบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดลำดับการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรแต่ละรายก่อนและหลังเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม โดยให้ท้องถิ่นหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบคัดกรองและการรับรองคุณสมบัติ เพื่อที่ ส.ป.ก. จะได้จัดทำแผนการดำเนินงานเสนอคณะรัฐมนตรีในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน โดยกำหนดจำนวนผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือและกำหนดวงเงินงบประมาณ ตลอดจนระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ดังนี้

1. หลักเกณฑ์

ผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ได้รับการช่วยเหลือด้านที่ดินทำกินตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2552 วันที่ 21 ธันวาคม 2552 จะต้องเป็นเกษตรกรตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และได้รับการพิจารณาจัดลำดับการให้ความช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์เรียงตามลำดับดังต่อไปนี้

- 1.1 ผู้ไม่มีที่ดินทำกินที่เป็นผู้รับจ้างทางการเกษตร
- 1.2 ผู้ไม่มีที่ดินทำกินที่เป็นผู้ว่างงานหรือถูกเลิกจ้าง
- 1.3 ผู้ไม่มีที่ดินทำกินที่เป็นผู้เช่าที่ดินประกอบเกษตรกรรม หรือผู้มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ

ในการจัดลำดับในแต่ละข้อข้างต้นให้พิจารณาเรียงรายได้ และการมีภาระในครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งส่งผลให้มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการครองชีพประกอบในการจัดลำดับด้วย

ทั้งนี้ ในการพิจารณาขนาดของเนื้อที่จะจัดให้เกษตรกรไม่เกินรายละ 10 ไร่ โดยกำหนดราคาที่จะจัดซื้อไม่เกินไร่ละ 60,000 บาท และผู้รับการจัดที่ดินต้องมีความพึงพอใจในที่ดินที่จะจัดให้โดยยินยอมชำระค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อ และปฏิบัติตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด

2. วิธีการ

2.1 ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบคุณสมบัติการมีที่ดินของผู้ยื่นคำร้องขอที่ดินทำกิน ตลอดจนบุคคลในครอบครัวเดียวกัน จากหน่วยงานที่มีการจัดที่ดิน รวมถึงการครอบครองที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน

2.2 ส.ป.ก.จังหวัด นำรายชื่อเสนอผู้นำท้องถิ่น ชุมชน คัดกรอง โดยสอบถามให้ข้อมูลเท็จจริง หรือจัดให้มีการประชาคมพร้อมให้มีการรับรองคุณสมบัติว่าสมควรพิจารณาให้ได้รับการช่วยเหลือหรือไม่ ตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด และจัดลำดับการให้ความช่วยเหลือโดยให้ยึดหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดข้างต้น ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ตำบล อำเภอ และระดับจังหวัด ตามลำดับ

2.3 ส.ป.ก.จังหวัด ประกาศรายชื่อผู้มีคุณสมบัติและผู้ไม่มีคุณสมบัติ ให้ทราบโดยทั่วกัน ณ ที่ทำการกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอ จังหวัด โดยให้มีกำหนดระยะเวลาในการยื่นคำคัดค้าน

สำหรับผู้ที่ไม่มีคุณสมบัติ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด มีหนังสือแจ้งต่อผู้ยื่นคำร้องขอที่ดินทำกินโดยตรงและแจ้งสาเหตุที่ไม่มีคุณสมบัติ พร้อมให้ยื่นอุทธรณ์ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

2.4 ส.ป.ก.จังหวัด จัดส่งบัญชีรายชื่อผู้สมควรได้รับการช่วยเหลือที่ได้จัดลำดับแล้วให้ ส.ป.ก. จัดทำแผนการให้ความช่วยเหลือพร้อมกำหนดวงเงินงบประมาณเสนอคณะกรรมการพิจารณาก่อนเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามลำดับ

2.5 เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ความช่วยเหลือ และรัฐบาลอนุมัติวงเงินงบประมาณแล้ว ส.ป.ก. และ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการจัดหา จัดซื้อและจัดที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดหาที่ดิน และจัดที่ดินให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือเรื่องที่ดินทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2552

3. แผนการดำเนินงาน

ส.ป.ก. คาดว่า เมื่อตรวจสอบ คัดกรอง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด จะมีผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ที่จะได้รับการช่วยเหลือเกินกว่า 100,000 ราย แต่ ส.ป.ก. เห็นว่า เพื่อให้ผู้ที่ไร้ที่ดินทำกินที่สมควรจะได้รับความช่วยเหลือเป็นลำดับแรก ซึ่ง ส.ป.ก. คาดว่าจะมีประมาณ 50,000 ราย โดย ส.ป.ก. ได้วางแผนการดำเนินงานในระยะเวลา 5 ปี ๆ ละ 10,000 ราย ๆ ละ 10 ไร่ จำนวนที่ดินจะจัดซื้อ จำนวน 500,000 ไร่ ราคาเฉลี่ยไร่ละ 60,000 บาท วงเงินงบประมาณ จำนวน 30,000,000,000 บาท เฉลี่ยงบประมาณรายละ 600,000 บาท ดังนี้

พ.ศ.	แผนงานผู้จะได้รับ การช่วยเหลือ (ราย)	จำนวนที่ดินจะจัดให้ ต่อราย (ไร่)	จำนวนที่ดิน ที่จะจัดซื้อ (ไร่)	ราคาที่ดินเฉลี่ย ต่อไร่ (บาท)	งบประมาณรวม (บาท)
รวม	50,000	10	500,000	60,000	30,000,000,000
2554	10,000	10	100,000	60,000	6,000,000,000
2555	10,000	10	100,000	60,000	6,000,000,000
2556	10,000	10	100,000	60,000	6,000,000,000
2557	10,000	10	100,000	60,000	6,000,000,000
2558	10,000	10	100,000	60,000	6,000,000,000

- มติคณะกรรมการ**
1. รับทราบผลการดำเนินงานขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินทำกินตามที่คณะกรรมการได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ 4/2552 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2552
 2. อนุมัติหลักเกณฑ์ วิธีการและแผนการดำเนินงานในการช่วยเหลือผู้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินทำกินตามที่กำหนดข้างต้น และให้ ส.ป.ก. จัดทำรายละเอียดนำเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ความเห็นชอบก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

เรื่องที่ 3.6 การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีในท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 พื้นที่ 11 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 4,349 ไร่

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ที่จำแนกฯ ป่าแม่ปายฝั่งขวา แปลง 1 (หมายเลข 8) แปลงที่ 1 (บางส่วน) และแปลงที่ 5 (บางส่วน) จำนวน 2 แปลง รวมเนื้อที่ ประมาณ 200 ไร่ ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ที่จำแนกฯ ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย แปลง 2 (หมายเลข 9) แปลงที่ 1 และแปลงที่ 5 (บางส่วน) จำนวน 2 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 1,846 ไร่ ตำบลปางหมู และตำบลผาบ่อง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3. อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ที่จำแนกฯ ป่าโครงการรถไฟมวกเหล็ก (เพิ่มเติม) จำนวน 7 แปลงย่อย รวมเนื้อที่ประมาณ 2,303 ไร่ ตำบลหนองน้ำแดง และตำบลชนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

การประชุมครั้งที่ 1/2554 เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2554

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.4 การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 4 พื้นที่ รวมเนื้อที่ประมาณ 8,968 ไร่

เรื่องที่ 3.4.1 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าเทือกเขาปลายโตะ - เขาศก แปลงที่ 1 (บางส่วน) ตำบลรมณีย์ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา เนื้อที่ประมาณ 6,330 ไร่

คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ 1/2551 เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2551 ได้มีมติมอบที่จำแนกฯ ป่าเทือกเขาปลายโตะ - เขาศก แปลงที่ 1 ตำบลรมณีย์ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา เนื้อที่ประมาณ 7,456 ไร่ ให้ ส.ป.ก. รับไปดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

ส.ป.ก. ได้ตรวจสอบข้อมูลที่ดินที่จำแนกฯ ป่าเทือกเขาปลายโตะ - เขาศก แปลงที่ 1 ปรากฏว่าเป็นพื้นที่ที่สามารถนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน เนื้อที่ประมาณ 6,330 ไร่ อยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลรมณีย์ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา ซึ่งมีราษฎรเข้าครอบครองทำประโยชน์ จำนวน 630 ครัวเรือน ถือครองที่ดินเฉลี่ย 10 ไร่ ต่อครัวเรือนพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการปลูกยางพาราและปลูกปาล์มน้ำมัน ประมาณร้อยละ 50 ของพื้นที่ เกษตรกรรม

มติคณะกรรมการ อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนกฯ ป่าเทือกเขาปลายโตะ - เขาศก แปลงที่ 1 (บางส่วน) เนื้อที่ประมาณ 6,330 ไร่ ตำบลรมณีย์ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา

เรื่องที่ 3.4.2 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินจำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีในท้องที่จังหวัดยโสธร จำนวน 3 พื้นที่ 14 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 2,638 ไร่

คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ 2/2550 เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2550 ได้มีมติมอบที่จำแนกฯ ให้ ส.ป.ก. รับไปดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 3 ป่า เนื่องจากพื้นที่บางส่วนยังไม่มีกรออกเอกสารสิทธิและอยู่ติดกับพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

1. ที่จำแนกฯ ป่าก้ามแมด แปลงที่ 1 (บางส่วน) ตำบลไทยเจริญ อำเภอไทยเจริญ และตำบลโนนเปือย อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร เนื้อที่ประมาณ 140 ไร่
2. ที่จำแนกฯ ป่าตำบลเด็ด แปลงที่ 1 (บางส่วน) แปลงที่ 2 (บางส่วน) แปลงที่ 3 แปลงที่ 4 แปลงที่ 5 (บางส่วน) และแปลงที่ 6 ตำบลเด็ด และตำบลดู่ทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร รวมเนื้อที่ประมาณ 632 ไร่
3. ที่จำแนกฯ ป่าโคกนาโค แปลงที่ 1 (บางส่วน) แปลงที่ 2 (บางส่วน) แปลงที่ 3 (บางส่วน) แปลงที่ 4 (บางส่วน) แปลงที่ 5 แปลงที่ 6 (บางส่วน) และแปลงที่ 7 (บางส่วน) ตำบลน้ำคำ อำเภอไทยเจริญ และตำบลโคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร รวมเนื้อที่ประมาณ 1,866 ไร่

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนกฯ ป่าก้ามแมด แปลงที่ 1 (บางส่วน) เนื้อที่ประมาณ 140 ไร่ ในท้องที่ตำบลไทยเจริญ อำเภอไทยเจริญ และตำบลโนนเปือย อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร

2. อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนกฯ ป่าตำบลเด็ด แปลงที่ 1 (บางส่วน) แปลงที่ 2 (บางส่วน) แปลงที่ 3 แปลงที่ 4 แปลงที่ 5 (บางส่วน) และแปลงที่ 6 จำนวน 6 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 632 ไร่ ในท้องที่ตำบลเด็ด และตำบลดู่ทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

3. อนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่ที่จำแนกฯ ป่าโคกนาโค แปลงที่ 1 (บางส่วน) แปลงที่ 2 (บางส่วน) แปลงที่ 3 (บางส่วน) แปลงที่ 4 (บางส่วน) แปลงที่ 5 แปลงที่ 6 (บางส่วน) และแปลงที่ 7 (บางส่วน) รวมเนื้อที่ประมาณ 1,866 ไร่ ในท้องที่ตำบลน้ำคำ อำเภอไทยเจริญ และตำบลโคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร

การประชุมครั้งที่ 2/2554 เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2554

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 การจัดหาที่ดินของรัฐมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดพัทลุง และจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมเนื้อที่ประมาณ 57,275-1-52 ไร่

เรื่องที่ 3.1.1 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินสาธารณะประโยชน์ท่าเลเฉียงสัตว์โคกสวาย (บางส่วน) ตำบลประทัดบุ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ เนื้อที่ประมาณ 300-1-12 ไร่

จังหวัดสุรินทร์ มีหนังสือ ที่ สร 0011.4/9515 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2553 และที่ สร 0011.4/2487 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2554 ได้ขอให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่ท่าเลเฉียงสัตว์โคกสวาย (บางส่วน) เนื้อที่ประมาณ 300-1-12 ไร่ ในท้องที่ตำบลประทัดบุ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ ซึ่ง อบต. ประทัดบุ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ และ คปจ.สุรินทร์ มีความเห็นสอดคล้องต้องกันแล้วว่า พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกัน และเห็นชอบให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินและในพื้นที่ ที่มีราษฎรเข้าครอบครองทำประโยชน์เต็มพื้นที่แล้ว จำนวน 84 ครัวเรือน ถือครองที่ดิน เฉลี่ย 3 - 4 ไร่ต่อครัวเรือน พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่ท่าเลเฉียงสัตว์โคกสวาย (บางส่วน) เนื้อที่ประมาณ 300-1-12 ไร่ ในท้องที่ตำบลประทัดบุ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์

เรื่องที่ 3.1.2 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินสาธารณะประโยชน์ทุ่งศาลาน้ำตก (เพิ่มเติม) ในท้องที่ ตำบลปันแต และตำบลแหลมโดนด อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ประมาณ 2,045-0-40 ไร่

จังหวัดพัทลุง มีหนังสือ ที่ พท 0011/00006 ลงวันที่ 4 มกราคม 2554 และที่ พท 0011/4789 ลงวันที่ 12 เมษายน 2554 ได้ขอให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ทุ่งศาลาน้ำตก (เพิ่มเติม) ในท้องที่ตำบลปันแต และตำบลแหลมโดนด อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ประมาณ 2,045-0-40 ไร่ ซึ่ง อบต.ปันแต อบต.แหลมโดนด อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง และ คปจ.พัทลุง มีความเห็นสอดคล้องต้องกันแล้วว่าพลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกัน และเห็นชอบ ให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งในที่ดินสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวมีราษฎรเข้าทำประโยชน์ เต็มพื้นที่แล้ว จำนวน 209 ครัวเรือน พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการทำสวนยางพารา ทำนา และสวนผลไม้

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินสาธารณะประโยชน์ทุ่งศาลาน้ำตก (เพิ่มเติม) เนื้อที่ประมาณ 2,045-0-40 ไร่ ในท้องที่ตำบลปันแต และตำบลแหลมโดนด อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง

เรื่องที่ 3.1.3 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินรกร้างว่างเปล่าพื้นที่ที่กันออกจากป่าสงวนแห่งชาติ ในท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 50 แปลง เนื้อที่ประมาณ 54,930 ไร่

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีหนังสือ ที่ มส 0011/1489 ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2554 ได้ขอให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินรกร้างว่างเปล่าพื้นที่ที่กันออกจากป่าสงวนแห่งชาติในท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน รวม 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอปางมะผ้า อำเภอเมือง อำเภอขุนยวม และอำเภอแม่ลาน้อย จำนวน 50 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 57,734 ไร่ มีราษฎรเข้าครอบครองทำประโยชน์แล้ว พื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่มีเอกสารสิทธิตามกฎหมาย ซึ่ง คปจ.แม่ฮ่องสอน ครั้งที่ 1/2554 เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2554 มีมติเห็นชอบให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินแล้ว

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า ที่รกร้างว่างเปล่าพื้นที่ที่กันออกจากป่าสงวนแห่งชาติ ดังกล่าวมีสภาพพื้นที่เหมาะสมต่อการนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่กันออกจากแผนที่ท้ายกฎกระทรวงแล้ว พื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่มีเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน จึงเห็นควรดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินรกร้างว่างเปล่าพื้นที่ที่กันออกจากป่าสงวนแห่งชาติ ในท้องที่ตำบลปางมะผ้า อำเภอปางมะผ้า ตำบลหมอกจำแป่ ตำบลปางหมู ตำบลผาบ่อง ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง ตำบลขุนยวม ตำบลแม่เงา ตำบลแม่อุคอ ตำบลเมืองปอน อำเภอขุนยวม ตำบลแม่ลาหลวง ตำบลแม่ลาน้อย ตำบลสันติคีรี ตำบลท่าผาป้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 50 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 54,930 ไร่ โดยให้รับข้อสังเกตของผู้แทนกรมป่าไม้ไปพิจารณาในขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อมิให้เกิดปัญหาเรื่องแนวเขตอีก

เรื่องที่ 3.5 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดนครพนม จังหวัดยโสธร ตามโครงการ แก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรสภาพประชาชน 4 ภาค

1. คปจ.นครพนม ครั้งที่ 1/2554 เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2554 ได้เห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดินนอกเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 4 แปลง เนื้อที่ 106-3-15 ไร่ และอนุญาตให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ เมื่อ ส.ป.ก. อนุมัติและโอนงบประมาณให้จัดซื้อ และมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน โดยที่ดินตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลโพธิ์ตาก อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ 46-1-50 ไร่ และตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ 60-1-65 ไร่

2. คปท. ยโสธร ได้เห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดินนอกเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 2 ครั้ง รวมทั้งหมด 2 แปลง เนื้อที่ 29-3-44 ไร่ ในการประชุม คปท. ยโสธร ครั้งที่ 3/2553 เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2553 ได้ให้ความเห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดิน จำนวน 1 แปลง เนื้อที่ 20-3-62 ไร่ และครั้งที่ 1/2554 เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2554 ได้ให้ความเห็นชอบจัดซื้อแปลงที่ดิน จำนวน 1 แปลง เนื้อที่ 8-3-82 ไร่ โดยที่ดินทั้ง 2 แปลง ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลสามัคคี อำเภอลำดวน จังหวัดยโสธร

ที่ดินทั้ง 6 แปลง เนื้อที่ 136-2-59 ไร่ ตั้งอยู่ในท้องที่ที่ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน จึงนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดิน เฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ จำนวน 6 แปลง เนื้อที่ 136-2-59 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ท้องที่ตำบลโพธิ์ตาก อำเภอมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ 46-1-50 ไร่ และตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลหนองญาติ อำเภอมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ 60-1-65 ไร่

2. ท้องที่ตำบลสามัคคี อำเภอลำดวน จังหวัดยโสธร จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ 29-3-44 ไร่

การประชุมครั้งที่ 3/2554 เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2554

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.7 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดเลย ตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค

คปท.เลย ครั้งที่ 4/2554 เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 ได้เห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดินนอกเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 3 แปลง เนื้อที่ 64-3-99 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลหนองผือ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ซึ่งอยู่ในท้องที่ที่ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ จำนวน 3 แปลง เนื้อที่ 64-3-99 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่ตำบลหนองผือ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

เรื่องที่ 3.8 การอนุมัติแก้ไขราคาจัดซื้อที่ดินตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในการประชุม ครั้งที่ 4/2553 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2553 ในท้องที่ตำบลนาจิก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

คปก. ครั้งที่ 4/2553 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2553 ได้มีมติอนุมัติให้จัดซื้อที่ดิน ตามที่ คปจ. อำนาจเจริญ ได้ให้ความเห็นชอบ จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ 20-2-70 ไร่ ราคารวมทั้งสิ้น 1,090,670 บาท

ส.ป.ก. ได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานและรายละเอียดเกี่ยวกับแปลงที่ดินที่จะจัดซื้อ ทั้งสองแปลงดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่าที่ดินแปลงของผู้เสนอขายนางกุลลาบ แสนเลิง เป็นที่ดินโฉนด เนื้อที่ 8-3-50 ไร่ นั้น เกิดความคลาดเคลื่อนในการคำนวณเงิน ที่จะจัดซื้อที่ดิน โดยเป็นเงินค่าที่ดิน 452,625 บาท มิได้เป็นจำนวนเงิน 422,790 บาท ตามแผนการจัดซื้อที่ดินที่ผ่านความเห็นชอบจาก คปจ. อำนาจเจริญ ส.ป.ก. จึงได้แจ้งให้ ส.ป.ก. อำนาจเจริญ นำเสนอ คปจ. อำนาจเจริญ เพื่อพิจารณาราคาที่ดิน ที่จะจัดซื้อใหม่ ซึ่ง คปจ. อำนาจเจริญ ครั้งที่ 1/2554 เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2554 มีมติแก้ไขราคาที่ดินที่จะจัดซื้อให้ถูกต้องตรงตามราคาที่ดินต่อไร่ที่ได้รับการอนุมัติ ให้จัดซื้อ และตามเนื้อที่ที่ดินที่ได้ทำการรังวัดสอบเขตจากสำนักงานที่ดิน โดยเห็นชอบให้ แก้ไขราคาที่ดินที่ได้รับการอนุมัติให้จัดซื้อในรายของนางกุลลาบ แสนเลิง (ผู้เสนอขาย) โฉนดที่ดินเลขที่ 6116 เลขที่ดิน 22 จากที่ดินเนื้อที่ 8-3-50 ไร่ ราคาที่ดินที่จะจัดซื้อ 51,000 บาท ต่อไร่ ราคารวม 422,790 บาท เป็นที่ดินเนื้อที่ 8-1-79 ไร่ ราคาที่ดินที่จะ จัดซื้อ 51,000 บาท ต่อไร่ ราคารวม 430,822.50 บาท

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้แก้ไขราคาจัดซื้อที่ดิน ตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2553 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2553 ในท้องที่ตำบลนาจิก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ รายของนางกุลลาบ แสนเลิง (ผู้เสนอขาย) โฉนดที่ดินเลขที่ 6116 เลขที่ดิน 22 เพื่อให้ถูกต้องตรงตามราคาที่ดินต่อไร่ที่ได้รับการอนุมัติให้จัดซื้อ และให้ถูกต้อง ตรงตามเนื้อที่ที่ดินที่ได้ทำการรังวัดสอบเขตจากสำนักงานที่ดิน ตามที่ คปจ. อำนาจเจริญ ได้มีมติเห็นชอบให้แก้ไขราคาที่ดินที่ได้รับการอนุมัติให้จัดซื้อจากที่ดินเนื้อที่ 8-3-50 ไร่ ราคาที่ดินที่จะจัดซื้อ 51,000 บาท ต่อไร่ ราคารวม 422,790 บาท เป็นที่ดินเนื้อที่ 8-1-79 ไร่ ราคาที่ดินที่จะจัดซื้อ 51,000 บาท ต่อไร่ ราคารวม 430,822.50 บาท

การประชุมครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2555

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.2 การปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการในคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน 3 คณะ

ตามที่คณะกรรมการได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการ จำนวน 3 คณะ ได้แก่

1. คณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ (ครั้งที่ 4/2544 เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2544)
2. คณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตหรือการให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ครั้งที่ 2/2546 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2546)
3. คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สันติธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ครั้งที่ 2/2549 เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2549)

เนื่องจากคำสั่งคณะกรรมการที่แต่งตั้งคณะกรรมการ จำนวน 3 คณะข้างต้น ได้ใช้มาแล้วระยะเวลาหนึ่ง ประกอบกับมีการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการของ ส.ป.ก. จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งปรับปรุงถ้อยคำในส่วนของอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการให้กระชับชัดเจน เพื่อให้คณะกรรมการสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

- มติคณะกรรมการ**
1. อนุมัติยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการ 3 คำสั่ง ดังนี้
 - 1.1 คำสั่งคณะกรรมการ ที่ 3/2544 สั่ง ณ วันที่ 27 สิงหาคม 2544 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ
 - 1.2 คำสั่งคณะกรรมการ ที่ 2/2546 สั่ง ณ วันที่ 3 เมษายน 2546 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตหรือการให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
 - 1.3 คำสั่งคณะกรรมการ ที่ 1/2549 สั่ง ณ วันที่ 6 พฤศจิกายน 2549 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สันติธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
 2. อนุมัติให้ใช้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ทั้ง 3 คณะ ประกอบด้วย
 - 2.1 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ

2.2 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตหรือการให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

2.3 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

รายละเอียดปรากฏตามร่างคำสั่งที่แนบในวาระการประชุม และให้ ส.ป.ก. นำเสนอประธานกรรมการเพื่อลงนามในคำสั่งต่อไป

เรื่องที่ 3.5 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดนครพนม ตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรสภาพประชาชน 4 ภาค

ตามที่ คปจ.นครพนม ครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2555 ได้ให้ความเห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดินนอกเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 6 แปลง เนื้อที่ 107-3-66 ไร่ โดยที่ดินตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลคำเตย ตำบลโพธิ์ตาก และตำบลกรูคู อำเภอมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นที่ดินที่มีราคาไม่เกินหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินที่ดิน แต่เนื่องจากที่ดินตั้งอยู่ในท้องที่ที่ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลคำเตย ตำบลโพธิ์ตาก และตำบลกรูคู อำเภอมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรสภาพประชาชน 4 ภาค จำนวน 6 แปลง เนื้อที่รวม 107-3-66 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

1. ที่ดินโฉนดเลขที่ 57274 เลขที่ดิน 179 หน้าสำรวจ 6991 ระวัง 5943IV6608 ตำบลคำเตย อำเภอมืองนครพนม เนื้อที่ 36-1-23 ไร่
2. ที่ดินโฉนดเลขที่ 53394 เลขที่ดิน 127 หน้าสำรวจ 5820 ระวัง 5943III6498 ตำบลคำเตย อำเภอมืองนครพนม เนื้อที่ 15-1-89 ไร่
3. ที่ดินโฉนดเลขที่ 54144 เลขที่ดิน 112 หน้าสำรวจ 5949 ระวัง 5943IV6808 ตำบลคำเตย อำเภอมืองนครพนม เนื้อที่ 18-0-22 ไร่
4. ที่ดินโฉนดเลขที่ 62465 เลขที่ดิน 276 หน้าสำรวจ 8095 ระวัง 5943IV6808 ตำบลคำเตย อำเภอมืองนครพนม เนื้อที่ 6-2-08 ไร่

5. ที่ดินโฉนดเลขที่ 66995 เลขที่ดิน 179 หน้าสำรวจ 3653 ราว 5943IV6618 ตำบลโพธิ์ตาก อำเภอเมืองนครพนม เนื้อที่ 18-3-87 ไร่

6. ที่ดินโฉนดเลขที่ 61949 หน้าสำรวจ 5515 ราว 5943IV5612, 5614, 5812 ตำบลกุรุคุ อำเภอเมืองนครพนม เนื้อที่ 12-2-37 ไร่

เรื่องที่ 3.6 การกำหนดรายได้ของผู้ยากจนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ. 2535

ตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2547 เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2547 อนุมัติกำหนดอัตรารายได้ผู้ยากจนตามมาตรา 3 (1) แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ. 2535 ให้หมายถึงผู้มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท/คน/ปี เนื่องจากคณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.) ได้มีการปรับอัตรารายได้ผู้ยากจน หมายถึง ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาท/คน/ปี ส.ป.ก. จึงเห็นควรปรับอัตรารายได้ผู้ยากจน ตามมาตรา 3 (1) แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2535 ให้หมายถึงผู้มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาท/คน/ปี ทั้งนี้ ส.ป.ก. เห็นว่าในอนาคต คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.) จะต้องมีการปรับอัตรารายได้ผู้ยากจนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่ออนุมัติเป็นหลักการกรณีที่คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.) ปรับอัตรารายได้ผู้ยากจนเป็นจำนวนเท่าใด ให้ ส.ป.ก. ถือตัวเลขรายได้ผู้ยากจนตามมาตรา 3 (1) ตามที่คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.) กำหนด

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติกำหนดอัตรารายได้ผู้ยากจนตามมาตรา 3 (1) แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ. 2535 ให้หมายถึงผู้มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาท/คน/ปี ตามที่คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.) กำหนดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11

2. อนุมัติหลักการให้ ส.ป.ก. ปรับอัตรารายได้ขั้นต่ำของผู้ยากจนตามข้อ 1 ให้เป็นไปตามอัตรารายได้ของผู้ยากจนตามที่คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.) กำหนดตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยไม่ต้องนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ

การประชุมครั้งที่ 2/2555 เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2555

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.2 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินที่สาธารณประโยชน์ห้วยเพี้ย ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์ เนื้อที่ประมาณ 61 ไร่

ส.ป.ก.อุดรดิตถ์ ได้มีหนังสือ ที่ อต 0011/647 ลงวันที่ 26 มิถุนายน 2555 ขอให้ ส.ป.ก. พิจารณานำพื้นที่ที่ดินที่สาธารณประโยชน์ห้วยเพี้ย ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งอยู่ในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยผ่านการพิจารณาจาก อบต. ม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์ และ คปจ.อุดรดิตถ์ ครั้งที่ 2/2553 เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2553 แล้วว่าพลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกัน และเห็นชอบให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่สาธารณประโยชน์ห้วยเพี้ย เนื้อที่ประมาณ 61 ไร่

มติคณะกรรมการ เห็นชอบให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินที่สาธารณประโยชน์ห้วยเพี้ย เนื้อที่ประมาณ 61 ไร่ ในท้องที่ตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรดิตถ์ ตามที่ฝ่ายเลขานุการนำเสนอ

เรื่องที่ 3.4 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดลพบุรี ตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค

ตามที่ คปจ. ลพบุรี ครั้งที่ 2/2555 เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2555 ได้ให้ความเห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดินนอกเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 60 แปลง เนื้อที่ 1,158-0-96 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลบางกะพี้ ตำบลหนองกระเบียน ตำบลดอนดึง ตำบลหนองเมือง และตำบลดงพลับ อำเภอบ้านหมี่ ตำบลวังเพลิง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ซึ่งที่ดินจำนวน 60 แปลง เป็นที่ดินที่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อต่อไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ จำนวน 60 แปลง เนื้อที่ 1,158-0-96 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่ตำบลบางกะพี้ ตำบลหนองกระเบียน ตำบลดอนดึง ตำบลหนองเมือง และตำบลดงพลับ อำเภอบ้านหมี่ ตำบลวังเพลิง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ตามที่ฝ่ายเลขานุการนำเสนอ

การประชุมครั้งที่ 3/2555 เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2555

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.4 ขออนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดหนองคาย และจังหวัดนครพนม ตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค

1. คปท.หนองคาย ครั้งที่ 2/2555 เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2555 ได้เห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดินนอกเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 4 แปลง เนื้อที่ 106-1-54 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่ตำบลหนองหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

2. คปท.นครพนม ครั้งที่ 2/2555 เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2555 ได้เห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดินนอกเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 4 แปลง เนื้อที่ 32-3-44 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่ตำบลกุดคุ้ อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม และในการประชุมครั้งที่ 3/2555 เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2555 ได้เห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดินนอกเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 4 แปลง เนื้อที่ 45-1-68 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่ตำบลคำเตย และตำบลโพธิ์ตาก อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

ที่ดินจำนวน 12 แปลง เนื้อที่ 184-2-66 ไร่ เป็นที่ดินที่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดิน เฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ จำนวน 12 แปลง เนื้อที่ 184-2-66 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

1. จังหวัดหนองคาย ที่ดิน จำนวน 4 แปลง เนื้อที่ 106-1-54 ไร่ ท้องที่ตำบลหนองหลวง อำเภอเฝ้าไร่

2. จังหวัดนครพนม ที่ดิน จำนวน 8 แปลง เนื้อที่ 78-1-12 ไร่ ท้องที่ตำบลกุดคุ้ ตำบลคำเตย และตำบลโพธิ์ตาก อำเภอเมืองนครพนม

เรื่องที่ 3.5 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดอ่างทอง ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อจัดซื้อที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ส.ป.ก. ได้มีการหารือและประสานงานกับจังหวัดอ่างทอง เพื่อเตรียมการจัดซื้อที่ดินในเขตจังหวัดอ่างทอง และการกำหนดท้องที่ที่จะประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน จึงได้มีคำสั่ง ส.ป.ก. ที่ 122/2554 สั่ง ณ วันที่ 22 มีนาคม 2554 แต่งตั้งปฏิรูปที่ดินจังหวัดลพบุรี เป็นผู้ประสานงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอ่างทอง

ส.ป.ก.ลพบุรี ได้รวบรวมผู้ยื่นคำเสนอขายที่ดินในพื้นที่ตำบลชะโงก ตำบลจระเข้ร้อง ตำบลหลักฟ้า ตำบลศรีณรงค์ (บ้านป่า) อำเภอไชโย จำนวน 83 แปลง เนื้อที่ประมาณ 648-3-20 ไร่ ราคาไร่ละ 140,000 บาท (ทุกแปลง)

ส.ป.ก.ลพบุรี ได้มีคำสั่งที่ 7/2555 สั่ง ณ วันที่ 20 มีนาคม 2555 แต่งตั้ง คณะทำงานตรวจสอบสภาพที่ดินและเจรจาต่อรองราคาเบื้องต้นที่ดินที่จะจัดซื้อ และได้มีการประชุมร่วมกับผู้เสนอขายที่ดิน รวม 3 ครั้ง พร้อมทั้งได้มีการเจรจาต่อรองราคา สรุปได้ว่าเห็นชอบที่ดินที่เสนอขาย จำนวน 77 แปลง เนื้อที่ประมาณ 621-1-84 ไร่ เป็นที่ดินที่มีความเหมาะสมทางการเกษตร ทุกแปลงเป็นที่นา มีผลผลิตเป็นที่น่าพอใจ สามารถพัฒนาปรับปรุงดิน สร้างแหล่งน้ำทางการเกษตร ทำให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และมีทางเข้า - ออก แปลงที่ดิน พร้อมทั้งได้เจรจาต่อรองราคาที่ดิน และเห็นควรจัดซื้อใน ราคาไร่ละ 128,000 บาท วงเงินจัดซื้อ 79,546,880 บาท ซึ่งคณะทำงานเตรียมการจัดหา ที่ดินฯ ครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2555 รับทราบแผนการจัดซื้อที่ดิน ดังกล่าวแล้ว และ ออกก.คง. ในการประชุม ครั้งที่ 2/2555 เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2555 มีมติเห็นชอบและอนุมัติในหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดินตามที่เสนอ

ทั้งนี้ พื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตจังหวัดอ่างทอง ซึ่งยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนด เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ ส.ป.ก. ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะพื้นที่ ตามหนังสือ สำคัญแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ที่ ออกก.คง. เห็นชอบและอนุมัติในหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ตำบลชะโงก ตำบลจระเข้ร้อง ตำบลหลักฟ้า ตำบลศรีณรงค์ (บ้านป่า) อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 77 แปลง เนื้อที่ประมาณ 621-1-84 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

เรื่องที่ 3.6 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์โคกป่าแต้ (บางส่วน) ตำบลโพธิ์สัย และตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด เนื้อที่ประมาณ 466-1-19 ไร่

จังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีหนังสือที่ รอ 0011/15515 ลงวันที่ 6 กันยายน 2555 ได้ขอให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์โคกป่าแต้ เนื้อที่ประมาณ 466-1-19 ไร่ ส.ป.ก. จึงได้ตรวจสอบข้อมูลรายละเอียดที่สาธารณประโยชน์โคกป่าแต้ (บางส่วน) เนื้อที่ประมาณ 466-1-19 ไร่ อยู่ในท้องที่ตำบลโพธิ์สัย และตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งเป็น 2 แปลง แปลงที่ 1 เนื้อที่ประมาณ 367-1-05 ไร่ แปลงที่ 2 เนื้อที่ประมาณ 99-0-14 ไร่ โดย อบต. โพธิ์สัย และ อบต. สวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด และ คปจ.ร้อยเอ็ด ครั้งที่ 2/2555

เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2555 พิจารณาแล้วมีความเห็นสอดคล้องต้องกันแล้วว่า พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกัน และเห็นชอบให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินสาธารณะประโยชน์โคกป่าแต่ (บางส่วน) เนื้อที่ประมาณ 466-1-19 ไร่ ในท้องที่ตำบลโพธิ์สัย และตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้วตามความเห็นของ อบต. อำเภอ และจังหวัด

เรื่องที่ 3.8 การพิจารณาแนวทางการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรกลุ่มทหารผ่านศึกพิการ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งได้รับการจัดที่ดิน

ส.ป.ก. ได้รับการติดต่อประสานงานจากองค์การทหารผ่านศึกในการจัดที่ดินที่จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อช่วยเหลือทหารผ่านศึกพิการที่ประสงค์จะมีอาชีพทางการเกษตรเพื่อสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัว ซึ่ง ส.ป.ก. ได้ดำเนินการจัดหาที่ดินและจัดซื้อที่ดินเอกชนโดยใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในราคาไร่ละ 20,000 บาท และ คปจ.ศรีสะเกษ ครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2550 มีมติอนุญาตให้เกษตรกรกลุ่มทหารผ่านศึกพิการ จังหวัดศรีสะเกษ เข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินประเภทที่ดินเอกชน จำนวน 71 ราย 74 แปลง เนื้อที่ประมาณ 783-0-80 ไร่ และ คปจ.ศรีสะเกษ ครั้งที่ 2/2550 เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2550 มีมติอนุญาตเพิ่มเติมจำนวน 1 ราย 1 แปลง เนื้อที่ประมาณ 9-3-27 ไร่ รวมทั้งสิ้น 72 ราย 75 แปลง เนื้อที่ประมาณ 793-0-07 ไร่ โดยการจัดทำสัญญาเช่าที่ดิน

ต่อมาตัวแทนเกษตรกรกลุ่มทหารผ่านศึกพิการ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ได้มีหนังสือขอให้ ส.ป.ก. ชะลอการจัดทำสัญญาเช่าที่ดินเพื่อหารือสำนักนายกรัฐมนตรี ขอให้พิจารณาช่วยเหลือเกษตรกรกลุ่มทหารผ่านศึกพิการ จังหวัดศรีสะเกษ ให้ได้รับการจัดที่ดินโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และ ส.ป.ก. ได้เห็นชอบให้ชะลอการจัดทำสัญญาเช่าที่ดิน เพื่อรอผลการพิจารณาจากสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีหนังสือหารือ ส.ป.ก. และนำผลการหารือแจ้ง ส.ป.ก. ศรีสะเกษ ว่าการจัดที่ดินที่ได้มาจากการซื้อต้องจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร โดยการเช่าหรือเช่าซื้อ หากจะจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรกลุ่มทหารผ่านศึกพิการ จังหวัดศรีสะเกษ โดยให้เปล่าอาจติดขัดในปัญหาข้อกฎหมายที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกรกลุ่มทหารผ่านศึกพิการ จังหวัดศรีสะเกษ ส.ป.ก. อาจพิจารณาหาแนวทางช่วยเหลือภายใต้กฎหมายและระเบียบที่สามารถดำเนินการได้ ซึ่ง ส.ป.ก.ศรีสะเกษ และเกษตรกรกลุ่มทหารผ่านศึกพิการ จังหวัดศรีสะเกษ ได้หารือเกี่ยวกับแนวทางการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่สามารถดำเนินการได้ภายใต้กฎหมายและระเบียบแล้ว โดยเกษตรกรกลุ่มทหารผ่านศึกพิการ

จังหวัดศรีสะเกษ ประสงค์ขอรับการจัดที่ดินโดยการจัดทำสัญญาเช่าซื้อ กำหนดระยะเวลา 25 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.50 บาทต่อปี ปลอดเงินต้นและดอกเบี้ยในระยะเวลา 5 ปีแรก

คปท.ศรีสะเกษ ครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2555 มีมติเห็นชอบให้เกษตรกรกลุ่มทหารผ่านศึกพิการ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ประเภทที่ดินเอกชน จำนวน 72 ราย 75 แปลง เนื้อที่ประมาณ 793-0-07 ไร่ ได้รับการจัดที่ดิน โดยการทำสัญญาเช่าซื้อที่ดิน กำหนดระยะเวลา 25 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.50 บาท ต่อปี ปลอดระยะเวลาการชำระเงินต้นและดอกเบี้ย 5 ปีแรก และ ส.ป.ก. ได้นำข้อเสนอของกลุ่มทหารผ่านศึกพิการ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจาก คปท. แล้ว เสนอ ออกก.คง. ในการประชุม ครั้งที่ 2/2555 เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2555 มีมติเห็นชอบแนวทางการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรกลุ่มทหารผ่านศึกพิการ จังหวัดศรีสะเกษ และให้เสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน พ.ศ. 2526 ข้อ 25 ต่อไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบ และให้ ส.ป.ก.ศรีสะเกษ ประสานงานกับผู้แทนทหารผ่านศึก เพื่อไปดำเนินการถอนเรื่องที่สำคัญนายกรัฐมนตรื

การประชุมครั้งที่ 1/2556 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2556

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.1 การอนุมัติกำหนดราคาที่ดินเพื่อการจัดซื้อ โดยใช้ราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ ในการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 36 ทวิ ให้อำนาจ ส.ป.ก. ในการจัดซื้อที่ดิน เพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยให้บรรดาที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ให้ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ และให้ ส.ป.ก. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์เพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนั้น คณะกรรมการจึงได้มีการกำหนดราคาที่ดินในการจัดซื้อที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนี้

1. มติคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2535 เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2535 อนุมัติปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีมูลค่าที่ดินเพื่อการจัดซื้อ ดังนี้

(1) อนุมัติใช้บัญชีกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของกรรมที่ดินฉบับที่ใช้อยู่ในปีที่มีการซื้อขายที่ดินเป็นบัญชีมูลค่าที่ดินเพื่อการจัดซื้อของ ส.ป.ก. ต่อไป

(2) อนุมัติเพิ่มอำนาจในการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินของ คปท. ให้สูงขึ้นจากที่ได้มอบอำนาจให้ คปท. สามารถพิจารณาจัดซื้อที่ดินในท้องที่ใด ๆ ได้ ไม่เกินกว่าไร่ละ 10,000 บาท เป็นราคาขั้นสูงสุดที่ คปท. สามารถจัดซื้อได้ โดยแยกเป็นรายภาค ดังนี้

ภาคเหนือ	มีราคาจัดซื้อสูงสุดไม่เกินไร่ละ	20,000 บาท
ภาคกลาง	มีราคาจัดซื้อสูงสุดไม่เกินไร่ละ	23,000 บาท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	มีราคาจัดซื้อสูงสุดไม่เกินไร่ละ	10,000 บาท
ภาคใต้	มีราคาจัดซื้อสูงสุดไม่เกินไร่ละ	30,000 บาท

(3) อนุมัติมอบอำนาจให้ อกก.คท. เป็นผู้พิจารณา กรณีการจัดซื้อที่ดินแปลงใดที่มีราคาสูงกว่าบัญชีมูลค่าที่ดินตาม (1) และ/หรือราคาสูงกว่าราคาขั้นสูงเป็นรายภาคตาม (2) และเมื่อได้มีการจัดซื้อที่ดินตาม (3) แล้วให้รายงานคณะกรรมการทราบต่อไป

2. มติคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2539 เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2539 อนุมัติหลักการมอบอำนาจการอนุมัติรายละเอียดด้านการเงินแต่ละรายการ ดังนี้

(1) มอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ปทจ.) กรณีซื้อที่ดินไม่เกินราคาประเมินกรรมที่ดิน และราคาอัตราขั้นสูงรายภาคที่ ส.ป.ก. กำหนด

(2) มอบอำนาจให้ คปท. กรณีซื้อที่ดินเกินกว่าอำนาจ ปทจ. แต่เพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 50 ของราคาประเมินของกรรมที่ดินและของราคาอัตราขั้นสูงรายภาคที่ ส.ป.ก. กำหนด

(3) ส่วนที่เกินกว่าอำนาจของ คปท. เป็นอำนาจของ อกก.คท.

3. มติคณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2547 เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2547 อนุมัติปรับราคาจัดซื้อที่ดินเพื่อการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินขึ้นสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่เกินไร่ละ 15,000 บาท

ทั้งนี้ ในการจัดซื้อที่ดินเอกชน ส.ป.ก. ยังคงใช้อัตราราคาขั้นสูงรายภาคตามที่คณะกรรมการกำหนดเป็นเกณฑ์ในการดำเนินการ ซึ่งพบว่ามีปัญหาอุปสรรคในการเจรจาเพื่อขอซื้อที่ดินกับเจ้าของที่ดิน เนื่องจากอัตราราคาดังกล่าวต่ำกว่าราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ และมีลักษณะตายตัว ซึ่งไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ซื้อขายที่ดินในปัจจุบันที่มีราคาสูงกว่าอัตราราคาขั้นสูงรายภาคทั้งสิ้น และทำให้ ปทจ. หรือ คปท. ไม่มีอำนาจพิจารณาอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ส.ป.ก. จังหวัด จึงต้องรวบรวมข้อมูลให้ ส.ป.ก. นำเสนอ อกก.คท. เพื่อพิจารณาอนุมัติเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งทำให้

การดำเนินงานจัดซื้อที่ดินมีความล่าช้าและเป็นเหตุให้เจ้าของที่ดินหลายรายยกเลิกการเสนอขายที่ดินให้กับ ส.ป.ก. ดังนั้น ส.ป.ก. ได้นำเสนอประเด็นปัญหาของราคาจัดซื้อที่ดินที่คณะกรรมการได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์ตามมติคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น เสนอคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อกก.คง.) ในการประชุม ครั้งที่ 1/2556 วันที่ 31 มกราคม 2556 ซึ่งได้มีมติเห็นชอบให้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

- มติคณะกรรมการ**
1. อนุมัติยกเลิกมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2535 เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2535 เรื่องที่ 3.4 ที่ได้อนุมัติปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีมูลค่าที่ดินและแนวปฏิบัติในการใช้บัญชีฯ เพื่อการจัดซื้อที่ดินสำหรับปฏิรูปที่ดิน ในกรณีการอนุมัติเพิ่มอำนาจในการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินของ คปจ. ให้สูงขึ้น จากที่ได้มอบอำนาจให้ คปจ. สามารถพิจารณาจัดซื้อที่ดินในท้องที่ใด ๆ ได้ไม่เกินกว่าไร่ละ 10,000 บาท เป็นราคาขั้นสูงสุดรายภาคที่ คปจ. จัดซื้อได้ และครั้งที่ 2/2547 เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2547 เรื่องที่ 4.7 ขอสถาบันอนุมัติปรับราคาจัดซื้อที่ดินเพื่อการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินขั้นสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 2. อนุมัติยกเลิกมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2539 เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2539 เรื่องที่ 4.2 ที่ได้อนุมัติแผนเงินทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ 2540 ในกรณีการอนุมัติหลักการมอบอำนาจการอนุมัติรายละเอียดด้านการเงินแต่ละรายการ
 3. อนุมัติหลักการให้ใช้ราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ในการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 4. อนุมัติมอบอำนาจการอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ดังนี้
 - 4.1 มอบอำนาจการอนุมัติให้ คปจ. กรณีซื้อที่ดินไม่เกินราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ ในกรณีที่ต้องจัดซื้อที่ดินที่มีราคาเกินกว่าราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ให้ คปจ. พิจารณาอนุมัติ แต่ราคาที่ดินจะต้องไม่เกินกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์
 - 4.2 กรณีที่ดินที่มีการเสนอขายสูงกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ แต่ คปจ. เห็นว่าจะต้องจัดซื้อที่ดิน ให้แสดงผลและความจำเป็นที่ต้องจัดซื้อที่ดิน และให้นำเสนอ ออกก.คง. เป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

เรื่องที่ 4.2 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดอ่างทองให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

เนื่องจากจังหวัดอ่างทองยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. จึงมีคำสั่งที่ 122/2554 สั่ง ณ วันที่ 22 มีนาคม 2554 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้ประสานงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดอ่างทอง โดยมอบหมายให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดลพบุรี (นายชัยอนันต์ วราชิต) เป็นเลขานุการคณะทำงาน เตรียมการจัดหาที่ดินในการกำหนดท้องที่ที่จะประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดอ่างทอง และมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.ลพบุรี ช่วยปฏิบัติงานประสานงานปฏิรูปที่ดินดังกล่าวตามที่ปฏิรูปที่ดินจังหวัดลพบุรีมอบหมาย

ส.ป.ก.ลพบุรี ได้รวบรวมผู้ยื่นคำเสนอขายที่ดินในท้องที่อำเภอโพธิ์ทอง อำเภอป่าโมก อำเภอวิเศษชัยชาญ และอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง เพิ่มเติมอีกจำนวน 117 แปลง เนื้อที่ประมาณ 906-0-00 ไร่ และได้มอบหมายให้คณะทำงานตรวจสอบสภาพแปลงที่ดินและเจรจาต่อรองราคาเบื้องต้นที่ดินที่จะจัดซื้อในเขตพื้นที่จังหวัดอ่างทอง คณะทำงานได้พิจารณาและเห็นชอบการจัดซื้อที่ดินในเขตท้องที่อำเภอโพธิ์ทอง อำเภอป่าโมก อำเภอวิเศษชัยชาญ และอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง จำนวนรวม 98 แปลง เนื้อที่ประมาณ 786-0-03.60 ไร่ วงเงินจัดซื้อ 105,851,362 บาท ซึ่งได้นำเสนอคณะทำงานเตรียมการจัดหาที่ดินฯ ในการประชุม ครั้งที่ 2/2555 เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2555 มีมติรับทราบแผนการจัดซื้อที่ดินในเขตพื้นที่อำเภอโพธิ์ทอง อำเภอป่าโมก อำเภอวิเศษชัยชาญ และอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 98 แปลง เนื้อที่ประมาณ 786-0-03.60 ไร่ วงเงินจัดซื้อ 105,851,362 บาท ดังนั้น ส.ป.ก.ลพบุรี จึงได้มีหนังสือขอความเห็นชอบแผนการจัดซื้อและอนุมัติในหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ส.ป.ก. ได้นำรายละเอียดแผนการจัดซื้อที่ดินเสนอ ออกก.คง. ครั้งที่ 1/2556 เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2556 ซึ่งมีมติเห็นชอบและอนุมัติหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ทั้งนี้ พื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตจังหวัดอ่างทอง ซึ่งยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ ส.ป.ก.ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะพื้นที่ ตามหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่ ออกก.คง. เห็นชอบและอนุมัติในหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินจำนวน 98 แปลง เนื้อที่ประมาณ 786-0-03.60 ไร่ วงเงินที่จัดซื้อ 105,851,362 บาท ดังนี้

1. ที่ดินในเขตพื้นที่ตำบลบางเจ้าฉ่า ตำบลคลองสาหร่าย ตำบลอ่าวแก้ว ตำบลโคกพุทรา ตำบลบ้านตาล ตำบลทางพระ ตำบลองครักษ์ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง จำนวน 30 แปลง เนื้อที่ประมาณ 240-1-53.60 ไร่ วงเงินที่จัดซื้อ 33,172,992 บาท
2. ที่ดินในเขตพื้นที่ตำบลโรงช้าง ตำบลบางเสด็จ ตำบลปะขาว ตำบลบางโพงแดง อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง จำนวน 45 แปลง เนื้อที่ประมาณ 315-1-14 ไร่ วงเงินที่จัดซื้อ 41,932,905 บาท
3. ที่ดินในเขตพื้นที่ตำบลห้วยคันแหลน อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ประมาณ 83-0-04 ไร่ วงเงินที่จัดซื้อ 11,621,400 บาท
4. ที่ดินในเขตพื้นที่ตำบลหลักฟ้า ตำบลชะไว ตำบลตรีนรงค์ (บ้านป่า) ตำบลจรเข้ร้อง ตำบลราชสถิต (โตนด) ตำบลไชโย ตำบลชัยฤทธิ์ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 21 แปลง เนื้อที่ประมาณ 147-1-32 ไร่ วงเงินที่จัดซื้อ 19,124,065 บาท

เรื่องที่ 4.3

การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดพะเยา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ส.ป.ก.พะเยา ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานจัดซื้อที่ดิน โดย คปก.พะเยา ครั้งที่ 2/2555 เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2555 มีมติเห็นชอบการจัดซื้อที่ดินเอกชนในท้องที่ตำบลพระธาตุขิงแกง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ยังไม่ได้มีการกำหนดเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 55 แปลง เนื้อที่ประมาณ 414-1-21 ไร่ ราคาที่เจรจาต่อรองต่ำสุด ไร่ละ 65,000 บาท สูงสุดไร่ละ 108,000 บาท รวมเป็นเงิน 35,078,745 บาท เพื่อให้ ส.ป.ก. นำเสนอ ออกก.คง. พิจารณา ซึ่ง ออกก.คง. ครั้งที่ 1/2556 เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2556 มีมติเห็นชอบและอนุมัติหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ซึ่งที่ดินจำนวน 55 แปลง เนื้อที่ 414-1-21 ไร่ เป็นพื้นที่ที่ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ ส.ป.ก. ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะพื้นที่ ตามหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อต่อไป และ ส.ป.ก. ได้นำรายละเอียดแผนการจัดซื้อที่ดินจังหวัดพะเยา เสนอ ออกก.คง. ในการประชุม ครั้งที่ 1/2556 เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2556 ซึ่ง ออกก.คง. มีมติเห็นชอบและอนุมัติหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่ตำบลพระธาตุขิงแกง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา รวม 55 แปลง เนื้อที่ประมาณ 414-1-21 ไร่ วงเงินจัดซื้อทั้งสิ้น 35,078,745 บาท ตามที่ ส.ป.ก. เสนอ เพื่อนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามกระบวนการและขั้นตอนต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ที่ อกก.คจ. เห็นชอบและอนุมัติในหลักการให้จัดซื้อที่ดินตำบลพระธาตุเชิงแก อำเภोजุน จังหวัดพะเยา จำนวน 55 แปลง เนื้อที่ประมาณ 414-1-21 ไร่ วงเงินจัดซื้อ 35,078,745 บาท ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

การประชุมครั้งที่ 2/2556 เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2556

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 การอนุมัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่จังหวัดนครพนมตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค

ส.ป.ก.นครพนม ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดหาที่ดินและจัดที่ดินให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือเรื่องที่ดินทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2552 และได้นำเสนอ คปจ.นครพนม ให้ความเห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดิน ดังนี้

1. คปจ.นครพนม ครั้งที่ 1/2556 เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 มีมติเห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดินนอกเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 2 ราย 2 แปลง เนื้อที่ 25-0-00 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลวังยาง อำเภอวังยาง และตำบลหนองสังข์ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

2. คปจ.นครพนม ครั้งที่ 2/2556 เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2556 มีมติเห็นชอบแผนการจัดซื้อที่ดินนอกเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 2 ราย 2 แปลง เนื้อที่ 55-3-21 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลวังยาง อำเภอวังยาง และตำบลหนองฮี อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม

ทั้งนี้ ที่ดินจำนวน 4 แปลง เนื้อที่ 80-3-21 ไร่ เป็นที่ดินที่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนั้น ส.ป.ก. จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดิน เฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ จำนวน 4 แปลง เนื้อที่ 80-3-21 ไร่ ท้องที่ตำบลวังยาง อำเภอวังยาง ตำบลหนองสังข์ อำเภอนาแก และตำบลหนองฮี อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

เรื่องที่ 3.2 การอนุมัติปรับหลักเกณฑ์การชำระราคาที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่จัดซื้อโดยให้จ่ายเป็นเงินสดทั้งหมด

นับตั้งแต่พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการชำระราคาและค่าทดแทนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 2) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2536 มีผลใช้บังคับ ถึงแม้ว่าที่ดินจะมีราคาสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตามภาวะเศรษฐกิจ แต่ ส.ป.ก. ก็จัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินฯ ได้ในราคาไม่เกินกว่าแปลงละ 8 ล้านบาทมาโดยตลอด จนถึงปัจจุบัน ส.ป.ก. มีการจัดซื้อที่ดินในราคาเกินกว่าแปลงละ 8 ล้านบาทเพียงแปลงเดียวในปี 2543 ที่จังหวัดพะเยา แต่เนื่องจาก ส.ป.ก. ไม่มีพันธบัตรรัฐบาลที่จะจ่ายให้กับเจ้าของที่ดิน จึงได้ประสานงานกับกระทรวงการคลังอีกครั้งหนึ่งเพื่อขอออกพันธบัตรการปฏิรูปที่ดินฯ งวดใหม่ให้ ส.ป.ก. สำหรับจ่ายเป็นค่าที่ดินในการจัดซื้อที่ดิน และเพื่อนำไปชำระราคาที่ดินให้เจ้าของที่ดินที่ค้างอยู่ให้ถูกต้องตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

กระทรวงการคลังได้จัดให้มีการประชุมร่วมระหว่างผู้แทน ส.ป.ก. สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นควรให้ ส.ป.ก. ไปพิจารณาซื้อพันธบัตรรัฐบาลในตลาดรองแทนการให้กระทรวงการคลังออกพันธบัตรการปฏิรูปที่ดินฯ ซึ่งการซื้อพันธบัตรรัฐบาลในตลาดรอง ส.ป.ก. อาจต้องใช้เงินเป็นจำนวนที่สูงกว่าหรือต่ำกว่าราคาตามมูลค่าของพันธบัตรรัฐบาลที่ตราไว้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับราคาลาดในขณะจัดซื้อ และ ส.ป.ก. ก็ต้องใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมชำระเป็นส่วนต่างของราคาลาดกับราคาพันธบัตรรัฐบาลที่ตราไว้ด้วย

ส.ป.ก. จึงได้นำเสนอ ออกก.คง. ครั้งที่ 2/2556 เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2556 พิจารณาและมีมติเห็นชอบในหลักการปรับหลักเกณฑ์การชำระราคาที่ดินที่จัดซื้อโดยจ่ายเป็นเงินสดได้ทั้งหมด แต่ให้นำความเห็นของผู้แทนกรมประมงที่ได้ให้ความเห็นว่า “การชำระราคาที่ดินที่จัดซื้อ ควรคำนึงถึงกรณีเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไม่มีเงินสดหมุนเวียนเพียงพอในการจ่ายค่าที่ดิน อาจมีความจำเป็นต้องจ่ายเงินเป็นพันธบัตรด้วย” เพื่อประกอบการนำเสนอคณะกรรมการพิจารณา

ดังนั้น ส.ป.ก. จึงเห็นควรจ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อชำระราคาที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่ ส.ป.ก. จัดซื้อเป็นเงินสดทั้งหมด โดยนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อขอแก้ไขพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการชำระราคาและค่าทดแทนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ในเขตปฏิรูปที่ดินต่อไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อขอแก้ไขพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการชำระราคาและค่าทดแทนที่ดินหรือสิ่งหาปริมาณในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นเงินสด โดยไม่กำหนดวงเงิน แต่ให้พิจารณาจากสภาพคล่องของเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่มีอยู่และสามารถรองรับการจัดซื้อที่ดินได้ เป็นแนวทางดำเนินการ ทั้งนี้ ให้กำหนดเงื่อนไขว่าในกรณีปริมาณที่ดินที่เสนอขายยังมีจำนวนมาก และ ส.ป.ก. ไม่มีเงินสดหมุนเวียนมากพอที่จะชำระราคาค่าที่ดินหรือสิ่งหาปริมาณที่จัดซื้อเพื่อนำที่ดินมาจัดให้กับผู้ยากไร้ได้ ให้ ส.ป.ก. เสนอกระทรวงการคลัง เพื่อขอออกพันธบัตรรัฐบาล โดยกำหนดเงื่อนไขระยะเวลาในการไถ่ถอนนานพอสมควร เพื่อนำมาชำระราคาค่าที่ดินหรือสิ่งหาปริมาณ และให้ ส.ป.ก. เร่งรัดการจัดที่ดินให้เกษตรกรเช่า เช่าซื้อโดยเร็ว เพื่อนำรายได้ไปชำระค่าดอกเบี้ยพันธบัตรในแต่ละปี トラバจนเมื่อพันธบัตรครบกำหนดระยะให้ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดำเนินการไถ่ถอนพันธบัตรต่อไป

การประชุมครั้งที่ 3/2556 เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2556

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.3 ร่างแผนยุทธศาสตร์กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปี 2557 - 2559

สำนักบริหารกองทุนได้จัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยศึกษานโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งนโยบายวิสัยทัศน์ และพันธกิจของ ส.ป.ก. ตลอดจนทำการศึกษาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT) ขององค์กร เพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปี 2557 - 2559 และแผนปฏิบัติการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปี 2557 - 2559 เพื่อให้การดำเนินงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีกรอบทิศทางที่ชัดเจน และเป็นไปตามกรอบหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานและตัวชี้วัด เพื่อประเมินผลด้านการบริหารพัฒนาทุนหมุนเวียนตัวชี้วัดที่ 4.1 บทบาทของคณะกรรมการทุนหมุนเวียน

มติคณะกรรมการ 1. เห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปี 2557 - 2559

2. เห็นชอบแผนปฏิบัติการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปี 2557 - 2559

เรื่องที่ 3.4 การอนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่รกร้างว่างเปล่าพื้นที่ที่กันออกจากป่าสงวนแห่งชาติ “ป่าโคกไม้เรือ” ตำบลไพรวัน อำเภอดงบัง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 6 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 3,524 ไร่

จังหวัดนครราชสีมา ได้มีหนังสือ ที่ นธ 0011/5457 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2556 ขอให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินรกร้างว่างเปล่าพื้นที่ที่กันออกจากป่าสงวนแห่งชาติ “ป่าโคกไม้เรือ” ในท้องที่ตำบลไพรวัน อำเภอดงบัง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 6 แปลง รวมเนื้อที่ 3,524 ไร่ มีราษฎรเข้าครอบครองทำประโยชน์แล้ว พื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่มีเอกสารสิทธิตามกฎหมาย

ส.ป.ก. ได้พิจารณาตรวจสอบสภาพที่ดินเป็นที่ราบ และราบลุ่มน้ำพุ ปัจจุบันราษฎรเข้าทำประโยชน์ จำนวน 715 ราย เนื้อที่โดยประมาณ 3,500 ไร่ และราษฎรได้กันพื้นที่ไว้ใช้ประโยชน์ส่วนรวม เช่น โรงเรียน มัสยิด และอื่น ๆ เนื้อที่ประมาณ 24 ไร่ ซึ่ง อบต. ไพรวัน คปอ.ดงบัง และ คปจ.นครราชสีมา ครั้งที่ 2/2551 เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2551 มีความเห็นสอดคล้องต้องกันแล้วว่า เห็นชอบให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินรกร้างว่างเปล่าพื้นที่ที่กันออกจากป่าสงวนแห่งชาติ “ป่าโคกไม้เรือ” ในท้องที่ตำบลไพรวัน อำเภอดงบัง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 6 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 3,524 ไร่

เรื่องที่ 3.8 การให้ความเห็นชอบกำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 (ผลิตปีไตรลัม)

คณะกรรมการพิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ชะลอการพิจารณา โดยมอบให้คณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตหรือการให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน รับไปทบทวนเกณฑ์การเรียกเก็บค่าใช้ที่ดินต่าง ๆ ให้เหมาะสมแล้วนำเสนอคณะกรรมการพิจารณากำหนดเป็นหลักเกณฑ์ถือปฏิบัติโดยเร็วต่อไป เช่นเดียวกับวาระที่ 3.7.1 - 3.7.7

การประชุมครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2557

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.2 หลักการแนวทางการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร สมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร กรณีใช้เอกสารสิทธิ ส.ป.ก. เป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินกับ ธ.ก.ส.

ด้วยเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. และเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรที่มีหนี้กับสถาบันการเงิน คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) โดยใช้เอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ได้แก่ ส.ป.ก. 4 - 01 สัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อประกันการกู้ยืมเงินกับ ธ.ก.ส. ซึ่งประสบปัญหาการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้กับ ธ.ก.ส. ได้ และได้ขึ้นทะเบียนหนี้กับกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร เพื่อช่วยแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรในการชำระหนี้ให้กับสถาบันการเงินแทนเกษตรกร แต่เมื่อกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรชำระหนี้แทนเกษตรกรแล้วไม่สามารถโอนหลักประกันการกู้ยืม (เอกสารสิทธิ ส.ป.ก.) มาเป็นของกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรได้ ทำให้กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรต้องชะลอการชำระหนี้แทนเกษตรกร อันเป็นสาเหตุให้สถาบันการเงินในฐานะเจ้าหนี้ไปฟ้องร้องดำเนินคดีกับเกษตรกรได้

มติคณะกรรมการ เห็นชอบแนวทางการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร สมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร กรณีใช้เอกสารสิทธิ ส.ป.ก. เป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินกับ ธ.ก.ส. โดยกำหนดเป็นเงื่อนไขว่าให้คณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรเห็นชอบก่อนจึงนำไปสู่การจัดทำข้อตกลงร่วมกันต่อไป

เรื่องที่ 4.3 การเพิ่มช่องทางการรับชำระเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

การดำเนินงานตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้แก่ การจัดซื้อที่ดิน และการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ซึ่งจากผลการดำเนินการดังกล่าวในส่วนของ การจัดเก็บหนี้ เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรจะนำเงินมาชำระหนี้ ส.ป.ก.จังหวัด หรือ ส.ป.ก.จังหวัด เดินทางไปจัดเก็บในพื้นที่ ทำให้ไม่สะดวกเสียค่าใช้จ่ายและเกิดความเสี่ยงไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ซึ่ง ส.ป.ก. ได้ตระหนักในปัญหาดังกล่าว จึงเห็นสมควรดำเนินการปรับปรุงวิธีการจัดเก็บหนี้จากเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยได้ดำเนินการศึกษาการเพิ่มช่องทางการรับชำระเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยผ่านธนาคารเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

มติคณะกรรมการ เห็นชอบการเพิ่มช่องทางการรับชำระเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จากเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรโดยผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

เรื่องที่ 4.4 การมอบอำนาจให้คณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบการจัดทำระบบการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ส.ป.ก. โดยสำนักบริหารกองทุนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการและคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้เข้าสู่ระบบการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียนประเภทเพื่อการกู้ยืมในการกำกับดูแลการประเมินผลการดำเนินงานโดยกรมบัญชีกลาง และบริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด เป็นผู้ประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน ตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2556 วันที่ 14 ตุลาคม 2556 มีมติเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปี 2557 - 2559 และเห็นชอบแผนปฏิบัติการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปี 2557 - 2559

มติคณะกรรมการ อนุมัติมอบอำนาจให้คณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบการจัดทำระบบการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เมื่อดำเนินการแล้วให้รายงานคณะกรรมการทราบต่อไป

เรื่องที่ 4.5 แผนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและแผนปฏิบัติการด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ปี 2557 - 2559

พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 มาตรา 9 กำหนดให้จัดตั้งกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และตามมาตรา 19 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย มาตรการ ข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. ตลอดจนการควบคุมการบริหารงานของ ส.ป.ก.

กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเข้าสู่ระบบการประเมินผลการดำเนินงาน
 ทุนหมุนเวียนของกรมบัญชีกลาง และตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลการดำเนินงาน
 ทุนหมุนเวียน ประจำปีบัญชี 2556 ระหว่างกระทรวงการคลังกับกองทุนการปฏิรูปที่ดิน
 เพื่อเกษตรกรรม ส.ป.ก. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดกรอบหลักเกณฑ์
 การประเมินผลการดำเนินงานและตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลด้านการบริหารพัฒนา
 ทุนหมุนเวียน ตัวชี้วัดที่ 4.6 การบริหารทรัพยากรบุคคลวัดระดับความสำเร็จของการ
 เพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 โดยกำหนดให้มีการทบทวนแผนยุทธศาสตร์และจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการบริหาร
 ทรัพยากรบุคคล ประจำปีบัญชี 2557 และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ
 และคณะอนุกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน

มติคณะกรรมการ เห็นชอบแผนยุทธศาสตร์ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลกองทุนการปฏิรูปที่ดิน
 เพื่อเกษตรกรรม ปี 2557 - 2559 และแผนปฏิบัติการด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล
 กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปี 2557 - 2559

เรื่องที่ 4.6 การปรับปรุงคณะอนุกรรมการประเมินมูลค่าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์

ตามที่ได้มีคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 3/2546 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการประเมิน
 มูลค่าที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ สั้ ณ วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 แต่ปัจจุบัน ส.ป.ก.
 มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการเป็นการภายในและมีอนุกรรมการบางท่าน
 เกษียณอายุราชการ จึงเห็นควรยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 3/2546 สั้ ณ วันที่
 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 และอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติ
 การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532
 จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประเมินมูลค่าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ขึ้นใหม่ ประกอบด้วย

1. เลขธิการ ส.ป.ก.	ประธานอนุกรรมการ
2. รองเลขธิการ ส.ป.ก.	อนุกรรมการ
3. ผู้แทนกรมบัญชีกลาง	อนุกรรมการ
4. ผู้แทน ธ.ก.ส.	อนุกรรมการ
5. ผู้แทนสำนักประเมินราคาทรัพย์สิน กรมธนารักษ์	อนุกรรมการ
6. ผู้แทนกรมการปกครอง	อนุกรรมการ
7. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการ
8. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
9. ผู้แทนสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทาน	อนุกรรมการ

10. ผู้แทนสมาคมผู้ประเมินค่าทรัพย์สินแห่งประเทศไทย อนุกรรมการ
11. ผู้อำนวยการโครงการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ อนุกรรมการ
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์หรือผู้แทน
12. คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อนุกรรมการ
หรือผู้แทน
13. นายแคล้ว ทองสม ข้าราชการบำนาญ อนุกรรมการ
(อดีตผู้อำนวยการสำนักประเมินราคาทรัพย์สิน กรมธนารักษ์)
14. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย ส.ป.ก. อนุกรรมการ
15. ผู้อำนวยการสำนักบริหารกองทุน ส.ป.ก. อนุกรรมการ
และเลขานุการ
16. เจ้าหน้าที่สำนักบริหารกองทุนที่ประธานอนุกรรมการมอบหมาย
จำนวน 2 คน อนุกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 3/2546 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการประเมินมูลค่าที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ สั่ง ณ วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 และอนุมัติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการประเมินมูลค่าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ตามร่างคำสั่งดังกล่าว และให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำคำสั่งเสนอประธานกรรมการเพื่อลงนามแต่งตั้งต่อไป

เรื่องที่ 4.8 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินสาธารณะ “ทุ่งหญ้าสาธารณประโยชน์” บ้านเขานางทอง อำเภอฟานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร เนื้อที่ประมาณ 817-1-13 ไร่

ส.ป.ก.กำแพงเพชร ได้มีหนังสือ ที่ กพ 0011/7888 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2556 ขอให้ ส.ป.ก. พิจารณานำพื้นที่ “ทุ่งหญ้าสาธารณประโยชน์” บ้านเขานางทอง อำเภอฟานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่ง “ทุ่งหญ้าสาธารณประโยชน์” บ้านเขานางทอง อยู่ในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี พ.ศ. 2535 โดยมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเมื่อปี พ.ศ. 2536 (ปาโซน A) และตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี พ.ศ. 2556 มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเมื่อปี พ.ศ. 2540 (ปาโซน E) และผ่านการพิจารณาจาก อบต. ถ้ากระต่ายทอง อำเภอฟานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร และ คปจ. กำแพงเพชร ได้มีการประชุม ครั้งที่ 2/2556 เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2556 พิจารณาแล้วว่าพลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันและเห็นชอบให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน “ทุ่งหญ้าสาธารณประโยชน์” บ้านเขานางทอง อำเภอฟานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร เนื้อที่ประมาณ 817-1-13 ไร่

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ “ทุ่งหญ้าสาธารณประโยชน์” บ้านเขานางทอง เนื้อที่ประมาณ 817-1-13 ไร่ ในท้องที่ตำบลพรานกระต่าย ตำบลถ้ากระต่ายทอง ตำบลเขาคีรีส อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ที่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว ตามความเห็นของ อบต. อำเภอ และจังหวัดกำแพงเพชร

เรื่องที่ 4.9 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่จังหวัดนครนายก ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

ปีงบประมาณ 2557 ส.ป.ก. ได้กำหนดแผนการจัดซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดินที่เสนอขายที่ดินให้ ส.ป.ก. โดยการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2555 เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2555 มีมติอนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุน โดยใช้งบประมาณจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน 2,000 ล้านบาท เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. เกษตรกร สภาประชาชน 4 ภาค และเกษตรกรตามโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าทำกินและเกษตรกรตามโครงการแก้ไขปัญหาผู้ไร้ที่ดินทำกินโดยการเช่าหรือเช่าซื้อ

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่ คปท. นครนายก เห็นชอบแผนการจัดซื้อ และอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่ตำบลปากพลี อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จำนวน 1 แปลง เนื้อที่ประมาณ 12-1-00 ไร่ และตำบลบางลูกเสือ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก จำนวน 4 แปลง เนื้อที่ประมาณ 38-2-517 ไร่ รวมเนื้อที่ประมาณ 50-3-517 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

เรื่องที่ 4.10 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ส.ป.ก. ได้กำหนดแผนการจัดซื้อที่ดินเอกชนจากเจ้าของที่ดินที่เสนอขายที่ดินให้ ส.ป.ก. โดยการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2555 เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2552 มีมติอนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นค่าซื้อที่ดินเพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรโครงการแก้ไขปัญหาผู้ไร้ที่ดินทำกินโดยการเช่าหรือเช่าซื้อ เนื้อที่ประมาณ 30,000 ไร่ งบประมาณ 1,655 ล้านบาท คปท.นราธิวาส มีมติในการประชุม ครั้งที่ 2/2556 เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2556 อนุมัติวงเงินจัดซื้อที่ดินเอกชน เพื่อช่วยเหลือผู้ไร้ที่ดินทำกินในท้องที่ตำบลบางปอ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ 165-2-64 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน วงเงินจัดซื้อ 12,341,670 บาท

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิที่ดินของกรมที่ดิน ที่ คปจ.นราธิวาส เห็นชอบแผนการจัดซื้อและอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ในท้องที่ตำบลบางปอ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ 165-2-64 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

เรื่องที่ 4.11 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลห้วยม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

วัตถุประสงค์หลักของการปฏิรูปที่ดินต้องการปรับปรุงสิทธิให้เกษตรกร โดยการพิจารณาจากพื้นที่ที่มีผู้ไม่มีที่ดินประกอบการเกษตรกรรมเป็นของตนเอง หรือมีผู้เช่าที่ดิน เป็นจำนวนมาก และสภาพที่ดินมีความเหมาะสมต่อการเกษตร จากปัญหาการประกาศ เขตปฏิรูปที่ดินที่ผ่านมาใช้ระยะเวลานานและเป็นการประกาศเขตตามหนังสือแสดงสิทธิ ในที่ดินที่เสนอขายให้ ส.ป.ก. ทำให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อได้เฉพาะแปลงที่กำหนดไว้ เท่านั้น คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบได้เสนอแนวทางการประกาศ เขตปฏิรูปที่ดิน ในการประชุม ครั้งที่ 2/2556 เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2556 ให้ประกาศเขตปฏิรูปที่ดินโดยถือเขตตำบลเป็นหลัก โดยอาศัยข้อยกเว้นตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 และให้พิจารณาจากท้องที่ที่มี ผู้ไร้ที่ดินทำกิน หรือมีผู้เช่าที่ดินเป็นจำนวนมาก เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการ ปฏิรูปที่ดินและสามารถจัดซื้อที่ดินที่มีการเสนอขายเพิ่มเติมได้ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาแนวทาง ที่มีให้กระทบสิทธิของประชาชนทั่วไป จากการศึกษาข้อมูลพื้นที่ตำบลห้วยม ปรากฏว่า ยังมีเกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินประกอบการเกษตรกรรมเป็นของตนเองหรือมีผู้เช่าที่ดิน เป็นจำนวนมากและสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมต่อการเกษตร การกำหนดเขตที่ดิน ในท้องที่ตำบลห้วยม ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินโดยถือเขตตำบลเป็นหลัก ซึ่ง ส.ป.ก. ได้กำหนด แนวทางในการดำเนินงานเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิประชาชนทั่วไปแล้ว จะทำให้ ส.ป.ก. สามารถจัดซื้อที่ดินเพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินได้รวดเร็วและ กว้างขวางขึ้น และเป็นการแก้ไขปัญหาการใช้ระยะเวลาในการประกาศเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเดิมเป็นการประกาศเขตเฉพาะตามหนังสือแสดงสิทธิที่ดินที่เสนอขายให้ ส.ป.ก. ทำให้สามารถจัดซื้อได้เฉพาะแปลงที่กำหนดไว้เท่านั้น ไม่สามารถจัดซื้อที่ดินที่มีการเสนอ ขายเพิ่มเติมได้

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลห้วยม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ทั้งนี้ หากการดำเนินงานแล้ว มีประเด็นปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น ให้ ส.ป.ก. จัดทำสรุปและนำเสนอคณะกรรมการต่อไป

การประชุมครั้งที่ 2/2557 เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2557

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 การกำหนดที่ดินในท้องที่ตำบลนามะเขือ อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ส.ป.ก.นครพนม ประกาศ ณ วันที่ 24 เมษายน 2557 เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่ จังหวัดนครพนม เป็นพื้นที่ดำเนินการจัดซื้อที่ดินเพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรโดยมีผู้เสนอขาย จำนวน 5 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 86-0-56 ไร่ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 5,150,000 บาท ต่อมาคณะอนุกรรมการจัดหาและจัดซื้อที่ดินเอกชนเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร จังหวัดนครพนม ได้ดำเนินการตรวจสอบสภาพดินและความเหมาะสมของที่ดินพร้อมทั้ง เปรียบเทียบราคาที่ดิน และได้มีการประชุมและที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้จัดซื้อที่ดินดังกล่าว และ คปจ.นครพนม ได้มีมติอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดินดังกล่าวข้างต้นแล้ว เมื่อคราวประชุม ครั้งที่ 2/2557 เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2557

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของ กรมที่ดินที่ คปจ.นครพนม เห็นชอบแผนการจัดซื้อและอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ในท้องที่ตำบลนามะเขือ อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม จำนวน 5 แปลง เนื้อที่ประมาณ 86-0-56 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียน ขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

เรื่องที่ 3.2 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลอ่างทอง อำเภอกำแพงเพชร และ ตำบลวังชะพลู อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกำแพงเพชร ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ส.ป.ก.กำแพงเพชร ได้ประกาศให้มีการยื่นเสนอขายที่ดินในท้องที่จังหวัด กำแพงเพชร ซึ่งได้มีผู้ยื่นคำขอเสนอขายที่ดิน จำนวน 5 ราย 9 แปลง เนื้อที่ประมาณ 343-3-34 ไร่ วงเงินทั้งสิ้น 24,276,000 บาท ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการพิจารณา ความเหมาะสมของที่ดินที่จะจัดซื้อ พบว่ามีความถูกต้องและความเหมาะสมของที่ดิน ที่จะจัดซื้อ แต่ราคาเสนอขายมีราคาเกินกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินของ กรมธนารักษ์ ต่อมาในการประชุม คปจ.กำแพงเพชร ครั้งที่ 3/2556 เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2556 ได้มีมติเห็นชอบให้จัดซื้อที่ดินได้ โดยให้นำเสนอคณะอนุกรรมการโครงการ และการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร (อกก.คง.) พิจารณาต่อไป

ในการประชุม ออกก.คง. ครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2557 ส.ป.ก. ได้นำเสนอ จำนวน 4 ราย 8 แปลง เนื้อที่ประมาณ 316-2-98.20 ไร่ วงเงินทั้งสิ้น 21,567,507.50 บาท เนื่องจากมีผู้เสนอขายยกเลิก 1 แปลง และ ออกก.คง. พิจารณาแล้วเห็นว่า จำนวนแปลงที่ดินและวงเงินที่จัดซื้อมีความคลาดเคลื่อน จึงมีมติให้ ส.ป.ก. กำแพงเพชร นำข้อมูลการจัดซื้อที่ดินเสนอ คปท. กำแพงเพชร ให้ถูกต้องก่อนนำเสนอ ออกก.คง. พิจารณาต่อไป ต่อมา คปท. กำแพงเพชร ได้พิจารณา ในการประชุม ครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2557 ได้มีมติเห็นชอบ ให้จัดซื้อที่ดิน จำนวน 4 ราย 8 แปลง เนื้อที่ประมาณ 316-2-98.20 ไร่ วงเงินทั้งสิ้น 21,567,507.50 บาท

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของ กรมที่ดินที่ คปท. กำแพงเพชร และ ออกก.คง. เห็นชอบแผนการจัดซื้อและอนุมัติวงเงิน การจัดซื้อในท้องที่หมู่ที่ 8 ตำบลอ่างทอง อำเภอเมืองกำแพงเพชร และหมู่ที่ 3 ตำบลวังชะพลู อำเภอขาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 2 ราย 3 แปลง เนื้อที่ประมาณ 65-2-32 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตปฏิรูปที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียน ขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ระเบียบวาระเพิ่มเติม

วาระจรเรื่องที่ 1 การอนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่จังหวัดสิงห์บุรี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

คปท. สิงห์บุรี ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 2/2556 เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2556 เห็นชอบให้จัดซื้อที่ดิน จำนวน 8 แปลง เนื้อที่ 237-2-47 ไร่ เป็นเงิน 66,493,975 บาท และเนื่องจากที่ดินราคาสูงกว่าราคาประเมินของกรมธนารักษ์อำนาจในการพิจารณา อนุมัติวงเงินจัดซื้อที่ดินจึงเป็นอำนาจของคณะอนุกรรมการโครงการและการเงินกองทุน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ออกก.คง.) ต่อมา ออกก.คง. จึงมีมติเห็นชอบและอนุมัติ หลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่ตำบลต้นโพธิ์ ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมืองสิงห์บุรี ตำบลน้ำตาล ตำบลชีน้ำร้าย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภออินทร์บุรี ตำบลพิกพัน อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 8 แปลง เนื้อที่ 237-2-47 ไร่ เป็นเงิน 66,493,975 บาท เนื่องจากกระบวนการและขั้นตอนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด และเนื่องจากที่ดินตั้งอยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จึงต้องนำเสนอคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติ ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิ ในที่ดินของกรมที่ดิน เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจในการจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ตามที่ อกก.คท. เห็นชอบและอนุมัติในหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่ตำบลต้นโพธิ์ ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ตำบลน้ำตาล ตำบลชีน้ำร้าย ตำบลโพธิ์ชัย อำเภออินทร์บุรี และตำบลพิกพัน อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 8 แปลง เนื้อที่ประมาณ 237-2-47 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดิน เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกร ผู้เช่าเดิม เกษตรกรตามโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ และเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

การประชุมครั้งที่ 3/2557 เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 ร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.

สาระสำคัญของร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. มี 8 หมวด ได้แก่

- หมวด 1 การพิจารณาจัดที่ดิน
- หมวด 2 อำนาจการพิจารณาเห็นชอบการจัดซื้อและอนุมัติราคาที่ดิน
- หมวด 3 การจัดทำสัญญาจะซื้อขายที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดิน
- หมวด 4 การอนุมัติจัดซื้อที่ดิน
- หมวด 5 การโอนเงินและการชำระราคาที่ดิน
- หมวด 6 การรังวัดเพื่อการจัดซื้อที่ดิน
- หมวด 7 การคัดเลือกและจัดที่ดินให้เกษตรกร
- หมวด 8 การรายงานความก้าวหน้าของการจัดซื้อที่ดิน

มติคณะกรรมการ ให้เลขานุการปรับแก้ไขข้อความในร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ตามข้อพิจารณาและความเห็นของคณะกรรมการ และให้ถือว่าคณะกรรมการเห็นชอบตามร่างที่ได้ปรับแก้ไข พร้อมทั้งให้นำเสนอประธานกรรมการพิจารณาลงนามในร่างระเบียบเพื่อให้มีผลบังคับใช้ต่อไป

เรื่องที่ 3.3 การปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หลักเกณฑ์และแนวคิดทางวิชาการที่ใช้ทั่วไปในการกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดิน มี 2 ลักษณะ คือ การกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินของเจ้าของที่ดิน (Landlord) และของผู้เช่าที่ดิน (Leaser) ซึ่งย่อมมีแนวคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งจากผลการศึกษาให้คิดค่าเช่าที่ดิน โดยอิงมูลค่าที่ดินตามบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินของกรมธนารักษ์ ในปีที่จัดให้เกษตรกรทำสัญญาเช่าที่ดินกับ ส.ป.ก. ในอัตราค่าเช่าต่อปีตามที่กำหนด ทั้งนี้ ไม่ต่ำกว่าไร่ละ 60 บาท และให้ปรับอัตราค่าเช่าที่ดินที่เรียกเก็บจากเกษตรกร ตามราคาประเมินมูลค่าที่ดินของกรมธนารักษ์

มติคณะกรรมการ อนุมัติในหลักการให้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน (ยกเว้นที่ดินพระราชทาน) ดังนี้

1. ให้คิดค่าเช่าที่ดินโดยอิงมูลค่าที่ดินตามบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินของกรมธนารักษ์ในปีที่มีการจัดให้เกษตรกรทำสัญญาเช่าที่ดินกับ ส.ป.ก. ในอัตราค่าเช่าต่อปี ตาม “ตารางการกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของ ส.ป.ก.” ที่แนบ ทั้งนี้ ไม่ต่ำกว่าไร่ละ 60 บาท และให้ปรับอัตราค่าเช่าที่ดินที่เรียกเก็บจากเกษตรกร ตามราคาประเมินมูลค่าที่ดินของกรมธนารักษ์

2. กรณีผู้เช่าที่ดินเป็นเกษตรกรที่ทำสัญญาเช่าที่ดินกับ ส.ป.ก. ก่อนหลักเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามข้อ 1 มีผลใช้บังคับ ให้ ส.ป.ก.จังหวัดจัดทำรายละเอียดเปรียบเทียบค่าเช่าที่ดินที่เคยจ่ายกับค่าเช่าที่เคยจ่ายกับค่าเช่าที่กำหนดตามข้อ 1 เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด และจัดทำสัญญาแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อปรับอัตราค่าเช่าเพิ่มขึ้นหรือลดลง แล้วแต่กรณีได้ในปีถัดไป ทั้งนี้ จะต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้เช่าทราบล่วงหน้าก่อนเรียกเก็บค่าเช่าในคราวถัดไป

3. ถ้าผู้เช่ารายใดเห็นว่า ค่าเช่าไม่เป็นธรรม หรือหลักเกณฑ์ไม่เหมาะสมให้จัดทำคำร้องต่อ คปจ. เมื่อ คปจ. พิจารณาเห็นเป็นประการใดให้เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ให้ ส.ป.ก. รับข้อสังเกตของประธานกรรมการและกรรมการไปศึกษารายละเอียดและนำเสนอคณะกรรมการต่อไป

เรื่องที่ 3.4 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลเมืองใหม่ อำเภอรามราช จังหวัดฉะเชิงเทรา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

ได้เสนอขอความเห็นชอบและอนุมัติในหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่ หมู่ที่ 1 ตำบลเมืองใหม่ อำเภอรามราช จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ 90-0-4 ไร่ เป็นเงิน 15,958,320 บาท

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ตามที่ ออก.คท. เห็นชอบและอนุมัติในหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่หมู่ที่ 1 ตำบลเมืองใหม่ อำเภอรสาแสน จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ 90-0-4 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดิน เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกร ผู้ขอขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามโครงการช่วยเหลือเกษตรกร ผู้ไร้ที่ดินทำกิน

เรื่องที่ 3.5 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลปาก อำเภอยางแดง จังหวัดปัตตานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

ได้เสนอขอความเห็นชอบและอนุมัติในหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่ ตำบลปาก อำเภอยางแดง จังหวัดปัตตานี จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ 125-3-33 ไร่ เป็นเงิน 14,658,987.50 บาท

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ตามที่ ออก.คท. เห็นชอบและอนุมัติในหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่ตำบลปาก อำเภอยางแดง จังหวัดปัตตานี จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ 125-3-33 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินเพื่อนำมาจัดให้เกษตรกร ผู้ขอขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

เรื่องที่ 3.6 การให้ความเห็นชอบกำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความเห็นชอบในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 (ผลิตปิโตรเลียม) บริษัท แพนโอเรียนท์ รีซอสเซส (ประเทศไทย) จำกัด ขอรับความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อผลิตปิโตรเลียม ซึ่ง ส.ป.ก. ยังไม่ได้กำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์โดยบริษัท แพนโอเรียนท์ รีซอสเซส (ประเทศไทย) จำกัด ผู้ขอรับความยินยอมฯ เสนอให้คำนวณค่าตอบแทน การใช้ประโยชน์ในที่ดินอัตราร้อยละ 3 - 5 ของราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินตามที่กำหนด โดยกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง และในการประชุมคณะอนุกรรมการ ครั้งที่ 1/2556 เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2556 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้คิดค่าตอบแทนการขอใช้ที่ดิน เพื่อผลิตปิโตรเลียมในอัตราร้อยละ 20 ของราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ คูณจำนวนไร่ คูณจำนวนปีที่ใช้ประโยชน์ โดยเรียกเก็บเป็นรายปี

มติคณะกรรมการ เห็นชอบอัตราค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อผลิตปิโตรเลียมในอัตราร้อยละ 20 ของราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ คูณจำนวนไร่ คูณจำนวนปีที่ใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยให้เรียกเก็บเป็นรายปี และให้ ส.ป.ก. กับกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติไปกำหนดความร่วมมือที่จะแสดงรายละเอียดของการดำเนินการร่วมกัน ทั้งนี้ ให้นำความเห็นของประธานกรรมการไปดำเนินการด้วย

การประชุมครั้งที่ 4/2557 เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2557

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.2 ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการชำระราคาและค่าทดแทนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.

ส.ป.ก. ได้พิจารณาดำเนินการร่างพระราชกฤษฎีกา มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่จัดซื้อให้จ่ายเป็นเงินสดทั้งหมด
2. ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่จัดซื้อที่มีราคาเกินห้าสิบล้านบาท ส่วนที่เกินห้าสิบล้านบาทต่อแปลงถ้าผู้ขายยินยอมให้จ่ายเป็นพันธบัตรของรัฐบาล เว้นแต่ส่วนที่ต้องจ่ายเป็นพันธบัตรของรัฐบาลมีจำนวนต่ำกว่าห้าแสนบาทให้จ่ายเป็นเงินสด

มติคณะกรรมการ ให้ ส.ป.ก. จัดทำหนังสือหารือกระทรวงคลัง ตามความเห็นของประธานกรรมการ และเมื่อได้รับทราบผลการชี้แจงจากกระทรวงการคลังแล้ว ให้ ส.ป.ก. นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาภายใน 1 เดือน

เรื่องที่ 3.3 ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโอนสิทธิในที่ดินที่ได้รับสิทธิ โดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไปยัง ส.ป.ก. พ.ศ.

ส.ป.ก. ได้ยกร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโอนสิทธิในที่ดินที่ได้รับโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไปยัง ส.ป.ก. พ.ศ. มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ผู้ได้รับสิทธิฯ หากประสงค์โอนสิทธิคืน ส.ป.ก. ให้แจ้งความประสงค์ที่ ส.ป.ก.จังหวัด ซึ่งที่ดินตั้งอยู่ตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด
2. ส.ป.ก.จังหวัด รับคำขอแล้ว ต้องตรวจสอบสภาพการถือครองการใช้ประโยชน์ ภาระผูกพันในที่ดิน ขนาดแปลงที่ดิน ทำเลที่ตั้ง ความเหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ มูลค่าที่ดินตามหลักเกณฑ์ที่ ส.ป.ก. กำหนด เสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) พิจารณาอนุมัติ

3. เมื่อ คปจ. อนุมัติแล้ว ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ทำหนังสือแจ้งผู้ได้รับสิทธิ ทราบ แล้วกำหนดนัดจดทะเบียนแบ่งแยกหรือโอนสิทธิ ณ สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา ที่ดินตั้งอยู่

ส.ป.ก. จึงเห็นควรให้พิจารณา

1. ให้ความเห็นชอบร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการโอนสิทธิในที่ดินที่ได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไปยัง ส.ป.ก. พ.ศ. เพื่อที่ ส.ป.ก. จะได้นำร่างกฎกระทรวงดังกล่าวเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อพิจารณาก่อนนำเสนอรัฐมนตรีลงนามประกาศใช้ต่อไป

2. อนุมัติหลักการกำหนดค่าตอบแทนในการโอนสิทธิในที่ดินตาม ร่างกฎกระทรวง ข้อ 4 โดยให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนด แต่ต้องไม่เกินราคาประเมิน ทุนทรัพย์ที่ดินที่ใช้ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของกรมธนารักษ์

มติคณะกรรมการ 1. เห็นชอบร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโอนสิทธิ ในที่ดินที่ได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไปยัง ส.ป.ก. พ.ศ. โดยให้ ส.ป.ก. นำร่างกฎกระทรวงดังกล่าวเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาก่อนนำเสนอ รัฐมนตรีลงนามประกาศใช้ต่อไป โดยให้มีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในข้อ 4

2. ส่วนในข้อ 2 ให้ ส.ป.ก. พิจารณาอำนาจทางกฎหมายกรณีการกำหนด ค่าตอบแทนการโอนสิทธิในที่ดินตามร่างกฎกระทรวง ข้อ 4 รวมทั้งประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม และนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

เรื่องที่ 3.4 การแก้ไขปรับปรุงระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน พ.ศ. 2526

ส.ป.ก. ได้นำร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน พ.ศ. เสนอคณะอนุกรรมการ พิจารณากฎหมายและระเบียบพิจารณาในการประชุม ครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2557 ซึ่งมีมติเห็นชอบระเบียบตามที่เสนอแล้ว และได้แก้ไขตามที่ คณะอนุกรรมการมีความเห็น และให้ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากลับรอก่อนนำเสนอคณะกรรมการ ซึ่งผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณา กลับรอกเรียบร้อยแล้ว

มติคณะกรรมการ ให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปรับแก้ไขรายละเอียดในร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูป ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน พ.ศ. ตามความเห็นของคณะกรรมการและถือว่ากรรมการได้ให้ความเห็นชอบต่อร่างระเบียบฯ ที่ได้ปรับแก้ไข และให้นำเสนอประธานกรรมการพิจารณาลงนามต่อไป

เรื่องที่ 3.5 การแก้ไขปรับปรุงระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2536 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 8 มิถุนายน 2536 ซึ่งเป็นระยะเวลานานพอสมควร ทำให้เนื้อหาสาระในระเบียบไม่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและทันกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

มติคณะกรรมการ เห็นชอบร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. โดย ส.ป.ก. จะได้นำร่างระเบียบดังกล่าวเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะประธานกรรมการพิจารณาลงนามในร่างระเบียบเพื่อให้มีผลบังคับใช้ต่อไป

เรื่องที่ 3.6 การอนุมัติหลักเกณฑ์การจ่ายค่าชดเชยสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐที่ ส.ป.ก. มอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4 - 01) กรณีผู้ได้รับสิทธิไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดินและขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก.

ส.ป.ก. ขอความร่วมมือจากสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้เป็นที่ปรึกษาดำเนินโครงการวิจัย เพื่อจัดทำโครงการการศึกษาแนวทางการประเมินมูลค่าที่ดินและกำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์ การประเมินมูลค่าที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ เห็นชอบหลักเกณฑ์การจ่ายค่าชดเชยสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐที่ ส.ป.ก. มอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4 - 01) กรณีผู้ได้รับสิทธิไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดินและขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. ในอัตราร้อยละ 60 ของราคาประเมินคุณทรัพย์ที่ดิน (กรมธนารักษ์) แต่ไม่เกินร้อยละ 60,000 บาท โดยประเมินมูลค่าเฉพาะที่ดิน ส่วนการประเมินทรัพย์สินที่อยู่บนที่ดินให้เกษตรกรตกลงกันเอง และกรณีที่มีการเสนอราคาสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดโดยเกษตรกรที่จะรับที่ดินมีความพึงพอใจ ให้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาเป็นราย ๆ ไป และให้นำข้อสังเกตของประธานกรรมการไปพิจารณาดำเนินการให้ครบถ้วนด้วย

เรื่องที่ 3.7 การปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน

เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องกับการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการของ ส.ป.ก. และขยายขอบอำนาจการพิจารณาอุทธรณ์ให้กว้างขวางขึ้นจากเดิม จึงเห็นสมควรปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ดังนี้

1. เปลี่ยนชื่อคณะกรรมการจาก “คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สันติธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน” เป็น “คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน” เนื่องจากขยายอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ ซึ่งเดิมจำกัดเพียงคำสั่งให้สันติธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

2. เพิ่ม “ที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” และ “ผู้แทนกรมธนารักษ์” แทน “ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน” เนื่องจากทั้งสองหน่วยงานที่เพิ่มขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินการปฏิรูปที่ดินมากกว่ากรมพัฒนาที่ดิน

3. เพิ่ม “การพิจารณากลับกรองคำอุทธรณ์และวินิจฉัยคำอุทธรณ์ในคำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการจัดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือการให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการอื่นในเขตปฏิรูปที่ดินตามที่กำหนดในระเบียบ”

4. เพิ่มข้อความ “กรณีองค์ประกอบของคณะกรรมการส่วนหนึ่งส่วนใดขาดไป ให้ส่วนที่เหลือทำหน้าที่ต่อไปได้” เนื่องจากป้องกันปัญหาอันอาจเกิดจากไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติให้ยกเลิกมติคณะกรรมการ ในการประชุม ครั้งที่ 7/2544 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2544 เรื่องที่ 3.5 ปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ ข้อ 6 วรรคหนึ่ง และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ในกรณีผู้ยื่นคำขอโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการโอนสิทธิหรือการตกทอดทางมรดกสิทธิรายใดไม่เห็นด้วยกับการที่พิจารณาของปฏิรูปที่ดินจังหวัด หรือคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดให้ยื่นอุทธรณ์ต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งและให้ ส.ป.ก. จังหวัดส่งคำอุทธรณ์ต่อ ส.ป.ก. เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินพิจารณา”

2. อนุมัติให้ยกเลิกมติคณะกรรมการ ในการประชุม ครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2555 เรื่องที่ 3.2 การปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการ ในคณะกรรมการ จำนวน 1 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สันติธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามคำสั่งที่ 4/2555 สั่ง ณ วันที่ 5 กรกฎาคม 2555 และอนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ตามร่างคำสั่งที่แนบ โดยให้นำเสนอประธานกรรมการลงนามในคำสั่ง

3. อนุมัติให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินพิจารณาลั่นกรองคำอุทธรณ์และวินิจฉัยคำอุทธรณ์ในคำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการจัดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินหรือการให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการอื่นในเขตปฏิรูปที่ดินตามที่กำหนดในระเบียบ

เรื่องที่ 3.8 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลบงตัน อำเภอตอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ส.ป.ก.เชียงใหม่ ได้ประกาศเรื่องเสนอขายที่ดิน ทั้งนี้ มีผู้เสนอขายที่ดินจำนวน 1 ราย 2 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 101-1-21 ไร่ วงเงินจัดซื้อ 13,169,325 บาท และ ออกก.คง. มีมติเห็นชอบวงเงินดังกล่าวแล้ว แต่เนื่องจากที่ดินในท้องที่ตำบลบงตัน อำเภอตอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ประมาณ 101-1-21 ไร่ ที่จะดำเนินการจัดซื้ออยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อบุญมติตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่ คปจ. เชียงใหม่ และ ออกก.คง. เห็นชอบแผนการจัดซื้อและอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่หมู่ที่ 2 ตำบลบงตัน อำเภอตอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ราย 2 แปลง เนื้อที่ประมาณ 101-1-21 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

เรื่องที่ 3.9 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ แปลง “ป่าช้าบ้านคำข้าสาธารณประโยชน์” ตำบลไร่ อำเภอรณนาคิม จังหวัดสกลนคร เนื้อที่ประมาณ 44-0-64 ไร่

ส.ป.ก. ได้ตรวจสอบข้อมูลพื้นที่สาธารณประโยชน์ แปลง “ป่าช้าบ้านคำข้าสาธารณประโยชน์” ปรากฏว่า พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว และเห็นชอบให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งปัจจุบันเป็นพื้นที่การใช้ประโยชน์ของวัดอาจาโรรังสี เพื่อใช้เป็นที่ตั้งศาลาและอาคารเพื่อประกอบศาสนกิจทางพุทธศาสนา

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ แปลง “ป่าช้าบ้านคำข้าสาธารณประโยชน์” บางส่วนที่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว เนื้อที่ประมาณ 44-0-64 ไร่ ท้องที่ตำบลไร่ อำเภอรณนาคิม จังหวัดสกลนคร

การประชุมครั้งที่ 5/2557 เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2557

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.1 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลบางกะพี้ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ในคราวประชุม คปท.ลพบุรี ครั้งที่ 4/2557 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2557 เห็นชอบให้จัดซื้อที่ดิน และอนุมัติวงเงินทั้งสิ้น 2,721,670 บาท เพื่อจัดซื้อที่ดิน จำนวน 5 แปลง รวมเนื้อที่ 46-0-52 ไร่ ตามที่ได้มีผู้เสนอขายที่ดินในท้องที่ จังหวัดลพบุรี ให้ ส.ป.ก. ซึ่ง ส.ป.ก. พิจารณาแล้ว เห็นว่ากระบวนการและขั้นตอน ตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การตรวจสอบสภาพที่ดิน การขอต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และวงเงินจัดซื้อที่ดินไม่เกินหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินของกรมธนารักษ์ และอยู่ในอำนาจการพิจารณาของ คปท. ซึ่งได้เห็นชอบแผนการจัดซื้อและอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดินแล้ว แต่เนื่องจากที่ดินในท้องที่ตำบลบางกะพี้ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำนวน 5 แปลง เนื้อที่ประมาณ 46-0-52 ไร่ ที่จะดำเนินการจัดซื้ออยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดิน เฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ที่ คปท.ลพบุรี เห็นชอบแผนการจัดซื้อและอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่ หมู่ที่ 3 ตำบลบางกะพี้ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำนวน 2 ราย 5 แปลง เนื้อที่ประมาณ 46-0-52 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินได้

เรื่องที่ 4.4 การดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินการศึกษาการให้เกษตรกร ชุมชน และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน

ตามที่ได้มีคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 1/2555 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2555 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการศึกษาการให้เกษตรกร ชุมชน และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน โดยมี ผศ.อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ เป็น ประธานอนุกรรมการ และมีผู้อำนวยการสำนักวิชาการและแผนงาน เป็น เลขานุการคณะกรรมการ

สรุปความเห็นของคณะกรรมการ มีความเห็นโดยสรุป ดังต่อไปนี้

1. ควรจัดให้มีการจัดประชุมคณะกรรมการ และ คปจ. มากขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัดร่วมกันกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน รวมทั้งการจัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน
 2. ควรแต่งตั้งคณะกรรมการการมีส่วนร่วมฯ ทั้งในระดับชาติ (คณะกรรมการ) และในระดับจังหวัดทุกจังหวัด (คปจ.)
 3. ให้ ส.ป.ก.จังหวัด นำปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นเสนอ คปจ. พิจารณาแก้ไขปัญหาเบื้องต้น
 4. ให้ ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมปัญหา และสร้างกระบวนการสื่อสาร (ช่องทางติดต่อ) กับพื้นที่ ทั้งภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องที่ ชุมชน และประชาชนในเขตปฏิรูปที่ดิน
 5. ส.ป.ก. ควรนำปัญหาในเขตปฏิรูปที่ดินมาแก้ไขโดยการมีส่วนร่วมของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
 6. ควรจัดให้มีการสัมมนา ฝึกอบรม ในหลายระดับที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาให้เกษตรกร
 7. ควรนำประเด็นข้อเสนอจากการสัมมนาและการประชุมกลุ่มผู้แทนเกษตรกร ใน คปจ. ทั้ง 4 ภาค มาพิจารณา
 8. ควรนำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดิน และการมีส่วนร่วมของประชาชนมาใช้ประโยชน์ให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว
 9. ควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการของการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้อง
- ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการเห็นว่า การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์กับการปฏิรูปที่ดินโดยตรง ดังนั้น ส.ป.ก. ควรมอบหมายหน่วยงานภายใน ส.ป.ก. ส่วนกลางส่วนใดส่วนหนึ่งเป็นศูนย์ประสานงานด้านการมีส่วนร่วมกับผู้แทนเกษตรกรใน คปจ. ทั้ง 71 จังหวัด

ข้อเสนอคณะกรรมการ

1. ก่อนดำเนินการมีส่วนร่วม
 - 1.1 ให้มีการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง ซึ่งดูแลท้องที่และท้องถิ่น และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งดูแล อบต. และเทศบาล) เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในงานปฏิรูปที่ดิน

1.2 ควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในเขตปฏิรูปที่ดิน หนึ่ง เพื่อวางแผนการดำเนินงาน ติดตามผลงาน และแก้ไขปัญหาอุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน

1.3 ส.ป.ก. ควรจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการมีส่วนร่วม เป็นการเฉพาะเพื่อเป็นหน่วยงานประสานการดำเนินงาน และติดตามความก้าวหน้า ผลการดำเนินงานเสนอคณะกรรมการ และ ส.ป.ก.

1.4 ส.ป.ก. ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อให้มีการอบรม ชี้แจง การกักกฎหมาย ระเบียบ วิธีปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านการปฏิรูปที่ดิน และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินกับเทศบาล อบต. กำนัน และผู้ใหญ่บ้านที่เกี่ยวข้อง

2. ระหว่างดำเนินการมีส่วนร่วม โดยการดำเนินการมีส่วนร่วม กับงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 20 ขั้นตอน ทั้งวิธีการและผู้เข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้ ให้หน่วยงาน ส.ป.ก. ที่จัดตั้งขึ้น เป็นผู้ดำเนินการรวบรวมผลงาน ปัญหาอุปสรรค ในแต่ละขั้นตอนเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาแนวทางแก้ไขและเสนอ คณะกรรมการเพื่อทราบและพิจารณาต่อไป

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ โดยขอให้นำหลักการไปพิจารณา ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต การมีส่วนร่วมกับ ส.ป.ก. ทั้ง 3 ระยะ ได้แก่

1) การพิจารณาผู้ที่เห็นสมควรได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. จะมีส่วนร่วมด้วย อย่างไร

2) เมื่อได้รับการจัดที่ดินแล้ว จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างไร

3) เมื่อมีการตรวจสอบพบผู้ที่กระทำความผิดระเบียบคณะกรรมการ และจะต้อง พิจารณาส่งให้สันติวิธีและให้ออกจากที่ดิน จะมีส่วนร่วมพิจารณาอย่างไร

2. ประเด็นข้อสังเกต ประเด็นของท้องถิ่นและท้องที่คือใคร จะให้มีประชาธิปไตย ขนาดไหน และต้องมีการเลือกตั้งผู้แทนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร

3. 1. ประเด็นข้อสังเกต การมีส่วนร่วมจะกำหนดเป้าหมายแบบไหน และจะเริ่มดำเนินการขับเคลื่อนได้เมื่อใด

มติคณะกรรมการ มอบหมายให้คณะกรรมการดำเนินการศึกษาการให้เกษตรกร ชุมชน และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการปฏิรูปที่ดิน รับความเห็นของประธานกรรมการ ทั้ง 3 ข้อ ไปพิจารณาดำเนินการและนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

เรื่องที่ 4.5 แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532

ตามที่ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามคำสั่งที่ 2/2557 สั่ง ณ วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2557 ให้มีอำนาจพิจารณาร่างแก้ไข หรือปรับปรุงพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณา โดยสรุปผลการพิจารณาร่างแก้ไขพระราชบัญญัติ ดังนี้

1. แก้ไขเพิ่มเติมนิยาม “การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” ในมาตรา 4

- เดิม กำหนดให้เกษตรกร เช่าซื้อ เช่า หรือเช่าทำประโยชน์

เป็น เกษตรกร เช่า เช่าซื้อ ซื้อ หรือเช่าทำประโยชน์ เพื่อเพิ่มช่องทางให้เกษตรกรที่มีความพร้อมได้มีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินเร็วขึ้น โดยสิทธิซื้อที่ดินจาก ส.ป.ก. และเกิดผลให้กระแสการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีการหมุนเวียนคล่องตัวยิ่งขึ้น

2. กำหนดหมวด กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพิ่มเติม และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 5 โดยปรับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกจากรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะออกจากกระทรวงการคลังไปอยู่ ส.ป.ก. ตามที่ขอแก้ไข

3. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 9

- เดิม ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นในกระทรวงการคลัง

เป็น ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นใน ส.ป.ก.

- เดิม กำหนดให้ใช้จ่ายเพื่อการปฏิรูปที่ดิน

เป็น ใช้จ่ายในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

- เดิม การใช้จ่ายเงินเป็นอำนาจพิจารณาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

เป็น อำนาจของคณะกรรมการ เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เหมาะสมกับภารกิจของ ส.ป.ก. ที่ปรับปรุงใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยให้พัฒนาระบบงานของเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

- เดิม ให้กระทรวงการคลังเก็บรักษาเงิน

เป็น ให้ ส.ป.ก. เก็บรักษาเงินรวมทั้งเพิ่มเติมให้สามารถนำเงินไปหาผลประโยชน์ได้

4. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 10 (4)

- เดิม เงิน ดอกผล หรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ ส.ป.ก. ได้รับเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เป็น เงิน ดอกผล หรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ ส.ป.ก. ได้รับตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 36 ตร. ที่เพิ่มเติม

- และเพิ่มเติมมาตรา 10 (5) เป็น (5) ดอกผลกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

5. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 14 วรรคหนึ่ง

- เดิม กำหนดให้กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

เป็น กำหนดให้กรรมการอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี เพื่อให้การดำเนินการของคณะกรรมการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

6. เพิ่มหมวด พนักงานเจ้าหน้าที่ และแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 23 ที่ให้มีอำนาจเพิ่มเติม และให้มีความชัดเจนขึ้น เช่น อำนาจเข้าไปตรวจสอบสิทธิการครอบครอง มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาชี้แจง สั่งให้ผู้กระทำความผิดรื้อถอนแก้ไขสิ่งที่เป็นอันตราย ดำเนินการป้องกันเหตุฉุกเฉิน เป็นต้น

7. กำหนดเพิ่มเติมมาตรา 29/1 ให้ ส.ป.ก. สามารถจัดซื้อที่ดินนอกเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือเป็นเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ต้องมีพระราชกฤษฎีกาประกาศเขต เพื่อนำที่ดินมาใช้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

8. แก้ไขเพิ่มเติมวิธีการจัดที่ดินตามมาตรา 30 ให้ชัดเจนว่านอกจากการจัดให้เช่า เช่าซื้อแล้วยังสามารถจัดให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ และซื้อได้ เพื่อเพิ่มช่องทางให้เกษตรกรที่มีความพร้อมได้มีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินได้รวดเร็วยิ่งขึ้นโดยการซื้อได้ตามความประสงค์ และตัดมาตรา 30 วรรคห้า เพื่อกำหนดเป็นมาตราใหม่

9. กำหนดมาตรา 30/1 โดยนำความมาจากมาตรา 30 วรรคห้าเดิม และแก้ไขเพิ่มเติม

- เดิม กำหนดให้จัดที่ดินเพื่อกิจการสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินไว้ไม่เกิน 50 ไร่

เป็น ตามขนาดเนื้อที่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา และแยกการจัดที่ดินให้ชัดเจนจากจัดให้เกษตรกรเพื่อเกษตรกรรม และสถาบันเกษตรกร

10. เพิ่มเติมมาตรา 36 ตรี ให้ ส.ป.ก. สามารถอนุญาตให้ใช้ที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามศักยภาพของที่ดินเพื่อกิจการอื่น ๆ ได้ และกำหนดให้อำนาจ ส.ป.ก. เรียกเก็บค่าตอบแทนเข้าเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ หากเป็นที่ดินที่ ส.ป.ก. ไม่สามารถจัดเพื่อเกษตรกรรมได้ และกรณีที่ดินชุมชนที่ไม่สามารถนำมาจัดการได้ตามพระราชบัญญัตินี้ให้ ส.ป.ก. โดยความเห็นชอบร่วมกับกระทรวงการคลัง เพื่อโอนที่ดินให้กรมธนารักษ์ไปดำเนินการตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ

11. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 38

- เดิม กำหนดให้เฉพาะ ส.ป.ก. ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียน

เป็น ให้คู่สัญญาของ ส.ป.ก. ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย เพื่อลดภาระของเกษตรกรที่ได้รับสิทธิใช้ที่ดินจาก ส.ป.ก. และสร้างแรงจูงใจให้เจ้าของที่ดินเข้าร่วมโครงการกับ ส.ป.ก.

12. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 39

12.1 เดิม ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ห้ามทำการแบ่งแยก หรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นได้

เป็น ยกเว้นกรณีการตกทอดแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยังทายาทโดยธรรม เกษตรกร สถาบันเกษตรกรหรือ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด และให้ใช้เพื่อประกอบเกษตรกรรมเท่านั้น รวมทั้งไม่นำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้ในเรื่องการรับมรดก

12.2 กำหนดกรณีมีการฝ่าฝืนโดยการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นให้ที่ดินตกเป็นกรรมสิทธิ์ของ ส.ป.ก. โดย ส.ป.ก. จ่ายค่าชดเชยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้ที่ดินเกษตรกรรมอยู่ในมือของเกษตรกรโดยการควบคุมของ ส.ป.ก.

12.3 กำหนดช่องทางในการสนับสนุนหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่พัฒนาด้านสาธารณูปโภคเพื่อประโยชน์สาธารณะในที่ดินที่เกษตรกรได้รับโอนสิทธิในที่ดินแล้ว

13. กำหนดโทษกรณีมีผู้ทำให้เสียหาย ทำลาย ดัดแปลง เคลื่อนย้าย หรือถอดถอนเครื่องหมาย และกรณีที่ดินแปลงใหญ่ยังไม่สามารถนำมาจัดที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้ได้จำนวนมาก จึงกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ถือครองที่ดินแปลงใหญ่ที่ไม่ยอมเข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดิน รวมถึงผู้ที่สืบทอด หรือหมดสิทธิในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินตามระเบียบ ส.ป.ก. แล้ว ไม่ยอมออกจากที่ดินให้ออกจากที่ดิน จึงกำหนดบทลงโทษในกรณีฝ่าฝืน

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การใช้จ่ายเงินเพื่อการปฏิรูปที่ดินตามมาตรา 9 ต้องมีการแก้ไขหรือไม่ ควรพิจารณาการใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไปไถ่ถอนที่ดินที่เกษตรกรติดภาระจำนองหรือการใช้จ่ายเงิน เพื่อการพัฒนาที่ดินของเกษตรกร ตลอดจนการรับโอนสิทธิที่ดิน (ส.ป.ก. 4 - 01) กลับคืน หรือการสร้างมูลค่า ส.ป.ก. 4 - 01 การรับจำนำและจำนองที่อยู่เหนือขอบเขตการใช้จ่ายเงินเพื่อการปฏิรูปที่ดินที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ประเด็นที่ 2 การซื้อที่ดินนอกเขต ควรจะต้องมีกลไกหรือต้องมีการจัดประกายให้ออกไปซื้อและราคาต้องเหมาะสมกับการเกษตร

ประเด็นที่ 3 เรื่อง กิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่อง ต้องอธิบายความให้ชัด เพื่อให้บุคคลภายนอกได้เข้าใจ

ประเด็นที่ 4 ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่เกษตรกรเป็นชุมชนเมือง และจะโอนให้ราชพัสดุ หรือ ส.ป.ก. จะบริหารเอง ให้คณะกรรมการจัดทำข้อเสนอเป็น 2 แนวทาง มีข้อดีและข้อเสียและขอให้พิจารณาเงื่อนไขด้านผังเมือง ด้านเวลา และด้านวิวัฒนาการ ตลอดจนเงื่อนไขด้านกายภาพเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ด้วย

ประเด็นที่ 5 ในเรื่องการยกเว้นค่าธรรมเนียม ขอให้ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบด้วย

ประเด็นที่ 6 ในเรื่องของมรดก ที่ให้ยกเว้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องบัญญัติให้ชัดเจนและเป็นข้อยกเว้นหลักทั่วไป

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรมารับไปพิจารณาจัดทำรายละเอียดในแต่ละประเด็นให้ชัดเจน และนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

มติคณะกรรมการ ให้ ส.ป.ก. นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรพิจารณารายละเอียดร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกร พ.ศ. ในประเด็นต่าง ๆ เพิ่มเติม ให้ครอบคลุมและชัดเจน ตามความเห็นของประธานกรรมการ และให้ยกร่างแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกร พ.ศ. 2518 นำเสนอคณะกรรมการพิจารณารายละเอียดทั้งหมด ในการประชุมครั้งต่อไป

การประชุมครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2558

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.1 การเห็นชอบแผนงานการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ส.ป.ก. ได้จัดทำโครงการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ดำเนินการประมาณ 38.84 ล้านไร่ ซึ่งได้จัดที่ดินและให้สิทธิการเข้าทำประโยชน์และอยู่อาศัยกับเกษตรกรจำนวน 35.32 ล้านไร่ และมีพื้นที่คงเหลืออยู่ในระหว่างดำเนินการประมาณ 3.52 ล้านไร่ จึงได้กำหนดพื้นที่ตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยจำแนกได้ 2 ประเภท ตามผลการจัดที่ดิน ดังนี้

1. พื้นที่ที่จัดที่ดินแล้ว 35.32 ล้านไร่ : ตรวจสอบสิทธิและการทำประโยชน์ ในที่ดินทุกประเภท (ที่ทำกิน (ที่ดินรัฐ และที่ดินเอกชน เฉพาะเช่า/เช่าซื้อ) ที่อยู่อาศัย กิจกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และกิจการสาธารณูปโภค) โดยศูนย์สารสนเทศ เป็นผู้กำหนดข้อมูลพื้นที่ตรวจสอบให้เป็นรายจังหวัด (ระบุอำเภอเป้าหมาย) ดำเนินการตรวจสอบทุกราย ทุกแปลงในพื้นที่กำหนดนั้นในด้านสิทธิ : การเปลี่ยนแปลงสิทธิ จากการจัดที่ดินเดิม และการทำประโยชน์ : ทำด้วยตนเอง ไม่ทำประโยชน์ ทำประโยชน์ ผิดวัตถุประสงค์ เปลี่ยนสภาพพื้นที่ทำให้เกิดผลเสียหายต่อแปลงที่ดิน สภาพแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น

2. พื้นที่ที่ยังไม่จัดที่ดิน 3.52 ล้านไร่ : ใช้แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ ชี้เป้าพื้นที่ ค้างการจัดที่ดิน และค้างการสำรวจรังวัด ลงพื้นที่ตรวจสอบรายแปลง

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ได้กำหนดเป้าหมายการตรวจสอบในพื้นที่ จัดที่ดินให้เกษตรกรไปแล้ว จำนวน 9.68 ล้านไร่ และพื้นที่ที่ยังไม่จัดที่ดิน จำนวน 2.6 ล้านไร่ รวมทั้งสิ้น 12.3 ล้านไร่ ในพื้นที่ 71 จังหวัด โดยได้กำหนดแผน การปฏิบัติงานเดือนละ 1.5 ล้านไร่ ซึ่งจะดำเนินการครบจำนวน 12.3 ล้านไร่ ในระยะเวลา 8 เดือน (ตุลาคม 2557 - พฤษภาคม 2558) และดำเนินการต่อเนื่อง ในพื้นที่คงเหลือในปีงบประมาณ 2559 และ 2560 จนครบถ้วนทุกพื้นที่ในเขต ปฏิรูปที่ดินโดยใช้ระยะเวลา 3 ปี

มติคณะกรรมการ เพื่อให้ได้ข้อมูลการตรวจสอบการใช้ที่ดินของเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดิน จาก ส.ป.ก. มีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และชัดเจน จึงมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการ จัดทำแผนการตรวจสอบการถือครองที่ดินในระยะเวลา 3 ปี 2558 - 2560 โดยจัดทำเป็น แผนปฏิบัติการว่าในแต่ละช่วงเวลาจะตรวจสอบที่ไหน เมื่อใด และกำหนด กรอบวงเงิน รวมทั้งแหล่งเงินที่จะนำมาใช้จ่ายให้ชัดเจน โดยอาจปรับวงเงินจากแผนงาน งบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่ ส.ป.ก. ได้รับในแต่ละปี หรืออาจจะใช้จ่ายจากเงิน

ของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ สำหรับผลการตรวจสอบการถือครองที่ดินที่ดำเนินการแล้วตั้งแต่ปี 2554 - 2557 ให้นำเสนอข้อมูลด้วยว่าการถือที่ดินที่มีการกระทำผิดระเบียบได้ดำเนินการอย่างไร

เรื่องที่ 4.2 การอนุมัติหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจ่ายค่าชดเชยสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และปรับแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ 2558

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2557 เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 ได้มีมติอนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ 2558 วงเงินแผนรายรับเท่ากับรายจ่าย จำนวน 3,300 ล้านบาท และในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2557 เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2557 ได้มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์การจ่ายค่าชดเชยสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ ส.ป.ก. มอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4 - 01) กรณีผู้ได้รับสิทธิไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดิน และขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. ในอัตราร้อยละ 60 ของราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน (กรมธนารักษ์) แต่ไม่เกินร้อยละ 60,000 บาท โดยประเมินมูลค่าเฉพาะที่ดิน ส่วนการประเมินทรัพย์สินที่อยู่บนที่ดินให้เกษตรกรตกลงกันเอง และกรณีที่มีการเสนอราคาสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยเกษตรกรที่จะรับที่ดินมีความพึงพอใจ ให้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาเป็นราย ๆ ไป ต่อมา ออก.คท. ในการประชุม ครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2558 มีมติเห็นชอบตามที่ ส.ป.ก. เสนอ และให้นำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป ดังนี้

1. เห็นชอบปรับแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ 2558 โดยปรับเพิ่มรายการรายจ่ายหมุนเวียน รายการค่าชดเชยสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน วงเงิน 1,000 ล้านบาท และปรับลดรายการซื้อที่ดิน จากเดิมวงเงิน 1,950 ล้านบาท ปรับลดเป็นวงเงิน 950 ล้านบาท ทั้งนี้ การปรับเพิ่มลดรายการแผนรายจ่ายเป็นไปภายในวงเงินตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ 2558 ที่คณะกรรมการอนุมัติไว้เดิม จำนวน 3,300 ล้านบาท

2. เห็นชอบในหลักการมอบอำนาจให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) อนุมัติให้ใช้เงินรายการค่าชดเชยสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเพื่อจ่ายเป็นค่าชดเชยสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ ส.ป.ก. มอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4 - 01) กรณีผู้ได้รับสิทธิไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดิน และขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. ในอัตราไม่เกินร้อยละ 60 ของราคาประเมินทุนทรัพย์ (กรมธนารักษ์) แต่ไม่เกินร้อยละ 60,000 บาท กรณีที่มีการเสนอราคาสูงกว่าเกณฑ์

ที่กำหนด โดยเกษตรกรที่จะรับที่ดินมีความพึงพอใจ ให้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาเป็นราย ๆ ไป ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ส.ป.ก. กำหนด

มติคณะกรรมการ ให้ชะลอการพิจารณาในเรื่องนี้ออกไปก่อน เพื่อรอความชัดเจนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการแก้ไขกฎหมายให้ได้ข้อยุติก่อนพิจารณาต่อไป

การประชุมครั้งที่ 2/2558 เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2558

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 การเห็นชอบแผนงานการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ส.ป.ก. ได้จัดทำโครงการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ดำเนินการประมาณ 38.84 ล้านไร่ ซึ่งได้จัดที่ดินและให้สิทธิการเข้าทำประโยชน์และอยู่อาศัยกับเกษตรกรจำนวน 35.32 ล้านไร่ และมีพื้นที่คงเหลืออยู่ในระหว่างดำเนินการประมาณ 3.52 ล้านไร่ จึงได้กำหนดพื้นที่ตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยจำแนกได้ 2 ประเภทตามผลการจัดที่ดิน ดังนี้

1. พื้นที่ที่จัดที่ดินแล้ว 35.32 ล้านไร่ : ตรวจสอบสิทธิและการทำประโยชน์ในที่ดินทุกประเภท (ที่ทำกิน (ที่ดินรัฐ และที่ดินเอกชน เฉพาะเช่า/เช่าซื้อ) ที่อยู่อาศัย กิจกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และกิจการสาธารณูปโภค) โดยศูนย์สารสนเทศเป็นผู้กำหนดข้อมูลพื้นที่ตรวจสอบให้เป็นรายจังหวัด (ระบุอำเภอเป้าหมาย) ดำเนินการตรวจสอบทุกราย ทุกแปลงในพื้นที่กำหนดนั้นในด้านสิทธิ : การเปลี่ยนแปลงสิทธิจากการจัดที่ดินเดิม และการทำประโยชน์ : ทำด้วยตนเอง ไม่ทำประโยชน์ ทำประโยชน์ ผิดวัตถุประสงค์ เปลี่ยนสภาพพื้นที่ทำให้เกิดผลเสียหายต่อแปลงที่ดิน สภาพแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น

2. พื้นที่ที่ยังไม่จัดที่ดิน 3.52 ล้านไร่ : ใช้แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ ซึ่เข้าพื้นที่ ค้างการจัดที่ดิน และค้างการสำรวจจริงวัด ลงพื้นที่ตรวจสอบรายแปลง

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ได้กำหนดเป้าหมายการตรวจสอบในพื้นที่ที่จัดที่ดินให้เกษตรกรไปแล้ว จำนวน 9.68 ล้านไร่ และพื้นที่ที่ยังไม่จัดที่ดิน จำนวน 2.6 ล้านไร่ รวมทั้งสิ้น 12.3 ล้านไร่ ในพื้นที่ 71 จังหวัด โดยได้กำหนดแผนการปฏิบัติงานเดือนละ 1.23 ล้านไร่ ซึ่งจะดำเนินการครบจำนวน 12.3 ล้านไร่ ในระยะเวลา 10 เดือน (ตุลาคม 2557 - กรกฎาคม 2558) และดำเนินการต่อเนื่องในพื้นที่คงเหลือ ในปีงบประมาณ 2559 และ 2560 จนครบถ้วนทุกพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยใช้ระยะเวลา 3 ปี

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต พิจารณากระบวนการเร่งรัดงานตรวจสอบตามแนวทางที่กำหนดว่า คปท. และเจ้าหน้าที่ดำเนินการในขั้นตอนไหน อย่างไร
2. ประเด็นข้อสังเกต ปรับปรุงคณะกรรมการตรวจสอบสิทธิและการทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรที่ได้รับสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินและการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโดยสรรหาบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เพื่อช่วยในการวางแผนทางการดำเนินงานและเร่งรัดงาน
3. ประเด็นข้อสังเกต ชี้แจงกระบวนการดำเนินงานให้ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ หรือเกษตรกรขาดคุณสมบัติ จะมีกระบวนการดำเนินงานอย่างไร
4. ประเด็นข้อสังเกต ในช่วงการรับฟังความคิดเห็นจะต้องมีการพิจารณาการสั่งให้สันติวิธีด้วยว่าจะดำเนินการโดยคดีแพ่งเป็นหลักหรือจะใช้คดีอาญาด้วย
5. ประเด็นข้อสังเกต ในเรื่องแนวทางการดำเนินงานตรวจสอบการถือครองที่ดินในแต่ละขั้นตอนยังไม่ค่อยชัดเจน เช่น กรณีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสิทธิและการทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรที่ได้รับสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินและการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ประกอบด้วยใครบ้าง และควรให้ส่วนราชการในแต่ละจังหวัดเข้ามาช่วยในการดำเนินงานด้วย และในขั้นตอนการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการน่าจะเป็นเรื่องของการทำตามหลักเกณฑ์เพื่อให้เกิดความเหมาะสม กรณีที่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่วนกลางไปช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. จังหวัด จะมีวิธีการพิจารณาอย่างไรว่าจังหวัดใดไม่สามารถดำเนินการได้ หรือผลการดำเนินงานของ ส.ป.ก.จังหวัด ไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด อีกประเด็นที่น่าพิจารณา คือ การให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือบุคคลในพื้นที่เข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการได้หรือไม่

มติคณะกรรมการ เห็นชอบแผนงานการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามที่เสนอ โดยให้ฝ่ายเลขานุการรับไปพิจารณาการกำหนดขอบเขตวิธีการดำเนินการให้รวดเร็ว และมีการนำเสนอข้อมูลให้ชัดเจน พร้อมทั้งปรับปรุงคณะกรรมการตรวจสอบสิทธิและการทำประโยชน์ในที่ดินเพื่อเร่งรัดการดำเนินงานให้รวดเร็วยิ่งขึ้น และให้นำข้อสังเกตของกรรมการไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

การประชุมครั้งที่ 3/2558 เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2558

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.2 การปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่คณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2555 อนุมัติให้ปรับปรุงองค์ประกอบและถ้อยคำในส่วนของอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการให้กระชับชัดเจน เพื่อให้คณะกรรมการสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้และช่วยตรวจสอบถ่วงดุลการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ รวม 3 คณะ ได้แก่ 1. คณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ 2. คณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตหรือการให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน และ 3. คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สันติการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน และต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะประธานกรรมการได้ลงนามในคำสั่งคณะกรรมการเพื่อแต่งตั้งแล้ว ซึ่งการดำเนินงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบในการกำหนดมาตรการหรือวิธีการในการแก้ไขปัญหา การเสนอแนวทางในการกำหนดหรือปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม หรือเสนอร่างกฎหมายหลักและกฎหมายลำดับรอง บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด ๆ บางครั้ง มีข้อขัดข้อง หรือมีปัญหาทางนโยบายที่จะต้องให้ผู้บริหารระดับสูงของ ส.ป.ก. เป็นผู้ตัดสินใจเพื่อให้ได้ข้อยุติในการดำเนินงาน

มติคณะกรรมการ เห็นชอบให้ปรับเพิ่มเลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ

เรื่องที่ 3.3 การให้ความเห็นชอบแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532

สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2558 ได้เห็นชอบหลักการร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ต่อมาในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2558 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2558 ได้มีมติให้ไปรับฟังความเห็นจากประชาชนทั่วไปแล้วนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอีกครั้ง ซึ่ง ส.ป.ก. ได้ไปดำเนินการแล้ว เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2558 สรุปดังนี้

1. แก้ไขวัตถุประสงค์ของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา 9 ให้สามารถนำเงินหรือทรัพย์สินไปหาประโยชน์ได้ และสามารถนำมาใช้จ่ายค่าชดเชย คืนสิทธิในการเข้าทำประโยชน์ให้เกษตรกร ประเด็นนี้ส่วนใหญ่เห็นด้วย

2. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 10 (4) แก้ไขแหล่งที่มาของเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้ครอบคลุมเงินทุกประเภทที่ ส.ป.ก. ได้รับมาตามพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากในมาตรา 10 ระบุที่มาของเงินกองทุนยังไม่ครบถ้วน

3. แก้ไขมาตรา 14 วรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี จากเดิมสองปี ให้เป็นสี่ปี เพื่อให้การดำเนินการของคณะกรรมการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ประเด็นนี้ที่ประชุมคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการเกษตรและสหกรณ์ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันอังคารที่ 7 เมษายน 2558 มีความเห็นตรงกันว่า ควรจะให้มีวาระติดต่อกันไม่เกินสองวาระ เนื่องจากเห็นว่าถ้าเป็นคราวละสี่ปี โดยไม่มีการจำกัดวาระ จะทำให้มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นกรรมการยาวนานเกินไป อาจจะทำให้มีการเมืองเข้ามาครอบงำ จึงเห็นควรให้เพิ่มเป็นไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

4. ยกเลิกมาตรา 28 ซึ่งเป็นบทบัญญัติห้ามประชาชนในเขตปฏิรูปที่ดินที่ประกาศเขตแล้วทำนิติกรรม ก่อ โอน หรือสร้างภาระติดพันในที่ดิน ภายใน 3 ปี นับตั้งแต่ประกาศเขต ที่ประชุมเห็นควรยกเลิกตามที่ ส.ป.ก. เสนอ เนื่องจากการสร้างภาระให้กับประชาชนเกินสมควร มาตรา 28 กำหนดไว้เพื่อประโยชน์ในการจัดซื้อที่ดินเอกชน กรณี ส.ป.ก. ประกาศเขตคลุมทั้งอำเภอ แต่ขณะนี้ไม่สามารถประกาศเขตทั้งอำเภอได้ เพราะกฎหมายกำหนดให้ประกาศเขตเฉพาะพื้นที่ดำเนินการ ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่มีที่ดินเอกชน ดังนั้น การห้ามทำนิติกรรมตามมาตรา 28 อาจไม่มีความจำเป็น จึงเสนอให้ตัดออก

5. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 29/1 ให้ ส.ป.ก. สามารถจัดซื้อที่ดินนอกเขตเพื่อนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้ และให้ถือเสมือนว่าเป็นเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ต้องมีการตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นใหม่ เพื่อให้ ส.ป.ก. นำที่ดินมาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ประเด็นนี้ที่ประชุมเห็นด้วยไม่มีการแก้ไข

6. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 29/2 ให้ ส.ป.ก. จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยแบ่งการจำแนกเขต เป็น 3 ประเภท คือ 1. พื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตร 2. พื้นที่ที่สงวนร่วมกันไว้ใช้ประโยชน์ของชุมชน 3. พื้นที่เพื่อการอื่น และกำหนดให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจำแนกเขตดังกล่าวด้วย ประเด็นนี้ที่ประชุมไม่เห็นความเห็น แต่คณะอนุกรรมการในคณะกรรมการเกษตรและสหกรณ์ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีความเห็นว่าเขตพื้นที่เพื่อการอื่นเป็นเรื่องค่อนข้างละเอียดอ่อน ขอให้ ส.ป.ก. พิจารณาโดยรอบคอบ ดังนั้น ส.ป.ก. จึงเห็นว่าการกำหนดเป็นเขตพื้นที่เพื่อการอื่นอาจจะต้องตรา

เป็นกฎกระทรวงจะทำให้เกิดความรอบคอบมากขึ้น เนื่องจากมีหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย

7. เพิ่มเติมมาตรา 30 วรรคสอง กรณีที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มาเป็นที่ดินของรัฐและยังไม่มีการออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้จัดให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในที่ดินได้ เนื่องจากในกฎหมายปฏิรูปที่ดินที่ใช้อยู่ปัจจุบัน ไม่มีการกำหนดเรื่องของการจัดที่ดินให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ไว้ โดยกำหนดให้เช่า หรือเช่าซื้อเท่านั้น จึงขอเพิ่มเติมประเด็นนี้ เพราะเป็นส่วนที่ ส.ป.ก. ใช้ปฏิบัติมากที่สุด แต่ยังไม่มีพระราชบัญญัติรองรับ

8. ยกเลิกมาตรา 30 วรรคห้า เรื่องการจัดที่ดินเพื่อใช้สำหรับกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน และกำหนดใหม่ให้คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้ใช้ที่ดินตามที่ได้จำแนกไว้เพื่อการอื่น ตามมาตรา 29/2 (3) โดยให้เรียกเก็บค่าตอบแทน และนำเงินเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ประเด็นนี้กำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการจำแนกพื้นที่ตามมาตรา 29/2

9. ยกเลิกมาตรา 33 เรื่องแจ้งการถือครองที่ดิน ซึ่งกำหนดไว้ให้ผู้ถือครองที่ดินตามกฎหมายที่ดินมาแจ้งการถือครองที่ดินกับ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการวางแผนจัดซื้อที่ดินเอกชนหรือเวนคืนที่ดิน แต่ปัจจุบันไม่มีการประกาศเขตคลุมทั้งอำเภอ จึงไม่จำเป็นต้องแจ้งการถือครองที่ดินอีก เห็นควรตัดออก

10. เพิ่มเติมมาตรา 36 ตร. ให้ ส.ป.ก. สามารถโอนสิทธิในที่ดินที่ลงทุนไม่คุ้มค่ากับการเกษตรให้กระทรวงการคลังไปดำเนินการต่อ เนื่องจากที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มาบางส่วนไม่เหมาะสมกับการเกษตร เช่น พื้นที่ชุมชนหนาแน่น เป็นต้น ถ้าให้กระทรวงการคลังนำไปดำเนินการจะทำให้เกิดประโยชน์ในการบริหารจัดการและเกิดประโยชน์กับส่วนรวมมากกว่า

11. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 36 จัดว่า ให้ ส.ป.ก. นำที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับการเกษตรไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินเอกชนที่เหมาะสมกับการเกษตรมากกว่าและมีจำนวนเนื้อที่มากกว่า เพื่อ ส.ป.ก. นำมาดำเนินงานปฏิรูปที่ดินต่อไป ประเด็นนี้ที่ประชุมเห็นว่าอาจจะเกิดผลกระทบในด้านลบกับ ส.ป.ก. จากบุคคลภายนอก และเห็นว่า ส.ป.ก. ยังมีช่องทางในการบริหารจัดการที่ดินได้ จึงไม่เห็นด้วยที่กำหนดมาตรานี้ ควรกำหนดหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนที่ดินให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาหรือกฎกระทรวง เพื่อจะได้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานระดับกระทรวง

12. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 38 ให้คู่สัญญาที่จะทำนิติกรรมซื้อขายที่ดินกับ ส.ป.ก. ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมกับกรมที่ดิน เนื่องจากเกษตรกรหรือเจ้าของที่ดินที่ขายที่ดินให้กับ ส.ป.ก. ต้องเสียค่าธรรมเนียม ทำให้ต้นทุนที่ดินสูงขึ้น การยกเว้นค่าธรรมเนียมในกรณีดังกล่าวอาจจะสร้างแรงจูงใจในการขายที่ดินให้กับ ส.ป.ก. จึงเสนอให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมให้คู่สัญญาที่จะทำนิติกรรมซื้อขายที่ดินกับ ส.ป.ก. ด้วย

13. แก้ไขบทบัญญัติมาตรา 39 ให้ผู้ที่ได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดินสามารถโอนที่ดินไปยังทายาทโดยธรรมได้ แต่ผู้ที่ได้รับโอนและบุคคลในครอบครัวเดียวกันต้องมีที่ดินเนื้อที่ไม่เกินที่กำหนดไว้ในมาตรา 30 ถ้าเกินจะต้องจำหน่ายส่วนที่เกินให้กับ ส.ป.ก. ถ้าไม่จำหน่าย ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจเวนคืนที่ดินที่มีเนื้อที่เกินกฎหมายปฏิรูปที่ดินกำหนดได้ และได้กำหนดช่องทางในการสนับสนุนหน่วยงานของรัฐ องค์กรของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค ให้สามารถรับโอนสิทธิในที่ดินจาก ส.ป.ก. ได้ เนื่องจากมาตรา 39 เป็นบทบัญญัติห้ามโอนที่ดินตลอดกาล มีข้อยกเว้นไว้ 3 กรณี คือ 1. ตกทอดทางมรดกกับทายาทโดยธรรม 2. โอนกลับมาทาง ส.ป.ก. 3. โอนไปยังสถาบันเกษตรกร จึงเห็นควรเพิ่มช่องทางให้โอนไปยังหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านบริการ สาธารณูปโภคให้สามารถนำที่ดินนั้นไปทำประโยชน์สาธารณะอีกช่องทางหนึ่ง

14. เพิ่มเติมมาตรา 39/1 ให้ผู้รับโอน หรือทายาทใช้ประโยชน์ในที่ดินตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับการจัด ส่วนการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด หากฝ่าฝืนคณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้รื้อถอน โดยเจ้าของเรียกค่าเสียหายไม่ได้ และต้องออกค่าใช้จ่ายเอง เนื่องจากมาตรา 39 เป็นการห้ามโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งควบคุมเฉพาะทางทะเบียนเท่านั้น แต่ไม่ห้ามการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ดังนั้น เมื่อ ส.ป.ก. โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่เกษตรกรแล้ว เกษตรกรอาจจะเปลี่ยนแปลงการทำประโยชน์ โดยที่ ส.ป.ก. ไม่สามารถห้ามเช่น ขุดหน้าดินขาย สร้างตึกแถว ทำรีสอร์ท เป็นต้น จึงเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 39/1 ให้ ส.ป.ก. สามารถควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินหลังโอนกรรมสิทธิ์ได้เพื่อคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม

15. ยกเลิกบทกำหนดโทษตามมาตรา 48 เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 33 ที่เสนอยกเลิกในครั้งนี้ กล่าวคือ มาตรา 33 กำหนดให้เจ้าของที่ดินต้องมาแจ้งการครอบครองที่ดินตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ถ้าฝ่าฝืนจะมีโทษตามมาตรา 48 ดังนั้น เมื่อยกเลิกมาตรา 33 ก็ต้องยกเลิกบทกำหนดโทษมาตรา 48 ด้วย

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ให้ปรับแก้ไขถ้อยคำในมาตรา 9 จากเดิม “ค่าชดเชย การคืนสิทธิในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน” ให้หมายความว่าถึง ค่ากันกลาง ค่าลงทุน แต่ไม่ใช่ค่าเสียโอกาส (opportunity cost)

2. ประเด็นข้อสังเกต ให้เพิ่มบทบัญญัติในมาตรา 14 ให้กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง มีวาระดำรงตำแหน่งจากเดิมคราวละสองปีเป็นคราวละสี่ปี แต่ต้องไม่เกินสองวาระ ติดต่อกัน ซึ่งเป็นไปตามข้อเสนอของคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการการเกษตร และสหกรณ์ สถานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อให้มีการผลัดเปลี่ยนบุคคลมาดำรงตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนเกษตรกร และป้องกันมิให้มีการแทรกแซงจากอำนาจทางการเมือง

3. ประเด็นข้อสังเกต ให้ปรับแก้ไขข้อความในมาตรา 29/2 (3) ให้กระชับขึ้น โดยให้ความหมายครอบคลุมพื้นที่ทุกประเภทที่ ส.ป.ก. ได้มาตามพระราชบัญญัติ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 นี้ นอกเหนือจากพื้นที่ตาม (1) และ (2) เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจบริหารจัดการที่ดินได้

4. ประเด็นข้อสังเกต ให้แก้ไขมาตรา 30 โดยให้นำมาตรา 30 ววรรคห้า ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ฉบับปัจจุบันมากำหนด ไว้ใหม่ ซึ่งเดิมตามร่างที่เสนอได้ตัดออก แต่ให้เพิ่มบทบัญญัติให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดที่ดิน ที่ ส.ป.ก. ได้มาทุกประเภท เช่น ที่ดินชุมชน เป็นต้น เพื่อให้รองรับบทบัญญัติ มาตรา 29/2 (3) เนื่องจากกรรมการไม่เห็นด้วยที่จะโอนที่ดิน ส.ป.ก. ไปให้ กระทรวงการคลังและให้ตัดมาตรา 36 ทรี ออก

5. ประเด็นข้อสังเกต มาตรา 39 ให้ตัดเรื่องการโอนไปยังเกษตรกรออก เนื่องจากเกษตรกรสามารถโอนที่ดินคืนให้ ส.ป.ก. และ ส.ป.ก. นำไปจัดให้เกษตรกร รายอื่นได้อยู่แล้ว

มติคณะกรรมการ เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ตามที่เสนอ โดยให้ฝ่ายเลขานุการนำไปปรับแก้ไขเพิ่มเติมตามความเห็นและข้อสังเกต ของคณะกรรมการ

การประชุมครั้งที่ 4/2558 เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2558

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการพิเศษด้านความมั่นคงเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากคลื่นกัดเซาะชายฝั่ง และประชาชนที่อยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีความปลอดภัย

ในช่วงเดือนธันวาคม 2557 ได้เกิดเหตุคลื่นกัดเซาะชายฝั่งและน้ำทะเลยกตัวสูงเข้าท่วมบ้านเรือนราษฎร ซึ่งมีอาชีพทำการประมงในพื้นที่บ้านบาละหมูที่ 1 และหมูที่ 2 และบ้านปูลาวิงยาเงาะ หมูที่ 13 ตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส โดยการประชุมเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2558 มีมติเห็นชอบให้ ส.ป.ก. โดย ส.ป.ก.นราธิวาส ดำเนินการจัดซื้อที่ดินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากคลื่นกัดเซาะชายฝั่งดังกล่าว โดยใช้งบประมาณในการจัดซื้อจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2557 เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 ได้มีมติอนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำปีงบประมาณ 2558 วงเงิน 3,300 ล้านบาท โดยมีรายการด้านรายจ่ายหมุนเวียนค่าซื้อที่ดินจำนวน 1,950 ล้านบาท

ส.ป.ก. ได้เสนอขอความเห็นชอบและอนุมัติหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่ตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส จำนวน 5 แปลง เนื้อที่ประมาณ 98-2-36.9 ไร่ วงเงินจัดซื้อทั้งสิ้น 19,311,666 บาท ต่อ ออกก.คง. ในการประชุม ครั้งที่ 3/2558 เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 ซึ่ง ออกก.คง. ได้มีมติเห็นชอบและอนุมัติหลักการวงเงินการจัดซื้อที่ดินดังกล่าว แต่เนื่องจากที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้ออยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการขออนุมัติตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินและนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามขั้นตอนต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่ คปท.นราธิวาส เห็นชอบแผนการจัดซื้อ และ ออกก.คง. ได้อนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่ตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส จำนวน 2 ราย 5 แปลง เนื้อที่ประมาณ 98-2-36.9 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินและนำมาจัดให้ผู้ประสบภัยจากคลื่นกัดเซาะชายฝั่ง รวมถึงประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีความปลอดภัยจากผลกระทบด้านความมั่นคงในพื้นที่อื่น ๆ ที่ประสงค์จะอพยพโยกย้าย ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนผู้ไร้ที่ดินทำกินไว้กับ ส.ป.ก.นราธิวาส หรือหน่วยงานอื่น ๆ

ในจังหวัดนราธิวาส และบุคคลอื่นตามที่ คปท.นราธิวาส เห็นสมควรได้เช่าหรือเช่าซื้อตามระเบียบต่อไป

เรื่องที่ 3.2 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลบางปอ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ในปีงบประมาณ 2558 ส.ป.ก. ได้กำหนดแผนการจัดซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดินที่เสนอขายที่ดินให้ ส.ป.ก. โดยใช้งบประมาณจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน 1,950 ล้านบาท ที่ได้รับอนุมัติแผนงานและวงเงินจากคณะกรรมการในการประชุม ครั้งที่ 3/2557 เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินและเกษตรกรตามโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ได้เข้าทำกินโดยการเช่าหรือเช่าซื้อ และตามแผนการจัดหาและจัดซื้อที่ดินเอกชนดังกล่าวได้มอบหมายให้ ส.ป.ก.นราธิวาส จัดหาที่ดินเอกชน จำนวน 2,100 ไร่ และจัดซื้อที่ดิน 700 ไร่ โดยจังหวัดนราธิวาสมีผู้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดิน จำนวน 725 ราย

ต่อมาได้มีผู้เสนอขายที่ดินในท้องที่จังหวัดนราธิวาส ให้ ส.ป.ก. จำนวน 2 แปลง รวมเนื้อที่ 58-1-06 ไร่ วงเงินจัดซื้อ 4,340,742.50 บาท ส.ป.ก. พิจารณาแล้ว เห็นว่า กระบวนการและขั้นตอน ตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การตรวจสอบสภาพที่ดิน การเจรจาต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และ คปท.นราธิวาส ได้มีมติเห็นชอบและอนุมัติวงเงินในการจัดซื้อที่ดิน จำนวน 2 แปลง ดังกล่าวแล้ว แต่เนื่องจากที่ดินในท้องที่ตำบลบางปอ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ประมาณ 58-1-06 ไร่ ที่จะดำเนินการจัดซื้ออยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ที่ คปท.นราธิวาส เห็นชอบแผนการจัดซื้อและอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่ตำบลบางปอ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส จำนวน 1 ราย 2 แปลง เนื้อที่ประมาณ 58-1-06 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

เรื่องที่ 3.3 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลปลาปาก อำเภอปลาปาก และตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ในปีงบประมาณ 2558 ส.ป.ก. ได้กำหนดแผนการจัดซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดินที่เสนอขายที่ดินให้ ส.ป.ก. โดยใช้งบประมาณจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน 1,950 ล้านบาท ที่ได้รับอนุมัติแผนงานและวงเงินจากคณะกรรมการ ในการประชุม ครั้งที่ 3/2557 เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินและเกษตรกร ตามโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ได้เข้าทำกิน โดยการเช่าหรือเช่าซื้อ โดยจังหวัดนครพนมมีผู้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจำนวน 1,985 ราย

ต่อมาเมื่อผู้เสนอขายที่ดินในท้องที่ตำบลปลาปาก อำเภอปลาปาก และตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ให้ ส.ป.ก. จำนวน 4 แปลง รวมเนื้อที่ 31-1-78 ไร่ วงเงินจัดซื้อ 2,280,000 บาท ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่ากระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การตรวจสอบสภาพที่ดิน การขอต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ ที่ดินจำนวน 1 แปลง ตำบลปลาปาก ที่ คปท.นครพนม อนุมัติให้จัดซื้อและที่ดินอีก 3 แปลง ที่ อกก.คท. ได้มีมติเห็นชอบและอนุมัติวงเงินในการจัดซื้อที่ดินอยู่ในท้องที่ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ซึ่งอยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อเพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ที่ คปท.นครพนม อนุมัติให้จัดซื้อ 1 แปลง ในท้องที่ตำบลปลาปาก และ อกก.คท. เห็นชอบแผนการจัดซื้อและอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดิน จำนวน 3 แปลง ในท้องที่ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม รวมจำนวน 4 แปลง เนื้อที่ประมาณ 31-1-78 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

เรื่องที่ 3.4 ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการชำระราคาและค่าทดแทนที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.

ในปัจจุบัน ส.ป.ก. จะต้องจัดซื้อที่ดินในราคาเกินกว่าแปลงละ 8 ล้านบาท มีมากขึ้น การจ่ายเป็นพันธบัตรไม่เป็นการจูงใจให้เจ้าของที่ดินขายที่ดินให้ ส.ป.ก. โดยเฉพาะการจัดซื้อที่ดินแปลงใหญ่เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินทำกิน ในขณะนี้ เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีสภาพคล่องสูงขึ้น เพียงพอจะชำระราคาที่ดินเป็นเงินสดได้ทั้งจำนวน โดยในปีงบประมาณ 2558 ส.ป.ก. มีแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อการจัดซื้อที่ดิน วงเงิน 1,950 ล้านบาท โดยการชำระราคาที่ดินที่จัดซื้อ ตามที่กำหนดในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ส.ป.ก. สามารถเสนอหลักเกณฑ์และวิธีการขอกำหนดเป็นพระราชกฤษฎีกาได้ว่าจะชำระราคาที่ดินที่จัดซื้อโดยจ่ายเป็นเงินสดทั้งจำนวนหรือจะจ่ายเป็นเงินสดส่วนหนึ่งกับพันธบัตรของรัฐบาลอีกส่วนหนึ่งได้

ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขร่างพระราชกฤษฎีกา มาตรา 3 ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง โดยให้ใช้เงินสดจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในการจัดซื้อที่ดิน และหาก ส.ป.ก. มีเงินสดไม่เพียงพอในการจัดซื้อที่ดินเพื่อนำมาปฏิรูป ให้เสนอขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีจากรัฐบาลเพื่อใช้ในการดำเนินการดังกล่าว และเห็นควรจ่ายชำระราคาที่ดินที่จัดซื้อให้เจ้าของที่ดินเป็นเงินสดทั้งหมด โดยนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอแก้ไขพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการชำระราคาและค่าทดแทนที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ในเขตปฏิรูปที่ดินต่อไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการชำระราคาและค่าทดแทนที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. เพื่อ ส.ป.ก. จะได้นำร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติต่อไป

การประชุมครั้งที่ 5/2558 เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2558

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง

เรื่องที่ 3.1 การพิจารณาให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินภายหลังศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาเพิกถอนระเบียบ

สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2558 เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2558 ได้พิจารณาคำขอรับความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อทำเหมืองแร่ใยหินและแร่แอนไฮไดรต์ เนื้อที่ประมาณ 128-2-45 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลปาร่อน อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีกำหนดเวลา 10 ปี ของบริษัท สิชลอุตสาหกรรม

และพาณิชย์กรรม จำกัด และได้จัดทำหนังสือหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ถึงประเด็นอำนาจการพิจารณาให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินภายหลัง ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาเพิกถอนระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม และอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด พร้อมทั้งให้กำหนด มาตรการทางปกครองเพิ่มเติมจากเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้แล้ว ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 7) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวแล้ว โดยได้กำหนดประเด็นปัญหาข้อกฎหมายใหม่ และมีความเห็นเรื่องเสร็จที่ 813/2558 สรุปได้ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เมื่อศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาเพิกถอนระเบียบ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครอง สูงสุด ระเบียบดังกล่าวยังมีผลใช้บังคับหรือไม่นั้น คณะกรรมการเห็นว่า ตามมาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 กำหนดว่าคำพิพากษาศาลปกครองให้ผูกพันคู่กรณีที่จะต้องปฏิบัติตามคำบังคับนับแต่วันที่ กำหนดในคำพิพากษา จนถึงวันที่คำพิพากษานั้นถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขกลับ หรือดลเสีย ในกรณีที่เป็นคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นให้รอการปฏิบัติตามคำบังคับไว้จนกว่า จะพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์ หรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์ให้รอการบังคับคดีไว้จนกว่า คดีจะถึงที่สุด และมาตรา 72 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 กำหนดว่า ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึง ที่สุดให้เพิกถอนกฎให้มีการประกาศผลแห่งคำพิพากษาดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา และให้การประกาศดังกล่าวมีผลเป็นการเพิกถอนกฎนั้น ประกอบกับข้อ 69 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 กำหนดว่า ผู้ฟ้องคดีอาจขอมาในคำฟ้องเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งทุเลาการบังคับ ตามกฎ อันจะมีผลเป็นการชะลอหรือระงับการบังคับตามผลของกฎ ดังนั้น ในกรณีนี้ แม้ศาลปกครองกลางจะมีคำพิพากษาให้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมแล้ว แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ส.ป.ก. ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครอง สูงสุด โดยศาลปกครองสูงสุดยังไม่มีคำพิพากษา และไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ขอให้ศาล มีคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎ คำพิพากษาศาลปกครองกลางที่ให้เพิกถอนระเบียบ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงยังไม่มีผลผูกพันคู่กรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ดังนั้น ระเบียบดังกล่าวจึงยังมีผลใช้บังคับจนกว่า ศาลปกครองสูงสุดจะมีคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ ตามแนวทางที่คณะกรรมการ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้วางไว้ในเรื่องเสร็จที่ 736/2551 ดังนั้น การพิจารณา คำขอรับความยินยอมให้ใช้ที่ดินของคณะกรรมการ จึงสามารถกระทำได้

ประเด็นที่สอง ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ของศาลปกครองสูงสุด คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณาให้ความยินยอมตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้หรือไม่ และในกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดได้พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลปกครองกลางให้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การพิจารณาให้ความยินยอมตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของคณะกรรมการเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือไม่ นั้น คณะกรรมการเห็นว่า เมื่อผลของคำพิพากษาศาลปกครองกลางยังไม่มีผลผูกพันคู่กรณีที่จะต้องปฏิบัติตามคำพิพากษามาตรา 70 วรรคสอง และมาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดังกล่าวจึงยังมีผลใช้บังคับ ดังนั้น คณะกรรมการจึงยังสามารถใช้อำนาจพิจารณาให้ความยินยอมให้นำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่นตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ สำหรับประเด็นปัญหาที่ว่า การพิจารณาให้ความยินยอมตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของคณะกรรมการเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือไม่นั้น จำเป็นต้องพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเป็นรายกรณี จึงไม่อาจพิจารณาให้ความเห็นได้

ประเด็นที่สาม ส.ป.ก. สามารถกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมจากที่ระบุไว้ในหนังสือให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินได้หรือไม่ นั้น คณะกรรมการเห็นว่า การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่นเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนดว่า การออกคำสั่งทางปกครองเจ้าหน้าที่อาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ได้เท่าที่จำเป็น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ดังนั้น การกำหนดเงื่อนไขในการออกคำสั่งทางปกครองตามกรณีนี้จะต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ของกฎหมายทั้งกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและกฎหมายว่าด้วยแร่ โดยเฉพาะการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยแร่นั้น ต้องเป็นไปตามหลักการป้องกันไว้ก่อน อันเป็นหลักการสำคัญ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายอันไม่อาจแก้ไขกลับคืนได้ ดังนั้น ส.ป.ก. จึงสามารถกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมจากที่ระบุไว้ในหนังสือให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินได้เท่าที่จำเป็น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและกฎหมายว่าด้วยแร่ได้ ทั้งนี้ ตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้วางไว้ในเรื่องเสร็จที่ 121/2543

- มติคณะกรรมการ**
1. รับทราบความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา และให้ ส.ป.ก. นำเรื่องการพิจารณาคำขอรับความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 ให้คณะกรรมการพิจารณาต่อไป
 2. เห็นชอบเงื่อนไขเพิ่มเติมที่ให้ผู้รับประทานบัตรต้องฟื้นฟูสภาพพื้นที่ภายหลังการทำเหมืองในเขตปฏิรูปที่ดินให้เหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรมได้ในระดับหนึ่งตามแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ได้ยื่นไว้กับ ส.ป.ก. ให้แล้วเสร็จภายใน 90 วันจากที่ได้กำหนดไว้ในบันทึกข้อตกลงแนบท้าย ทั้งในการพิจารณาคำขอรับความยินยอมให้ใช้ที่ดินต่อไป และในรายการที่คณะกรรมการได้ให้ความยินยอมไปแล้ว

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.1 การจำหน่ายหนี้สูญของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2558

ตามที่มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2558 ได้อนุมัติโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรด้วยการจำหน่ายหนี้เป็นสูญในกองทุนหรือเงินทุนในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินให้เกษตรกรโดยการจำหน่ายหนี้สูญให้กับหนี้สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กองทุนหรือเงินทุนในกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหนี้สินโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นจากความผิดพลาดของเกษตรกร โดยกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาจำหน่ายหนี้สูญ 10 หลักเกณฑ์ ดังนี้

1. กรณีโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐที่ไม่ประสบความสำเร็จ
2. กรณีประสบภัยพิบัติหรือภัยธรรมชาติ
3. ปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้
4. หนี้ขาดอายุความ
5. หนี้ค้างชำระเป็นระยะเวลาเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป
6. หนี้ที่ไม่สามารถติดตามทรัพย์สินเพื่อดำเนินการบังคับคดีได้
7. เกษตรกรผู้กู้ยืมเงินเสียชีวิต สาบสูญ หาดูไม่พบ หรือละทิ้งถิ่นที่อยู่
8. เกษตรกรผู้กู้ยืมเงินพิการ ทุพพลภาพ วิกลจริต หรือเจ็บป่วยเรื้อรัง
9. ลูกหนี้ผู้กู้ยืมเงินมีรายได้น้อยหรือไม่มีความสามารถในการชำระหนี้
10. หนี้สินของเกษตรกรมีจำนวนต้นเงินกู้ไม่เกินจำนวน 10,000 บาท ซึ่งจากการดำเนินการฟ้องร้องจะไม่คุ้มกับค่าใช้จ่าย

โดยในการแก้ไขปัญหานี้สสช.ได้ดำเนินการด้วยการจำหน่ายหนี้เป็นสูญของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นไปตามกรอบเวลาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหานี้สสช.ได้ดำเนินการด้วยการจำหน่ายหนี้สูญเพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ ภายในเดือนกันยายน 2558 เห็นควรมอบอำนาจให้เลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นผู้พิจารณาเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายละเอียดแบบรายงานภาวะหนี้สินเกษตรกรตามโครงการแก้ไขปัญหานี้สสช.ได้ดำเนินการด้วยการจำหน่ายหนี้สูญของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พร้อมจัดส่งข้อมูลและเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาการจำหน่ายหนี้สูญให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวบรวมนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อส่งให้คณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติพิจารณาต่อไป

- มติคณะกรรมการ**
1. เห็นชอบในหลักการจำหน่ายหนี้สูญของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2558
 2. มอบให้คณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อกก.ค.) รับไปพิจารณารายละเอียดการตัดหนี้สูญให้เป็นไปตามเกณฑ์มติคณะรัฐมนตรีในแต่ละโครงการ ทั้งนี้ ในการตรวจสอบให้ระมัดระวังให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบและหลักเกณฑ์
 3. เมื่อ อกก.ค. พิจารณาเรียบร้อยแล้วให้รายงานคณะกรรมการทราบก่อนที่จะนำเสนอขอตัดหนี้สูญต่อไป

การประชุมครั้งที่ 6/2558 เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2558

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.3 ร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดที่ดินให้สถาบันเกษตรกร พ.ศ.

ส.ป.ก. ได้ออกคำสั่งที่ 966/2558 สั่ง ณ วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2558 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาปรับปรุง แก้ไขระเบียบ และหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. โดยมีนางเปรมจิต สังขพงษ์ รองเลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นประธาน และนายสรเสรีญ อัจจุตมานัส เลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นที่ปรึกษา โดยประธานคณะทำงานได้แต่งตั้งคณะทำงานชุดย่อยเพื่อพิจารณาร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดที่ดินให้สถาบันเกษตรกร พ.ศ. และให้มีตัวแทนของ ส.ป.ก. จังหวัด เป้าหมายรวม 3 จังหวัด เข้าร่วมการพิจารณาด้วย คือ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดชุมพร ซึ่งคณะทำงานได้เห็นชอบร่างระเบียบนี้ในการประชุม

ครั้งที่ 2/2558 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2558 เพื่อรองรับการจัดที่ดินในรูปสถาบันเกษตรกร ตามนโยบายของรัฐบาล คำสั่ง คทช. ที่ 1/2557 สั่ง ณ วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2557

คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ได้มีการพิจารณาร่างระเบียบดังกล่าวในการประชุม ครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2558 และครั้งที่ 2/2558 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2558 ซึ่งมีมติให้ฝ่ายเลขานุการไปปรับปรุงร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดที่ดินให้สถาบันเกษตรกร พ.ศ. โดยปรับแก้ไขคำนิยาม และคุณสมบัติของสมาชิกสหกรณ์ และเพิ่มเติมข้อกำหนดให้มีการทบทวน เมื่อได้ใช้ระเบียบนี้ไปแล้วระยะหนึ่ง โดยประสานกับผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แล้วนำร่างระเบียบเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาต่อไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการจัดที่ดินให้สถาบันเกษตรกร พ.ศ. ตามมติของคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบในการประชุม ครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2558 และครั้งที่ 2/2558 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2558

เรื่องที่ 3.4 ขอความเห็นชอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะประธานกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมลงนามในคำสั่ง เรื่อง การมอบอำนาจเกี่ยวกับการฟ้องคดีและดำเนินคดีปกครอง

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 1/2548 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2548 มีมติเห็นชอบหลักการ เรื่อง การมอบอำนาจเกี่ยวกับการดำเนินคดีปกครองของคณะกรรมการ ให้เลขาธิการ ส.ป.ก. หรือผู้ที่เลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมาย เป็นผู้ฟ้องคดีหรือดำเนินคดีปกครองแทนคณะกรรมการ แต่ ส.ป.ก. ยังไม่ได้จัดทำคำสั่ง เรื่อง การมอบอำนาจดังกล่าว เนื่องจากในการดำเนินคดีปกครองแทนคณะกรรมการ ส.ป.ก. ได้อาศัยมติคณะกรรมการดังกล่าว เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีแทนคณะกรรมการตลอดระยะเวลา 10 ปี ทั้งในศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุด โดยศาลปกครองได้มีคำสั่งให้คณะกรรมการ และ ส.ป.ก. จัดส่งคำสั่งหรือหนังสือแสดงการมอบอำนาจอื่นใด ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีหมายแจ้งคำสั่งศาลให้คณะกรรมการ และ ส.ป.ก. จัดส่งคำสั่งหรือหนังสือแสดงการมอบอำนาจ จึงเห็นควรจัดทำคำสั่งการมอบอำนาจเกี่ยวกับการฟ้องคดีและดำเนินคดีปกครองให้ ส.ป.ก. ดำเนินการแทนคณะกรรมการต่อไป

มติคณะกรรมการ รับทราบมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 1/2548 ตามที่เสนอ และให้นำเสนอ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะประธานกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม พิจารณาลงนามในคำสั่งเรื่อง การมอบอำนาจเกี่ยวกับการฟ้องคดี และดำเนินคดีปกครอง เพื่อให้เป็นไปตามที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่ง และเป็นไปตามมติ คณะกรรมการในคราวประชุม ครั้งที่ 1/2548 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2548 ต่อไป

การประชุมครั้งที่ 7/2558 เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2558

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัติยกเว้นค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบนโยบายในการเตรียมความพร้อมให้การช่วยเหลือเกษตรกรจากปัญหาภัยแล้ง ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรุนแรงในปี 2559 และมอบนโยบายการส่งเสริมการเกษตร โดยการลดต้นทุนการผลิต จึงได้เสนอเรื่องการลดค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้แก่ เกษตรกรทุกราย สำหรับรายที่ชำระค่าเช่าที่ดินมาแล้ว ถือเป็นการรับชำระล่วงหน้า ตามหลักการบัญชี ในปีต่อไปจะไม่มีการเรียกเก็บค่าเช่าที่ดินจากเกษตรกรรายนั้นอีก ทั้งนี้ เพื่อเป็นการขับเคลื่อนงานตามนโยบายไปสู่การปฏิบัติในการลดต้นทุนการผลิต หรือลดค่าใช้จ่ายในการผลิตให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นเวลา 1 ปี ตามรอบปีบัญชี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2558 - 30 กันยายน 2559

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้ ส.ป.ก. ยกเว้นค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้แก่เกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นเวลา 1 ปี

เรื่องที่ 3.2 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลเขาทราย อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ส.ป.ก. พิจิตร ได้ดำเนินการตามคำสั่ง ส.ป.ก. ที่ 510/2555 สั่ง ณ วันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม และคำสั่ง ส.ป.ก. ที่ 1537/2556 สั่ง ณ วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2556 เรื่อง แก้ไขหลักเกณฑ์และวิธีการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในการพิจารณาความเหมาะสมของสภาพที่ดินและราคาที่ดินที่จะจัดซื้อผู้เสนอขายที่ดิน คือ นายสว่างวงศ์ บัวชุมสุข ในท้องที่ตำบลเขาทราย อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ให้ ส.ป.ก. จำนวน 1 แปลง รวมเนื้อที่ 88-3-67 ไร่ วงเงินจัดซื้อ 7,993,683.25 บาท

ส.ป.ท. พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การตรวจสอบสภาพที่ดิน การขอต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการ และวงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ ที่ดินจำนวน 1 แปลง ที่ อกก.คท. ได้มีมติเห็นชอบและอนุมัติวงเงินในการจัดซื้อที่ดิน ซึ่งอยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ที่จะดำเนินการจัดซื้อ เพื่อให้ ส.ป.ท. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้ ส.ป.ท. ถอนเรื่องเพื่อนำไปตรวจสอบและจัดทำข้อมูลเพิ่มเติม รวมทั้งประเด็นเรื่องราคาที่ดินที่มีการซื้อขายในบริเวณใกล้เคียงกับแปลงที่จะจัดซื้อ และพิจารณาราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ในบริเวณโดยรอบ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการต่อไป

เรื่องที่ 3.3 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินสาธารณประโยชน์ดงพันชาติ ตำบลโนนรัง และตำบลรอบเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เนื้อที่ประมาณ 1,942-1-94 ไร่

ด้วย อบต.โนนรัง อบต.รอบเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่าที่ดินสาธารณประโยชน์ดงพันชาติ ตำบลโนนรัง และตำบลรอบเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เนื้อที่ประมาณ 1,942-1-94 ไร่ พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว เห็นชอบให้นำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน และ คปท.ร้อยเอ็ด เห็นชอบให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติ ในการนำที่ดินสาธารณประโยชน์มาดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามมติคณะกรรมการในการประชุม ครั้งที่ 2/2541 เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2541 เรื่อง การนำที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินส่งผลให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินและอยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ควบคู่ไปกับการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาอาชีพเกษตรกร ทำให้สภาพความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ และสังคมดีขึ้น

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้ ส.ป.ท. ถอนเรื่องเพื่อนำไปตรวจสอบ และชี้แจงทำความเข้าใจกับเกษตรกรในพื้นที่ในประเด็นเรื่องการจัดที่ดินแปลงรวมตามนโยบายของรัฐบาล และ คสช. และนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

เรื่องที่ 3.5 ขอความเห็นชอบร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.

ส.ป.ก. ได้พิจารณาอัตราค่าเช่าซื้อที่ดินเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับเกษตรกรที่เช่าซื้อที่ดินกับ ส.ป.ก. เช่นเดียวกับเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค ที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552 และเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินให้มีโอกาสสมิที่ดินทำกินเป็นของตนเองได้รวดเร็วขึ้น จึงควรพิจารณาปรับลดอัตราดอกเบี้ยเช่าซื้อที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดให้เกษตรกรเช่าซื้อจากอัตราร้อยละ 4 ต่อปี เป็นอัตราร้อยละ 1 ต่อปี ของยอดเงินมูลค่าที่ดินที่ยังมิได้ชำระ โดยการแก้ไขระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน พ.ศ. 2558 ข้อ 14 ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 เป็นต้นไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.

การประชุมครั้งที่ 1/2559 เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2559

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัติกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินสำหรับสถาบันเกษตรกร

ส.ป.ก. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดที่ดินให้สถาบันเกษตรกรในรูปแบบสหกรณ์ การเกษตรเป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล ซึ่งเป็นระยะเริ่มแรกของการดำเนินงาน ดังนั้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันเกษตรกรและสมาชิก ซึ่งเป็นสถาบันเกษตรกรที่เริ่มจัดตั้งใหม่ ยังไม่มีผลประกอบการที่มีรายได้เพียงพอสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ จึงเห็นควรเก็บค่าเช่าที่ดินในอัตราที่ใกล้เคียงกับอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของ ส.ป.ก. ที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้แล้ว ตามแนวทางที่ 3 คือ ให้เรียกเก็บค่าเช่าตามอัตราค่าเช่าที่ดินของ ส.ป.ก. โดยใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินหน่วยที่ดินหน่วยสุดท้ายของกรมธนารักษ์ สำหรับตำบลที่ตั้งที่ดินแปลงที่ให้เช่านั้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งและเอื้อประโยชน์ในการประกอบธุรกิจของสหกรณ์

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินสำหรับสถาบันเกษตรกร ดังนี้

1. กรณีการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย ให้เรียกเก็บค่าเช่าตามอัตราค่าเช่าที่ดินของ ส.ป.ก. ตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2557 เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 โดยใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินหน่วยสุดท้ายของกรมธนารักษ์ สำหรับตำบลที่ตั้งที่ดินแปลงที่ให้เช่านั้น

2. กรณีการเช่าที่ดินสำหรับประกอบกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การเรียกเก็บค่าเช่าที่ดินเฉพาะในพื้นที่ส่วนนั้น ให้ใช้อัตราค่าเช่าที่ดินเท่ากับอัตราค่าเช่าที่เรียกเก็บตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสหกรณ์ทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2541 (ปัจจุบันคิดอัตราค่าตอบแทนร้อยละ 3 ของราคาประเมินกรมธนารักษ์)

3. อัตราค่าเช่าให้ปรับทุก 4 ปี ตามราคาประเมินทุนทรัพย์ของกรมธนารักษ์

การประชุมครั้งที่ 2/2559 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2559

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง

เรื่องที่ 3.1 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลเขาทราย อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ส.ป.ก. ได้นำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับราคาประเมินที่ดินและความเหมาะสมทางการเกษตรที่มีผลต่อราคาที่ดิน ดังนี้

1. ผลการตรวจสอบข้อมูลจากผู้ปกครองท้องที่และเกษตรกรในพื้นที่ พบว่าไม่มีการซื้อขายที่ดินแปลงอื่นในบริเวณใกล้เคียงแปลงที่ดินที่จะจัดซื้อในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีเพียงแปลงที่ดินราคา 80,000 บาท ที่ซื้อขายในปี 2556

2. จากการตรวจสอบบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินและโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างในรอบบัญชี ปี 2555 - 2558 และปี 2559 - ปี 2562 ของที่ดินที่จะจัดซื้อ ราคาไร่ละ 30,000 บาท

3. ลักษณะทางกายภาพและความเหมาะสมทางการเกษตรที่มีผลต่อราคาที่ดิน

3.1 ที่ดินแปลงข้างเคียงที่ใช้ราคาซื้อขายอ้างอิง 80,000 บาท นั้น เป็นราคาที่มีการซื้อขายในปี 2556 เนื้อที่ 24 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่ห่างจากถนนทางหลวงหมายเลข 11 เป็นถนนคอนกรีตระยะทาง 4 กิโลเมตร และแยกเข้าถนนลูกรัง 350 เมตร มีคลองสายยางรั้งผ่านด้านทิศเหนือของแปลง ปัจจุบันนายประเสริฐ มิ่งขวัญ เช่าทำนา ได้ผลผลิตประมาณ 70 ถัง/ไร่ อัตราค่าเช่า 1,200 บาท/ไร่/ปี

3.2 ที่ดินแปลงที่จะจัดซื้อ ตั้งอยู่ห่างจากถนนทางหลวงหมายเลข 11 เป็นถนนคอนกรีตระยะทาง 2.6 กิโลเมตร แล้วแยกเข้าถนนลูกรัง 50 เมตร มีคลองธรรมชาติ 2 สาย คือ คลองสายยางรั้งไหลผ่านแปลงทางด้านทิศเหนือทิศตะวันตก และคลองกุดตะเหล็กผ่านด้านทิศใต้ มีผู้เช่าเดิม จำนวน 2 ราย ทำนาได้ ปีละ 1 ครั้ง

ผลผลิตอยู่ระหว่าง 80 - 90 ถัง/ไร่ มีการปลูกถั่วเขียวและข้าวโพดหลังนา อัตราค่าเช่า 2,000 บาท/ไร่/ปี

4. ตรวจสอบข้อมูลการซื้อขายที่ดินในบริเวณใกล้เคียงแปลงที่ดินที่จะจัดซื้อเพิ่มเติมปรากฏว่าในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา การซื้อขายที่ดินมีราคาประมาณไร่ละ 30,000 - 73,000 บาท ราคาซื้อขายที่ดินมีความแตกต่างเนื่องจากทำเลที่ตั้งของแปลงที่ดินและลักษณะการซื้อขาย โดยแปลงที่มีราคาต่ำสุดไร่ละ 30,000 บาท เป็นราคาที่ดินที่น้องชายให้แก่กัน และตำแหน่งแปลงที่ดินอยู่ห่างจากถนนหลวงและถนนสายซอยมากกว่าแปลงอื่น ๆ

5. การเปรียบเทียบแปลงที่จะจัดซื้อกับแปลงที่ดินที่ใช้อ้างอิงในการจัดซื้อที่ดินปรากฏว่าแปลงที่ดินที่จะจัดซื้อมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกใกล้ถนนหลวง และมีแหล่งน้ำไหลผ่านมากกว่าแปลงที่ดินที่ใช้อ้างอิงในการจัดซื้อที่ดิน ส่งผลให้สามารถใช้ประโยชน์ในพื้นที่ได้มากกว่า ซึ่งมีส่วนทำให้ที่ดินมีราคาสูงกว่าแปลงที่ดินที่ใช้อ้างอิงในการจัดซื้อ

6. ส.ป.ก. ได้จัดทำแผนการผลิต แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางที่เกษตรกรสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพโดยยึดหลักการทำเกษตรแบบทฤษฎีใหม่เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพียงพอต่อการครองชีพและสามารถชำระค่าเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินให้ ส.ป.ก. ได้

มติคณะกรรมการ 1. รับทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแปลงที่ดินที่จะจัดซื้อและแปลงที่ดินบริเวณใกล้เคียงที่ใช้อ้างอิงในการจัดซื้อที่ดินเพื่อประกอบการพิจารณาการประกาศเขตปฏิรูปที่ดินต่อไป

2. อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินในท้องที่ตำบลเขาทราย อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำนวน 1 แปลง เนื้อที่ประมาณ 88-3-67 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.7 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณะประโยชน์ (ป่าช้าสาธารณะประโยชน์) บ้านกุดกระสือ หมู่ที่ 2 ตำบลเก่ากลอย อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู เนื้อที่ประมาณ 40 ไร่

จังหวัดหนองบัวลำภู ได้มีหนังสือ ที่ นก 0011/331 ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2559 ขอให้ ส.ป.ก. พิจารณาดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณะประโยชน์ (ป่าช้าสาธารณะประโยชน์) บ้านกุดกระสือ หมู่ที่ 2 ตำบลเก่ากลอย อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู เฉพาะส่วนที่ ส.ป.ก. ใช้ดำเนินโครงการขุดสระเก็บน้ำสาธารณะ ร่องเตยเพื่อการเกษตร เนื้อที่ประมาณ 40 ไร่ โดยประชาคมหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2

หมู่ที่ 10 และหมู่ที่ 13 และเทศบาลตำบลเก่ากลอย อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู และ คปจ.หนองบัวลำภู ในการประชุม ครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2557 พิจารณาแล้วมีความเห็นสอดคล้องกันว่าพลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว และเห็นชอบให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ (ป่าช้าสาธารณประโยชน์) เฉพาะส่วนที่จะดำเนินโครงการขุดสระเก็บน้ำสาธารณะร้องเตยเพื่อการเกษตรซึ่งพลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว เนื้อที่ประมาณ 40 ไร่ ตั้งอยู่บ้านกุดกระสือ หมู่ที่ 2 ตำบลเก่ากลอย อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

การประชุมครั้งที่ 3/2559 เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2559

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 การพิจารณาให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้จัดส่งหนังสือด่วนที่สุดที่ ออก 0510/1486 ลงวันที่ 11 เมษายน 2559 และด่วนที่สุด ที่ ออก 0510/1670 ลงวันที่ 26 เมษายน 2559 แจ้งให้ทราบว่าได้มีการประสานจากสภาการเหมืองแร่และสมาคมอุตสาหกรรมย่อยหินไทย ขอให้ประสานขอความอนุเคราะห์จาก ส.ป.ก. เพื่อแก้ไขปัญหาจากการที่คณะกรรมการมีมติให้ชะลอการพิจารณา เรื่อง การให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อทำเหมืองแร่ไว้อีกก่อน จนกว่าจะมีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ในประเด็นเรื่องอำนาจในการออกระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 โดย กพร. ได้ให้ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา และกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ มีหนังสือ ที่ พน 0305/2574 ลงวันที่ 13 มิถุนายน 2559 แจ้งว่า ได้รับหนังสือนำเสนอส่งข้อมูลผลกระทบการหยุดผลิตปิโตรเลียม และสรุปค่าเสียหายจากการที่ต้องหยุดการผลิตน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติจากฐานการผลิตซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ ส.ป.ก. ของผู้ประกอบการ จำนวน 4 ราย ตามความเห็นของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่และกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติในปัญหาที่เกิดขึ้นจากมติคณะกรรมการที่ให้ชะลอการพิจารณาให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น อันส่งผลกระทบในวงกว้าง ทั้งด้านเศรษฐกิจ การส่งออก การจ้างแรงงาน การขาดแคลนแร่ที่ใช้ในการก่อสร้างในบางพื้นที่ความเสียหายต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมที่ใช้แร่เป็นวัตถุดิบ และในการผลิตปิโตรเลียมมีความเสียหายทำให้ปริมาณน้ำมันดิบก๊าซธรรมชาติและก๊าซธรรมชาติเหลวที่ผลิตได้ต่อวันลดลง

เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ประเทศสูญเสียรายได้จากค่าภาคหลวงประมาณวันละ 2.5 ล้านบาท และทำให้การพัฒนาปิโตรเลียมมาใช้ต้องล่าช้าออกไป ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องทางด้านการจัดหาพลังงานในอนาคตต่อไป เพื่อแก้ไขปัญหาต่อไป เห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาในระหว่างที่รอการพิจารณาตัดสินของศาลปกครองในประเด็นดังกล่าวต่อไป

มติคณะกรรมการ เห็นสมควรยืนตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 6/2558 เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2558 ที่ใช้ชะลอการพิจารณา เรื่อง การให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อทำเหมืองแร่ไว้อ่อน จนกว่าจะมีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ในประเด็น เรื่อง อำนาจในการออกระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 และให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตามความเห็นของประธานกรรมการในเรื่องการกำหนดนโยบายและทิศทางในระยะยาวเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ที่ดินและให้ประสานงานกรมป่าไม้ เรื่อง การกันพื้นที่คืนกรมป่าไม้ต่อไป

การประชุมครั้งที่ 4/2559 เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2559

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.2 ขออนุมัติปรับปรุงแก้ไขคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ 2/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการร่างปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายปฏิรูปที่ดิน

ตามที่คณะกรรมการได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายปฏิรูปที่ดิน (คำสั่งคณะกรรมการ ที่ 2/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สัณ วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2557) เพื่อทำหน้าที่พิจารณาการร่าง แก้ไข หรือปรับปรุงพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการ เป็นประธาน รองเลขาธิการ ส.ป.ก. (นางเปรมจิต สังขพงษ์) เป็นรองประธาน ร่วมด้วย ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนเกษตรกรในคณะกรรมการและมีสำนักกฎหมาย ส.ป.ก. เป็นฝ่ายเลขานุการ รวมคณะกรรมการทั้งสิ้นจำนวน 20 คน ซึ่งได้ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แล้วเสร็จ และคณะกรรมการได้พิจารณาเห็นชอบแล้ว ในการประชุม ครั้งที่ 3/2558 เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2558 ปัจจุบันอยู่ระหว่างรอนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ส.ป.ก. เห็นควรปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการให้ครอบคลุมถึงการพิจารณาการร่าง ปรับปรุง และแก้ไขอนุบัญญัติตามร่างพระราชบัญญัติ ประกอบกับปัจจุบันคณะกรรมการบางท่านได้เกษียณอายุราชการ

ไปแล้ว บางท่านกำลังจะเกษียณอายุราชการ ในวันที่ 30 กันยายน 2559 และบางท่านจะครบกำหนดวาระการเป็นกรรมการในคณะกรรมการ เช่น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนเกษตรกร จึงเห็นควรปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการดังกล่าวด้วย

มติคณะกรรมการ อนุมัติปรับปรุงคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 2/2557 เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร เป็น คำสั่งคณะกรรมการ ที่ 2/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการร่าง ปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายปฏิรูปที่ดิน โดยมีคณะกรรมการและอำนาจหน้าที่ตามร่างคำสั่งที่แนบในวาระประชุม

เรื่องที่ 3.3 ขออนุมัติหลักการใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร เพื่อใช้จ่ายตามโครงการพัฒนาแปลงที่ดินที่ได้จากการยึดพื้นที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559

การพัฒนาพื้นที่ในแปลงที่ดินที่ได้จากการยึดคืนพื้นที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559 เรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้มีความพร้อมในการทำการเกษตรก่อนที่จะจัดสรรให้เกษตรกร เป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) และ ส.ป.ก. พิจารณาแล้วในกรณีที่ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาแปลงที่ดินที่ได้จากการยึดคืนพื้นที่ดังกล่าวไม่ได้รับการสนับสนุนจากเงินงบประมาณปกติ เนื่องจากเป็นโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเห็นควรขอหลักการให้ใช้จ่ายจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ซึ่งเป็นไปตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการใช้จ่ายเงิน การเบิกจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร พ.ศ. 2550 และ ออก.คก. ในการประชุม ครั้งที่ 5/2559 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2559 พิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบหลักการใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร เพื่อใช้จ่ายตามโครงการพัฒนาแปลงที่ดินที่ได้จากการยึดคืนพื้นที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559 เนื้อที่ 111,642 ไร่ ราคางาน 8,600 บาทต่อไร่ วงเงินทั้งสิ้น 960,121,200 บาท และให้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติต่อไป

มติคณะกรรมการ โครงการดังกล่าวเป็นกรณีเร่งด่วนที่ ส.ป.ก. มิได้นำเสนอของบประมาณ ในปี 2560 แต่เนื่องจากการดำเนินงานตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงอนุมัติหลักการใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการพัฒนาแปลงที่ดินที่ได้จากการยึดคืนพื้นที่ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559 ระยะเวลา 1 ปี วงเงินทั้งสิ้น 960,121,200 บาท

การประชุมครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2560

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัตินำที่ดินรกร้างว่างเปล่าพื้นที่ตำบลณรงค์ อำเภอสรีนคร จังหวัดสุรินทร์ เนื้อที่ประมาณ 3,347-2-29 ไร่ มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

จังหวัดสุรินทร์ได้มีหนังสือขอให้ ส.ป.ก. พิจารณานำพื้นที่รกร้างว่างเปล่า มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน เนื่องจากตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการจัดตั้ง บ้านรัฐราษฎร์พัฒนา หมู่ที่ 6 ตำบลณรงค์ อำเภอสรีนคร จังหวัดสุรินทร์ เมื่อปี 2521 เพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่หมู่บ้านอื่น ๆ โดยได้อพยพราษฎรจากหมู่บ้านต่าง ๆ หลายหมู่บ้าน มาอยู่รวมกัน และได้จัดสรรที่ดินให้เป็นที่อยู่อาศัย รายละ 1 ไร่ ที่ทำกิน จำนวน 14 ไร่ ปัจจุบันราษฎรได้รับความเดือดร้อนต้องการเอกสารสิทธิในที่ดิน จังหวัดสุรินทร์ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการออกเอกสารสิทธิในที่ดินในพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนให้กับราษฎร ซึ่งคณะกรรมการมีมติเป็นเอกฉันท์ให้นำที่ดินบริเวณดังกล่าว มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน และ ส.ป.ก.สุรินทร์ ได้รวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง นำเสนอ คปจ.สุรินทร์ และที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้นำที่ดินบริเวณดังกล่าว มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า บ้านรัฐราษฎร์พัฒนา มีเนื้อที่ประมาณ 3,347-2-29 ไร่ ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีหน่วยงานราชการใดดูแลรับผิดชอบ ไม่ใช่ทรัพย์สินสำหรับพลเมือง ใช้ร่วมกัน เป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า และยังไม่เคยออกเอกสารสิทธิใด ๆ มีความประสงค์ จะเข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดิน และพื้นที่ดังกล่าวมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูป ที่ดินครอบคลุมทั้งอำเภอสรีนครอยู่แล้ว ส.ป.ก. สามารถดำเนินการจัดที่ดินได้ตามระเบียบ หลักเกณฑ์ของคณะกรรมการ

มติคณะกรรมการ เห็นชอบในหลักการให้นำที่ดินรกร้างว่างเปล่า พื้นที่บ้านรัฐราษฎร์พัฒนา หมู่ที่ 6 ตำบลณรงค์ อำเภอสรีนคร จังหวัดสุรินทร์ เนื้อที่ประมาณ 3,347-2-29 ไร่ มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยให้จังหวัด และ ส.ป.ก.จังหวัด ร่วมดำเนินการจัดทำ ประชาคมให้ถูกต้องก่อนดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

เรื่องที่ 3.2 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ทุ่งแหลมแค ตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล เนื้อที่ประมาณ 3,129 ไร่

จังหวัดสตูล ได้มีหนังสือที่ สต 0011/3448 ลงวันที่ 23 เมษายน 2553 ขอให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ทุ่งแหลมแค ตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล ซึ่ง อบต.กำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล และ คปจ.สตูล พิจารณาแล้วมีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่าที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวพลเมือง เลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว และเห็นควรนำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดิน เนื่องจาก

ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งแหลมแค มีราษฎรเข้าครอบครองที่ดินประกอบอาชีพเกษตรกรรม และปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่อาศัยเป็นการถาวรเต็มพื้นที่ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมปลูกยางพารา และปาล์มน้ำมัน ปัจจุบันไม่มีสภาพเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน ทั้งนี้ อบต.กำแพง อำเภอละงู และจังหวัดสตูล มีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่าพลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว และเห็นควรให้นำมาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งเป็นไปตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2541 เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2541 และ ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่าสภาพพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการปฏิรูปที่ดินจึงเห็นควรนำที่สาธารณประโยชน์ทุ่งแหลมแคมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

1. พื้นที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินป่าควนทั้ง และป่าเขาขาว (Zone E) ที่กรมป่าไม้ส่งมอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินและมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2540 เนื้อที่ประมาณ 883 ไร่
2. พื้นที่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าควนทั้ง และป่าเขาขาว ที่ยังไม่ประกาศให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เนื้อที่ประมาณ 2,246 ไร่

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ทุ่งแหลมแคที่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว เนื้อที่ประมาณ 3,129 ไร่ ในท้องที่ตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามแนวทางที่ ส.ป.ก. เสนอ

เรื่องที่ 3.3 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลกุดตาไ้ ตำบลนามะเขือ ตำบลปลาปาก ตำบลโคกสูง อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 108-3-90 ไร่

ตามที่ได้มีผู้เสนอขายที่ดินในท้องที่ตำบลกุดตาไ้ ตำบลนามะเขือ ตำบลปลาปาก ตำบลโคกสูง อำเภอปลาปาก จำนวน 8 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 166-1-33 ไร่ คณะอนุกรรมการจัดซื้อที่ดินเอกชนเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดนครพนม พิจารณาแล้วเห็นว่า สภาพที่ดินและราคาที่ดินมีความเหมาะสมที่จะจัดซื้อจำนวน 6 แปลง เนื้อที่ 108-3-90 ไร่ รวมวงเงินทั้งสิ้น 6,670,458.00 บาท ราคาที่ดินต่อไร่ ไม่เกินกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ และ คปจ.นครพนม ครั้งที่ 2/2558 วันที่ 24 กันยายน 2558 ได้มีมติเห็นชอบและอนุมัติวงเงินในการจัดซื้อที่ดิน จำนวน 6 แปลง ดังกล่าวแล้ว ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การพิจารณาความเหมาะสมของสภาพที่ดิน การต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่ คปท.นครพนม เห็นชอบการจัดซื้อที่ดินและอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่ ตำบลกุดตาไก้ ตำบลนามะเขือ ตำบลปลาปาก ตำบลโคกสูง อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม จำนวน 6 แปลง เนื้อที่ 108-3-90 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน

เรื่องที่ 3.4 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลนาจัว ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า ตำบลกุดตาไก้ ตำบลปลาปาก อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 130-1-28 ไร่

ตามที่ได้มีผู้เสนอขายที่ดินในท้องที่ตำบลนาจัว ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า ตำบลกุดตาไก้ ตำบลปลาปาก อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ซึ่งคณะอนุกรรมการ จัดซื้อที่ดินเอกชนเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร จังหวัดนครพนม และ คปท.นครพนม ครั้งที่ 2/2559 เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2559 พิจารณาแล้วเห็นว่า สภาพที่ดินและราคาที่ดินมีความเหมาะสมที่จะจัดซื้อ และได้มีมติเห็นชอบ และอนุมัติวงเงินในการจัดซื้อที่ดินแล้ว จำนวน 10 แปลง รวมเนื้อที่ 130-1-28 ไร่ รวมวงเงินทั้งสิ้น 7,847,428.60 บาท ราคาที่ดินต่อไร่ไม่เกินกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของราคา ประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ การพิจารณาเห็นชอบการจัดซื้อที่ดินและอนุมัติราคาที่ดิน เป็นอำนาจของ คปท.นครพนม ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการและขั้นตอน ตั้งแต่การจัดหาที่ดินการพิจารณาความเหมาะสมของสภาพที่ดิน การต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนด

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ที่ คปท.นครพนม เห็นชอบการจัดซื้อที่ดินและอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่ ตำบลนาจัว ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า ตำบลกุดตาไก้ ตำบลปลาปาก อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม จำนวน 10 แปลง รวมเนื้อที่ 130-1-28 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อ ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

การประชุมครั้งที่ 2/2560 วันที่ 5 เมษายน 2560

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัติปรับปรุงรายละเอียดการใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการพัฒนาแปลงที่ดินที่ได้จากการยึดคืนพื้นที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559 ตามที่คณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2559 เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2559 ได้มีมติอนุมัติหลักการไว้แล้ว

ส.ป.ก. เห็นสมควรขยายเป้าหมายพื้นที่การพัฒนาแปลงที่ดิน โดยใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ที่ได้จากการยึดคืนตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559 ทั้ง 3 กรณี ในแปลงที่ดินที่มีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 100 ไร่ ขึ้นไป ในวงเงินที่อนุมัติหลักการไว้เดิม ทั้งนี้ หากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ส.ป.ก. ยึดคืนพื้นที่ได้เพิ่มเติม ในการพัฒนาพื้นที่ ส.ป.ก. ขอใช้วงเงินที่ได้รับอนุมัติหลักการดังกล่าวด้วยและสำหรับราคางานต่อหน่วย (Unit Cost) ในการพัฒนาแปลงที่ดินให้สามารถจ่ายกันได้ทุกกิจกรรม และต้องไม่เกินราคาราคามาตรฐานของสำนักงบประมาณ

ในการประชุม อกก.คท. ครั้งที่ 3/2560 เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2560 พิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบตามที่ ส.ป.ก. เสนอ และให้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติต่อไป ดังนี้

1. เห็นชอบปรับปรุงรายละเอียดการใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการพัฒนาแปลงที่ดินที่ได้จากการยึดคืนพื้นที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559 วงเงิน 960,121,200 บาท ในแปลงที่ดินที่มีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 100 ไร่ ขึ้นไป ในพื้นที่เป้าหมายยึดคืนทั้ง 3 กรณี ทั้งนี้ หากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ส.ป.ก. ยึดคืนพื้นที่ได้เพิ่มเติมในการพัฒนาพื้นที่ ส.ป.ก. ขอใช้วงเงินที่ได้รับอนุมัติหลักการดังกล่าวด้วย

2. เห็นชอบราคางานต่อหน่วย (Unit Cost) ในการพัฒนาแปลงที่ดินตามโครงการพัฒนาแปลงที่ดินที่ได้จากการยึดคืนพื้นที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ให้สามารถจ่ายกันได้ทุกกิจกรรม แต่ต้องไม่เกินราคาราคามาตรฐานสำนักงบประมาณ

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติปรับปรุงรายละเอียดการใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการพัฒนาแปลงที่ดินที่ได้จากการยึดคืนพื้นที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559 วงเงิน 960,121,200 บาท ในแปลงที่ดินที่มีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 100 ไร่ ขึ้นไป ในพื้นที่เป้าหมายยึดคืนทั้ง 3 กรณี ทั้งนี้ หากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ส.ป.ก. ยึดคืนพื้นที่ได้เพิ่มเติม ในการพัฒนาพื้นที่ ส.ป.ก. ขอใช้วงเงินที่ได้รับอนุมัติหลักการดังกล่าวด้วย

2. อนุมัติราคางานต่อหน่วย (Unit Cost) ในการพัฒนาแปลงที่ดินตามโครงการพัฒนาแปลงที่ดินที่ได้จากการยึดคืนพื้นที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559 ให้สามารถถัวจ่ายกันได้ทุกกิจกรรม แต่ต้องไม่เกินราคารามาตรฐานสำนักงานประมาณ

เรื่องที่ 3.2 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่สาธารณประโยชน์ที่เลี้ยงสัตว์สันทรายมาน (บางส่วน) ตำบลแม่กา อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา เนื้อที่ประมาณ 19-0-05 ไร่

ส.ป.ก. ได้ตรวจสอบข้อมูลพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์แปลง “ที่เลี้ยงสัตว์สันทรายมาน” (บางส่วน) เนื้อที่ประมาณ 19-0-05 ไร่ ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลแม่กา อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ปรากฏว่าที่สาธารณประโยชน์แปลง “ที่เลี้ยงสัตว์สันทรายมาน” ทับซ้อนอยู่ในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินป่าแม่ดำ (E) ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 125 ตอนที่ 110 ก วันที่ 16 ตุลาคม 2551 โดยสภาเทศบาลตำบลแม่กา อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา และ คปจ.พะเยา มีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่า พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว สมควรให้ ส.ป.ก. นำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้นำที่สาธารณประโยชน์แปลง “ที่เลี้ยงสัตว์สันทรายมาน” (บางส่วน) เนื้อที่ประมาณ 19-0-05 ไร่ ตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลแม่กา อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ที่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้วตามความเห็นของสภาเทศบาลอำเภอ และจังหวัด มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน และให้ ส.ป.ก. ศึกษาแนวทางเกี่ยวกับการนำที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และแจ้งให้ ส.ป.ก.จังหวัดรับทราบ เพื่อจะได้ปฏิบัติให้เป็นแนวทางเดียวกันต่อไป

เรื่องที่ 3.3 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลรือเสาะออก อำเภอรือเสาะ ตำบลบางปอ อำเภอเมืองนราธิวาส และตำบลชงญอ ตำบลช้างเผือก ตำบลละแนะ อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 1,194-1-11.90 ไร่

การประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2559 เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2559 มีมติอนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ 2560 จำนวน 1,060 ล้านบาท เป็นรายจ่ายหมุนเวียนในการจัดซื้อที่ดิน เพื่อนำมาจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน หรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพและเกษตรกรตามโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ได้เข้าทำกินโดยการเช่าหรือเช่าซื้อ และ ส.ป.ก.นราธิวาส ได้มีประกาศให้ผู้ประสงค์จะขายที่ดินที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

ตามประมวลกฎหมายที่ดินให้ ส.ป.ก. ยื่นความจำนงเสนอขายที่ดินกับ ส.ป.ก.นราธิวาส โดยมีเจ้าของที่ดินเสนอขายที่ดินให้ ส.ป.ก. จำนวน 27 แปลง เนื้อที่รวม 1,194-1-11.90 ไร่ ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาที่ดินการพิจารณาความเหมาะสมของสภาพที่ดิน การต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่เนื่องจากที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้ออยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน และพื้นที่บางส่วนอยู่ในตำบลชงญอ อำเภोजะแนะ จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อจำนวน 27 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 1,194-1-11.90 ไร่ ในท้องที่ตำบลหรือเสาออก อำเภอหรือเสา ตำบลบางปอ อำเภอเมืองนราธิวาส และตำบลชงญอ ตำบลจะแนะ ตำบลช้างเผือก อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ในท้องที่ตำบลหรือเสาออก อำเภอหรือเสา ตำบลบางปอ อำเภอเมืองนราธิวาส และตำบลชงญอ ตำบลช้างเผือก ตำบลจะแนะ อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 27 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 1,194-1-11.90 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน และให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการทั้งหมดไปดำเนินการต่อไปด้วย

เรื่องที่ 3.4 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลบูโยะ และตำบลมูโนะ อำเภอสุไหงโก - ลก จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกร ผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 546-3-06 ไร่

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2559 เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2559 มีมติอนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ 2560 จำนวน 1,060 ล้านบาท เป็นรายจ่ายหมุนเวียนในการจัดซื้อที่ดินเพื่อนำมาจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน หรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพและเกษตรกรตามโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ได้เข้าทำกินโดยการเช่าหรือเช่าซื้อ ส.ป.ก.นราธิวาส ได้มีประกาศให้ผู้ประสงค์จะขายที่ดินที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินให้ ส.ป.ก. ยื่นความจำนงเสนอขายที่ดินกับ ส.ป.ก.นราธิวาส ปรากฏว่า มีผู้เสนอขายที่ดินให้ ส.ป.ก.นราธิวาส ในท้องที่ตำบลบูโยะ และตำบลมูโนะ อำเภอสุไหงโก - ลก จังหวัดนราธิวาส จำนวน 2 ราย 40 แปลง เนื้อที่รวม 546-3-06 ไร่ ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การพิจารณา

ความเหมาะสมของสภาพที่ดิน การต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่เนื่องจากที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้ออยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน และพื้นที่บางส่วนอยู่ในตำบลมโนะด้วย จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ จำนวน 40 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 546-3-06 ไร่ ในท้องที่ตำบลบุโยะ และตำบลมโนะ อำเภอสุโขทัย - ลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ ขอนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่ คปจ.นครพนม เห็นชอบการจัดซื้อที่ดินและอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ในท้องที่ตำบลนางัว ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า ตำบลกุดไกร้ ตำบลปลาปาก อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม จำนวน 10 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 130-1-28 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตปฏิรูปที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

เรื่องที่ 3.5 ขอนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลตันหยงมัส อำเภอกระแจะ จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 157-0-62.9 ไร่

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2559 เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2559 มีมติอนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ 2560 จำนวน 1,060 ล้านบาท เป็นรายจ่ายหมุนเวียนในการจัดซื้อที่ดินเพื่อนำมาจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน หรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ และเกษตรกรตามโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ได้เข้าทำกินโดยการเช่าหรือเช่าซื้อ ส.ป.ก.นราธิวาส ได้มีประกาศให้ผู้ที่มีประสงค์จะขายที่ดินมีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ ส.ป.ก. ยื่นความจำนงเสนอขายที่ดินกับ ส.ป.ก.นราธิวาส ปรากฏว่า มีผู้เสนอขายที่ดินให้ ส.ป.ก.นราธิวาส จำนวน 23 ราย 27 แปลง เนื้อที่รวมประมาณ 157-0-62.9 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 9 ตำบลตันหยงมัส อำเภอกระแจะ จังหวัดนราธิวาส ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การพิจารณาความเหมาะสมของสภาพที่ดิน การต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่เนื่องจากที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้ออยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอ คปก. เพื่อขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ จำนวน 27 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 157-0-62.9 ไร่

ในท้องที่ตำบลตันหยงมัส อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ที่ คปท.นราธิวาส เห็นชอบการจัดซื้อที่ดินและอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ในท้องที่ตำบลตันหยงมัส อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 23 ราย 27 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 157-0-62.9 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็น พระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินและให้ฝ่าย เลขาธิการนำความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการในวาระเรื่องที่ 3.3 ดำเนินการ ต่อไปด้วย

การประชุมครั้งที่ 3/2560 วันที่ 29 พฤษภาคม 2560

-

การประชุมครั้งที่ 4/2560 วันที่ 20 กันยายน 2560

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.3 ขอความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปี 2561 - 2564 และแผนปฏิบัติการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีบัญชี 2561

ส.ป.ก. ได้แปลงแผนยุทธศาสตร์กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไปสู่การปฏิบัติ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีบัญชี 2561 โดยได้ปรับปรุงช่วงระยะเวลาตามข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการ เรียบร้อยแล้ว เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน

คณะกรรมการมีความเห็นและข้อสังเกตว่าตามที่กองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมได้จัดทำ SWOT Analysis ซึ่งมีการวิเคราะห์จุดอ่อนมาอย่างละเอียด เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องที่สามารถแก้ไขได้ เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับบุคคล ขาดประสบการณ์ เครื่องมือไม่ทันสมัย หากไม่ได้รับการแก้ไขการจะนำไปสู่การทำงาน ที่มีประสิทธิภาพตามวิสัยทัศน์คงเป็นไปได้ยาก เนื่องจากกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมมีเป้าหมายเป็นทุนหมุนเวียนชั้นนำ สนับสนุนการปฏิรูปที่ดิน สร้างความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ไทยแลนด์ 4.0 จึงควรเน้น ปรับปรุงในประเด็นที่เป็นจุดอ่อน

- มติคณะกรรมการ**
1. เห็นชอบแผนยุทธศาสตร์กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปี 2561 - 2564
 2. เห็นชอบแผนปฏิบัติการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีบัญชี 2561
- ทั้งนี้ ให้ฝ่ายเลขานุการนำข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ไปปรับปรุงแก้ไขรายละเอียด และนำมาชี้แจงในการประชุมครั้งต่อไป

การประชุมครั้งที่ 5/2560 เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2560

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.2 ร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ.

ส.ป.ก. ได้เสนอร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. เพื่อให้เป็นไปตามข้อ 1 วรรคสาม แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 31/2560 และคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ในการประชุม ครั้งที่ 3/2560 เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 28 กันยายน 2560 ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาหลักการตามร่างระเบียบควบคู่ไปกับร่างกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามข้อ 1 วรรคสอง แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 31/2560 และมีมติเห็นชอบร่างระเบียบโดยให้ถือว่ามติในการประชุมครั้งนี้เป็นการรับรองรายงานการประชุม โดยไม่ต้องนำเสนอให้คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบรับรองอีกครั้ง สำหรับร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. มีหลักการและสาระสำคัญ ดังนี้

1. ให้ผู้ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตיעוואהหรือชดเชยเกษตรกรและแสดงหลักฐานการดำเนินการดังกล่าว วางหลักประกัน และรับมอบหนังสือยินยอมหรืออนุญาต กับ ส.ป.ก. ภายใน 30 วัน นับแต่ได้รับแจ้งมติ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอื่น อาจขอขยายระยะเวลาต่อเลขาธิการ ส.ป.ก. ได้แต่รวมแล้วต้องไม่เกิน 60 วัน นับแต่ได้รับแจ้งมติ

2. การวางหลักประกันให้วางเป็นจำนวนเงินเท่ากับมูลค่าของค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามแผนการจัดทำกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมหรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามแผนการฟื้นฟูที่ดินแล้วแต่อย่างใดสูงกว่า ทั้งนี้ จำนวนเงินหลักประกันที่วางต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งแสนบาทแต่ไม่จำเป็นต้องวางหลักประกันเกินกว่าห้าล้านบาท

3. ผู้ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตมีหน้าที่ใช้ที่ดินเพื่อกิจการตามที่ได้รับ ความยินยอมหรืออนุญาตและปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังนี้

3.1 ยื่นยาหรือขอจดทะเบียนเกษตรกร วางหลักประกัน และรับมอบหนังสือยินยอมหรืออนุญาต

3.2 ชำระค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดิน

3.3 ปฏิบัติหน้าที่ที่กฎหมายอื่นหรือหน่วยงานของรัฐผู้มีอำนาจกำกับดูแลกิจการตามที่ได้รับ ความยินยอมหรืออนุญาตนั้นกำหนด

3.4 เข้าใช้ที่ดินภายในขอบเขตวัตถุประสงค์ และแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่คณะกรรมการมีมติอนุญาต ภายใน 180 วัน นับแต่ได้รับหนังสือยินยอมหรืออนุญาต

3.5 ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดในแผนการจัดทำกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และแผนการฟื้นฟูที่ดินตามที่คณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว

3.6 ห้ามมิให้เช่าช่วงหรือโอนสิทธิการใช้ที่ดินตามหนังสือยินยอมหรืออนุญาต

3.7 ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบสภาพพื้นที่สิ่งปลูกสร้างและการดำเนินกิจการ

3.8 ดำเนินกิจการและดูแลบำรุงรักษาสิ่งปลูกสร้างให้อยู่ในสภาพดี และปลอดภัยเสมอ ไม่ปล่อยให้ชำรุดทรุดโทรมหรือก่อกมลภาวะอันจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่นและสภาพแวดล้อมข้างเคียง

3.9 ปฏิบัติตามมติคณะกรรมการ

3.10 ยินยอมให้ ส.ป.ก. หักหลักประกันมาใช้เพื่อทดแทนค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ค้างชำระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามข้อ 3.5 ที่ผู้ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตไม่ปฏิบัติหรือค่าเสียหายอื่นใดอันเนื่องจากการฝ่าฝืนหน้าที่ตามที่กำหนดในระเบียบนี้ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามที่ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตหรือผู้ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตฝ่าฝืนต่อหน้าที่หรือเงื่อนไขที่กำหนดและไม่ปฏิบัติตามหนังสือเตือนจาก ส.ป.ก.จังหวัด ให้ความยินยอมหรืออนุญาตสิ้นผลทันทีที่มีเหตุนี้

4. เมื่อได้รับรายงานผลการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินจาก ส.ป.ก.จังหวัด หากการให้ความยินยอมหรืออนุญาตสิ้นผลลงตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการใช้ที่ดินที่กำหนดในระเบียบนี้ ให้ ส.ป.ก. เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการภายใน 30 วัน นับแต่ได้รับรายงานเพื่อทราบการสิ้นผลของการให้ความยินยอมหรืออนุญาตนั้น และให้ ส.ป.ก. แจ้งการสิ้นผลไปยังผู้ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตเพื่อรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างทำให้ดินให้กลับสู่สภาพเดิมและออกจากที่ดิน

5. ผู้ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตมีสิทธิขอคืนหลักประกันตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

5.1 ผู้ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตที่ได้ดำเนินการตามแผนการจัดทำกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมและแผนการฟื้นฟูที่ดินเกินกว่ากึ่งหนึ่งของหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามแผนทั้งสองฉบับและเหลือระยะเวลาตามหนังสือยินยอมหรืออนุญาตไม่เกินหนึ่งปีให้คืนหลักประกันได้ไม่เกินร้อยละห้าสิบของวงเงินประกันคงเหลือทั้งหมด

5.2 ผู้ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตเพื่อกิจการโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ในลักษณะถาวรที่ได้ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างตามแผนของกิจการและดำเนินการตามแผนการจัดทำกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเสร็จสิ้นแล้ว ให้คืนหลักประกันคงเหลือได้เต็มจำนวน

6. การคืนหลักประกันภายหลังความยินยอมหรืออนุญาตสิ้นผลลงผู้ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตต้องรับผิดชอบหนี้ส่วนที่ขาดหากการนำเงินจากหลักประกันมาใช้เพื่อทดแทนไม่ครอบคลุมจำนวนหนี้ทั้งหมด ในกรณีที่ไม่มีหนี้ค้างชำระให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมคืนหลักประกันส่วนที่เหลือแก่ผู้ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตนั้น

7. หลักเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้พิจารณาตามวัตถุประสงค์และลักษณะการใช้ที่ดินตามแผนผังที่คณะกรรมการให้ความยินยอมหรืออนุญาต ดังนี้

7.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินที่เกษตรกรยังสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นเพื่อประกอบเกษตรกรรมได้อันเป็นการรอนสิทธิของเกษตรกร ให้เรียกเก็บครั้งเดียวเท่ากับอัตราร้อยละห้าของราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินของกรมธนารักษ์คูณด้วยเนื้อที่และระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต

7.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินที่เกษตรกรไม่สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นเพื่อประกอบเกษตรกรรม ให้เรียกเก็บครั้งเดียวเท่ากับอัตราตามบัญชีที่แนบท้ายคูณด้วยเนื้อที่และระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต ทั้งนี้ บัญชีที่แนบท้ายได้กำหนดอัตราเหมาจ่ายเป็นขั้นบันได โดยกำหนดอัตราเริ่มต้นเป็นเงิน 40,000 บาท/ไร่/ปี และปรับปรุงราคาในรอบ 3 - 4 ปี โดยให้อัตราค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 9 - 12 ของอัตราสุดท้าย

(เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3 ต่อปี) โดย ส.ป.ก. อาจเสนอคณะกรรมการทบทวนบัญชีอัตราค่าตอบแทนดังกล่าวได้ทุกรอบสิบปี

7.3 การใช้ที่ดินเพื่อกิจการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ซึ่งได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินอย่างถาวร ให้เรียกเก็บครั้งเดียวเท่ากับราคาที่ดินหรือราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินของกรมธนารักษ์ แล้วแต่อย่างใดสูงกว่าคุณค่าด้วยเนื้อที่ที่ได้รับอนุญาต

8. ค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีระยะเวลาดำเนินกิจการตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป อาจแบ่งงวดชำระเป็นรายปีได้ไม่เกินกว่าห้างวด แต่ต้องชำระงวดแรกก่อนรับมอบหนังสือยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน

9. กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบ ให้เสนอคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยต่อไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. และเห็นชอบให้ปรับแก้ไขข้อความเรื่องราคาที่ดินตามที่ฝ่ายเลขานุการได้เสนอความเห็น

เรื่องที่ 3.5 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลปะลัฏ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครพนม ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 20-2-56.90 ไร่

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2560 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2560 มีมติอนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 660 ล้านบาท เป็นรายจ่ายหมุนเวียนในการจัดซื้อที่ดินเพื่อนำมาจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน หรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ และเกษตรกรตามโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ได้เข้าทำกินโดยการเช่าหรือเช่าซื้อ และ ส.ป.ก.นครพนม ได้มีประกาศเรื่อง การจัดซื้อที่ดินที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในท้องที่จังหวัดนครพนม โดย นางอมราวดี หงส์สิทธิ ได้เสนอขายที่ดินในท้องที่ตำบลปะลัฏ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครพนม ซึ่งคณะอนุกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของการจัดซื้อที่ดินเอกชน อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครพนม โดยผ่าน คปจ.นครพนม ในการประชุม ครั้งที่ 2/2560 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2560 ได้มีมติเห็นชอบการจัดซื้อที่ดินและอนุมัติราคาที่ดินในท้องที่ตำบลปะลัฏ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครพนม จำนวน 2 แปลงโฉนดที่ดินเลขที่ 358 เนื้อที่ 3-3-18 ไร่ และเลขที่ 359 เนื้อที่ 16-3-38.90 ไร่ เนื้อที่รวม 20-2-56.90 ไร่ ราคาไร่ละ 96,888.66 บาท รวม 2,000,000 บาท

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การพิจารณาความเหมาะสมของสภาพที่ดิน การต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่เนื่องจากที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้ออยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ในท้องที่ตำบลปะลูลู อำเภอสุนทรารมย์ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 2 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 20-2-56.90 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน และประธานกรรมการมอบหมายให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (นางสาวลดาวัลย์ คำภา) กรมส่งเสริมการเกษตร และ ส.ป.ก. ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมทั้งหมดถึงแนวโน้มของการจัดสรรที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ในประเด็นจำนวนเนื้อที่ที่จะจัดสรรว่าควรจะเป็นเท่าไรจึงจะเหมาะสม รวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับการพัฒนาที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินให้มีความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง โดยจัดส่งข้อมูลให้ประธานกรรมการพิจารณาเบื้องต้นก่อนที่ฝ่ายเลขานุการจะรวบรวมเพื่อจัดทำรายละเอียดนำเสนอคณะกรรมการต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ในท้องที่ตำบลปะลูลู อำเภอสุนทรารมย์ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 2 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 20-2-56.90 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ทั้งนี้ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (นางสาวลดาวัลย์ คำภา) กรมส่งเสริมการเกษตร และ ส.ป.ก. รับไปพิจารณาดำเนินการตามที่ประธานกรรมการได้มอบหมายไว้

เรื่องที่ 3.6 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลจะแนะ อำเภोजะแนะ จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 90-3-59 ไร่

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2560 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2560 มีมติอนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 660 ล้านบาท เป็นรายจ่ายหมุนเวียนในการจัดซื้อที่ดินเพื่อนำมาจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน หรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ และเกษตรกรตามโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ได้เข้าทำกินโดยการเช่าหรือเช่าซื้อ

ส.ป.ก.นราธิวาส ได้มีประกาศเรื่อง การจัดซื้อที่ดินที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ในท้องที่จังหวัดนราธิวาส โดยในท้องที่อำเภอจะแนะ มีผู้มายื่นเสนอขายที่ดิน ให้กับ ส.ป.ก.นราธิวาส 1 ราย จำนวน 4 แปลง คือ นางสาวสายใจ ถิ่นแก้ว ซึ่งเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพียงผู้เดียว เสนอขายที่ดินบางส่วนเนื้อที่รวม 91-1-38 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลจะแนะ อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส เอกสารสิทธิที่ดิน เป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.)

ในการประชุม คปท.นราธิวาส ครั้งที่ 2/2560 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2560 ได้มีมติเห็นชอบการจัดซื้อที่ดินและอนุมัติราคาที่ดิน และ ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาที่ดินการพิจารณาความเหมาะสมของสภาพที่ดิน การต่อราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดิน เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้น ส.ป.ก. จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการ เพื่อขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ที่จะดำเนินการจัดซื้อ จำนวน 4 แปลง เนื้อที่รวมประมาณ 90-3-59 ไร่ วงเงินการจัดซื้อรวม 6,271,927.50 บาท ในท้องที่ตำบลจะแนะ อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ในท้องที่ ตำบลจะแนะ อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 4 แปลง รวมเนื้อที่ ประมาณ 90-3-59 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

เรื่องที่ 3.7 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลจะแนะ อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 201-3-77 ไร่

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2560 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2560 มีมติอนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 660 ล้านบาท เป็นรายจ่ายหมุนเวียนในการจัดซื้อที่ดิน เพื่อนำมาจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินหรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ และเกษตรกรตามโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ได้เข้าทำกินโดยการเช่า หรือเช่าซื้อ ส.ป.ก.นราธิวาส ได้มีประกาศเรื่อง การจัดซื้อที่ดินที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ในท้องที่จังหวัดนราธิวาส โดยในท้องที่อำเภอจะแนะ มีผู้มายื่นเสนอขายที่ดินให้กับ ส.ป.ก.นราธิวาส คือ นายณัฏฐดิน อูมา เป็นผู้รับมอบอำนาจจากนายอนุชิต เจ๊ะเต๊ะ ซึ่งเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพียงผู้เดียว เสนอขายที่ดิน จำนวน 2 แปลง เนื้อที่รวม

201-3-77 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 9 ตำบลจะนะ อำเภोजะนะ จังหวัดนราธิวาส เอกสารสิทธิที่ดินเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของการจัดซื้อที่ดินเอกชนอำเภोजะนะ จังหวัดนราธิวาส คปจ.นราธิวาส พิจารณาแล้วเห็นว่า สภาพที่ดินและราคาที่ดินมีความเหมาะสมที่จะจัดซื้อ และได้มีมติเห็นชอบการจัดซื้อและอนุมัติราคาที่ดินที่จะจัดซื้อ จำนวน 2 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 201-3-77 ไร่ วงเงินการจัดซื้อรวม 12,242,542.75 บาท

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การพิจารณาความเหมาะสมของสภาพที่ดิน การต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดิน เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่เนื่องจากที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้ออยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอ คณะกรรมการเพื่อขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ จำนวน 2 แปลง เนื้อที่รวมประมาณ 201-3-77 ไร่ ในท้องที่ตำบลจะนะ อำเภोजะนะ จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ในท้องที่ตำบลจะนะ อำเภोजะนะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 2 แปลง รวมเนื้อที่ ประมาณ 201-3-77 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

การประชุมครั้งที่ 1/2561 เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 การยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และขออนุมัติแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 1/2555 เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2555 อนุมัติให้ปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการให้กระชับ ชัดเจนรวม 3 คณะ ได้แก่ 1. คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ 2. คณะอนุกรรมการพิจารณาการอนุญาตหรือการให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน และ 3. คณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สันติธิการเข้าทำ ประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ลงนามคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 2/2555 คำสั่งคณะกรรมการ ที่ 3/2555 และคำสั่ง คณะกรรมการ ที่ 4/2555 สั่ง ณ วันที่ 5 กรกฎาคม 2555 เพื่อแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ

ทั้ง 3 คณะแล้วนั้น โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาการอนุญาตหรือการให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินมีหน้าที่พิจารณาให้ใช้ที่ดินนอกเหนือจากกิจการเพื่อการเกษตร กลั่นกรอง วินิจฉัย ให้ข้อมูลพิจารณารายละเอียด และเสนอความเห็นเกี่ยวกับการให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์เพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไปตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 ซึ่งต่อมาศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ อ.311/2560 ให้เพิกถอนระเบียบดังกล่าว เนื่องจากออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อมาได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 31/2560 เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ สั่ง ณ วันที่ 23 มิถุนายน 2560 กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินกรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ด้านพลังงานการใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ จึงต้องปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการให้สอดคล้องกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 31/2560 ประกอบกับกิจการที่ให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ดังกล่าวจำเป็นต้องมีส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นอนุกรรมการด้วย เพื่อตรวจสอบให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์และกลั่นกรองพร้อมเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการทำให้การพิจารณามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 3/2555 สั่ง ณ วันที่ 5 กรกฎาคม 2555 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาการอนุญาตหรือการให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

2. อนุมัติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ตามร่างคำสั่งที่แนบในวาระการประชุม ทั้งนี้ มอบหมายให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายสรเสริญ อัจจุตมานัส) เป็นที่ปรึกษาของคณะอนุกรรมการ โดยไม่ต้องร่วมเป็นอนุกรรมการ และไม่มีสิทธิออกเสียงในการลงมติของคณะอนุกรรมการ

เรื่องที่ 3.4 สรุปผลการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาดินทำกินให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค และขอความเห็นชอบแนวทางการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552 เห็นชอบในหลักการแก้ไขปัญหาดินทำกินของเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบปัญหาและอุปสรรคหลายด้าน ซึ่งได้มีการดำเนินการเพื่อหาแนวทางแก้ไขมาโดยตลอด แต่เนื่องจากปัญหาบางประการไม่สามารถแก้ไขได้ ทำให้การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จ

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้แต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบผลการดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหาดินทำกินให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค และจัดทำรายละเอียด พร้อมทั้งเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาต่อคณะกรรมการ เพื่อเป็นแนวทางตลอดจนแก้ไขปัญหาดังกล่าวในการดำเนินงานต่อไป โดยให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งเสนอประธานกรรมการลงนามต่อไป

การประชุมครั้งที่ 2/2561 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2561

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.1 ขออนุมัติปรับปรุงหลักเกณฑ์การพิจารณาการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

การโอนสิทธิและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ในอำนาจพิจารณาของ คปจ. นั้น มีขั้นตอนการดำเนินงานหลายขั้นตอนทั้งในขั้นตอนของการประชุมยังต้องอาศัยความพร้อมของ คปจ. และงบประมาณเป็นหลัก ด้วยข้อจำกัดดังกล่าว ส.ป.ก.จังหวัด จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรได้ภายในระยะเวลาอันสมควร เพื่อเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ควรให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินดังกล่าว

มติคณะกรรมการ ไม่อนุมัติหลักเกณฑ์การให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาการโอนสิทธิและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยให้คงหลักเกณฑ์เดิมที่ให้คณะกรรมการปฏิรูปจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาการโอนสิทธิและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

เรื่องที่ 4.2 ขออนุมัติหลักการมอบอำนาจให้คณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

คำสั่งคณะกรรมการ ที่ 5/2561 ลงวันที่ 20 เมษายน 2561 เรื่องแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นการยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 3/2555 โดยให้มีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับคณะอนุกรรมการชุดเดิม และได้เพิ่มอำนาจหน้าที่พิจารณากลับกรอง วินิจฉัย ให้ข้อมูล พิจารณารายละเอียด หรือเสนอความเห็นเกี่ยวกับการให้ความยินยอม หรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ ที่ 31/2560 แต่มิได้มอบหมายอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการพิจารณา อนุญาตให้ใช้ที่ดินกรณีที่มีขนาดเนื้อที่เกินกว่าที่กำหนดให้เป็นอำนาจของเลขาธิการ ส.ป.ก. ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาอนุญาตตามระเบียบมีความรวดเร็ว ลดขั้นตอน กระบวนการตัดสินใจและอำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน ผู้ยื่นคำขอใช้ที่ดิน ส.ป.ก. จึงควรมอบอำนาจให้คณะกรรมการพิจารณา การให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินพิจารณาอนุญาต ในส่วนที่เกินอำนาจของเลขาธิการ ส.ป.ก. ด้วย

มติคณะกรรมการ ไม่อนุมัติหลักการมอบอำนาจให้คณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอม หรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินพิจารณาอนุญาตใช้ที่ดินในกรณีที่มี ขนาดเนื้อที่เกินกว่าที่กำหนดให้เป็นอำนาจเลขาธิการ ส.ป.ก. โดยให้คงเป็นอำนาจ ของคณะกรรมการในการพิจารณาอนุญาตการใช้ที่ดินกรณีขนาดเนื้อที่เกินกว่า ที่กำหนดให้เป็นอำนาจของเลขาธิการ ส.ป.ก.

เรื่องที่ 4.5 ขออนุมัติกำหนดหลักเกณฑ์การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บเงินไม่ได้ของเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ส.ป.ก. กำหนดหลักเกณฑ์การประมาณการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ สำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บเงินไม่ได้ของเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อให้ลูกหนี้แต่ละประเภทแสดงมูลค่าที่แท้จริง โดยได้ศึกษาระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติ และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของหน่วยงานของรัฐ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อให้เหมาะสมกับการประมาณการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ของเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและถือปฏิบัติให้เป็นไปตามนัยมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติหลักเกณฑ์การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บ เงินไม่ได้ของเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยให้นำความเห็นชอบ ของประธานกรรมการและกรรมการไปดำเนินการด้วย

เรื่องที่ 4.6 ขออนุมัติโครงสร้างการบริหารงานและกรอบอัตรากำลังของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและอนุมัติเปลี่ยนแปลงการจ้างลูกจ้างชั่วคราวเป็นการจ้างพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2546 มีมติอนุมัติให้ ส.ป.ก. มีโครงการจ้างลูกจ้างชั่วคราวรายเดือนเพื่อช่วยปฏิบัติงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โครงสร้างการบริหารงานบุคคลของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงมีอัตรากำลังลูกจ้างชั่วคราวเพิ่มขึ้นจากโครงสร้างการแบ่งงานภายในของ ส.ป.ก. ตามที่ ก.พ. กำหนด การเปลี่ยนแปลงการจ้างลูกจ้างชั่วคราวเป็นพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นการสร้างความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานช่วยลดปัญหาของหน่วยงานในการสร้างบุคลากรขึ้นทดแทนมีระบบประเมินผลการปฏิบัติงานทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ ให้มีกำหนดระยะเวลาในสัญญาจ้างคราวละไม่เกิน 4 ปี

มติคณะกรรมการ อนุมัติหลักการโครงสร้างการบริหารงานและกรอบอัตรากำลังของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และอนุมัติเปลี่ยนแปลงการจ้างลูกจ้างชั่วคราวเป็นการจ้างพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และมอบฝ่ายเลขานุการดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ ตามความเห็นของประธานกรรมการและกรรมการไปพิจารณาและนำหารือประธานกรรมการต่อไป

เรื่องที่ 4.7 ขออนุมัติหลักการและแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ขนาดเล็กอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

กรณีการศึกษาตัวอย่างของเกษตรกรรุ่นใหม่และเกษตรกรทั่วไป พบว่าการจัดที่ดินขนาดเล็กมีความเป็นไปได้ สามารถอาศัยอยู่ได้ในที่ดินไม่เกิน 3 ไร่ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาพื้นที่ทำการเกษตรในรูปแบบ “โคกหนองนาโมเดล” และโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ 1 ไร่ 1 แสน แต่อย่างไรก็ตามหลักการที่สำคัญคือเรื่องผู้ที่ต้องการจัดที่ดินจะต้องมีความตั้งใจ โดยอาจจะต้องสร้างกรอบหรือแนวทางกำหนดให้จังหวัดดำเนินการรวมทั้งการฝึกอบรมด้วย

มติคณะกรรมการ ให้กรรมการนำเอกสารหลักการและแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ขนาดเล็กอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนที่ได้มีการนำเสนอไปศึกษารายละเอียดก่อนเพื่อให้เข้าใจในแนวทางและหลักการดังกล่าวให้เกิดความรอบคอบ และให้ฝ่ายเลขานุการนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอีกครั้งในที่ประชุมครั้งต่อไป

การประชุมครั้งที่ 3/2561 เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2561

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง

เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัติหลักการและแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ขนาดเล็กอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 5/2560 เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2560 มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาแนวทางเพื่อพัฒนาการดำเนินการปฏิรูปที่ดินในอนาคต และเห็นสมควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นประธานคณะกรรมการและเป็นผู้สรรหาและคัดเลือกคณะกรรมการ โดยมีหน่วยงานภายใน ส.ป.ก. ที่เกี่ยวข้อง เป็นเลขานุการ ต่อมาได้มีคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 1/2561 ลงวันที่ 31 มกราคม 2561 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและคณะกรรมการมอบหมายให้สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ หลักการและแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินขนาดเล็ก (ไม่เกิน 3 ไร่) เพื่อพัฒนาการดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน รวมถึงได้พิจารณาหลักการและแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ขนาดเล็กอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ตลอดจนข้อเสนอเชิงนโยบายในการกำหนดขนาดที่ดินและใช้ประโยชน์ที่ดินขนาดเล็กอย่างยั่งยืนที่ ส.ป.ก. นำเสนอ จำนวน 4 ครั้ง และมีมติเห็นชอบให้นำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติ และจัดพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่ต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติหลักการและแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ขนาดเล็กอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และข้อเสนอเชิงนโยบายในการกำหนดขนาดที่ดินและใช้ประโยชน์ที่ดินขนาดเล็กอย่างยั่งยืน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.3 ขอความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2561 - 2564 (ทบทวน) และแผนปฏิบัติการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีบัญชี 2562

การดำเนินงานเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีกรอบทิศทางชัดเจน และเป็นไปตามกรอบหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมุนเวียน ประจำปีบัญชี 2561 ตัวชี้วัดที่ 4 การบริหารทุนหมุนเวียน ตัวชี้วัด 4.1 บทบาทคณะกรรมการทุนหมุนเวียน วัดระดับความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลของคณะกรรมการทุนหมุนเวียน จากประเด็นหลักที่สำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์กองทุนการปฏิรูปที่ดิน

เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2561 - 2564 (ทบทวน) และแผนปฏิบัติการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีบัญชี 2562 พร้อมให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

- มติคณะกรรมการ**
1. เห็นชอบแผนยุทธศาสตร์กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2561 - 2564 (ทบทวน)
 2. เห็นชอบแผนปฏิบัติการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีบัญชี 2562

วาระจร กรณีบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่อก่อสร้างสถานีเพิ่มความดันก๊าซธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามกฎหมายกระทรวง และ ส.ป.ก. ขออนุมัติให้ ส.ป.ก. เป็นผู้กำหนดแบบ ขั้นตอน ตลอดจนเงื่อนไขในการยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ที่ดินตามความเหมาะสมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ตามกฎหมายกระทรวง และระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และขออนุมัติให้เลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นผู้ลงนามในแบบและหนังสือแจ้งผู้ขอความยินยอมหรืออนุญาต

เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2561 บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ยื่นคำขอใช้ที่ดินพร้อมเอกสารหลักฐาน ณ ส.ป.ก. เพื่อสร้างสถานีเพิ่มความดันก๊าซธรรมชาติตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 ให้ไว้ ณ วันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2560 (กฎกระทรวง) ตาม ข้อ 2 (1) (ค) (กิจการพลังงานประเภทระบบโครงข่ายพลังงาน) เป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบายพลังงานของประเทศ โดยขอใช้ที่ดินของ ส.ป.ก. โฉนดเลขที่ 44994 เนื้อที่ประมาณ 7-2-27 ไร่ มีกำหนดเวลา 30 ปี และในการประชุมคณะกรรมการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ครั้งที่ 1/2561 เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2561 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้นำคำขอความยินยอมหรืออนุญาตใช้ที่ดินของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แผนงานงบประมาณ กิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และแผนงบประมาณ แผนการฟื้นฟูที่ดินเพื่อการทำเกษตรกรรมเพื่อกำหนดวงเงินหลักประกัน เสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตต่อไป

มติคณะกรรมการ คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าที่ดินบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ที่ขอใช้เพื่อก่อสร้างสถานีเพิ่มความดันก๊าซธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นที่ดินเอกชนที่ ส.ป.ก. จัดซื้อและได้จัดให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในที่ดินโดยการเช่าซื้อ ซึ่งได้ชำระค่าเช่าซื้อที่ดินครบถ้วน และ ส.ป.ก. ได้โอนกรรมสิทธิ์ให้แก่เกษตรกรแล้ว คณะกรรมการจึงไม่มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาต

ให้ใช้ที่ดินเพราะที่ดินดังกล่าวมิใช่ที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มาตามพระราชบัญญัติหรือได้มาโดยประการอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา 36 ทวิ อีกต่อไป ส.ป.ก. จึงไม่มีอำนาจนำมาพิจารณาให้ผู้ใดใช้ประโยชน์เพื่อกิจการเกี่ยวเนื่องหรือสนับสนุนได้ ทั้งไม่สามารถรับโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินกลับมาเพื่อการอนุญาตดังกล่าวได้ เนื่องจากไม่มีการกำหนดกฎกระทรวงตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แต่อย่างใด

การประชุมครั้งที่ 4/2561 เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2561

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง

เรื่องที่ 3.1 แนวทางและขั้นตอนในการพิจารณาการขอใช้ที่ดินของวัดหรือสำนักสงฆ์ในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีเนื้อที่เกินกว่า 15 ไร่

การพิจารณาการขอใช้ที่ดินของวัดหรือสำนักสงฆ์ในเขตปฏิรูปที่ดินกรณีเนื้อที่เกินกว่า 15 ไร่ กำหนดหลักการให้แบ่งที่ดินออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เขตสังฆาวาส และพุทธาวาส ให้ใช้เนื้อที่ตามเหตุผลและความจำเป็น แต่ทั้งนี้ไม่เกินจำนวน 100 ไร่ ส่วนที่ 2 พุทธอุทยาน หรือโครงการตามแผนงานโครงการของผู้ขออนุญาต ให้ ส.ป.ก. วัด สำนักสงฆ์ ชุมชน ดูแลบริหารจัดการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ร่วมกัน เนื้อที่ตามเหตุผลและความจำเป็น แต่ทั้งนี้ไม่เกินจำนวน 1,000 ไร่ ให้มีการจัดทำผังหรือรูปแผนที่ที่กำหนดขอบเขตอย่างชัดเจนและระบุด้วยว่าใช้ประโยชน์อย่างไร กรณีมีการปลูกป่า ต้องระบุว่าเป็นไม้ประเภทหวงห้ามตามกฎหมายป่าไม้ให้ชัดเจน โดยให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตามขั้นตอนปกติ และในกรณีการนำเรื่องเสนอมหาเถรสมาคมพิจารณาให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการควรเป็นเฉพาะกรณีที่มีข้อสงสัย หรือมีประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญและจำเป็น หรือกรณีขอใช้ประโยชน์ในที่ดินเกินกว่าที่กำหนด

มติคณะกรรมการ เห็นชอบแนวทางและขั้นตอนในการพิจารณาการขอใช้ที่ดินของวัดหรือสำนักสงฆ์ในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีเนื้อที่เกินกว่า 15 ไร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของ ส.ป.ก. ต่อไป

การประชุมครั้งที่ 1/2562 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2562

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.4 การปรับปรุงคณะกรรมการประเมินมูลค่าที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2557 ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินมูลค่าที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ และต่อมาได้มีคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 1/2557 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินมูลค่าที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ สั่ง ณ วันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ประกอบด้วยเลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นประธานอนุกรรมการ และอนุกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้อำนวยการสำนักบริหารกองทุน ส.ป.ก. เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ โดยในปัจจุบันมีอนุกรรมการบางท่านเกษียณอายุราชการ ประกอบกับอำนาจหน้าที่ของอนุกรรมการยังไม่ครอบคลุมถึงระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561 ดังนั้น จึงเห็นควรยกเลิกคำสั่ง ที่ 1/2557 สั่ง ณ วันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 เพื่อให้การดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินและค่าเช่าตามสัญญาเช่าที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ขึ้นใหม่ ปรับปรุงและเพิ่มเติมองค์ประกอบอนุกรรมการชุดใหม่และเพิ่มอำนาจหน้าที่ของอนุกรรมการในการดำเนินการพิจารณาทบทวนหลักเกณฑ์การพิจารณากำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561

มติคณะกรรมการ เห็นชอบให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 1/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินมูลค่าที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ สั่ง ณ วันที่ 6 พฤษภาคม 2557 และอนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินมูลค่าที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ โดยเพิ่มองค์ประกอบจำนวน 3 ราย ได้แก่ 1. ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์) 2. ผู้ทรงคุณวุฒิ (นางสาวลดาวัลย์ คำภา) 3. นายแคล้ว ทองสม

เรื่องที่ 4.6 ขอความเห็นชอบแนวทางการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนของสมาชิกสมาคมทหารผ่านศึกพิการแห่งประเทศไทย รายสืบทารวจเอก อุดมศักดิ์ น้อยโต กับพวก (ผู้ร้อง)

ตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน โดย พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์ ได้ลงพื้นที่ประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2561 เพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินทำกินโครงการทหารผ่านศึกพิการในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก และเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2561 ส.ป.ก.พิษณุโลก ได้จัดประชุม

คณะกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน
อำเภอชาติตระการ ผลการพิจารณากรณีตรวจสอบผู้ถือครองที่ดินในพื้นที่ดังกล่าว ดังนี้

1. ใช้ประโยชน์ด้วยตนเอง 21 ราย 24 แปลง เนื้อที่ 225-1-41 ไร่
2. ไม่ใช้ประโยชน์ด้วยตนเอง 13 ราย 14 แปลง เนื้อที่ 140-0-00 ไร่

ต่อมาเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2561 ผู้ตรวจการแผ่นดิน (พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์)
ได้ประชุมร่วมกับหน่วยงานในจังหวัดพิษณุโลกอีกครั้ง โดยได้เชิญ ส.ป.ก. และกรมป่าไม้
เข้าร่วมประชุมด้วย มีความเห็นให้ดำเนินการ ดังนี้

1. ให้จังหวัดพิษณุโลก โดยรองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก หรือกับผู้ร้อง
พิจารณาต่อรองเงินค่าเสียหายให้มีความเหมาะสมกับมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้น
หรือหากผู้ร้องเปลี่ยนความประสงค์จะรับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินต่อไป ก็สามารถ
กระทำได้ และให้ ส.ป.ก. ดำเนินการหาหรือกระทรวงการคลัง เพื่อหาแนวทางการจ่ายเงิน
ค่าเสียหายให้แก่ผู้ร้อง ซึ่งได้มีการประชุมคณะกรรมการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และ
ราคาของทรัพย์สินค่าชดเชยเสียหายเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ความเสียหาย
โดยรองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกเป็นประธาน มีความเห็นให้จ่ายเงินค่าชดเชยเสียหาย
แก่ผู้ร้องจำนวน 5 ราย รวมจำนวนเงิน 2,970,055.75 บาท

2. การขอขยายเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มเติม ให้ดำเนินการตามกรอบระยะเวลา ดังนี้

- 2.1 ขั้นตอนการขอความเห็นชอบคณะกรรมการเดือนพฤศจิกายน 2561

- 2.2 ขั้นตอนการเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเดือนธันวาคม 2561

- 2.3 ขั้นตอนการเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2562

- 2.4 ขั้นตอนการประกาศเขตปฏิรูปที่ดินเดือนมีนาคม 2562 - เมษายน 2563

ทั้งนี้ การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีกรณีการขอขยายเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มเติม
ให้นำเสนอเฉพาะการพิจารณาอนุมัติส่งมอบพื้นที่ โดยไม่ต้องชี้แจงเหตุผลประกอบ
อ้างอิง/เปรียบเทียบกับแนวทางการจัดที่ดินของ คทช. ตามมติเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน
2561 เรื่องพื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและทำกิน
ในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท) เพื่อไม่ให้คณะรัฐมนตรีเกิดความสับสน

3. ให้ ส.ป.ก. พิษณุโลก เร่งรัดดำเนินการตามระเบียบและกฎหมาย กรณีผู้ได้รับ
สิทธิให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินไม่ใช้ประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง
ซึ่ง ส.ป.ก. พิษณุโลก ได้มีหนังสือแจ้งเตือนเกษตรกรให้มาชี้แจงข้อเท็จจริง
พร้อมทั้งลงพื้นที่ตรวจสอบการถือครองที่ดิน

4. ความเดือดร้อน/ผลกระทบที่เกิดกับผู้ร้อง

4.1 ผู้ร้องได้รับสิทธิในที่ดินนอกเขตปฏิรูปที่ดิน อันเป็นผลจากการปฏิบัติงานที่ผิดพลาดของ ส.ป.ก.

4.2 ปัญหาความเดือดร้อนของผู้ร้องไม่ได้รับการแก้ไขมาเป็นระยะเวลานานถึง 15 ปี

4.3 การขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากสถาบันทางการเงินและความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ

4.4 ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดี และใช้ประโยชน์ในดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

มติคณะกรรมการ เห็นชอบให้ ส.ป.ก. นำเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบและอนุมัติส่งมอบพื้นที่ (เฉพาะกรณี) เนื้อที่ประมาณ 361 ไร่ ให้แก่ ส.ป.ก. ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2536 ซึ่งได้ยกเลิกโดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2538 แล้ว โดยให้ ส.ป.ก. นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2538 เป็นการเฉพาะกรณี

เรื่องที่ 4.7

ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลโตะเต็ง ตำบลริโก และตำบลปลู่อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 266-3-30.3 ไร่

คณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของการจัดซื้อที่ดินเอกชน อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา คปจ.นครราชสีมา และ อกก.คจ. ได้พิจารณาสภาพที่ดินและราคาที่ดินมีความเหมาะสมที่จะจัดซื้อที่ดิน และได้มีมติเห็นชอบการจัดซื้อและอนุมัติราคาที่ดินที่จะจัดซื้อ จำนวน 4 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 272-0-75 ไร่ วงเงินการจัดซื้อรวม 23,357,312.50 บาท จากการตรวจสอบแนวเขตการปกครองและการจัดทำแผนที่แสดงที่ตั้งแปลงที่ดิน ปรากฏว่าตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ซึ่งระบุที่ตั้งที่ดินอยู่ในท้องที่ตำบลริโก และตำบลปลู่อำเภอสหัสขันธ์ และมีพื้นที่บางส่วนอยู่ในตำบลโตะเต็ง อำเภอสหัสขันธ์ ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่ากระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การพิจารณาความเหมาะสมของสภาพที่ดิน การต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่เนื่องจากแปลงที่ดิน น.ส.3 เลขที่ 41 และ น.ส.3 เลขที่ 448 จำนวน 2 ฉบับ รวมเนื้อที่ 147-0-65 ไร่ ของผู้เสนอขาย รายนายยรรยง ลิมเจริญ ได้ไปดำเนินการออกเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ 30009 โฉนดที่ดินเลขที่ 30010 และโฉนดที่ดินเลขที่ 30011 เป็นจำนวน 3 ฉบับ รวมเนื้อที่ 141-3-20.3 ไร่

ทำให้เนื้อที่ลดลงจากที่เสนอขายเดิม 5-1-44.7 ไร่ ซึ่งพื้นที่ทั้งหมดที่จะดำเนินการจัดซื้ออยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อจำนวน 5 แปลง เนื้อที่รวมประมาณ 266-3-30.3 ไร่ วงเงิน 22,847,946.25 บาท ท้องที่ตำบลโตะเต็ง ตำบลริโก และตำบลปะลูล อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครพนม ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นควรเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่ คปท.นครพนม และ อกก.คท. เห็นชอบการจัดซื้อที่ดินและอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดินในท้องที่ตำบลโตะเต็ง ตำบลริโก และตำบลปะลูล อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครพนม จำนวน 5 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 266-3-30.3 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตปฏิรูปที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติให้กำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินในท้องที่ตำบลโตะเต็ง ตำบลริโก และตำบลปะลูล อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครพนม จำนวน 5 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 266-3-30.3 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

เรื่องที่ 4.8 ขอความเห็นชอบผลการศึกษาและข้อเสนอเรื่องทิศทางการใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 5/2560 เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2560 มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาแนวทางเพื่อพัฒนาการดำเนินการปฏิรูปที่ดินในอนาคต ซึ่งต่อมาได้มีคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 1/2561 ลงวันที่ 31 มกราคม 2561 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมีนายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ (ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ) เป็นประธานอนุกรรมการ และมีผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นเลขานุการอนุกรรมการ ต่อมาคณะอนุกรรมการมอบหมายให้สำนักวิชาการและแผนงาน ส.ป.ก. ดำเนินการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอทิศทางการใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2561 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2561 นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ ประธานอนุกรรมการได้รายงานผลการศึกษาให้คณะกรรมการรับทราบในเบื้องต้นแล้ว สำนักวิชาการและแผนงานได้ดำเนินการศึกษาทิศทางการใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินและนำผลการศึกษาเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณา

ซึ่งคณะกรรมการได้ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำเพื่อปรับการศึกษาให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยผลการศึกษาดังกล่าว แบ่งออกเป็น 4 ประเด็นหลัก คือ

- 1) การใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 2) ความท้าทายต่อการใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 3) แนวคิดในการจัดการการใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินและ
- 4) ข้อเสนอเชิงนโยบายในการใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า ผลการศึกษาเรื่องทิศทางการใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินดังกล่าว เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

มติคณะกรรมการ รับทราบและเห็นชอบในหลักการเรื่องทิศทางการใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยให้ ส.ป.ก. ไปดำเนินการตามความเห็นของประธานกรรมการและรายงานความก้าวหน้าให้คณะกรรมการทราบต่อไป

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องอื่น ๆ

เรื่องที่ 6.2 การบริหารจัดการน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน

พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินประมาณ 40 ล้านไร่ ของ ส.ป.ก. มีแหล่งน้ำเพียงประมาณ 3 - 4% ของพื้นที่ ดังนั้น ยุทธศาสตร์การจัดการน้ำในเขตปฏิรูปที่ดินต้องเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนเพื่อให้ดำเนินการได้สำเร็จในระยะเวลาที่รวดเร็วกว่าเดิม เนื่องจากอาจจะต้องประสบภาวะภัยแล้งรุนแรงจะเกิด climate change ซึ่งจะมีผลกระทบเกิดโรคระบาด การจัดการน้ำ จึงเป็นตัวแปรส่วนหนึ่งที่จะทำให้เกิดความยั่งยืน ทั้งนี้ สามารถจ้างผู้เชี่ยวชาญดำเนินการศึกษา โดยใช้เงินงบประมาณหรือเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยการศึกษาวิจัยอาจจะใช้แนวทางหน่วยงานที่จะต้องพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการร่วมกับบุคคลภายนอกที่เข้าใจเรื่องระบบน้ำ ดังนั้น การวิเคราะห์เพื่อที่จะบริหารจัดการกระจายน้ำจะต้องสัมพันธ์กับจำนวนคนที่มีอยู่ด้วย เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้เกิดประโยชน์และตรงกับภารกิจที่จะกำหนดเป็นแนวทาง วิธีการหรือแผนงานในการสนับสนุนเรื่องแหล่งน้ำในเขตปฏิรูปที่ดินต่อไป

มติคณะกรรมการ ให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตามนโยบายที่คณะกรรมการได้มอบหมายทั้ง 2 เรื่อง และรายงานความก้าวหน้าให้กรรมการทราบต่อไป

วาระจร

เรื่องรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค และขอความเห็นชอบแนวทางการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552 เห็นชอบในหลักการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค โดยมอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 ด้วยการจัดซื้อที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค จำนวน 1,889 ราย เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรเช่าซื้อ กำหนดระยะเวลาตามสัญญา 25 ปี ปลอดดอกเบี้ยในระยะเวลา 5 ปีแรก เริ่มชำระหนี้ในปีที่ 6 - 25 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ของราคาที่ดินที่จัดซื้อดำเนินการภายใต้ “โครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค” และอนุมัติงบกลางเพื่อดำเนินการจัดซื้อที่ดินให้เกษตรกรเป็นจำนวนเงิน 1,751,103,000 บาท โดยให้ออนเงินเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อให้ ส.ป.ก. นำไปดำเนินการแบ่งออกเป็น

1. ค่าที่ดิน กำหนดให้ใช้ราคา 60,000 บาท/ไร่ จัดซื้อให้เกษตรกรจำนวน 1,889 ราย รายละไม่เกิน 15 ไร่ คิดเป็นเงิน $(60,000 \text{ บาท} \times 1,889 \text{ ราย} \times 15 \text{ ไร่})$ รวม 1,700,100,000 บาท

2. ค่าบริหารจัดการ จำนวนร้อยละ 3 ของราคาที่ดิน คิดเป็นจำนวนเงิน 51,003,000 บาท

ส.ป.ก. ได้จัดทำ Presentation และสารคดีสั้นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการพร้อมแผนการพัฒนาพื้นที่จัดซื้อให้กับเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค เพื่อเป็นแนวทางการใช้เงินที่เหลือจากโครงการเสร็จสิ้นแล้ว จำนวน 12 จังหวัด งบประมาณ 132,962,800 บาท

มติคณะกรรมการ

เห็นชอบแนวทางการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ตามที่ ส.ป.ก. เสนอทั้ง 3 ด้าน เพื่อให้ ส.ป.ก. จะได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

การประชุมครั้งที่ 2/2562 เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2562

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัติปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ

ตามที่ได้มีคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 2/2558 สั่ง ณ วันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2558 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ซึ่งมีเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นประธานอนุกรรมการ เพื่อทำการศึกษาและพิจารณาเสนอแนวทางในการกำหนด ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม หรือเสนอร่างกฎหมายหลัก และกฎหมายลำดับรองรวมทั้งพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือกฎหมาย ลงวันที่ 29 มีนาคม 2562 แจ้งว่าสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีภารกิจสำคัญและเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล ประกอบกับได้มีผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นอนุกรรมการในคณะกรรมการดังกล่าวอยู่ด้วยแล้ว จึงเห็นควรให้มีการเปลี่ยนประธานอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ส.ป.ก. โดยสำนักกฎหมายในฐานะเลขานุการคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบได้พิจารณาแล้วเห็นควรปรับปรุงคำสั่งคณะกรรมการ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบโดยปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการในส่วนของประธานอนุกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากนี้ได้ปรับเปลี่ยนตำแหน่งผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงาน ส.ป.ก. ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของ ส.ป.ก. และผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ รวม 16 คน ดังนี้

1. เลขาธิการ ส.ป.ก.	ประธานอนุกรรมการ
2. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	อนุกรรมการ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
3. ผู้แทนกรมการปกครอง	อนุกรรมการ
4. ผู้แทนกรมชลประทาน	อนุกรรมการ
5. ผู้แทนกรมป่าไม้	อนุกรรมการ
6. ผู้แทนกรมธนารักษ์	อนุกรรมการ
7. ผู้แทนกรมที่ดิน	อนุกรรมการ
8. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
9. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	อนุกรรมการ
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์	อนุกรรมการ
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรรัตน์ ประจณปัจจนิก	อนุกรรมการ
12. นายพงษ์พิเชษฐ์ เก้าเอี้ยน	อนุกรรมการ

13. นายจรศักดิ์ ปานเพชร	อนุกรรมการ
14. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย ส.ป.ก.	อนุกรรมการ และเลขานุการ
15. ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและระเบียบ สำนักกฎหมาย ส.ป.ก.	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
16. เจ้าหน้าที่สำนักกฎหมายที่ผู้อำนวยการ สำนักกฎหมาย ส.ป.ก. มอบหมาย	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
จำนวน 1 ราย	

- มติคณะกรรมการ**
1. อนุมัติยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 2/2558 สั่ง ณ วันที่ 22 มิถุนายน 2558 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ
 2. อนุมัติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบตามร่างคำสั่ง

เรื่องที่ 3.2 ขออนุมัติแบบหนังสือยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณา ให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 และขออนุมัติให้เลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นผู้ลงนาม ออกใบแทน แก้ไขเพิ่มเติม และเพิกถอนแบบหนังสือดังกล่าว

เนื่องจากตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 31/2560 กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอม หรือ อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 และระเบียบคณะกรรมการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้ และ ค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561 ไม่ได้กำหนดให้อำนาจว่า ผู้ใดเป็นผู้กำหนดแบบหนังสือยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ประกอบกับตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอื่น ๆ ล้วนกำหนดให้ ส.ป.ก. เป็นผู้กำหนดแบบหนังสืออนุญาตแบบหนังสืออื่นใดที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนและ แนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งการมอบอำนาจให้เลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นผู้ลงนามในหนังสือ ยินยอมหรืออนุญาตจะทำให้การจัดทำหนังสือดังกล่าวมีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น จึงควรเห็นชอบแบบหนังสือยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินและ เห็นชอบให้เลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นผู้ลงนามในหนังสือยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน รวมถึงเป็นผู้ออกใบแทนแก้ไขเพิ่มเติม ในกรณีมีการเขียนหรือพิมพ์ ผิดพลาดเกี่ยวกับจำนวนเนื้อที่ดิน รูปแผนที่ หรือการแก้ไขใด ๆ ที่มิใช่การเปลี่ยนตำแหน่ง ที่ดินเปลี่ยนตัวผู้ได้รับความยินยอมหรืออนุญาต และเพิกถอนหนังสือยินยอมหรืออนุญาต ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

- มติคณะกรรมการ** 1. อนุมัติให้ใช้แบบหนังสือยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน สำหรับใช้เป็นหนังสือยินยอมให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินหรือหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561 ประกาศ ณ วันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2561 ที่ออกตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 31/2560 เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ สั่ง ณ วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2560
2. อนุมัติให้เลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นผู้ลงนามในหนังสือยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน รวมถึงการออกใบแทน หรือแก้ไขเพิ่มเติมในกรณีการเขียนหรือพิมพ์ผิดพลาดเกี่ยวกับจำนวนเนื้อที่ดิน รูปแผนที่ การแก้ไขใด ๆ ที่มิใช่การเปลี่ยนตำแหน่งที่ดินหรือเปลี่ยนตัวผู้ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินและเพิกถอนหนังสือยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ทั้งนี้ การจัดทำ “หนังสือยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน” เพื่อมอบให้แก่ผู้ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตและเพื่อ ส.ป.ก. จัดเก็บรักษาให้เป็นไปตามที่ ส.ป.ก. กำหนด

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ

เรื่องที่ 5.1 ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบทรัพย์สินและหลักทรัพย์ของเกษตรกรเพื่อประกอบการพิจารณาในการขอเช่าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ผู้แทนเกษตรกรจังหวัดเพชรบูรณ์ (นายเด่นณรงค์ ธรรมมา) ได้เสนอเรื่องต่อที่ประชุมกรณี ส.ป.ก.เพชรบูรณ์ ได้มีหนังสือขอความร่วมมือให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเพชรบูรณ์ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินและหลักทรัพย์ของเกษตรกรว่ามีที่ดินกรรมสิทธิ์ในพื้นที่อื่น ๆ หรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณาในการขอเช่าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งสำนักงานที่ดินจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ทำหนังสือแจ้งตอบกลับมาพร้อมกับเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการตรวจสอบดังกล่าวเป็นเงินจำนวน 30,000 บาท จึงเป็นปัญหาที่ยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้ว่า ส.ป.ก. จะนำเงินงบประมาณส่วนใดไปชำระหรือจะต้องให้เกษตรกรเป็นผู้ชำระค่าธรรมเนียมดังกล่าว

มติคณะกรรมการ เห็นชอบมอบหมายให้ ส.ป.ก. จัดทำหนังสือแจ้งเวียน ส.ป.ก.จังหวัดเพื่อรับทราบแนวทางปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการ เพื่อให้การดำเนินงานมีความชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

วาระจรเรื่องที่ 1 มาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 11) ได้เคยมีคำวินิจฉัยข้อหาหรือของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในเรื่องเสร็จที่ 1249/2557 สรุปได้ว่าการกระทำที่จะถือว่าเป็นความผิดตาม (15) ของบทนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556 นั้น ต้องเป็นการใช้ ยึดถือ หรือครอบครองทรัพยากรธรรมชาติโดยมิชอบด้วยกฎหมายกรณีหนึ่ง หรือเป็นกระบวนการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมิชอบด้วยกฎหมายอีกกรณีหนึ่ง และการกระทำความผิดทั้งสองกรณีต้องมีลักษณะเป็นการค้าด้วย ไม่ว่าความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมนั้นจะเป็นความผิดตามกฎหมายฉบับใดก็ตาม ซึ่งกรณีกลุ่มบุคคล (กลุ่มนายทุน) ได้ร่วมกันบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน และมีการใช้ที่ดินดังกล่าว เพื่อการเกษตรโดยนำผลผลิตทางการเกษตรที่ได้ไปขายหรือนำที่ดินบางส่วนออกให้เช่าและได้รับค่าเช่าตอบแทนโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมายหรือได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจการกระทำความผิดดังกล่าวย่อมเป็นความผิดตามมาตรา 9 (1) ประกอบกับมาตรา 108 ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และมีลักษณะเป็นการค้า จึงเป็นการกระทำความผิดซึ่งอยู่ในความหมายตาม (15) ของบทนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ความผิดมูลฐานดังกล่าวไม่ว่าจะได้กระทำในที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะหรือที่ราชพัสดุก็ไม่มีผลแตกต่างกัน และในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า กลุ่มบุคคล (กลุ่มนายทุน) ได้ร่วมกันเข้ายึดถือครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินอันเป็นที่ดินของรัฐ และได้ขูดดินอันเป็นทรัพยากรธรรมชาติในที่ดินดังกล่าวเพื่อนำไปขายแก่โครงการหมู่บ้านจัดสรรจนทำให้เกิดดินถล่มหรือการชะล้างพังทลายของดินอย่างรุนแรงนั้น โดยที่ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินยังคงเป็นที่ดินของรัฐ หากบุคคลใดเข้าไปยึดถือ ครอบครอง และทำอันตรายต่อทรัพยากรในที่ดิน การฝ่าฝืนย่อมเป็นความผิดตามมาตรา 9 (1) และ (3) ต้องระวางโทษตามมาตรา 108 ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อการกระทำดังกล่าวมีลักษณะเป็นการค้าจึงเป็นการกระทำที่ต้องด้วย (15) ของบทนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น ส.ป.ท. จึงเห็นสมควรกำหนดเป็นแนวทางให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินคดีกับผู้ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ที่มีลักษณะเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการยับยั้งและป้องปรามการกระทำความผิดในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

คู่ขนานไปกับการดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายที่ดิน และการดำเนินการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559 แล้วแต่กรณีต่อไป จึงขอเสนอคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบหลักการมาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และมอบหมายให้ ส.ป.ก. หรือร่วมกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อจัดทำบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและหรือแต่งตั้งคณะทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดกรอบคดีตามเจตนารมณ์ของความผิดมูลฐานมาตรา 3 (15) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มติคณะกรรมการ เห็นชอบหลักการมาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และมอบหมายให้ ส.ป.ก. หรือร่วมกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อจัดทำบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและหรือแต่งตั้งคณะทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดกรอบคดีตามเจตนารมณ์ของความผิดมูลฐาน มาตรา 3 (15) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

วาระจรเรื่องที่ 5 มอบหมายให้คณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินมีอำนาจหน้าที่เพิ่มเติมในเรื่องไม่ประสงค์จะนำที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองเล็กใช้ร่วมกันมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตลอดไป

เพื่อให้การพิจารณาของคณะกรรมการในเรื่อง ไม่ประสงค์จะนำที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองเล็กใช้ร่วมกันมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตลอดไปโดยละเอียดรอบคอบและรวดเร็ว เห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้แต่งตั้งขึ้นตามคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 5/2561 มีอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้น

มติคณะกรรมการ เห็นชอบให้คณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณากำหนด ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ วิธีการตลอดจนเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเรื่องไม่ประสงค์จะนำที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตลอดไป

2. พิจารณาเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ วิธีการ ตลอดจนเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องไม่ประสงค์จะนำที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

3. พิจารณากลับกรอง วินิจฉัย ให้ข้อมูล พิจารณารายละเอียด หรือเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องไม่ประสงค์จะนำที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ร่วมกันมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

4. เสนอความเห็นและผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาต หรือพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินต่อไป

การประชุมครั้งที่ 3/2562 เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2562

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.2 ขอความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (วาระแรก ระยะ 3 ปี พ.ศ. 2563 - 2565) และแผนปฏิบัติการประจำปีบัญชี 2563

เพื่อให้การดำเนินงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีกรอบทิศทางชัดเจน และเป็นไปตามกรอบหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน ประจำปีบัญชี 2562 ตัวชี้วัดด้านที่ 5 การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร ผู้บริหาร ทุนหมุนเวียน พนักงานและลูกจ้าง ตัวชี้วัดที่ 5.1 บทบาทคณะกรรมการบริหาร ทุนหมุนเวียน วัดระดับความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน จากประเด็นหลักที่สำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (วาระแรก ระยะ 3 ปี พ.ศ. 2563 - 2565) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2563 พร้อมให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

มติคณะกรรมการ เห็นชอบแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (วาระแรก ระยะ 3 ปี พ.ศ. 2563 - 2565) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2563

เรื่องที่ 3.3

ขอความเห็นชอบปรับอัตราเบี้ยประชุมคณะกรรมการที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแต่งตั้ง

เนื่องจากปัจจุบันกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีการกักเงินเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องมีความซับซ้อนในการพิจารณารายละเอียดมากขึ้น ทำให้การพิจารณาของคณะกรรมการต้องใช้ความระมัดระวัง รอบคอบมากขึ้น ในการพิจารณาวิเคราะห์โครงการต่าง ๆ การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมทั้งการพิจารณาด้านการประเมินมูลค่าที่ดิน หรือ อสังหาริมทรัพย์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อให้การขอใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการและเป็นไปตามมาตรา 19 (4) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2562 ได้ประกาศหลักเกณฑ์และอัตราเบี้ยประชุมสำหรับคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนและคณะกรรมการที่คณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนแต่งตั้ง พ.ศ. 2562 ข้อ 4 กรรมการให้ได้รับเบี้ยประชุมในอัตราคนละไม่เกิน 2,400 บาท /ครั้ง/เดือน สำหรับอนุกรรมการให้ได้รับเบี้ยประชุมในอัตราคนละไม่เกิน 1,600 บาท /ครั้ง/เดือน กรณีกรรมการหรืออนุกรรมการผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการหรืออนุกรรมการในทุนหมุนเวียนนั้นมากกว่าหนึ่งคณะ กรรมการหรืออนุกรรมการดังกล่าว ให้ได้รับเบี้ยประชุมในแต่ละคณะไม่เกิน 1 ครั้ง/เดือน และข้อ 5 ประธานกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน หรือประธานอนุกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งให้ได้รับเบี้ยประชุมเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งในสิ่งที่กรรมการหรืออนุกรรมการ ตามข้อ 4 ได้รับแล้วแต่กรณี ฝ่ายเลขานุการพิจารณาแล้วเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบการปรับอัตราเบี้ยประชุมสำหรับคณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง โดยให้ถือปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียน เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2562 ทั้งนี้ ค่าเบี้ยประชุมคณะกรรมการให้ใช้ตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. 2547 มาตรา 6 (1) และประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดรายชื่อคณะกรรมการและคณะกรรมการที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายเดือน และอัตราเบี้ยประชุมเป็นรายเดือนและเป็นรายครั้งสำหรับกรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ พ.ศ. 2558 ข้อ 2 ซึ่งมีอัตราที่สูงกว่าตามประกาศคณะกรรมการทุนหมุนเวียน เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราเบี้ยประชุม สำหรับคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน และคณะกรรมการที่คณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนแต่งตั้ง พ.ศ. 2562 ข้อ 9 ได้กำหนดว่าทุนหมุนเวียนใดที่กระทรวงการคลังได้เคยให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติ ให้เบิกจ่ายเบี้ยประชุมของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการในอัตราที่สูงกว่าอัตราที่กำหนดก็ควรให้เบิกจ่ายในอัตรานั้นต่อไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบปรับอัตราเบี้ยประชุมคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแต่งตั้ง ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการทุนหมุนเวียนเรื่องหลักเกณฑ์และอัตราเบี้ยประชุมสำหรับคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนและคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนแต่งตั้ง พ.ศ. 2562

การประชุมครั้งที่ 4/2562 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2562

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 แนวทางการดำเนินงานตามนโยบายจ่ายค่าชดเชยการลงทุนในการพัฒนาที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดินและขอคืนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินให้แก่ ส.ป.ก.

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า การใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จะกระทำได้เฉพาะลักษณะของรายจ่ายหมุนเวียนและรายจ่ายขาด ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการใช้จ่ายเงิน การเบิกจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2550 ข้อ 6 ซึ่งในกรณีที่ยังมีรายจ่ายใดเป็นรายจ่ายเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่ระเบียบนี้ยังกำหนดไม่ครอบคลุมถึงรายจ่ายในเรื่องดังกล่าว กรมบัญชีกลางได้เคยมีความเห็นไว้ว่า กระทรวงการคลังย่อมไม่อาจให้ความตกลงในการใช้จ่ายเงินกองทุนนอกเหนือจากระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์นี้ได้ และ ส.ป.ก. จะต้องนำเสนอคณะกรรมการและรัฐมนตรีผู้รักษาการแก้ไขปรับปรุงเพื่อกำหนดให้รายจ่ายดังกล่าวสามารถใช้จ่ายจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ต่อไป (หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0406.4/52830 ลงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2562) อย่างไรก็ตาม สำหรับกรณีการนำเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมาใช้จ่ายเป็นค่าชดเชยให้แก่เกษตรกรผู้ได้รับสิทธิที่ไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดินและขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. ตามนโยบายข้างต้นนั้น ส.ป.ก. เห็นว่า การพิจารณาเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของรายจ่ายตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าวยังไม่เพียงพอ แต่จะต้องพิจารณาถึงขอบเขตของอำนาจในการใช้จ่ายเงิน กองทุน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา 9 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติมที่กำหนดให้การใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้กระทำได้เฉพาะการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย ซึ่งเห็นว่า กรณีการกำหนดแนวทางดำเนินงานตามนโยบายข้างต้น ยังคงมีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่ยังไม่เป็นที่ยุติว่าการจ่ายค่าชดเชยสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐที่ ส.ป.ก. มอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4 - 01) กรณีผู้ได้รับสิทธิไม่ประสงค์

จะทำประโยชน์ในที่ดินและขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. นั้น ถือเป็น “การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่ เนื่องจาก “การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” ตามมาตรา 4 ในกรณีที่ดินของรัฐนั้นเป็นการปรับปรุงสิทธิและการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยรัฐนำที่ดินของรัฐมาจัดให้แก่เกษตรกร กรณีจึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า การนำที่ดินของรัฐมาจัดให้แก่เกษตรกรตามมาตรา 4 ครอบคลุมถึงการนำที่ดินของรัฐมาโดยจ่ายค่าชดเชยสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินให้แก่ผู้ได้รับสิทธิตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4 - 01) ที่ไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดินและขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. ด้วยหรือไม่ เพียงใด ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหากรณีเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4 - 01) ไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดินนั้นต่อไป และขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. เนื่องจากสุขภาพ ทุพพลภาพ เจ็บป่วยเรื้อรัง หรือประสงค์จะประกอบอาชีพอื่น และไม่มีทายาทหรือมีทายาท แต่ทายาทนั้นไม่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นไปอย่างรอบคอบและอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส.ป.ก. จึงเห็นควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานแบ่งเป็น 3 ระยะ

มติคณะกรรมการ เห็นชอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหากรณีเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4 - 01) ไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดินนั้นต่อไป และขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. เนื่องจากสุขภาพ ทุพพลภาพ เจ็บป่วยเรื้อรัง หรือประสงค์จะประกอบอาชีพอื่นและไม่มีทายาทหรือมีทายาท แต่ทายาทนั้นไม่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทั้งนี้ ในส่วนของแผนงานเห็นควรให้ดำเนินการตามแผนงานระยะที่ 2 และระยะที่ 3 โดยไม่ต้องดำเนินการตามแผนงานระยะที่ 1 เนื่องจากกรรมการมีความเห็นว่า ส.ป.ก. มีอำนาจใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อดำเนินการตามนโยบายข้างต้นนี้ได้ เพราะเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเรื่องดังกล่าวนี้ได้ผ่านการพิจารณาและหารือจากคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว และมอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้สอดคล้องกับนโยบายการจ่ายค่าชดเชยการลงทุนในการพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกร นำเสนอประธานกรรมการพิจารณาลงนามแต่งตั้ง โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายสรเสรีญ อัจจุตมานัส) ประธานอนุกรรมการ
2. รองเลขาธิการ ส.ป.ก. (พันจ่าเอก ประเสริฐ มาลัย) อนุกรรมการ
3. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย อนุกรรมการ
4. ผู้แทนกรมป่าไม้ อนุกรรมการ
5. ผู้แทนกรมบัญชีกลาง อนุกรรมการ
6. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน อนุกรรมการ
7. ผู้แทนเกษตรกร (นายประพันธ์ เทียนนิหาร) อนุกรรมการ
8. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย ส.ป.ก. อนุกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ในส่วนขององค์ประกอบคณะอนุกรรมการที่จะนำเสนอแต่งตั้งสามารถเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมในการดำเนินงาน

เรื่องที่ 3.2 ขออนุมัติหลักการแนวทางการแก้ไขปรับปรุงระเบียบและมติคณะกรรมการเกี่ยวกับการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้รับคืนมาจากเกษตรกรที่สละสิทธิหรือถึงแก่ความตายโดยไม่มีทายาทขอรับการจัดที่ดินแทนที่นั้น อาจมีสิ่งขังหรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนาที่ดินเพื่อให้เหมาะสมต่อการเกษตรกรรม ในการจัดที่ดินรอบสองจึงสมควรกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของเกษตรกรดังกล่าวให้สอดคล้องกับหนี้สินที่เกษตรกรนั้นอาจมีค้างชำระอยู่กับ ส.ป.ก. อีกทั้งเมื่อทรัพย์สินดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรที่ปลูกสร้างขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับการแยกออกสิ่งขังหรือสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดินให้พ้นสภาพจากความเป็นสิ่งขังหรือสิ่งปลูกสร้าง อาจมีค่าใช้จ่ายสูงเกินกว่ามูลค่าที่เกษตรกรจะได้รับจากทรัพย์สินที่แยกออกจากที่ดินนั้น หรือทรัพย์สินนั้นอาจสิ้นมูลค่าหรือเสื่อมราคาลงหากมีการแยกออกจากที่ดิน กรณีการนำที่ดินพร้อมทรัพย์สินดังกล่าวกลับมาจัดที่ดินตามหลักเกณฑ์ทั่วไปโดยไม่มีแนวทางรองรับการใช้สิทธิของเกษตรกรในการบริหารจัดการทรัพย์สินอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองก่อนส่งคืนที่ดินให้กับ ส.ป.ก. ย่อมไม่เป็นธรรมกับเกษตรกรรายเดิมผู้ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย

มติคณะกรรมการ ขออนุมัติหลักการให้ ส.ป.ก. จัดทำร่างระเบียบเกี่ยวกับการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยยกเลิกระเบียบและมติคณะกรรมการเดิมที่เกี่ยวข้อง และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการคัดเลือกเกษตรกร การจัดที่ดิน (ทั้งการจัดที่ดินตามหลักเกณฑ์ทั่วไปและหลักเกณฑ์การจัดที่ดินรอบสอง) การจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกร

ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการออก การแก้ไขเพิ่มเติม การเพิกถอนและออกใบแทนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน สัญญาเช่าและสัญญาเช่าซื้อ ทั้งนี้ ในการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดที่ดิน ให้เพิ่มเติมสาระสำคัญ ดังนี้

1. ให้เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินมีสิทธิยื่นคำร้องขอสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ หรือโอนสิทธิตามสัญญาเช่าหรือสัญญาเช่าซื้อคืนให้แก่ ส.ป.ก. โดยสามารถแสดงเจตนา ให้บุคคลผู้ได้รับการตรวจสอบจาก ส.ป.ก. แล้วว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติและเป็นเกษตรกร ตามที่กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดเป็นผู้มีสิทธิได้รับการพิจารณาให้ได้รับการจัดที่ดินแทนที่ตนเอง ทั้งนี้ เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดิน แทนที่จะต้องรับไปซึ่งสิทธิและหน้าที่เกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรรายเดิม ที่มีต่อ ส.ป.ก.

2. ให้นำวิธีการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาใช้ตรวจสอบคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ความเป็นเกษตรกร เพื่อประกอบการพิจารณา คัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

การประชุมครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.5 ขอยกเว้นค่าเช่าที่ดินให้สถาบันเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินภายใต้นโยบายรัฐบาล ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดที่ดินให้สถาบัน เกษตรกร พ.ศ. 2558

ส.ป.ก. จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในรูปแบบสหกรณ์ โดยให้สถาบันเกษตรกรเช่าที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดที่ดินให้สถาบันเกษตรกร พ.ศ. 2558 และคณะกรรมการได้มีมติยกเว้น ค่าเช่าที่ดินให้กับสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินตามนโยบายรัฐบาล ดังนี้

1. การประชุม ครั้งที่ 1/2559 เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2559 ยกเว้นค่าเช่าที่ดิน ให้กับสหกรณ์ปฏิรูปที่ดินระบำ จำกัด จังหวัดอุทัยธานี มีระยะเวลา 3 ปี โดยมีข้อเท็จจริง ประกอบการพิจารณาว่า เดิมพื้นที่ปลูกยูคาลิปตัสเป็นเวลานานถึง 30 ปี ทำให้ดิน เสื่อมสภาพต้องทำการขุดต่อ ปรับสภาพพื้นที่ และต้องใช้ระยะเวลาในการปรับปรุงดิน ให้มีสภาพความเหมาะสมและมีคุณภาพในการประกอบเกษตรกรรม รวมทั้งพื้นที่ ขาดแคลนแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคสำหรับการเกษตร ประกอบกับสหกรณ์ปฏิรูปที่ดินระบำ จำกัด จังหวัดอุทัยธานี จัดตั้งขึ้นใหม่และอยู่ระหว่างเตรียมความพร้อม

2. การประชุม ครั้งที่ 2/2559 เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2559 ยกเว้นค่าเช่าที่ดิน ให้สหกรณ์การเกษตรบ้านดงกล้วย จำกัด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีระยะเวลา 3 ปี โดยมีข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาว่า เดิมพื้นที่ปลูกยูคาลิปตัสมาเป็นเวลานาน ทำให้ดินเสื่อมสภาพการปรับปรุงดินให้มีสภาพเหมาะสมและมีคุณภาพในการประกอบ เกษตรกรรมต้องใช้เวลาน้อย 2 ปี พื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดแคลนแหล่งน้ำ อุปโภคบริโภค ประกอบกับสหกรณ์การเกษตรบ้านดงกล้วย จำกัด จังหวัดกาฬสินธุ์ จัดตั้งขึ้นใหม่และอยู่ระหว่างเตรียมความพร้อม

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติหลักการยกเว้นค่าเช่าที่ดินให้สถาบันเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดิน ทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลภายใต้คำสั่งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดที่ดิน ให้สถาบันเกษตรกร พ.ศ. 2558 ในช่วงเริ่มต้นของการใช้ประโยชน์ที่ดินตามสัญญาเช่า ที่ดินสำหรับสถาบันเกษตรกร (ส.ป.ก. 4 - 140) เป็นระยะเวลา 3 ปี

2. กำหนดให้มีข้อมูลประกอบการพิจารณากรณีสถาบันเกษตรกรขอยกเว้น ค่าเช่าที่ดินสำหรับช่วงระยะเวลาการใช้ประโยชน์ที่ดินภายหลังครบระยะเวลา 3 ปีแรกของการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนี้

2.1 แผนการดำเนินการของสถาบันเกษตรกรในแต่ละปีตลอดระยะเวลาเช่า ที่ดิน ส.ป.ก. (รวมช่วงเวลาเริ่มต้นของการใช้ประโยชน์ที่ดิน 3 ปีแรก) แผนรายได้ แผนการประกอบอาชีพ ผลการติดตามและการประเมินผลสถาบันเกษตรกรรวมทั้ง สมาชิกเป็นระยะ ๆ ทุกปี

2.2 ข้อมูลสภาพพื้นที่ ข้อมูลการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ที่อยู่อาศัย ระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา รวมถึงแหล่งน้ำที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรม

การประชุมครั้งที่ 2/2563 เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2563

-

การประชุมครั้งที่ 3/2563 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2563

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.6 ขอความเห็นชอบแนวทางการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อกิจการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานลม

ตามที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีคำสั่ง ที่ 31/2560 เรื่อง การใช้ที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ สั่ง ณ วันที่ 23 มิถุนายน

พ.ศ. 2560 ข้อ 4 กำหนดให้ผู้ได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อผลิตไฟฟ้าจากพลังงานลมตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต และการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2541 อยู่ในวันก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับยื่นคำขอภายใน 60 วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 ให้ไว้ ณ วันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ใช้บังคับ ซึ่งมีผู้ประกอบกิจการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานลมที่อยู่ในเงื่อนไขดังกล่าวยื่นคำขอรับความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อประกอบกิจการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานลมตามกฎหมายว่ารวมทั้งสิ้น จำนวน 16 ราย และในการประชุมคณะอนุกรรมการ ครั้งที่ 2/2563 เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2563 มีมติเห็นชอบและให้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณา

มติคณะกรรมการ

1. เห็นชอบแนวทางการประกอบกิจการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานลมตามลักษณะการใช้ที่ดินและการคิดค่าตอบแทนที่ใช้ประโยชน์ที่ดินเกี่ยวกับการให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายว่า 6 ลักษณะ ดังนี้
 - 1.1 พื้นที่ดินติดตั้งเสากังหันลม
 - 1.2 พื้นที่ใต้รัศมีใบพัดซึ่งหมุนทำมุม 360 องศา เป็นพื้นที่ที่หักพื้นที่ฐานติดตั้งเสากังหันลมจนสุดเขตได้ปลายใบพัดลงมาถึงพื้นดินในแนวตั้ง 360 องศา
 - 1.3 สถานีไฟฟ้า
 - 1.4 ถนน และท่อร้อยสายไฟฟ้า
 - 1.5 พื้นที่หน้าใบพัด (ช่วงถัดจากรัศมีได้ใบพัด 360 องศา)
 - 1.6 โครงข่ายไฟฟ้า
2. เห็นชอบระยะเวลาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามกฎหมายว่า กำหนดตามระยะเวลาจากอายุสัญญาเช่าฯ ที่เหลืออยู่
3. กรณีผู้ยื่นคำขอรับความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานลม ตามกฎหมายว่าขอเปลี่ยนแปลงโยกย้ายฐานติดตั้งเสากังหันลม และกรณีเคยได้รับอนุญาตแล้วแต่ยังไม่ได้ก่อสร้างในที่ดิน และเห็นชอบให้
 - 3.1 แก้ไขเปลี่ยนแปลงโยกย้ายตำแหน่งฐานติดตั้งเสากังหันลมที่ประกอบด้วยเหตุผลความจำเป็น โดยอยู่ในขอบเขตแผนงานโครงการและวัตถุประสงค์เดิม ทั้งนี้ ไม่ใช้การยื่นคำขอรับความยินยอมหรืออนุญาตในพื้นที่โครงการใหม่ให้สามารถดำเนินการได้

3.2 กรณีได้รับอนุญาตแล้วยังไม่ได้ดำเนินการก่อสร้างติดตั้งเสาเข็ม สามารถยื่นคำขออนุญาตใช้ที่ดินตามกฎหมายกระทรวงได้

4. เห็นชอบ ให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตรวจสอบสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแนวทางที่เห็นชอบและนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณายินยอมหรืออนุญาตภายใน 30 วัน

ทั้งนี้ ที่ประชุมได้รับรองวาระดังกล่าวนี้ เพื่อให้ ส.ป.ก. ไปดำเนินการตามมติของที่ประชุมภายใน 30 วัน

การประชุมครั้งที่ 4/2563 เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2563

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.3 ขอความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2564 - 2565) (ฉบับทบทวน) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2564

กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเข้าสู่ระบบประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน และตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน ประจำปีบัญชี 2563 ระหว่างกระทรวงการคลังกับกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดกรอบหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานและตัวชี้วัดด้านที่ 5 การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร ผู้บริหารทุนหมุนเวียน พนักงาน และลูกจ้าง ตัวชี้วัดที่ 5.1 บทบาทคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน วัดระดับความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน จากประเด็นหลักที่สำคัญ 6 ด้าน โดยมีประเด็นหลักที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ด้านที่ 1 การจัดให้มีหรือทบทวนแผนปฏิบัติการระยะยาว (3 - 5 ปี) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2564 (ร้อยละ 20) พิจารณาจากคณะกรรมการทุนหมุนเวียนกำหนดให้มีหรือทบทวนแผนปฏิบัติการระยะยาว (3 - 5 ปี) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2564 ที่มีองค์ประกอบครบถ้วน มีคุณภาพ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดตั้ง รวมถึงพันธกิจของทุนหมุนเวียน

ด้านที่ 2 ระยะเวลาการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการระยะยาว (3 - 5 ปี) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2564 ของคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน (ร้อยละ 10) พิจารณาจากคณะกรรมการต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการระยะยาว (3 - 5 ปี) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2564 อย่างรวดเร็วอย่างน้อย 2 เดือน ก่อนเริ่มปีบัญชีถัดไป และจัดส่งให้กระทรวงการคลัง 1 เดือน ก่อนเริ่มปีบัญชีถัดไป

- มติคณะกรรมการ** 1. เห็นชอบแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2564 - 2565) (ฉบับทบทวน)
2. เห็นชอบแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2564

เรื่องที่ 4.5 **ขอความเห็นชอบการเพิ่มช่องทางการรับชำระเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยผ่านระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e - Payment)**

1. ส.ป.ก. ได้ศึกษาแนวทางการให้บริการแก่เกษตรกรชำระเงินคืนเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมผ่านสถาบันการเงิน และมีใช้สถาบันการเงินด้วยระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือ Electronic Payment System (ระบบ e - Payment) ซึ่งเป็นระบบการชำระเงินที่ได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับการใช้งานของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของคนในปัจจุบันที่มีกระบวนการส่งมอบในลักษณะของการโอนชำระเงินผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตด้วยคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟน เป็นต้น มีตัวกลาง (Payment Gateway) ในรูปแบบของ Website หรือ Application ที่สามารถทำการชำระค่าบริการหรือทำธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ ผ่านระบบ e - Payment โดยมีผลการศึกษาข้อมูลจาก ธ.ก.ส. ในรูปแบบ Prompt Pay และบริษัท เคาน์เตอร์เซอร์วิส จำกัด ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การชำระเงินผ่าน ธ.ก.ส. ในระบบ Prompt Pay เป็นการพัฒนายอดเพิ่มเติมจากการรับชำระเงินผ่านเคาน์เตอร์ธนาคาร ธ.ก.ส. ซึ่งเป็นการให้บริการโอนเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของธนาคาร สามารถรับชำระบิลแบบข้ามธนาคาร (Cross - Bank Bill Payment) จากธนาคารที่ร่วมให้บริการได้ โดยไม่จำเป็นต้องเปิดบัญชีกับทุกธนาคาร โดยใช้ใบแจ้งหนี้ที่มีรหัสบาร์โค้ดเท่านั้น ผ่านระบบ Prompt Pay และบริษัท เคาน์เตอร์เซอร์วิส จำกัด โดยการรับชำระเงินสดผ่านเคาน์เตอร์เซอร์วิส ในร้าน 7 - Eleven ที่ให้บริการ 24 ชั่วโมง และมีหลายสาขาทั่วประเทศ แต่เนื่องจากมิใช่สถาบันการเงินจึงไม่สามารถที่จะโอนเงินที่รับชำระแทนให้หน่วยงานภายในวันนั้นได้ จะต้องโอนเงินภายในวันทำการถัดไป

2. ส.ป.ก. โดยสำนักบริหารกองทุนได้หารือร่วมกับ ธ.ก.ส. และบริษัท เคาน์เตอร์เซอร์วิส จำกัด เพื่อกำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนการเตรียมการปรับปรุงระบบงาน เพื่อรองรับการให้บริการรับชำระเงินผ่านระบบ e - Payment

มติคณะกรรมการ เห็นชอบการเพิ่มช่องทางการรับชำระเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยผ่านระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e - Payment) เฉพาะในส่วนช่องทางของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สำหรับช่องทางอื่น ๆ ให้ ส.ป.ก. ทบทวนและนำเสนอคณะกรรมการอีกครั้งต่อไป

การประชุมครั้งที่ 5/2563 เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2563

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.9 ขอความเห็นชอบแนวทางการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาโครงการความร่วมมือไตรภาคี (ปลูกไม้กิมชุง) จังหวัดกาญจนบุรี

ปี 2549 ส.ป.ก. ได้ดำเนินการตามโครงการความร่วมมือไตรภาคีการปรับโครงสร้างสินค้าเกษตรเชิงการตลาดนำการผลิต ตามแผนแก้ไขปัญหาความยากจนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2549 เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2549 ได้มีมติเห็นชอบและอนุมัติให้ใช้ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 1 แก้วสหกิจชุมชนหรือสหกรณ์ที่กู้เงินจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเข้าร่วมโครงการความร่วมมือไตรภาคีในการปรับโครงสร้างสินค้าเกษตรการตลาดนำการผลิต และปี 2550 ส.ป.ก. ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับบริษัท สวนเกษตรทิพย์สมบัติ จำกัด เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2550 เรื่อง การแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงบูรณาการโครงการผลิตพืชผักและไม้ยืนต้น เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ของ ส.ป.ก. และได้ขออนุมัติเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้กับเกษตรกรที่มีความประสงค์เข้าร่วมโครงการและผ่านขั้นตอนการกลั่นกรองของคณะทำงานกลั่นกรองการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี ระดับอำเภอ จำนวน 41 กลุ่ม ได้กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน 361 ราย ๆ ละ 30,000 - 90,000 บาท เนื้อที่ปลูก 1 - 3 ไร่ ๆ ละ 30,000 บาท เป็นเงินทั้งสิ้น 23,977,300 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาทต่อปี เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อกิ่งพันธุ์ไม้กิมชุง (กิ่งละ 160 บาท) ค่าเตรียมแปลง และค่าปัจจัยการผลิต และจากการศึกษาพบว่า เป็นโครงการที่รัฐได้จัดทำบันทึกข้อตกลงกับบริษัท และบริษัทได้ทำสัญญาซื้อขายกับเกษตรกรการดำเนินโครงการทั้ง 3 ฝ่าย ไม่มีความพร้อมและประสบการณ์ในการบริหารจัดการตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง เช่น การจัดซื้อพันธุ์ การปลูก และการดูแลต้นพันธุ์ คุณภาพของผลผลิต การจำหน่ายผลผลิต ทำให้ไม่สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้ ประกอบกับข้อเท็จจริงของสาเหตุที่ทำให้โครงการไม่ประสบความสำเร็จเกิดจากหลายสาเหตุ ดังเช่น การคัดเลือกบริษัท การทำบันทึกข้อตกลงหรือสัญญาซื้อขาย ความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ สภาพแวดล้อม แหล่งน้ำ การเลือกชนิดพืชหรือกิ่งพันธุ์ ความสมบูรณ์ของกิ่งพันธุ์ กระบวนการในการบริหารจัดการความรู้ให้กับเกษตรกร เจ้าหน้าที่ไม่มีความพร้อมในการดำเนินโครงการ นอกจากนี้บริษัทได้ส่งเจ้าหน้าที่ติดตามให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรไม่ครอบคลุมทั่วถึง รูปแบบการให้ความรู้และระยะเวลาในการให้ความรู้กับเกษตรกรยังไม่เหมาะสมและเพียงพอ รวมทั้งบริษัท

หยุดรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรก่อนครบกำหนดในสัญญาซื้อขาย ตลอดจนผลผลิตที่ได้ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภค รวมถึงการให้สินเชื่อเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่สัมพันธ์กับการลงทุนของเกษตรกร ไม่เพียงพอในการบำรุงดูแลไผ่กิมชุง

ดังนั้น จึงเห็นควร นำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเห็นชอบและรับทราบ แนวทางการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาโครงการความร่วมมือไตรภาคี (ปลูกไผ่กิมชุง) จังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

1. เสนอขอแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรด้วยการจำหน่ายหนี้เป็นสัญญาโครงการความร่วมมือไตรภาคี (ปลูกไผ่กิมชุง) จังหวัดกาญจนบุรี ให้กับเกษตรกรที่มีหนี้ค้างชำระ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 จำนวน 283 ราย เป็นเงิน 17,298,759.73 บาท ประกอบด้วย เงินต้น 16,408,385.37 บาท และดอกเบี้ย 890,374.36 บาท ตามกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ และตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2558 ด้วยสาเหตุโครงการส่งเสริมของรัฐที่ไม่ประสบความสำเร็จ และสาเหตุภัยธรรมชาติ เพื่อนำเสนอ กบส. พิจารณาต่อไป

2. เห็นควรช่วยเหลือเกษตรกร โดยการเยียวยาช่วยเหลือเกษตรกรที่มีวินัยทางการเงินและได้ชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว โดยการสนับสนุนสินเชื่อเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2554 วงเงินกู้ยืมรายละไม่เกิน 50,000 บาท อัตราดอกเบี้ยปีที่ 1 ร้อยละ 0 ต่อปี ปีที่ 2 ร้อยละ 1 ต่อปี และปีที่ 3 - 5 ร้อยละ 2 ต่อปี กำหนดชำระคืนภายใน 5 ปี ปลอดการชำระคืนเงินต้น 3 ปี

3. รับทราบการดำเนินการตามกฎหมาย ดังนี้

- 3.1 การส่งฟ้องดำเนินคดีกับบริษัท สวนเกษตรทิพย์สมบัติ จำกัด เพื่อใช้สิทธิเรียกร้องให้บริษัทชดใช้ค่าเสียหายจากการที่บริษัทกระทำผิดหน้าที่และเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในบันทึกข้อตกลงเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2550

- 3.2 ขอความร่วมมือเกษตรกรในการชำระหนี้บางส่วนหรือรับสภาพหนี้ หรือรับสภาพความรับผิด ทำให้อายุความสะดุดหยุดลง เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อ การเสนอขอแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรด้วยการจำหน่ายหนี้เป็นสัญญา ตามกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ หรือกรณีศาลมีคำพิพากษาให้ชำระหนี้ตามยอม ลูกหนี้ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษา ถ้าหากลูกหนี้ผิดนัดต้องดำเนินการบังคับคดีกับลูกหนี้ทุกคน (รวมผู้ค้ำประกัน) ภายในระยะเวลา 10 ปี

มติคณะกรรมการ เห็นชอบแนวทางการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาโครงการความร่วมมือไตรภาคี (ปลูกไม้กิมชุง) จังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

1. เห็นชอบการเสนอขอแก้ไขปัญหานี้ส่นเกษตรกรด้วยการจำหน่ายหนี้เป็นสัญญาโครงการความร่วมมือไตรภาคี (ปลูกไม้กิมชุง) จังหวัดกาญจนบุรี ให้กับเกษตรกรที่มีหนี้ค้างชำระ ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 จำนวน 283 ราย เป็นเงิน 17,298,759.73 บาท ประกอบด้วย เงินต้น 16,408,385.37 บาท และดอกเบี้ย 890,374.36 บาท ตามกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ส่นเกษตรกรโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ และตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2558 ด้วยสาเหตุโครงการส่งเสริมของรัฐที่ไม่ประสบความสำเร็จ และสาเหตุภัยธรรมชาติ เพื่อนำเสนอ กบส. พิจารณาต่อไป

2. เห็นชอบและอนุมัติการเยียวยาช่วยเหลือเกษตรกรที่มีวินัยทางการเงิน และได้ชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว โดยการสนับสนุนสินเชื่อเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2554 วงเงินกู้ยืมรายละไม่เกิน 50,000 บาท อัตราดอกเบี้ยปีที่ 1 ร้อยละ 0 ต่อปี ปีที่ 2 ร้อยละ 1 ต่อปี และปีที่ 3 - 5 ร้อยละ 2 ต่อปี กำหนดชำระคืนภายใน 5 ปี ปลดการชำระคืนเงินต้น 3 ปี

3. รับทราบการดำเนินการตามกฎหมาย ดังนี้

3.1 การส่งฟ้องดำเนินคดีกับบริษัท สวนเกษตรทิพย์สมบัติ จำกัด เพื่อใช้สิทธิเรียกร้องให้บริษัทชดใช้ค่าเสียหายจากการที่บริษัทกระทำผิดหน้าที่และเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในบันทึกข้อตกลงเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2550

3.2 ขอความร่วมมือเกษตรกรในการชำระหนี้บางส่วนหรือรับสภาพหนี้หรือรับสภาพความรับผิดชอบ ทำให้อายุความสะดุดหยุดลง เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อข้อเสนอขอแก้ไขปัญหานี้ส่นเกษตรกรด้วยการจำหน่ายหนี้เป็นสัญญา ตามกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ส่นเกษตรกรโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ หรือกรณีศาลมีคำพิพากษาให้ชำระหนี้ตามยอม ลูกหนี้ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษา ถ้าหากลูกหนี้ผิดนัดต้องดำเนินการบังคับคดีกับลูกหนี้ทุกคน (รวมผู้ค้ำประกัน) ภายในระยะเวลา 10 ปี

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องอื่น ๆ

เรื่องที่ 6.1 พิจารณาทบทวนประเภทกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2563 เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2563 ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาและกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาการอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อให้การจัดที่ดินในกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในเขตปฏิรูปที่ดินเกิดประสิทธิภาพในการทำงานสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรและความเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจและสังคมในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดังเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการใช้ดุลพินิจของ คปจ. และเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จังหวัด ในการพิจารณา และสอดคล้องกับการดำเนินการจึงขอเสนอให้พิจารณาทบทวนประเภทกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตาม ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 ดังนี้

1. ให้ยกเลิกมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 8/2544 เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2544 เรื่องที่ 3.8 หลักเกณฑ์ วิธีการจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน หลักเกณฑ์การพิจารณาของ คปจ. เพื่อนำอำนาจที่คณะกรรมการเคยมอบหมายกลับคืนมา และมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2546 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2546 เรื่องการจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน
2. เห็นชอบให้ใช้บัญชีตามประกาศที่อนุกรรมการได้รวบรวมใช้ไปก่อน
3. มอบหมายให้คณะกรรมการได้ทบทวนประเภทกิจการฯ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาประเภทกิจการที่เหมาะสมต่อไป

- มติคณะกรรมการ** 1. เห็นชอบตามข้อ 1 ให้ยกเลิกมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 8/2544 เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2544 เรื่องที่ 3.8 หลักเกณฑ์ วิธีการจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ข้อ 2.2 การจัดที่ดินให้เพื่อประกอบกิจการที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดิน ตามข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นกิจการที่เป็นการบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคม คณะกรรมการจะเป็นผู้พิจารณาในเรื่องนี้โดยตรงก่อนนำไปสู่การมอบอำนาจให้ คปท. เพื่อนำอำนาจที่คณะกรรมการเคยมอบหมายกลับคืนมา และจะไม่มอบอำนาจให้คณะกรรมการอีก โดยให้ใช้ประกาศคณะกรรมการตามบัญชีรายการกิจการ ข้อ 1.5 กิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดินที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ และยกเลิกมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2546 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2546 เรื่องที่ 3.9 การจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ข้อ 2.2 ให้สิทธิเข้าทำประโยชน์แก่ผู้ประกอบการที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดิน ตามข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยได้รับการอนุญาตจาก คปท. ทั้งนี้ ให้จัดทำเป็นสัญญาเข้าทำประโยชน์ในที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ เพื่อประกอบกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก. 4 - 118) โดยยังไม่เรียกค่าตอบแทน เพื่อให้ ส.ป.ก. เรียกเก็บค่าตอบแทนต่อไป
2. เห็นชอบตามข้อ 2 ตามบัญชีรายการกิจการ กิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดินที่อนุกรรมการเสนอ
3. ให้อนุกรรมการฯ พิจารณาทบทวนรายการกิจการที่เห็นว่าเป็นกิจการตามข้อ 1.5 กิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดเป็นประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต่อไป

เรื่องที่ 6.2 พิจารณาร่างประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดที่ดินชุมชน

ด้วยความเจริญที่เกิดขึ้นและการขยายตัวของเมืองอย่างไร้ทิศทางทำให้เกิดการขยายชุมชนและที่อยู่อาศัยในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินกระจุกกระจาย โดย ส.ป.ก. มีการจัดแปลงที่ดินชุมชนทั่วประเทศ 62 จังหวัด ผู้รับการจัดที่ดิน จำนวน 628,994 ราย 674,980 แปลง เนื้อที่ประมาณ 396,811 ไร่ ในหลายพื้นที่ ส.ป.ก. มีการใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม โดยยังไม่ได้มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่เป็นชุมชน ทำให้สถานะที่ดินในบริเวณนั้นยังเป็นพื้นที่เกษตรกรรมหรือพื้นที่ค้างการจัดที่ดินไม่สามารถให้สิทธิเข้าทำประโยชน์แก่ผู้ประกอบการ ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อ 1.5 จาก คปท. และจัดทำเป็นสัญญาเข้าทำประโยชน์ในที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์เพื่อประกอบกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูป

ที่ดินฯ ได้ เกิดปัญหาเป็นชุมชนที่ไม่ได้รับอนุญาตให้อยู่อาศัย ส่งผลถึงการใช้ที่ดิน ผิดวัตถุประสงค์ และไม่สามารถจัดเก็บรายได้/ค่าตอบแทนจากการดำเนินการ ประกอบกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินฯ

ส.ป.ก. ดำเนินการจัดที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยและประกอบกิจการที่เกี่ยวข้อง กับการเกษตรกรรม โดยดำเนินการตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 4 และมาตรา 30 และการให้ ส.ป.ก. จัดที่ดินชุมชนในเขตดำเนินการ ปฏิรูปที่ดินได้ โดยใช้มติคณะกรรมการ ครั้งที่ 1/2543 มติคณะกรรมการ ครั้งที่ 8/2544 และมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2546 ซึ่งยังไม่มีกำหนดให้มีระเบียบการจัดที่ดินชุมชน การประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2563 เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2563 ฝ่ายเลขานุการ ได้นำเสนอร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การจัดที่ดินชุมชน พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการมีมติให้ฝ่ายเลขานุการปรับปรุงร่างระเบียบให้ครอบคลุม ในทุกด้านทั้งขนาดเนื้อที่และการปฏิบัติงานได้มากยิ่งขึ้น และเสนอคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาต่อไป

คณะกรรมการได้พิจารณาร่างระเบียบแล้ว มีความเห็นว่ากระบวนการ ในการออกระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น มีขั้นตอนและระยะเวลา ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่ทันต่อสถานการณ์การแก้ไขปัญหาที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่มีความเร่งด่วน จึงได้พิจารณากำหนดให้ร่างระเบียบดังกล่าว การออกเป็นประกาศ คณะกรรมการเพื่อรองรับความเจริญและการขยายตัวของชุมชนเกษตรและชุมชนเมือง ในเขตปฏิรูปที่ดินและเพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติที่มีความถูกต้องและการทำงาน ที่มีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรให้มีประกาศระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการจัดที่ดิน พ.ศ.

มติคณะกรรมการ เห็นชอบร่างประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดที่ดินชุมชน

เรื่องที่ 6.3 ขอความเห็นชอบร่าง “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.”

ศาลปกครองสูงสุด มีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ อ. 1728/2559 ให้เพิกถอนการกำหนดพื้นที่เพื่อกิจการกักเก็บผลิตกระแสไฟฟ้าและการอนุญาต ให้ใช้พื้นที่เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานลม ซึ่งเป็นการอนุญาตตามระเบียบ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสงวนหรือทรัพย์ สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

พ.ศ. 2541 เนื่องด้วยมิได้เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคมในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินโดยตรง และศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ อ.311/2560 เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 (ระเบียบทรัพยากร) เนื่องด้วยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 31/2560 สั่ง ณ วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2560 เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศมาบังคับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาอำนาจในการจัดที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่น นอกเหนือจากที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นด้านพลังงานการใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ และอาศัยอำนาจคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว ส.ป.ก. ได้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2560 และได้กำหนดอัตราการเรียกเก็บค่าตอบแทนไว้ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561 ประกาศ ณ วันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2561

1. ส.ป.ก. ได้นำเสนอคณะอนุกรรมการประเมินมูลค่าที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์ เพื่อทบทวนอัตราค่าตอบแทนและหลักเกณฑ์การชำระค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามระเบียบค่าตอบแทน ดังนี้

1.1 คณะอนุกรรมการได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2563 มีมติเห็นชอบให้กำหนดค่าตอบแทนกิจการปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ดังนี้ 1) ช่วงการสำรวจ ขุดเจาะเพื่อสำรวจปิโตรเลียม ให้เรียกเก็บเท่ากับอัตราร้อยละ 3.00 ของมูลค่าทรัพย์สินต่อปี และ 2) ช่วงผลิตปิโตรเลียม ให้เรียกเก็บค่าตอบแทน 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 ให้เรียกเก็บเท่ากับอัตราร้อยละ 3.00 ของมูลค่าทรัพย์สินต่อปี และส่วนที่ 2 ให้เรียกเก็บเท่ากับอัตราร้อยละ 5.00 ของมูลค่าปิโตรเลียมก่อนหักค่าใช้จ่าย

1.2 คณะอนุกรรมการได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ 2/2563 เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2563 มีมติเห็นชอบทบทวนระเบียบค่าตอบแทนข้อ 9 ข้อ 10 และให้การทบทวนอัตราค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามระเบียบค่าตอบแทน โดยคณะอนุกรรมการมีมติเห็นชอบให้กำหนดค่าตอบแทนกรณีกิจการหรือโครงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติตามกฎหมายว่าด้วยแร่

2. คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ 2/2563 เมื่อที่ 19 สิงหาคม 2563 เห็นชอบร่าง “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.”

จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่าง “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.”

มติคณะกรรมการ เห็นชอบร่าง “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.” ทั้งนี้ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดด้วย

การประชุมครั้งที่ 6/2563 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2563

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.2 หลักเกณฑ์การพิจารณาสั่งให้เกษตรกรสืบลิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่รับมอบจาก ส.ป.ก.

ส.ป.ก. อาศัยอำนาจตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 กำหนดให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดที่ดินหรือสงฆ์หาริมทรัพย์บรรดาที่ ส.ป.ก. ได้มา ให้แก่เกษตรกรได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายและระเบียบกำหนด โดยพิจารณาได้ว่าสิทธิของเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. เป็นลักษณะสิทธิเดียว เช่น เกษตรกรและบุคคลในครอบครัวจะได้รับการจัดที่ดินครอบครัวละไม่เกิน 50 ไร่ ซึ่งอาจจะได้รับการจัดที่ดินในคราวเดียวไม่เกิน 50 ไร่ หรือหลายคราวแต่รวมกันไม่เกิน 50 ไร่ เมื่อเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ฝ่าฝืนระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ย่อมส่งผลให้เกษตรกรสืบลิทธิในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ทุกแปลง แม้เกษตรกรจะกระทำการฝ่าฝืนระเบียบเพียงที่ดินบางส่วนของที่ดินแปลงหนึ่งแปลงใด หรือเพียงแปลงเดียวจากที่ดินที่ได้รับการจัดหลายแปลง ทั้งนี้ ส.ป.ก. ใช้หลักการพิจารณาดังกล่าวมาจนถึงปัจจุบันนี้ การพิจารณาสั่งให้เกษตรกรสืบลิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินทั้งแปลงหรือในที่ดินทุกแปลงแล้วแต่กรณีนั้น ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเกษตรกร

ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามหลักเกณฑ์การทำประโยชน์ในที่ดินที่รับมอบจาก ส.ป.ก. เช่น ขยายที่ดินบางส่วนจะสูญเสียสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ส่งผลให้เกษตรกรกลายเป็นผู้ไร้ที่ดินทำกินและอาจไม่มีที่อยู่อาศัย แม้เกษตรกรที่ขยายที่ดินนั้นจะกระทำเนื่องจากเหตุผลและความจำเป็นของเกษตรกรเพื่อใช้ง่ายในการดำรงชีวิตก็ตาม ซึ่งปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว หาก ส.ป.ก. ได้วางหลักเกณฑ์หรือมีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบบางส่วนหรือบางกรณีที่มีเหตุผลตามความจำเป็นอันสมควรซึ่งจะทำให้เกษตรกรยังคงมีที่ดินทำกินบางส่วนหรือบางแปลงที่ไม่ได้กระทำผิดระเบียบประกอบอาชีพเกษตรกรต่อไป นอกจากนั้น ส.ป.ก. ยังสามารถนำที่ดินที่เกษตรกรกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามหลักเกณฑ์การทำประโยชน์ในที่ดินที่รับมอบจาก ส.ป.ก. มาจัดให้เกษตรกรรายใหม่ได้ อีก ส.ป.ก. พิจารณาประเด็นปัญหากรณีดังกล่าวแล้ว มีความเห็นแบ่งได้สองแนวทาง ดังนี้

1. แนวทางแรก เห็นว่า ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ข้อ 7 (1) กำหนดให้เกษตรกรต้องทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองเต็มความสามารถและไม่นำที่ดินทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่น และข้อ 11 วรรคหนึ่ง กำหนดให้เกษตรกรสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. นั้น พิจารณาได้ว่าเมื่อเกษตรกรได้รับมอบที่ดินจาก ส.ป.ก. เกษตรกรต้องทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบทั้งหมดอย่างเต็มความสามารถ การฝ่าฝืนระเบียบดังกล่าวไม่ว่าจะได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. แปลงเดียวหรือหลายแปลงก็ตาม ส่งผลให้เกษตรกรสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินทุกแปลงซึ่งในการดำเนินการที่ผ่านมา ส.ป.ก. ยึดถือแนวทางดังกล่าวมาโดยตลอด ดังนั้น หากจะพิจารณาสั่งให้เกษตรกรที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์การเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. สิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์เฉพาะส่วนที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ดังกล่าว ส.ป.ก. จะต้องดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 ซึ่งต้องใช้เวลานานพอสมควร และในระหว่างการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบดังกล่าว อาจมีเกษตรกรฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ อย่างไรก็ตามในระหว่างที่ยังมิได้แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบดังกล่าว คณะกรรมการสามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 พิจารณาอุทธรณ์เป็นรายกรณีตามความเหมาะสมหรือมีข้อกำหนดเป็นเงื่อนไขก็ได้

2. แนวทางที่สอง เห็นว่า เนื่องจากการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นคำสั่งทางปกครองที่เป็นการให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ โดยจะเห็นได้จากกรณี คปท. มีอำนาจพิจารณาการโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินซึ่งแบ่งแยกได้และเพียงพอต่อการครองชีพได้ ประกอบกับหลักความได้สัดส่วนหรือหลักสมควรแก่เหตุซึ่งเป็นหลักกฎหมายทั่วไปนั้นสรุปความได้ว่า “หลักความได้สัดส่วนมีผลต่อความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำในทางปกครอง หากเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจในทางที่ขัดต่อหลักความได้สัดส่วนการกระทำทางปกครองในเรื่องนั้น ๆ ย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย” ฉะนั้น การพิจารณาสั่งให้เกษตรกรที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์การเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบต้องพิจารณาเป็นรายกรณีเฉพาะส่วนที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นแล้วอาจเสมือนเป็นการสนับสนุนให้มีการซื้อขายเปลี่ยนมือที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มมากขึ้น

ส.ป.ก. พิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาทั้งสองแล้ว เห็นว่า เมื่อคำนึงถึงความเป็นธรรมและวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงเห็นควรกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาสั่งให้เกษตรกรสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ที่ดินในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ดังนี้

1. กรณีเกษตรกรขาดคุณสมบัติของเกษตรกรตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535 คปท. ต้องสั่งให้เกษตรกรผู้ขาดคุณสมบัติเกษตรกรสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินซึ่งได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ทั้งหมด ไม่ว่าเกษตรกรนั้นจะได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ก็แปลงหรือก็คราวก็ตาม ซึ่งรวมถึงกรณีไม่สามารถหาตัวเกษตรกรได้ด้วย

2. กรณีเกษตรกรไม่ปฏิบัติตามสัญญากู้ยืมเงินที่ทำกับ ส.ป.ก. ให้ คปท. มีอำนาจพิจารณาสั่งให้เกษตรกรสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินซึ่งได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ทั้งหมด ไม่ว่าเกษตรกรนั้นจะได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ก็แปลงหรือก็คราวก็ตาม เว้นแต่เหตุแห่งการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ดังกล่าวเนื่องจากมีเหตุผลความจำเป็นในการดำรงชีพเมื่อ คปท. ได้คำนึงถึงสภาพของครอบครัวและความเป็นธรรมตามสมควรแล้ว คปท. อาจพิจารณาสั่งให้เกษตรกรสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินบางส่วนที่มีมูลค่าที่ดินอย่างน้อยเท่ากับจำนวนหนี้เงินต้นพร้อมดอกเบี้ยที่เกษตรกรจะต้องชำระแก่ ส.ป.ก. แต่ที่ดินส่วนนั้นต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรรายต่อไป นอกจากนั้นแล้วจำนวนเนื้อที่ดินดังกล่าวต้องมีขนาดที่เพียงพอต่อการแบ่งแยกได้และเพียงพอต่อการครองชีพ

3. กรณีเกษตรกรได้โอนการทำประโยชน์ในที่ดินโดยการขายไปยังบุคคลอื่นให้ คปจ. มีอำนาจพิจารณาสั่งให้เกษตรกรสืบลิทธิทั้งแปลง เว้นแต่เหตุแห่งการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ดังกล่าวเหตุผลความจำเป็นในการดำรงชีพ ซึ่งมีใช้กรณีที่เกิดจากการทุจริตของเกษตรกร เมื่อ คปจ. ได้คำนึงถึงสถานภาพของครอบครัวและความเป็นธรรมตามสมควรแล้ว คปจ. อาจพิจารณาสั่งให้เกษตรกรสืบลิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเฉพาะส่วนที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์การทำประโยชน์ในที่ดินก็ได้ หาก คปจ. พิจารณาเห็นว่าที่ดินในส่วนที่เกษตรกรผู้นั้นถือครองทำประโยชน์อยู่มีจำนวนเนื้อที่ที่แบ่งแยกได้และเพียงพอต่อการครองชีพ

4. กรณีเกษตรกรฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามหลักเกณฑ์การทำประโยชน์ในที่ดินและไม่ปฏิบัติตามคำเตือนของปฏิรูปที่ดินจังหวัดโดยไม่มีเหตุอันสมควรแยกพิจารณาเป็น 2 กรณี ดังนี้

4.1 เกษตรกรได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพียงแปลงเดียวกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามหลักเกณฑ์การทำประโยชน์ในที่ดินและไม่ปฏิบัติตามหนังสือเตือนของปฏิรูปที่ดินจังหวัดโดยไม่มีเหตุอันสมควรให้ คปจ. มีอำนาจพิจารณาสั่งให้เกษตรกรสืบลิทธิทั้งแปลง เว้นแต่เหตุแห่งการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีเหตุผลความจำเป็นในการดำรงชีพ ซึ่งมีใช้กรณีที่เกิดจากการทุจริตของเกษตรกร และ คปจ. พิจารณาเห็นว่าที่ดินในส่วนที่เกษตรกรผู้นั้นถือครองทำประโยชน์อยู่มีขนาดที่แบ่งแยกได้และเพียงพอต่อการครองชีพ เมื่อ คปจ. ได้คำนึงถึงสถานภาพของครอบครัวและความเป็นธรรมตามสมควรแล้ว คปจ. อาจพิจารณาสั่งให้เกษตรกรสืบลิทธิเฉพาะที่ดินในส่วนที่มีการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์การทำประโยชน์ในที่ดินก็ได้

4.2 กรณีเกษตรกรได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมากกว่าหนึ่งแปลงและเกษตรกรกระทำการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามหลักเกณฑ์การทำประโยชน์ในที่ดิน ดังนี้

4.2.1 เกษตรกรกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามหลักเกณฑ์การทำประโยชน์ในที่ดินเพียงบางส่วนของที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. แปลงหนึ่งแปลงใดหรือกระทำการฝ่าฝืนระเบียบที่ดินแปลงใดแปลงหนึ่งทั้งแปลงหรือหลายแปลงของที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ให้ คปจ. มีอำนาจพิจารณาสั่งให้เกษตรกรสืบลิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเฉพาะแปลงที่ดินที่เกษตรกรฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทั้งแปลง เว้นแต่เหตุแห่งการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีเหตุผลความจำเป็นในการดำรงชีพมิใช่กรณีที่เกิดจากการทุจริตของเกษตรกรและ คปจ. พิจารณาเห็นว่าที่ดินในส่วนที่เกษตรกรผู้นั้นถือครองทำประโยชน์อยู่มีขนาดที่แบ่งแยกได้และเพียงพอต่อการครองชีพ

เมื่อ คปจ. ได้คำนึงถึงสถานภาพของครอบครัว และความเป็นธรรมตามสมควรแล้ว คปจ. อาจพิจารณาสั่งให้เกษตรกรคืนสิทธิเฉพาะส่วนก็ได้

4.2.2 เกษตรกรกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามหลักเกณฑ์ การทำประโยชน์ในที่ดินแปลงใดแปลงหนึ่งทั้งแปลงหรือหลายแปลงของที่ดินที่ได้รับมอบ จาก ส.ป.ก. ให้ คปจ. มีอำนาจพิจารณาสั่งให้เกษตรกรคืนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ เฉพาะแปลงที่ดินที่เกษตรกรฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามหลักเกณฑ์ทั้งแปลง เว้นแต่เหตุแห่งการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีเหตุผลความจำเป็นในการดำรงชีพ มิใช่กรณีที่เกิดจากการทุจริตของเกษตรกร และ คปจ. พิจารณาเห็นว่าที่ดินในส่วนที่ เกษตรกรผู้นั้นถือครองทำประโยชน์อยู่มีขนาดที่แบ่งแยกได้และเพียงพอต่อการครองชีพ เมื่อ คปจ. ได้คำนึงถึงสถานภาพของครอบครัว และความเป็นธรรมตามสมควรแล้ว คปจ. อาจพิจารณาสั่งให้เกษตรกรคืนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเฉพาะส่วนก็ได้

มติคณะกรรมการ เห็นชอบให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำเรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาสั่งให้เกษตรกร คืนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. เสนอคณะกรรมการพิจารณา อุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินเพื่อพิจารณากลับกรองก่อนนำเสนอ คณะกรรมการต่อไป

เรื่องที่ 4.3 ขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ (เพิ่มเติม)

คณะกรรมการได้มีคำสั่ง ที่ 3/2562 สั่ง ณ วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 แต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ซึ่งมีเลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นประธาน อนุกรรมการ เพื่อทำการศึกษาและพิจารณาเสนอแนวทางในการกำหนด ปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม หรือเสนอร่างกฎหมายหลัก และกฎหมายลำดับรองรวมทั้งพิจารณาวินิจฉัย ปัญหาข้อกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือกฎหมายอื่น โดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 21 กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะ เพื่อพิจารณาเรื่องต่าง ๆ หรือปฏิบัติงานอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย เพื่อดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้

ส.ป.ก. โดยสำนักกฎหมายในฐานะเลขานุการคณะกรรมการพิจารณากฎหมาย และระเบียบได้ดำเนินการปรับปรุงคำสั่งคณะกรรมการ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ พิจารณากฎหมายและระเบียบ โดยปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการ โดยเพิ่ม ตำแหน่งรองเลขาธิการ ส.ป.ก. ที่ได้รับมอบหมายเป็นอนุกรรมการ จำนวน 1 คน และเพื่อให้คณะกรรมการสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ ทำให้การ พิจารณาดำเนินการของคณะกรรมการมีประสิทธิภาพ ส.ป.ก. จึงเห็นควรปรับปรุงคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว

มติคณะกรรมการ อนุมัติคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ (เพิ่มเติม) ทั้งนี้ ให้เพิ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (นายสรเสรีญ อัจจุตมานัส) ร่วมเป็นอนุกรรมการเพิ่มเติมจากที่เสนออีกจำนวน 1 คน

เรื่องที่ 4.4 ขออนุมัติโครงการและใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการจัดซื้อทดแทนกลิ้งสำรวจแบบประมวลผลรวม (Total Station) จำนวน 55 ชุด

ส.ป.ท. ได้จัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 งบลงทุน รายการครุภัณฑ์สำรวจ กลิ้งสำรวจจริงวัดแบบประมวลผลรวม (Total Station) จำนวน 59 ชุด แต่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 4 ชุด วงเงิน 1,492,000 บาท โดยรายการกลิ้งสำรวจจริงวัดแบบประมวลผลรวม (Total Station) ที่ได้รับการจัดสรรเป็นของสำนักพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน จำนวน 4 ชุด

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2563 เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2563 และการประชุม อกก.คท. ครั้งที่ 7/2563 วันที่ 24 กันยายน 2563 มีมติอนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 แผนรายรับเท่ากับรายจ่าย วงเงิน 4,100,000,000 บาท โดยมีรายการจ่ายขาด รายการที่ 2.9 รายจ่ายขาดอื่น วงเงิน 468,410,000 บาท และได้บรรจุโครงการจัดซื้อทดแทนกลิ้งสำรวจแบบประมวลผลรวม (Total Station) จำนวน 55 ชุด วงเงิน 20,240,000 บาท ไว้เรียบร้อยแล้ว โดยเป็นงานจัดซื้อ กำหนดเบิกจ่ายทางส่วนกลาง ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2563 เป็นต้นไป การเสนอขอใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายจ่ายขาด วงเงินเกินกว่า 5,000,000 บาท เป็นอำนาจของคณะกรรมการตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558 ข้อ 13 วรรคสอง ซึ่ง อกก.คท. พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติโครงการและใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการจัดซื้อทดแทนกลิ้งสำรวจแบบประมวลผลรวม (Total Station) จำนวน 55 ชุด ชุดละ 366,200 บาท เป็นเงิน 20,141,000 บาท โดยใช้จ่ายจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 รายการจ่ายขาด รายการที่ 2.9 รายจ่ายขาดอื่น วงเงิน 468,410,000 บาท โดยเป็นงานจัดซื้อกำหนดเบิกจ่ายทางส่วนกลาง

การประชุมครั้งที่ 7/2563 เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2563

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 แนวทางการปฏิบัติงานตามประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีการพิจารณารายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

คณะกรรมการได้ออกประกาศเกี่ยวกับการจัดที่ดินหรือสงฆ์หาริมทรัพย์ให้แก่บุคคลใดเข้า เช่าซื้อ ซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์เพื่อใช้สำหรับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 รวม 2 ฉบับ ได้แก่

1. ประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง รายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศกำหนดตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 พ.ศ. 2563 ประกาศ ณ วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2563

2. ประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกาศ ณ วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2563

สำนักกฎหมาย ได้จัดทำแนวทางการปฏิบัติงานตามประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดังกล่าว สรุปดังนี้

1. สถานะของประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดที่ดินหรือสงฆ์หาริมทรัพย์ให้แก่บุคคลเข้า เช่าซื้อ ซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์เพื่อใช้สำหรับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินภายในขอบเขตของอำนาจตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.1 ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 ประกาศ ณ วันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2533

1.2 ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นเป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 (ฉบับที่ 2) ประกาศ ณ วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2543

1.3 ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดิน หรือสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2541

โดยประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทั้งสองฉบับดังกล่าว ไม่มีผลเป็นการขยายขอบเขตหรือลดสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้กว้างหรือแคบไปกว่าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายและกฎระเบียบข้างต้นกำหนดไว้

2. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำขอรับอนุญาตพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐาน ตามข้อ 4 (4) (ข) ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดิน หรือสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2541 ซึ่งกำหนดให้แผนและโครงการประกอบคำขอรับอนุญาต จะต้องแสดงถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และ ส.ป.ก. จะได้รับ จากกิจการนั้น ขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด นำเสนอข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เสนอต่อ คปท. เพื่อประกอบการพิจารณาโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

2.1 กิจการตามคำขอนั้นต้องเป็นกิจการที่มีลักษณะสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่อง กับวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังกล่าวได้รับประโยชน์จากกิจการนั้นโดยตรง

2.2 ในกรณีที่เป็นการตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ ข้อ 1.5 กิจการดังกล่าวต้องมีลักษณะเป็นการบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกร ในด้านเศรษฐกิจและสังคมในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินโดยตรง

ทั้งนี้ ขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด จัดทำข้อมูลตามแบบรายการตรวจสอบกิจการ ที่มีลักษณะสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (Checklist) เพื่อประกอบการพิจารณาของ คปท. ตามระเบียบดังกล่าวด้วย หากผลการ จัดทำข้อมูลดังกล่าวปรากฏว่า กิจการใดไม่ใช่กิจการที่กำหนดไว้ตามประกาศ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2563 แต่เป็นกิจการที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับวัตถุประสงค์ของการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามที่กำหนดไว้

ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สามารถอนุญาตได้โดยมีเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับประโยชน์จากกิจการนั้นโดยตรงตามเงื่อนไขในแบบรายการตรวจสอบฯ (Checklist) และ คปจ. พิจารณาแล้ว เห็นว่าการอนุญาตให้กิจการดังกล่าวใช้ที่ดินตามคำขอจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินในท้องถิ่นนั้น ขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด จัดส่งข้อเท็จจริงพร้อมผลการตรวจสอบและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องมายัง ส.ป.ก. เพื่อนำเสนอคณะกรรมการใช้อำนาจตามข้อ 3 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ พิจารณาวินิจฉัยหรือกำหนดรายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพิ่มเติมต่อไป

3. กรณีการจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

3.1 การกำหนดเขตที่ดินชุมชนตามประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ฉบับลงวันที่ 30 ตุลาคม 2563 เป็นกรณีที่คณะกรรมการใช้อำนาจกำหนดพื้นที่เพื่อกิจการที่เป็นการบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคมในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 (ฉบับที่ 2) ประกาศ ณ วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2543

3.2 การจัดที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัยหรือกิจการสาธารณูปโภคหรือกิจการอื่นที่อยู่ภายใต้ประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดังกล่าวมุ่งหมายเฉพาะกรณีที่กิจการเหล่านั้นมีลักษณะเป็นกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติมเท่านั้น และการกำหนดเขตที่ดินชุมชนตามประกาศนี้ไม่เป็นการตัดอำนาจในการจัดที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมภายใต้ระเบียบอื่นแต่อย่างใด

สำหรับแบบรายการตรวจสอบกิจการที่มีลักษณะสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (Checklist) ซึ่งออกตามแนวทางการปฏิบัติงานข้างต้น เป็นแบบฟอร์มรหัส ส.ป.ก. 4 - 109 ข โดยในข้อ 1 และข้อ 2 กำหนดให้ระบุ “กิจการที่ยื่นคำขอ” และ “วัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการ” เพื่อให้เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบและจัดทำความเห็นก่อนนำเสนอ คปจ. เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาตกิจการที่อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของกฎหมายว่าด้วย

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องตามแบบรายการตรวจสอบ (Checklist) ดังนี้

ข้อ 3 ให้พิจารณาถึงลักษณะของกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของ “การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” ตามมาตรา 30 วรรคห้า ประกอบกับบทนิยามในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

ข้อ 4 ให้พิจารณาถึงลักษณะของกิจการตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ฉบับลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2533 และฉบับลงวันที่ 9 พฤษภาคม 2543

ข้อ 5 ให้พิจารณาถึงลักษณะของกิจการตามที่กำหนดไว้ในประกาศ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2563

ข้อ 6 ในกรณีที่เป็นกิจการข้อ 1.5 (กิจการที่เป็นการบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคมในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน) ให้พิจารณาจัดที่ดินได้เฉพาะในกรณีที่พื้นที่ประกอบกิจการตามคำขอนั้นอยู่ในเขตที่ดินชุมชน

ข้อ 7 ในกรณีที่เป็นกิจการข้อ 2 (กิจการที่เป็นการเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) ให้พิจารณาถึงสัดส่วนของผลผลิตทางการเกษตรที่นำมาใช้ในกิจการแปรรูปในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตที่นำมาจากนอกเขตปฏิรูปที่ดิน โดยการจัดที่ดินให้แก่กิจการตามคำขอจะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่การแปรรูปผลผลิตเกษตรกรรมนั้นใช้ผลผลิตทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นหลักเท่านั้น

ข้อ 8 ให้พิจารณาถึงประโยชน์ที่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจะได้รับจากการประกอบกิจการตามคำขอ โดยในข้อ 8.1 ใช้พิจารณากับกิจการทุกประเภท ส่วนในข้อ 8.2 ให้พิจารณาเฉพาะกรณีที่กิจการนั้นเป็นกิจการตามข้อ 1.5 (กิจการที่เป็นการบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคมในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน)

ข้อ 9 ในกรณีกิจการที่ยื่นคำขอเป็นกิจการที่เคยได้รับการจัดที่ดินตามมาตรา 30 วรรคห้า ให้จัดทำผลตรวจสอบการดำเนินกิจการที่ผ่านมา เพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องของผลการประกอบกิจการดังกล่าวกับหลักเกณฑ์ของกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องตามแบบรายการตรวจสอบฯ ข้อ 3 ถึงข้อ 8 แล้วแต่กรณี

จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแนวทางการปฏิบัติงานตามประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีการพิจารณารายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พร้อมแบบรายการตรวจสอบกิจการที่มีลักษณะสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (Checklist) ตามแบบฟอร์มรหัส ส.ป.ก. 4 - 109 ข

มติคณะกรรมการ เห็นชอบในหลักการตามแนวทางปฏิบัติงานดังกล่าวโดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการศึกษาและกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาการอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งเป็นคณะอนุกรรมการชุดที่พิจารณาเสนอประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทั้ง 2 ฉบับดังกล่าว นำแนวทางปฏิบัติงานตามประกาศนี้ไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นของคณะกรรมการก่อนนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอีกครั้งต่อไป

การประชุมครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2564

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.6 ขอความเห็นชอบ (ร่าง) “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ.” และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการบังคับใช้ (ร่าง) “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ.” ย่อมมีผลกระทบต่อประชาชน ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายมาตรา 6 และมาตรา 8 (3) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ส.ป.ก. จึงได้นำหลักการและประเด็นสำคัญของ (ร่าง) ระเบียบดังกล่าวไปดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตลอดจนชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากการบังคับใช้ระเบียบนี้ ทั้งนี้ ในการรับฟังความคิดเห็นได้ดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ทั้งนี้ ผลสรุปการรับฟัง

ความคิดเห็นตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม 2563 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2564 มีจำนวนผู้แสดงความคิดเห็นทั้งสิ้น (ภาพรวม) 618 ราย หรือ 100 %

ประกอบกับคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้สอดคล้องกับนโยบายการจ่ายค่าชดเชยการลงทุนในการพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกร ได้พิจารณารับรองรายงานการประชุมครั้งที่ 5/2563 เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2563 และร่างระเบียบที่ปรับแก้ไขตามมติดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ ส.ป.ก. ได้แก้ไขถ้อยคำเล็กน้อยเพื่อให้ถูกต้องตรงตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมทั้งได้แก้ไขถ้อยคำเกี่ยวกับการจัดที่ดินสำหรับอยู่อาศัยนอกแปลงเกษตรกรรมในข้อ 26 และข้อ 34 เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการจัดที่ดินสำหรับอยู่อาศัยนอกแปลงเกษตรกรรมตามประกาศคณะกรรมการ ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2563 และฉบับลงวันที่ 30 ตุลาคม 2563 ที่คณะกรรมการได้กำหนดให้การจัดที่ดินกรณีดังกล่าวเป็นการจัดที่ดินสำหรับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน ตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 จึงขอเสนอคณะกรรมการรับทราบผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อ (ร่าง) “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ.” และพิจารณาร่างระเบียบดังกล่าว รวมทั้งการปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดที่ดินที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. (ร่าง) “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ.” มีบทยกเลิกระเบียบและมติคณะกรรมการเกี่ยวกับการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งนำสาระสำคัญของระเบียบและมติที่ถูกยกเลิกนั้นมาจัดหมวดหมู่ไว้ให้เป็นเอกภาพทั้งระบบ จำแนกได้เป็น 6 หมวด ได้แก่ หมวด 1 การคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หมวด 2 การโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หมวด 3 การจัดที่ดินแทนที่เกษตรกรผู้ได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์ซึ่งสละสิทธิหรือถึงแก่ความตาย หมวด 4 การจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน หมวด 5 การออก แก้ไขเพิ่มเติม ยกเลิกเพิกถอน และออกใบแทนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน และสัญญา และหมวด 6 บทเฉพาะกาล ซึ่งในหมวด 2 หมวด 3 และหมวด 4 ได้กำหนดให้มีแนวทางรองรับการใช้สิทธิ

ของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจาก ส.ป.ก. ในการบริหารจัดการทรัพย์สินอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองและหนี้สินที่มีอยู่กับ ส.ป.ก. ก่อนส่งคืนที่ดินเพื่อให้ ส.ป.ก. นำไปจัดให้แก่เกษตรกรรายใหม่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด อันเป็นการแก้ไขปัญหากรณีเกษตรกรรายเดิมผู้ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ขอคืนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินให้แก่ ส.ป.ก. ตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2562 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2562

2. (ร่าง) “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.” มีสาระสำคัญให้ยกเลิกเรื่องการรับมอบที่ดินในข้อ 5 และข้อ 6 ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 และให้ถือว่าเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดิน การโอนหรือตกทอดฯ เป็นเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินตามระเบียบนี้

3. ยกเลิกมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 7/2544 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2544 เรื่อง ปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ เนื่องจากในหมวด 3 ของร่างระเบียบฯ ตามข้อ (1) ได้นำหลักการตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 7/2544 มาแก้ไขปรับปรุงสาระสำคัญบางประการให้สอดคล้องกับข้อกฎหมายและนโยบายเพื่อให้การจัดที่ดินเชื่อมโยงกันทั้งระบบอย่างเป็นเอกภาพแล้ว ทั้งนี้ เห็นควรให้การยกเลิกดังกล่าวมีผลตั้งแต่วันที่ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. มีผลใช้บังคับ ทั้งนี้ ระเบียบข้างต้นจะมีผลใช้บังคับเมื่อพ้น 180 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบ 1. (ร่าง) “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอน หรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ.”

2. (ร่าง) “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.”

3. ยกเลิกมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 7/2544 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2544 เรื่อง ปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ โดยให้การยกเลิกดังกล่าวมีผลตั้งแต่วันที่ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. มีผลใช้บังคับ

ทั้งนี้ ให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปรับแก้ไขร่างระเบียบ ดังนี้

1. ตัดกำหนดระยะเวลา 180 วัน ออกจากระยะเวลาการมีผลใช้บังคับตามข้อ 2
2. แก้ไขสถานที่ปิดประกาศจาก “กิ่งอำเภอ” เป็น “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

ตามข้อ 7

เรื่องที่ 3.7

ขออนุมัติหลักการแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานโครงการกองทุนที่ดิน

1. ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน พ.ศ. 2558 (ระเบียบเช่าซื้อ) ข้อ 23 ได้กำหนดให้ ส.ป.ก. เรียกคืดค่าเช่าจากผู้เช่าซื้อ ตลอดระยะเวลาที่ให้เช่าซื้อ กรณีเลิกสัญญาเช่าซื้อซึ่งระเบียบเช่าซื้อ และคณะกรรมการยังมิได้กำหนดอัตราค่าเช่าอัตรากรณีดังกล่าวไว้ชัดเจน ซึ่งแนวทางการปฏิบัติของ ส.ป.ก. ที่ผ่านมามีคืดค่าเช่าตลอดระยะเวลาที่เช่าซื้อโดยอิงอัตราค่าเช่าตามสัญญาเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้ ดังนี้

1.1 อัตราร้อยละ 3 ของราคาที่ดินต่อไร่ที่ ส.ป.ก. จัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดิน (มติคณะกรรมการ ครั้งที่ 5/2522 เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2522)

1.2 อัตราค่าเช่าอ้างอิงจากราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินของกรมธนารักษ์ ซึ่งคณะกรรมการกำหนดอัตราค่าเช่าเป็น 10 โดยช่วงราคาเริ่มจากอัตรา 60 บาทต่อไร่ต่อปี ถึง 600 บาทต่อไร่ต่อปี (มติคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2557 เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 และมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2560 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2560)

โดยอัตราค่าเช่าทั้งสองช่วงเวลาดังกล่าวหากนำมาเปรียบเทียบกันจะพบว่า มีทั้งกรณีที่มีมากกว่าหรือน้อยกว่ากันขึ้นอยู่กับราคาจัดซื้อที่ดินหรือราคาประเมินฯ ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่ไม่มีศักยภาพในการชำระหนี้ให้สามารถประกอบเกษตรกรรมและมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและครอบครัวในที่ดินแปลงนั้นต่อไป รวมทั้งลดปัญหาการสูญเสียที่ดินทำกินของเกษตรกรในอนาคต ในกรณีเกษตรกรประสงค์เปลี่ยนจากสัญญาเช่าซื้อฯ เป็นสัญญาเช่าฯ ซึ่งต้องชำระค่าเช่าตลอดระยะเวลาที่เช่าซื้อ

ดังนั้น จึงเห็นควรคำนวณค่าเช่าตลอดระยะเวลาที่เช่าซื้อหรือค่าใช้ประโยชน์ในที่ดิน โดยเปรียบเทียบผลการคำนวณค่าเช่าที่ ส.ป.ก. กำหนดไว้ ตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 5/2522 เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2522 ซึ่งให้เรียกเก็บอัตราร้อยละ 3 ของราคาที่ดินต่อไร่ที่จัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดิน หรือที่กำหนดไว้ตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2557 เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 และคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2560 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2560 ซึ่งให้เรียกเก็บโดยอ้างอิงราคาประเมินฯ โดยให้ใช้ราคาประเมินฯ ในปีที่ยกเลิกสัญญาเช่าซื้อเป็นฐานในการคำนวณค่าเช่า ว่าหลักเกณฑ์ใดมีผลการคำนวณค่าเช่าต่ำกว่าให้ใช้ตามหลักเกณฑ์นั้น ทั้งนี้ วิธีการและเงื่อนไขในการชำระหนี้ค่าเช่า และค่าใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าวให้เป็นไปตามที่ ส.ป.ก. กำหนด

2. เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาในระยะยาวเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าเช่าตลอดระยะเวลาที่เช่าซื้อ ค่าใช้ประโยชน์ที่ดิน และปัญหาที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้น จึงเห็นควรปรับปรุงและแก้ไขระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน พ.ศ. 2558 ในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการชำระหนี้ค่าเช่าตลอดระยะเวลาที่เช่าซื้อ

2.2 กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจในกรณีเกษตรกรไม่มีศักยภาพในการชำระหนี้โดยการพิจารณาลดหรือยกเว้นการชำระหนี้เกี่ยวกับหนี้ค่าเช่าตลอดระยะเวลาที่เช่าซื้อ หรือหนี้ค่าใช้ประโยชน์ที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติหลักการในการแก้ไขปัญหาหนี้ค่าเช่าซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินกรณีเกษตรกรตามสัญญาเช่าซื้อที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ผู้เช่าซื้อที่ดินทั่วไป ผู้เช่าซื้อที่ดินตามโครงการกองทุนที่ดิน และผู้เช่าซื้อที่ดินตามโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค) ประสงค์จะเปลี่ยนเป็นสัญญาเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนี้

1. คำนวณค่าเช่าตลอดระยะเวลาที่เช่าซื้อ โดยเปรียบเทียบผลการคำนวณค่าเช่าที่ ส.ป.ก. กำหนดไว้ ตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 5/2522 เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2522 ซึ่งให้เรียกเก็บอัตราร้อยละ 3 ของราคาที่ดินต่อไร่ที่จัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดิน หรือที่กำหนดไว้ตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2557 เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 และคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2560 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2560 ซึ่งให้เรียกเก็บโดยอ้างอิงราคาประเมินทุนทรัพย์กรมธนารักษ์ โดยใช้ราคาประเมินฯ ในปีที่ยกเลิกสัญญาเช่าซื้อเป็นฐานในการคำนวณค่าเช่า ว่าหลักเกณฑ์ใดมีผลการคำนวณค่าเช่าต่ำกว่าให้ใช้ตามหลักเกณฑ์นั้น ทั้งนี้ วิธีการและเงื่อนไขในการชำระหนี้ค่าเช่าและค่าใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าวให้เป็นไปตามที่ ส.ป.ก. กำหนด

2. ปรับปรุงและแก้ไขระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน พ.ศ. 2558 ในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการชำระหนี้ค่าเช่าตลอดระยะเวลาที่เช่าซื้อ

2.2 กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจในกรณีเกษตรกรไม่มีศักยภาพในการชำระหนี้โดยการพิจารณาลดหรือยกเว้นการชำระหนี้เกี่ยวกับหนี้ค่าเช่าตลอดระยะเวลาที่เช่าซื้อหรือหนี้ค่าใช้ประโยชน์ที่ดิน

ทั้งนี้ ให้นำความเห็นและข้อสังเกตของกรรมการไปปรับปรุงและแก้ไขใน (ร่าง) “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ.” ในเรื่องที่ 3.6 เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าวนี้ไว้ในคราวเดียวกัน และรายงานประธานกรรมการเพื่อทราบต่อไป

การประชุมครั้งที่ 2/2564 เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2564

วาระเรื่องที่ 6 การกำหนดขอบเขตวงรอบที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ส.ป.ท. พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้บริการแก่เกษตรกรที่มาขอรับบริการจัดที่ดินมีความต่อเนื่อง เป็นไปตามแผนงานจัดที่ดินชุมชนปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 และสอดคล้องตามประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การจัดที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกาศ ณ วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2563 และประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง รายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกาศ ณ วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2563 จึงเห็นควรให้คณะกรรมการพิจารณา ดังนี้

1. กำหนดขอบเขตวงรอบที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่ที่ คปท. ได้อนุญาตให้ดำเนินการจัดที่ดินชุมชนแล้ว จำนวน 10,495 ชุมชน 715,303 ราย/แปลง 479,552 ไร่ เฉพาะในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่ทับซ้อนกับแนวเขตที่ดินของหน่วยงานอื่น และมอบให้ ส.ป.ท. ปรับปรุงขอบเขตวงรอบที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยไม่ทำให้สาระสำคัญของขอบเขตวงรอบที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเปลี่ยนแปลงไป และให้รายงานผลการดำเนินงานแก่คณะกรรมการ

2. กำหนดขอบเขตวงรอบที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามแผนงานจัดที่ดินชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 126 ชุมชน ในพื้นที่ 23 จังหวัด เพื่อดำเนินการจัดที่ดินกิจการที่เป็นการบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคมรวมถึงที่อยู่อาศัยให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การจัดที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกาศ ณ วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2563 และประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง รายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกาศ ณ วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2563

มติคณะกรรมการ 1. รับทราบการกำหนดขอบเขตวงรอบที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในพื้นที่ที่ คปจ. ได้อนุญาตให้ดำเนินการจัดที่ดินชุมชนแล้ว จำนวน 10,495 ชุมชน 715,303 ราย/แปลง 479,552 ไร่ เฉพาะในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไม่ทับซ้อนกับแนวเขตที่ดินของหน่วยงานอื่น และมอบให้ ส.ป.ก. ปรับปรุงขอบเขตวงรอบที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยไม่ทำให้สาระสำคัญของขอบเขตวงรอบที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเปลี่ยนแปลงไป

2. อนุมัติกำหนดขอบเขตวงรอบที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามแผนงานจัดที่ดินชุมชนปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 126 ชุมชน ในพื้นที่ 23 จังหวัด เพื่อดำเนินการจัดที่ดินกิจการที่เป็นการบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคมรวมถึงที่อยู่อาศัย ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การจัดที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกาศ ณ วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2563 และประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง รายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกาศ ณ วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2563

วาระเรื่องที่ 8 พิจารณาการกำหนดอัตราค่าเช่า ระยะเวลาการเช่าในเขตที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

คณะอนุกรรมการศึกษาและกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่ดินเพื่อใช้ที่ดินเพื่อกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้มีการประชุม ครั้งที่ 2/2564 เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2564 มีมติสรุปแนวทางการปฏิบัติงานการจัดที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนี้

1. การกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินสำหรับกิจการสนับสนุนเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ใช้หลักการตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2557 ไปพลางก่อน โดยให้เก็บค่าเช่าในอัตราร้อยละ 3 ของร้อยละ 60 จากบัญชีการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินของกรมธนารักษ์

2. การอนุญาตให้เช่าที่ดินให้กำหนดระยะ 20 ปี เพื่อให้คุ้มค่าต่อการลงทุนของผู้ได้รับอนุญาต

3. ให้ฝ่ายเลขานุการปรับปรุงแก้ไขคู่มือการปฏิบัติงานการจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พร้อมทั้งแจ้งเวียนให้คณะกรรมการเพื่อพิจารณา ก่อนนำเสนอคณะกรรมการเพื่อทราบ

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินในเขตที่ดินชุมชนอัตราร้อยละ 3 ของร้อยละ 60 ของบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินฯ และให้ปรับค่าเช่าที่ดินที่เรียกเก็บจากเกษตรกรตามราคาประเมินมูลค่าที่ดินของกรมธนารักษ์

2. อนุมัติกำหนดระยะเวลาการเช่าไม่เกิน 20 ปี เพื่อให้คุ้มค่าต่อการลงทุนของผู้ได้รับอนุญาต

3. รับทราบคู่มือการปฏิบัติงานการจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

การประชุมครั้งที่ 3/2564 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2564

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.2 การมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแพ่ง

ศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มีหมายเรียกคดีแพ่งสามัญ ฉบับลงวันที่ 15 มิถุนายน 2564 คดีหมายเลขดำที่ พ.555/2564 ระหว่างนางสาวชลอ มากเสมอ ที่ 1 กับพวกรวม 2 คน โจทก์ กับผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ 1 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ที่ 2 และปฏิรูปที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ 3 จำเลย แจ้งว่าโจทก์ได้ยื่นฟ้องจำเลยทั้งสามต่อศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้จำเลยทำคำให้การแก้คดียื่นต่อศาลภายใน 15 วัน นับแต่วันที่รับหมายหรือถือว่าได้รับหมาย

ส.ป.ก. เห็นว่า คณะกรรมการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งอาจเป็นคู่กรณีในศาลปกครองได้ แต่โดยที่คณะกรรมการเป็นคณะบุคคลมิได้เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ย่อมไม่อาจเป็นคู่ความในคดีได้ตามมาตรา 1 (11) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง อย่างไรก็ตามเมื่อศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มีหมายเรียกให้คณะกรรมการจัดทำคำให้การแก้คดียื่นต่อศาล

ฉะนั้น เพื่อให้การดำเนินคดีแพ่งทั้งปวงของคณะกรรมการเป็นไปโดยถูกต้องและมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จึงขอให้คณะกรรมการพิจารณามอบอำนาจให้เลขาธิการ ส.ป.ก. หรือผู้ที่เลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมายเป็นผู้ดำเนินคดีนี้และคดีแพ่งทั้งปวงที่อาจมีขึ้นในอนาคตแทนคณะกรรมการได้จนเสร็จการ

มติคณะกรรมการ มอบอำนาจให้เลขาธิการ ส.ป.ก. หรือผู้ที่เลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมายเป็นผู้ดำเนินคดีนี้และคดีแพ่งทั้งปวงที่อาจมีขึ้นในอนาคตแทนคณะกรรมการได้จนเสร็จการ นับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ

เรื่องที่ 3.4 ขอความเห็นชอบแผนปฏิบัติราชการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565) (ฉบับทบทวน) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2565

กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเข้าสู่ระบบประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน และตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน ประจำปีบัญชี 2564 ระหว่างกระทรวงการคลังกับกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดกรอบหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานและตัวชี้วัดด้านที่ 5 การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร ผู้บริหารทุนหมุนเวียน พนักงาน และลูกจ้าง ตัวชี้วัดที่ 5.1 บทบาทคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน วัดระดับความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน ประกอบด้วยแผนปฏิบัติราชการ 4 ด้าน โดยมีเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ กลยุทธ์ โครงการ/กิจกรรม และ สบพ. ได้แปลงแผนปฏิบัติราชการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565) (ฉบับทบทวน) ไปสู่การปฏิบัติ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2565 เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และตัวชี้วัดและเป้าหมายของโครงการ/กิจกรรม ประกอบกับ ออกก.คง. ในการประชุม ครั้งที่ 4/2564 เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2564 พิจารณาแล้ว มีมติ ดังนี้

1. เห็นชอบแผนปฏิบัติราชการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565) (ฉบับทบทวน) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2565
2. ให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนำผลการพิจารณาของคณะกรรมการเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

- มติคณะกรรมการ** 1. เห็นชอบแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565) (ฉบับทบทวน)
2. เห็นชอบแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2565

เรื่องที่ 3.8 ขออนุมัติอัตราค่าตอบแทนตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติ ในการใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2541

ส.ป.ก. เรียกเก็บค่าเช่าตามสัญญาเช่าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์เพื่อประกอบกิจการ สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน อัตราร้อยละ 3 ของราคาประเมินทุนทรัพย์ ที่ดินของกรมธนารักษ์ สำหรับกิจการที่ขอรับอนุญาตที่มีวัตถุประสงค์แสวงหากำไร ในอัตราเดียวกันทุกกิจการ โดยมีได้แยกประเภทกิจการและวัตถุประสงค์การใช้ที่ดิน เช่น ผู้ขอใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นสถาบันเกษตรกร รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน มีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการแสวงหากำไรเป็นหลักหรือเพื่อบริการสาธารณะ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินยังมีความไม่เหมาะสมเป็นธรรมดา ดังนั้น ในการประชุม คณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2564 เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2564 (วาระจรเรื่องที่ 8 พิจารณา การกำหนดอัตราค่าเช่า ระยะเวลาการเช่าในเขตที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม ตามประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) มีมติกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินในเขตที่ดิน ชุมชน อัตราร้อยละ 3 ของร้อยละ 60 ของบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินฯ และให้ปรับค่าเช่าที่ดินที่เรียกเก็บจากเกษตรกรตามราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินของ กรมธนารักษ์ ต่อมาได้มีคำสั่งคณะกรรมการ ที่ 1/2562 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ประเมินมูลค่าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ สั่ง ณ วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2562 และให้คณะอนุกรรมการเร่งดำเนินการกำหนดอัตราค่าตอบแทนกรณีอนุญาตให้ใช้ที่ดิน เพื่อประกอบกิจการสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องและนำเสนอคณะกรรมการพิจารณา อนุมัติต่อไป โดยคณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า การกำหนดอัตราค่าตอบแทนควรมีการปรับ อัตราค่าตอบแทนตามช่วงเวลา และไม่ควรกำหนดค่าตอบแทนเท่ากันตลอดระยะเวลา ของการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน

มติคณะกรรมการ เห็นชอบในหลักการ เรื่อง อัตราค่าตอบแทนการใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามประเด็นที่ ส.ป.ก. เสนอ โดยในส่วนของอัตราค่าตอบแทนให้จัดทำเป็นประกาศ คณะกรรมการ และให้หารือกับผู้ทรงคุณวุฒิ (นายสรเสริญ อัจจุตมานัส) ก่อนนำเสนอ คณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติและบังคับใช้ต่อไป

เรื่องที่ 3.9

ขออนุมัติปรับปรุงคณะกรรมการประเมินมูลค่าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์

คำสั่งคณะกรรมการที่ 1/2562 สั่ง ณ วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2562 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินมูลค่าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ ประกอบด้วย เลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นประธานอนุกรรมการ รองเลขาธิการ ส.ป.ก. ที่กำกับดูแลสำนักบริหารกองทุน เป็นอนุกรรมการ อนุกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน บุคคลภายนอก จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จำนวน 7 คน โดยมีผู้อำนวยการสำนักบริหารกองทุน ส.ป.ก. เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ รวมทั้งสิ้น 22 คน มีอำนาจหน้าที่ พิจารณาทบทวนและกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์ ในเขตปฏิรูปที่ดินพิจารณาทบทวนและกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินค่าตอบแทน กรณีการอนุญาตให้ใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุน หรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณาและกลั่นกรองการขอยกเว้น ค่าเช่าที่ดินและค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณา อนุมัติ เป็นต้น

ในการประชุมคณะกรรมการประเมินฯ ครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2564 มีมติเห็นชอบให้ปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการประเมินมูลค่าที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์ จึงมีจำนวนทั้งสิ้น 23 คน ดังนี้

1. เลขาธิการ ส.ป.ก.	ประธานอนุกรรมการ
2. รองเลขาธิการ ส.ป.ก. (ที่กำกับดูแลสำนักบริหารกองทุน)	อนุกรรมการ
3. ผู้แทนกรมบัญชีกลาง	อนุกรรมการ
4. ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	อนุกรรมการ
5. ผู้แทนกองประเมินราคาทรัพย์สิน กรมธนารักษ์	อนุกรรมการ
6. ผู้แทนกองพัฒนาธุรกิจและศักยภาพที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์	อนุกรรมการ
7. ผู้แทนกรมการปกครอง	อนุกรรมการ
8. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการ
9. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
10. ผู้แทนสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทาน	อนุกรรมการ
11. ผู้แทนสมาคมผู้ประเมินค่าทรัพย์สินแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
12. ผู้อำนวยการโครงการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	อนุกรรมการ
- คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หรือผู้แทน

13. คณะบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
14. นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์	อนุกรรมการ
15. นางสาวลดาวัลย์ คำภา	อนุกรรมการ
16. นายแคล้ว ทองสม	อนุกรรมการ
17. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
18. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
19. ผู้อำนวยการสำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
20. ผู้อำนวยการสำนักจัดการแผนที่และสารบบที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
21. ผู้อำนวยการสำนักบริหารกองทุน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ และเลขานุการ
22. ผู้อำนวยการกลุ่มที่ดินและผลประโยชน์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
23. เจ้าหน้าที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ประธานอนุกรรมการมอบหมาย จำนวน 1 ท่าน	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

มติคณะกรรมการ อนุมัติ คำสั่งให้ แต่งตั้ง คณะ อนุกรรมการ ประเมินมูลค่าที่ดิน หรือ
อสังหาริมทรัพย์

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ

เรื่องที่ 5.1 วาระจรเรื่องที่ 1 การกำหนดมูลค่าที่ดินสำหรับสัญญาเช่าซื้อที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดก
สิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน
พ.ศ. 2564

ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์
และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน พ.ศ. 2558 และ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2559 (ระเบียบ
เช่าซื้อที่ดิน) กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเช่าซื้อที่ดิน ตามข้อ 14 “การกำหนด
ค่าเช่าซื้อที่ ส.ป.ก. จัดให้เกษตรกรเช่าซื้อ ให้ผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อ เท่ากับมูลค่าที่ดินที่ได้
จัดซื้อหรือเวนคืนกับดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 1 ต่อปี ของยอดเงินมูลค่าที่ดินที่ยังมิได้ชำระ”

ต่อมาคณะกรรมการได้ออกระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สิน ของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 (ระเบียบคัดเลือกและจัดที่ดินฯ พ.ศ. 2564) โดยให้ยกเลิกระเบียบเช่าซื้อที่ดิน ซึ่งตามข้อ 41 วรรคสอง ได้กำหนด “...ให้กำหนด จำนวนค่าเช่าซื้อเท่ากับมูลค่าที่ดินตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด” และได้แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการประเมินมูลค่าที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์ (คณะอนุกรรมการประเมินฯ) โดยมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวางหลักเกณฑ์และกำหนดอัตราค่าเช่า ค่าเช่าซื้อ และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีความเหมาะสม

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดมูลค่าที่ดินดังกล่าวควรนำเสนอ คณะอนุกรรมการประเมินฯ ศึกษาและวางหลักเกณฑ์ให้มีความเหมาะสมก่อนนำเสนอ คณะกรรมการพิจารณา แต่เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวต้องมีการศึกษาเปรียบเทียบ สอดคล้องกับหลักวิชาการ รวมทั้งพิจารณาถึงความสามารถในการชำระค่าเช่าซื้อที่ดิน ของเกษตรกร ประกอบกับปัจจุบันระเบียบคัดเลือกและจัดที่ดินฯ พ.ศ. 2564 ได้ยกเลิก มูลค่าที่ดินในการคำนวณค่าเช่าซื้อตามระเบียบเช่าซื้อที่ดิน ทำให้ ส.ป.ก. ไม่สามารถ คำนวณอัตราค่าเช่าซื้อที่ดิน กรณีการจัดทำสัญญาเช่าซื้อที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่เกิดขึ้น ภายหลังจากระเบียบคัดเลือกและจัดที่ดินฯ พ.ศ. 2564 มีผลใช้บังคับ ดังนั้น เพื่อให้การ ดำเนินการจัดทำสัญญาเช่าซื้อที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่เกษตรกรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จึงเห็นควรนำหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเช่าซื้อที่ดินตามระเบียบเช่าซื้อที่ดิน ซึ่งกำหนดให้ “มูลค่าที่ดินที่ได้จัดซื้อหรือเวนคืน” เป็นมูลค่าที่ดินตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ตามระเบียบคัดเลือกและจัดที่ดินฯ พ.ศ. 2564 ไปพลางก่อน จนกว่าคณะกรรมการ จะได้กำหนดหลักเกณฑ์มูลค่าที่ดินดังกล่าว

มติคณะกรรมการ ให้การดำเนินการจัดทำสัญญาเช่าซื้อที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่เกษตรกรเป็นไป อย่างต่อเนื่อง จึงเห็นควรนำหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเช่าซื้อที่ดินตามระเบียบเช่าซื้อที่ดิน ซึ่งกำหนดให้ “มูลค่าที่ดินที่ได้จัดซื้อหรือเวนคืน” เป็นมูลค่าที่ดินตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการกำหนด ตามระเบียบคัดเลือกและจัดที่ดินฯ พ.ศ. 2564 ไปพลางก่อน จนกว่าคณะกรรมการจะได้กำหนดหลักเกณฑ์มูลค่าที่ดินดังกล่าว

การประชุมครั้งที่ 4/2564 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2564

-

การประชุมครั้งที่ 5/2564 เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2564

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง

เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัติหลักเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ส.ป.ก. ได้ดำเนินการจัดทำร่าง “ประกาศ คปก. เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2564” ตามข้อสังเกตของคณะกรรมการ ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2564 และได้หารือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน (นายสรเสรีชัย อัจจุตมานัส และนายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์) ไว้แล้ว (รายละเอียดตามร่างประกาศคณะกรรมการที่แนบวาระการประชุม) และ ดังนั้น เพื่อให้ ส.ป.ก. มีหลักเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่จะเรียกเก็บค่าตอบแทนจากผู้ได้รับการจัดที่ดิน และมีหลักเกณฑ์การลดค่าตอบแทน การปรับปรุงค่าตอบแทน การทบทวนอัตราค่าตอบแทน และการคำนวณค่าตอบแทน เป็นต้น จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ “ร่างประกาศ คปก. เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2564” เพื่อใช้บังคับ และเห็นควรยกเลิกมติคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง เพื่อเรียกเก็บค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ร่างประกาศดังกล่าว

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติร่าง “ประกาศ คปก. เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2564” ตามร่างประกาศคณะกรรมการที่แนบวาระการประชุม

2. ยกเลิกมติคณะกรรมการ ดังต่อไปนี้

2.1 ยกเลิกมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2564 เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2564 เรื่องที่ 10 วาระจรเรื่องที่ 8 พิจารณาการกำหนดอัตราค่าเช่า ระยะเวลาการเช่า ในเขตที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามประกาศ คปก. เรื่อง การจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เฉพาะข้อ 1 (ค่าเช่าที่ดินในเขตที่ดินชุมชน)

2.2 ยกเลิกมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 1/2559 เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2559 เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัติกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินสำหรับสถาบันเกษตรกร เฉพาะข้อ 2 (ค่าเช่าที่ดินสำหรับประกอบกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องฯ) และข้อ 3 (การปรับอัตราค่าเช่าที่ดิน) และให้นำหลักเกณฑ์ตามร่าง “ประกาศ คปก. เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2564” ใช้บังคับกับการเรียกเก็บค่าตอบแทนตามกรณี ข้อ 2.1 และ 2.2 ด้วย

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.1 การกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประเภทที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดซื้อที่ดินพระราชทาน ที่ดินบริจาค และที่ดินราชพัสดุที่กระทรวงการคลังอนุญาตให้ ส.ป.ก. ใช้เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิ การเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 (ระเบียบคัดเลือกและจัดที่ดินฯ พ.ศ. 2564) โดยข้อ 41 กำหนดว่า “สัญญาเช่าให้กำหนดค่าเช่าตามอัตราที่ ส.ป.ก. ประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ”

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่าอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดังกล่าว หาก ส.ป.ก. จะปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินจะต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ เนื่องจากต้องทำการศึกษา วิเคราะห์เปรียบเทียบและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการประเมินฯ เพื่อพิจารณาวางหลักเกณฑ์และกำหนดอัตราค่าเช่าให้มีความเหมาะสมก่อนนำเสนอ คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ ประกอบกับการกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินจัดซื้อที่ดินบริจาค และที่ดินราชพัสดุ ตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2557 เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 กำหนดให้ปรับอัตราค่าเช่าที่ดินที่เรียกเก็บจากเกษตรกรตามราคาประเมินฯ รวมทั้งเพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งอาจได้รับผลกระทบต่อความสามารถในการชำระค่าเช่าจากการปรับราคาประเมินฯ จึงเห็นควรกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนี้

1. ที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดซื้อ ที่ดินบริจาค และที่ดินราชพัสดุ ที่กระทรวงการคลังอนุญาตให้ ส.ป.ก. ใช้เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่ 5 จังหวัด (ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ฉะเชิงเทรา นครนายก และปราจีนบุรี) ให้กำหนดอัตราค่าเช่าโดยอ้างอิงตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2557 และครั้งที่ 4/2560 ซึ่งให้คิดค่าเช่าที่ดินโดยอิงมูลค่าที่ดินตามบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน

ของกรมธนารักษ์ในปีที่จัดให้เกษตรกรทำสัญญาเช่าที่ดินกับ ส.ป.ก. ในอัตราค่าเช่าต่อปี โดยไม่ปรับปรุงอัตราค่าเช่าตามการปรับปรุงบัญชีราคาประเมินฯ ของกรมธนารักษ์

2. ที่ดินพระราชทาน กำหนดอัตราค่าเช่าโดยอ้างอิงตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 5/2522 ครั้งที่ 6/2525 และครั้งที่ 1/2528 ซึ่งให้คิดค่าเช่าในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี ของราคาที่ดินที่ ส.ป.ก. กำหนดเป็นมูลค่าที่ดินให้กับสำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ (ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินของกรมธนารักษ์ในปีที่ ส.ป.ก. ได้รับพระราชทานที่ดิน)

ทั้งนี้ การกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินดังกล่าว เป็นอัตราค่าเช่าตามมติคณะกรรมการที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ประกอบกับเพื่อให้การดำเนินการจัดเก็บค่าเช่าที่ดิน การทำสัญญาเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับเกษตรกร และการกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งไม่กระทบต่อสัญญาที่จัดทำขึ้นและบังคับใช้อยู่ก่อนแล้ว จึงเห็นควรนำอัตราค่าเช่าที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไปพลางก่อน โดยให้เริ่มใช้อัตราค่าเช่าดังกล่าว ในปีที่จัดให้เกษตรกรทำสัญญาเช่าที่ดินกับ ส.ป.ก. (รายละเอียดตามร่างประกาศ ส.ป.ก. ที่แนบวาระการประชุม)

มติคณะกรรมการ เห็นชอบการกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของ ส.ป.ก. ตามร่าง “ประกาศ ส.ป.ก. เรื่อง อัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประเภทที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดซื้อ ที่ดินพระราชทาน ที่ดินบริจาค และที่ดินราชพัสดุที่กระทรวงการคลังอนุญาตให้ ส.ป.ก. ใช้เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” โดยให้ใช้บังคับกับเกษตรกรที่ทำสัญญาเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับ ส.ป.ก. ภายหลังจากที่ประกาศมีผลใช้บังคับ

เรื่องที่ 4.2 การกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประเภทที่ดินของรัฐ

ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือทอดทอดทางมรดกสิทธิ การเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 (ระเบียบคัดเลือกและจัดที่ดินฯ พ.ศ. 2564) โดยข้อ 41 กำหนดว่า “สัญญาเช่าให้กำหนดค่าเช่าตามอัตราที่ ส.ป.ก. ประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ” ซึ่งคณะกรรมการประเมินฯ ในการประชุม ครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2564 ได้มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประเภทที่ดินของรัฐ โดยได้พิจารณาเทียบเคียงจากการอัตราราคาจัดเก็บค่าเช่าที่ราชพัสดุ อัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประเภทที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดซื้อ ที่ดินบริจาค และที่ดินราชพัสดุที่กระทรวงการคลังอนุญาตให้ ส.ป.ก. ใช้เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อัตราค่าเช่าตลาดของที่ดิน อัตราค่าเช่าที่ดินของรัฐของ ส.ป.ก. ในอดีต อัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของหน่วยงานอื่น ข้อมูลศักยภาพการผลิตและผลตอบแทนการผลิตทางการเกษตรของพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ และข้อมูลทางภูมิศาสตร์สารสนเทศ (GIS)

เกี่ยวกับศักยภาพของความเหมาะสมของที่ดิน รวมทั้งพิจารณาถึงสิทธิการถือครองที่ดินของเกษตรกร เพื่อให้การกำหนดอัตราค่าเช่ามีความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่เกษตรกร ซึ่งคณะอนุกรรมการประเมินฯ ได้มีมติเห็นชอบกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประเภทที่ดินของรัฐ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ที่ดินที่เช่าที่มีเนื้อที่ไม่เกิน 15 ไร่ ให้คิดค่าเช่าในอัตราไร่ละ 100 บาท ต่อปี
2. ที่ดินที่เช่าที่มีเนื้อที่เกินกว่า 15 ไร่ นอกจากการคิดค่าเช่าตามข้อ 1 แล้ว ให้คิดค่าเช่าสำหรับที่ดินส่วนที่เกินในอัตราร้อยละ 0.1 ของราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินของกรมธนารักษ์ในปีที่จัดทำสัญญาเช่า โดยให้คิดค่าเช่าขั้นต่ำไร่ละ 100 บาท ต่อปี และค่าเช่าขั้นสูงไม่เกินไร่ละ 600 บาท ต่อปี
3. กรณีคำนวณ ค่าเช่ามีเศษเงิน เศษของบาทให้ปัดขึ้นเป็นหนึ่งบาท (รายละเอียดตามร่างประกาศ ส.ป.ก. ที่แนบวาระการประชุม)

มติคณะกรรมการ เห็นชอบการกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของ ส.ป.ก. ตามร่าง “ประกาศ ส.ป.ก. เรื่อง อัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประเภทที่ดินของรัฐ” โดยให้ใช้บังคับกับเกษตรกรที่ทำสัญญาเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกับ ส.ป.ก. ภายหลังวันที่ประกาศมีผลใช้บังคับ ทั้งนี้ ให้ ส.ป.ก. นำความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการเสนอคณะอนุกรรมการประเมินมูลค่าที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์ เพื่อทบทวนอัตราค่าเช่าอีกครั้ง หากผลการทบทวนเป็นประการใดให้นำเสนอเลขาธิการ ส.ป.ก. พิจารณาลงนามในประกาศ ส.ป.ก. เรื่อง อัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประเภทที่ดินของรัฐต่อไป โดยไม่ต้องนำเสนอคณะกรรมการพิจารณา

การประชุมครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2565

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดตราด เพื่อประกอบกิจการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ (ก่อสร้างสนามบินตราด)

บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้ยื่นคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2562 เพื่อประกอบกิจการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ (ก่อสร้างสนามบินตราด) เนื้อที่ประมาณ 57-3-81 ไร่ โดยขออนุญาตใช้ที่ดินอย่างถาวรตามข้อ 2 (3) (ก) ของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 ซึ่งออกตามความในข้อ 1 แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 31/2560

เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ สัณ วัณที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2560 ประกอบกับการประชุมคณะกรรมการพิจารณาการให้ควมยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ครั้งที่ 3/2564 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2564 ที่ประชุมคณะกรรมการได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบตามที่เสนอ

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต กรณีบริษัทฯ ได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อก่อสร้างสนามบินในแปลงดังกล่าวแล้วในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 5/2547 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2547 แต่ในการขออนุญาตในการประชุมครั้งนี้ บริษัทฯ ขออนุญาตปรับลดความสูงของเนินดิน โดยทำการตัดดินเพิ่มเติมในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้สร้างสนามบินดังกล่าวแล้ว เพื่อขยายเขตความปลอดภัยสนามบินเพิ่มเติมในพื้นที่สนามบินตรงตามข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 14 ว่าด้วยมาตรฐานสนามบิน

2. ประเด็นข้อสังเกต กรณีการขออนุญาตในการประชุมครั้งนี้เป็นการขออนุญาตเพิ่มเติมจากเดิมที่ได้รับอนุญาตแล้ว ไม่ใช่การขออนุญาตใหม่ตามกฎหมายกระทรวงฯ ดังกล่าว ดังนั้น กรณีนี้จึงไม่เข้าเงื่อนไขที่จะต้องพิจารณาอนุญาตให้ใช้ที่ดินตามกฎหมายกระทรวงฯ ที่คณะกรรมการจะต้องเสนอขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีก่อนการพิจารณาอนุญาต แต่เป็นการพิจารณาเฉพาะการขอปรับพื้นที่เป็นหลักเท่านั้น ดังนั้น จึงเป็นอำนาจของคณะกรรมการที่จะพิจารณาให้ความเห็นชอบในการปรับพื้นที่ (การปรับลดความสูงของเนินดิน) และการนำดินออกจากที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเนื่องจากเป็นการอนุญาตต่อเนื่องจากการได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินในพื้นที่เดิมที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการไปแล้ว

3. ประเด็นข้อสังเกต กรณีดังกล่าวคณะกรรมการพิจารณาการให้ควมยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้พิจารณากันรองการกำหนดราคาค่าชดเชยการนำดินที่ปรับลดจากความสูงของเนินดินออกจากที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินมาเรียบร้อยแล้ว โดยจากเดิมกำหนดราคาจำนวน 17 บาทต่อลูกบาศก์เมตร เป็น 41.26 บาทต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งเห็นว่าเป็นราคาที่มีความเหมาะสม และในการพิจารณาเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ซึ่งได้เคยอนุญาตให้นำดินออกจากที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินในครั้งก่อนแล้ว

มติคณะกรรมการ 1. เห็นชอบให้บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ปรับลดความสูงของเนินดินบริเวณทางวิ่ง 05 ทางด้านทิศใต้ของสนามบินตรงในพื้นที่ที่บริษัทฯ ได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 5/2547 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2547 ตามข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 14 ว่าด้วยมาตรฐานสนามบิน หมวดที่ 4 สิ่งกีดขวาง ข้อ 271 ประกอบประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง กำหนดเขตบริเวณใกล้เคียงสนามบินตรงเป็นเขตปลอดภัยในการเดินอากาศ พ.ศ. 2562 ประกาศ ณ วันที่ 29

เมษายน พ.ศ. 2562 โดยมีจำนวนปริมาตรดินประมาณ 1,017,032.525 ลูกบาศก์เมตร และให้บริษัทฯ นำออกไปทิ้งที่จุดทิ้งดินในเขตพื้นที่โฉนดของบริษัทฯ จำนวน 7 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 125-2-52 ไร่ และให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดตราดตรวจสอบการดำเนินการของบริษัทฯ ให้เป็นไปตามที่ได้รับความเห็นชอบด้วย ทั้งนี้ ให้บริษัทฯ ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด

2. เห็นชอบให้บริษัทฯ จ่ายราคาค่าชดเชยการนำดินที่ตัดออกจากการปรับลดความสูงของเนินดินและการนำออกจากที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยกำหนดราคาค่าชดเชยตามมติคณะทำงานตรวจสอบและคำนวณปริมาตรดินตัดและราคาค่าชดเชยการนำดินที่ตัดออกจากการปรับลดความสูงของเนินดินที่ดินแปลงที่บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างสนามบินในเขตปฏิรูปที่ดิน ครั้งที่ 3/2564 เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2564 จำนวน 41.26 บาทต่อลูกบาศก์เมตร

3. เห็นชอบให้บริษัทฯ ดำเนินการตามแผนการจัดทำกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ปี 2564 - 2574 งบประมาณรวม 3,245,000 บาท และแผนการฟื้นฟูที่ดินเพื่อการทำเกษตรกรรมในระหว่างการใช้ที่ดินและก่อนส่งคืนที่ดิน งบประมาณรวม 3,535,280 บาท

ทั้งนี้ มอบหมายให้ ส.ป.ท. ติดตามผลการดำเนินงานของบริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และรายงานผลให้คณะกรรมการทราบต่อไป

เรื่องที่ 3.3 การกำหนดหลักเกณฑ์พื้นที่ที่เรียกเก็บค่าเช่าที่ดินจากสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ส.ป.ท. ได้ดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะสถาบันเกษตรกรตั้งแต่ปี 2559 จนถึงปัจจุบัน จำนวน 16 แห่ง โดยการเก็บค่าเช่า ทั้งนี้ ค่าเช่าที่ดินดังกล่าวได้รับการยกเว้นจากคณะกรรมการมา 2 ครั้งแล้ว ในคราวประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 1/2559 เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2559 และครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563 อย่างไรก็ตาม การกำหนดเก็บค่าเช่าที่ดินก็ยังไม่มียกเว้นว่าจะเก็บค่าเช่าจากสถาบันเกษตรกรในพื้นที่ส่วนไหนอย่างไร ส.ป.ท. โดย สจก. ได้ดำเนินการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์พื้นที่ที่เรียกเก็บค่าเช่าที่ดินจากสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินตามพื้นที่การใช้ประโยชน์ทั้ง 5 ส่วน คือ 1) แปลงเกษตรกรรม 2) แปลงที่อยู่อาศัย 3) พื้นที่แปลงรวม 4) พื้นที่ส่วนกลาง และ 5) พื้นที่สาธารณูปโภค และพิจารณาแล้วเห็นว่าควรเรียกเก็บค่าเช่าจากสถาบันเกษตรกรในพื้นที่การใช้ประโยชน์ 3 ส่วน ได้แก่ แปลงเกษตรกรรม แปลงที่อยู่อาศัย และพื้นที่แปลงรวม

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต กรณีการเสนอในหลักการการจัดที่ดินในระบบของ คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) และเป็นการดำเนินงานตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 โดยการจัดที่ดินในระบบ คทช. เป็นการจัดที่ดินให้กับสถาบันเกษตรกร ซึ่งมาตรา 30 วรรคสอง กำหนดไว้ว่าถ้าเป็นการจัดให้สถาบันเกษตรกรให้จัดให้สถาบันเกษตรกรเช่า ซึ่งกฎหมายมาตราดังกล่าวบัญญัติไว้ชัดเจน ทั้งนี้ การจัดที่ดิน คทช. ตั้งแต่ปี 2559 จนถึงปัจจุบัน การเก็บค่าเช่าในแต่ละพื้นที่ไม่ชัดเจน มีทั้งพื้นที่อยู่อาศัย แปลงเกษตรกรรม แปลงส่วนกลาง บางแห่งมีการจัดเก็บสาธารณูปโภค บางแห่งไม่มีการจัดเก็บพื้นที่ดังกล่าว ดังนั้น ส.ป.ก. ต้องดำเนินการให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในการจัดที่ดินในระบบ คทช.

2. ประเด็นข้อสังเกต เจตนารมณ์ของการปฏิรูปที่ดิน คือ การจัดที่ดินให้กับเกษตรกร แต่ในกรณีนี้เป็นการจัดที่ดินตามหลักการของ คทช. ที่ต้องการให้จัดที่ดินในลักษณะแปลงใหญ่โดยรับผิดชอบร่วมกันในรูปแบบกลุ่ม ไม่ได้ให้เป็นตัวบุคคล เพื่อร่วมกันบริหารจัดการที่ดิน

3. ประเด็นข้อสังเกต กรณีการยกเว้นกรณีสถาบันเกษตรกรมีหลักการในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563 คือ หากเป็นสหกรณ์ที่เริ่มก่อตั้งให้ยกเว้นค่าเช่า 3 ปีแรก ส่วนสหกรณ์อื่น ๆ ที่ขอยกเว้นโดยมีสหกรณ์บางแห่งขอยกเว้นสองรอบหรือสามรอบ ซึ่งการดำเนินการจะต้องให้สถาบันเกษตรกรเป็นผู้ยื่นคำขอพร้อมแผนการดำเนินงานของสหกรณ์แต่ละปีตลอดระยะเวลาที่เช่าที่ดินของ ส.ป.ก. เพราะฉะนั้น การยกเว้นค่าเช่าได้มีการอนุมัติหลักการแล้ว ประกอบกับ คณะอนุกรรมการประเมินมูลค่าที่ดินที่เป็นคณะอนุกรรมการพิจารณากลับกรองเรื่องก่อนนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณายกเว้นค่าเช่าให้กับสหกรณ์พิจารณาด้วย

4. ประเด็นข้อสังเกต กรณีหลักการจะจัดเก็บค่าเช่าจากสถาบันเกษตรกร 4 ประเภท ได้แก่ แปลงเกษตรกรรม แปลงที่อยู่อาศัย พื้นที่แปลงรวม และพื้นที่ส่วนกลาง ซึ่งสถาบันเกษตรกรจะเก็บค่าเช่ากับเกษตรกรอย่างไรเป็นเรื่องของสหกรณ์ที่จะดำเนินการต่อไป เบื้องต้นกำหนดหลักเกณฑ์ให้จัดเก็บค่าเช่า 4 ประเภท ดังกล่าว ยกเว้นพื้นที่สาธารณูปโภคไม่เก็บค่าเช่า โดยให้ ส.ป.ก. จัดทำรายละเอียดเสนอในครั้งต่อไปว่าจะเก็บจำนวนอัตราเท่าใด และจัดเก็บอย่างไร พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลรายได้และค่าใช้จ่ายของแต่ละสหกรณ์ เพื่อพิจารณาว่าสหกรณ์สามารถรับภาระดังกล่าวนี้ได้หรือไม่ อย่างไรก็ตามในส่วนของการจัดเก็บแบบขั้นบันไดหรือเรื่องการขอยกเว้นค่าเช่าสหกรณ์สามารถ

ดำเนินการได้ โดยยื่นคำขอมายัง ส.ป.ก. โดย ส.ป.ก. จะนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอีกครั้งต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติหลักเกณฑ์การเก็บค่าเช่าที่ดินจากสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจำนวน 4 ส่วน คือ แปลงเกษตรกรรม แปลงที่อยู่อาศัย พื้นที่แปลงรวม และพื้นที่ส่วนกลาง

เรื่องที่ 3.4 ขออนุมัติข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.

พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 มาตรา 16 ให้หน่วยงานของรัฐที่มีทุนหมุนเวียนที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลกำหนดโครงสร้างการบริหารทุนหมุนเวียนเพื่อรองรับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ต่อมา ส.ป.ก. มีหนังสือที่ กษ 1207/10843 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2559 หรือกรมบัญชีกลางเกี่ยวกับการดำเนินการจัดจ้างพนักงานกองทุนฯ การกำหนดหลักเกณฑ์ในการจ้าง รวมถึงการกำหนดค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ ซึ่งได้ตอบข้อหารือตามหนังสือที่ กค 0406.4/2130 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560 โดยให้ความเห็นว่า “เนื่องจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ ยังไม่มีการกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการจ้างพนักงานกองทุนฯ ไว้ มีเพียงการจ้างลูกจ้างตามโครงการและระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินการเบิกจ่ายเงินและการเก็บรักษาเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ พ.ศ. 2550 มิได้กำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลไว้ ส.ป.ก. จึงควรเสนอคณะกรรมการเพื่อกำหนดข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 มาตรา 21 (2) และจัดทำโครงสร้างการบริหารงานของกองทุนฯ ส่งกระทรวงการคลังให้ความเห็นชอบตามข้อ 23 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอจัดตั้งการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2557 เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 อย่างไรก็ตาม ในการกำหนดโครงสร้างการบริหารทุนหมุนเวียน มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนที่จำเป็นต้องพิจารณาความเหมาะสมกับการดำเนินงานและฐานะการเงินของกองทุนฯ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวกระทรวงการคลังได้วางแนวปฏิบัติให้หน่วยงานของรัฐเจ้าของทุนหมุนเวียนต้องนำเสนอคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนพิจารณาก่อนส่งกระทรวงการคลังให้ความเห็นชอบต่อไป โดยสำนักบริหารกองทุนได้จัดส่งร่างข้อบังคับว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ พ.ศ. ให้สำนักกฎหมายดำเนินการนำเสนอคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบให้ความเห็นชอบและในการประชุมครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2564 คณะอนุกรรมการฯ

มีมติเห็นชอบร่างข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ ว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ พ.ศ. พร้อมทั้งให้ฝ่ายเลขานุการฯ รับความเห็นของคณะอนุกรรมการฯ ไปดำเนินการปรับแก้ไขก่อนนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติต่อไป

ดังนั้น การกำหนดข้อบังคับดังกล่าวเป็นอำนาจของคณะกรรมการตามมาตรา 19 พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ประกอบมาตรา 21 (2) พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 และข้อ 13 ประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียน ว่าด้วยมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของทุนหมุนเวียน จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต กรณีหมวด 2 อัตราค่าจ้าง ข้อ 9 กำหนดว่า “การกำหนดจำนวนพนักงานกองทุนให้จัดทำกรอบอัตราค่าจ้างเป็นระยะเวลาสี่ปี...” ให้ข้อสังเกตว่ากรอบอัตราค่าจ้างดังกล่าวนี้จะต้องไม่เพิ่มจากที่กระทรวงการคลังอนุมัติเมื่อปี 2562 เนื่องจากหากเพิ่มกรอบอัตราค่าจ้างจะต้องขออนุมัติกระทรวงการคลังใหม่ เพราะว่ามีผลต่ออัตราค่าจ้างและเป็นอำนาจของกระทรวงการคลังที่จะให้ความเห็นชอบด้วย

2. ประเด็นข้อสังเกต กรณีหากดำเนินการอนุมัติอัตราค่าจ้างแล้วทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคการบริหารจัดการอัตราค่าจ้างพนักงานกองทุนจะต้องไม่มีการสลับตำแหน่งกัน เช่น ตำแหน่ง ซึ่งปฏิบัติงานประจำ ส.ป.ก. ส่วนกลาง จะไปบริหารจัดการให้ปฏิบัติงานประจำ ส.ป.ก. จังหวัด ในกรณีนี้ไม่สามารถดำเนินการได้

3. ประเด็นข้อสังเกต กรณีหมวดที่ 4 ค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ หรือสวัสดิการ ข้อ 24 (2) เรื่องสิทธิประโยชน์อื่น ๆ โดยหากพิจารณาตามประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง สิทธิประโยชน์ของพนักงานราชการ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดสิทธิประโยชน์ของพนักงานราชการในข้อ 7 ให้มีเงินทดแทนกรณีประสบอันตราย เจ็บป่วย หรือสูญหาย เนื่องจากการทำงานให้กับราชการ ดังนั้น จึงขอเสนอให้เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์เรื่องเงินทดแทนดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง สิทธิประโยชน์ของพนักงานราชการ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 ดังกล่าวด้วย

4. ประเด็นข้อสังเกต กรณีกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นลักษณะกองทุนที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และเกิดขึ้นก่อนพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 โดยเป็นอำนาจของคณะกรรมการในการบริหารกองทุน ดังนั้น ข้อบังคับที่นำเสนอโดยหลักการต้องเป็นข้อบังคับคณะกรรมการ แต่ในส่วนเรื่องโครงสร้างที่พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ไม่ได้กำหนดไว้ อาจจะต้องศึกษาโครงสร้างของกองทุนหมุนเวียนอื่นและนำมาปรับใช้ต่อไป

5. ประเด็นข้อสังเกต กรณีตามหลักกฎหมายกองทุนการจัดตั้งโดยเฉพาะที่มีกฎหมายบัญญัติในเรื่องอะไรไว้เรียบร้อยแล้วให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น แต่ถ้าไม่ได้บัญญัติไว้จะต้องไปพิจารณาในกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป แต่ในเรื่องของโครงสร้างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ไม่ได้ระบุไว้สามารถนำโครงสร้างหรือหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 มาพิจารณาปรับใช้ได้ แต่ไม่ควรเปลี่ยนชื่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่น จึงไม่ต้องใช้ชื่อคณะกรรมการบริหารกองทุน เนื่องจากไม่มีอำนาจเปลี่ยนชื่อตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ดังนั้น ประเด็นดังกล่าวนี้ต้องพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบด้วย

6. ประเด็นข้อสังเกต กรณีอำนาจในการออกข้อบังคับควรจะเป็นคณะกรรมการ เพราะว่าตามหลักกฎหมายหากมีกฎหมายเฉพาะมีการกำหนดไว้แล้วให้เป็นไปตามกฎหมายเฉพาะที่บัญญัติไว้นั้น หากไม่มีการบัญญัติไว้ให้ไปพิจารณากฎหมายกลางที่เกี่ยวข้องซึ่งตามร่างข้อบังคับดังกล่าวที่กำหนดชื่อว่า “ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.” เห็นว่าควรมีการแก้ไขถ้อยคำให้ถูกต้องตามหลักกฎหมายเป็น “ข้อบังคับคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.” เนื่องจากพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 คณะกรรมการมีโครงสร้างตามมาตรา 12 และมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 19 (12) สามารถกำหนดกิจการและระเบียบการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. หรือสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมถึงมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในมาตรา 9 ชัดเจนแล้ว โดยไม่ต้องมีการเปลี่ยนชื่อตามร่างข้อบังคับที่เสนอมานี้ จึงมีประเด็นพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจในการออกข้อบังคับดังกล่าว ซึ่งจะต้องมีความชัดเจนในกรณีดังกล่าว ยังไม่เป็นที่ยุติและมีข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่เป็น

สาระสำคัญของกรรมการที่ต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ ประกอบกับการดำเนินการในปัจจุบันยังสามารถใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. 2547 โดยอนุโลมได้

มติคณะกรรมการ ให้ ส.ป.ก. นำเรื่องดังกล่าวนี้ไปทบทวนและหารือในประเด็นข้อกฎหมายกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามความเห็นและข้อสังเกตของกรรมการ ก่อนนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

เรื่องที่ 3.6 แนวทางการเรียกเก็บค่าเช่าจากเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค ในช่วงที่ได้ทำประโยชน์ตามสัญญาเช่าซื้อ กรณีผู้เช่าซื้อขอเลิกสัญญาเช่าซื้อโดยไม่ประสงค์ทำประโยชน์ในที่ดินต่อไป และกรณีถูกบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อจาก ส.ป.ก.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552 เห็นชอบในหลักการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค โดยให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่สำคัญคือ ให้ ส.ป.ก. เป็นผู้จัดซื้อที่ดินและดำเนินการจัดที่ดินให้แก่สมาชิกเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค โดยให้จัดทำสัญญาเช่าซื้อ กำหนดระยะเวลาตามสัญญา 25 ปี โดยปลอดดอกเบี้ยในระยะ 5 ปีแรก เริ่มชำระหนี้ในปีที่ 6 - 25 ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ของราคาที่ดินที่จัดซื้อ โดย ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อตามข้อ 51 (2) ของระเบียบคัดเลือกและจัดที่ดินฯ พ.ศ. 2564 จะต้องจัดเก็บค่าเช่าจากผู้เช่าซื้อตลอดระยะเวลาที่ให้เช่าซื้อ แต่เนื่องจากเกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค ได้มีการกำหนดให้จัดทำสัญญาเช่าซื้อระยะเวลาตามสัญญา 25 ปี โดยปลอดดอกเบี้ยในระยะ 5 ปีแรก เริ่มชำระหนี้ในปีที่ 6 - 25 ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ของราคาที่ดินที่จัดซื้อ เพื่อเป็นการช่วยเหลือและลดภาระค่าใช้จ่ายให้แก่เกษตรกรในการพัฒนาพื้นที่ในช่วงเริ่มต้นของการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับจาก ส.ป.ก. ให้สามารถใช้ที่ดินในการประกอบอาชีพและที่อยู่อาศัยได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด จึงควรกำหนดแนวทางการเรียกเก็บค่าเช่า โดยให้ชำระค่าเช่าภายหลังครบกำหนดระยะเวลา 5 ปีแรก เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของมติคณะรัฐมนตรีและเป็นไปในแนวทางเดียวกับกรณีขอเลิกสิทธิการเช่าซื้อเพื่อเปลี่ยนเป็นสิทธิการเช่าในที่ดินแปลงเดิมตามข้อ 48 (2) ทั้งนี้ อำนวยการพิจารณากรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบให้คณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดหรือพิจารณาสั่งการตามข้อ 5 วรรคสาม ดังนั้น ส.ป.ก. จึงเห็นควรกำหนดแนวทางการเรียกเก็บค่าเช่าสำหรับกรณีที่เกษตรกรขอเลิกสัญญาเช่าซื้อโดยไม่ประสงค์ทำประโยชน์ในที่ดินต่อไป

และกรณีถูกบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อจาก ส.ป.ก. โดยให้เริ่มคำนวณค่าเช่านับแต่
พ้นระยะเวลา 5 ปีแรก เช่นเดียวกับกรณีที่เกษตรกรขอยกเลิกสิทธิการเช่าซื้อ
เพื่อเปลี่ยนสิทธิเป็นสิทธิการเช่าตามระเบียบคัดเลือกและจัดที่ดินฯ พ.ศ. 2564 ข้อ 48 (2)

มติคณะกรรมการ เห็นชอบแนวทางการเรียกเก็บค่าเช่าจากผู้เช่าซื้อที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโครงการ
สภาพประชาชน 4 ภาค กรณีผู้เช่าซื้อขอเลิกสัญญาเช่าซื้อโดยไม่ประสงค์ทำประโยชน์
ในที่ดินต่อไป และกรณีถูกบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อจาก ส.ป.ก. โดยการคิดค่าเช่าจากผู้เช่าซื้อ
ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิ
การเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน
พ.ศ. 2564 (ระเบียบการคัดเลือกและจัดที่ดินฯ พ.ศ. 2564) ข้อ 51 (2) เฉพาะในส่วนของ
ระยะเวลาการคิดค่าเช่า โดยให้เริ่มคิดค่าเช่า นับแต่พ้นระยะเวลา 5 ปีแรก
ของช่วงเวลาที่ได้ทำประโยชน์ตามสัญญาเช่าซื้อเช่นเดียวกับกรณีที่ผู้เช่าซื้อที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรมตามโครงการสภาพประชาชน 4 ภาค ขอยกเลิกสิทธิการเช่าซื้อ
เพื่อเปลี่ยนเป็นสิทธิการเช่าในที่ดินแปลงเดิม ตามระเบียบคัดเลือกและจัดที่ดินฯ
พ.ศ. 2564 ข้อ 48 (2)

การประชุมครั้งที่ 2/2565 เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2565

-

การประชุมครั้งที่ 3/2565 เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2565

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.2 แนวทางการสั่งให้เกษตรกรคืนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่รับมอบจาก ส.ป.ก.

ตามที่มีกรณีปัญหาข้อกฎหมายและการสั่งให้เกษตรกรคืนสิทธิดังกล่าวที่ผ่านมา
ทำให้เกษตรกรและบุคคลในครอบครัวหลายรายได้รับความเดือดร้อน และไม่ได้รับความ
เป็นธรรม โดยเฉพาะเกษตรกรที่ต้องถูกสั่งให้คืนสิทธิทั้งแปลงและ/หรือทุกแปลงที่อาจต้อง
สูญเสียที่ดินทำกินไปทั้งหมด และบางรายต้องสูญเสียที่ดินที่ใช้สำหรับการอยู่อาศัย
โดยต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดิน เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนและ
หาที่ดินทำกินและ/หรือที่อยู่อาศัยใหม่ ความเดือดร้อนและการไม่ได้รับความเป็นธรรม
ของเกษตรกรดังกล่าว อาจสะท้อนให้เห็นว่า แนวทางการสั่งให้คืนสิทธิที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนั้น จากความเห็นดังกล่าว

ประกอบข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ (นายสรเสรีญ์ อัจจุตมานัส) ที่เสนอให้ปรับปรุงถ้อยคำสำนวนใน “หลักเกณฑ์การพิจารณาสั่งให้เกษตรกรสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่รับมอบจาก ส.ป.ก.” ที่เสนอต่อคณะกรรมการในการประชุมครั้งที่ 6/2563 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2563 ส.ป.ก. จึงได้ทำการปรับปรุงหลักเกณฑ์ดังกล่าว และกำหนด “แนวทางการสั่งให้เกษตรกรสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก.” ซึ่งการสั่งให้เกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ขาดคุณสมบัติตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรฯ ได้แก่ การมีสัญชาติไทย การเป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกัน เพียงพอแก่การเลี้ยงชีพอยู่แล้ว ตามระเบียบการเข้าทำประโยชน์ฯ ข้อ 11 (3) และเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบการเข้าทำประโยชน์ฯ ข้อ 7 และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนข้อ 8 โดยข้อ 11 วรรคหนึ่ง (4) ให้สละสิทธิ โดย คปจ. ตามข้อ 11 วรรคสาม ต้องนำบทบัญญัติมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และหลักความพอสมควรแก่เหตุหรือหลักความได้สัดส่วนมาพิจารณาประกอบ โดยถือว่าคำสั่งอนุญาตให้เกษตรกรได้รับการคัดเลือกและจัดที่ดินของ คปจ. ตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2538 และคำสั่งอนุมัติหรืออนุญาตให้เกษตรกรได้รับการคัดเลือกและจัดที่ดินตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรการโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 เป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ตามความในมาตรา 53 วรรคสี่ และในการสั่งให้เกษตรกรสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ให้พิจารณาดำเนินการตามแนวทางในกรณีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

1. กรณีเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินขาดคุณสมบัติตามระเบียบการเข้าทำประโยชน์ฯ ข้อ 11 (3) คปจ. ต้องสั่งให้เกษตรกรดังกล่าวสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ทั้งหมด ไม่ว่าเกษตรกรดังกล่าวจะได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ก็แปลงหรือก็คราวก็ตาม การขาดคุณสมบัติของเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินให้หมายความรวมถึงกรณีที่ไม่สามารถหาตัวเกษตรกรดังกล่าวได้พบด้วย ในการพิสูจน์ว่า “ไม่สามารถหาตัวเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินได้พบ” เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการแจ้งสิทธิและหน้าที่ให้เกษตรกรดังกล่าวทราบ

ตลอดจนให้ออกาสเกษตรกรดังกล่าวที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานตามความในมาตรา 27 วรรคหนึ่ง และมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และต้องดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาพยานหลักฐานที่เห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริงดังกล่าวตามความเหมาะสมแก่กรณีตามความในมาตรา 28 และมาตรา 29 ด้วย

2. กรณีเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินผืนหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามความในระเบียบการเข้าทำประโยชน์ฯ ข้อ 7 และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนของปฏิรูปที่ดินจังหวัดตามข้อ 8 โดยไม่มีเหตุอันสมควร คปท. อาจสั่งให้เกษตรกรสิ้นสุดสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. เฉพาะส่วนหรือแปลงที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่และคำเตือนดังกล่าว แล้วแต่กรณีได้ หากได้พิจารณาพฤติการณ์และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้จะประกอบกันแล้วเห็นว่ามิใช่เหตุผลอันสมควร

2.1 เหตุแห่งการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่และคำเตือนดังกล่าวมิใช่ผลความจำเป็นในการดำรงชีพ ซึ่งมีใช้กรณีที่เกิดจากการทุจริตของเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

2.2 สถานภาพของครอบครัวของเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินและความเป็นธรรมตามสมควร

2.3 ที่ดินในส่วนที่เกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินถือครองทำประโยชน์อยู่มีจำนวนเนื้อที่ที่แบ่งแยกได้และเพียงพอต่อการครองชีพ

สำหรับในกรณีเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินไม่ปฏิบัติตามสัญญากู้ยืมเงินที่ทำกับ ส.ป.ก. หาก คปท. พิจารณาจากพฤติการณ์และข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นประกอบกันแล้ว เห็นว่ามีเหตุผลอันสมควร คปท. อาจสั่งให้เกษตรกรสิ้นสุดสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. บางส่วน ซึ่งมีมูลค่าที่ดินอย่างน้อยเท่ากับจำนวนหนี้เงินต้นพร้อมดอกเบี้ยที่เกษตรกรจะต้องชำระแก่ ส.ป.ก. โดยที่ดินส่วนนั้น ไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรรายต่อไปได้ ดังนั้น จึงขอให้พิจารณาเห็นชอบแนวทางการสั่งให้เกษตรกรสิ้นสุดสิทธิดังกล่าว

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต หากเป็นกรณีการขาดคุณสมบัติ ส.ป.ก. จะดำเนินการตามกระบวนการสั่งให้เกษตรกรสิ้นสุดสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน แต่หากเป็นเหตุที่ 2 ที่ ส.ป.ก. นำเสนอเพื่อพิจารณาต้องไม่ใช่กรณีที่เกิดจากการทุจริตของเกษตรกร แต่เป็นการพิจารณาตามความเหมาะสมและสมควร รวมทั้งในการพิจารณาแนวทางเกษตรกรที่รับมอบที่ดินที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญากู้ยืมเงินของ ส.ป.ก. ซึ่งหาก คปท.

พิจารณาพฤติการณ์แล้วเห็นว่าเป็นความจำเป็นอาจจะสั่งให้เกษตรกรสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่รับมอบจาก ส.ป.ก. บางส่วนเท่าที่มีมูลค่าเท่ากับจำนวนหนี้สินที่เป็นเงินต้น และดอกเบี้ยที่เกษตรกรต้องชำระ โดยที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดที่ดินแก่เกษตรกรรายต่อไป ดังนั้นกรณีดังกล่าวข้างต้นนี้ จึงนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือหากกรรมการต้องการมอบหมายให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการคณะใดที่เกี่ยวข้องนำแนวทางที่นำเสนอดังกล่าวนี้ไปพิจารณากลับกรองให้รอบคอบและนำเสนอคณะกรรมการอีกครั้งได้

2. ประเด็นข้อสังเกต เนื่องจาก ส.ป.ก. มีคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลเกี่ยวกับเรื่องกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของ ส.ป.ก. รวมทั้งในคณะอนุกรรมการชุดนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิ (นายสรเสรีญ อัจจุตมานัส) เป็นอนุกรรมการ ซึ่งจะได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวนี้ ดังนั้น การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวนี้เห็นชอบในหลักการ

มติคณะกรรมการ เห็นชอบในหลักการเรื่องแนวทางการสั่งให้เกษตรกรสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่รับมอบจาก ส.ป.ก. และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบพิจารณากลับกรองเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน และนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาต่อไป

เรื่องที่ 3.4 ขอความเห็นชอบหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนที่ได้รับการคัดเลือกซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ตามที่มีผู้มายื่นคำร้องขอที่ดินทำกินเป็นจำนวนมาก ส.ป.ก. จึงจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนที่ได้รับการคัดเลือกซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อที่ ส.ป.ก. จะได้มีประเภทบัญชีผู้ขึ้นทะเบียนซึ่งจะมีสิทธิได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินนำไปเป็นแนวทางการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรของ ส.ป.ก. ในกรณีที่ไม่มีที่ดินแปลงว่างเพื่อจัดลำดับในการช่วยเหลือเกษตรกร ให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด จึงเห็นควรกำหนดหลักเกณฑ์ ประเภทของบัญชีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนที่ได้รับการคัดเลือกซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนี้

1. บัญชีเกษตรกรซึ่งผ่านการประเมินในหลักสูตรเกษตรกรรุ่นใหม่
2. บัญชีผู้ขอรับการจัดที่ดินเป็นการเฉพาะ
3. บัญชีเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ได้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินทำกินจาก ส.ป.ก.
4. บัญชีเกษตรกรอื่น ๆ ตามที่ คปท. กำหนด

ทั้งนี้ เห็นชอบหลักเกณฑ์การใช้บัญชีเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนที่ได้รับการคัดเลือกซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามลำดับและสัดส่วน ดังนี้

1. บัญชีเกษตรกรซึ่งผ่านการประเมินในหลักสูตรเกษตรกรรุ่นใหม่ สัดส่วนไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนเกษตรกรที่จะได้รับการคัดเลือกในพื้นที่เป้าหมายนั้น
 2. บัญชีผู้ขอรับการจัดที่ดินเป็นการเฉพาะ สัดส่วนการพิจารณาตามความเหมาะสม
 3. บัญชีเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ได้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินทำกินจาก ส.ป.ก. สัดส่วนการพิจารณาตามความเหมาะสม
 4. บัญชีเกษตรกรอื่น ๆ ตามที่ คปก. กำหนด สัดส่วนการพิจารณาตามความเหมาะสม
- ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้**

1. ประเด็นข้อสังเกต ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดควรระบุให้ชัดเจนว่าโรคระบาดในภาคเกษตร เช่น โรคลัมปีสกินที่ทำให้วัวตายทั้งหมด จึงเป็นเหตุให้ขาดทุนหรืออาจจะล้มละลายควรได้รับการจัดสรรที่ดิน เป็นต้น ฉะนั้น ควรระบุให้ชัดเจนเพื่อไม่ให้มีปัญหาในการตีความว่าเกิดจากผู้ได้รับผลกระทบจากทุกโรค

2. ประเด็นข้อสังเกต ประเด็นการจัดที่ดินที่ว่างจะต้องทำความเข้าใจกับความหมายของนิยามคำว่า “เกษตรกร” ว่ามีความหมายว่าอย่างไร เพราะการจัดที่ดินที่ว่างต้องจัดให้เกษตรกรเท่านั้น หากไม่ใช่เกษตรกรสามารถจัดที่ดินให้ได้เฉพาะบุคคล 3 ลักษณะ ได้แก่ 1. ผู้ยากจน 2. ผู้จบการศึกษาทางการเกษตร และ 3. บุตรหลานเกษตรกร เพราะฉะนั้น หากวางหลักเกณฑ์แล้วผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินกลุ่มที่หนึ่ง คือ เกษตรกรกลุ่มที่สอง คือ ผู้ที่ไม่ใช่เกษตรกร แต่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ผู้ติดเชื้อ COVID - 19 ซึ่งไม่ได้เป็นเกษตรกร แต่อาจเป็นผู้ใช้แรงงานเดิมที่เข้าสู่ระบบการจัดสรรที่ดินโดยคุณสมบัติการเป็นผู้ยากจนหรือผู้ที่จบการศึกษาทางการเกษตรหรือบุตรของเกษตรกรเท่านั้น ฉะนั้นการยกเว้นลักษณะนี้อาจจะขยายมากกว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่กล่าวถึงความหมายของคำว่าเกษตรกร ดังนั้น จึงเห็นว่า ส.ป.ก. ควรทบทวนรายละเอียดเรื่องนี้อีกครั้ง

3. ประเด็นข้อสังเกต เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเห็นชอบในหลักการว่าควรจัดทำบัญชีตามที่น่าเสนอ แต่ควรนำเสนอคณะกรรมการกฎหมายและระเบียบเพื่อพิจารณากลับกรอรายละเอียดให้ชัดเจนและนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอีกครั้ง เนื่องจากหากกำหนดรายละเอียดไม่ชัดเจนอาจจะทำให้เกิดปัญหาได้ เช่น หากเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ขึ้นทะเบียนขอรับที่ดินจาก ส.ป.ก. หรือเกษตรกรกลุ่มอื่น ๆ ขอใช้สิทธิตามหลักเกณฑ์นี้ไม่สามารถชี้แจงได้ เป็นต้น รวมทั้งผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดโรคระบาด ผู้ประสบภัย

ธรรมชาติ น้ำท่วม ไฟไหม้ ภัยแล้ง สามารถรองรับได้ทั้งหมด ซึ่งทำให้หลักการหรือกรอบการพิจารณากว้างเกินไป

4. ประเด็นข้อสังเกต เห็นด้วยกับการจัดทำบัญชีดังกล่าวนี้ของ ส.ป.ก. เนื่องจากการจัดที่ดินจะต้องมีวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนและกำหนดกรอบอยู่บนพื้นฐานของการเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรม โดยกำหนดสัดส่วนการเลือกปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ได้รับการจัดสรรก่อน เช่น ผู้จบการศึกษาด้านการเกษตรที่ ส.ป.ก. อบรมให้ความรู้และใช้งบประมาณจำนวนมาก แต่ไม่มีช่องทางในการจัดสรรที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ เพราะมีความเห็นว่าการจัดสรรที่ดินให้กลุ่มดังกล่าวนี้เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งการจัดสรรที่ดินให้กลุ่มนี้ก่อนเป็นการเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรม เนื่องจาก ส.ป.ก. สร้างบุคคลเหล่านี้เพื่อเป็นผู้นำเกษตรกร ฉะนั้น ต้องดำเนินการจัดสรรกลุ่มบุคคลนี้ลงไปในพื้นที่อย่างน้อยประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ เพื่อจุดประสงค์ในการช่วยให้เกษตรกรรุ่นเก่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอันเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการ ดังนั้น สัดส่วนเหล่านี้เป็นการเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรม และสำหรับประเภทบุคคลที่จะเข้ามาในระบบนี้ต้องดำเนินการจัดสรรอย่างเหมาะสมและเป็นไปตามหลักกฎหมาย

5. ประเด็นข้อสังเกต ที่ผ่านมาจากการติดตามตรวจสอบผู้ขึ้นทะเบียนไม่ได้มีเจตนาและความต้องการเป็นเกษตรกรหรือใช้ประโยชน์ที่ดิน เพียงแต่หากประกาศให้มีการขึ้นทะเบียนจะขอขึ้นทะเบียนรับสิทธิในที่ดินเท่านั้น จึงเห็นด้วยกับ ส.ป.ก. ในการจัดทำบัญชีโดยเฉพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ผ่านการอบรม มีความตั้งใจเป็นเกษตรกรและมีจุดประสงค์ต้องการประกอบเกษตรกรรม ฉะนั้น ควรกำหนดสัดส่วนให้ชัดเจนและเหมาะสมเพื่อเป็นแรงจูงใจให้คนกลับเข้ามาในภาคการเกษตรมากขึ้นต่อไป

6. ประเด็นข้อสังเกต เห็นควรอนุมัติหลักการว่าต้องดำเนินการจัดทำบัญชีเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดสรรที่ดินจาก ส.ป.ก. แต่ทั้งนี้ ควรดำเนินการให้ชัดเจนในประเภทที่ 4 ได้แก่ บัญชีเกษตรกรอื่น ๆ ตามที่ คปท. กำหนด ว่าควรมีอะไรบ้าง เนื่องจากเห็นว่าไม่ควรกำหนดเป็นอื่น ๆ ที่ไม่ชัดเจน โดยสามารถปรับเป็นรายละเอียดซึ่งอาจปรับจาก 4 ประเภท เป็น 6 ประเภท เพื่อให้เกษตรกรทุกกลุ่ม เช่น ผู้ยากไร้ หรือผู้พิการ เป็นต้น ดังนั้น ขอให้ ส.ป.ก. รับความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการไปพิจารณาและนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองรายละเอียดให้ชัดเจนและนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอีกครั้งต่อไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบในหลักการให้จัดทำหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนที่ได้รับการคัดเลือกซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมอบหมายให้ ส.ป.ก. นำความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการไปปรับแก้ไขหลักเกณฑ์ดังกล่าว และนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาต่อไป

เรื่องที่ 3.5

**ขอความเห็นชอบแผนปฏิบัติราชการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2566**

กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เข้าสู่ระบบประเมินผลการดำเนินงาน
ทุนหมุนเวียน และตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน
ประจำปีบัญชี 2565 ระหว่างกระทรวงการคลังกับกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ส.ป.ก. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดกรอบหลักเกณฑ์การประเมินผลการ
ดำเนินงานและตัวชี้วัดด้านที่ 5 การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร ผู้บริหารทุน
หมุนเวียน พนักงาน และลูกจ้าง ตัวชี้วัดที่ 5.1 บทบาทคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน
วัดระดับความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารทุน
หมุนเวียนจากประเด็นหลักที่สำคัญ 5 ด้าน โดยมีประเด็นหลักที่เกี่ยวข้อง ด้านที่ 1 การจัด
ให้มีหรือทบทวนแผนปฏิบัติการระยะยาว (3 - 5 ปี) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี
2566 (ร้อยละ 30) โดยแผนปฏิบัติราชการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ประกอบด้วยแผนปฏิบัติราชการ 3 ด้าน โดยมีเป้าหมาย
ตัวชี้วัดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ กลยุทธ์ โครงการ/กิจกรรม ดังต่อไปนี้

แผนปฏิบัติราชการ : การบริหารจัดการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

แผนปฏิบัติราชการ : การบริหารจัดการหนี้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

แผนปฏิบัติราชการ : การบริหารจัดการกองทุนและบุคลากร

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีกรอบทิศทาง
ชัดเจนและเป็นไปตามกรอบหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน
ประจำปีบัญชี 2565 ตัวชี้วัดด้านที่ 5 จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการพิจารณา
ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติราชการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2566

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต กลยุทธ์การพัฒนาศูนย์กลางเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งจะต้องพัฒนา
ให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อช่วยปฏิบัติการกิจของกองทุนที่ปฏิบัติหน้าที่
สามารถวิเคราะห์และประเมินผลโครงการต่าง ๆ ได้ ดังนั้น จึงควรเพิ่มรายละเอียดกลยุทธ์
ดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นกลยุทธ์ที่ 1 เรื่องการพัฒนาศูนย์กลาง กลยุทธ์ที่ 2 เรื่องการพัฒนาศูนย์กลาง
เพื่อสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องการวิเคราะห์โครงการ การประเมินผล
โครงการ หรือการประเมินมูลค่าที่ดิน อีกทั้งในปัจจุบัน ส.ป.ก. เปลี่ยนลักษณะการ
ดำเนินงานเรื่องการเก็บค่าเช่าที่ดินเพิ่มขึ้น โดยอ้างอิงราคาประเมินของกรมธนารักษ์
ซึ่งเห็นว่า ส.ป.ก. ไม่สามารถอ้างอิงราคาประเมินของกรมธนารักษ์ได้เพราะกรมธนารักษ์

ใช้คำว่า Street value ซึ่งใช้มูลค่าถนนเป็นหลัก แต่ ส.ป.ก. ไม่สามารถใช้ได้ เนื่องจากอาจส่งผลให้การเก็บค่าเช่าต่าง ๆ มีปัญหา จึงต้องมีระบบการประเมินมูลค่าที่ดินของ ส.ป.ก. โดยเฉพาะ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นทิศทางที่ต้องพัฒนาไม่ว่าจะเป็นเรื่องการวิเคราะห์โครงการ การประเมินผลโครงการ การประเมินมูลค่าที่ดิน ซึ่งจะพัฒนาบุคลากรอย่างไรให้มีความเชี่ยวชาญ โดยไม่เพียงแต่การส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรม ทั้งนี้ ในอดีตได้ใช้เงินกองทุนเพื่อส่งเจ้าหน้าที่เข้าศึกษาระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดังนั้น กองทุนต้องดำเนินการดังกล่าวนี้เพื่อเป็นกลไกและหลักประกันว่ากองทุนจะสามารถบริหารจัดการและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ประเด็นข้อสังเกต กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สืบเนื่องจาก ส.ป.ก. มีภารกิจหลักคือการจัดที่ดินให้เกษตรกร แต่ในปัจจุบันสถานการณ์เปลี่ยนแปลง คือ บางพื้นที่ที่กำหนดให้เช่าหรือ Zoning การจัดเก็บรายได้เข้ากองทุน จึงควรมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องการจัดเก็บรายได้ในการจัดเก็บอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในพื้นที่พะเยาโมเดลจึงเห็นว่าเป็นตัวอย่างของพื้นที่เกษตรกรที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่เกษตรเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้นเห็นด้วยกับประเด็นที่กองทุนจะต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเรื่องการจัดเก็บรายได้

3. ประเด็นข้อสังเกต กรมบัญชีกลางเป็นผู้กำหนดตัวชี้วัดภาพรวมของกองทุนเงินหมุนเวียน แต่สำหรับ ส.ป.ก. การใช้ถ้อยคำตามกรมบัญชีกลางควรหมายเหตุว่า คณะกรรมการกองทุนหมุนเวียน หมายถึง คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไว้ในตัวชี้วัดให้ชัดเจนเพื่อเป็นการแก้ปัญหาข้อคณะกรรมการของกรมบัญชีกลางไม่ตรงกับชื่อคณะกรรมการตามกฎหมาย ส.ป.ก. แต่เป็นการใช้ชื่อตามกรมบัญชีกลางเฉพาะเรื่องเกณฑ์ตัวชี้วัดเท่านั้น และต้องหมายเหตุว่าหมายถึงคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

มติคณะกรรมการ 1. เห็นชอบแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

2. เห็นชอบแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2566

เรื่องที่ 3.7 การพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. และการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินตามผลของคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อส.27/2564 (บริษัท เทพสถิต วินด์ฟาร์ม จำกัด)

1. ศาลปกครองนครราชสีมา ได้มีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดง ที่ 211/2556 ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2556 พิพากษาให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (คปจ.ชัยภูมิ) ในการประชุมครั้งที่ 4/2552 ลงวันที่ 23 กันยายน 2552 ที่เห็นชอบกำหนดให้พื้นที่ตำบลบ้านไร่ อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นเขตปฏิรูปที่ดินเป็นพื้นที่เพื่อกิจการกักกันลมผลิตกระแสไฟฟ้า เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 (บริษัท เทพสถิต วินด์ฟาร์ม จำกัด) มิได้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับการดำเนินการกิจการกักกันลมผลิตกระแสไฟฟ้าในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 บี ตามมติคณะรัฐมนตรี จึงเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดมติดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

2. ศาลปกครองสูงสุด ได้มีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดง ที่ อ.1728/2559 ลงวันที่ 26 สิงหาคม 2559 มีสาระสำคัญว่า โครงการกิจการกักกันลมผลิตกระแสไฟฟ้าของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 (บริษัท เทพสถิตฯ) มิใช่กิจการที่เป็นบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคมในเขตปฏิรูปที่ดิน อันไม่เข้าลักษณะตามความในข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศาลปกครองสูงสุด เห็นพ้องด้วยในผล จึงพิพากษายืน

3. ต่อมาบริษัท เทพสถิตฯ ได้ยื่นคำขอต่อศาลปกครองนครราชสีมา ขอให้พิจารณาคดีใหม่ โดยให้เหตุผลว่าคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดเป็นการรับฟังข้อเท็จจริงที่ผิดพลาด โดยผู้ถือหุ้นและกรรมการผู้มีอำนาจชุดใหม่ที่แท้จริงถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุด จึงขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีใหม่

4. วันที่ 7 ธันวาคม 2560 ศาลปกครองนครราชสีมา ได้มีคำพิพากษาคดีใหม่ว่า มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ในการประชุมครั้งที่ 4/2552 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2552 ที่เห็นชอบกำหนดให้พื้นที่ตำบลบ้านไร่ อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นเขตปฏิรูปที่ดินเป็นพื้นที่กิจการกักกันลมผลิตกระแสไฟฟ้า และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ใช้พื้นที่ดังกล่าวเพื่อดำเนินการติดตั้งกักกันลมผลิตกระแสไฟฟ้าโดยวิธีการเช่า จึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

5. ศาลปกครองสูงสุด ได้มีคำพิพากษาหมายเลขแดง ที่ อส. 27/2564 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2564 พิพากษาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 เป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อประกอบกิจการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานลมอยู่ก่อนวันที่คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 ใช้บังคับ จึงเป็นผู้มีสิทธิยื่นคำขอรับความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อประกอบกิจการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานลม และมีสิทธิใช้ที่ดินดังกล่าวได้ไปพลางก่อนหรือจนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับดังกล่าว กรณีจึงไม่มีเหตุอันสมควรที่ศาลจะมีคำพิพากษาเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ดังกล่าว อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 พังขึ้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ในการประชุมครั้งที่ 4/2552 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2552 ที่เห็นชอบกำหนดพื้นที่ตำบลบ้านไร่ อำเภอสทิงพระ เป็นพื้นที่เพื่อกิจการกังหันลมผลิตกระแสไฟฟ้านั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ยกฟ้อง

6. บริษัท เทพสธิตา ได้มีหนังสือ ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2565 แจ้งผลคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขดำ ที่ อส.1/2561 คดีหมายเลขแดง ที่ อส.27/2564 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2564 พร้อมแจ้งความประสงค์นำส่งคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ฉบับลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 พร้อมเอกสารประกอบ ซึ่งได้เคยยื่นต่อ ส.ป.ก.ชัยภูมิ

ส.ป.ก. ได้หารือแนวทางการปฏิบัติในกระบวนการก่อนการพิจารณารับคำขอของบริษัท เทพสธิตา ประกอบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว จึงพิจารณาแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องดังกล่าวได้เป็น 2 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 เห็นควรรับคำขอของบริษัท เทพสธิตา ไว้พิจารณา เมื่อพิจารณาถึงผลของคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ได้มีการพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองนั้นใหม่ ย่อมมีผลผูกพันคู่กรณีที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ดังนั้น จึงต้องผูกพันในฐานะคู่กรณี โดยถือว่ามติของ คปท.ชัยภูมิ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ในการประชุมครั้งที่ 4/2552 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2552 ขอบด้วยระเบียบของ ส.ป.ก. และมีผลทำให้บริษัท เทพสธิตา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 มีฐานะเป็นผู้ได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อประกอบกิจการการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานลมอยู่ในวันก่อนวันที่คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 ใช้บังคับ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าวันที่กฎกระทรวงใช้บังคับคือวันที่ 29 ธันวาคม 2560 ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวบริษัท เทพสธิตา ยังคงต้องผูกพันตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดหมายเลขแดง ที่ อ.1728/2559 จึงไม่อาจใช้สิทธิยื่นคำขอ

ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงออกใช้บังคับได้ในขณะนั้น และเมื่อศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาหมายเลขแดง ที่ อส.27/2564 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2564 กลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้ยกฟ้อง อันถือว่าเป็นที่สุดที่ย่อมมีผลให้บริษัท เทพสทิธา เกิดสิทธิตามคำพิพากษาที่จะใช้สิทธิยื่นคำขอความยินยอมหรืออนุญาตดังกล่าว ซึ่งการใช้สิทธิดังกล่าวเป็นการใช้สิทธิตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดซึ่งมีขึ้นภายหลังกำหนดระยะเวลา 60 วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงออกใช้บังคับตามเวลาปกติได้ การนำกำหนดระยะเวลาดังกล่าวตามข้อ 4 มาใช้บังคับกับกรณีนี้ย่อมขัดต่อคำพิพากษาและข้อเท็จจริง ดังนั้น หาก ส.ป.ท. ไม่รับคำขอของบริษัท เทพสทิธา ไว้พิจารณาโดยใช้เหตุของระยะเวลาตามข้อ 4 แล้ว จะขัดต่อหลักความยุติธรรมและหลักความมั่นคงแน่นอนของกฎหมาย ซึ่งเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นของประชาชนหรือบุคคลในการได้รับความคุ้มครอง แต่เนื่องจากกรณีดังกล่าวไม่มีกฎหมายบัญญัติถึงแนวทางปฏิบัติเฉพาะกรณีไว้อย่างชัดเจนเพื่อป้องกันปัญหาในการตีความและบังคับใช้กฎหมายตามคำพิพากษา จึงเห็นควรหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามคำพิพากษาในส่วนของระยะเวลา และแนวทางในการพิจารณาตามเจตนารมณ์ของคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 ให้ชัดเจนก่อนที่จะพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

แนวทางที่ 2 เห็นควรไม่รับคำขอของบริษัท เทพสทิธา เนื่องจากการแสดงความประสงค์ขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พร้อมกับการแจ้งผลคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขดำ ที่ อส. 1/2561 คดีหมายเลขแดง ที่ อส. 27/2564 ตามหนังสือ ที่ TWF 6502/001LT ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2565 เป็นการยื่นคำขอฯ ที่ล่วงพ้นเวลาตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว และไม่มีบทกฎหมายข้อใดที่กำหนดให้ ส.ป.ท. สามารถขยายระยะเวลาดังกล่าวได้ ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 1112/2561 ประกอบกับคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 มีสถานะเป็น “กฎ” ซึ่งมีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไปและเป็นการกระทำทางปกครอง อีกประเภทหนึ่งที่ต้องอยู่ภายใต้หลักความชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น หาก ส.ป.ท. พิจารณารับคำขอดังกล่าวไว้พิจารณาจะเป็นการกระทำนอกเหนือจากที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ ซึ่งเป็นเหตุให้การพิจารณายินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ที่ดินไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกต ในกรณีดังกล่าวการใช้สิทธิยื่นคำขอภายใน 60 วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงออกใช้บังคับ ปรากฏข้อเท็จจริงว่า วันที่กฎกระทรวงใช้บังคับคือ วันที่ 29 ธันวาคม 2560 ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวบริษัท เทพสถิต วินด์ฟาร์ม จำกัด ยังคงต้องผูกพันตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดหมายเลขแดง ที่ อ.1728/2559 จึงไม่อาจใช้สิทธิยื่นคำขอภายใน 60 วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงออกใช้บังคับได้ การพิจารณาจะต้องพิจารณาให้เกิดความรอบคอบพิจารณาทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้ครบถ้วน ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาในการตีความโดยนำเรื่องนี้สรุปแล้วก็ขอความเห็นหรือคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามคำพิพากษาในกรณีดังกล่าวให้ชัดเจนก่อนที่จะพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

มติคณะกรรมการ ให้ ส.ป.ก.หารือกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามคำพิพากษาและนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาต่อไป

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ 4.9 ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ.

ตามที่ ส.ป.ก. ได้รายงานคณะกรรมการในคราวประชุมครั้งที่ 5/2563 เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2563 ว่าได้ดำเนินการปรับปรุง แก้ไข และยกร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และคณะกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้สอดคล้องกับนโยบายการจ่ายค่าชดเชยการลงทุนในการพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกรที่มีผู้ทรงคุณวุฒิ (นายสรเสรีญ อัจจุตมานัส) เป็นประธาน ดำเนินการพิจารณาและตรวจสอบเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติ ส.ป.ก. โดยสำนักกฎหมาย จึงขอรายงานผลการดำเนินการโครงการศึกษาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและประชาชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 โดยดำเนินการจัดจ้างที่ปรึกษา มูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย โดยมีนางสาวธารังลักษณ์ ลาพินี กรรมการร่างกฎหมายประจำสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หัวหน้าที่ปรึกษาโครงการศึกษาปรับปรุงกฎหมายฯ วงเงินงบประมาณจำนวน 5 ล้านบาท ระยะเวลา 300 วัน ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2564 - เดือนมกราคม 2565 ขอบเขตงาน ประกอบด้วย การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย การยกร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ทั้งฉบับ การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 และคณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วย

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฯ พิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะประกอบการร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวของมูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมายและส่งมอบร่างพระราชบัญญัติ (ฉบับปรับปรุง) ที่ผ่านกระบวนการรับฟังความเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมาย พร้อมเผยแพร่สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย การรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมายตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว

หลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. และสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

1. พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลานานและมาตรการในกฎหมายดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่เอื้ออำนวยในการจัดที่ดินมากระจายการถือครองให้แก่ผู้ไม่มีที่ดินทำกิน

2. ที่ดินที่ได้มาเพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมบางส่วนไม่เหมาะสมในการประกอบเกษตรกรรม หรือสามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าสูงสุดได้ (นอกเหนือจากเกษตรกรรมและกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่อง)

3. สิทธิในที่ดินที่ได้รับจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีข้อจำกัดในการแบ่งแยกและโอนสิทธิให้บุคคลอื่น เว้นแต่การตกทอดทางมรดกหรือโอนให้แก่ทายาททำให้ไม่สามารถนำไปใช้เป็นหลักประกันหรือขอสินเชื่อกับสถาบันการเงินเพื่อนำมาใช้เป็นทุนในการประกอบอาชีพและเพิ่มรายได้

โครงสร้างและหลักการร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ประกอบด้วย

1. เป็นการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 36/2559 เรื่อง มาตรการในการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชอบกฎหมาย และคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ด้วยการยกเลิกกฎหมายเดิมทั้งฉบับและยกร่างพระราชบัญญัติขึ้นใหม่ทั้งฉบับ

2. มี 6 หมวด 76 มาตรา และบทเฉพาะกาล ประกอบด้วย

หมวด 1 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

หมวด 2 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หมวด 3 กองทุนการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม

หมวด 4 การดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

ส่วนที่ 1 การได้มาซึ่งที่ดินมาดำเนินการ

ส่วนที่ 2 การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์และการจัดที่ดิน

ส่วนที่ 3 การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน

หมวด 5 การคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม

หมวด 6 มาตรการทางปกครอง

บทเฉพาะกาล

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ในกรณีดังกล่าวมีร่างพระราชบัญญัติฉบับคณะกรรมการเพื่อยกร่างกฎหมาย ส.ป.ก. และร่างพระราชบัญญัติฉบับมูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงเห็นว่าควรนำร่างทั้งสองฉบับมาพิจารณาร่วมกันและจัดทำตารางสรุป 3 ช่องเปรียบเทียบ ได้แก่ กฎหมายเดิม ร่างที่ ส.ป.ก. จะปรับแก้ไข และร่างที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำร่าง โดยประเด็นใดที่ไม่เป็นประโยชน์ให้ตัดออก ประเด็นใดเกิดเป็นประโยชน์นำมาบัญญัติไว้ ดังนั้น จะได้ร่างที่เป็นความต้องการเป็นไปตามหลักกฎหมายและเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงเพื่อนำเสนอตามขั้นตอนต่อไป

2. ประเด็นข้อสังเกต ในกรณีดังกล่าวที่ผ่านมา ส.ป.ก. ได้ดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัตินำเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และคณะรัฐมนตรีเรียบร้อยแล้วแต่เนื่องจากเปลี่ยนรัฐบาลคณะรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องกลับมาให้ ส.ป.ก. ยืนยัน ซึ่ง ส.ป.ก. ยังไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด ดังนั้น จึงเห็นว่าควรนำร่างที่นำเสนอคณะรัฐมนตรีดังกล่าวเป็นหลักและนำร่างของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้ศึกษาและมีความเห็นมาพิจารณาประกอบกันว่าเรื่องใดเหมาะสมเพื่อนำเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติฉบับสมบูรณ์ต่อไป

3. ประเด็นข้อสังเกต ในกรณีดังกล่าว ขอให้สำนักกฎหมายสรุปขั้นตอนการแก้ไขพระราชบัญญัติของหน่วยงานอื่นเพื่อเทียบเคียง และเมื่ออนุกรรมการมีความเห็นหรือข้อสังเกตในประเด็นใด จะต้องนำเสนอกรรมการพิจารณาก่อน ไม่ใช้การนำเสนอให้กรรมการทราบเท่านั้น ซึ่งหลังจากพิจารณาและคณะกรรมการมีมติถือว่ากรรมการเป็นผู้รับผิดชอบพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น วาระนี้มีประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน

หลายเรื่อง จึงควรนำเสนอคณะกรรมการกฎหมายและระเบียบกลั่นกรองและนำเสนอคณะกรรมการเป็นวาระเพื่อพิจารณาต่อไป

มติคณะกรรมการ ให้ ส.ป.ก. นำเรื่องดังกล่าวไปทบทวน และนำเสนอคณะกรรมการกฎหมายและระเบียบพิจารณาถ่วงน้ำหนักก่อนนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาต่อไป

การประชุมครั้งที่ 4/2565 เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2565

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.10 การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินของเกษตรกรรายนางไ้ มะกรุตอินทร์ จังหวัดนครราชสีมา

ส.ป.ก.นครราชสีมา มีหนังสือ ที่ นม 0011/5528 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2564 จัดส่งอุทธรณ์รายนางไ้ มะกรุตอินทร์ มายัง ส.ป.ก. เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ กรณี คพจ.นครราชสีมา ในการประชุมครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2564 มีมติให้นางไ้ สันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตำแหน่งที่ดินแปลงเลขที่ 1 กลุ่มที่ 8360 เนื้อที่ประมาณ 20-2-91 ไร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 13 ตำบลตะขบ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากนำที่ดินไปขายให้แก่บุคคลอื่น ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ข้อ 7 (1) ที่กำหนดให้เกษตรกรต้องทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองเต็มความสามารถและไม่นำที่ดินทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่นไม่ว่าจะโดยขาย ให้เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ หรือโดยพฤติการณ์ใด ๆ ที่แสดงให้เห็นในลักษณะนั้น

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ส.ป.ก.ส่วนกลาง ได้ตรวจสอบว่ามี การซื้อขายจริงหรือไม่ เนื่องจากข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าวยังไม่ชัดเจนว่า มีการซื้อขายจริงหรือไม่จึงต้องตรวจสอบเพิ่มเติม โดยเห็นว่าในขณะที่จัดที่ดินแปลงนี้ให้กับนางไ้ เมื่อปี 2549 ข้อเท็จจริงในช่วงเวลาดังกล่าวนางไ้ ไม่ได้เป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินแปลงนี้แล้ว มีบุคคลอื่นครอบครองอยู่แล้ว จึงเป็นกระบวนการจัดที่ดินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาตั้งแต่ต้น จึงเห็นว่าควรเพิกถอนมติ คพจ.นครราชสีมา ในการประชุมครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2564 โดยเพิกถอนการคัดเลือกและจัดที่ดินตามมติ คพจ.นครราชสีมา ในการประชุมครั้งที่ 2/2549 เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2549 ดังนั้น ประเด็นปัญหาจะต้องวินิจฉัยว่านางไ้ ไม่ได้เป็นผู้ถือครองที่ดินดังกล่าวเมื่อปี 2549 หรือนางไ้ เป็นผู้ถือ

ครองที่ดินดังกล่าวแล้วนำมาขายที่ดินให้บุคคลอื่น ซึ่งจะต้องพิจารณาพฤติการณ์อื่น ๆ ประกอบการวินิจฉัยต่อไป ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเคยมีความเห็นและตีความว่า เมื่อการคัดเลือกเกษตรกรไม่ชอบตั้งแต่ต้นผลของการจัดที่ดินดังกล่าวย่อมเสียไปตั้งแต่ต้น โดยให้เริ่มกระบวนการใหม่ จึงต้องไปตรวจสอบข้อเท็จจริงในช่วงเวลานั้นว่าบุคคลใดเป็นผู้ครอบครองที่ดินแปลงนั้นและจัดที่ดินแปลงนั้นให้กับผู้ครอบครองในช่วงเวลานั้นต่อไป แต่ในกรณีดังกล่าวหากสั่งให้สิ้นสุดสิทธิผลคือที่ดินแปลงนั้นจะต้องเป็นที่ดินแปลงว่าง การจัดให้รายใหม่จะต้องเป็นการคัดเลือกทั่วไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การพิจารณาในประเด็นดังกล่าวจะมีผลที่แตกต่างกัน จึงต้องพิจารณาให้รอบคอบและตั้งเป็นข้อสังเกตไว้เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

2. ประเด็นข้อสังเกต ขอให้พิจารณาประเด็นการยื่นอุทธรณ์ของนางไน้ ว่าเป็นการยื่นอุทธรณ์ภายในกรอบระยะเวลาและเงื่อนไขตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองหรือไม่ ถ้าหากยื่นภายในกำหนดระยะเวลารับอุทธรณ์ดังกล่าวแล้วให้พิจารณาตามประเด็นเนื้อหาสาระที่นางไน้ ได้อุทธรณ์ไว้ในประเด็นดังกล่าว ซึ่งต้องพิจารณาวิเคราะห์ตามประเด็นดังกล่าวตามลำดับด้วย

3. ประเด็นข้อสังเกต เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่านางไน้ ไม่ใช่เจ้าของที่ดิน การสั่งให้นางไน้ สิ้นสิทธิ นางไน้ ก็ไม่มีสิทธิอยู่แล้วตั้งแต่ต้น จึงขอยกเลิกการสั่งให้สิ้นสุดดังกล่าว และข้อ 2 หลังจากที่ดินคณะกรรมการมีมติแล้ว ส.ป.ก. ต้องเข้าไปตรวจสอบว่าปัจจุบันหรือที่ดินดังกล่าวบุคคลใดมีสิทธิครอบครองที่ดีกว่ากันที่แท้จริง แล้วก็ออกเอกสารสิทธิให้แก่บุคคลดังกล่าวต่อไป แต่เนื่องจากมีกรรมการให้ข้อสังเกตในประเด็นข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงที่จะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติม จึงมอบหมายให้นำกลับไปพิจารณาในประเด็นดังกล่าวเพิ่มเติม โดยนำเข้าคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินพิจารณาเพิ่มเติม และให้สำนักกฎหมายร่วมกับ ส.ป.ก. จังหวัดนครราชสีมา พิจารณาให้ชัดเจน โดยนำข้อสังเกตของกรรมการไปพิจารณาเพิ่มเติมโดยให้กลับไปทบทวนก่อนแล้วนำมาเสนอเป็นเรื่องสืบเนื่องต่อไป

มติคณะกรรมการ ให้ ส.ป.ก. นำเรื่องดังกล่าวไปทบทวนตามความเห็นและข้อสังเกตของกรรมการ และนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาต่อไป

การประชุมครั้งที่ 5/2565 เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2565

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง

เรื่องที่ 3.2 การพิจารณาดำเนินการกรณีการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. และการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินตามผลคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อส. 27/2564 (บริษัท เทพสถิต วินด์ฟาร์ม จำกัด)

สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2565 เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2565 ที่ประชุมได้พิจารณาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการในกรณีดังกล่าว ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเสนอแนวทางเป็น 2 แนวทาง คือ แนวทางที่ 1 เห็นควรรับคำขอของบริษัทฯ ไว้พิจารณา เนื่องจากเห็นว่าควรให้ความเป็นธรรมแก่บริษัทฯ ตามผลของคำพิพากษาอันเป็นที่สุด หรือแนวทางที่ 2 เห็นควรไม่รับคำขอของบริษัทฯ เนื่องจากเป็นการใช้สิทธิเมื่อล่วงพ้นเวลาตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ประกอบกับระยะเวลาดังกล่าวเป็นระยะเวลาบังคับ และไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดให้ ส.ป.ก. สามารถขยายระยะเวลาดังกล่าวได้ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ 1112/2561 โดยที่ประชุมได้พิจารณาแล้วมีมติเห็นพ้องกับแนวทางในการให้ความเป็นธรรมกับบริษัทฯ ตามผลของคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด แต่เพื่อให้เกิดความชัดเจนแนวทางการปฏิบัติงานและการบังคับใช้กฎหมาย จึงควรหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามคำพิพากษาในส่วนของระยะเวลาและแนวทางในการพิจารณาตามเจตนารมณ์ของคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 ให้ชัดเจนก่อนที่จะพิจารณาดำเนินการตามกฎหมาย

ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือลงวันที่ 15 กันยายน 2565 แจ้งผลการพิจารณาตามข้อหาหรือว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดดังกล่าว ซึ่งศาลปกครองสูงสุดมิได้กำหนดคำบังคับให้คู่ความแห่งคดีแต่ละฝ่ายต้องดำเนินการไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น หาก ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติตามคำพิพากษาดังกล่าวแล้ว สมควรดำเนินการตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 75/3 ซึ่งกำหนดกระบวนการให้คู่กรณีที่มีข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองร้องขอให้ศาลพิจารณา และมีคำสั่งกำหนดวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาได้ และโดยที่ตามข้อ 9 (1) และ (2) แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ได้กำหนดว่ากรรมการกฤษฎีกาไม่อาจพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องที่เป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถาบันอื่นได้ จึงไม่อาจรับข้อหาเรื่องนี้ไว้พิจารณาได้

ดังนั้น ฝ่ายเลขานุการฯ จึงเสนอว่า เมื่อผลของคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ ส.ป.ก. ต้องกระทำการใดอันมีสภาพเป็นการบังคับ ให้กระทำหรืองดเว้นกระทำตามผลของคำพิพากษานั้นเป็นเหตุให้ถูกระทบจาก คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ๆ จนเป็นเหตุขัดข้องในการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือบังคับ คดีปกครอง อันมีผลให้ ส.ป.ก. ไม่อาจใช้สิทธิยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณา หรือไต่สวน และมีคำสั่งกำหนดวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือมีคำสั่งใด ๆ เพื่อให้การบังคับคดีเสร็จสิ้น ตามมาตรา 75/3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2559 อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. และการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปโดย ถูกต้องมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมถึง ป้องกันปัญหาอันอาจเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายเพื่อกิจการพลังงานไฟฟ้า จาก พลังงานลม และการดำเนินการอันเกี่ยวเนื่องกับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานลม ตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 จึงเห็นควรพิจารณาการรับหรือ ไม่รับคำขอของบริษัทฯ ที่ได้แจ้งความประสงค์ขอยื่นคำขอมาพร้อมกับการแจ้งผล คำพิพากษาในคดีหมายเลขแดง ที่ อส. 27/2564 ตามหนังสือ ที่ TWF 6502/001LT ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2565

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ในกรณีดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือ แจ้งผลการพิจารณาตามข้อหารือแล้วโดยเป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำพิพากษา ของศาลปกครองสูงสุด ซึ่งศาลปกครองสูงสุดมิได้กำหนดคำบังคับให้คู่ความแห่งคดี แต่ละฝ่ายต้องดำเนินการไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น หาก ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีปัญหา ในการปฏิบัติต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 75/3 ซึ่งกำหนดกระบวนการให้คู่กรณีที่มีข้อขัดข้อง ในการปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองร้องขอให้ศาลพิจารณาและมีคำสั่งกำหนดวิธีการ ดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาได้ ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ได้ประสานเป็นการภายใน กับเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองแล้ว เห็นด้วยที่จะต้องมีหนังสือสอบถามเป็นทางการ ไปยังสำนักงานศาลปกครองเพื่อความชัดเจนต่อไป

2. ประเด็นข้อสังเกต ขอให้ ส.ป.ก. จัดทำหนังสือถึงสำนักงานศาลปกครอง ในประเด็นคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด และเนื่องจากกรณีนี้เป็นลักษณะพิเศษ ตามมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งจะต้องมี รายละเอียดของเหตุผลที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ดังนั้น จึงขอให้นำเสนอ คณะอนุกรรมการพิจารณาการอนุญาตหรือให้ความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อพิจารณากลับกรองในเรื่องดังกล่าวนี้ก่อนนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอีกครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในปัจจุบันต่อไป

มติคณะกรรมการ ให้ ส.ป.ก. ดำเนินการจัดทำคำร้องขอยื่นต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลพิจารณา หรือไต่สวน และมีคำสั่งกำหนดวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา ตามความเห็น ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการพิจารณา การให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อพิจารณา กลับกรองอีกครั้ง ก่อนนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาต่อไป

เรื่องที่ 3.3 ขอบความเห็นชอบบัญชีเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนและหลักเกณฑ์การใช้บัญชีเกษตรกร ผู้ขึ้นทะเบียนที่ได้รับการคัดเลือกซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม

ในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 3/2565 เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2565 เรื่องที่ 3.4 ที่ประชุมพิจารณาแล้ว ได้มีมติสรุปความเห็นและข้อสังเกต ดังนี้

1. ประเภอบัญชีผู้ขอรับการจัดที่ดินเป็นการเฉพาะ (ผู้ได้รับผลกระทบจากการ เกิดโรคระบาด) ควรระบุให้ชัดเจนเพื่อไม่ให้มีปัญหาในการตีความว่าเป็นผู้ได้รับผลกระทบ จากทุกโรค และเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ โดยควรนำเสนอคณะอนุกรรมการ พิจารณากฎหมายและระเบียบของ ส.ป.ก. เพื่อกลับกรองรายละเอียดให้ชัดเจน ก่อนนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอีกครั้ง

2. การระบุประเภทและความหมายของแต่ละบัญชีจะต้องไม่ขยายความ เกินขอบเขตของบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” ทั้งนี้ เห็นด้วยกับการจัดทำบัญชีดังกล่าว เนื่องจากการจัดที่ดินจะต้องมีวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนและกำหนดกรอบอยู่บนพื้นฐานของ ความเป็นธรรมและเหมาะสม

3. เป็นแนวทางปฏิบัติที่จะต้องให้ผู้เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการโดยควรกำหนดหลักเกณฑ์ และปรับกรอบของการกำหนดบัญชีแต่ละประเภทเพื่อไม่ให้ขัดหรือแย้งกับหลักการเกี่ยวกับคุณสมบัติของเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมาย นอกจากนี้ การกำหนดสัดส่วนการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่จะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลที่มีความตั้งใจจะเป็นเกษตรกรซึ่งผ่านการอบรมได้กลับเข้ามาสู่ภาคการเกษตรมากขึ้น

4. ควรกำหนดรายละเอียดบัญชีประเภทที่ 4 บัญชีเกษตรกรอื่น ๆ ตามที่ คปจ. กำหนดไว้ให้ชัดเจนเพื่อให้เกษตรกรทุกกลุ่ม เช่น ผู้ยากไร้ ผู้พิการ เป็นต้น

ส.ป.ก. โดยสำนักจัดการปฏิรูปที่ดินได้ปรับปรุงบัญชีเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนและหลักเกณฑ์การใช้บัญชีเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนที่ได้รับการคัดเลือกซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมติการประชุมคณะกรรมการดังกล่าวโดยได้ปรับแก้ไขให้สอดคล้องกับหลักการของกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และระเบียบคัดเลือกฯ พ.ศ. 2564 และได้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบของ ส.ป.ก. ในการประชุมครั้งที่ 4/2565 เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2565 โดยที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบบัญชีเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนและหลักเกณฑ์การใช้บัญชีเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนที่ได้รับการคัดเลือกซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ และให้นำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาต่อไป

มติคณะกรรมการ 1. เห็นชอบบัญชีเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนที่ได้รับการคัดเลือกซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวม 4 ประเภท ได้แก่

- 1) บัญชีเกษตรกรซึ่งผ่านการประเมินในหลักสูตรเกษตรกรรุ่นใหม่
- 2) บัญชีเกษตรกรผู้ขอรับการจัดที่ดินเป็นการเฉพาะ
- 3) บัญชีเกษตรกรผู้ขอรับการจัดที่ดินและขึ้นทะเบียนกับ ส.ป.ก. และ
- 4) บัญชีเกษตรกรอื่น ๆ ตามที่ คปจ. กำหนด

2. เห็นชอบหลักเกณฑ์การใช้บัญชีเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนที่ได้รับการคัดเลือกซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามลำดับและสัดส่วน ดังนี้

2.1 บัญชีเกษตรกรซึ่งผ่านการประเมินในหลักสูตรเกษตรกรรุ่นใหม่ สัดส่วนไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนเกษตรกรที่จะได้รับการคัดเลือกในพื้นที่เป้าหมายนั้น

2.2 บัญชีเกษตรกรผู้ขอรับการจัดที่ดินเป็นการเฉพาะ สัดส่วนการพิจารณาตามความเหมาะสม

2.3 บัญชีเกษตรกรผู้ขอรับการจัดที่ดินและขึ้นทะเบียนกับ ส.ป.ก. สัดส่วนการพิจารณาตามความเหมาะสม

2.4 บัญชีเกษตรกรอื่น ๆ ตามที่ คปจ. กำหนด สัดส่วนการพิจารณาตามความเหมาะสม

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.1 ขอความเห็นชอบร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.

ส.ป.ก. ได้จัดทำร่างระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. เพื่อทบทวนอัตราค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามระเบียบค่าตอบแทน ข้อ 9 กรณีกิจการระบบโครงข่ายพลังงานตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงาน และกรณีกิจการโครงข่ายในระบบโทรคมนาคมตามมติคณะกรรมการประเมินฯ ในการประชุมครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2564 และครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2565 โดยการทบทวนกำหนดอัตราค่าตอบแทนคณะกรรมการประเมินฯ มีความเห็นที่สำคัญ ซึ่ง ส.ป.ก. เห็นควรนำเสนอต่อคณะกรรมการ ดังนี้

1. กรณีกิจการระบบโครงข่ายพลังงานตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงาน (ระบบโครงข่ายไฟฟ้า และระบบโครงข่ายก๊าซธรรมชาติ) การเรียกเก็บค่าตอบแทนควรเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติการจ่ายค่าตอบแทนหรือค่าทดแทนตามระเบียบของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน และการกำหนดค่าตอบแทนในที่ดินราชพัสดุของกรมธนารักษ์เพื่อให้มีความสอดคล้องและเป็นมาตรฐานเดียวกันกับหน่วยงานภาครัฐอื่น

2. กรณีกิจการโครงข่ายในระบบโทรคมนาคม การเรียกเก็บค่าตอบแทนควรกำหนดอัตราค่าตอบแทนไม่สูงเกินไป ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ที่ดินเนื้อที่เล็กน้อยประมาณไม่เกิน 1 งานต่อ 1 จุดพื้นที่ตั้งเสา และอัตราค่าตอบแทนที่เหมาะสมควรอ้างอิงอัตราค่าเช่าที่ดินราชพัสดุกรมธนารักษ์ พร้อมทั้ง ส.ป.ก. ได้แก้ไขเพิ่มเติมข้อ 10 เกี่ยวกับค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีกิจการระบบโครงข่ายพลังงานดังกล่าว โดยให้ชำระค่าตอบแทนเป็นรายปีก่อนรับมอบหนังสือยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินและให้แบ่งงวดชำระเป็นรายปีได้ไม่เกินกว่า 5 งวด

รวมทั้ง ส.ป.ก. ได้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบฯ โดยมีมติเห็นชอบร่างระเบียบดังกล่าว ในการประชุมครั้งที่ 3/2565 เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2565 ไว้แล้ว และได้ปรับแก้ไขรูปแบบของร่างระเบียบตามความเห็นของ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไว้แล้ว จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่าง “ระเบียบ คปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้ และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.”

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกตของผู้ทรงคุณวุฒิ (นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์) ได้ให้ความเห็นว่า ควรวิเคราะห์ให้ละเอียดเกี่ยวกับการเก็บอัตราค่าตอบแทนร้อยละ 90 - 100 ของราคาที่ดิน โดยกรณีที่ระบุเงื่อนไขให้นำราคาที่ดินที่จัดซื้อไม่มีประเด็นเนื่องจากที่ดินเอกชนที่จัดซื้อและสิทธิในที่ดินเป็นของ ส.ป.ก. แต่ในความเป็นจริง เมื่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะเข้าใช้พื้นที่เหล่านั้นส่วนใหญ่อ้างอิงกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนฯ และมีการจ่ายค่าชดเชยการใช้ที่ดินให้กับเกษตรกรเจ้าของที่ดิน โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ลักษณะนี้ ต้องระมัดระวังว่าหากโดยหลัก ส.ป.ก. เป็นผู้นำที่ดินคืนมาทั้งหมดและคิดร้อยละ 100 แต่การคิดซ้ำเรียกว่าเป็นการคิด Double ประเด็นนี้ต้องระมัดระวัง เนื่องจากจะให้หน่วยงานไม่ว่าจะเป็นรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ดำเนินการเวนคืนและจ่ายค่าชดเชยให้เกษตรกรตามที่ประเมิน แต่ ส.ป.ก. จะจัดเก็บผู้ใช้ที่ดินอีกร้อยละ 100 ดังเช่นกรณีของกรมการขนส่งทางบกขอใช้ที่ดินที่อำเภอเชียงของ ซึ่งการพิจารณาในครั้งแรกประเมินเพื่อจ่ายค่าชดเชยประมาณ 300 กว่าล้านบาท แต่ปรากฏว่ากรมการขนส่งทางบกต้องจ่ายค่าชดเชยให้เกษตรกรอีกประมาณ 300 ล้านบาท ฉะนั้น จึงอาจเป็นการเก็บแบบ Double หรือซ้ำซ้อน ทั้งนี้ ควรต้องพิจารณาว่า หาก ส.ป.ก. เป็นผู้จัดการเรื่องที่ดินให้เป็นที่ยอมรับว่าสามารถคิดคำนวณได้เต็มที่ แต่ปรากฏว่าภาระของหน่วยงานเหล่านั้นต้องจ่ายค่าชดเชย และจ่าย ส.ป.ก. ในจำนวนที่เท่ากัน ซึ่งประเด็นดังกล่าวอาจทำให้เป็นธรรมเท่าที่ควร ส่วนเรื่องการเก็บค่าใช้ประโยชน์ในที่ดินอาจปรับเรื่องของการเก็บที่เป็นไปตามประโยชน์ที่หน่วยงานนั้นจะได้รับในระยะยาว ซึ่งอาจจะไม่ใช่เป็นลักษณะของการจัดเก็บรายครั้ง จึงต้องปรับวิธีคิดในการจัดเก็บรายได้ ไม่ใช่เป็นการเก็บอย่างที่น่าเสนอเก็บก่อนเดียวและมีการแบ่งเป็น 5 งวด ดังนั้น จึงต้องพิจารณารายละเอียดให้รอบคอบ เนื่องจากหากประกาศใช้แล้วอาจจะไปขัดขวางการพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ ได้

2. ประเด็นข้อสังเกตของผู้ทรงคุณวุฒิ (นายสรเสรีญ์ อัจจุตมานัส) ได้ให้ความเห็นว่าในส่วนของที่ดิน กกพ. ไม่ได้ใช้ที่ดินแต่เก็บค่าสัมปทาน แต่ ส.ป.ก. พยายามอ้างอิงระเบียบดังกล่าว โดยนำอัตราที่ กกพ. เก็บค่าสัมปทานนำมาคำนวณค่าใช้ที่ดินของ ส.ป.ก. จึงต้องดูวิธีคำนวณ เนื่องจาก กกพ. ไม่ได้คิดตามพื้นที่ใช้สอย แต่ ส.ป.ก. อ้างอิงหลักเกณฑ์ของ กกพ. จึงไม่ทราบว่าอ้างอิงกับขนาดที่ดินได้อย่างไร เช่น กรณีท่อแก๊สเมื่อวางท่อแก๊สแล้ว จะทำให้เป็นที่ตาบอดเนื่องจากการสอบถามการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแจ้งว่ามีหน้าที่จ่ายตาม กกพ. เท่านั้น ไม่มีหลักเกณฑ์และระเบียบรับผิดชอบเฉพาะได้แนวเสาเท่านั้น ส่วนเมื่อวางท่อแล้ว รถผ่านไม่ได้ ทำสะพานไม่ได้ ทำอะไรไม่ได้เป็นที่ตาบอด มีคดีฟ้องว่าทำให้เป็นที่ตาบอดโดยแจ้งว่าไม่มีหลักเกณฑ์หรือมีหลักเกณฑ์เพียงตรงนั้น ที่เหลือต้องไปดำเนินการฟ้องเพิ่มเติม ดังนั้น หาก ส.ป.ก. จะอ้างอิงระเบียบดังกล่าวต้องเข้าใจบริบทดังกล่าวนี้ด้วย

3. ประเด็นข้อสังเกตของผู้ทรงคุณวุฒิ (นายสรเสรีญ์ อัจจุตมานัส) ได้ให้ความเห็นว่ายกตัวอย่างที่ดินของเกษตรกร จำนวน 30 ไร่ แนวนวาท่ออาจใช้พื้นที่แค่ 5 ไร่ จึงให้เกษตรกรสละสิทธิในที่ดินจำนวน 5 ไร่ และให้ผู้ต้องการใช้ที่ดินดำเนินการขอใช้ที่ดินจำนวน 5 ไร่ ซึ่ง ส.ป.ก. คิดคำนวณผลประโยชน์ 100% สำหรับเกษตรกรได้เพียงค่าชดเชย 5 ไร่ แต่ผลกระทบที่เกษตรกรได้รับ คือ เป็นที่ตาบอดเกษตรกรไม่สามารถขุดพื้นที่บริเวณที่เป็นแนวนวาท่อได้ประมาณ 20 เมตร แต่ที่เวนคืนคือพื้นที่เพียงจำนวน 8 เมตร บริเวณที่เป็นแนวนวาท่อ แต่รัศมีของแนวนวาท่อขยายออกไปอีก ดังนั้น การดำเนินการดังกล่าวนี้จะเป็นการสร้างผลกระทบอย่างรุนแรงให้กับเกษตรกร ทำให้ชาวบ้านได้รับผลกระทบเนื่องจากนิยามของคำว่าโครงข่ายจำกัดเพียงระยะ 8 เมตร โดยในพระราชบัญญัติระบุว่าต้องรับความผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ได้รับความเดือดร้อนทั้งหมด แต่ กกพ. ได้ออกระเบียบจำกัดความรับผิดชอบดังกล่าวเพียงบางส่วน ซึ่งเป็นปัญหาระหว่างกฎหมายเนื่องจากความเดือดร้อนของเกษตรกรในเรื่องดังกล่าวนี้มีมากกว่าโครงข่าย 8 เมตร ที่ กกพ. กำหนด จึงขอให้ ส.ป.ก. พิจารณารายละเอียดในประเด็นนี้ให้รอบคอบด้วย

มติคณะกรรมการ ให้ ส.ป.ก. นำเรื่องดังกล่าวไปทบทวนตามความเห็นและข้อสังเกตของกรรมการ และนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ มอบหมายให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายสรเสรีญ์ อัจจุตมานัส) และผู้ทรงคุณวุฒิ (นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์) เป็นที่ปรึกษา เพื่อให้ความเห็นและคำแนะนำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวนี้

การประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2566

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง

เรื่องที่ 3.1 การพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. ตามผลคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง ที่ อส. 27/2564 (บริษัท เทพสถิต วินด์ฟาร์ม จำกัด) ในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดชัยภูมิ

บริษัท เทพสถิต วินด์ฟาร์ม จำกัด แจ้งผลคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ในคดีหมายเลขดำ ที่ อส. 1/2561 คดีหมายเลขแดง ที่ อส. 27/2564 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2564 ให้ ส.ป.ก. ทราบ คำพิพากษาว่าบริษัท เทพสถิตฯ เป็นผู้ที่อยู่ในฐานะของผู้ที่ได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2541 พร้อมแจ้งความประสงค์ในการขอใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 สั่ง ณ วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2560 แต่การสงวนหรือรักษาสีทธิตามคำสั่งดังกล่าวในข้อที่ 5 บัญญัติไว้ว่า จะต้องยื่นคำขอภายใน 60 วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 ที่ออกตามข้อ 1 วรรคสอง ของคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 ใช้บังคับ ซึ่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ฯ มีผลใช้บังคับ เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2560 ดังนั้น บริษัท เทพสถิตฯ จะต้องยื่นคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ที่ดินภายในระหว่างวันที่ 30 ธันวาคม 2560 จนถึงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2561 และเจ้าหน้าที่สามารถปฏิเสธไม่รับคำขอได้ ในกรณีที่ไม่นำยื่นคำขอภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยผู้ได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาต หรือผู้ได้รับสัมปทานจะมีได้รับประโยชน์จากการที่กฎหมายเปิดโอกาสให้ยื่นคำขอและยอมสละสิทธิที่จะยื่นคำขอตามกฎกระทรวงนี้ ตามนัยความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 1112/2561 ซึ่ง ส.ป.ก. ได้เคยขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และสภาพบังคับตามคำสั่ง หัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 ในประเด็นนี้ไว้แล้ว

ส.ป.ก. จึงได้พิจารณากำหนดแนวทางการปฏิบัติในกระบวนการก่อนการพิจารณา รับคำขอของบริษัท เทพสถิตฯ ประกอบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความเป็นธรรมเนื่องจากบริษัท เทพสถิตฯ เคยได้รับอนุญาตตามระเบียบ คปก. เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 โดยนำผลการพิจารณาคำร้องของศาลปกครองนครราชสีมา ในคดีหมายเลขดำ

ที่ 322/2553 คดีหมายเลขแดง ที่ 211/2556 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน 2565 มาประกอบการพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องในกรณีบริษัท เทพสดีฯ ได้แสดงความประสงค์ในการขอใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 โดยมีความเห็นในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเป็น 2 แนวทาง เพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

แนวทางที่ 1 รับคำขอของบริษัท เทพสดีฯ และพิจารณาตรวจสอบและรวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฯ และนำเสนอ คปก. เพื่อพิจารณาต่อไป เนื่องจากผลของคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ในคดีหมายเลขแดง ที่ อส. 27/2564 มีผลให้บริษัท เทพสดีฯ กลับมามีสถานะเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานลม ตามระเบียบการใช้ที่ดินสำหรับกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องฯ ก่อนวันที่คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 ใช้บังคับ และแม้จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงและแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาจะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานว่าบริษัท เทพสดีฯ ได้ยื่นคำขอต่อ ส.ป.ก. ชัยภูมิ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดก็ตาม แต่พบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ในช่วงระยะเวลานับแต่ศาลปกครองสูงสุด ได้มีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดง ที่ อ. 1728/2559 ลงวันที่ 26 สิงหาคม 2559 (คดีเดิม) จนถึงวันที่ศาลปกครองสูงสุด ได้มีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดง ที่ อส. 27/2564 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2564 บริษัท เทพสดีฯ ได้มีหนังสือถึง ส.ป.ก. เพื่อโต้แย้งและสงวนสิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่เคยได้รับอนุญาตใช้ที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามระเบียบการใช้ที่ดินสำหรับกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องฯ ตลอดจนร้องขอความเป็นธรรมจากการถูกตัดโอกาสการเป็นผู้ได้รับอนุญาตใช้ที่ดิน พร้อมได้ชี้แจงกระบวนการโต้แย้งการใช้สิทธิทางศาลอันเกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในชั้นพิจารณาของศาลมาโดยตลอด พฤติการณ์ดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นได้ว่า บริษัท เทพสดีฯ ประสงค์ที่จะสงวนสิทธิในการได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดิน ส.ป.ก. แต่ไม่อาจเข้าสู่กระบวนการตามกฎหมายในการขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 ได้ เพราะบริษัท เทพสดีฯ ยังคงต้องผูกพันตามผลของคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ในคดีหมายเลขแดง ที่ อ. 1728/2559 ลงวันที่ 26 สิงหาคม 2559 อันเป็นผลทำให้ในขณะที่มีการกำหนดระยะเวลาตามกฎหมายเพื่อให้ยื่นคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามข้อ 4 ของคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 บริษัท เทพสดีฯ ไม่ได้อยู่ในสถานะของผู้ที่มีสิทธิได้รับการพิจารณาให้ใช้ที่ดินเหมือนกรณีผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ที่จะใช้สิทธิยื่นคำขอฯ ต่อ ส.ป.ก. ได้ กรณีดังกล่าวจึงเป็นพฤติการณ์ที่จำเป็น

อันมิได้เกิดขึ้นจากความผิดหรือการจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของบริษัท เทพสถิตฯ ดังนั้น เมื่อศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดง ที่ อส. 27/2564 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2564 ซึ่งมีผลกลับคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดง ที่ อ. 1728/2559 ลงวันที่ 26 สิงหาคม 2559 ประกอบกับเมื่อบริษัท เทพสถิตฯ ได้รับทราบผลคำพิพากษา ในวันที่ 31 มกราคม 2565 (วันที่ศาลได้อ่านคำพิพากษาคดีดังกล่าวให้คู่กรณีได้รับทราบ) และได้มีหนังสือ ที่ TWF 6502/001LT ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2565 แจ้งผลคำพิพากษา อันถึงที่สุด พร้อมแสดงความประสงค์ในการขอใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร และประโยชน์สาธารณะของประเทศ ตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 จึงถือเสมือนว่า การดำเนินการดังกล่าวเป็นการขอขยายระยะเวลาในการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถพิจารณาภายใต้หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และพฤติการณ์ผู้ยื่นคำขอ ตามนัยมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้

แนวทางที่ 2 ไม่รับคำขอของบริษัท เทพสถิตฯ ไว้พิจารณา เนื่องจากเป็นการ ใช้สิทธิเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 และกฎกระทรวงฯ ทั้งนี้ หากบริษัท เทพสถิตฯ ไม่พอใจผลการพิจารณาสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ได้

ที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ครั้งที่ 4/2565 เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2565 ได้รับทราบผลการดำเนินการตามมติ คปก. ครั้งที่ 5/2565 เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2565 ที่ให้ ส.ป.ก. ดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลปกครองนครราชสีมา เพื่อให้ศาลพิจารณา หรือไต่สวน และมีคำสั่งกำหนดแนวทางดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือมีคำสั่งใด ๆ เพื่อบังคับคดีให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ตามมาตรา 75/3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาทงปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นไปตามความเห็นของ สคก. ที่ได้ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้ และได้พิจารณา กลั่นกรอง วินิจฉัย และให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. ในเรื่องดังกล่าว โดยมีมติเห็นชอบในการพิจารณารับคำขอของบริษัท เทพสถิตฯ ไว้พิจารณา ตามที่ ส.ป.ก. ได้เสนอในแนวทางที่ 1 และให้นำเสนอ คปก. พิจารณาอนุญาตต่อไป

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกต ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดง ที่ อส. 27/2564 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2564 โดยมีคำวินิจฉัยไว้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 (บริษัท เทพสกติฯ) เป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อประกอบกิจการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานลมอยู่ก่อนวันที่คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2560 มีผลใช้บังคับ จากเหตุดังกล่าว บริษัท เทพสกติฯ จึงเป็นผู้มีสิทธิยื่นคำขอรับความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งกรณีดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสิทธิของบริษัท เทพสกติฯ ได้เกิดขึ้นก่อนมีการฟ้องร้อง และศาลปกครองได้ให้ความคุ้มครอง และการที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาเพิกถอนมติการประชุม คปจ.ชัยภูมิ ครั้งที่ 4/2552 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2552 จึงเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ประสงค์จะแก้ไขและยินยอมหรืออนุญาตให้เอกชนเข้าใช้ทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ฉะนั้น การเพิกถอนมติ คปจ.ชัยภูมิ ครั้งดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย จากเหตุดังกล่าวจึงมีเหตุสมควรที่ศาลปกครองสูงสุดจะมีคำพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำพิพากษาให้เพิกถอนมติ คปจ.ชัยภูมิ ครั้งดังกล่าว เนื่องจากคำอุทธรณ์ของบริษัท เทพสกติฯ ฟังขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสิทธิของบริษัท เทพสกติฯ เกิดขึ้นแล้วก่อนการฟ้องร้องและสิทธิดังกล่าวยังคงมีอยู่จนถึงปัจจุบัน และเมื่อพิจารณาจากคำร้องของบริษัท เทพสกติฯ ที่ได้มีหนังสือถึง ส.ป.ก. เพื่อโต้แย้งและสงวนสิทธิไว้ จำนวน 2 ฉบับ คือ ฉบับลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2560 และวันที่ 19 สิงหาคม 2563 โดยพฤติการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าบริษัท เทพสกติฯ ได้ประสงค์ที่จะสงวนสิทธิและรักษาสิทธิของตน และเมื่อมีการสงวนสิทธิและสิทธิดังกล่าวยังคงมีอยู่ การที่ ส.ป.ก. ได้รับคำร้องจากบริษัท เทพสกติฯ อีกครั้ง โดยมีหนังสือลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2565 และ ส.ป.ก. ได้ลงรับหนังสือเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565 จึงนำบทบัญญัติมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาใช้บังคับได้ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงเห็นควรรับคำขอของบริษัท เทพสกติฯ เพื่อให้คณะกรรมการที่มีอำนาจในการพิจารณาคำขอนั้นดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

มติคณะกรรมการ 1. รับทราบผลความคืบหน้าการดำเนินการกรณีการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. และการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน ตามผลคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง ที่ อส. 27/2564 กรณีการดำเนินการยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาโต้สวนและมีคำสั่งกำหนดแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาตามมาตรา 75/3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

2. เห็นชอบให้ ส.ป.ก. รับคำขอของบริษัท เทพสถิต วินด์ฟาร์ม จำกัด และพิจารณาตรวจสอบและรวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 และให้นำเสนอต่อ คปก. เพื่อพิจารณาต่อไป

เรื่องที่ 3.2 ขออนุมัติข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้นำเสนอร่างข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ในการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2565 ซึ่งที่ประชุมมีมติให้ ส.ป.ก. นำเรื่องดังกล่าวไปทบทวนและหารือกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.) ในประเด็นอำนาจในการออกข้อบังคับควรจะเป็น คปก. เพราะว่าตามหลักกฎหมายหากมีกฎหมายเฉพาะมีการกำหนดไว้แล้วให้เป็นไปตามกฎหมายเฉพาะที่บัญญัติไว้นั้น หากไม่มีการบัญญัติไว้ให้ไปพิจารณากฎหมายกลางที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตามร่างข้อบังคับดังกล่าวที่กำหนดชื่อว่า “ข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.” เห็นว่าควรมีการแก้ไขถ้อยคำให้ถูกต้องตามหลักกฎหมายเป็น “ข้อบังคับ คปก. ว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.” เนื่องจากพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 คณะกรรมการมีโครงสร้างตามมาตรา 12 และมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 19 (12) สามารถกำหนดกิจการและระเบียบการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. หรือสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมถึงมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในมาตรา 9 ชัดเจนแล้ว โดยไม่ต้องมีการเปลี่ยนชื่อตามร่างข้อบังคับที่เสนอมา จึงมีประเด็นพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจในการออกข้อบังคับดังกล่าว ซึ่งจะต้องมีความชัดเจน จึงมอบหมายให้ ส.ป.ก. หารือเกี่ยวกับข้อกฎหมายก่อนนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

ต่อมา สคก. ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร 0903/134 ลงวันที่ 20 เมษายน 2565 แจ้งว่าการพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา ต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ซึ่งข้อ 4 แห่งระเบียบดังกล่าวได้กำหนดไว้ว่า เรื่องที่คณะกรรมการกฤษฎีกาจะพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายจะต้องเป็นเรื่องที่ได้มีการปรึกษาหารือระหว่างส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือรักษาการตามกฎหมายแล้ว และโดยที่ข้อหารือของ ส.ป.ก. เป็นประเด็นเกี่ยวกับการนำพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 มาใช้บังคับกับการดำเนินงานของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและอำนาจหน้าที่ของ คปก. ในฐานะที่เป็นคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ซึ่งเป็นทุนหมุนเวียนตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ส.ป.ก. จึงสมควรหารือไปยังกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือรักษาการตามกฎหมายดังกล่าวก่อนหากเป็นกรณีที่ยังหาข้อยุติไม่ได้และเป็นปัญหาที่สำคัญ

กรมบัญชีกลาง ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค 0406.4/44948 ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2565 โดยให้ความเห็นว่า คปก. สามารถบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (กองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ) ภายใต้พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเป็นไปตามนัยมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 จึงมีอำนาจหน้าที่อนุมัติโครงสร้างการบริหาร กรอบอัตรากำลัง และมาตรฐานกำหนดตำแหน่งพนักงานของกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง และกำหนดข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล ตามมาตรา 21 (2) และมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต การกำหนดข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ ตลอดจนการกำหนดค่าตอบแทนสิทธิประโยชน์หรือสวัสดิการต่าง ๆ ของผู้บริหารทุนหมุนเวียน พนักงาน และลูกจ้างให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด... ตามมาตรา 21 (2) แห่งพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 ประเด็นดังกล่าวกระทรวงการคลังเป็นผู้กำหนดหรือไม่อย่างไร หรือบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ดูแลรับผิดชอบทุนหมุนเวียนดำเนินการหรือไม่อย่างไร และกรมบัญชีกลางรับผิดชอบในเรื่องของงบประมาณในกรณีดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

นอกจากนี้ในเรื่องการบริหารทุนหมุนเวียนตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 กรมบัญชีกลางมีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายฉบับดังกล่าวอย่างไร

2. ประเด็นข้อสังเกต การพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการออกข้อบังคับดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 มาตรา 21 (2) กำหนดให้คณะกรรมการบริหารมีอำนาจหน้าที่ “กำหนดข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ ตลอดจนการกำหนดค่าตอบแทนสิทธิประโยชน์หรือสวัสดิการต่าง ๆ ของผู้บริหารทุนหมุนเวียน พนักงาน และลูกจ้างให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด...” ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนตามกฎหมายฉบับดังกล่าว ดังนั้น คปก. ในฐานะคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงสามารถกำหนดข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของทุนหมุนเวียนดังกล่าวได้ ภายใต้พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเป็นไปตามนัยมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558

สำหรับรายละเอียดโครงสร้างการบริหาร กรอบอัตรากำลัง และมาตรฐานกำหนดตำแหน่งพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงการคลังได้ให้ความเห็นชอบเรียบร้อยแล้ว ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ฉบับลงวันที่ 14 มกราคม 2562 เรื่อง ขอความเห็นชอบโครงสร้างการบริหารงานและกรอบอัตรากำลังของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนั้น กระบวนการในเรื่องของโครงสร้างการบริหาร และกรอบอัตรากำลังของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ผ่านความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังแล้ว การออกข้อบังคับดังกล่าวจึงเป็นอำนาจของ คปก. ในฐานะคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนตามกฎหมาย

- มติคณะกรรมการ**
1. อนุมัติข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.
 2. ให้ ส.ป.ก. เสนอข้อบังคับดังกล่าวต่อประธานคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณาต่อไป

การประชุมครั้งที่ 2/2566 เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2566

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง

เรื่องที่ 3.1 ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. เป็นร่างกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 258 ค. ด้านกฎหมาย (1) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการ ตามมาตรา 77 เป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่ให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ตามมาตรา 270 วรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ส.ป.ก. เห็นสมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 เนื่องจากกฎหมายใช้บังคับมาเป็นระยะเวลานาน ไม่สอดคล้องสภาพเศรษฐกิจ และสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไป ที่ดินที่ได้มาบางพื้นที่ไม่เหมาะสมทำการเกษตรไม่สามารถใช้ประโยชน์ อย่างอื่นได้ตามกลไกกฎหมายเดิม ตลอดจนข้อจำกัดการแบ่งแยกและโอนสิทธิทำให้ ไม่สามารถนำสิทธิที่ได้รับไปเป็นหลักประกันหรือขอสินเชื่อสถาบันการเงิน ซึ่งผลจากการ เชื่อมโยงโครงการศึกษาปรับปรุงกฎหมายฯ กับยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อสนองตอบนโยบายรัฐบาลในด้านต่าง ๆ จึงนำมาสู่การยกร่างพระราชบัญญัติฯ โดยผ่านการพิจารณาจากสำนักคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับ อำนาจ หน้าที่ และกระบวนการปรับปรุงกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์ การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ว่าต้องรับฟัง ความคิดเห็นของ คปก. และนำความเห็นของ คปก. เสนอไปยังผู้มีอำนาจเพื่อประกอบ การพิจารณาทุกขั้นตอน โดยผ่านการพิจารณาจากคณะทำงานศึกษาการตรา แก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในการประชุมครั้งที่ 3/2565 เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2565 และการพิจารณาจาก คณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในการประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2566 มีมติเห็นชอบในหลักการ ของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และนำเสนอให้ คปก. พิจารณา ก่อนส่งเรื่องเสนอ คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เพื่อพิจารณาต่อไป

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. หมวด 3 มีการจัดตั้งกองทุนขึ้นมา คือ กองทุนการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งในพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 มาตรา 14 กำหนดให้การดำเนินการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนให้หน่วยงานของรัฐจะต้องเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่ง ส.ป.ก. ต้องดำเนินการในกระบวนการดังกล่าวไปพร้อมกัน

2. ประเด็นข้อสังเกต ร่างมาตรา 22 วรรคสอง กำหนดให้ “เงินและทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งให้นำส่งเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน” ซึ่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 25 ระบุไว้ชัดเจนว่า “การเสนอกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐไม่ต้องนำเงินรายได้หรือเงินอื่นใดส่งคลัง ต้องเสนอเรื่องขอความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อนเสนอกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี”

3. ประเด็นข้อสังเกต หมวด 3 กองทุนการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม ปัจจุบันพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 กำหนดให้การพิจารณางบประมาณครอบคลุมทุกแหล่งเงินทุน ซึ่งกองทุนฯ ดังกล่าว มีแหล่งรายได้เช่นกัน เพราะฉะนั้นในร่างมาตรา 23 การใช้จ่ายเงินกองทุนควรใช้จ่ายในโครงการภารกิจของ ส.ป.ก. ที่อาจจะได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณ หรือสมทบช่วยโครงการที่เป็นภารกิจของ ส.ป.ก. ที่ไม่ได้รับเงินงบประมาณได้บางส่วน ดังนั้น ควรระบุให้ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดความในภายหลัง

4. ประเด็นข้อสังเกต ส.ป.ก. ต้องมีการออกกฎหมายลำดับรอง สำหรับรองรับการแต่งตั้งให้หน่วยงานอื่นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายของ ส.ป.ก. โดยพิจารณาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ ส.ป.ก.

5. ประเด็นข้อสังเกต ในร่างพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้เกษตรกรรมครอบคลุมถึงกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยไม่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

6. ประเด็นข้อสังเกต บทนิยามคำว่า “เกษตรกร” ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ใช้คำว่า “ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา” แต่ในร่างพระราชบัญญัติฯ ใช้คำว่า “ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง” ซึ่งพระราชกฤษฎีกามีลำดับศักดิ์ทางกฎหมายที่สูงกว่ากฎกระทรวง จึงขอตั้งเป็นข้อสังเกตในการชี้แจงในชั้นของคณะกรรมการกฤษฎีกา

7. ประเด็นข้อสังเกต ในร่างมาตรา 6 วรรคสาม กำหนดให้ “การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้แต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และผลงาน ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ด้านการบริหารจัดการ ทรัพย์สินหรือประเมินมูลค่าทรัพย์สิน และการส่งเสริมการลงทุน ภาคเกษตรและกิจการ เกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน” ขอเสนอให้เพิ่มกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมายที่มีความรู้เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม

8. ประเด็นข้อสังเกต ร่างมาตรา 18 กำหนดให้ ส.ป.ก. “มีฐานะเทียบเท่ากรม มีหน้าที่และอำนาจดำเนินการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม ตามพระราชบัญญัติ” ซึ่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 7 กำหนดให้ “ส.ป.ก. เป็นทบวงการเมือง มีฐานะเทียบเท่ากรมฯ” ย่อมมีความหมายกว้างกว่าที่จะดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

9. ประเด็นข้อสังเกต ร่างมาตรา 51 วรรคสี่ กำหนดให้ “กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดการโอนให้แก่ทายาทหรือตกทอดทางมรดกให้แก่ทายาทแตกต่างจากลำดับชั้น ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ได้” เหตุใดจึงกำหนดให้แตกต่างจาก ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งอาจจะเป็นประเด็นคำถามในชั้นคณะกรรมการ กฤษฎีกาได้

10. ประเด็นข้อสังเกต ร่างมาตรา 54 วรรคหก กำหนดให้ “ให้นำบทบัญญัติ และบทกำหนดโทษในกฎหมายว่าด้วยการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมาใช้บังคับด้วย โดยอนุโลม” ดังนั้น “พระราชบัญญัติ” ซึ่งเป็นกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร จะต้อง มีหลักเกณฑ์ของกฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดเจนแน่นอน โดยเฉพาะบทกำหนดโทษ ซึ่งจะต้องผ่านการพิจารณาของรัฐสภา ซึ่งบทกำหนดโทษทางกฎหมายไม่สามารถอนุโลม จากพระราชบัญญัติฉบับอื่นมาใช้บังคับกับกฎหมายอีกฉบับได้ จึงจะต้องระบุไว้ในกฎหมายฉบับนั้น ๆ อย่างชัดเจน

11. ประเด็นข้อสังเกต ร่างมาตรา 60 กำหนดให้ “ในกรณีที่ผู้กระทำการฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา 59 (1) (2) (4) หรือ (5) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ออกคำสั่งปรับบังคับการได้ไม่เกินวันละห้าหมื่นบาท ตลอดระยะเวลาที่มีการฝ่าฝืน และรายงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ” ดังนั้น กรณีนี้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจคือบุคคลใด ซึ่ง ส.ป.ก. ไม่ได้กำหนดบทนิยามดังกล่าวไว้ จึงต้องระบุให้ชัดเจนไว้ในร่างพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ และการบังคับโทษจากโทษทางอาญาปรับเป็นมาตรการทางปกครอง

ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะต้องคำนึงถึงพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565

มติคณะกรรมการ เห็นชอบหลักการร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. และให้ ส.ป.ก. ดำเนินการเสนอร่างกฎหมายตามแนวทางและขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดต่อไป

เรื่องที่ 3.2 การพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อดำเนินกิจการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 จำนวน 2 ราย

เรื่องที่ 3.2.1 นายตัน วัชรสินธุ์ ขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อทำเหมืองแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์

นายตัน วัชรสินธุ์ (นายตันฯ) ได้ยื่นคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อทำเหมืองแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ ประเภทกิจการและผู้ยื่นคำขอ เป็นไปตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 ข้อ 1 และข้อ 4 ประกอบกฎกระทรวงฯ ข้อ 2 (2) (ก) มีกำหนดระยะเวลา 13 ปี ณ ส.ป.ก. เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 ซึ่งเป็นการยื่นขอภายใน 60 วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงฯ ใช้บังคับ (ก่อนวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561) ตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 ข้อ 4 ที่ดินตั้งอยู่หมู่ที่ 12 ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ประมาณ 172-1-13 ไร่ มีพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลดอนสัก ตำบลปากแพรก อำเภอดอนสัก ตำบลท่าอุแท ตำบลพลายวาส ตำบลกรูด ตำบลปาร่อน ตำบลช้างซ้าย ตำบลช้างขวา ตำบลคลองสระ ตำบลทุ่งรัง อำเภอกาญจนดิษฐ์ ตำบลขุนทะเล อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี ตำบลท่าสะท้อน อำเภอพุนพิน ตำบลนาใต้ อำเภอบ้านนาเดิม และตำบลทุ่งเตา ตำบลทุ่งเตาใหม่ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2537 และพระราชกฤษฎีกากำหนด เขตที่ดินในท้องที่ตำบลช้างซ้าย และตำบลปาร่อน อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2541 โดย ส.ป.ก. ได้ตรวจสอบแปลงที่ดินอยู่ในเขตดำเนินการ ปฏิรูปที่ดิน และการรังวัดแปลงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ไม่เป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทางด้านวิศวกรรม และลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีผลให้เกษตรกรไม่สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้

นายตันฯ ได้จัดทำแผนการจัดทำกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ในชุมชนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน งบประมาณ 9,100,000 บาท และแผนฟื้นฟูที่ดินเพื่อการทำเกษตรกรรมในระหว่างการใช้ที่ดินและก่อนส่งคืนที่ดิน งบประมาณ 2,810,721 บาท ได้ผ่านการพิจารณาจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเรียบร้อยแล้ว รวมถึงผ่านการพิจารณาและกลั่นกรองจากคณะอนุกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอม หรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ครั้งที่ 4/2565 เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2565 แล้ว

- มติคณะกรรมการ**
1. อนุญาตให้นายตัน วัชรสินธุ์ ใช้ที่ดินเพื่อทำเหมืองแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ ในเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่หมู่ที่ 12 ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ประมาณ 176-1-52 ไร่ ระยะเวลา 13 ปี
 2. เห็นชอบแผนการจัดทำกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ในชุมชนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และแผนการฟื้นฟูที่ดินเพื่อการทำเกษตรกรรม ในระหว่างการใช้ที่ดินและก่อนส่งคืนที่ดินตามที่นายตัน วัชรสินธุ์ เสนอ
 3. เห็นชอบให้กำหนดจำนวนเงินหลักประกันตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561 ข้อ 4 เป็นวงเงินจำนวน 5,000,000 บาท
 4. เห็นชอบให้คำนวณค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามข้อ 9 (5) (ข) ของระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทน การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563

เรื่องที่ 3.2.2 บริษัท โศกพนา (2512) จำกัด ขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อทำกิจการเกี่ยวเนื่องกับการทำเหมืองแร่ ยิปซัมและแอนไฮไดรต์

บริษัท โศกพนา (2512) จำกัด (บริษัท โศกพนาฯ) ได้ยื่นคำขอความยินยอม หรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ทำกิจการเกี่ยวเนื่องกับการทำเหมือง แร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ ประเภทกิจการและผู้ยื่นคำขอเป็นไปตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 ข้อ 4 ประกอบกฎกระทรวงฯ ข้อ 2 (2) (ข) มีกำหนดระยะเวลา 10 ปี ณ ส.ป.ก. เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2561 ซึ่งเป็นการยื่นขอภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ กฎกระทรวงฯ ใช้บังคับ (ก่อนวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561) ตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่

31/2560 ข้อ 4 ที่ดินตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ประมาณ 112-2-53 ไร่ มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลช้างซ้าย และตำบลปาร่อน อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2541 โดย ส.ป.ก. ได้ตรวจสอบแปลงที่ดินอยู่ในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน และการรังวัดแปลงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ไม่เป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมทางด้านวิศวกรรม และลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินมีผลให้เกษตรกรไม่สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้

บริษัท โชคพนาฯ ได้จัดทำแผนการจัดทำกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมในชุมชนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน งบประมาณ 200,000 บาท และแผนฟื้นฟูที่ดินเพื่อการทำเกษตรกรรมในระหว่างการใช้ที่ดินและก่อนส่งคืนที่ดิน งบประมาณ 265,485 บาท ได้ผ่านการพิจารณาจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน และการเหมืองแร่และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเรียบร้อยแล้ว รวมถึงผ่านการพิจารณาและกลั่นกรองจากคณะอนุกรรมการพิจารณา การให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ครั้งที่ 4/2565 เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2565 แล้ว

มติคณะกรรมการ 1. อนุญาตให้บริษัท โชคพนา (2512) จำกัด ใช้ที่ดินเพื่อประกอบกิจการเกี่ยวเนื่องกับการทำเหมืองแร่ยิปซัมและแอนไฮไดรต์ ในเขตปฏิรูปที่ดินท้องที่หมู่ 7 ตำบลช้างซ้าย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามคำขอที่ 11/2561 เนื้อที่ประมาณ 36-1-51 ไร่ ระยะเวลา 10 ปี

ทั้งนี้ หนังสืออนุญาตจะมีผลตั้งแต่วันที่ได้รับอนุญาตจาก คปก. (วันที่ 24 มีนาคม 2566 ถึงวันที่ 4 มิถุนายน 2573 ซึ่งเป็นระยะเวลาสิ้นสุดของส่วนที่ดำเนินการกิจการทำเหมืองตามหนังสือยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เลขที่ 7/2563 ซึ่ง คปก. ได้อนุญาตในการประชุมครั้งที่ 3/2563 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2563)

2. เห็นชอบแผนการจัดทำกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และแผนการฟื้นฟูที่ดินเพื่อการทำเกษตรกรรมในระหว่างการใช้ที่ดินและก่อนส่งคืนที่ดินตามที่บริษัท โชคพนา (2512) จำกัด เสนอ

3. เห็นชอบให้วางเงินหลักประกันตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561 ข้อ 4 เป็นวงเงิน จำนวน 265,485 บาท สำหรับคำขอฯ ที่ 11/2561

4. เห็นชอบให้คำนวณค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 ข้อ 9 (5) การใช้ที่ดินเพื่อการใช้ทรัพยากร ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ (ค) การดำเนินการเกี่ยวเนื่องกับการสำรวจแร่ การทำเหมือง หรือการทำเหมืองใต้ดินให้เรียกเก็บเท่ากับอัตราร้อยละสามของมูลค่าทรัพย์สินต่อไป

เรื่องที่ 3.3 ขอความเห็นชอบร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.

คณะกรรมการประเมินมูลค่าที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์ ในการประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2566 ได้พิจารณาทบทวนอัตราค่าตอบแทนกิจการระบบ โครงข่ายพลังงานตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงาน โดยได้นำความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ในการประชุม คปก. ครั้งที่ 5/2565 เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2565 ประกอบการพิจารณาทบทวนอัตราค่าตอบแทน รวมทั้งได้ขอความเห็นอนุเคราะห์เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) มอบหมายเจ้าหน้าที่เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการประเมินเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการพลังงานดังกล่าว โดยมีข้อมูลจากผู้แทนสำนักงาน กกพ. รวมทั้งความเห็นและคณะกรรมการประเมินฯ มีมติเห็นชอบอัตราค่าตอบแทนกิจการระบบโครงข่ายพลังงานและกิจการโครงข่ายในระบบโทรคมนาคม ตามร่างระเบียบค่าตอบแทน ฉบับที่ 3 รวมทั้งเห็นควรนำข้อมูลและความเห็นของผู้แทนสำนักงาน กกพ. เสนอ คปก. เพื่อประกอบการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างระเบียบค่าตอบแทน ฉบับที่ 3 ต่อไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบร่างระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. และให้ ส.ป.ก. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. 2565 และหากผลการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผลการวิเคราะห์ผลกระทบไม่มีผลต่อสาระสำคัญของอัตราค่าตอบแทนตามร่างระเบียบค่าตอบแทน ฉบับที่ 3 ให้ ส.ป.ก. นำเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาลงนามในร่างระเบียบค่าตอบแทนดังกล่าวตามขั้นตอนต่อไป

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.1 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน จำนวน 2 เรื่อง

เรื่องที่ 4.4.1 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลมะนังตายอ อำเภอเมืองนราธิวาส และตำบลตันหยงมัส อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 50-0-54.10 ไร่

ในการประชุม คปก. ครั้งที่ 3/2564 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2564 มีมติอนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปีงบประมาณ 2565 จำนวน 600 ล้านบาท เป็นรายจ่ายหมุนเวียนในการจัดซื้อที่ดินเพื่อนำมาจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน หรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพเกษตรกรตามโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ได้เข้าทำกินโดยการเช่าหรือเช่าซื้อ โดยได้มีผู้เสนอขายที่ดินในท้องที่ตำบลมะนังตายอ อำเภอเมืองนราธิวาส และตำบลตันหยงมัส อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งคณะอนุกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของการจัดซื้อที่ดินเอกชนจังหวัดนราธิวาส เพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนยากจน และไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง (อำเภอเมืองนราธิวาส และอำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส) และ คปจ.นราธิวาส พิจารณาแล้วเห็นว่า สภาพที่ดินและราคาที่ดินมีความเหมาะสมที่จะจัดซื้อ และได้มีมติเห็นชอบการจัดซื้อและอนุมัติราคาที่ดินที่จะจัดซื้อแล้ว จำนวน 3 แปลง รวมเนื้อที่ 50-0-54.10 ไร่ วงเงินจัดซื้อทั้งสิ้น 4,051,285.00 บาท (สี่ล้านห้าหมื่นหนึ่งพันสองร้อยแปดสิบห้าบาทถ้วน) ซึ่ง ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การพิจารณาความเหมาะสมของสภาพที่ดิน การต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่เนื่องจากที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้ออยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอ คปก. เพื่อขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกต มีการตรวจสอบผู้เสนอขายที่ดินทั้งสองรายหรือไม่ว่าเป็นผู้ขึ้นทะเบียนผู้ไร้ที่ดินทำกินหรือไม่ เนื่องจากในบางครั้งมีกรณีที่น่าที่ดินมาขึ้นเสนอขายที่ดินให้กับ ส.ป.ก. แล้ว แต่ในขณะเดียวกันได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไม่มีที่ดินทำกินด้วย

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่ คปจ.นราธิวาส เห็นชอบการจัดซื้อที่ดินและอนุมัติราคาที่ดิน ในท้องที่ตำบลมะนังตายอ อำเภอเมืองนราธิวาส และตำบลตันหยงมัส อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 3 แปลง รวมเนื้อที่ 50-0-54.10 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

เรื่องที่ 4.4.2 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลจรเข้ร้อง และตำบลชะโงก อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 63-0-09 ไร่

ในการประชุม คปก. ครั้งที่ 3/2564 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2564 มีมติอนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ 2565 จำนวน 600 ล้านบาท เป็นรายจ่ายหมุนเวียนในการจัดซื้อที่ดินเพื่อนำมาจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน หรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพเกษตรกรตามโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ได้เข้าทำกินโดยการเช่าหรือเช่าซื้อ โดยได้มีผู้เสนอขายที่ดินในท้องที่ตำบลจรเข้ร้อง และตำบลชะโงก อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ซึ่งคณะอนุกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของการจัดซื้อที่ดินเอกชนจังหวัดอ่างทอง เพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนยากจนและไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง และ คปจ.อ่างทอง ได้มีมติเห็นชอบการจัดซื้อที่ดินแต่เนื่องจากที่ดินที่เสนอขายมีราคาเกินกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินของกรมธนารักษ์ ซึ่งเป็นอำนาจของ อกก.คจ. และคณะกรรมการฯ ได้มีมติเห็นชอบการจัดซื้อและอนุมัติราคาที่ดิน จำนวน 8 แปลง รวมเนื้อที่ 63-0-09 ไร่ รวมเป็นเงิน 8,289,075 บาท (แปดล้านสองแสนแปดหมื่นเก้าพันเจ็ดสิบห้าบาทถ้วน) ซึ่ง ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การพิจารณาความเหมาะสมของสภาพที่ดิน การต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่เนื่องจากที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้ออยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นสมควรนำเสนอ คปก. เพื่อขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ในท้องที่ตำบลจรเข้ร้อง และตำบลชะโงก อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 8 แปลง รวมเนื้อที่ 63-0-09 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

การประชุมครั้งที่ 3/2566 เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2566

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.5 ขอยยเวลาในการยื่นคำขอรับมรดกสิทธิ/การจัดที่ดินแทนที่ กรณีเกษตรกรเสียชีวิต

ตามที่ คปท. ได้ออกระเบียบ คปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือทอดทอดทางมรดกสิทธิการเช่า หรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 และ ส.ป.ก. ได้มีหนังสือ ที่ กษ 1204/ว 3441 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2564 หนังสือ ที่ กษ 1204/ว 3442 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2564 หนังสือ ที่ กษ 1204/ว 4484 ลงวันที่ 23 กันยายน 2564 และหนังสือ ที่ กษ 1204/ว 245 ลงวันที่ 18 มกราคม 2565 ขอให้จังหวัดแจ้งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) ทราบแนวทางการปฏิบัติงานในการคัดเลือกและจัดที่ดิน กรณีเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินถึงแก่ความตาย และการยื่นคำขอของทายาทตามระเบียบฯ ข้อ 22 ข้อ 23 และข้อ 31 โดยให้ทายาทของ เกษตรกรผู้ถึงแก่ความตายยื่นคำขอรับมรดกสิทธิ/การจัดที่ดินแทนที่ ภายใน 1 ปี (คำขอที่ยื่นภายหลังระยะเวลาดังกล่าว หากเห็นว่ามีเหตุสมควร ส.ป.ก.จังหวัด จะรับไว้ พิจารณาก็ได้แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันที่เกษตรกรถึงแก่ความตาย) โดยกรณี ที่เกษตรกรถึงแก่ความตายก่อนระเบียบฯ พ.ศ. 2564 มีผลใช้บังคับ (16 กรกฎาคม 2564) จะครบกำหนด 2 ปี ในวันที่ 16 กรกฎาคม 2566 โดยทายาทผู้ประสงค์จะขอรับที่ดิน มีหน้าที่ต้องยื่นคำขอต่อ ส.ป.ก.จังหวัด โดยไม่จำเป็นต้องยื่นหลักฐานแสดงการสละสิทธิ ของทายาทรายอื่น เมื่อครบกำหนดระยะเวลาในการยื่นคำขอแล้วให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการคัดเลือกและจัดที่ดินโดยพิจารณาเฉพาะคำขอของทายาทที่ยื่นไว้เท่านั้น แต่หากทายาทผู้ยื่นคำขอรายใดได้แสดงหลักฐานเกี่ยวกับสละสิทธิการขอรับที่ดิน ของทายาทรายอื่นมาด้วย และ ส.ป.ก.จังหวัด เห็นว่ามีการสละสิทธิของทายาทผู้อยู่ใน ลำดับก่อนหรือลำดับเดียวกับทายาทผู้ยื่นคำขอรายดังกล่าวครบถ้วนแล้ว ส.ป.ก.จังหวัด อาจดำเนินการคัดเลือกฯ ก่อนครบกำหนดเวลาในการยื่นคำขอดังกล่าว

ซึ่งกรณีที่เกษตรกรถึงแก่ความตายก่อนระเบียบฯ พ.ศ. 2564 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2564 และจะครบกำหนด 2 ปี ในวันที่ 16 กรกฎาคม 2566 นั้น ทายาทเกษตรกรจำนวนมากจะไม่สามารถยื่นคำขอได้ทันเวลา เนื่องจากระเบียบดังกล่าว มีผลบังคับใช้ถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทำให้ไม่มีเวลาในการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบและชักชวนแนวทางปฏิบัติก่อนการบังคับใช้กฎหมาย และปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2563 ที่กลายเป็นโรคระบาดใหญ่ เป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปี ที่ประเทศไทยต้องรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว มีผลต่อการดำเนินงานของ ส.ป.ก.จังหวัด เนื่องจากบางพื้นที่มีการปิดพื้นที่ห้ามบุคคลเข้าออกพื้นที่ มีการจำกัดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการ เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ เกษตรกร ทายาทเกษตรกรไม่สามารถขอรับบริการ หรือให้บริการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ กระทั่งได้มีประกาศยุติภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขโลกของโรคโควิด 19 ซึ่งสอดคล้องกับประเทศไทยที่ประกาศปรับจากโรคติดต่ออันตราย เป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 ที่ผ่านมา ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่สะดวกใช้บริการยื่นคำขออนไลน์ รวมถึงยังมีกรณีพิพาท กรณียังไม่บรรลุนิติภาวะ กรณีการจัดการทรัพย์สินของเกษตรกรผู้ถึงแก่ความตาย ฯลฯ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและเพื่อให้ทายาทของเกษตรกรผู้ถึงแก่ความตายซึ่งยังมีความประสงค์จะขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. สามารถใช้สิทธิได้ตามระเบียบฯ จึงเสนอ คปก. เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบขยายระยะเวลาการยื่นคำขอรับการจัดที่ดิน กรณีเกษตรกรเสียชีวิต เพื่อให้ทายาทเกษตรกรยื่นคำขอรับมรดก/การจัดที่ดินแทนที่ ตามข้อ 22 ข้อ 23 และข้อ 30 ของระเบียบดังกล่าว ออกไปอีกเป็นระยะเวลา 3 ปี นับแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2566 เพื่อให้ ส.ป.ก. ได้ทำการประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้ รวมถึงเพื่อเสนอแนวทางหลักเกณฑ์ การกำหนดราคาค่าชดเชย การจัดการทรัพย์สิน หนี้สินของเกษตรกรที่เสียชีวิต กรณีนำที่ดินแปลงดังกล่าวกลับคืนมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต กรณีเกษตรกรเสียชีวิต เพื่อให้ทายาทเกษตรกรยื่นคำขอรับมรดกสิทธิ/การจัดที่ดินแทนที่ ออกไปอีกเป็นระยะเวลา 3 ปี นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นระยะเวลาที่ยาวนานเกินสมควร จึงเสนอให้ขยายระยะเวลาออกไปเป็นระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2566 ถึงวันที่ 15 กรกฎาคม 2567 และมอบหมายให้ ส.ป.ก.จังหวัด จัดทำแผนปฏิบัติการ พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินการให้ทราบอย่างต่อเนื่อง และจัดทำข้อมูลให้ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยให้รายงานแผนและผลการดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในระยะเวลา 45 วัน และให้นำรายงานแผนและผลการดำเนินงาน มาเสนอ

ในการประชุมครั้งต่อไป ทั้งนี้ หากพบว่าภายในระยะเวลา 2 ปี ไม่มีทายาทของเกษตรกรผู้ถึงแก่ความตายยื่นคำขอรับมรดกสิทธิ/ขอรับการจัดที่ดินแทนที่ ให้ ส.ป.ก. นำที่ดินดังกล่าวจัดที่ดินให้เกษตรกรรายใหม่ต่อไป

2. ประเด็นข้อสังเกต กำนันและผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ไม่มีข้อมูลของเกษตรกรและทายาทของเกษตรกรทุกราย ทำให้ไม่ทราบข้อมูลการจัดที่ดินให้กับทายาทเกษตรกรผู้ถึงแก่ความตาย เห็นควรมอบหมายให้ ส.ป.ก.จังหวัด จัดทำรายงานข้อมูลดังกล่าวให้แก่กำนันและผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ประเด็นข้อสังเกต มอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานของ ส.ป.ก.จังหวัด หลังจากได้มีข้อสั่งการเกี่ยวกับการจัดที่ดินแทนที่เกษตรกรผู้ถึงแก่ความตายยื่นคำขอรับมรดกหรือขอรับการจัดที่ดินแทนที่ไปแล้ว ได้ดำเนินการตามข้อสังเกตหรือไม่ ประการใด และมีการรายงานข้อมูลทายาทของเกษตรกรผู้ถึงแก่ความตายให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ทราบหรือไม่ ประการใด ภายในระยะเวลา 45 วัน และรายงานผลความก้าวหน้าให้คณะกรรมการทราบเพื่อจะได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบขยายระยะเวลาการยื่นคำขอรับการจัดที่ดิน กรณีเกษตรกรเสียชีวิต เพื่อให้ทายาทเกษตรกรยื่นคำขอรับมรดกหรือการจัดที่ดินแทนที่ ตามข้อ 22 ข้อ 23 และข้อ 30 ของระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 ออกไปอีกเป็นระยะเวลา 1 ปี นับแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2566 ถึงวันที่ 15 กรกฎาคม 2567 และมอบหมายให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ทำแผนขับเคลื่อนการดำเนินการการยื่นคำขอรับการจัดที่ดิน กรณีเกษตรกรเสียชีวิต เพื่อให้ทายาทเกษตรกรยื่นคำขอรับมรดกหรือการจัดที่ดินแทนที่ ภายในระยะเวลา 45 วัน

เรื่องที่ 3.8 ขอความเห็นชอบการปรับแก้ร่างข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร พ.ศ. 2566

ส.ป.ก. โดย สำนักกฎหมาย และสำนักบริหารกองทุน ได้หารือร่วมกับสำนักกฎหมาย สป.กษ. เพื่อกำหนดแนวทางในการทบทวนร่างข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร พ.ศ. 2566 แล้ว โดยมีข้อสรุปร่วมกัน ดังนี้

1. ร่างข้อบังคับดังกล่าวไม่ใช่ร่างข้อบังคับคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แต่เป็นร่างข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามความเห็นของอนุกรรมการ (ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา) ในคราวการประชุมคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2564 ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบรวมทั้งสอดคล้องกับความเห็นของกระทรวงการคลังที่ได้รับฉันทานุมัติไว้เป็นที่ยุติแล้ว ดังนั้น เพื่อให้เนื้อหาในส่วนของบทอาศัยอำนาจและผู้มีอำนาจลงนามในร่างข้อบังคับดังกล่าว สอดคล้องกับชื่อร่างข้อบังคับข้างต้น จึงเห็นควรดำเนินการ ดังนี้

1.1 ปรับแก้ไขข้อความในหน้าที่ 1 บรรทัดหนึ่ง บรรทัดที่ 3 จากเดิม “... พ.ศ. 2518 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้” แก้ไขเป็น “... พ.ศ. 2518 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในฐานะคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้”

1.2 ปรับแก้ไขตำแหน่งผู้มีอำนาจลงนามในหน้าที่ 17 จากเดิม “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธานกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” แก้ไขเป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธานกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในฐานะประธานกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม”

2. เนื่องจากผู้รักษาการตามข้อบังคับสมควรกำหนดให้เป็นบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมหรือกำกับให้มีการปฏิบัติตามที่ข้อบังคับกำหนดไว้ จึงเห็นควรปรับแก้ไขผู้รักษาการตามข้อ 6 จากเดิม “ให้คณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนเป็นผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้” แก้ไขเป็น “ให้ผู้บริหารทุนหมุนเวียนเป็นผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้”

มติคณะกรรมการ 1. เห็นชอบการปรับแก้ร่างข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยพนักงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2566 ตามความเห็นของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2. ให้ ส.ป.ก. เสนอข้อบังคับดังกล่าวต่อประธานกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในฐานะประธานกรรมการบริหารกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณาลงนามต่อไป

เรื่องที่ 3.9 ขอความเห็นชอบ (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ส.ป.ก. ได้พิจารณาสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบจากร่างระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พบว่าผู้แสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่ (96.25%) เห็นด้วยกับร่างระเบียบทั้งฉบับ และการแก้ไขเพิ่มเติมทุกประเด็น โดยข้อเสนอแนะเพิ่มเติมส่วนใหญ่ไม่จำเป็นต้องปรับแก้ ในร่างระเบียบ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความคิดเห็นและข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกำหนดระยะเวลาแจ้งการเปลี่ยนแปลงอาชีพและยื่นคำขอโอนหรือขอสละสิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงอาชีพ ตามข้อ 5 (แก้ไขเพิ่มเติมข้อ 8/1) และข้อ 10 นั้นพบว่า มีข้อเสนอที่ตรงกันจากผู้แสดงความคิดเห็นทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยว่าควรเพิ่มระยะเวลาแจ้งการเปลี่ยนแปลงอาชีพและยื่นคำขอโอนหรือขอสละสิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงอาชีพ จากเดิม 60 วัน เป็น 90 วัน หรือ 120 - 160 วัน หรือ 180 วัน หรือ 1 ปี คปก. สามารถพิจารณาปรับปรุงหรือยืนยันระยะเวลาตามร่างระเบียบนี้ได้ ต่อมาคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ในการประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2566 เห็นว่าระยะเวลา 90 วันนานเกินไป จึงปรับเป็น 60 วัน เพื่อให้เกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงอาชีพมีเวลารู้อีกอาชีพใหม่ของตนและตัดสินใจได้ว่าจะสามารถประกอบอาชีพได้ดีหรือไม่

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต บทนิยามที่ทางฝ่ายเลขานุการฯ ได้อธิบายมานั้น คำว่า ลุง ป้า น้า อา บทนิยามดังกล่าวยังไม่ชัดเจน เนื่องจากสิทธิที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. นั้นเกิดแก่ตัวบุคคลนั้น ๆ และสามารถตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรมได้ แต่ลุง ป้า น้า อา นั้น สามารถรับมรดกสิทธิส่วนนี้ได้หรือไม่ หากทายาทโดยธรรมไม่รับมรดกสิทธิหรือไม่มีความสมบัติที่จะรับมรดกสิทธิได้ ประกอบกับตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 39 ระบุว่า “ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะทำการแบ่งแยก หรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก.” แต่การเพิ่มเติมบทนิยามตามร่างระเบียบที่เสนอมานั้น กฎหมายหลักดังกล่าว ไม่ได้ให้อำนาจไว้ให้ดำเนินการแก้ไขได้ หากต้องการแก้ไขบทนิยามให้เพิ่มเติมจากประเด็นข้างต้น

จะต้องดำเนินการแก้ไขที่กฎหมายหลักหรือการแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

2. ประเด็นข้อสังเกต การเพิ่มความในข้อ 5 (เพิ่มข้อ 8/1) แห่งระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 ในกรณีที่เกษตรกรเปลี่ยนแปลงอาชีพในส่วนนี้เห็นว่าจะต้องมาพิจารณากำหนดระยะเวลาอีกครั้ง เนื่องจากในเบื้องต้นมีการกำหนดระยะเวลาการแจ้งภายใน 60 วัน แต่หลังจากมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแล้วนั้น ได้มีการเสนอขอให้มีการกำหนดระยะเวลาในการแจ้งเปลี่ยนแปลงอาชีพจาก 60 วัน เป็น 90 วัน จึงควรพิจารณาให้รอบคอบสำหรับประเด็นการแจ้งเปลี่ยนแปลงอาชีพดังกล่าว ทั้งนี้ เกษตรกรสามารถแสดงความประสงค์ตามข้อ 8/1 วรรคสอง ซึ่งจะต้องดำเนินการโอนสิทธิหรือสละสิทธิที่ดินให้แก่คู่สมรส บุตร หรือเครือญาติ ซึ่งคำว่าเครือญาติในที่นี้หมายถึงเครือญาติที่เกษตรกรได้มีการแสดงความประสงค์ไว้ว่าต้องการโอนสิทธิหรือสละสิทธิให้เท่านั้น และเป็นไปตามมติตามร่างระเบียบนี้

3. ประเด็นข้อสังเกต มอบหมายให้กรรมการดำเนินการจัดทำข้อสังเกต ข้อเสนอแนะในเรื่องการแก้ไขร่างระเบียบดังกล่าว ทั้งนี้ ให้ลงลายมือชื่อด้วยเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน และเสนอมายัง ส.ป.ก. ภายใน 15 วัน และมอบหมายให้สำนักกฎหมายของ ส.ป.ก. ดำเนินการสรุปประเด็นสำคัญดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณา และนำเสนอเป็นวาระสืบเนื่องในการประชุมครั้งต่อไป

มติคณะกรรมการ มอบหมายกรรมการจัดทำข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ส่ง ส.ป.ก. ภายใน 15 วัน เพื่อประกอบการพิจารณาวาระสืบเนื่องในการประชุมครั้งต่อไป

การประชุมครั้งที่ 4/2566 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง

เรื่องที่ 3.1 ขอความเห็นชอบ (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ส.ป.ก. ได้ดำเนินการปรับแก้ไข (ร่าง) ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรที่ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และนำ (ร่าง) ระเบียบดังกล่าวไปดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องตามมติของคณะกรรมการฯ ครั้งที่ 1/2566 โดยการจัดทำ (ร่าง) ระเบียบฯ นี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและหลักการของมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 รวมทั้งหลักความพอสมควรแก่เหตุหรือหลักความได้สัดส่วน โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาออกคำสั่งให้เกษตรกรสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินบางส่วน ซึ่งเป็นข้อยกเว้นจากการสละสิทธิในที่ดินทั้งหมด ซึ่งเป็นข้อยกเว้นของการออกคำสั่งให้เกษตรกรสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินทั้งหมดที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ซึ่งเป็นข้อยกเว้นของการออกคำสั่งให้เกษตรกรสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินทั้งหมดที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. และสอดคล้องกับมติ คปก. ครั้งที่ 3/2565 เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2565 และมติคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2565 รวมทั้งได้กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับกรณีที่ดินเกษตรกรเปลี่ยนแปลงอาชีพให้เป็นไปตามหลักการในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562

2. ตามที่ คปก. ในการประชุมครั้งที่ 3/2566 เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2566 ได้มีมติมอบหมายกรรมการใน คปก. จัดทำข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ (ร่าง) ระเบียบฯ ส่ง ส.ป.ก. ภายใน 15 วัน เพื่อประกอบการพิจารณาหารือเรื่องในการประชุมครั้งต่อไป นั้น ส.ป.ก. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลและข้อเสนอประกอบการพิจารณาของ คปก. เพื่อแก้ไขหรือยืนยัน (ร่าง) ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังนี้

2.1 ประเด็นความเห็นของกรรมการใน คปก. และข้อมูลประกอบการพิจารณา
พร้อมข้อเสนอเพื่อพิจารณา ดังนี้

ความเห็นของกรรมการใน คปก.	ข้อมูลประกอบการพิจารณา	ข้อเสนอเพื่อพิจารณา
1. ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายปรานพงษ์ ตีลภัทร) เห็นชอบในหลักการของ (ร่าง) ระเบียบฯ โดยมีข้อสังเกตประกอบการพิจารณาในเบื้องต้น ดังนี้		
1) ข้อ 3 (เพิ่มบทนิยามในข้อ 4) คำว่า “เปลี่ยนแปลงอาชีพ” หมายความว่า “การใช้เวลาส่วนใหญ่ใน<u>รอบฤดูกาลผลิต</u>ไปประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก” มีข้อเสนอให้แก้ไขจากคำว่า “...ในรอบฤดูกาลผลิต...” เป็นคำว่า “...ในรอบปี...” เพื่อให้สอดคล้องกับบทนิยามคำว่า “ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก” ตามข้อ 4 ของระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 (ระเบียบฯ พ.ศ. 2564)	- ในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2566 ที่ประชุมได้พิจารณาทนิยามคำว่า “เปลี่ยนแปลงอาชีพ” ซึ่งเดิมได้กำหนดให้หมายความว่า “การใช้เวลาส่วนใหญ่ใน<u>รอบปี</u>ประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก...” แล้วมีความคิดเห็นโดยสรุปว่า การให้ความหมายดังกล่าวเป็นการกำหนดที่ไม่ชัดเจนและอาจมีปัญหาในการใช้การตีความว่าจะหมายถึงเวลาส่วนใหญ่ที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรมหรือเวลาส่วนใหญ่ที่ใช้ในรอบปี เนื่องจากโดยปกติการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักจะหมายถึง การใช้เวลาส่วนใหญ่ในรอบปีเพื่อประกอบเกษตรกรรมแห่งท้องถื่นนั้น เช่น การทำนาจะไม่ได้ใช้เวลาทั้งปีในการทำนาแต่จะใช้เวลาเพียงไม่กี่เดือนในรอบปี เป็นต้น และเห็นว่าในปัจจุบันเกษตรกรน่าจะไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียวแต่จะมีการประกอบอาชีพอื่นร่วมด้วย ดังนั้น จึงเห็นควรให้ใช้คำว่า “<u>ในรอบฤดูกาลผลิต</u>” จะเหมาะสมกว่า	เพื่อโปรดพิจารณา ค ก บ ท น นิ ย า ม ค ำ ว ่า “เปลี่ยนแปลงอาชีพ” ตาม (ร่าง) ระเบียบฯ ข้อ 3 (เพิ่มบทนิยามในข้อ 4)

ความเห็นของกรรมการใน คปก.	ข้อมูลประกอบการพิจารณา	ข้อเสนอเพื่อพิจารณา
	- ในการพิจารณาการประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมเป็นหลักที่ผ่านมา ส.ป.ก. จะพิจารณา “การใช้เวลาส่วนใหญ่ในรอบปี” จากระยะเวลาในรอบการผลิตของประเภทผลผลิตชนิดนั้น ๆ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงศักยภาพของดินและระบบชลประทานที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นด้วย โดยการใช้คำว่า “ในรอบฤดูกาลผลิต” ตาม (ร่าง) ระเบียบฯ ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจะสื่อความหมายให้สอดคล้องกับแนวทางการพิจารณาข้างต้น ซึ่งเป็นแนวทางที่ใช้ในการตีความบทนิยามคำว่า “ผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก” ตามข้อ 4 ของระเบียบฯ พ.ศ. 2564 ที่กำหนดให้หมายความว่า “ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรอยู่แล้วตามความเป็นจริงและใช้เวลาส่วนใหญ่ในรอบปีเพื่อประกอบเกษตรกรรมแห่งท้องถิ่นนั้น”	
2) ข้อ 6 (แก้ไขเพิ่มเติมข้อ 10) มีข้อสังเกตว่า การยื่นคำขอสละสิทธิจะต้องมีการยื่นพร้อมกับคำขอ บอกเลิกสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย โดยเอกสารจะต้องมีคำขอสละสิทธิ (ส.ป.ก. 4-23 ง) ประกอบด้วย ทุกครั้งหรือไม่ หรือมีเจตนารมณ์ให้เลือกที่จะยื่นคำขอสละสิทธิหรือคำขอบอกเลิกสัญญา โดยยื่นเอกสารอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น กรณีหากมีเจตนารมณ์ที่จะให้มีการยื่นคำขอสละสิทธิพร้อมกับคำขอบอกเลิกสัญญา โดยเอกสาร	- เนื่องจาก ข้อ 10 เดิม ได้กำหนดให้ยื่นคำขอสละสิทธิพร้อมกับคำขอ บอกเลิกสัญญาฯ ซึ่งไม่สอดคล้องกับประเภทของสิทธิที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรได้รับมอบจาก ส.ป.ก. กล่าวคือ ประเภทของสิทธิที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรได้รับการจัดที่ดินของ ส.ป.ก. สามารถจำแนกได้เป็น สิทธิการเช่าทำประโยชน์ (ส.ป.ก. 4-01) และสิทธิตามสัญญา (สัญญาเช่า/สัญญาเช่าซื้อ/สัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย) ซึ่งเกษตรกรที่มีความประสงค์จะสละสิทธิจะต้องดำเนินการยื่นคำขอให้ตรงกับประเภท	เพื่อให้การแก้ไขถ้อยคำตาม (ร่าง) ระเบียบฯ ข้อ 6 (แก้ไขเพิ่มเติมข้อ 10) เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ประสงค์จะให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรเลือกที่จะยื่นคำขอให้ถูกต้องตามประเภทของสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งที่ตนเองได้รับ และสอดคล้องกับแบบคำขอสละสิทธิ (ส.ป.ก.4-52ก) ดังนั้น จึงเสนอให้แก้ไขข้อ 6 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมข้อ 10 บรรทัดหนึ่ง

ความเห็นของกรรมการใน คปก.	ข้อมูลประกอบการพิจารณา	ข้อเสนอเพื่อพิจารณา
จะต้องมีคำขอสละสิทธิ (ส.ป.ก. 4-23 ง) ประกอบทุกครั้ง เห็นควรให้แก้ไขจากคำว่า “...ให้ยื่นคำขอสละสิทธิหรือคำขอบอกเลิกสัญญา...” เป็น “...ให้ยื่นคำขอสละสิทธิ <u>พร้อมกับคำขอบอกเลิกสัญญา...</u>”	ของสิทธิที่ตนเองได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. กรณีการกำหนดให้เกษตรกรที่ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ยื่นคำขอสละสิทธิพร้อมกับคำขอบอกเลิกสัญญา ตามหลักเกณฑ์เดิมจึงไม่สามารถดำเนินการได้ในทางปฏิบัติ ดังนั้น (ร่าง) ระเบียบฯ ข้อ 6 (แก้ไขเพิ่มเติมข้อ 10) จึงได้แก้ไขถ้อยคำเพื่อให้การสละสิทธิของเกษตรกรสอดคล้องประเภทของสิทธิที่ตนเองได้รับ - ในการสละสิทธิตามข้อ 10 จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด ได้แก่ แบบคำขอสละสิทธิที่ดินของบุคคลที่ได้รับสิทธิการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก. 4-52 ก) โดยในแบบดังกล่าวกำหนดให้ผู้ยื่นคำขอจะต้องแสดงเจตนาต่อปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพื่อ 1. ขอสละสิทธิที่ได้รับประโยชน์... หรือ 2. ขอบอกเลิกสัญญา...	จากเดิม “กรณีเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรประสงค์จะสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบ ให้ยื่นคำขอสละสิทธิ หรือคำขอบอกเลิกสัญญาเข้า สัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย ตามแบบที่เลขาธิการกำหนด” เปลี่ยนเป็น “กรณีเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรประสงค์จะสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบ ให้ยื่นคำขอสละสิทธิ <u>เพื่อสละสิทธิที่ได้รับประโยชน์ หรือเพื่อบอกเลิกสัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อ หรือ สัญญา จัดให้</u> โดยมีค่าชดเชย ตามแบบที่เลขาธิการกำหนด”
3) ข้อ 9 (เพิ่มข้อ 11/2) เห็นควรแก้ไขข้อ 11/2 วรรคหนึ่ง คำว่า “...พร้อมทั้งระยะเวลา...” เป็นกำหนดเวลาให้ชัดเจน เช่น เวลาหกสิบวันเพื่อให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดิน เพื่อความชัดเจนของการกำหนดระยะเวลาและเพื่อให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนดระยะเวลาเป็นแนวทางเดียวกันทั่วประเทศ	- ข้อ 11/2 วรรคหนึ่ง เป็นการนำหลักเกณฑ์การแจ้งคำสั่งให้สิ้นสุดสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามข้อ 11 วรรคหก เดิม มากำหนดไว้ ซึ่งแนวทางตามหลักเกณฑ์เดิมมิได้ระบุระยะเวลาที่ชัดเจนแน่นอนเพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลพินิจพิจารณากำหนดระยะเวลาได้ตามความเหมาะสมในแต่ละกรณี	เพื่อโปรดพิจารณาแก้ไขถ้อยคำในข้อ 9 (เพิ่มข้อ 11/2) โดยแก้ไขข้อ 11/2 วรรคหนึ่ง จากเดิม “ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งการสิ้นสุดสิทธิพร้อมทั้งระยะเวลาที่ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดิน หากบุคคลดังกล่าวไม่ยอมออกจากที่ดิน ให้ปฏิรูป

ความเห็นของกรรมการใน คปก.	ข้อมูลประกอบการพิจารณา	ข้อเสนอเพื่อพิจารณา
		ที่ดินจังหวัดดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป” เปลี่ยนเป็น “ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งการลั่นสิทธิพร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดินภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากบุคคลดังกล่าวไม่ยอมออกจากที่ดินให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป”
4) ข้อ 10 วรรคสอง เห็นควรแก้ไข จากเดิม คำว่า “...ภายในเวลาดังกล่าว...” แก้ไขเป็น “...ภายในเวลาตามวรรคหนึ่ง...” เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสอดคล้องกับความในร่างข้อ 5 ที่เพิ่มเติมข้อ 8/1 วรรคสอง และข้อ 10 วรรคสี่ของร่างระเบียบฯ ฉบับนี้	-	เพื่อโปรดพิจารณาแก้ไขถ้อยคำในข้อ 10 วรรคสอง จากเดิม “ถ้าเกษตรกรตามวรรคหนึ่งประสงค์จะให้กลุ่มรส บุตร หรือเครือญาติเป็นผู้รับโอนหรือรับการจัดที่ดินแทนที่ดินให้ยื่นคำขอโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินหรือคำขอสละสิทธิที่ดินเพื่อการจัดที่ดินแทนที่พร้อมเอกสารหลักฐานภายในเวลาดังกล่าว และให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่ได้รับคำขอ”

ความเห็นของกรรมการใน คปก.	ข้อมูลประกอบการพิจารณา	ข้อเสนอเพื่อพิจารณา
		เปลี่ยนเป็น “ถ้าเกษตรกรตามวรรคหนึ่งประสงค์จะให้คู่สมรส บุตร หรือเครือญาติเป็นผู้รับโอน หรือรับการจัดที่ดินแทนที่ดินที่ยื่นคำขอโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินหรือคำขอสละสิทธิที่ดินเพื่อการจัดที่ดินแทนที่พร้อมเอกสารหลักฐานภายในเวลาตามวรรคหนึ่งและให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่ได้รับคำขอ”

2.2 ประเด็นความเห็นตามสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ดังนี้

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	ข้อมูลประกอบการพิจารณา	ข้อเสนอเพื่อพิจารณา
- ข้อ 5 (เพิ่มข้อ 8/1) และข้อ 10 สมควรเพิ่มระยะเวลาในการแจ้งการเปลี่ยนแปลงอาชีพและใช้สิทธิยื่นคำขอโอนหรือขอสละสิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงอาชีพเป็น 90 วัน หรือ 120 - 160 วัน หรือ 180 วัน หรือ 1 ปี (จากเดิม 60 วัน)	- เดิม (ร่าง) ระเบียบฯ ได้กำหนดระยะเวลาให้แจ้งการเปลี่ยนแปลงอาชีพและยื่นคำขอโอนหรือขอสละสิทธิในที่ดินไว้ 90 วัน ต่อมาคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบในการประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2566 ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นการกำหนดระยะเวลาที่นานเกินไป เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการกำหนด (ร่าง) ระเบียบฯ นี้ เป็นการให้โอกาสแก่เกษตรกรที่ฝ่าฝืนระเบียบฯ โดยการเปลี่ยนแปลงอาชีพ	- เพื่อโปรดพิจารณาแก้ไขหรือยืนยันการกำหนดระยะเวลาแจ้งการเปลี่ยนแปลงอาชีพและยื่นคำขอโอนหรือขอสละสิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงอาชีพ

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	ข้อมูลประกอบการพิจารณา	ข้อเสนอเพื่อพิจารณา
	ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงจุดประสงค์ของเกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงอาชีพ จะเห็นได้ว่าเกษตรกรนั้นไม่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมอีกต่อไป จึงต้องรู้แน่ชัดแล้วว่าได้เปลี่ยนแปลงอาชีพไปเมื่อใด จึงสมควรให้ปรับแก้ไขระยะเวลาดังกล่าว เป็น 60 วัน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เกษตรกรจะรู้จักอาชีพใหม่ของตนเองว่าจะสามารถประกอบอาชีพได้ดีหรือไม่ อย่างไร - ผู้แสดงความคิดเห็นที่เสนอให้ขยายระยะเวลาดังกล่าวมีความเห็นโดยสรุปว่าเกษตรกรต้องการเวลาเพื่อพิจารณาว่าการประกอบเกษตรกรรมกับการทำอาชีพอื่นอย่างใดจะมั่นคงกว่ากัน	

3. ส.ป.ก. ขอเสนอแก้ไขข้อ 8 (เพิ่มข้อ 11/1) โดยตัดคำว่า “ตามข้อ 8/1” ในข้อ 11/1 (1) บรรทัดที่ 2 ออก เพื่อให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาออกคำสั่งให้สันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินบางส่วนตามข้อ 11/1 (1) ครอบคลุมถึงกรณีที่คู่สมรส บุตร หรือเครือญาติของเกษตรกรได้รับการจัดที่ดินบางส่วนตามบทเฉพาะกาลในข้อ 10 แห่ง (ร่าง) ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งใช้หลักการเดียวกันกับข้อ 8/1

มติคณะกรรมการ 1. แก้ไขและยืนยันในประเด็นข้อเสนอเพื่อพิจารณาตามความเห็นของกรรมการใน คปก. และสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ตลอดจนความเห็นของ ส.ป.ก. ในข้อ 2.1 ข้อ 2.2 และข้อ 3 ดังนี้

1.1 ยืนยันให้คงบทนิยามคำว่า “เปลี่ยนแปลงอาชีพ” ตามข้อ 3 (เพิ่มบทนิยามในข้อ 4)

1.2 แก้ไขข้อ 6 (แก้ไขเพิ่มเติมข้อ 10) โดยปรับถ้อยคำในข้อ 10 วรรคหนึ่งจากเดิม “กรณีเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรประสงค์จะสละสิทธิการเช่าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบ ให้ยื่นคำขอสละสิทธิ หรือคำขอบอกเลิกสัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย ตามแบบที่เลขาธิการกำหนด” เปลี่ยนเป็น “กรณีเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรประสงค์จะสละสิทธิการเช่าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบ ให้ยื่นคำขอสละสิทธิ เพื่อสละสิทธิที่ได้รับประโยชน์ หรือเพื่อบอกเลิกสัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย ตามแบบที่เลขาธิการกำหนด”

1.3 แก้ไขข้อ 9 (เพิ่มข้อ 11/2) โดยปรับถ้อยคำในข้อ 11/2 วรรคหนึ่งจากเดิม “ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งการสิ้นสุดสิทธิพร้อมทั้งระยะเวลาที่ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดิน หากบุคคลดังกล่าวไม่ยอมออกจากที่ดิน ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป” เปลี่ยนเป็น “ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งการสิ้นสุดสิทธิพร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดินภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากบุคคลดังกล่าวไม่ยอมออกจากที่ดิน ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป”

1.4 แก้ไขข้อ 10 โดยปรับถ้อยคำในวรรคสอง จากเดิม “ถ้าเกษตรกรตามวรรคหนึ่งประสงค์จะให้คู่สมรส บุตร หรือเครือญาติเป็นผู้รับโอนหรือรับการจัดที่ดินแทนที่ดิน ให้ยื่นคำขอโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน หรือคำขอสละสิทธิที่ดินเพื่อการจัดที่ดินแทนที่พร้อมเอกสารหลักฐานภายในเวลาดังกล่าว และให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่ได้รับคำขอ” เปลี่ยนเป็น “ถ้าเกษตรกรตามวรรคหนึ่งประสงค์จะให้คู่สมรส บุตร หรือเครือญาติเป็นผู้รับโอนหรือรับการจัดที่ดินแทนที่ดิน ให้ยื่นคำขอโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน หรือคำขอสละสิทธิที่ดินเพื่อการจัดที่ดินแทนที่พร้อมเอกสารหลักฐานภายในเวลาตามวรรคหนึ่ง และให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่ได้รับคำขอ”

1.5 ยืนยันการกำหนดระยะเวลาแจ้งการเปลี่ยนแปลงอาชีพและยื่นคำขอโอนหรือขอสละสิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงอาชีพตามข้อ 5 (เพิ่มข้อ 8/1) และข้อ 10 (เพิ่มบทเฉพาะกาล)

1.6 แก้ไขข้อ 8 (เพิ่มข้อ 11/1) โดยตัดคำว่า “ตามข้อ 8/1” ในข้อ 11/1 (1) บรรทัดที่ 2 ออก

2. เห็นชอบ (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.2 การรถไฟแห่งประเทศไทย ขอรับความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟ เพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ จำนวน 2 โครงการ

การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) ได้ยื่นคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟ อันเป็นกิจการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ ตามข้อ 2 (3) ของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 จำนวน 2 โครงการ ได้แก่

1. โครงการก่อสร้างทางรถไฟ สายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ รวมระยะทางประมาณ 323.10 กิโลเมตร (คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2561)
2. โครงการก่อสร้างทางรถไฟ สายบ้านไผ่ - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม รวมระยะทางประมาณ 355 กิโลเมตร (คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2562)

ทั้งนี้ ในการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตใช้ที่ดินมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขกำหนดให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินก่อน คปก. พิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินได้ โดยเป็นไปตามข้อ 8 (3) แห่งกฎกระทรวงฯ โดยในส่วนของกรเรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื่องจากโครงการดังกล่าวเป็นการใช้ที่ดินเพื่อกิจการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ ซึ่งเป็นการใช้ที่ดินอย่างถาวร จึงเห็นควรเรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามอัตรา ข้อ 9 (3) ของระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561 โดยเรียกเก็บครั้งเดียวเท่ากับราคาที่ดินที่จัดซื้อ หรือราคาของที่ดินตามสภาพและที่ตั้งนั้นที่ซื้อขายในท้องตลาด หรือราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินของกรมธนารักษ์ ในขณะที่ได้รับอนุญาตแล้วแต่อย่างใดสูงกว่า คูณด้วยเนื้อที่ที่ได้รับอนุญาต ส่วนการวางหลักประกัน เนื่องจากโครงการฯ มีลักษณะการใช้ที่ดินอย่างถาวร การฟื้นฟูที่ดินในระหว่างการใช้ที่ดิน จึงถูกกำหนดไว้ในคำดำเนินการก่อสร้างโครงการ และการดูแลรักษาตลอดการใช้ที่ดิน ดังนั้น การวางหลักประกันจะต้องพิจารณาจากแผนงบประมาณการจัดทำกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบ

ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามที่ รพท. ได้เสนอ ซึ่งเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ 4 แห่งระเบียบดังกล่าว

มติคณะกรรมการ 1. อนุมัติให้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติก่อนที่ คปก. จะพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ รพท. ใช้ที่ดินเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ ในเขตปฏิรูปที่ดิน เนื้อที่รวมประมาณ 1,537-3-04 ไร่ และโครงการก่อสร้างทางรถไฟ สายบ้านไผ่ - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม เนื้อที่รวมประมาณ 1,917-3-75 ไร่

2. ไม่ขัดข้องในการให้ รพท. สามารถเข้าสำรวจก่อสร้าง หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟทั้ง 2 เส้นทางไปพลางก่อน เป็นระยะเวลาหนึ่งปี โดย รพท. จะดำเนินการในพื้นที่ต่าง ๆ โดยแบ่งเป็นช่วงหรือระยะที่มีการเหยียวยาวหรือจ่ายค่าชดเชยเกษตรกรแล้ว และในการออกหนังสืออนุญาตหรือให้ความยินยอมจะนำเสนอ คปก. พิจารณาอนุญาตตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป และในส่วนการเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินและการเก็บค่าหลักประกันเป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ ส.ป.ก. กำหนด

เรื่องที่ 4.4 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลหนองยาว อำเภอนมสาร จันทบุรี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกร ผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 50-0-55 ไร่

การประชุม คปก. ครั้งที่ 3/2565 เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2565 มีมติอนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 600 ล้านบาท เพื่อใช้เป็นรายจ่ายหมุนเวียนในการจัดซื้อที่ดิน ซึ่งจะนำมาจัดสรรให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินไม่เพียงพอต่อการครองชีพ และยังให้เกษตรกรในโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่สามารถเข้าทำกินโดยการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน

ส.ป.ก.จ.ฉะเชิงเทรา โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาความเหมาะสมที่จะจัดซื้อที่ดิน และ คปก.ฉะเชิงเทรา ได้ดำเนินการตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558 มีนางอมรรัตน์ บังคมโพธิ์ และนายภูวกฤต ขวกรกฤตเมธี โฉนดที่ดินเลขที่ 38906 เนื้อที่ 50-0-55 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่หมู่ที่ 11 ตำบลหนองยาว อำเภอนมสาร จันทบุรี ราคาเสนอขายไร่ละ 250,000 บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) ต่อรองราคาแล้วตกลงจะขายที่ดินให้ ส.ป.ก.ฉะเชิงเทรา ในราคาไร่ละ 230,000 บาท (สองแสนสามหมื่นบาทถ้วน) ซึ่งคณะอนุกรรมการพิจารณาความเหมาะสมที่จะจัดซื้อที่ดิน ในการประชุมครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2565 ได้ตรวจสอบสภาพความเหมาะสมของที่ดิน ราคาที่ดิน

และเจรจาต่อรองราคาที่ดินที่นำมาเสนอขายแล้ว มีมติเห็นชอบให้ ส.ป.ก.ฉะเชิงเทรา จัดซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ 38906 ในราคาไร่ละ 225,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 11,280,937.50 บาท (สิบเอ็ดล้านสองแสนแปดหมื่นเก้าร้อยสามสิบเจ็ดบาทห้าสิบบาท) โดย คปท.ฉะเชิงเทรา ในการประชุมครั้งที่ 2/2565 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2565 มีมติเห็นชอบตามคณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมฯ แต่เนื่องจากการปรับราคาประเมินที่ดินตามพระราชบัญญัติการประเมินราคาทรัพย์สิน เพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พ.ศ. 2562 รอบบัญชี พ.ศ. 2566 - 2569 พบว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ 38906 มีราคาประเมินจากเดิมตารางวาละ 175 บาท (ไร่ละ 70,000 บาท) ได้ปรับเป็นตารางวาละ 200 บาท (ไร่ละ 80,000 บาท) คิดเป็น 2.81 เท่าของราคาประเมินกรมธนารักษ์ ซึ่งคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 3/2566 เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2566 มีมติเห็นชอบการจัดซื้อที่ดินและอนุมัติราคาที่ดิน ในโฉนดที่ดินเลขที่ 38906 เนื้อที่ 50-0-55 ไร่ วงเงินจัดซื้อ 11,280,937.50 บาท (สิบเอ็ดล้านสองแสนแปดหมื่นเก้าร้อยสามสิบเจ็ดบาทห้าสิบบาท)

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต การใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในการจัดซื้อที่ดินเพื่อนำมาจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินหรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ การจัดซื้อที่ดินมีราคาสูงเกินไป โดยสามารถจัดให้แก่เกษตรกรได้ประมาณ 15 ราย รายละเอียดประมาณ 3 ไร่ ซึ่งมองว่าพื้นที่ทำกินประมาณ 3 ไร่ ได้มีการจัดทำแผนการการผลิตในพื้นที่หรือไม่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ และขอให้ ส.ป.ก.ฉะเชิงเทรา ตรวจสอบสภาพความเหมาะสมของที่ดิน ราคาที่ดินและการเจรจาต่อรองราคาที่ดินที่นำมาเสนอขายให้ละเอียดก่อนนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาในครั้งต่อไป

2. ประเด็นข้อสังเกต ขอให้ ส.ป.ก. รายงานข้อมูลการจัดที่ดิน พื้นที่ค้างจัดในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา มีผลการดำเนินงานเป็นประการใด ส.ป.ก.ฉะเชิงเทรา ชี้แจงว่าที่ดินในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีผู้ครอบครองทำประโยชน์แล้ว มีการจัดที่ดินทำกิน โดยออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) และอยู่ระหว่างดำเนินการเข้าสู่กระบวนการจัดที่ดินให้ถูกต้อง

มติคณะกรรมการ มอบหมายนายธน มีแสงเงิน และนางวรรณภา บุญสุข ผู้ทรงคุณวุฒิลงพื้นที่ตรวจสอบความเหมาะสมของที่ดินและราคาซื้อขายที่ดินบริเวณใกล้เคียงกับแปลงที่ดินที่จะจัดซื้อในระยะรัศมี 1 กิโลเมตร พร้อมนำหลักฐานที่ดินเพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล และให้จัดทำแผนการผลิตในที่ดินที่จะจัดซื้อเพื่อให้เกษตรกรสามารถทำเกษตรกรรมได้ พร้อมทั้งจัดทำการตรวจสอบที่ดินแปลงว่างข้างจัดในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา และให้นำเสนอใหม่ในการประชุมครั้งถัดไป

เรื่องที่ 4.5 ขอบความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (ฉบับทบทวน) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2567

กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เข้าสู่ระบบประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน และตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน ประจำปีบัญชี 2566 ระหว่างกระทรวงการคลังกับกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดกรอบหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานและตัวชี้วัดด้านที่ 5 การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารผู้บริหารทุนหมุนเวียน พนักงานและลูกจ้าง ตัวชี้วัดที่ 5.1 บทบาทคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน วัดระดับความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนจากประเด็นหลักที่สำคัญ 5 ด้าน โดยมีประเด็นหลักที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การจัดให้มีหรือทบทวนแผนปฏิบัติการระยะยาว (3 - 5 ปี) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2567 (ร้อยละ 30) พิจารณาจากคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน กำหนดให้มีหรือทบทวนแผนปฏิบัติการระยะยาว (3 - 5 ปี) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2567 ที่มีองค์ประกอบครบถ้วน มีคุณภาพ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดตั้งรวมถึงพันธกิจของทุนหมุนเวียน

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ในประเด็นที่ 1 เรื่องแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (ฉบับทบทวน) นั้น มีประเด็นรายละเอียดความแตกต่างจากแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของปีที่ผ่านมาอย่างไร โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ผ่านมาในเรื่องใดบ้าง ที่มาทบทวนและดำเนินการเพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่าง ประเด็นที่ 2 เรื่องแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2567 นั้น มีแผนการดำเนินงานของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในโครงการ/กิจกรรมใดบ้าง และในแต่ละแผนการดำเนินงานประจำปีดังกล่าวมีการคาดการณ์ว่าจะใช้จ่ายงบประมาณ

อย่างไร เพื่อเชื่อมโยงถึงแผนการใช้จ่ายงบประมาณและแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2567 เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (ฉบับทบทวน) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2567

เรื่องที่ 4.7 ขออนุมัติหลักการแนวทางปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ที่ดิน หรือสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม

ส.ป.ก. โดยสำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน ได้แจ้งประเด็นปัญหาในการปฏิบัติงานตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติ ในการใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2541 รวม 2 ประเด็น สรุปได้ ดังนี้

1. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) แจ้งว่า ระเบียบ คปก. ว่าด้วย หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2541 ข้อ 12 (1) ได้กำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตต้องประกอบกิจการตาม แผนและโครงการที่ขออนุญาตนั้น และจะโอนสิทธิไปยังบุคคลอื่นไม่ได้ เว้นแต่ จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต แต่โดยที่ระเบียบดังกล่าวมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ การดำเนินการกรณีผู้ได้รับอนุญาตรายเดิมไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดินหรือเสียชีวิต และมีคู่สมรส บุตร เครือญาติมายื่นคำขอรับอนุญาตไว้ ส่งผลให้การใช้ดุลพินิจของ ส.ป.ก.จังหวัด ในแต่ละท้องที่อาจไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น จึงขอให้ดำเนินการ แก้ไขปรับปรุงระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต และการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็น การสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2541 โดยกำหนด หลักเกณฑ์ดำเนินงานในกรณีดังกล่าวไว้ เพื่อลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่อันอาจส่งผล ให้เกิดข้อพิพาทของผู้ยื่นคำขออนุญาตหรือข้อร้องเรียนได้

ทั้งนี้ ประเด็นปัญหานี้สืบเนื่องมาจากการจัดที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยในที่ดินชุมชน ตามรายการกิจการข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในข้อ 1.1.2 ประกอบกับประกาศ คปก. เรื่อง รายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศ กำหนดตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 พ.ศ. 2563

2. เนื่องจากมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และบทบัญญัติในส่วนอื่นมิได้กำหนดให้คณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) มีอำนาจในการคัดเลือกและจัดที่ดินหรือออกคำสั่งอนุญาตให้ใช้ที่ดินหรือสงวนสิทธิ์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขผู้มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตตามข้อ 7 แห่งระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสงวนสิทธิ์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2541 เพื่อเปลี่ยนเป็น ส.ป.ก. ซึ่งจะสามารถลดระยะเวลาและขั้นตอนในการพิจารณาอนุญาตตามระเบียบดังกล่าวได้

มติคณะกรรมการ อนุมัติหลักการแนวทางปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ที่ดินหรือสงวนสิทธิ์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบกลั่นกรองก่อนนำเสนอ คปก. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

การประชุมครั้งที่ 5/2566 เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2566

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.2 ขออนุมัติหลักการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบ ส.ป.ก. เพื่อปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดิน ส.ป.ก.

เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2566 คณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา โดยมีนโยบายสำคัญที่มุ่งให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ เพื่อสร้างโอกาสในการมีอาชีพ รายได้ และความมั่นคงในชีวิต รัฐบาลจะเร่งดำเนินการให้ประชาชนมีสิทธิในที่ดินและชีวิตที่มั่นคง โดยการพิจารณาเอกสารสิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เป็นโฉนดเพื่อให้ประชาชนสามารถนำโฉนดที่ดินไปต่อยอดเข้าถึงแหล่งทุน และพัฒนาที่ดินเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในระยะยาว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งจะต้องพิจารณาเอกสารสิทธิการใช้ประโยชน์ให้เป็นโฉนดตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้สอดคล้องกับการสร้างโอกาสและความมั่นคงให้กับประชาชน เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาล ที่จะเร่งรัดการดำเนินการให้ประชาชนมีสิทธิในที่ดินที่จะ

สามารถนำไปต่อยอดให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนในรูปแบบโฉนดได้ ส.ป.ก. จำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และมติ คปท. ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถทำการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบเอกสารสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินของ ส.ป.ก. ไปเป็น “โฉนดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ที่ดินที่รัฐจัดสรรให้แก่เกษตรกรในการนำไปใช้เป็นหลักประกันสินเชื่อจากสถาบันการเงินของรัฐและเอกชน และยังเป็นการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในการครอบครองที่ดินในกลุ่มเกษตรกรอีกด้วย ส.ป.ก. จึงขอเสนอหลักการปรับปรุงเอกสารสิทธิเพื่อยกระดับเป็นโฉนดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนี้

1. เร่งรัดการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และมติ คปท. ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนภารกิจดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2566
2. จัดทำร่างระเบียบเพื่อกำหนดรูปแบบและนิยามโฉนดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พร้อมทั้งหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเปลี่ยนเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 เป็นโฉนดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
3. กำหนดคุณสมบัติผู้ได้รับการจัดที่ดินซึ่งเป็นเกษตรกรที่ถือครอง ส.ป.ก. 4-01 และได้ทำประโยชน์ในที่ดินมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี (เกษตรกรที่ได้รับ ส.ป.ก. 4-01 เกินกว่า 5 ปี มีจำนวน 1,628,520 ราย จำนวนเอกสารสิทธิ 2,205,561 แปลงเนื้อที่รวม 22,079,407.67 ไร่)
4. กำหนดวิธีการจัดที่ดินโดยจะเป็นการจัดที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมตามการจำแนกพื้นที่ เพื่อใช้ประโยชน์ที่ดิน
5. กำหนดหลักเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงผู้ทำประโยชน์ โดยให้สามารถเปลี่ยนมือได้ระหว่างเกษตรกรที่มีคุณสมบัติด้วยกันตามที่กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด
6. จำนวนเนื้อที่การถือครองยังคงเป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด (เกษตรกรรมไม่เกิน 50 ไร่ และการเลี้ยงสัตว์ใหญ่ไม่เกิน 100 ไร่)
7. กำหนดให้เกษตรกรที่ได้รับโฉนดที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต้องปลูกไม้มีค่าในพื้นที่ตามสัดส่วนและชนิดของไม้มีค่าที่ ส.ป.ก. กำหนด

8. แนวทางการควบคุม กำกับ ดูแลการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยกำหนดให้เลขาธิการ ส.ป.ก. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมาย เป็นนายทะเบียนในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้แก่เกษตรกร โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกำหนดค่าดำเนินการที่เกี่ยวข้องในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

9. ส.ป.ก. จะสามารถกำหนดหรือคำนวณมูลค่าที่ดินและทรัพย์สิน เพื่อประโยชน์ในการจัดการทรัพย์สินของเกษตรกร เพื่อสร้างมูลค่าให้กับที่ดินรัฐ โดยแก้ไขบันทึกข้อตกลงกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อเพิ่มวงเงินค้ำประกันเงินกู้และอำนาจในการจัดทำข้อตกลงกับสถาบันการเงินอื่นเพื่อเพิ่มโอกาสในการใช้เอกสารสิทธิหรือสร้างมูลค่าเพิ่ม

10. การดำเนินการออกโฉนดที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฉบับแรกจะสามารถแจกให้เป็นจังหวัดต้นแบบได้ภายในวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2567 เพื่อเป็นของขวัญปีใหม่ให้กับพี่น้องเกษตรกร

11. ส.ป.ก. จะดำเนินการในการออกเอกสารสิทธิในรูปแบบโฉนดที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในทุกจังหวัด ภายใน 1 ปี และจะดำเนินการปรับปรุงเอกสารสิทธิให้กับเกษตรกรที่มีคุณสมบัติครบภายใน 5 ปี

ในการนี้ ส.ป.ก. จึงขอเสนอ คปก. พิจารณาแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายและระเบียบ คปก. เพื่อปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดิน ส.ป.ก.” และแผนการดำเนินงานของ ส.ป.ก. ตามกรอบระยะเวลาการขับเคลื่อนและปรับปรุงกฎหมายให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 15 ธันวาคม 2566

มติคณะกรรมการ 1. เห็นชอบหลักการปรับปรุงเอกสารสิทธิเพื่อยกระดับเป็นโฉนดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่เป็นหนังสือสำคัญแสดงสิทธิโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามแนวทางในการดำเนินการทั้ง 11 ข้อ โดยมีกำหนดระยะเวลาให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี

2. เห็นชอบร่างคำสั่ง คปก. เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายและระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดิน ส.ป.ก. ตามที่ ส.ป.ก. เสนอ

3. เห็นชอบแผนการดำเนินงานของ ส.ป.ก.

เรื่องที่ 3.3 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลไพรนกยูง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 70-3-30 ไร่

การประชุม คปก. ครั้งที่ 3/2565 เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2565 มีมติอนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 600 ล้านบาท เพื่อใช้เป็นรายจ่ายหมุนเวียนในการจัดซื้อที่ดิน ซึ่งจะนำมาจัดสรรให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินไม่เพียงพอต่อการครองชีพ และยังให้เกษตรกรในโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่สามารถเข้าทำกิน โดยการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน

ส.ป.ก.ชัยนาท โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาความเหมาะสมที่จะจัดซื้อที่ดิน และ คปจ.ชัยนาท ได้ดำเนินการตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558 มีผู้มายื่นเสนอขายที่ดินให้กับ ส.ป.ก.ชัยนาท จำนวน 3 ราย 4 แปลง เนื้อที่รวม 70-3-30 ไร่ ซึ่งเสนอขายที่ดินในราคาไร่ละ 120,000 บาท ดังนี้

1. นายล้อย ดีใหญ่ เสนอขายที่ดิน จำนวน 1 แปลง ที่ดินตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลไพรนกยูง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท หนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเป็นโฉนดที่ดิน เลขที่ 26693 เนื้อที่รวม 26-1-56 ไร่ ต่อรอราคาขายไร่ละ 80,000 บาท

2. นายสายันท์ ดีใหญ่ เสนอขายที่ดิน จำนวน 2 แปลง ที่ดินตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลไพรนกยูง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ดังนี้

2.1 หนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเป็นโฉนดที่ดิน เลขที่ 26714 เนื้อที่รวม 11-1-38 ไร่ ต่อรอราคาขายไร่ละ 85,000 บาท

2.2 หนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเป็นโฉนดที่ดิน เลขที่ 34619 เนื้อที่รวม 25-3-74 ไร่ ต่อรอราคาขายไร่ละ 80,000 บาท

3. นายบุญยัง ดีใหญ่ เสนอขายที่ดิน จำนวน 1 แปลง ที่ดินตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลไพรนกยูง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท หนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเป็นโฉนดที่ดิน เลขที่ 45622 เนื้อที่รวม 7-0-62 ไร่ ต่อรอราคาขายไร่ละ 80,000 บาท

ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากคณะอนุกรรมการพิจารณาความเหมาะสมที่จะจัดซื้อที่ดิน จังหวัดชัยนาท ในการประชุมครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2565 และ คปจ.ชัยนาท ครั้งที่ 2/2565 เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2565 มีมติเห็นชอบตามคณะอนุกรรมการพิจารณาความเหมาะสมฯ แต่เนื่องจากที่ดินที่เสนอขายมีราคาเกินกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ อำนาจในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการจัดซื้อและอนุมัติราคาที่ดินเป็นของคณะอนุกรรมการโครงการและการเงินกองทุน

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อกก.คก.) ซึ่ง อกก.คก. ครั้งที่ 3/2566 เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2566 มีมติเห็นชอบว่าที่ดินมีความเหมาะสมตามที่ผู้มาเสนอขายที่ดิน จำนวน 3 ราย 4 แปลง เนื้อที่รวม 70-3-30 ไร่ วงเงินจัดซื้อ 5,722,725 บาท (ห้าล้านเจ็ดแสนสองหมื่นสองพันเจ็ดร้อยยี่สิบห้าบาทถ้วน)

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ในท้องที่ตำบลไพรนกยูง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท จำนวน 4 แปลง รวมเนื้อที่ ประมาณ 70-3-30 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

การประชุมครั้งที่ 6/2566 เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2566

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง

เรื่องที่ 3.1 ความก้าวหน้าผลการดำเนินงานคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดิน ส.ป.ก.

คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม เพื่อปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดิน ส.ป.ก. มีผลการดำเนินงานดังนี้

1. ผลการศึกษา วิเคราะห์ระเบียบ คปก. ที่ใช้บังคับในปัจจุบัน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการออกโฉนดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

1.1 ระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและ จัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการ จัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564

1.2 ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564

1.3 ระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้กู้ยืม เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูป ที่ดิน พ.ศ. 2554

2. การพิจารณาหลักการปรับปรุงเอกสารสิทธิเพื่อยกระดับเป็นโฉนดที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมติ คปก. ครั้งที่ 5/2566 นำมาสู่กรอบแนวทางการปรับปรุงระเบียบ คปก. เพิ่มเติม จำนวน 4 ข้อ ดังนี้

2.1 ชื่อเอกสาร เห็นควรใช้ชื่อ “โฉนดเพื่อการเกษตร” หรือ “โฉนดเพื่อเกษตรกรรม” โดยอาจใช้ตราครุฑสีน้ำเงิน เพื่อให้แตกต่างจากเอกสารของกรมที่ดินและยังเป็นที่ดินของรัฐ

2.2 แนวทางการเปลี่ยนมือ อาจทำได้ 2 วิธี คือ

- การโอน/การตกทอดทางมรดก กรณีเกษตรกรรมถึงแก่ความตาย (ตามมาตรา 19 (7)/ มาตรา 30)

- การเปลี่ยนมือแบบมีเงื่อนไข โดยไม่ใช้การซื้อขายหรือจำนองกับนายทุน เป็นกรณีจัดให้เกษตรกรรายใหม่ (ตามมาตรา 19 (7)/ มาตรา 30)

2.3 ให้มีการตรวจสอบติดตามการใช้ประโยชน์ในที่ดิน โดยกำหนดโครงสร้างการตรวจสอบที่มีทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยอาจแต่งตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบติดตามทุก 5 ปี โดยมีคณะกรรมการจังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน และปฎิรูปที่ดินจังหวัด เป็นฝ่ายเลขานุการ และใช้กลไกสถาบันเกษตรกร/สหกรณ์ มาช่วยในการตรวจสอบ โดยไม่เป็นการสร้างองค์กรใหม่

2.4 เกษตรกรจะได้ประโยชน์ ดังนี้

2.4.1 ได้ยอมรับจากธนาคารและสถาบันการเงินต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

2.4.2 ได้รับการส่งเสริม การฝึกอาชีพ การอบรม (นำระบบลงทะเบียนมาใช้) จากภาครัฐ

2.4.3 มีการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินทุก 5 ปี (เพื่อป้องกันการลักลอบการซื้อขายหรือการทำประโยชน์ในที่ดินโดยผิดกฎหมาย)

2.4.4 ประชาชนจะมีความเชื่อถือและได้รับการรับรองจากกฎหมายและเกิดความภาคภูมิใจ และได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายอื่น ๆ

3. กรอบโครงสร้างการปรับปรุงระเบียบ คปก. จำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

3.1 (ร่าง) ระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(1) เพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “โฉนดเพื่อเกษตรกรรม”

(2) แก้ไขบทนิยามคำว่า “การจัดให้เข้าทำประโยชน์”

(3) แก้ไขเพิ่มเติมหมวด 2 การโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ข้อ 22

(4) แก้ไขเพิ่มเติมหมวด 3 การจัดที่ดินแทนที่เกษตรกรผู้ได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์ซึ่งสละสิทธิหรือถึงแก่ความตาย ดังนี้

- แก้ไขข้อ 30

- เพิ่มเติมข้อ 29/1 และข้อ 29/2

(5) แก้ไขเพิ่มเติมหมวด 5 การออก แก้ไขเพิ่มเติม ยกเลิกเพิกถอน และออกใบแทนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน และสัญญา โดยให้เพิ่มเติม “ส่วนที่ 5 โฉนดเพื่อเกษตรกรรม” เพิ่มเติมข้อ 53/1 และข้อ 53/2

(6) แก้ไขเพิ่มเติมบทเฉพาะกาล เพิ่มเติมข้อ 60 - 62

3.2 (ร่าง) ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. คณะอนุกรรมการได้พิจารณาการแก้ไขระเบียบดังกล่าวควบคู่ไปกับร่างระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ คปก. มีมติพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในการประชุมครั้งที่ 3/2566 เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2566 และพิจารณาแก้ไขปรับปรุง ดังนี้

(1) เพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “คู่สมรส” “บุตร” “เครือญาติ” และ “การเปลี่ยนแปลงอาชีพ” (เห็นชอบตามมติ คปก. ครั้งที่ 3/2566)

(2) แก้ไขความในข้อ 7 (1) และ (8) เพื่อกำหนดข้อยกเว้นการเข้าทำประโยชน์ด้วยตนเอง และการฝ่าฝืนคำสั่งของเลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย

(3) ยกเลิกและแก้ไขเพิ่มเติมความในข้อ 8 เกี่ยวกับการแจ้งเตือน (เห็นชอบตามมติ คปก. ครั้งที่ 3/2566)

(4) เพิ่มเติมข้อ 8/1 เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอาชีพ (เห็นชอบตามมติ คปก. ครั้งที่ 3/2566)

(5) ยกเลิกและแก้ไขเพิ่มเติมความในข้อ 9 เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน และนำดินนอกนอกแปลงที่ดินที่ได้รับอนุญาต

(6) ยกเลิกและแก้ไขเพิ่มเติมความในข้อ 10 เกี่ยวกับสถานที่ยื่นคำขอสละสิทธิที่ดิน (เห็นชอบตามมติ คปก. ครั้งที่ 3/2566)

(7) ยกเลิกและแก้ไขเพิ่มเติมความในข้อ 11 เพิ่มเติมข้อ 11/1 และข้อ 11/2 เกี่ยวกับกระบวนการการสั่งให้สิ้นสิทธิ (เห็นชอบตามมติ คปก. ครั้งที่ 3/2566 โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับแก้เฉพาะในส่วนของผู้มีอำนาจพิจารณาเป็นเลขาธิการ หรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย)

(8) ยกเลิกและแก้ไขเพิ่มเติมความในข้อ 13 – 15 เกี่ยวกับกระบวนการอุทธรณ์ ผู้มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการตามระเบียบ และผู้มีอำนาจวินิจฉัยกรณีมีปัญหาการดำเนินการตามระเบียบนี้

3.3 (ร่าง) ระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แก้ไขเพิ่มเติมความในข้อ 6 และข้อ 8 (5) เพื่อรองรับสิทธิผู้ได้รับโฉนดเพื่อเกษตรกรรม ให้สามารถกู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

มติคณะกรรมการ เห็นชอบกรอบแนวทางการปรับปรุงระเบียบ คปก. จำนวน 4 ข้อ ตามข้อ 2 และกรอบโครงสร้างการปรับปรุงระเบียบ คปก. จำนวน 3 ฉบับ ตามข้อ 3 ตามที่คณะกรรมการให้ข้อเสนอแนะ

เรื่องที่ 3.2 การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินของเกษตรกร รายงานใน มะกรุอินทร์

ในการประชุม คปก. ครั้งที่ 4/2565 เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2565 ได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์กรณี คปจ.นครราชสีมา กรณีมีมติให้นางใน มะกรุอินทร์ สิ้นสิทธิในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินแปลงเลขที่ 1 กลุ่มที่ 8360 เนื้อที่ประมาณ 20-2-91 ไร่ ในตำบลตะขบ อำเภอบึงนาราง จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากนางในฯ ได้นำที่ดินไปขายให้กับบุคคลอื่น ซึ่งฝ่าฝืนระเบียบของ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติ โดยมีมติให้ ส.ป.ก. นำคำอุทธรณ์ของนางในฯ กลับไปทบทวนตามความเห็นและข้อสังเกตของกรรมการ เกี่ยวกับผู้ครอบครองที่ดินในปี 2549 และในปัจจุบัน รวมทั้งตรวจสอบการยื่นอุทธรณ์ว่าทำภายในกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขตามกฎหมายหรือไม่ และเนื้อหาสาระของประเด็นอุทธรณ์เป็นอย่างไร เพื่อนำเสนอต่อ คปก. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อไป

ส.ป.ก. ได้พิจารณาแล้วว่านางไน้ ยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดระยะเวลาตามข้อ 13 ของระเบียบ คปก. พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยได้รับหนังสือแจ้งมติ คปจ.นครราชสีมา เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2564 และยื่นอุทธรณ์ในวันที่ 18 ตุลาคม 2564 ซึ่งเป็นการยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดระยะเวลา 30 วัน มีการถือครองที่ดินตามบันทึกการนำรังวัด ส.ป.ก./สร.1 ข. และแบบสอบสวนสิทธิ ส.ป.ก. 4-24 ก (1) ที่ระบุว่านางไน้ เป็นผู้ถือครองที่ดิน แต่การให้ถ้อยคำในภายหลังระบุว่าได้ที่ดินมาจากการแนะนำของ นายจำนงค์ ไม่ใช่การซื้อจากนายยาวา ซึ่งพยานบุคคลหลายคนให้ถ้อยคำตรงกันว่าที่ดินดังกล่าวเป็นของนายอวยชัย ไม่ใช่นางไน้ และผลการตรวจสอบของ ส.ป.ก.นครราชสีมา สรุปว่านางไน้ ไม่ได้เป็นผู้ถือครองที่ดินที่แท้จริง เนื่องจากนางไน้ ไม่ใช่ผู้ถือครองที่ดินตามระเบียบ คปก. พ.ศ. 2535 ข้อ 8 (1) การคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่นางไน้ จึงเป็นการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

มติคณะกรรมการ เห็นชอบ และให้ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. พิจารณาเพิกถอนมติและคำสั่ง คปจ.นครราชสีมา ที่สั่งให้นางไน้ สิ้นสิทธิ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาในความเห็นของ ส.ป.ก.
2. ภายหลังที่ คปก. มีมติเพิกถอนมติและคำสั่ง คปจ.นครราชสีมา ที่ให้นางไน้ สิ้นสิทธิ ให้ ส.ป.ก. มีหนังสือแจ้ง ปทจ.นครราชสีมา ผู้ซึ่งเลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมาย พิจารณาทบทวนมติ คปจ.นครราชสีมา ที่คัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่นางไน้ ในการประชุมครั้งที่ 2/2549 ว่าเป็นไปโดยชอบด้วยระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535 ข้อ 8 (1) หรือไม่ ทั้งนี้ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 49 ประกอบมาตรา 50 มาตรา 51 และมาตรา 52 ระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 ข้อ 11 ข้อ 16 คำสั่ง ส.ป.ก. ที่ 403/2564 และความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ 34/2565

การประชุมครั้งที่ 7/2566 เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2566

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง

เรื่องที่ 3.1 พิจารณา (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อดำเนินการปรับปรุงสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร จำนวน 3 ฉบับ (ฉบับปรับปรุงหลังรับฟังความคิดเห็น)

ในการประชุม คปก. ครั้งที่ 6/2566 เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2566 มีมติเห็นชอบร่างระเบียบ คปก. เพื่อดำเนินการปรับปรุงสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร จำนวน 3 ฉบับ โดยมอบหมายให้ ส.ป.ก. นำร่างระเบียบ คปก. ทั้งสามฉบับ ไปจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้อง ตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ผ่านระบบกลางทางกฎหมายและหนังสือราชการ ตั้งแต่วันที่ 26 ตุลาคม 2566 ถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2566 มีกำหนดระยะเวลา 16 วัน โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายและระเบียบ คปก. เพื่อปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดิน ส.ป.ก. ในการประชุม ครั้งที่ 3/2566 เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2566 ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาทบทวนร่างระเบียบ คปก. ซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยกับร่างระเบียบ คปก. จึงคงหลักการและสาระสำคัญของร่างระเบียบ คปก. โดยมีการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับชื่อเอกสารจากเดิม “โฉนดเพื่อเกษตรกรรม” เป็น “โฉนดเพื่อการเกษตร” และมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. (ร่าง) ระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ฉบับปรับปรุงหลังรับฟังความคิดเห็น)

1.1 เพิ่มเติมอำนาจเลขานุการ ส.ป.ก. หรือผู้รับมอบหมายจากเลขานุการ ส.ป.ก. ในการพิจารณานำที่ดินไปดำเนินการตามระเบียบอื่น ตามความในข้อ 6 เพื่อความคล่องตัวและรวดเร็วในการจัดที่ดิน

1.2 เพิ่มเติมโดยกำหนดให้เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินตามโฉนดเพื่อการเกษตรมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี อาจยื่นคำขอสละสิทธิของตนทั้งหมดหรือแต่บางส่วนต่อ ส.ป.ก.จังหวัด เพื่อให้เกษตรกรอื่นเป็นผู้ได้รับการพิจารณาจัดที่ดินแทนที่ ตามข้อ 29/1 วรรคหนึ่ง

1.3 แก้ไขเพิ่มเติมข้อ 36 วรรคสอง โดยกำหนดให้เกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน ซึ่งมีความประสงค์ขอรับเงินค่าชดเชยอันเนื่องมาจากการสละสิทธิที่ดินให้แก่ ส.ป.ก. ตามที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินการเบิกจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม พ.ศ. 2550 ไม่ถือว่ามีเหตุจำเป็นต้องจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สิน ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้รับที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

1.4 เพิ่มเติมเงื่อนไขเกี่ยวกับการนับระยะเวลาการโอนสิทธิ และการจัดที่ดิน แทนที่ เป็นระยะเวลาเพื่อการออกโฉนดเพื่อการเกษตร และให้ ส.ป.ก. กำหนดแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการออกโฉนดเพื่อการเกษตร ตามความในข้อ 53/1 วรรคสอง และวรรคสาม

1.5 แก้ไขเนื้อความในข้อ 60 เพื่อความชัดเจน

2. (ร่าง) ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ฉบับปรับปรุงหลังรับฟังความคิดเห็น)

2.1 เพิ่มเติมข้อ 7 (1) วรรคสอง โดยกำหนดให้ห้ามมิให้ผู้ได้รับโฉนด เพื่อการเกษตรเปลี่ยนมือ สละสิทธิ หรือกระทำการอื่นใด เพื่อให้บุคคลอื่นได้รับสิทธิ ในโฉนดเพื่อการเกษตรแทนตน ภายในสองปี นับแต่วันที่ออกโฉนดเพื่อการเกษตร เว้นแต่ เป็นการจัดที่ดินแทนที่แก่ทายาท

3. (ร่าง) ระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการให้กู้ยืม เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขต ปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ฉบับปรับปรุงหลังรับฟังความคิดเห็น) ไม่มีการแก้ไข ปรับปรุง

มติคณะกรรมการ 1. เห็นชอบร่างระเบียบ คปก. จำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

1.1 ร่างระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือก และจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

1.2 ร่างระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

1.3 ร่างระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

2. มอบหมายให้ ส.ป.ก. เสนอร่างระเบียบ คปก. ทั้งสามฉบับ ให้ประธาน คปก. พิจารณาลงนาม เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

เรื่องที่ 3.2 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 50-0-55 ไร่

สืบเนื่องจากการประชุม คปก. ครั้งที่ 4/2566 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566 มีมติมอบหมายนายธนู มีแสงเงิน และนางวรรณภา บุญสุข ผู้ทรงคุณวุฒิ ลงพื้นที่ตรวจสอบความเหมาะสมของที่ดินของนางอมรรัตน์ บังคมโพธิ์ และนายภูวกฤต ขวกรกฤตเมธี จำนวน 1 แปลง โฉนดที่ดินเลขที่ 38906 เนื้อที่ 50-0-55 ไร่ วงเงินจัดซื้อ 11,280,937.50 บาท (สิบเอ็ดล้านสองแสนแปดหมื่นเก้าร้อยสามสิบเจ็ดบาทห้าสิบบสตางค์) และราคาซื้อขายที่ดินบริเวณใกล้เคียงกับแปลงที่ดินที่จัดซื้อในระยะรัศมี 1 กิโลเมตร พร้อมนำหลักฐานที่ดินเพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล และให้จัดทำแผนการผลิตในที่ดินที่จัดซื้อเพื่อให้เกษตรกรสามารถทำเกษตรกรรมได้ พร้อมทั้งจัดทำการตรวจสอบที่ดินแปลงว่างค้างจัดในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา และให้นำเสนอในการประชุมครั้งถัดไป ซึ่งจากการตรวจสอบร่วมกันกับปฏิรูปที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา และเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัดสรุปผลการตรวจสอบได้ ดังนี้

1. การลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบราคาซื้อขายที่ดินแปลงใกล้เคียง และบันทึกถ้อยคำผู้ปกครองท้องที่ และผู้ครอบครองที่ดินแปลงใกล้เคียง ดังนี้

1.1 นายธงชัย เหนียงทอง ตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ให้ถ้อยคำว่าการซื้อขายที่ดินเพื่อทำการเกษตรในช่วง 1 - 2 ปีที่ผ่านมา มีราคาซื้อขายที่ดินอยู่ระหว่าง 250,000 - 300,000 บาท

1.2 พระพรหมณ์เทพราช โสกุล ผู้ครอบครองที่ดินแปลงใกล้เคียง ได้ให้ถ้อยคำว่ารับถวายที่ดินจากโยม จำนวน 4 ไร่ แปลงโฉนดที่ดินเลขที่ 65808 หมู่ที่ 11 ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นที่พักสงฆ์ โดยทราบจากโยมว่าที่ดินแปลงดังกล่าวราคาไร่ละ 350,000 บาท ซึ่งห่างจากแปลงที่ดินที่จัดซื้อประมาณ 1 กิโลเมตร

2. สำนักงานที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา สาขาพนมสารคาม ได้มีหนังสือ ที่ ฉช 0020.02/19152 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2566 แจ้งผลการตรวจสอบราคาซื้อขายที่ดิน ย้อนหลังในรอบ 3 - 5 ปี ซึ่งตั้งอยู่ใกล้เคียงแปลงโฉนดที่ดินเลขที่ 38906 ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 2 แปลง ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้เป็นราคาที่ไม่ใช่ราคาซื้อขายจริง เพราะมีค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ ดังนี้

2.1 โฉนดที่ดินเลขที่ 58191 เนื้อที่ 3-0-18.4 ไร่ มีการจดทะเบียนขาย เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2565 มีราคาซื้อขายทั้งแปลง เป็นจำนวนเงิน 600,000 บาท (ไร่ละ 196,976 บาท)

2.2 โฉนดที่ดินเลขที่ 65808 เนื้อที่ 4-0-00 ไร่ มีการจดทะเบียนขาย เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2565 มีราคาซื้อขายทั้งแปลง เป็นจำนวนเงิน 600,000 บาท (ไร่ละ 150,000 บาท)

3. ได้ตรวจสอบฐานข้อมูลสารบบที่ดินของ ส.ป.ก.จังหวัดแล้ว ไม่พบที่ดินแปลงว่า จะสามารถนำมาจัดให้เกษตรกรที่ยื่นคำร้องขอที่ดินทำกินได้

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ในท้องที่ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 1 แปลง เนื้อที่ประมาณ 50-0-55 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.2 บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ขอตัดดินและนำดินออกจากเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มเติม

บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ขอตัดดินและนำดินออกจากเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มเติม เพื่อปรับลดความสูงของเนินดินบริเวณทางวิ่ง 05 ด้านทิศใต้ของสนามบินตราด ตามข้อกำหนดของ กพท. ฉบับที่ 37 ว่าด้วยมาตรฐานการบิน (ประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2565) หมวดที่ 4 สิ่งกีดขวาง กำหนดให้พื้นที่ผิวลาดเอียงด้านข้างใหม่ ต้องมีความชันไม่เกิน 14.3% หรืออัตราส่วน 1:7 จึงจำเป็นต้องปรับลดความสูงของเนินดิน และนำดินออกจากเขตปฏิรูปที่ดินประมาณ 1,322,516.50 ลูกบาศก์เมตร เพื่อป้องกัน สิ่งกีดขวางที่อาจทำให้อากาศยานไม่สามารถขึ้น-ลงได้อย่างปลอดภัย สอดคล้องกับประกาศ กระทรวงคมนาคมที่กำหนดให้เขตใกล้เคียงสนามบินตราดเป็นเขตปลอดภัยในการเดินอากาศ พ.ศ. 2562 เพื่อพัฒนาสนามบินให้สามารถรองรับเที่ยวบินระหว่างประเทศและเพิ่ม การบรรทุกผู้โดยสารและสินค้า มุ่งสู่การกระจายสินค้าภาคการเกษตรไปสู่ตลาดทั้งภายใน และต่างประเทศ โดยเรื่องดังกล่าวผ่านการกลั่นกรองจากคณะทำงานตรวจสอบและ คำนวณปริมาตรดินตัด และราคาค่าชดเชยการนำดินที่ตัดออกจากการปรับลดความสูง

ของเนินดินในการประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2566 กำหนดราคา ค่าชดเชยที่ 41.26 บาทต่อลูกบาศก์เมตร และได้รับความเห็นชอบจาก คปจ.ตราด ในการประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2566 จึงเห็นควรให้บริษัทฯ ดำเนินการ ตัดดินและนำดินออกจากเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มเติมได้

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ในประเด็นแรกการพิจารณาว่าระดังกล่าวสามารถใช้พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 19 (6) และ (11) ได้หรือไม่ อย่างไร และตามมติ คปก. ครั้งที่ 5/2547 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2547 อนุญาตให้บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ก่อสร้างสนามบินใช้อำนาจของกฎหมายใดในการพิจารณา และประเด็นที่ 2 ในการประชุม คปก. ครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2565 มีมติเห็นชอบให้บริษัท การบินกรุงเทพฯ ปรับลดความสูงของเนินดินบริเวณทางวิ่ง และนำดินออกไปทิ้งจุดที่ดินซึ่งเป็นโฉนดที่ดินของบริษัทฯ จำนวน 7 แปลง นั้น ไม่สามารถใช้ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นระเบียบที่ใช้กับเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรเท่านั้น จึงขอเรียนสอบถามว่าใช้อำนาจของกฎหมายใดในการพิจารณา ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การนำดินออกจากที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินน่าจะต้องนำเสนอ ครม. หรือไม่อย่างไร

2. ประเด็นข้อสังเกต นายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการโดยประกาศให้ยกเลิกกฎหมายทั้งหมดจากมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 จากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และเนื่องด้วยมีข้อสังเกตของคณะกรรมการ จึงเห็นควรถอนเรื่องดังกล่าว และให้ ส.ป.ก. ดำเนินการตรวจสอบข้อกฎหมาย ให้ละเอียดรอบคอบอีกครั้ง เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

มติคณะกรรมการ ให้ ส.ป.ก. นำเรื่องกลับไปพิจารณาทบทวนและจัดทำรายละเอียดข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมให้ละเอียดและชัดเจน และนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

เรื่องที่ 4.3 บริษัท ปตท.สผ.สยาม จำกัด ขอรับความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อดำเนินกิจการพลังงาน ประเภทกิจการปิโตรเลียมที่ได้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม

บริษัท ปตท.สผ.สยาม จำกัด ได้ยื่นคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อดำเนินกิจการพลังงานประเภทปิโตรเลียม ในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 49 คำขอ เนื้อที่ประมาณ 834 ไร่ และจังหวัดสุโขทัย จำนวน 2 คำขอ เนื้อที่ประมาณ 35 ไร่ รวมจำนวนคำขอทั้งสิ้น 51 คำขอ เนื้อที่รวม

ประมาณ 869 ไร่ ซึ่งผู้รับสัมปทานยังไม่ได้รับความยินยอมตามระเบียบ คปก. เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในข้อ 5 ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 31/2560 สั่ง ณ วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2560 ประกอบกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 ข้อ 2 (1) (ก) โดยการดำเนินกิจการดังกล่าวสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) รวมทั้งและแผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน เนื่องจากที่ดินมีขนาดเกินห้าร้อยไร่ จึงต้องขออนุมัติใช้ที่ดินจากคณะรัฐมนตรี ก่อนที่ คปก. จะพิจารณาให้ความยินยอมตามกฎหมายฯ ข้อ 8 นอกจากนี้ การเรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้ที่ดินตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 ตามข้อ 9 (4) (ข) แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ค่าตอบแทนการใช้ที่ดินร้อยละ 3 ของมูลค่าทรัพย์สินต่อปี และค่าตอบแทนการเสื่อมสภาพร้อยละ 5 ของมูลค่าปิโตรเลียมก่อนหักค่าใช้จ่าย สำหรับการวางหลักประกันต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งแสนบาทแต่ไม่เกินห้าล้านบาท เนื่องจากแผนกิจกรรมของบริษัท ปตท.ฯ มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าหลักประกันที่กำหนด จึงเห็นควรให้วางหลักประกันห้าล้านบาทตามที่กำหนดในระเบียบฯ

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต การขอรับความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อดำเนินกิจการพลังงาน ประเภทกิจการปิโตรเลียม ที่ได้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม มีประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ สั่ง ณ วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2560 ในข้อ 5 กำหนดให้โดยต้องชำระค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินตั้งแต่เมื่อเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ ส.ป.ก. กำหนด จากกรณีดังกล่าวหมายความว่า ส.ป.ก. สามารถเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินย้อนหลังได้

2. ประเด็นข้อสังเกต เนื่องจากปิโตรเลียมที่อยู่ใต้ดินถือว่าเป็นสมบัติของรัฐ การนำไปใช้ต้องมีความเหมาะสม และมีการจัดเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเป็นธรรม ซึ่ง ส.ป.ก. จะได้นำค่าตอบแทนดังกล่าวไปบริหารจัดการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนั้น ในเรื่องนี้เห็นควรถอนเรื่องดังกล่าวก่อน เพื่อให้ ส.ป.ก. ทบทวนศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบอีกครั้ง ก่อนนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาต่อไป

มติคณะกรรมการ เนื่องจากกรณีการขอรับความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินกรณีดังกล่าว เป็นการขอใช้ที่ดินเพื่อดำเนินกิจการพลังงาน ประเภทกิจการปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมซึ่งอยู่ภายใต้นโยบายด้านพลังงานของประเทศ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อให้เกิดความรัดกุม รอบคอบในการพิจารณาเห็นควรให้ ส.ป.ก. ประสานและรวบรวมข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมนำเสนอ คปก. เพื่อพิจารณาในครั้งต่อไป

เรื่องที่ 4.6 กระบวนการพัฒนาและปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร

ส.ป.ก. ได้ดำเนินงานจัดทำกระบวนการพัฒนาและปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนการออกโฉนดเพื่อการเกษตรให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาลและสอดคล้องกับระเบียบกฎหมายที่อยู่ระหว่างดำเนินการแก้ไข ดังนี้

1. การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย

สำนักจัดการแผนที่และสารบบที่ดิน และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตรวจสอบแปลงที่ดินที่สามารถนำมาพัฒนาปรับปรุงสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1.1 เป็นแปลงที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.2 เป็นแปลงที่ดินดำเนินการรังวัดด้วยระบบโครงข่ายการรังวัดด้วยดาวเทียมแบบจลน์ (Real Time Kinematic; RTK) และระบบการรังวัดอื่น ๆ ตามมาตรฐานการรังวัด ประกอบกับมีฐานข้อมูลรายแปลงตรงกันกับระบบจัดที่ดินออนไลน์ (Alro Land Online)

1.3 เป็นแปลงที่ตรวจสอบผ่านระบบแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียมแล้ว ไม่มีการใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ การดำเนินการออกโฉนดเพื่อการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยการประชาสัมพันธ์ ผ่านทางการประชุมประจำเดือนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางวิทยุกระจายเสียงประจำจังหวัด เว็บไซต์ และ Facebook ส.ป.ก.จังหวัด โดยกำหนดให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดชี้แจงประชาสัมพันธ์ ในการประชุมกรรมการจังหวัด กำหนดให้นำโรลล์พประชาสัมพันธ์ไปเผยแพร่ในสถานที่ต่าง ๆ เช่น สถานที่ที่เข้าร่วมประชุมประชาสัมพันธ์ พื้นที่ให้บริการประชาชน ศูนย์บริการประชาชนของ ส.ป.ก.จังหวัด

3. รับแจ้งความประสงค์ขอออกโฉนดเพื่อการเกษตร

ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการรับแจ้งความประสงค์ขอออกโฉนดเพื่อการเกษตร 2 ช่องทาง ดังนี้

3.1 ช่องทางศูนย์บริการประชาชน พร้อมรับเอกสารประกอบการยื่นคำขอฯ ดังนี้

- 1) ส.ป.ก. 4-01 (ฉบับผู้ถือ) หรือ สำเนาสัญญาเงินกู้ ธ.ก.ส. (กรณีกู้เงิน ธ.ก.ส.)
- 2) บัตรประจำตัวประชาชน
- 3) สำเนาใบสำคัญการเปลี่ยนชื่อ - สกุล (ถ้ามี)

หลังจากรับแจ้งความประสงค์ฯ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่มอบหลักฐานการรับแจ้งความประสงค์ขอออกโฉนดเพื่อการเกษตรให้กับเกษตรกร พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกร เช่น การให้บริการถ่ายสำเนาเอกสารต่าง ๆ ที่จำเป็น และการให้คำปรึกษา แนะนำกรณีมีข้อสงสัยต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์ของแต่ละจังหวัด ทั้งนี้ ต้องดำเนินการภายใต้กฎหมายและระเบียบที่กำหนดไว้ด้วย

3.2 รับแจ้งความประสงค์ขอออกโฉนดเพื่อการเกษตร ผ่านระบบบริการออนไลน์ของ ส.ป.ก. โดยเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด จะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และเกษตรกรต้องนำส่งเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการรับแจ้งความประสงค์ขอออกโฉนดเพื่อการเกษตร ณ ส.ป.ก.จังหวัด ภายใน 7 วัน นับจากวันที่เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งให้นำส่งเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอฯ

3.3 รับแจ้งความประสงค์ขอออกโฉนดเพื่อการเกษตร ผ่านช่องทางศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ (Mobile Unit) โดย ส.ป.ก.จังหวัด จัดเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ให้บริการรับแจ้งความประสงค์ฯ ตามจุดบริการที่กำหนด โดยวิธีดำเนินการตามข้อ 3.1

การดำเนินการใด ๆ หากมีการเข้าถึงข้อมูลประชาชนผ่านระบบ Linkage center ต้องได้รับความยินยอมจากประชาชนรายดังกล่าว โดยการเซ็นยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลในหนังสือยินยอมด้วย ขอให้ดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

4. การตรวจสอบเอกสารและหลักฐาน

ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ของแบบรับแจ้งความประสงค์ขออนุญาตเพื่อการเกษตร เอกสารที่ประกอบการยื่นความประสงค์ขออนุญาตเพื่อการเกษตร

5. ตรวจสอบข้อมูลทางแผนที่

ตรวจสอบรูปแบบแปลงแผนที่ ตำแหน่ง และเนื้อที่แปลงที่ขออนุญาตเพื่อการเกษตร

6. รวบรวมเอกสารและเสนอความเห็นต่อปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพื่อพิจารณาอนุญาต

รวบรวมเอกสารและจัดทำความเห็นเสนอปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพื่อพิจารณาอนุญาต และมอบหมายให้กลุ่มงานต่าง ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

กรณีที่ดินอนุญาตให้ได้รับโฉนดเพื่อการเกษตร

6.1 กลุ่มยุทธศาสตร์และการปฏิรูปที่ดิน รวบรวมแบบแจ้งความประสงค์ฯ และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องส่งกลุ่มกฎหมายดำเนินการ

6.2 กลุ่มกฎหมาย จัดทำประกาศ คำสั่ง เรื่อง ผลการพิจารณาให้เกษตรกรได้รับโฉนดเพื่อการเกษตรตามกฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียคัดค้าน และหนังสือรับรองสิทธิการออกโฉนดเพื่อการเกษตร

6.3 กลุ่มงานช่างและแผนที่ จัดพิมพ์รายละเอียดแผนที่รูปแปลงในโฉนดเพื่อการเกษตร

6.4 กลุ่มยุทธศาสตร์และการปฏิรูปที่ดิน จัดพิมพ์รายละเอียดโฉนดเพื่อการเกษตรนำเสนอปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพื่อลงนามในโฉนดเพื่อการเกษตร

กรณีไม่อนุญาตให้ได้รับโฉนดเพื่อการเกษตร พร้อมระบุเหตุผล และมอบหมาย ดังนี้

6.5 กลุ่มกฎหมาย แจ้งผลการพิจารณาให้เกษตรกรรับทราบ

6.6 กลุ่มงานช่างและแผนที่ ดำเนินการรังวัดระบบ RTK GNSS Network แล้วมอบหมายกลุ่มตาม 6.1 - 6.4 ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบกระบวนการพัฒนาและปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร ของ ส.ป.ก. โดยมีข้อสั่งการจากประธานกรรมการ ดังนี้

1. ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการจัดเตรียมแผนสำหรับการออกโฉนดเพื่อการเกษตรให้สอดคล้องกับปริมาณความต้องการที่เพิ่มขึ้นของผู้ที่มียื่นความประสงค์ในอนาคต
2. ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการตรวจสอบเอกสารและหลักฐาน รวมถึงข้อมูลต่าง ๆ ด้วยความละเอียดรอบคอบ โดยต้องมีคุณสมบัติต้องเป็นเกษตรกรตามที่ระเบียบกำหนด และห้ามดำเนินการออกโฉนดเพื่อการเกษตรในบริเวณพื้นที่สัมปทานในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือแปลงที่มีข้อสงสัยว่าเป็นแปลงของกลุ่มทุนอย่างเด็ดขาด ซึ่งเมื่อหมดสัญญาสัมปทานแล้วให้ดำเนินการยึดคืนเพื่อเข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดินต่อไป
3. มีนโยบายจะเพิ่มมูลค่าโฉนดเพื่อการเกษตร สำหรับนำไปประกันตัวผู้ต้องหาโดยมอบหมายให้กรมธนารักษ์ดำเนินการประเมินราคาที่ดิน

การประชุมครั้งที่ 8/2566 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2566

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.5 ขออนุมัติหลักการในการทำความตกลงกับสถาบันการเงิน กองทุนหมุนเวียน หรือสหกรณ์การเกษตรเพื่อให้เกษตรกรผู้ได้รับสิทธิในที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมขอรับสินเชื่อจากสถาบันการเงิน กองทุนหมุนเวียน หรือสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

เนื่องจากมีการกำหนดให้ออกโฉนดเพื่อการเกษตรให้แก่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งได้รับสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ มีเหตุจำเป็นต้องจัดการทรัพย์สินและหนี้สินอาจยื่นคำขอโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อให้แก่เกษตรกรอื่น หรือกรณีเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์มีเหตุจำเป็นต้องจัดการทรัพย์สินและหนี้สินที่ค้างชำระกับ ส.ป.ก. หรือสถาบันการเงินที่ร่วมโครงการกับ ส.ป.ก. หรือสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน อาจยื่นคำขอสละสิทธิของตนต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพื่อให้เกษตรกรอื่นเป็นผู้ได้รับพิจารณาจัดที่ดินแทนที่ได้ ตามระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรการโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 รวมถึงระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น เพื่อให้ครอบคลุมกรณีเกษตรกรใช้โฉนดเพื่อการเกษตรเป็นประกันหนี้ในการขอสินเชื่อ และให้เกษตรกรมีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนอื่น

จึงขออนุมัติหลักการเพิ่มเติมโฉนดเพื่อการเกษตร ในการจัดทำบันทึกข้อตกลงในการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง ส.ป.ก. กับ ธ.ก.ส. และให้นำแนวทางการจัดทำบันทึกข้อตกลงในการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง ส.ป.ก. กับ ธ.ก.ส. มาปรับใช้กับสถาบันการเงินอื่น นอกจาก ธ.ก.ส. กองทุนหมุนเวียน หรือสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินได้ตามความเหมาะสม

มติคณะกรรมการ อนุมัติหลักการ ดังต่อไปนี้

1. เพิ่มเติมโฉนดเพื่อการเกษตร ในการจัดทำบันทึกข้อตกลงในการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง ส.ป.ก. กับ ธ.ก.ส.
2. นำแนวทางการจัดทำบันทึกข้อตกลงในการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง ส.ป.ก. กับ ธ.ก.ส. มาปรับใช้กับสถาบันการเงินอื่น นอกจาก ธ.ก.ส. กองทุนหมุนเวียน หรือสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินได้ตามความเหมาะสม

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ

เรื่องที่ 5.2 วาระจรเรื่องที่ 2 บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดตราด เพื่อประกอบกิจการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ (ก่อสร้างสนามบินตราดขุดตัดดินและนำดินออกจากเขตปฏิรูปที่ดิน)

ส.ป.ก. ได้พิจารณาทบทวนตามข้อสังเกตและมติของ คปก. ครั้งที่ 7/2566 เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2566 ที่มีมติให้ ส.ป.ก. นำเรื่องกลับไปพิจารณาทบทวนและจัดทำรายละเอียดข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมให้ละเอียดและชัดเจน และนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป ส.ป.ก. เห็นว่าการขออนุญาตตัดดินเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาสนามบิน เป็นไปตามข้อกำหนดของ สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) ฉบับที่ 37 ว่าด้วยมาตรฐานการบิน และ กพท. รับทราบการดำเนินการแล้ว ดังนั้นการดำเนินการของสนามบินมีลักษณะเป็นไปเพื่อการคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ (ขนส่งทางอากาศ) ซึ่งมีการกำหนดแนวทางการพิจารณาการใช้ที่ดินในกิจการดังกล่าวตามความในข้อ 1 แห่งคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 ประกอบกับข้อ 2 (3) (ก) ของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 และในกรณีที่กิจการหรือโครงการข้างต้นอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือเป็นนโยบายของรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีมีมติให้ดำเนินการตามข้อ 3 วรรคสองของกฎกระทรวงฯ จึงจะต้องมีการนำเรื่องดังกล่าวเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติ

ก่อน คปก. พิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์

มติคณะกรรมการ 1. เห็นชอบแนวทางการพิจารณาขอความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อดำเนินการกิจการของสนามบินตราดเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ ตามข้อ 2 (3) (ก) ของกฎกระทรวงฯ ทั้งนี้ ในส่วนของค่าตอบแทนและหลักประกันให้ดำเนินการตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. อนุมัติให้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติก่อนที่ คปก. จะพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ใช้ที่ดินเพื่อประกอบกิจการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ (ก่อสร้างสนามบินตราด) ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดตราด เนื้อที่ประมาณ 57-3-81 ไร่ ตามข้อ 8 (3) ของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ทั้งนี้ บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ต้องปรับปรุงแก้ไขเอกสารประกอบคำขอ ให้เป็นไปตามแผนงานโครงการในปัจจุบัน เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินพิจารณากลับกรองก่อนนำเสนอ คปก. เพื่อพิจารณาให้ความยินยอมต่อไป

เรื่องที่ 5.3 วาระจรเรื่องที่ 3 กำหนดหน้าที่ให้เกษตรกรปฏิบัติเกี่ยวกับการเผาที่เกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วว่า การกำจัดฟางข้าว ตอซังข้าว ซังข้าวโพด หญ้า หรือขยะมูลฝอยในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ มักใช้วิธีจุดไฟเผา เนื่องจากมีความรวดเร็วและต้นทุนต่ำ อย่างไรก็ตามวิธีนี้ส่งผลให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะค่าฝุ่น PM 2.5 สูงเกินมาตรฐาน และก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่เจ้าของที่ดินข้างเคียง รวมถึงเสี่ยงเกิดเพลิงไหม้ลุกลาม เพราะฉะนั้นจึงมีกฎหมายกำหนดอัตราโทษสำหรับการเผาที่ก่อให้เกิดมลพิษและอันตรายต่อสุขภาพและทรัพย์สินของบุคคลอื่น โดยตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หากฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากการกระทำก่อให้เกิดอันตรายต่อทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น ผู้กระทำผิดอาจถูกจำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 14,000 บาท ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 220 หรือในกรณีรุนแรงอาจถูกลงโทษถึงประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 217 - 218 แล้วแต่กรณี

นอกจากนี้การเผาฟางข้าวและเศษซากพืชยังทำให้ดินเสื่อมโทรมและสูญเสียอินทรีย์วัตถุ จึงเห็นควรให้มีการกำหนดแนวทางป้องกันและเฝ้าระวังการเผาซากพืชในพื้นที่เกษตรกรรม โดยขออนุมัติจาก คปก. เพื่อกำหนดหน้าที่ให้เกษตรกรปฏิบัติ หากเกษตรกรฝ่าฝืนกฎข้อบังคับเกี่ยวกับการเผา จะถูกพิจารณาให้สันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566

มติคณะกรรมการ กำหนดหน้าที่ให้เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดิน ห้ามกำจัดวัสดุทางการเกษตร ฟางข้าว ตอซังข้าว ซังข้าวโพด หญ้า หรือขยะมูลฝอย หรือสิ่งอันไม่พึงประสงค์ใด ๆ โดยการเผาอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพดิน หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่น หรือสภาพแวดล้อม “การจุดไฟเผากำจัดฟางข้าว ตอซังข้าว ซังข้าวโพด หญ้า หรือขยะมูลฝอย หรือ สิ่งอันไม่พึงประสงค์ใด ๆ ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่ฝ่าฝืนหน้าที่ดังกล่าว ให้ถือว่า เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการ ตามข้อ 7 (8) แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566”

การประชุมครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.2 ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีสะเกษเหมืองแร่ ขออนุญาตใช้พื้นที่ประกอบกิจการทำเหมืองแร่ ชนิดแร่หินบะซอลต์ และขออนุญาตใช้พื้นที่ในการดำเนินการอันเกี่ยวเนื่องกับการทำเหมืองที่ได้รับความยินยอมให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีสะเกษเหมืองแร่ ได้ยื่นคำขอรับความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อประกอบกิจการทำเหมืองแร่ ชนิดแร่หินบะซอลต์ ที่ดินตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลพราณ อำเภอลืออำนาจ จังหวัดศรีสะเกษ ตำแหน่งที่ดินแปลงเลขที่ 1 ระบุว่า ส.ป.ก. ที่ 5938/4810 เนื้อที่ประมาณ 253-0-12 ไร่ มีกำหนดระยะเวลา 10 ปี ณ ส.ป.ก.ศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2565 ซึ่งห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีสะเกษเหมืองแร่ ต้องการสืบสิทธิการใช้ที่ดินต่อจากห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีสินโยธการ และมีการอ้างถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับห้างหุ้นส่วนศรีสินโยธการ ที่มีนายปัญญา วงษ์ศิริ เป็นผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนจำกัดทั้งสอง รวมถึงยังมีการอ้างถึงความสัมพันธ์กับบริษัท ศิลามาทวี จำกัด

ว่าเป็นบริษัทในเครือของห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีสะเกษเหมืองแร่ อีกด้วย โดยมีผู้ถือหุ้นในบริษัท ที่ประกอบด้วย นายสมพจน์ ขอมปรามค์ และบุคคลในครอบครัวเดียวกัน

ทั้งนี้ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีสะเกษเหมืองแร่ เป็นผู้ได้รับความยินยอมฯ เพื่อกิจการเหมืองแร่หินอุตสาหกรรม ชนิดแร่หินบะซอลต์แล้ว จำนวน 1 แปลง ตามมติคณะกรรมการในการประชุมครั้งที่ 2/2563 เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2563 (หนังสือยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-145) เลขที่ 3/2563 ตำแหน่งที่ดินระหว่าง ส.ป.ก. ที่ 5938III5010 แปลงเลขที่ 1 เนื้อที่ประมาณ 260-2-05 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลพราน อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ และได้รับอนุญาตจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ให้ต่ออายุประทานบัตร ที่ 31805/15377 ตั้งแต่วันที่ 14 กันยายน 2564 ถึงวันที่ 13 กันยายน 2574

อย่างไรก็ดี การขอความยินยอมฯ ในครั้งนี้ เนื้อที่ประมาณ 253-0-12 ไร่ เป็นการขอเพิ่มเติมจากพื้นที่ 260-2-05 ไร่ โดยเป็นพื้นที่ที่ ส.ป.ก. เคยพิจารณายินยอมให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิริสินโยธการ ใช้ที่ดินเพื่อทำเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมตามประทานบัตรเลขที่ 31807/15378 มีกำหนดระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่วันที่ 18 สิงหาคม 2543 สิ้นอายุประทานบัตร วันที่ 17 สิงหาคม 2553 เนื้อที่ประมาณ 253-0-28 ไร่ โดยเป็นไปตามระเบียบ คปก. เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 ประกอบกับมติคณะกรรมการ ในการประชุมครั้งที่ 2/2542 เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2542 ซึ่งห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิริสินโยธการ ได้เข้าใช้ประโยชน์จนสิ้นอายุประทานบัตร และได้ยื่นคำขอต่ออายุประทานบัตรต่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดศรีสะเกษ เลขที่ 2/2552 เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2552 พร้อมทั้งยื่นคำขอรับความยินยอมให้ใช้ที่ดินเพื่อทำเหมืองแร่ในพื้นที่เดิมที่ครบอายุ ต่อมา ส.ป.ก.ศรีสะเกษ ได้นำเรื่องเสนอ คปจ.ศรีสะเกษ ในการประชุมครั้งที่ 2/2554 เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2554 ซึ่งมีมติเห็นชอบ แต่ไม่ปรากฏข้อมูลการส่งเรื่องให้ ส.ป.ก. นำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาแต่อย่างใด เนื่องจากมีการตรวจสอบพบว่าห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิริสินโยธการ ค้างชำระค่าตอบแทนการใช้ที่ดินในส่วนที่ 2 ต่อ ส.ป.ก. บางส่วน ส.ป.ก.ศรีสะเกษ จึงมีหนังสือ ที่ ศก 0011/1293 ลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2554 และหนังสือ ที่ ศก 0011/306 ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2555 แจ้งเตือนให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิริสินโยธการ ชำระค่าตอบแทนคงค้าง จำนวน 3,195,522.00 บาท ต่อมาห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิริสินโยธการ ได้มีหนังสือ ฉบับลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2558 และฉบับลงวันที่ 3 สิงหาคม 2558 ถึงสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อแจ้งความประสงค์ขอถอนคำขอต่ออายุ

ประธานบัตร ที่ 2/2552 สำหรับประธานบัตร ที่ 31807/15378 เนื้อที่ 253-0-28 ไร่ ตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม 2558 เป็นต้นไป เนื่องจากไม่ประสงค์ขอต่ออายุประธานบัตรแปลงนี้ อีกต่อไปแล้ว และยินยอมให้ บริษัท ศิลามาทวิ จำกัด ยื่นขออนุญาตประธานบัตรการทำเหมืองแร่ทับเขตพื้นที่ประธานบัตรของห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิริสินโยธการ ที่หมดอายุแล้ว โดยไม่ขอโต้แย้งสิทธิในการครอบครองแต่อย่างใด

ต่อมา บริษัท ศิลามาทวิ จำกัด ได้แสดงความประสงค์ต่อ ส.ป.ก. เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2558 โดยยื่นคำขอรับความยินยอมฯ เนื้อที่ประมาณ 295-1-39 ไร่ ตามระเบียบ คปก. เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 และปรากฏข้อมูลว่า บริษัทฯ ได้ยื่นคำขอประธานบัตร ที่ 1/2558 เนื้อที่ 294-0-85 ไร่ ต่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดศรีสะเกษ โดยที่ดินบางส่วนเป็นพื้นที่เดิมที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิริสินโยธการ เคยประกอบกิจการเหมืองแร่มาก่อน ตามประธานบัตรเลขที่ 31807/15378 เนื้อที่ 253-0-28 ไร่ ซึ่งสิ้นอายุประธานบัตรแล้ว เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2553 แต่ที่ดินในส่วนที่เพิ่มขึ้น ส.ป.ก. ไม่ทราบว่าเป็นที่ดินที่ถือครองมาแต่เดิม หรือเป็นพื้นที่การทำเหมืองของผู้ประกอบการรายใดมาก่อนหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าว อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับประเด็นการเพิกถอนระเบียบ คปก. เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นระเบียบฯ ที่จะใช้พิจารณาคำขอใช้ที่ดินของบริษัทฯ ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายต่อการสร้างพันธะผูกพันที่อาจไม่มั่นคง หรือเป็นความเสี่ยงในการสร้างความผูกพันของรัฐและผู้ประกอบการ จึงเป็นเหตุจำเป็นที่ ส.ป.ก. ไม่มีการพิจารณากรณีนี้ บริษัทฯ ขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อประกอบกิจการเหมืองแร่ในช่วงเวลาดังกล่าว และต่อมาศาลปกครองสูงสุด ได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนระเบียบฯ ดังกล่าว

ต่อมาได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 31/2560 เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร และประโยชน์สาธารณะของประเทศ สั่ง ณ วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2560 ใช้บังคับ เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับอำนาจในการจัดที่ดินเพื่อประกอบกิจการอื่นของ ส.ป.ก. ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ด้านพลังงานการใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ และ ส.ป.ก. ได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560

ภายหลังที่มีการบังคับใช้กฎกระทรวงฯ แล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 บริษัทฯ ได้ยื่นคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ตำแหน่งที่ดิน ระวาง ส.ป.ก. ที่ 5938III4810 แปลงเลขที่ 1 เนื้อที่ประมาณ 253-0-12 ไร่ ซึ่งบริษัทฯ เป็นผู้ประกอบกิจการที่ได้รับคามยินยอมให้ใช้ที่ดินเพื่อการสำรวจแร่ ตามระเบียบ คปก. เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดิน ไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 อยู่ก่อนวันที่คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 ใช้บังคับ (ใช้บังคับเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2560) โดยยื่นคำขอรับความยินยอม หรือยื่นคำขออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินภายใน 60 วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงฯ ใช้บังคับ (ประกาศราชกิจจานุเบกษา วันที่ 29 ธันวาคม 2560) ซึ่ง ส.ป.ก. ได้พิจารณา คำขอความยินยอมฯ ของบริษัทฯ แล้วพบว่ามีการจัดทำข้อมูลรายละเอียดในคำขอ และเอกสารประกอบไม่ครบถ้วน จึงได้มีหนังสือ ที่ กษ 1204/1985 ลงวันที่ 20 มีนาคม 2561 ขอให้บริษัทฯ จัดส่งคำขอความยินยอมฯ ที่ได้ดำเนินการแก้ไขแล้ว พร้อมส่งเอกสารหลักฐานที่ไม่ครบถ้วนเพิ่มเติม ซึ่งบริษัทฯ ได้มีหนังสือ ฉบับลงวันที่ 30 มีนาคม 2561 แจ้งผลการดำเนินการแก้ไขคำขอความยินยอมฯ และขอผ่อนผัน ไม่จัดส่งรายงานผลการดำเนินการมามาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และขอขยายระยะเวลาการจัดส่งแผนการจัดทำ กิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งแสดงงบประมาณที่เป็นไปได้ในการดำเนินการตามแผนดังกล่าว แผนการฟื้นฟูที่ดิน เพื่อการทำเกษตรกรรมในระหว่างการใช้ที่ดินและก่อนส่งคืนที่ดิน ซึ่งแสดงงบประมาณ ที่เป็นไปได้ในการดำเนินการตามแผนดังกล่าว และรายงานการตรวจสอบการประกอบ กิจการของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ออกไปอีก 30 วัน นับแต่วันที่ 30 มีนาคม 2561 ส.ป.ก. จึงได้มีหนังสือ ที่ กษ 1204/2821 ลงวันที่ 20 เมษายน 2561 แจ้งไม่อนุญาตให้บริษัทฯ ผ่อนผันไม่จัดส่งเอกสารหรือขยายระยะเวลาแก่ผู้ยื่นคำขอ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา จึงมีผลให้คำขอความยินยอมฯ ของบริษัทฯ เป็นอันยกเลิก นับแต่วันที่ 31 มีนาคม 2561 และ ส.ป.ก. ได้มีหนังสือ ที่ กษ 1204/8201 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2561 ส่งคำขอความยินยอมฯ คืนให้บริษัทฯ

ต่อมาทางหุ้นส่วนจำกัด ศรีสะเกษเหมืองแร่ ได้ดำเนินการยื่นคำขอประทานบัตร การทำเหมืองประเภทที่ 2 ณ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2566 เพื่อทำเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมชนิดแร่หินบะซอลต์ (เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง) เนื้อที่ประมาณ 238-3-59 ไร่ และสำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดศรีสะเกษ ได้มีหนังสือ ที่ ศก 0034(4)/836 ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2566

ถึง ส.ป.ก.ศรีสะเกษ ว่าสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดศรีสะเกษได้รับจดทะเบียนคำขอประทานบัตรดังกล่าว ไว้เป็นคำขอที่ 1/2566 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2566

ในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2567 มีความเห็นของคณะอนุกรรมการฯ แบ่งออกเป็น 2 แนวทาง ดังนี้

ความเห็นที่ 1 ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีสะเกษเหมืองแร่ เป็นผู้ประกอบกิจการเหมืองแร่ รายเดิมที่เคยได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามระเบียบ คปก. เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 จึงถือเป็นผู้ประกอบกิจการรายเดิมที่ได้รับการอนุญาตให้ใช้ที่ดินไปแล้ว แต่เมื่อมีการขออนุญาตในพื้นที่ใหม่ นอกเหนือจากพื้นที่เดิมที่เคยได้รับอนุญาต จะต้องดำเนินการยื่นคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตภายในระยะเวลาที่กำหนด คือ ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงฯ ใช้บังคับ ดังนั้น เมื่อคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดิน ฉบับลงวันที่ 30 มิถุนายน 2565 เป็นการยื่นภายหลังจากพ้นระยะเวลา 60 วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงฯ ใช้บังคับ จึงไม่อาจพิจารณาอนุญาตได้ และทำให้คำขอเป็นอันสิ้นสุด

ความเห็นที่ 2 ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีสะเกษเหมืองแร่ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการรายเดิม ได้ยื่นคำขอใช้ที่ดินและได้รับความยินยอมให้เข้าใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อกิจการทำเหมืองแร่ ชนิดแร่หินบะซอลต์แล้ว เมื่อมีการยื่นคำขอเพิ่มเติมในครั้งนี้ จึงอยู่ในกรณีที่มีการยื่นคำขอหลายคราว และมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นกิจการหรือโครงการเดียวกัน โดยมีที่ดินตามคำขอรวมกันเกินห้าร้อยไร่ หรือมีระยะเวลาขอใช้ที่ดินรวมกันเกินสามสิบปี ซึ่งการยื่นคำขอคราวที่ 2 ไม่มีเหตุให้ต้องพิจารณาถึงระยะเวลาที่ต้องยื่นคำขอภายใน 60 วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงฯ ใช้บังคับ จึงเห็นควรรับคำขอ แต่ให้เพิ่มเติมเอกสารหลักฐานประกอบหรือข้อมูลรายละเอียดที่แสดงให้เห็นว่าการยื่นคำขอในคราวที่ 2 เป็นกิจการหรือโครงการเดียวกันกับการขอคราวแรก โดยเห็นควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดศรีสะเกษ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมเอกสารให้ครบถ้วนเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาในคราวต่อไป

คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวมีข้อเท็จจริงในหลายประเด็นที่จะต้องมีการพิจารณาอย่างละเอียด รอบคอบ รวมถึงการตีความในข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด จึงมีมติเห็นควรให้นำข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหาข้อยุติต่อไป

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต กรณีห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีสะเกษเหมืองแร่ ขออนุญาตควบที่ดินของห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีสินโยธการมาเป็นของห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีสะเกษเหมืองแร่ นั้น ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 จะไม่มีการกำหนดระยะเวลาการยื่นคำขอความยินยอมไว้ โดยเป็นไปตามข้อ 8 ของกฎกระทรวงดังกล่าว สำหรับกรณีการกำหนดระยะเวลาที่ยื่นคำขอภายใน 60 วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงใช้บังคับเป็นไปตามข้อ 4 ของคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศที่กำหนดไว้เฉพาะเพื่อคุ้มครองผู้ประกอบการรายเดิมที่ได้รับอนุญาตไว้ตามระเบียบ คปก. เรื่อง ให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. 2541 ซึ่งศาลปกครองได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนระเบียบดังกล่าว ทำให้บรรดาใบอนุญาตทุกฉบับที่ คปก. ได้ใช้อำนาจอนุญาตไปตามระเบียบดังกล่าว กลายเป็นใบอนุญาตที่ไม่มีกฎหมายใดรองรับ ดังนั้น คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 ดังกล่าว จึงได้กำหนดให้ผู้ประกอบการมาขออนุญาตเพื่อรักษาสีหิตตามระเบียบเดิมที่ถูกเพิกถอนและความในข้อ 8 ของกฎกระทรวงดังกล่าว เมื่อขออนุญาตแล้ว ต่อมาภายหลังถ้ามีการขออนุญาตใช้ที่ดินเพิ่มเติมและเป็นการขอที่เป็นกิจการหรือโครงการเดียวกันแล้วเกิน 500 ไร่ ให้ คปก. เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติก่อนพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน หากพื้นที่ดังกล่าวไม่เกิน 500 ไร่ เป็นอำนาจของ คปก. พิจารณาต่อไป

2. ประเด็นข้อสังเกต กรณีจะรับคำขอความยินยอมไว้พิจารณาหรือไม่ตามหลักระบบบริหารราชการแผ่นดิน เมื่อมีผู้ยื่นหนังสือมาอย่างถูกต้อง และลงรับหนังสือแล้วต้องรับคำขอไว้ ส่วนจะพิจารณาอย่างไรก็เป็นอีกประเด็นหนึ่ง

มติคณะกรรมการ รับคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินฉบับลงวันที่ 30 มิถุนายน 2565 เพื่อประกอบกิจการทำเหมืองแร่ ชนิดแร่หินบะซอลต์ และเพื่อดำเนินการอันเกี่ยวเนื่องกับการทำเหมืองที่ได้รับความยินยอมให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ในโครงการป่าฝางซ้ายห้วยขยุง (F) หมู่ที่ 8 ตำบลพราน อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ตำแหน่งที่ดินแปลงเลขที่ 1 ระบุว่า ส.ป.ก. ที่ 5938III4810 เนื้อที่ประมาณ 253-0-12 ไร่ และให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีสะเกษเหมืองแร่ จัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินให้ครบถ้วนสมบูรณ์

และนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อกู้คืนกรังและให้ความเห็น ก่อนนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุญาตต่อไป

เรื่องที่ 3.7 ขออนุมัติหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการดำเนินการตามข้อ 62 แห่งระเบียบ คปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือก และจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สิน และหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้ที่ดิน พ.ศ. 2564 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

ส.ป.ก. ได้ดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ ในการขอรับสิทธิ โดยการเช่าที่ดินของผู้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้จัดให้แก่เกษตรกรแล้ว โดยไม่ได้รับอนุญาต โดยอาศัยอำนาจตามข้อ 5 และข้อ 62 แห่งระเบียบ คปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สิน และหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้ที่ดิน พ.ศ. 2564 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอรับสิทธิ การจัดที่ดินโดยการเช่าที่ดินของผู้ที่เข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้จัดให้แก่เกษตรกรแล้ว โดยไม่ได้รับอนุญาตมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้มีหน้าที่แจ้ง

1.1 ผู้ถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินทั้งหมดหรือบางส่วนของเกษตรกร โดยไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน

1.2 กรณี ผู้ถือครองที่ดินฯ เสียชีวิต ให้คู่สมรส บุตร หรือทายาท ของผู้ถือครองที่ดินฯ มีหน้าที่แจ้งแทน

2. ประเภทที่ดินที่ได้รับการจัดที่ดิน

2.1 ที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดที่ดิน โดยการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01)

2.2 ที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดที่ดิน โดยสิทธิการเช่า

2.3 ที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดที่ดิน โดยสิทธิการเช่าซื้อ

ทั้งนี้ ไม่รวมที่ดิน ที่ ส.ป.ก. ได้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่เกษตรกรแล้ว

3. การตรวจสอบข้อเท็จจริง เมื่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) ได้รับแจ้งการถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก. 4-158) ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการ ดังนี้

3.1 การได้มาของที่ดิน

3.1.1 กรณีเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินยังมีชีวิต แบ่งเป็น

(1) รู้ตัวเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินและมาแสดงตน
ให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งให้เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินที่อนุญาตให้ผู้อื่นเข้าทำประโยชน์
ในที่ดินทั้งหมดหรือบางส่วนทราบว่ามีผู้มายื่นหนังสือแจ้งการถือครองและทำประโยชน์
ในที่ดินของเกษตรกรอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตตามแบบ ส.ป.ก. 4-158 ต่อ ส.ป.ก.จังหวัด
มาแสดงตนและแสดงพยานหลักฐานว่าได้มอบการถือครองและการทำประโยชน์
ให้ผู้อื่นเข้าทำประโยชน์ทั้งหมดหรือบางส่วนหรือไม่ หากรับฟังข้อเท็จจริงและ
พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้ว่าเกษตรกรฯ ดังกล่าว ได้มอบการถือครองฯ
ให้แก่ผู้อื่นหนังสือตามแบบ ส.ป.ก. 4-158 จริง ให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งข้อเท็จจริงในการ
ดำเนินการสั่งให้สันสิทธิทั้งหมดหรือบางส่วน โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ
ตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการจัดที่ดิน
ให้แก่ผู้ถือครองและทำประโยชน์และรวมถึงคู่สมรส บุตร หรือทายาทที่ร่วมทำประโยชน์
ในที่ดิน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิ
การเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน
พ.ศ. 2564 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 ตามสัดส่วนที่ได้ถือครองและ
ทำประโยชน์ โดยให้สิทธิการเช่า

(2) กรณีรู้ตัวเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินแต่ไม่มาแสดงตน
ให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินฯ ทราบว่ามีผู้มายื่นหนังสือแจ้งการ
ถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตตามแบบ
ส.ป.ก. 4-158 ต่อ ส.ป.ก.จังหวัด มาแสดงตนและแสดงพยานหลักฐานว่าได้มอบ
การถือครองและการทำประโยชน์ให้ผู้อื่นเข้าทำประโยชน์ทั้งหมดหรือบางส่วนหรือไม่
หากรับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้ว่าเกษตรกรฯ ดังกล่าวได้มอบ
การถือครองฯ ให้แก่ผู้อื่นหนังสือตามแบบ ส.ป.ก. 4-158 จริง ให้ ส.ป.ก.จังหวัด
แจ้งข้อเท็จจริงในการดำเนินการสั่งให้สันสิทธิทั้งหมดหรือบางส่วน โดยให้เป็นไป
ตามหลักเกณฑ์ วิธีการตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ผู้ถือครองและทำประโยชน์ และรวมถึงคู่สมรส บุตร หรือทายาทที่ร่วมทำประโยชน์ในที่ดินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิ การเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 ตามสัดส่วนที่ได้ถือครองและทำประโยชน์ โดยให้สิทธิการเช่า

(3) กรณีไม่รู้ตัวเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบฐานข้อมูลว่าที่ดินแปลงดังกล่าว ได้จัดที่ดินไปให้กับเกษตรกรรายใด และให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินฯ ทราบว่ามีผู้ยื่นหนังสือแจ้งการถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตตามแบบ ส.ป.ก. 4-158 ต่อ ส.ป.ก.จังหวัด มาแสดงตนและแสดงพยานหลักฐานว่าได้มอบการถือครองและการทำประโยชน์ให้ผู้อื่นเข้าทำประโยชน์ทั้งหมดหรือบางส่วนหรือไม่ หากรับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้ว่าเกษตรกรฯ ดังกล่าวได้มอบการถือครองฯ ให้แก่ผู้ยื่นหนังสือตามแบบ ส.ป.ก. 4-158 จริง ให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งข้อเท็จจริงในการดำเนินการสั่งให้สิ้นสิทธิทั้งหมดหรือบางส่วน โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ผู้ถือครองและทำประโยชน์ และรวมถึงคู่สมรส บุตร หรือทายาทที่ร่วมทำประโยชน์ในที่ดิน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 ตามสัดส่วนที่ได้ถือครองและทำประโยชน์ โดยให้สิทธิการเช่า

ทั้งนี้ หากมีการมอบการถือครองและทำประโยชน์ให้ผู้อื่นเข้าทำประโยชน์ทั้งหมดหรือบางส่วน หลายทอด ให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งให้ผู้ที่ยื่นหนังสือแจ้งการถือครองและทำประโยชน์ก่อนหน้าผู้ยื่นหนังสือตามแบบ ส.ป.ก. 4-158 (ถ้ามี)

มาให้ข้อเท็จจริงและแสดงพยานหลักฐานเกี่ยวกับการมอบการถือครองและทำประโยชน์ดังกล่าวด้วย

3.1.2 กรณีเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินเสียชีวิต

(1) ให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งคู่สมรส บุตร หรือทายาทของเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินฯ ทราบว่ามีผู้ยื่นหนังสือแจ้งการถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามแบบ ส.ป.ก. 4-158 ต่อ ส.ป.ก.จังหวัด มาแสดงตนและแสดงพยานหลักฐานว่าเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินฯ ได้มอบการถือครองและการทำประโยชน์ให้ผู้อื่นเข้าทำประโยชน์ทั้งหมดหรือบางส่วนหรือไม่ หากรับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้ว่าเกษตรกรฯ ดังกล่าวได้มอบการถือครองฯ ให้แก่ผู้ยื่นหนังสือตามแบบ ส.ป.ก. 4-158 จริง ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ผู้ถือครองและทำประโยชน์และรวมถึงคู่สมรส บุตร หรือทายาท ที่ร่วมทำประโยชน์ในที่ดิน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิ การเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้ที่ดิน พ.ศ. 2564 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 ตามสัดส่วนที่ได้ถือครองและทำประโยชน์โดยให้สิทธิการเช่า

ทั้งนี้ หากมีการมอบการถือครองและทำประโยชน์ให้ผู้อื่นเข้าทำประโยชน์ทั้งหมดหรือบางส่วน หลายทอด ให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งให้ผู้ที่รับมอบการถือครองและทำประโยชน์ก่อนหน้าผู้ยื่นหนังสือตามแบบ ส.ป.ก. 4-158 (ถ้ามี) มาให้ข้อเท็จจริงและแสดงพยานหลักฐานเกี่ยวกับการมอบการถือครองและทำประโยชน์ดังกล่าวด้วย

3.2 การตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบการทำประโยชน์ในที่ดินของผู้ที่ถือครองและทำประโยชน์ ว่าเป็นผู้ถือครองและทำประโยชน์ได้ประกอบเกษตรกรรวมในที่ดิน โดยไม่กระทำการใด ๆ ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายในที่ดินหรือเปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินหรือกระทำการใด ๆ จนเป็นเหตุให้ที่ดินเสื่อมสภาพความเหมาะสมต่อการประกอบเกษตรกร

4. ผู้มีสิทธิได้รับการจัดที่ดิน

4.1 ผู้ถือครองและทำประโยชน์ในที่ดิน

4.2 คู่สมรส บุตร หรือทายาทของผู้ถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินที่ร่วมทำประโยชน์ในที่ดิน

5. คุณสมบัติของผู้ได้รับการจัดที่ดิน

เป็นผู้มีคุณสมบัติการเป็นเกษตรกรตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือก และจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้ที่ดิน พ.ศ. 2564

6. สิทธิและหน้าที่ของผู้ได้รับการจัดที่ดิน

กรณีผู้ได้รับสิทธิตามหนังสือ ส.ป.ก. 4-01 สิทธิการเช่า หรือสิทธิการเช่าซื้อ มีหนี้ค้างชำระกับ ส.ป.ก. หรือได้นำสิทธิตามหนังสือ ส.ป.ก. 4-01 สิทธิการเช่า หรือสิทธิการเช่าซื้อ เป็นประกันหนี้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) หรือสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ผู้ได้รับการจัดที่ดินต้องรับภาระหนี้สินที่ค้างชำระกับ ส.ป.ก. ธ.ก.ส. หรือสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินตามสัดส่วนที่ได้รับการจัดที่ดิน

7. สิทธิที่ได้รับการจัดที่ดิน ให้สิทธิโดยการเช่า ดังนี้

7.1 ที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดให้โดยการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ อัตราค่าเช่าคิดตามอัตราที่กำหนดไว้ในประกาศ ส.ป.ก. เรื่อง อัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ลงวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2565 ซึ่งออกตามข้อ 41 แห่งระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 ดังนี้

7.1.1 ที่ดินที่เช่าที่มีเนื้อที่ไม่เกิน 15 ไร่ ให้คิดค่าเช่าในอัตราไร่ละ 100 บาท ต่อปี

7.1.2 ที่ดินที่เช่าที่มีเนื้อที่เกินกว่า 15 ไร่ นอกจากการคิดค่าเช่าตามข้อ (1) แล้ว ให้คิดค่าเช่าสำหรับที่ดินส่วนที่เกินในอัตราร้อยละ 0.1 ของราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินของกรมธนารักษ์ในปีที่จัดทำสัญญาเช่า โดยให้คิดค่าเช่าขั้นต่ำไร่ละ 100 บาท ต่อปี และค่าเช่าขั้นสูงไม่เกินไร่ละ 600 บาท ต่อปี

7.1.3 กรณีคำนวณค่าเช่ามีเศษเงิน เศษของบาทให้ปัดขึ้นเป็นหนึ่งบาท

7.2 ที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดให้โดยการเช่าหรือเช่าซื้อ อัตราค่าเช่าคิดตามอัตราที่กำหนดไว้ในประกาศ ส.ป.ก. เรื่อง อัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประเภทที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดซื้อ ที่ดินพระราชทาน ที่ดินบริจาค และที่ดินราชพัสดุที่กระทรวงการคลังอนุญาตให้ ส.ป.ก. ใช้เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ลงวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2564

ซึ่งออกตามข้อ 41 แห่งระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 ดังนี้

ลำดับ	ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินของ กรรมรณารักษ์ในปีที่จัดทำสัญญาเช่า ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (บาท/ไร่)	อัตราค่าเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (บาท/ไร่/ปี)
1	ไม่เกิน 2,000	60
2	2,001 - 5,000	66
3	5,001 - 10,000	75
4	10,001 - 20,000	90
5	20,001 - 50,000	105
6	50,001 - 100,000	150
7	100,001 - 200,000	210
8	200,001 - 500,000	300
9	500,001 - 1,000,000	450
10	เกินกว่า 1,000,000	600

8. พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

8.1 พยานบุคคลมาให้อัยคำ

8.1.1 กรณีผู้ได้รับสิทธิตามหนังสือ ส.ป.ก. 4-01 สิทธิการเช่า หรือสิทธิการเช่าซื้อ ยังมีชีวิตอยู่ และยินยอมมาให้ข้อเท็จจริง ให้ดำเนินการบันทึกข้อเท็จจริงจากบุคคลดังกล่าว หากมีการส่งมอบการถือครองและทำประโยชน์ต่อเกษตรหลายรายเป็นทอด ๆ ให้ผู้ที่รับมอบการถือครองและทำประโยชน์ก่อนหน้าผู้ยื่นหนังสือตามแบบ ส.ป.ก. 4-158 มาให้ข้อเท็จจริงด้วย (ถ้ามี)

8.1.2 กรณีผู้ได้รับสิทธิตามหนังสือ ส.ป.ก. 4-01 สิทธิการเช่า หรือสิทธิการเช่าซื้อ ยังมีชีวิตอยู่ แต่ไม่ยินยอมมาให้ข้อเท็จจริง ให้ผู้ถือครองที่ดินและทำประโยชน์แปลงข้างเคียง ผู้ปกครองท้องที่ (ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตรกำนันแห่งท้องที่ที่ดินตั้งอยู่) มาให้ข้อเท็จจริง หากมีการส่งมอบการถือครองและทำประโยชน์ต่อเกษตรหลายรายเป็นทอด ๆ ให้ผู้ที่รับมอบการถือครองและทำประโยชน์ก่อนหน้าผู้ยื่นหนังสือตามแบบ ส.ป.ก. 4-158 มาให้ข้อเท็จจริงด้วย

8.1.3 กรณีผู้ได้รับสิทธิตามหนังสือ ส.ป.ก. 4-01 สิทธิการเช่า หรือสิทธิการเช่าซื้อ เสียชีวิต ให้คู่สมรส บุตร หรือทายาท มาให้ข้อเท็จจริง หากมีการส่งมอบการถือครองและทำประโยชน์ต่อเกษตรหลายรายเป็นทอด ๆ ให้ผู้ที่รับมอบการถือครองและทำประโยชน์ก่อนหน้าผู้ยื่นหนังสือตามแบบ ส.ป.ก. 4-158 หรือผู้ที่รับมอบการถือครองฯ ก่อนหน้า เสียชีวิตให้คู่สมรส บุตร หรือทายาท ของผู้รับมอบฯ ดังกล่าว มาให้ข้อเท็จจริงด้วย

8.2 พยานเอกสาร

8.2.1 สัญญาซื้อขาย หรือสัญญาเงินกู้ หรือเอกสารการเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภบท.5) หรือเอกสารอื่นที่แสดงให้เห็นว่ามีการมอบการถือครองและทำประโยชน์

8.2.2 หนังสือ ส.ป.ก. 4-01 หรือสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ

8.2.3 สำเนาหนังสือ ส.ป.ก. 4-01 หรือสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ (กรณีไม่มีเอกสารข้อ 8.2.2)

8.2.4 สำเนาทะเบียนสมรส (ถ้ามี)

8.2.5 สำเนาใบเปลี่ยนชื่อ-สกุล (ถ้ามี)

8.2.6 สำเนาทะเบียนเกษตรกร (ถ้ามี)

8.2.7 เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกต ในกรณีดังกล่าวตามข้อ 62 แห่งระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการคัดเลือก และจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิ การเช่าหรือเช่าซื้อและการจัดการทรัพย์สินและหนี้สิน ของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 กำหนดขึ้นจากกรณีมีบุคคลเข้าไปครอบครองทำประโยชน์โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย คือ เป็นกรณีมีการเปลี่ยนมือกันแล้ว ซึ่งกรณีที่เปลี่ยนมือกันแล้ว บุคคลที่เป็นผู้ได้รับ ส.ป.ก. 4-01 เดิมยังมีชีวิตอยู่ บุคคลใหม่สามารถที่จะเข้าไปได้ แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 ที่ ส.ป.ก. ออกให้แก่เกษตรกรแล้ว บุคคลใหม่ที่จะได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ ต่อจากเกษตรกรรายเดิมต้องทำสัญญาเช่าบุคคลใหม่จะมีโอกาสได้ ส.ป.ก. 4-01 หรือโฉนดเพื่อการเกษตรหรือไม่ และ ส.ป.ก. 4-01 ฉบับเดิมจะอย่างไร นอกจากนี้ กรณีเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินยังมีชีวิตอยู่ แบ่งออกเป็นกรณีรู้ตัวเกษตรกร และไม่รู้ตัวเกษตรกร กรณีที่รู้ตัวเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน จะต้องดำเนินการอย่างไร ต้องประกาศให้มาแสดงตนภายใน ๓๐ วัน หรือไม่ ถ้าไม่มาแสดงตน ส.ป.ก. จะดำเนินการ จัดให้เกษตรกรรายใหม่ ประเด็นตรงนี้ไม่ได้กล่าวถึง และในกรณีเกษตรกรผู้ได้รับการ

จัดที่ดินเสียชีวิต และจะจัดให้บุคคลใหม่ ทายาทของเกษตรกรรายเดิมที่เสียชีวิต จะต้องมาให้ความยินยอมก่อนหรือไม่ และถ้าทายาทไม่ยินยอมจะดำเนินการอย่างไร เพราะว่าจะนำไปสู่การปฏิบัติของ ส.ป.ก.จังหวัด และกรณีเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน รายเดิม แบ่งหลายแปลง และยังมีที่ดินส่วนที่เหลืออยู่ ที่ดินส่วนที่เหลือจะต้องแก้ไข เปลี่ยนแปลงเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 ให้เหลือเฉพาะส่วนที่เหลือหรือไม่ และบุคคลที่ได้รับการจัดที่ดินรายใหม่ต้องทำสัญญาเช่า เท่ากับว่ามีการเปิดโอกาสให้มีการแบ่งให้แก่บุคคลอื่นได้หลายรายหรือไม่

มติคณะกรรมการ อนุมัติหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ การจัดที่ดินให้ผู้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก. ที่จัดให้แก่เกษตรกรแล้วโดยไม่ได้รับอนุญาตและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามที่กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดก่อนวันที่ ระเบียบนี้ เพื่อฝ่ายเลขานุการจะได้จัดทำประกาศเพื่อเสนอประธานคณะกรรมการลงนาม ในประกาศต่อไป

เรื่องที่ 3.8 ขออนุมัติหลักการทบทวนร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ.

ตามที่คณะกรรมการ ในการประชุม ครั้งที่ 2/2566 เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2566 มีมติเห็นชอบหลักการร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. พร้อมให้ข้อสังเกตประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ ซึ่ง ส.ป.ก. ได้ดำเนินการส่งร่างพระราชบัญญัติฯ และมติคณะกรรมการดังกล่าว ให้สำนักงาน คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (สคทช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เพื่อนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของ คทช. พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา 10 (6) แห่งพระราชบัญญัติ คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2562 โดยคณะอนุกรรมการกลั่นกรอง กฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรที่ดิน ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธานอนุกรรมการ มีมติเห็นชอบในหลักการของ ร่างพระราชบัญญัติฯ แล้ว และอยู่ระหว่าง สคทช. เสนอ คทช. พิจารณา ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2566 โดยในคำแถลงดังกล่าวมีนโยบายการให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ เพื่อสร้างโอกาสในการมีอาชีพ รายได้ และความมั่นคงในชีวิต โดยรัฐบาลจะเร่งดำเนินการ ให้ประชาชนมีสิทธิในที่ดินมีชีวิตที่มั่นคงพิจารณาเอกสารสิทธิการใช้ประโยชน์ ให้เป็นโฉนดเพื่อให้สามารถนำไปต่อยอดให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้นำมาพัฒนาที่ดิน เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในระยะยาว ส.ป.ก. ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบการบริหาร

จัดการที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจึงต้องพิจารณาปรับปรุงเอกสารสิทธิการใช้ประโยชน์ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลดังกล่าว

ทั้งนี้ ส.ป.ก. เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงสิทธิที่ดิน ส.ป.ก. เป็นหนังสือแสดงสิทธิเทียบเท่าโฉนดที่ดิน มีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมหลักการร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ในส่วนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดินของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนั้น เพื่อให้การเสนอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรผู้ได้รับสิทธิในที่ดินของรัฐ จึงได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ 1204/5218 ลงวันที่ 27 กันยายน 2566 ถึง สคทช. ขอลอนร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของ สคทช. คืบ เพื่อจะได้ดำเนินการเสนอคณะกรรมการพิจารณาทบทวนหลักการร่างพระราชบัญญัติฯ และ สคทช. ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร 1602/3503 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2566 ส่งร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. คืนให้ ส.ป.ก. เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จากคำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาของคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงต้องพิจารณาเอกสารสิทธิการใช้ประโยชน์ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล อย่างไรก็ตาม การดำเนินการกิจปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของ ส.ป.ก. ให้เป็นไปตามคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรียังไม่สามารถที่จะบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยยังมีข้อจำกัดในบทบัญญัติของกฎหมาย ทั้งในด้านพื้นที่ซึ่งทับซ้อนกับพื้นที่ของหน่วยงานอื่น ข้อจำกัดด้านคุณสมบัติการเป็นเกษตรกรของบุคคลที่เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน ข้อจำกัดด้านการใช้ที่ดินสำหรับกิจการต่าง ๆ ที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์เศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ตลอดจนข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ที่ได้ถ่ายโอนภารกิจหน่วยงานของรัฐส่วนท้องถิ่นแล้ว ส.ป.ก. จึงเห็นว่าในการทบทวนร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. นอกจากการทบทวนหลักการปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดินของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ควรมีการจำแนกแยกประเภทที่ดินของ ส.ป.ก. ทั้งที่ดินรัฐและที่ดินเอกชนออกจากกันอย่างชัดเจนด้วย เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินของ ส.ป.ก. ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงเห็นควรกำหนดหลักการทบทวนร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ดังนี้

1) ปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดินของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อยกระดับเอกสารสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก. ให้ประชาชนมีสิทธิในที่ดิน

2) จำแนกแยกประเภทที่ดินของ ส.ป.ก. ทั้งที่ดินรัฐและที่ดินเอกชนให้สอดคล้องกับสภาพการทำประโยชน์ในปัจจุบัน เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินของ ส.ป.ก. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ครอบคลุมการดำเนินการตามข้อ 1) และ 2) โดยในการพิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน และคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. เห็นควรให้ ส.ป.ก. นำเสนอคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ตามคำสั่ง คปก. ที่ 3/2562 สั่ง ณ วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 พิจารณา

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกต ในกรณีดังกล่าวเป็นการปรับปรุงพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 โดยได้ดำเนินการตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และ ส.ป.ก. ได้เสนอไปยัง สคทช. แล้ว และ ส.ป.ก. ได้ขอถอนร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเพื่อกลับมาขอให้ คปก. พิจารณานุมัติให้แก้ไขเพิ่มเติมหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใหม่อีกครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลเรื่องการแก้ไขปัญหาที่ทำกินของประชาชนและเรื่องการปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดินของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และมอบหมายให้คณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ พิจารณากลับกรองอีกครั้งหนึ่ง ก่อนเสนอ คปก. พิจารณาเห็นชอบการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. อีกครั้ง

มติคณะกรรมการ อนุมัติหลักการทบทวนร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน และคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. และมอบหมายให้คณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ตามคำสั่ง คปก. ที่ 3/2562 สั่ง ณ วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 พิจารณาต่อไป

การประชุมครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2567

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ

เรื่องที่ 5.1 วาระจรเรื่องที่ 1 การตรวจสอบเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินและผู้ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตามที่ ส.ป.ก. ได้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยการอนุญาตให้เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในที่ดินรัฐจำนวน 36,498,883 ไร่ และที่ดินมีหนังสือแสดงสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินจำนวน 535,487 ไร่ (ข้อมูล ณ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567) โดยเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดิน

ให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินมีหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกร และสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และเพื่อให้พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้ดำเนินการจัดที่ดินแล้ว ได้รับการคุ้มครองให้ใช้ประโยชน์เพื่อประกอบเกษตรกรรม ส.ป.ก. มีแผนงานการตรวจสอบการถือครองที่ดินการทำประโยชน์ในที่ดินอันจะนำไปสู่การได้มาซึ่งข้อเท็จจริงการเปลี่ยนมือ เปลี่ยนการทำประโยชน์ของเกษตรกร คุณสมบัติการเป็นเกษตรกร ดังนี้

1. การตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามแผนงานและงบประมาณ โดย ส.ป.ก. ดำเนินการเปรียบเทียบข้อมูล 3 ฐาน ได้แก่

- 1.1 ฐานข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร
- 1.2 ฐานข้อมูลการกู้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน
- 1.3 ฐานข้อมูลการขอสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

(ธ.ก.ส.)

1.4 การหาข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ที่น่าเชื่อถือได้ในท้องถิ่น ได้แก่ ผู้ปกครองท้องที่/ผู้แทนท้องถิ่น เสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน เพื่อพิจารณา กรณีที่คณะอนุกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดินพบว่าสงสัยว่ากระทำผิดระเบียบให้นัดหมายผู้ได้รับการจัดที่ดินเพื่อมาชี้แจง หากผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงตามหนังสือภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ ส.ป.ก.จังหวัด แต่งตั้งคณะทำงานติดตามและตรวจสอบข้อเท็จจริงแปลงที่ดิน โดยให้ลงพื้นที่เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม หากปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีบุคคลภายนอก เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน ให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งให้บุคคลนั้น และบริวารออกจากที่ดิน และดำเนินการกับผู้ได้รับการจัดที่ดินตามระเบียบและกฎหมายต่อไป

2. การตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่าภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติ โดยดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่มีความเสี่ยงการใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์จากพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งมีความเสี่ยงที่จะเปลี่ยนผู้ถือครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยให้มีการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง บันทึกถ้อยคำภาพถ่ายแปลงที่ดินเป็นหลักฐานเพื่อดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายต่อไป

3. ตรวจสอบผ่านช่องทางในการแจ้งเบาะแสการซื้อขาย เปลี่ยนมือ ในพื้นที่ ส.ป.ก. ผ่านทางเว็บไซต์ ส.ป.ก. www.alro.go.th/การบริการออนไลน์/ร้องเรียนร้องทุกข์ และสายด่วน ส.ป.ก. (Call Center) ซึ่ง ส.ป.ก. จะได้เข้าไปตรวจสอบและส่งข้อมูล การร้องเรียนให้ ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการตามระเบียบ และกฎหมายต่อไป

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินงานการตรวจสอบการถือครองที่ดิน การทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นการดำเนินการตามแผนงาน และงบประมาณประจำปี มาโดยตลอด และสืบเนื่องจากประเด็นข้อพิพาทกรณี เขตความรับผิดชอบบริเวณแนวเขตที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่มีการทับซ้อนระหว่าง ส.ป.ก. กับหน่วยงานราชการอื่น ซึ่งบริเวณดังกล่าวมีสถานะเป็นที่ดินของรัฐ โดยหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบตามระเบียบและกฎหมายของหน่วยงานนั้น ประกอบกับ ประเด็นการถือครองที่ดินของผู้มีคุณสมบัติความเป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินแทนบุคคลผู้ซึ่งไม่มีคุณสมบัติฯ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ ส.ป.ก. ไม่สามารถ ตรวจสอบได้ทั่วถึง และเพื่อเป็นการเพิ่มกลไกการตรวจสอบตามนโยบาย ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงเห็นควรให้ภาคประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและรายงานข้อมูลดังกล่าว โดยมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ ให้กับ ส.ป.ก.จังหวัด พร้อมกำหนดพื้นที่ที่ดำเนินการตรวจสอบเป็นรายหมู่บ้าน ตามการกำหนดแผนการตรวจสอบร่วมกันระหว่าง ส.ป.ก. กับ ส.ป.ก.จังหวัด กรณีแปลง ที่ได้มีการจัดที่ดินแล้ว ทั้งนี้การตรวจสอบควรเลือกตรวจสอบแปลงที่อยู่ในกลุ่ม หรือระวางเดียวกัน ไม่เรียงแปลงไปตามลำดับรายหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ที่กำหนดทุกราย ทุกแปลง ซึ่งจะง่ายต่อการได้มาของข้อมูลการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ข้อมูลความเป็น เกษตรกร โดยจัดทำเป็นประกาศ ส.ป.ก.จังหวัด โดยปิดประกาศรายชื่อเกษตรกร ผู้ได้รับการจัดที่ดินไว้ในที่เปิดเผย ณ ส.ป.ก.จังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือที่ทำการงานแห่งท้องที่ หรือที่ชุมชนในท้องที่ ผู้ได้รับการจัดที่ดิน หรือประกาศผ่านทางเว็บไซต์ ส.ป.ก.จังหวัด เพื่อให้ประชาชนทั่วไป ได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และแจ้งให้ ส.ป.ก.จังหวัดได้ทราบเกี่ยวกับการทำประโยชน์ ความเป็นเกษตรกรของผู้ได้รับการจัดที่ดินว่าฝ่าฝืนระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด หรือไม่ จึงขออนุมัติหลักการต่อคณะกรรมการ อาศัยอำนาจตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดหน้าที่ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบการทำประโยชน์กรณีแปลง

ที่ได้มีการจัดที่ดินแล้วในเขตปฏิรูปที่ดิน อันเป็นมาตรการป้องกันและการคุ้มครองที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมให้กับเกษตรกรตามที่กล่าวข้างต้นต่อไป

นอกจากนี้ เห็นควรเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติม จำนวน 3 ชุด เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนี้

1. คณะอนุกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดินและผู้ถือครองที่ดินโดยมิชอบตามกฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

องค์ประกอบ

1. นายอำเภอ	ประธานอนุกรรมการ
2. ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธร	อนุกรรมการ
3. ผู้จัดการ ธ.ก.ส. สาขาที่ดินตั้งอยู่	อนุกรรมการ
4. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือนายกเทศมนตรี	อนุกรรมการ
5. เกษตรอำเภอที่ดินตั้งอยู่	อนุกรรมการ
6. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดหรือผู้แทน	อนุกรรมการ
7. ผู้แทนสำนักงานที่ดินจังหวัด/อำเภอ/ส่วนแยก	อนุกรรมการ
8. ผู้แทนสภาเกษตรกรอำเภอ	อนุกรรมการ
9. เกษตรตำบลที่ดินตั้งอยู่	อนุกรรมการ
10. กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน	อนุกรรมการ
11. อาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน (อ.ส.ป.ก.) หรืออาสาสมัครเกษตร	อนุกรรมการ
12. ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย	อนุกรรมการ
	และเลขานุการ
13. ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และการปฏิรูปที่ดิน	อนุกรรมการ
	และผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

1. ตรวจสอบคุณสมบัติผู้ได้รับการจัดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
2. ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
3. พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับผลการตรวจสอบเพื่อมอบหมายให้ ส.ป.ก. พิจารณาดำเนินการต่อไป
4. รายงานผลปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งเสนอแนวทางและให้ความเห็นในการแก้ไขปัญหาแต่ละกรณี
5. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

2. คณะอนุกรรมการการขับเคลื่อนการตรวจสอบและพิจารณาความผิดเกี่ยวกับ ผู้ได้รับการจัดที่ดินและผู้ถือครองที่ดินโดยมิชอบในเขตปฏิรูปที่ดิน

องค์ประกอบ

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธานอนุกรรมการ
2. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รองประธานอนุกรรมการ
3. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด อนุกรรมการ
4. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อนุกรรมการ
5. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ อนุกรรมการ
6. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การฟอกเงิน อนุกรรมการ
7. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตในภาครัฐ อนุกรรมการ
8. เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน อนุกรรมการ
9. เจ้ากรมแผนที่ทหาร อนุกรรมการ
10. อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อนุกรรมการ
11. อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน อนุกรรมการ
12. อธิบดีกรมธนารักษ์ อนุกรรมการ
13. อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ อนุกรรมการ
14. อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ อนุกรรมการ
15. อธิบดีกรมป่าไม้ อนุกรรมการ
16. อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อนุกรรมการ
17. นายธนู มีแสงเงิน อนุกรรมการ
18. นายปราณพงษ์ ตีลภัทร อนุกรรมการ
19. นางวรรณภา บุญสุข อนุกรรมการ
20. นายประพันธ์ เทียนวิหาร อนุกรรมการ
21. นายอุบลศักดิ์ บัวหลวงงาม อนุกรรมการ
22. นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ อนุกรรมการ
23. นายสรรเสริญ อัจจุตมานัส อนุกรรมการ
24. นายรัตนะ สวามีชัย อนุกรรมการ

25. นายธนสาร ธรรมสอน	อนุกรรมการ
ประจำสำนักเลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรี	
26. นายธนดล สุวณิชฤทธิ	อนุกรรมการ
ที่ปรึกษาด้านกฎหมายฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
27. นางสาวเบญจพร ชาครานนท์	อนุกรรมการ
28. เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
	และเลขานุการ
29. รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
	และผู้ช่วยเลขานุการ
30. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	อนุกรรมการ
	และผู้ช่วยเลขานุการ
31. ผู้อำนวยการสำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน	อนุกรรมการ
	และผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

1. พิจารณาความผิดเกี่ยวกับการถือครองที่ดินและใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยมิชอบตามที่ ส.ป.ก. ส่งมาเพื่อให้ความเห็นในการดำเนินการเกี่ยวกับความผิดที่เกี่ยวกับการถือครองที่ดินโดยมิชอบในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ ส.ป.ก. ส่งมอบให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินคดีแพ่งและอาญาต่อไป
2. กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการตรวจสอบและแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดที่ดินและถือครองที่ดินโดยมิชอบในเขตปฏิรูปที่ดิน
3. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาเรื่องต่าง ๆ หรือปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะอนุกรรมการฯ มอบหมาย

3. คณะอนุกรรมการตรวจสอบการใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม องค์ประกอบ

1. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานอนุกรรมการ
2. ผู้แทนกรมบัญชีกลาง	อนุกรรมการ
3. ผู้แทนสำนักงบประมาณ	อนุกรรมการ
4. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	อนุกรรมการ
5. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและแผนงาน	อนุกรรมการ

6. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	อนุกรรมการ
7. ผู้อำนวยการสำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน	อนุกรรมการ
8. นายบุรินทร์ สุขพิศาล	อนุกรรมการ
9. นางสาวสิตางค์ พิสัยหล้า	อนุกรรมการ
10. นายตระกูล สว่างอารมย์	อนุกรรมการ
11. ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง	อนุกรรมการ
	และเลขานุการร่วม
12. ผู้อำนวยการสำนักบริหารกองทุน	อนุกรรมการ
	และเลขานุการร่วม
13. ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการและแผนงานกองทุน	อนุกรรมการ
	และผู้ช่วยเลขานุการ
14. ผู้อำนวยการกลุ่มที่ดินและผลประโยชน์	อนุกรรมการ
	และผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณาตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามแผนงานโครงการตรวจสอบคุณสมบัติการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดินและผู้ถือครองที่ดินโดยมิชอบตามกฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
2. กำหนดมาตรการการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการตรวจสอบคุณสมบัติการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดินและผู้ถือครองที่ดินโดยมิชอบตามกฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
3. รายงานผลการตรวจสอบ และปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งเสนอแนวทางและให้ความเห็นในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานดังกล่าว เสนอต่อ ส.ป.ก. เพื่อพิจารณา

4. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

มติคณะกรรมการ

1. เห็นชอบให้จัดทำรายชื่อผู้ได้รับการจัดที่ดินทุกราย ติดประกาศในเขตที่ดินที่ตั้งอยู่ในท้องที่นั้นเพื่อให้ราษฎรนำไปใช้ตรวจสอบ
2. เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดินและผู้ถือครองที่ดินโดยมิชอบตามกฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมีนายอำเภอ เป็นประธานอนุกรรมการ

3. เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการการขับเคลื่อนการตรวจสอบและพิจารณาความผิดเกี่ยวกับผู้ได้รับการจัดที่ดินและผู้ถือครองที่ดินโดยมิชอบในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานอนุกรรมการ

4. อนุมัติในหลักการใช้งบประมาณและเงินเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในการดำเนินการดังกล่าว

5. เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้งบกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานอนุกรรมการ

เรื่องที่ 5.2

วาระเรื่องที่ 2 การแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแนวเขตการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรกรณีเป็นที่ดินที่ไม่เคยจัดให้แก่บุคคลใดตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ตามที่คณะกรรมการได้ออกระเบียบ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 พร้อมหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้การคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นไปอย่างเรียบร้อยรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เลขธิการ ส.ป.ก. จึงได้มีคำสั่ง ส.ป.ก. ที่ 403/2564 เรื่อง มอบหมายหน้าที่และอำนาจในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินสั่ง ณ วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 โดยมอบหมายให้การคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินตามระเบียบดังกล่าว เป็นหน้าที่และอำนาจของปฏิรูปที่ดินจังหวัดที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในท้องที่นั้น เว้นแต่เป็นกรณีที่ระเบียบดังกล่าวได้กำหนดให้การคัดเลือกและจัดที่ดินนั้นเป็นอำนาจของ คปก. ไปแล้ว นั้น

ตามระเบียบ คปก. ดังกล่าวข้างต้นได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดที่ดินให้กับเกษตรกร ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่ง ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อลดข้อพิพาทเกี่ยวกับแนวเขตปฏิรูปที่ดินในการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรที่ถือครองที่ดินที่ไม่เคยจัดให้แก่บุคคลใดตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจน และไม่เกิดกรณีที่เกิดข้อสงสัยในการปฏิบัติงานของ ส.ป.ก.จังหวัด ทำให้การจัดที่ดินย่อมจะได้ผลบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งจะอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินรวมถึงบุคคลผู้เกี่ยวข้องในหลายด้านและเป็นประโยชน์แก่ทางราชการเป็นส่วนรวม ส.ป.ก. จึงได้ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน

เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และในฐานะเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหารซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ ตามมาตรา 54 และมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแนวเขตการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร กรณีเป็นที่ดินที่ไม่เคยจัดให้แก่บุคคลใดตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

1. ปฏิรูปที่ดินจังหวัด	ประธานคณะกรรมการ
2. หัวหน้าอุทยานแห่งชาติหรือหัวหน้าวนอุทยาน (ซึ่งมีพื้นที่ติดกับแนวเขตปฏิรูปที่ดินที่จะจัดให้กับเกษตรกร)	คณะกรรมการ
3. ผู้แทนสำนักงานป่าไม้จังหวัด	คณะกรรมการ
4. ผู้แทนสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด	คณะกรรมการ
5. ผู้แทนสำนักงานที่ดินจังหวัด	คณะกรรมการ
6. ผู้แทนสำนักงานธนารักษ์จังหวัด	คณะกรรมการ
7. ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์จังหวัด	คณะกรรมการ
8. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด	คณะกรรมการ
9. ผู้แทนสำนักทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ซึ่งมีพื้นที่ติดกับแนวเขตปฏิรูปที่ดินที่จะจัดให้กับเกษตรกร)	คณะกรรมการ
10. ผู้อำนวยการกลุ่มงานช่างหรือผู้แทน ส.ป.ก.จังหวัด	คณะกรรมการ และเลขานุการ

อำนาจหน้าที่ ดังนี้

พิจารณาตรวจสอบแนวเขตการถือครองทำประโยชน์ที่ดินที่ ส.ป.ก.จังหวัดจะออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยให้พิจารณาว่าทับซ้อนหรือรุกรานแนวเขตที่ดินซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มติคณะกรรมการ รับทราบผลการดำเนินการของ ส.ป.ก. ในการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแนวเขตการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร กรณีเป็นที่ดินที่ไม่เคยจัดให้แก่บุคคลใดตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

การประชุมครั้งที่ 3/2567 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2567

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.4 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร และตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการ จัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 177-0-62.9 ไร่

ส.ป.ก.พระนครศรีอยุธยา คณะอนุกรรมการพิจารณาความเหมาะสมที่จะจัดซื้อที่ดิน และ คปจ.พระนครศรีอยุธยา ได้พิจารณาสภาพความเหมาะสมของที่ดิน และราคาที่ดินที่จะจัดซื้อที่ดิน และได้มีมติเห็นชอบการจัดซื้อและอนุมัติราคาที่ดินที่จะจัดซื้อ จำนวน 4 แปลง เนื้อที่ประมาณ 177-0-62.9 ไร่ รวมวงเงินทั้งสิ้น 66,019,400.00 บาท จากการตรวจสอบแนวเขตการปกครองของที่ดินทั้ง 4 แปลง ดังกล่าว ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ปรากฏว่า ตั้งอยู่ในตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร จำนวน 1 แปลง และตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จำนวน 3 แปลง ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การพิจารณาความเหมาะสมของสภาพที่ดิน การต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการ และวงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่เนื่องจากแปลงที่ดิน โฉนดที่ดินเลขที่ 7229 เนื้อที่ 41-2-36 ไร่ ของเจ้าของที่ดิน รายนางอัญชลี เครือตาชู และโฉนดที่ดินเลขที่ 14178 โฉนดที่ดินเลขที่ 14179 และโฉนดที่ดินเลขที่ 19108 จำนวน 3 ฉบับ รวมเนื้อที่ 135-2-26.9 ไร่ ของเจ้าของที่ดิน รายนางมาลียา เครือตาชู ซึ่งพื้นที่ทั้งหมดที่จะดำเนินการจัดซื้ออยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นควรเสนอ คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ของกรมที่ดินที่ คปจ.พระนครศรีอยุธยา เห็นชอบการจัดซื้อที่ดินและอนุมัติวงเงิน การจัดซื้อที่ดินในท้องที่ตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร และตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 แปลง เนื้อที่ประมาณ 177-0-62.9 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตปฏิรูปที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ในท้องที่ตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร และตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 แปลง เนื้อที่ประมาณ 177-0-62.9 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ

เรื่องที่ 5.1 วาระจรเรื่องที่ 1 ขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตามที่คณะกรรมการ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 1/2561 เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561 อนุมัติให้ยกเลิกคำสั่ง คปก. ที่ 3/2555 สั่ง ณ วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดิน และมีมติอนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ตามคำสั่ง ส.ป.ก. ที่ 5/2561 สั่ง ณ วันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2561 ต่อมาในการประชุมคณะกรรมการฯ ดังกล่าว ครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2564 ได้พิจารณาการขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่อสร้างเตาเผาขยะแบบเผาไหม้ โดยไม่ใช้น้ำมัน แก๊ส หรือสารระเหยใด ๆ และเห็นควรให้มีการศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างเตาเผาขยะและสถานที่กำจัดขยะ ศึกษาแนวทางความเหมาะสมในการพิจารณาการขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่อสร้างเตาเผาขยะและสถานที่กำจัดขยะให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเกิดผลสัมฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ

ต่อมา ส.ป.ก. ได้มีคำสั่ง ที่ 164/2566 สั่ง ณ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีการแก้ไขปัญหาเรื่องขยะ และในการประชุมคณะทำงานฯ ดังกล่าว ครั้งที่ 2/2566 เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2566 มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีการแก้ไขปัญหาเรื่องขยะ ประกอบกับคณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ในการประชุม ครั้งที่ 3/2566 เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2566 มีมติให้นำข้อเสนอแนะ ข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ไปพิจารณาปรับปรุงร่างหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อสร้างสถานที่กำจัดขยะเพิ่มเติม เพื่อเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณาต่อไป และเห็นชอบให้เสนอคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาอนุมัติแต่งตั้งผู้แทนจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพิ่มเติมในกรณีที่มีการพิจารณาการขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่อสร้างสถานที่กำจัดขยะ จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการ พิจารณาอนุมัติแต่งตั้งผู้แทนกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาต

การใช้ประโยชน์ที่ดินเพิ่มเติม โดยถือเป็นองค์ประกอบและมีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่ง ส.ป.ก. ที่ 5/2561 สั่ง ณ วันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2561

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกต การแต่งตั้งอนุกรรมการเพิ่มเติมที่ระบุชื่อหน่วยงาน จะทำให้มีข้อจำกัด เนื่องจาก ในอนาคตถ้าไม่มีวาระที่เกี่ยวข้องกับงานตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าว ทำให้การแต่งตั้งดังกล่าวไม่สามารถบรรลุเจตนารมณ์ที่เสนอแต่งตั้งได้ ดังนั้น หากแต่งตั้งอนุกรรมการเพิ่มเติม เข้ามาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และมีมติให้เชิญเข้ามาประชุมโดยถือเป็นอนุกรรมการด้วย รูปแบบนี้สามารถเปลี่ยนไปได้เรื่อย ๆ ในกรณีที่มีวาระที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะเป็นความยืดหยุ่นในการที่จะเปลี่ยนตัวอนุกรรมการที่มาจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับวาระที่จะพิจารณา

มติคณะกรรมการ อนุมัติแต่งตั้งผู้แทนกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินเพิ่มเติม โดยถือเป็นองค์ประกอบและมีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่ง ส.ป.ก. ที่ 5/2561 สั่ง ณ วันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2561

เรื่องที่ 5.3 วาระจรเรื่องที่ 3 บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ขอตัดดินและนำดินออกจากเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มเติม

ตามที่คณะกรรมการ ในการประชุมครั้งที่ 7/2566 เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2566 พิจารณากรณี บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้มีหนังสือฉบับที่ 16/01/214 ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2566 ขอตัดดินและนำดินออกจากเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มเติม ตำแหน่งที่ดินระวาง ส.ป.ก. ที่ 543310656, 0856 แปลงเลขที่ 1 เนื้อที่ประมาณ 57-3-81 ไร่ หมู่ที่ 3 ตำบลท่าโสม อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ซึ่งคณะกรรมการ มีมติให้ ส.ป.ก. นำเรื่องกลับไปพิจารณาทบทวนและจัดทำรายละเอียดข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ให้ละเอียดและชัดเจน และนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ ที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ดินที่คณะกรรมการ ในการประชุมครั้งที่ 5/2547 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2547 ได้มีมติอนุญาตให้ บริษัทฯ ใช้ที่ดินเพื่อก่อสร้างสนามบิน โดยเรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ในที่ดินตามราคาประเมินของกรมธนารักษ์ และให้ ส.ป.ก.ตราด เรียกเก็บค่าชดเชยการนำดิน ส.ป.ก. ไปใช้ประโยชน์ ในราคาลูกบาศก์เมตรละ 17 บาท ประกอบกับในปี พ.ศ. 2561 บริษัทฯ ได้แจ้งความประสงค์ขออนุญาตตัดดินเพิ่มเติม แต่ ส.ป.ก. ไม่สามารถอนุญาตได้ตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการมอบหมายให้เลขาธิการ ส.ป.ก. พิจารณาอนุญาตการใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2536 เนื่องจาก บริษัทฯ เป็นเอกชน

ที่ดำเนินการโดยแสวงหาผลกำไรจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิยื่นคำขออนุญาต ดังนั้น ส.ป.ก. โดย ส.ป.ก.ตราด จึงแจ้งให้บริษัทฯ ยื่นคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ที่ดิน โดยคณะกรรมการต้องเสนอขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี (ครม.) ก่อนการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตตามที่กำหนดในข้อ 1 แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 31/2560 ประกอบ ข้อ 8 (3) ของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 ต่อไป ซึ่งต่อมา บริษัทฯ ได้ยื่นคำขอความยินยอมฯ ฉบับลงวันที่ 5 สิงหาคม 2562 เพื่อขออนุญาตใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อประกอบกิจการสนามบินตราด ในการนี้ ส.ป.ก. จึงนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ในการประชุมครั้งที่ 3/2564 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2564 และนำเสนอคณะกรรมการ ในการประชุมครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2565 โดยมีมติสรุปได้ว่า

1) เห็นชอบให้ บริษัทฯ ปรับลดความสูงของเนินดินบริเวณทางวิ่ง 05 ทางด้านทิศใต้ของสนามบินตราดในพื้นที่ที่บริษัทฯ ได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดิน โดยมีจำนวนปริมาตรดินประมาณ 1,017,032.525 ลูกบาศก์เมตร และให้บริษัทฯ นำออกไปทิ้งที่จุดทิ้งดินในเขตพื้นที่โอนของบริษัทฯ จำนวน 7 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 125-2-52 ไร่

2) เห็นชอบให้บริษัทฯ จ่ายราคาค่าชดเชยการนำดินที่ตัดออกจากการปรับลดความสูงของเนินดินและการนำออกจากที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 41.26 บาท ต่อลูกบาศก์เมตร และ

3) เห็นชอบให้บริษัทฯ ดำเนินการตามแผนการจัดทำกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ปี 2564 - 2574 งบประมาณรวม 3,245,000 บาท และแผนการฟื้นฟูที่ดินเพื่อการทำเกษตรกรรม ในระหว่างการใช้ที่ดินและก่อนส่งคืนที่ดิน งบประมาณรวม 3,535,280 บาท

อย่างไรก็ตาม ส.ป.ก. ได้ดำเนินการตามมติคณะกรรมการ ในการประชุมครั้งที่ 7/2566 เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2566 โดยนำเสนอคณะกรรมการพิจารณา ทบทวนและจัดทำรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม ในการประชุมครั้งที่ 8/2566 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2566 โดยที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบแนวทางการพิจารณาขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อการดำเนินกิจการของสนามบิน เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ ตามข้อ 2 (3) (ก) ของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณา

ให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 ซึ่งในส่วนของการตอบสนองและหลักประกันให้ดำเนินการตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และอนุมัติให้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติก่อนที่จะคณะกรรมการจะพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้บริษัทฯ ใช้ที่ดินเพื่อประกอบกิจการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ (ก่อสร้างสนามบินตราด) ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดตราด เนื้อที่ประมาณ 57-3-81 ไร่ ทั้งนี้ ในการพิจารณาเรื่องดังกล่าว ยังมีประเด็นว่าเป็นการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามกฎหมายกระทรวงฯ หรือเป็นการอนุญาตให้ตัดดินและนำดินออกนอกเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มเติม ส.ป.ก. จึงได้ดำเนินการทบทวนข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและนำเสนอคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาการอนุญาตอีกครั้ง

ทั้งนี้ หากพิจารณาจากหนังสือบริษัทฯ ที่ 16/01/214 ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2566 ได้แสดงความประสงค์ในการขอปรับลดเนินดินเพิ่มเติมพร้อมยินดีจ่ายค่าชดเชยการนำดินออกในราคา 41.26 บาท ต่อลูกบาศก์เมตรหรือตามที่ราชการเห็นสมควรโดยขอตัดดินและนำดินออกจากเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มเติม โดยปรับลดความสูงของเนินดินบริเวณทางวิ่ง 05 ทางด้านทิศใต้ของสนามบินตราด ตามข้อกำหนดของ กพท. ฉบับที่ 37 (เดิมฉบับที่ 14) ว่าด้วยมาตรฐานการบิน (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 6 ธันวาคม 2565) หมวดที่ 4 สิ่งกีดขวาง โดยกำหนดให้พื้นที่ผิวลาดเอียงด้านข้างใหม่ ต้องมีความชันไม่เกิน 14.3 % หรือเท่ากับอัตราส่วน 1 : 7 จึงมีความจำเป็นต้องปรับลดความสูงของเนินดินลงเพิ่มเติมและต้องนำดินออกจากเขตปฏิรูปที่ดินประมาณ 1,322,516.50 ลูกบาศก์เมตรเพื่อไม่ให้สิ่งกีดขวางที่อาจทำให้อากาศยานไม่สามารถทำการบินขึ้น - ลงได้อย่างปลอดภัยสอดคล้องกับประกาศกระทรวงคมนาคมที่ได้กำหนดให้เขตบริเวณใกล้เคียงสนามบินตราดเป็นเขตปลอดภัยในการเดินอากาศ พ.ศ. 2562 และในปัจจุบัน บริษัทฯ มีความจำเป็นที่จะต้องปรับลดความสูงของเนินดินบริเวณทางวิ่ง 05 ทางด้านทิศใต้ของสนามบินเพิ่มเติมตามข้อกำหนดดังกล่าวซึ่งจะทำให้สามารถรองรับเที่ยวบินและสายการบินระหว่างประเทศที่ใช้อากาศยานขนาดใหญ่บรรทุกผู้โดยสารได้มากขึ้น เพิ่มระวางบรรทุกสินค้าได้มากขึ้น และสามารถลดค่าใช้จ่ายด้านการขนส่งสินค้าออกไปต่างประเทศอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมแก่ประเทศ สำหรับเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และ ส.ป.ก. จะได้รับประโยชน์จากการกระจายสินค้าภาคเกษตรไปสู่ตลาดทั้งภายในและต่างประเทศผ่านระบบบริการขนส่งสินค้าทางอากาศ และมาตรฐานการขนส่งทางอากาศที่ปลอดภัยต่อสินค้าเกษตร ดังนั้น

เมื่อ ส.ป.ก. พิจารณาตามความจำเป็นเหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์แก่เกษตรกรและประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ ประกอบกับเรื่องดังกล่าวผ่านการกลั่นกรองโดยคณะกรรมการตรวจสอบและคำนวณปริมาณดินตัดและราคาค่าชดเชยการนำดินที่ตัดออกจากการปรับลดความสูงของเนินดิน ที่ดินแปลงที่บริษัทฯ ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างสนามบินในเขตปฏิรูปที่ดินในการประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2566 ได้กำหนดค่าชดเชยในอัตรา 41.26 บาทต่อลูกบาศก์เมตร และผ่านความเห็นชอบของ คปจ.ตราด ในการประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2566 ในการปรับลดความสูงของเนินดิน จำนวนปริมาณดินประมาณ 1,322,516.50 ลูกบาศก์เมตร จึงเห็นควรเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้บริษัทฯ ตัดดินและนำดินออกจากเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มเติมได้และเห็นชอบให้บริษัทฯ จ่ายราคาค่าชดเชยการนำดินที่ตัดออกจากการปรับลดความสูงของเนินดินออกจากที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกต กรณีการขออนุญาตในการประชุมครั้งนี้ บริษัทฯ ขออนุญาตปรับลดความสูงของเนินดินและนำดินออกจากเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อขยายเขตสนามบินเพื่อความปลอดภัยของสนามบินซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 14 ว่าด้วยมาตรฐานสนามบิน

มติคณะกรรมการ 1. เห็นชอบให้บริษัทฯ ปรับลดความสูงของเนินดินบริเวณทางวิ่ง 05 ทางด้านทิศใต้ของสนามบินโดยการตัดดินในพื้นที่ส่วนที่สูงชันออกมีปริมาตรประมาณ 1,322,516.40 ลูกบาศก์เมตร และบริษัทฯ จะนำดินไปทิ้งที่จุดทิ้งดินในเขตพื้นที่ โฉนด/น.ส.3 ก. ของบริษัทฯ จำนวน 23 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 304-2-00 ไร่ และให้ ส.ป.ก.ตราด ตรวจสอบการดำเนินการของบริษัทฯ ให้เป็นไปตามที่ได้รับเห็นชอบด้วย ทั้งนี้ ให้บริษัทฯ ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด

2. เห็นชอบให้บริษัทฯ จ่ายราคาค่าชดเชยการนำดินที่ตัดออกจากการปรับลดความสูงของเนินดินออกจากที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามข้อ 1 ตามที่คณะกรรมการตรวจสอบและคำนวณปริมาณดินตัด และราคาค่าชดเชยการนำดินที่ตัดออกจากการปรับลดความสูงของเนินดินที่ดินแปลงที่บริษัทฯ ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างสนามบินในเขตปฏิรูปที่ดินได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2566 อัตรา 41.26 บาทต่อลูกบาศก์เมตร

3. เห็นชอบแผนการจัดทำกิจกรรมเพื่อรับชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน งบประมาณ 3,245,000 บาท แผนฟื้นฟูที่ดินเพื่อการทำเกษตรกรรมในระหว่างการใช้ที่ดินและก่อนส่งคืนที่ดิน โดยใช้งบประมาณ 3,535,280 บาทตามที่บริษัทฯ เสนอ

การประชุมครั้งที่ 4/2567 เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2567

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.2 ขอความเห็นชอบให้นำประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกาศ ณ วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2563 มาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการจัดที่ดินชุมชนในที่ดินเอกชนของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ให้อำนาจ ส.ป.ก. ในการจัดหาที่ดินเอกชนมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยมีหน้าที่หลักในการจัดที่ดินให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อย่างไรก็ตามในกฎหมายดังกล่าวยังให้อำนาจ ส.ป.ก. ในการจัดที่ดินเพื่อใช้สำหรับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอีกด้วย ซึ่ง ส.ป.ก. ได้มีประกาศ คปก. เรื่อง การจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกาศ ณ วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2563 โดยกำหนดเขตที่ดินชุมชนสำหรับการจัดที่ดินเพื่อกิจการที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในการจัดการที่อยู่อาศัยหรือกิจการสาธารณูปโภคหรือกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกอบกับพระบรมราโชบายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน การจัดตั้งชุมชนที่อยู่อาศัย ควรให้เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรและให้สอดคล้องกับสภาพเดิมของท้องถิ่นนั้น ๆ ให้มากที่สุด และจัดชุมชนให้อยู่เป็นกลุ่มเป็นก้อนเพื่อความปลอดภัย และทำให้การลงทุนในด้านการจัดสาธารณูปการ เช่น น้ำสะอาด ไฟฟ้า ฯลฯ ถูกลงด้วย และการจัดที่ดินทำกินให้เกษตรกรจะต้องคำนึงถึงการขยายตัวของประชากรในท้องถิ่นนั้นในอนาคตด้วย ดังนั้น ป่าไม้ชุมชนที่ดำริจะจัดสร้างขึ้น อาจใช้เป็นี่สำรองสำหรับการทำมาหากินในอนาคตได้ด้วย

ทั้งนี้ ผลการดำเนินการจัดหาและการจัดที่ดินเอกชนของ ส.ป.ก. โดยที่ดินเอกชนของ ส.ป.ก. แยกตามประเภทการได้มาของที่ดิน ออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ (1) ที่ดินพระราชทาน หรือที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (2) ที่ดินบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศล (ที่ดินภูมิทาน) หรือที่ดินบริจาคจากบุคคลอื่น ๆ (3) ที่ดินจัดซื้อ

แยกตามโครงการ เช่น โครงการกองทุนที่ดิน โครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ให้แก่เกษตรกรสภาประชาชน 4 ภาค โครงการจัดซื้อที่ดิน โดยเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรกรรม และ (4) ที่ราชพัสดุที่กระทรวงการคลังยินยอมให้ใช้และมอบอำนาจ ให้ ส.ป.ก. เป็นผู้มียอำนาจนำปาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ปัจจุบัน ส.ป.ก. มีที่ดินเอกชน ทั้งสิ้น จำนวน 15,975 แปลง เนื้อที่รวมประมาณ 550,071 ไร่ กระจายอยู่ในพื้นที่ 56 จังหวัด และได้ดำเนินการจัดให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์แล้ว จำนวน 34,292 ราย 41,525 แปลง เนื้อที่ประมาณ 509,691 ไร่

ในการประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานที่ดินเอกชน ครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2566 ได้มีมติเห็นชอบในการจัดทำแนวทางที่ดินชุมชน ในที่ดินเอกชน และมีข้อคิดเห็นให้สำรวจข้อมูลชุมชนในที่ดินเอกชนของ ส.ป.ก. เพื่อนำมา ประกอบการจัดทำแนวทางแก้ไขปัญหาที่ดินชุมชนในที่ดินเอกชนที่มีการเปลี่ยนแปลง การใช้ประโยชน์ที่ดินจากการทำเกษตรกรรมเป็นกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่อง กับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ทั้งนี้ จากการสำรวจข้อมูลพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นชุมชน ในพื้นที่ที่ดินเอกชน พบว่า โดยสภาพที่ดินเอกชนของ ส.ป.ก. มีการกระจายตัวของชุมชน ในพื้นที่จังหวัด 56 จังหวัด ซึ่งพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นชุมชนทั้งหมด จำนวน 70 ชุมชน โดยแบ่งเป็นชุมชนที่มีขนาดครัวเรือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ครัวเรือน จำนวน 43 ชุมชน และชุมชนที่มีขนาดครัวเรือนมากกว่า 40 ครัวเรือน จำนวน 27 ชุมชน และเมื่อพิจารณา ความหนาแน่นของประชากรจากจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินกับจำนวน พื้นที่ที่ได้รับจัดสรร มีความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 1 - 12 คนต่อไร่ เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ ข้อ 4 (3) ของประกาศ คปก. เรื่อง การจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกร

ที่ดินเอกชนของ ส.ป.ก. จัดว่าเป็นที่ดินของรัฐภายใต้อำนาจหน้าที่ของ ส.ป.ก. ในการนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร จึงเห็นควรใช้หลักเกณฑ์ ประกาศ คปก. เรื่อง การจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ประกาศ ณ วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2563 ในการจัดที่ดินชุมชนในที่ดินเอกชนของ ส.ป.ก. เพื่อให้การดำเนินการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ แห่งพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ที่ตระหนักถึงความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง การใช้ประโยชน์ในที่ดินที่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบันและอนาคต จึงเห็นควรเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ให้นำประกาศ คปท. เรื่อง การจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกาศ ณ วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2563 มาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการจัดที่ดินชุมชนในที่ดินเอกชนของ ส.ป.ก. และดำเนินการจัดที่ดินตามระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกต ประธานกรรมการ เห็นว่าหาก ส.ป.ก. ต้องการให้ประกาศ คปท. ดังกล่าว ครอบคลุมพื้นที่เอกชนในการจัดที่ดินชุมชน ควรแก้ไขประกาศให้ชัดเจน และครอบคลุมที่ดินเอกชนด้วย นอกจากนี้ ปัญหาของการใช้ดุลพินิจ หากอยู่ในดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. แต่ละจังหวัด ทำให้เกิดปัญหาความไม่ชัดเจน และติดปัญหาในการดำเนินงาน การแก้ไขประกาศ คปท. ให้ชัดเจนจะช่วยลดปัญหาเหล่านี้ และเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองวาระที่เกี่ยวข้องกับการจัดที่ดินชุมชนด้วย นอกจากนี้ เพื่อให้การจัดที่ดินชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับรายได้กลับเข้ามากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงขอมอบหมายให้เลขาธิการ ส.ป.ก. ต้องกำชับผู้ใต้บังคับบัญชาในแต่ละจังหวัดให้เร่งดำเนินการตามนโยบายที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ และตรวจสอบการใช้ที่ดินอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจน และยั่งยืน

- มติคณะกรรมการ**
1. เห็นชอบให้แก้ไขเพิ่มเติมประกาศ คปท. เรื่อง การจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกาศ ณ วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2563 ให้ครอบคลุมในการจัดที่ดินชุมชนในที่ดินเอกชนของ ส.ป.ก. และดำเนินการจัดที่ดินตามระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป
 2. เห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับการดำเนินการกำหนดเขตที่ดินชุมชน

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องอื่น ๆ

เรื่องที่ 6.1 วาระจรเรื่องที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการที่ดินที่ได้รับคืนจากผู้ถือครองที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ตามที่คณะกรรมการ ในการประชุมครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2567 ได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการการขับเคลื่อนการตรวจสอบและพิจารณาความผิดเกี่ยวกับผู้ได้รับการจัดที่ดินและผู้ถือครองที่ดินโดยมิชอบในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อพิจารณาความผิดเกี่ยวกับการถือครองที่ดินและใช้ประโยชน์ที่ดินโดยมิชอบ ตามที่ ส.ป.ก. ส่งมา เพื่อให้ความเห็นในการดำเนินการเกี่ยวกับความผิดดังกล่าว และให้ ส.ป.ก. ส่งมอบให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา ดำเนินคดีแพ่งและอาญาต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดิน ส.ป.ก. ที่จะได้รับคืนมาจากการขับเคื้อนภายใต้นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกี่ยวกับการการตรวจสอบและพิจารณาความผิดเกี่ยวกับผู้ได้รับการจัดที่ดินและผู้ถือครองที่ดินโดยมิชอบในเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งในบรรดาที่ดินดังกล่าวอาจมีทรัพย์สินที่เป็นถาวรวัตถุซึ่งผู้ถือครองที่ดินได้ใช้ประกอบสัมมาอาชีพ หรือประกอบเกษตรกรรมอยู่ และประสงค์จะขอให้มีการทูลเกล้าความเดือดร้อนจากการบังคับใช้กฎหมายต่อไปนั้น ได้มีการพิจารณาอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 กฎหมายอื่นและระเบียบ ส.ป.ก. จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการที่ดินที่ได้รับคืนจากผู้ถือครองที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมายโดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

1. นายชลิต ชูจร ประธานอนุกรรมการ
ประธานกรรมการสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร
2. นายสุรัช ยุธชนะ รองเลขาธิการ ส.ป.ก. รองประธานอนุกรรมการ
3. นายรัตน์ สวามีชัย อนุกรรมการ
ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
4. นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ อนุกรรมการ
5. นายสรรเสริญ อัจจุตมานัส อนุกรรมการ
6. นายศรัณย์พงศ์ พุ่งเกียรติ อนุกรรมการ
รองเลขาธิการสภาเกษตรกรแห่งชาติ
7. ผู้อำนวยการสำนักบริหารกองทุน ส.ป.ก. อนุกรรมการ
8. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย ส.ป.ก. อนุกรรมการ
9. ผู้อำนวยการสำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. อนุกรรมการและเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจ

1. พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการที่ดินที่ได้คืนจากผู้ได้รับการจัดที่ดินและผู้ถือครองที่ดินโดยมิชอบในเขตปฏิรูปที่ดิน
2. พิจารณากำหนดแนวทางการจัดประโยชน์และค่าตอบแทนหรือค่าธรรมเนียมที่พึงเรียกเก็บจากผู้ขอรับการบริหารจัดการที่ดินดังกล่าว เพื่อนำเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
3. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาเรื่องต่าง ๆ หรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะอนุกรรมการฯ มอบหมาย

มติคณะกรรมการ เห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการที่ดินที่ได้รับคืนจากผู้ถือครองที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

การประชุมครั้งที่ 5/2567 เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2567

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.5 ขอความเห็นชอบ (ร่าง) กรอบการดำเนินงาน หลักเกณฑ์เงื่อนไข ขั้นตอน และแบบโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน

ส.ป.ก. มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดที่ดิน พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ด้วยเกษตรกรรมยั่งยืนและการให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการรักษาดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ส.ป.ก. จึงได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกต้นไม้ภายใต้โครงการส่งเสริมระบบเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมวนเกษตรตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - ปัจจุบัน พื้นที่มากกว่า 225,000 ไร่ รวมถึงการส่งเสริมเกษตรกรให้ปลูกไม้มีค่าหรือไม้อยืนต้นภายใต้โครงการเกษตรกรรมยั่งยืนรูปแบบอื่น ๆ เพื่อเป็นกิจกรรมทางเลือกในแปลงเพาะปลูกและถือเป็นหนึ่งในวิธีการลงทุนระยะยาวของเกษตรกร ซึ่งปัจจุบันเกษตรกรกลุ่มนี้เริ่มให้ความสนใจในประเด็นการใช้ไม้มีค่าหรือไม้อยืนต้นเป็นหลักทรัพย์ในการค้ำประกันเงินกู้หรือการพิจารณาขอสินเชื่อเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า) ได้มีแนวทางการต่อยอดนโยบายโฉนดเพื่อการเกษตร ด้วยการเพิ่มมูลค่าที่ดินและสินทรัพย์ในพื้นที่ ส.ป.ก. และได้มอบนโยบายโฉนดต้นไม้แก่ ส.ป.ก. เพื่อให้เป็นสินทรัพย์หนึ่งที่สามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน หรือเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการตลาด สร้างมูลค่าเพิ่มให้ที่ดินสามารถยกระดับการแข่งขันของภาคการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรได้ ดังนั้น ส.ป.ก. จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ และส่งเสริมการปลูกต้นไม้มีค่าในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพิ่มโอกาสให้เกษตรกรในการสร้างรายได้ การออม และเข้าถึงแหล่งทุนโดยใช้ไม้อยืนต้นเป็นหลักทรัพย์ รวมถึงเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับชุมชนและประเทศ ลดโลกร้อน และลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กรอบการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ระยะเวลา 2 ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2567 - 2568) จำนวน 4 กรอบ ดังนี้

1. กรอบการส่งเสริมไม้มีค่า : ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การขึ้นทะเบียนและออกโฉนดต้นไม้ในอนาคต ประกอบด้วย 3 เป้าหมาย มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 การปลูกต้นไม้ตามเงื่อนไขโฉนดเพื่อการเกษตร จำนวนพื้นที่ 17 ล้านไร่ ต้นไม้ 170 ล้านต้น โดย ส.ป.ก. กำหนดให้เกษตรกรที่ได้รับโฉนดเพื่อการเกษตรมีการปลูกต้นไม้จำนวน 10 ต้นต่อไร่ และดำเนินการสนับสนุนและส่งเสริมพันธุ์ไม้ผ่านโครงการหรือกิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรที่มุ่งเน้นการบริหารทรัพยากรและอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม

1.2 การปลูกไม้มีค่าในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวนพื้นที่ 10,000 ไร่ต่อปี โดย ส.ป.ก. ดำเนินการจัดทำโครงการเพื่อของบประมาณสนับสนุนพันธุ์ไม้ ปักชำการผลิต และค่าดูแลรักษาต้นไม้ให้กับเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ไร่ละ 1,000 บาท พร้อมทั้งมีการสร้างและพัฒนากลไกกำกับ ขับเคลื่อน ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงาน

1.3 การปลูกต้นไม้ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวนพื้นที่ 36,000 ไร่ต่อปี โดย ส.ป.ก. ดำเนินการสนับสนุนพันธุ์ไม้ และปักชำการผลิตตามหลักการป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง พร้อมทั้ง มีการขึ้นทะเบียนต้นไม้ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและดำเนินการออกโฉนดต้นไม้ให้เกษตรกรในปีที่ 3

2. กรอบการออกโฉนดต้นไม้ : ตรวจรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินเพื่อออกโฉนดต้นไม้ มีเป้าหมายการดำเนินงาน จำนวน 100,000 ไร่ โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายเป็น 3 กลุ่ม มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 ต้นไม้ที่ได้รับการส่งเสริมภายใต้โครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินปี พ.ศ. 2561 - 2566 จำนวนพื้นที่ 69,000 ไร่ (1 ใน 4 ของผลการดำเนินการที่ผ่านมา)

2.2 ต้นไม้ที่ได้รับการส่งเสริมจากกรมป่าไม้ จำนวนพื้นที่ 10,000 ไร่

2.3 ต้นไม้ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่ปลูกเองและที่มีความประสงค์นำเข้ารับการออกโฉนดต้นไม้ จำนวนพื้นที่ 21,000 ไร่

การดำเนินงานทั้ง 3 กลุ่ม ส.ป.ก. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ โดยกำหนดแนวทางและขั้นตอนการออกโฉนดต้นไม้ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน จากนั้นนำไปสู่ขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตั้งแต่การรับคำขอจนถึงขั้นตอนการออกโฉนดต้นไม้ จะดำเนินการ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) ที่ตั้งที่ดิน โดยมี ส.ป.ก.ส่วนกลางเป็นฝ่ายสนับสนุนตลอดกระบวนการขับเคลื่อนงานดังกล่าว

3. กรอบการประเมินและรับรองมูลค่าต้นไม้ : สร้างและพัฒนาระบบการประเมินและรับรองมูลค่าต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ประกอบด้วย 2 เป้าหมาย มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 การประเมินและรับรองมูลค่าต้นไม้ ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ ส.ป.ก. กำหนดขึ้น จำนวนพื้นที่ 10,000 ไร่ต่อปี โดย ส.ป.ก. กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการในการประเมินมูลค่าต้นไม้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งระยะแรกจะใช้หลักเกณฑ์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ไปพลางก่อน

3.2 การสร้างและพัฒนาผู้ตรวจประเมินมูลค่าต้นไม้ จำนวน 200 รายต่อปี โดยสร้างและพัฒนาจากครูต้นแบบวนเกษตร ผู้นำเกษตรกรรุ่นใหม่ อาสาสมัครปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อสปท.) และเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ผ่านหลักสูตรฝึกอบรมการตรวจประเมินมูลค่าต้นไม้ โดย ส.ป.ก. ร่วมกับ ธ.ก.ส. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกรมป่าไม้

3.3 การกำหนดกรอบสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการใช้ต้นไม้เป็นหลักทรัพย์ ค้ำประกันเงินกู้จาก ส.ป.ก. และแหล่งสินเชื่ออื่นของภาคีที่ร่วมดำเนินการ อาทิ ธ.ก.ส. และกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดย ส.ป.ก. จะทำการปรับปรุงระเบียบหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสถาบันการเงินและหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนสินเชื่อต้นต้นไม้ให้กับเกษตรกร

4. กรอบการสร้างรายได้อื่น : มีเป้าหมายในการส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้หลากหลายช่องทางจากการปลูกไม้มีค่า อาทิ การซื้อขายคาร์บอนเครดิต การค้าเนื้อไม้ทั้งในและต่างประเทศ (EUDR) และเป็นแหล่งเรียนรู้/ท่องเที่ยวในเขตปฏิรูปที่ดิน โดย ส.ป.ก. เชื่อมโยงและขับเคลื่อนโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับภาคีทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรมหาชน สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชน เพื่อตอบโจทย์การพัฒนาในประเด็นต่าง ๆ ข้างต้น

ร่างหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการออกโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน

คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้ยกร่างหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการออกโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

1. คุณสมบัติผู้ยื่นคำขอออกโฉนดต้นไม้ : เกษตรกรเจ้าของแปลงที่ดิน หรือบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจ/สิทธิจากเจ้าของแปลงที่ดินเป็นลายลักษณ์อักษร และขึ้นทะเบียนต้นไม้ไว้กับ ส.ป.ก. หรือกับหน่วยงานอื่น หรือมีแบบรับรองตนเอง และสมัครใจที่จะยื่นขอออกโฉนดต้นไม้ พร้อมกับผ่านการรับรองจากผู้ปกครองท้องถิ่น

2. คุณสมบัติเจ้าของโฉนดต้นไม้ : เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. และเป็นผู้ปลูกต้นไม้ ย่อมเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในต้นไม้ที่ปลูกขึ้น หากประสงค์จะขออนุญาตต้นไม้เป็นชื่อบุคคลอื่น เช่น ทายาทหรือบุคคลในครอบครัวเดียวกัน จำเป็นต้องมีหลักฐานการยกกรรมสิทธิ์ในต้นไม้ให้แก่บุคคลนั้น ส.ป.ก. จึงจะสามารถออกโฉนดต้นไม้ให้บุคคลนั้นได้ หากไม่ดำเนินการตามข้อกำหนดจะถือว่ากรรมสิทธิ์ในต้นไม้เป็นของเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. และเป็นผู้ปลูกต้นไม้

3. เอกสารหลักฐานประกอบการยื่นขออนุญาตโฉนดต้นไม้

4. ประเภทต้นไม้ที่รับรอง : ต้นไม้ที่เกษตรกรปลูกเอง และเป็นพันธุ์ไม้ 58 ชนิด ตามบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 หรือ พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562 หรือเป็นพันธุ์ไม้ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าต้นไม้ โดย ธ.ก.ส. และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับการรับรองต้นไม้อื่นนอกเหนือจากที่กำหนดข้างต้น ให้ ส.ป.ก. พิจารณาเพิ่มเติมตามความจำเป็นต่อไป

5. อายุและขนาดต้นไม้ที่รับรอง : อายุ 3 ปีขึ้นไป ความสูงไม่น้อยกว่า 2 เมตรขึ้นไป

6. การตรวจรับรองต้นไม้ : การตรวจรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินเพื่อขออนุญาตโฉนดต้นไม้ เป็นการตรวจรับรองการมีอยู่จริงของต้นไม้ในแปลงที่ดินที่เกษตรกรยื่นคำขออนุญาตโฉนดต้นไม้ ประกอบด้วยที่ตั้งที่ดิน ความเป็นเจ้าของที่ดินและต้นไม้ ลักษณะการปลูกชนิดต้นไม้ จำนวนต้นไม้ หรืออื่น ๆ ตามที่ ส.ป.ก. กำหนดเพิ่มเติม

7. ผู้ตรวจรับรองต้นไม้ : ผู้ตรวจรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินเพื่อขออนุญาตโฉนดต้นไม้ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. และ อสปก./เกษตรกรรุ่นใหม่/ผู้นำเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ผ่านหลักสูตรฝึกอบรมการตรวจรับรอง โดย ส.ป.ก. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8. อัตราค่าใช้จ่ายในการตรวจรับรองต้นไม้ : อัตราค่าใช้จ่ายในการตรวจรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินเพื่อขออนุญาตโฉนดต้นไม้ ให้เป็นไปตามที่ ส.ป.ก. กำหนด โดยจะมีการจัดทำโครงการของงบประมาณสนับสนุน ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการต่อไป

9. สิทธิในต้นไม้ของผู้ได้รับโฉนดต้นไม้ : เกษตรกรเจ้าของแปลงที่ดิน ซึ่งเป็นผู้ปลูกต้นไม้ ย่อมเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในต้นไม้ และมีสิทธิใช้ประโยชน์จากต้นไม้ที่ตนปลูกขึ้น เช่น สิทธิในการจำหน่ายผลผลิต จำหน่ายเนื้อไม้ และส่วนอื่น ๆ ของต้นไม้ สิทธิในการขาย คาร์บอนเครดิต สิทธิในการใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันสินเชื่อหรือทำสัญญาใด ๆ ที่สามารถใช้ต้นไม้เป็นหลักประกัน เป็นต้น ย่อมสามารถใช้โฉนดต้นไม้เป็นเอกสารหลักฐานประกอบในการพิจารณาเข้าถึงแหล่งทุนได้

ร่างขั้นตอนการออกโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน

1. ประชาสัมพันธ์และเปิดรับสมัครให้เกษตรกรยื่นคำขอออกโฉนดต้นไม้ โดยเปิดรับคำขอหลายช่องทาง ได้แก่ ส.ป.ก.จังหวัด ที่ตั้งที่ดิน Mobile Unit ระบบรับคำขอออนไลน์ และ ALRO GAP ออนไลน์
2. ตรวจสอบคุณสมบัติเกษตรกรที่ยื่นคำขอออกโฉนดต้นไม้จากฐานข้อมูลที่ดินและแผนที่ของ ส.ป.ก./ระบบ GIS Portal ของ ส.ป.ก./ฐานข้อมูลเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนไม่ยืนต้นในเขตปฏิรูปที่ดิน และตรวจเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอตามที่ ส.ป.ก. กำหนด
3. ตรวจสอบแปลงที่ดินและต้นไม้ที่เกษตรกรยื่นคำขอออกโฉนดต้นไม้ ณ แปลงที่ดินตามเงื่อนไขและรายการที่ ส.ป.ก. กำหนด จากนั้นจัดทำสรุปข้อมูลผลการตรวจรับรอง
4. พิจารณาดำเนินการออกโฉนดต้นไม้ และจัดพิมพ์/ออกโฉนดต้นไม้ให้เกษตรกรที่ยื่นคำขอ (ลงนามโดยปฏิรูปที่ดินจังหวัดที่ตั้งที่ดิน)
5. แจ้งเกษตรกรรับมอบโฉนดต้นไม้ และบันทึกข้อมูลสถานะเกษตรกรในฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนต้นไม้

ร่างแบบโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน

คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้ยกร่างแบบโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้ (รายละเอียดตามเอกสารแนบวาระการประชุม)

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต โครงการโฉนดต้นไม้ เป็นโครงการที่ ส.ป.ก. ต่อยอดจากโครงการส่งเสริมให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินปลูกต้นไม้ ร้อยละ 20 ของพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดิน โดยได้รับการส่งเสริมจากกรมป่าไม้ ธ.ก.ส. และ ส.ป.ก. ซึ่ง ธ.ก.ส. เป็นหน่วยงานที่นำร่องเรื่องโฉนดต้นไม้ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า) เพื่อเป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินต่อไป
2. ประเด็นข้อสังเกต กรณีขั้นตอนการดำเนินการขอให้ ส.ป.ก. ทบทวนวิธีการและกระบวนการให้มีความชัดเจน โดยเสนอให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นผู้มาแจ้งข้อมูลในพื้นที่ว่ามีต้นไม้อะไรบ้าง และ ส.ป.ก. ดำเนินการตรวจสอบกับภาพถ่ายปัจจุบัน เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลว่าเป็นจริงมากน้อยเพียงใด ก็จะทำให้กระบวนการทำงานของ ส.ป.ก. เร็วขึ้นและจัดทำฐานข้อมูลต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ก่อนออกโฉนดต้นไม้ต่อไป

มติคณะกรรมการ มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ โดยสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ประสานกับที่ปรึกษาประธานกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา) เพื่อแก้ไขปรับปรุง (ร่าง) กรอบการดำเนินงาน หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ขั้นตอนและแบบเอนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน และนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาในคราวต่อไป

เรื่องที่ 3.6 ขออนุมัติคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่/2567 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาที่ดินเอกชนในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตามที่คณะกรรมการ ในการประชุมครั้งที่ 4/2567 เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2567 ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกลั่นกรองและแก้ไขปัญหาการอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและสอดคล้องกับภารกิจในการอนุญาตให้ใช้ที่ดินตลอดจนการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาที่ดินเอกชนในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 จึงแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาที่ดินเอกชนในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

1. นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	ที่ปรึกษา
2. นายชลิต ชูจร	ที่ปรึกษา
3. นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์	ประธานอนุกรรมการ
4. นายสรรเสริญ อัจจุตมานัส	อนุกรรมการ
5. นายสุรชัย ยุทธชนะ รองเลขาธิการ ส.ป.ก.	อนุกรรมการ
6. นายปรีชา ลิ้มถวิล รองเลขาธิการ ส.ป.ก.	อนุกรรมการ
7. หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรม หรือผู้แทน ส.ป.ก.	อนุกรรมการ
8. ผู้อำนวยการสำนักบริหารกองทุน ส.ป.ก.	อนุกรรมการ
9. ผู้อำนวยการสำนักจัดการแผนที่และสารบบที่ดิน ส.ป.ก.	อนุกรรมการ
10. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย ส.ป.ก.	อนุกรรมการ
11. ผู้อำนวยการสำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก.	อนุกรรมการและเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

1. พิจารณารายละเอียด กลั่นกรอง วินิจฉัย และเสนอแนะในการกำหนดเขตชุมชนในที่ดินเอกชนในเขตปฏิรูปที่ดิน
 2. ให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ และแนวทางในการบริหารจัดการที่ดินและแก้ไขปัญหาที่ดินเอกชนในเขตปฏิรูปที่ดิน เสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณา
 3. แต่งตั้งคณะทำงานตามที่คณะอนุกรรมการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาที่ดินเอกชนในเขตปฏิรูปที่ดินเห็นสมควรได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม
 4. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมอบหมาย
- ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้**

1. ประเด็นข้อสังเกต การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาที่ดินเอกชนในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นการปรับปรุงคณะอนุกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เนื่องจากมีบุคคลที่เป็นอนุกรรมการหลายรายพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้ว ประกอบกับเพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณา กำหนดเขตที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่ว่าจะเป็นที่ดินของรัฐหรือที่ดินเอกชนที่สมควรจะกำหนดเป็นเขตที่ดินชุมชนให้เป็นพื้นที่สำหรับการจัดที่ดินเพื่อกิจการที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในการจัดการที่อยู่อาศัย กิจการสาธารณูปโภค และกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 โดยคณะอนุกรรมการคณะนี้จะต้องแต่งตั้งขึ้นมาแยกต่างหากจากคณะอนุกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งได้พิจารณากลั่นกรอง วินิจฉัย พิจารณารายละเอียด หรือเสนอความเห็นเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเรื่องทั่วไปที่มีการกำหนดไม่ว่าจะเป็นเรื่องกิจการเหมืองแร่ กิจการกักหน้ลม หรือการให้ใช้ที่ดินเพื่อการศาสนา การขอใช้ที่ดินของวัดหรือสำนักสงฆ์ แต่เนื่องจากการกำหนดเขตที่ดินชุมชนมีลักษณะของการพิจารณาการกำหนดเขตที่ดินชุมชนที่แตกต่างกับการอนุญาตให้ใช้ที่ดินดังกล่าว ประกอบกับองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการคณะนี้จะต้องประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญจากหลายสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้แทนจากกรมโยธาธิการและผังเมือง เพื่อร่วมพิจารณาในการกำหนดเขตที่ดินชุมชนดังกล่าวให้มีความรอบคอบและมีความเหมาะสม ตลอดจนเพื่อต้องการให้คณะอนุกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาตามประกาศ

คปก. เรื่อง รายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 พ.ศ. 2563 และประกาศ คปก. เรื่อง การจัดที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ เพื่อที่จะได้พิจารณากำหนดให้เป็นกรอบการพิจารณาเดียวกันต่อไป

2. ประเด็นข้อสังเกต เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่คณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินปัจจุบันมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณากลับกรอง วินิจฉัย พิจารณารายละเอียด หรือเสนอความเห็นเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเรื่องกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และในการกำหนดวงรอบชุมชนโดยตรงด้วย ทำให้อำนาจหน้าที่ของทั้งสองคณะกรรมการอาจจะซ้ำซ้อนกันได้ ดังนั้น หากจะแยกประเภทโดยแต่งตั้งคณะกรรมการที่พิจารณาเกี่ยวกับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะต้องไปแก้ไขเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตฯ ดังกล่าวด้วย

ทั้งนี้ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคณะนี้ โดยฝ่ายเลขานุการฯ กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ และแนวทางในการบริหารจัดการที่ดิน และแก้ไขปัญหาที่ดินเอกชนในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะพื้นที่ที่เป็นปัญหา มิใช่เป็นพื้นที่แบบทั่วไป เนื่องจากจะต้องพิจารณาจากสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะบริบทปัญหาที่แตกต่างกัน และไม่ใช่เป็นการพิจารณากำหนดวงรอบชุมชนเนื่องจากว่าการกำหนดวงรอบชุมชนหรือการอนุญาตวงรอบชุมชนอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

3. ประเด็นข้อสังเกต ประธานกรรมการ เห็นว่าจะต้องปรับปรุงคำสั่ง เนื่องจากมีบุคคลที่เป็นกรรมการหลายคนพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้ว และอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามนั้น ประกอบกับเพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณากำหนดเขตที่ดินชุมชนในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยแยกกับคณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน และให้เพิ่มสำนักพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดินตามที่เสนอเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการดังกล่าวด้วย

มติคณะกรรมการ เห็นชอบให้ฝ่ายเลขานุการฯ โดยสำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน และสำนักกฎหมาย ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ตามข้อสังเกตของคณะกรรมการ และนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาในคราวต่อไป

การประชุมครั้งที่ 6/2567 เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2567

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง

เรื่องที่ 3.1 ขอความเห็นชอบ (ร่าง) กรอบการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ และแบบโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน

สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 5/2567 เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2567 ได้มีมติมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ โดยสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สพท.) ประสานกับที่ปรึกษาประธานกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา) เพื่อแก้ไขปรับปรุง (ร่าง) กรอบการดำเนินงาน หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ขั้นตอน และแบบโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน และนำเสนอคณะกรรมการในคราวต่อไป ซึ่งที่ปรึกษาประธานกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินนโยบายโฉนดต้นไม้ ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายและดำเนินนโยบายโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ควรทำให้เกษตรกรได้เห็นถึงมูลค่าของต้นไม้ สามารถแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปลูกต้นไม้ และสามารถนำไปเชื่อมโยงกับสถาบันการเงินหรือแหล่งทุนต่าง ๆ ได้

2. การทำงานควรมีขั้นตอนหรือวิธีปฏิบัติที่ง่าย ไม่สลับซับซ้อน และถูกต้องตามระเบียบหรือข้อกฎหมาย สัมพันธ์กับทรัพยากรบุคคลหรือผู้ปฏิบัติงาน กลุ่มเป้าหมาย (เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน) และงบประมาณหรือทรัพยากรอื่นที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. ต้นไม้ถือเป็นสินทรัพย์และกรรมสิทธิ์ของเกษตรกร เกษตรกรควรเป็นผู้รับรองด้วยตนเอง และ ส.ป.ก. ควรเป็นเพียงผู้รับแจ้งการขึ้นทะเบียนและออกโฉนดต้นไม้ให้แก่เกษตรกร ซึ่งเป็นวิธีการที่จะส่งผลในภาพกว้างของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินอีกด้วย

4. การส่งเสริมการปลูกต้นไม้เพื่อนำมาสู่โฉนดต้นไม้ อาจมีหลายรูปแบบ และเป้าหมายที่สามารถทำควบคู่กันไปได้ ทั้งรูปแบบไม้เศรษฐกิจ ที่มีการปลูกแบบเชิงเดี่ยวที่มุ่งใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ หรือการปลูกต้นไม้ในลักษณะกลุ่มเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร รวมทั้งรูปแบบวนเกษตรที่ ส.ป.ก. ได้ดำเนินการอยู่แล้ว ก็ควรนำมาเชื่อมโยงเข้าสู่นโยบายโฉนดต้นไม้ รวมทั้งพัฒนาต่อยอดสู่การสร้างรายได้ทางตรงจากต้นไม้ และจากองค์ประกอบชีวภาพอื่นที่มีในระบบวนเกษตรด้วย

ส.ป.ก. จึงได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาทบทวนและกำหนด (ร่าง) กรอบการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ และแบบโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดินใหม่

ร่างกรอบการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน

คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้ยกร่างกรอบการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ประกอบด้วย 4 กรอบแนวทาง ดังนี้

กรอบงานที่ 1 การออกโฉนดต้นไม้

มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มมูลค่าที่ดิน โดยการแปลงสินทรัพย์ (ต้นไม้) เป็นทุน สำหรับใช้เป็นหลักประกันในระบบสินเชื่อและการสร้างรายได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งการรับรองการแจ้งการทำประโยชน์ในที่ดินว่า มีการปลูกไม้ยืนต้นประเภทไม้มีค่าในพื้นที่ และได้ขึ้นทะเบียนไว้กับหน่วยงานของรัฐ และ ส.ป.ก. นั้น มีแผนการดำเนินงานใน 3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ พื้นที่ส่งเสริมภายใต้โครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการส่งเสริมจากกรมป่าไม้หรือภาคีอื่น และพื้นที่ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่ปลูกต้นไม้เองและมีความประสงค์นำเข้ารับการออกโฉนดต้นไม้

การดำเนินงานทั้ง 3 กลุ่มเป้าหมายข้างต้น ให้ ส.ป.ก. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ ดังนี้

1.1 การสร้างและพัฒนาระเบียบ กฎหมาย และกลไกในการดำเนินงาน รวมถึงกำหนดแนวทางและขั้นตอนการออกโฉนดต้นไม้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน

1.2 การออกโฉนดต้นไม้ ให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินยื่นแบบแจ้งขอขึ้นทะเบียนโฉนดต้นไม้ ต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ซึ่งเกษตรกรเป็นผู้สำรวจ บันทึก และรับรองต้นไม้ในที่ดินของตนเอง จากนั้น ส.ป.ก.จังหวัด รับแจ้ง ตรวจสอบสถานะแปลงที่ดินในระบบฐานข้อมูลทะเบียนการถือครองต้นไม้ เอกสารต่าง ๆ ตามที่ ส.ป.ก. กำหนด และพิจารณาออกโฉนดต้นไม้แก่เกษตรกรที่ยื่นขอตามลำดับ

กรอบงานที่ 2 การพัฒนาศักยภาพโฉนดต้นไม้

กำหนดให้มีการนำโฉนดต้นไม้ สร้างและพัฒนาหรือแปลงสินทรัพย์ (ต้นไม้) เป็นทุนและสร้างรายได้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

2.1 การเข้าถึงสินเชื่อ โดยใช้โฉนดต้นไม้เป็นหลักประกันเงินกู้ใน 3 แหล่ง ได้แก่

2.1.1 กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดย ส.ป.ก. ทำการปรับปรุงระเบียบหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งในระยะแรก ส.ป.ก. จะใช้หลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าต้นไม้ของ ธ.ก.ส. ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ไปพลางก่อน พร้อมกับการสร้างและพัฒนาผู้ตรวจประเมินมูลค่าต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 200 รายต่อปี โดยสร้างและพัฒนาจากครูต้นแบบวนเกษตร ผู้นำเกษตรกรรุ่นใหม่ อสพก. และเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ผ่านหลักสูตรฝึกอบรมการตรวจประเมินมูลค่าต้นไม้ โดย ส.ป.ก. ร่วมกับ ธ.ก.ส. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกรมป่าไม้

2.1.2 ธ.ก.ส. โดย ส.ป.ก. และ ธ.ก.ส. ร่วมกันกำหนดขั้นตอน หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีปฏิบัติ การนำโฉนดต้นไม้ มาเป็นองค์ประกอบการพิจารณา เพื่อนำไปเป็นหลักประกันเงินกู้ ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) เรื่อง การให้ผู้ได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ขอรับสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. ตามที่ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกันไว้แล้ว

2.1.3 สถาบันการเงินอื่น และแหล่งสินเชื่อจากภาคีที่ร่วมดำเนินการ โดยการนำโฉนดต้นไม้ไปเป็นหลักประกันสินเชื่อ หรือเข้าร่วมโครงการอื่น ๆ การประเมินมูลค่าต้นไม้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่สถาบันการเงินและหน่วยงานนั้น ๆ กำหนด

2.2 การสร้างรายได้ มีเป้าหมายการใช้โฉนดต้นไม้ เสริมประสิทธิภาพการประกอบการเนื้อไม้ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องตามเงื่อนไข EU Deforestation-free Regulation (EUDR) หรือตามที่ผู้ค้าอื่นได้กำหนด รวมทั้งใช้เป็นฐานหรือองค์ประกอบข้อมูลของการดำเนินโครงการคาร์บอนเครดิตในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่ง ส.ป.ก. จะได้ดำเนินการหรือบูรณาการความร่วมมือกับภาคี ซึ่งรูปแบบการดำเนินงานดังกล่าว อาจมีทั้งระดับครัวเรือน ชุมชน หรือเครือข่าย ตามเงื่อนไขของทรัพยากร ความคุ้มค่า และผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน โดย ส.ป.ก. จะมีการกำหนดพื้นที่นำร่อง และร่วมกับภาคีในการขับเคลื่อน ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและขยายผลต่อไป

กรอบงานที่ 3 การเพิ่มมูลค่าที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

มีเป้าหมายการใช้โฉนดต้นไม้ประกอบการพิจารณาการจ่ายค่าทดแทนให้แก่เกษตรกรที่มีความประสงค์คืนที่ดินทำกินให้กับ ส.ป.ก. โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการเพิ่มมูลค่าที่ดินและสินทรัพย์การจัดระบบสวัสดิการและการบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้กำหนดแนวทางการศึกษาและขับเคลื่อนการประเมินมูลค่าที่ดินและสินทรัพย์ฯ โดยมีต้นไม้เป็นหนึ่งองค์ประกอบในการเพิ่มมูลค่าที่ดิน

กรอบงานที่ 4 การส่งเสริมการปลูกต้นไม้เพื่อเตรียมเข้าสู่โฉนดต้นไม้

ส.ป.ก. ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเป็นการพัฒนาและต่อยอดการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ ดังนี้

4.1 ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ในรูปแบบสวนป่าเชิงเดี่ยว โดย ส.ป.ก. กำหนดพื้นที่นำร่องและจัดทำโครงการเพื่อของบประมาณสนับสนุนพันธุ์ไม้ ปัจจัยการผลิต และค่าดูแลรักษาต้นไม้ให้กับเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ไร่ละ 1,000 บาท พร้อมทั้งมีการสร้างและพัฒนากลไกกำกับ ขับเคลื่อน ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการปลูกต้นไม้ในรูปแบบสวนป่าเชิงเดี่ยวในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวนพื้นที่ 10,000 ไร่ต่อปี

4.2 ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ในรูปแบบวนเกษตร โดย ส.ป.ก. ดำเนินการสนับสนุนพันธุ์ไม้ และปัจจัยการผลิตตามหลักการป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวนพื้นที่ 36,000 ไร่ต่อปี พร้อมทั้งการปลูกต้นไม้ตามเงื่อนไขโฉนดเพื่อการเกษตร ที่จะต้องปลูกต้นไม้ ไร่ละ 10 ต้น (ในเป้าหมายพื้นที่ 17 ล้านไร่ ต้นไม้ 170 ล้านต้น)

ร่างแบบโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน

คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้ยกร่างแบบโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้ (รายละเอียดตามเอกสารแนบวาระการประชุม)

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต เรื่องโฉนดต้นไม้เป็นสิ่งที่ดี เพราะได้ดำเนินการเรื่องวนเกษตรมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 และได้ปฏิบัติตามแนวทาง ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่างตามหลักการของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และได้กู้ยืมเงินจาก ธ.ก.ส. ก็เหมารวมทั้งต้นไม้ในแปลงวนเกษตรด้วย ซึ่งเป็นหลักประกันที่ดีมาก แต่ขออนุญาตเพิ่มเติมว่า ในอนาคตให้ ธ.ก.ส. ประเมินผู้ที่ขอกู้ยืมที่อยู่ในพื้นที่ของ ส.ป.ก. โดยให้ใช้สูตรคิดของการประเมินคาร์บอนเครดิต คือ ใช้ส่วนสูง เช่น รอบวง แล้วคำนวณออกมาว่า ต้นไม้ต้นนั้นน่าจะมีราคาประเมินมูลค่าเท่าไร เพราะว่าเคยอบรมโครงการคาร์บอนเครดิต โดยมีสูตรเฉพาะในการคิด และขอเสนออีกประการ คือ ขณะนี้ทุกหน่วยงานบูรณาการเรื่องปลูกป่าร่วมกับการปลูกต้นยางพารา คือให้ปลูกต้นไม้ร่วมกับสวนยางพารายั่งยืน อนาคตประมาณ 25 - 30 ปี ให้มีต้นยางเฉลี่ยประมาณ 25 ต้นต่อไร่ โดยต้นยางพาราขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และโครงการโฉนดต้นไม้ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยลดสภาวะโลกร้อนด้วย และปุ๋ยเคมีก็ไม่ต้องใช้ด้วยหากทำระบบวนเกษตร ซึ่งเป็นความหลากหลายของป่า และการบริหารจัดการที่ดินที่มีประโยชน์สูงสุด

2. ประเด็นข้อสังเกต ที่ปรึกษา (นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์) ได้ให้ข้อสังเกตว่า ที่ปรึกษาประธานกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (นายปีติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา) ได้ตั้งข้อสังเกต 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 แบบโฉนดต้นไม้ เดิมเป็นเรื่องของปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้รับรอง จำนวนต้นไม้ได้เปลี่ยนเป็นการรับรองตามที่เกษตรกรรมมาแจ้ง เพราะปฏิรูปที่ดินจังหวัด ไม่สามารถรับรองในสิ่งที่ตัวเองไม่รู้และต้องไปตรวจ แต่ถ้าเกษตรกรรมมาแจ้งและรับรอง ตามที่เกษตรกรรมแจ้งสามารถดำเนินการให้ได้ ซึ่งเป็นเรื่องของฐานข้อมูลว่ามีต้นไม้อะไรบ้าง แต่เป็นฐานข้อมูลที่เกษตรกรรมมาแจ้งซึ่งเหมือนกับกรมป่าไม้ดำเนินการ

ประเด็นที่ 2 เรื่องของมูลค่าของต้นไม้ จะมาเชื่อมโยงกับเรื่องการประเมิน มูลค่าที่ดินและทรัพย์สินจะทำให้เกิดการกำหนดมูลค่าขึ้นมาอย่างแท้จริง และทำให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น ธ.ก.ส. มีความมั่นใจในการที่จะให้สินเชื่อกับเกษตรกร

3. ประเด็นข้อสังเกต เรื่องโฉนดต้นไม้เป็นอีกก้าวหนึ่งของ ส.ป.ก. ที่สนับสนุน ให้เกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น 20% ของพื้นที่ที่ได้รับ ส.ป.ก. 4-01 เพราะเมื่อเกษตรกร ปลูกแล้ว ทุกวันนี้เมื่อจะตัดต้นไม้ก็ยังมียกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ถ้ามีการปลูกต้นไม้ ถูกตัดก็ดำเนินการได้ กรมป่าไม้ก็มีโครงการรับรองการปลูกต้นไม้ได้ส่วนหนึ่ง ไม้บางประเภทแปรรูปไม่ได้ ถ้าเกิดมีการรับรองเรื่องโฉนดต้นไม้ และเป็นการพัฒนา ต่อ ยอดในพื้นที่ ส.ป.ก. จะสร้างมูลค่าให้เกษตรกรได้อีกทางหนึ่ง นอกจากจะเป็น หลักประกัน ยังเป็นการสร้างรายได้เพิ่ม และการปลูกต้นไม้ยังช่วยในเรื่องของ ธนาคารอาหารชุมชนได้อีก และอีกประเด็นหนึ่งที่จะเกี่ยวข้องคือจะต้องตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ การแปรรูปไม้ เพื่อให้ไม่มีมูลค่ามากกว่าเดิม ทั้งนี้ ในนามเกษตรกรปลูกต้นไม้ ตามข้อกำหนดของ ส.ป.ก. อยู่แล้ว แต่ว่าทำอะไร ที่จะให้ต้นไม้ที่ปลูก สร้างมูลค่าเพิ่ม ขึ้นกว่าเดิม โครงการโฉนดต้นไม้ ถือเป็นผลงานของ ส.ป.ก. ที่จะต่อยอดให้แก่เกษตรกร

4. ประเด็นข้อสังเกต โครงการนี้เป็นผลดีกับเกษตรกรตรงที่เกษตรกรมีพื้นที่ ที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ตอนนี้เกษตรกรไปไกลมากจนเป็นไม้ผล ไม้ยืนต้นมากมาย เมื่อก่อนเมื่อนึกถึงทุเรียนก็นึกถึงจังหวัดจันทบุรี ตอนนี้จังหวัดนครราชสีมา หรือหลาย ๆ พื้นที่ ก็มีไม้ยืนต้นก็จะเป็นผลดี หากเป็นโฉนดต้นไม้แล้ว จะทำให้ที่ดิน มีมูลค่า และเป็นผลดีมาก หากเป็นไปได้อยากผลักดันในเรื่องที่ผู้แทนเกษตรกร จังหวัดชลบุรี (นายตระกูล สว่างอารมณ์) แจ้งว่า สมัยก่อนตัดไม้ทำลายป่าในพื้นที่ ส.ป.ก. ต้องโดนดำเนินคดี แต่ถ้ามีโครงการโฉนดต้นไม้ เกษตรกรจะสร้างบ้าน ตัดต้นไม้นี้ โฉนดต้นไม้ระบุเลยว่าเป็นพื้นที่ที่ต้องใช้ประโยชน์

5. ประเด็นข้อสังเกต อนาคตถ้านโยบายหรือมีทุนสนับสนุนในการทำโฉนดต้นไม้ จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของโลกร้อน น้ำหลากในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และการจัดการเรื่องฝุ่น PM 2.5 ด้วย เพราะฉะนั้นนโยบายที่สนับสนุนเรื่องโฉนดต้นไม้ ชื่อว่าโฉนดก็ได้เครดิตแล้ว และมีต้นไม้บวกเข้าไปยังเพิ่มมูลค่าด้วยทั้งทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะน้ำท่วมน้ำหลากทางภาคเหนือด้วย

6. ประเด็นข้อสังเกต ผู้แทนกรมบัญชีกลาง (นางมัลลิกา อภากาศกิจ) ได้ให้ข้อสังเกตว่า ไม่ได้ขัดข้อง เพียงแต่อยากให้ศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของคาร์บอนเครดิต ด้วยว่ามีกฎหมายใดเกี่ยวข้องด้วยหรือไม่ เกรงว่าประเด็นจะตกหล่นไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบในหลักการ ดังนี้

1. เห็นชอบกรอบการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน
2. เห็นชอบร่างแบบโฉนดต้นไม้ในเขตปฏิรูปที่ดิน
3. เห็นชอบการนำโฉนดต้นไม้ไปเป็นหลักประกันสินเชื่อของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยเป็นไปตามเงื่อนไขที่ ส.ป.ก. กำหนด รวมทั้งเชื่อมโยงสถาบันการเงินอื่น
4. มอบ ส.ป.ก. กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีปฏิบัติการดำเนินนโยบายโฉนดต้นไม้พร้อมกันนำไปดำเนินการตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 4.2 ขอความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (ฉบับทบทวน) และแผนปฏิบัติการประจำปีบัญชี 2568

กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเข้าสู่ระบบประเมินผลการดำเนินงาน ทุนหมุนเวียน และตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน ประจำปีบัญชี 2567 ระหว่างกระทรวงการคลังกับกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส.ป.ก. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดกรอบหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงาน และตัวชี้วัดด้านที่ 5 การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร ผู้บริหารทุนหมุนเวียน พนักงานและลูกจ้าง ตัวชี้วัดที่ 5.1 บทบาทคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน วัดระดับความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียนจากประเด็นหลักที่สำคัญ 5 ด้าน โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การจัดให้มีหรือทบทวนแผนปฏิบัติการระยะยาว (3 - 5 ปี) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2568 (ร้อยละ 30) โดยแผนปฏิบัติการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (ฉบับทบทวน) ประกอบด้วยแผนปฏิบัติการ 3 ด้าน โดยมีเป้าหมาย ตัวชี้วัดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ กลยุทธ์ โครงการ/กิจกรรม ดังต่อไปนี้

แผนปฏิบัติราชการ : การบริหารจัดการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

แผนปฏิบัติราชการ : การบริหารจัดการหนี้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

แผนปฏิบัติราชการ : การบริหารจัดการกองทุนและบุคลากร

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีกรอบทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นไปตามกรอบหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานทุนหมุนเวียน ประจำปีบัญชี 2567 ตัวชี้วัดด้านที่ 5 การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร ผู้บริหารทุนหมุนเวียน พนักงาน และลูกจ้าง ตัวชี้วัดที่ 5.1 บทบาทคณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติราชการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (ฉบับทบทวน) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2568

มติคณะกรรมการ เห็นชอบแผนปฏิบัติราชการของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (ฉบับทบทวน) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีบัญชี 2568

เรื่องที่ 4.4 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง และตำบลทุ่งหมอ อำเภอสระเดา จังหวัดสงขลา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 168-3-08.10 ไร่

ส.ป.ก.สงขลา คณะอนุกรรมการพิจารณาความเหมาะสมที่จะจัดซื้อที่ดิน และ คปจ.สงขลา ได้พิจารณาสภาพความเหมาะสมของที่ดินและราคาที่ดินที่จะจัดซื้อที่ดิน และได้มีมติเห็นชอบการจัดซื้อและอนุมัติราคาที่ดินที่จะจัดซื้อ จำนวน 4 ราย 4 แปลง เนื้อที่รวม 168-3-08.10 ไร่ รวมวงเงินจัดซื้อทั้งสิ้น 28,690,942.50 บาท จากการตรวจสอบแนวเขตการปกครองของที่ดินทั้ง 4 แปลง ดังกล่าว ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ปรากฏว่า ตั้งอยู่ตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการและขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การพิจารณาความเหมาะสมของสภาพที่ดิน การต่อรองราคาที่ดิน และการผ่านความเห็นชอบในหลักการและวงเงินการจัดซื้อที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่เนื่องจากแปลงที่ดิน โฉนดที่ดินเลขที่ 8411 เนื้อที่ 31-2-25.9 ไร่ ของผู้เสนอขายที่ดิน รายนายสินัย เจริญเกียรติตรัย โฉนดที่ดินเลขที่ 8428 เนื้อที่ 53-3-52 ไร่ ของผู้เสนอขายที่ดิน รายนางสาวเง็กถ้ำ แซ่ลิ่ม โฉนดที่ดินเลขที่ 8429 เนื้อที่ 43-0-22 ไร่ ของผู้เสนอขายที่ดิน รายนายบุญ แซ่ลิว และโฉนดที่ดินเลขที่ 8430 เนื้อที่ 40-1-08.2 ไร่ ของผู้เสนอขายที่ดิน ราย

นางนพวรรณ ทองห้วน ซึ่งพื้นที่ทั้งหมดที่จะดำเนินการจัดซื้ออยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดินที่จะดำเนินการจัดซื้อ จำนวน 4 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 168-3-08.10 ไร่ ตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง และตำบลทุ่งหมอ อำเภอสระเตา จังหวัดสงขลา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ในท้องที่ตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง และตำบลทุ่งหมอ อำเภอสระเตา จังหวัดสงขลา จำนวน 4 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 168-3-08.10 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องอื่น ๆ

เรื่องที่ 6.1 วาระจรเรื่องที่ 1 การกำหนดหน้าที่การดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แบบบูรณาการร่วมของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

ส.ป.ก. โดย ส.ป.ก.จังหวัด มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามเป้าหมาย แผนงาน และโครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ในการดำเนินการพัฒนาพื้นที่ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินของแต่ละจังหวัด รวมทั้งปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ ส.ป.ก. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2552 ซึ่งการปฏิบัติงานตามหน้าที่ในปัจจุบันหลายพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินมีปัญหาที่เกิดขึ้น อาทิเช่น ปัญหาการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ปัญหาสภาพพื้นดินขาดความอุดมสมบูรณ์ต่อการเพาะปลูก ปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะเฉพาะหลายสาขาวิชาร่วมกัน ไม่สามารถแก้ปัญหาโดยส่วนราชการใดส่วนราชการหนึ่งได้ในบางปัญหา และการบริหารงานตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ไม่สามารถแก้ปัญหาบางอย่างได้ เนื่องจากการจัดแบ่งโครงสร้างองค์กรภาครัฐในปัจจุบัน หากมีการทำงานเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในรูปแบบการบูรณาการในการทำงาน จะช่วยให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างการทำงานของแต่ละหน่วยงานได้ เป็นการขจัดความซ้ำซ้อนของงานที่เกิดขึ้น ประกอบกับ ส.ป.ก. ได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และมูลนิธิ จำนวน 15 แห่ง ประกอบด้วย กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กรมพัฒนาที่ดิน

กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มูลนิธิปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2566 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือกันในการบูรณาการวางแผนและสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาพื้นที่ในพื้นที่ยึดคืนตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 36/2559 สัปดาห์ที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 และพื้นที่อื่นในเขตปฏิรูปที่ดินตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของแต่ละหน่วยงาน แต่เนื่องจากการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงดังกล่าวมีลักษณะเป็นการประสานงานและพิจารณากำหนดแผนงานโครงการ โดยหน่วยงานส่วนกลางไปสู่ผู้ปฏิบัติและดำเนินงานตามภารกิจหรือแผนงานได้เฉพาะหน่วยงานตามบันทึกข้อตกลง ซึ่งบางครั้งไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือมีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยตรง ทำให้เกิดความล่าช้าและไม่ตรงต่อความต้องการของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีสภาพปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกันไป รวมทั้งยังขาดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน ทำให้การแก้ไขปัญหาไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การพัฒนาพื้นที่ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมทั้งปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย หรือปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อส่งเสริมศักยภาพเกษตรกรในการดำรงชีวิตบนฐานทรัพยากรที่หลากหลาย ให้มีความยืดหยุ่น สามารถรองรับและปรับตัวต่อวิกฤตการเปลี่ยนแปลงได้ทุกรูปแบบ ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งน้ำภาคเกษตร สนับสนุนการปรับตัวของเกษตรกรให้เข้าถึงเทคโนโลยีและเครื่องจักรการเกษตรเพื่อลดปัญหามลภาวะและสิ่งแวดล้อม การแก้ไขปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง และปัญหาอื่น ๆ เกิดความรวดเร็วและเป็นไปตามความต้องการของประชาชน จึงเห็นควรเสนอคณะกรรมการพิจารณากำหนดอำนาจหน้าที่ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แบบมีส่วนร่วม กับภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และภาคประชาชนทุกภาคส่วน ในเขตปฏิรูปที่ดินภายในจังหวัดพื้นที่

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกต ประธานกรรมการ เห็นว่าการกำหนดหน้าที่การดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแบบบูรณาการร่วมของ ส.ป.ก.จังหวัด ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่ได้มีการจัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติขึ้น ซึ่งในส่วนของจังหวัดมีผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะเป็นผู้อำนวยการศูนย์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีหน้าที่ในการช่วยเหลือประชาชนจากสาธารณภัย ดังนั้น ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการในจังหวัดจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งนี้ ส.ป.ก. ได้ให้ความสำคัญในประเด็นปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น จึงได้กำหนดหน้าที่การดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแบบบูรณาการร่วมของ ส.ป.ก.จังหวัด ในการปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วนเพื่อร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ต่อไป

มติคณะกรรมการ

1. กำหนดให้ ส.ป.ก.จังหวัด สามารถจัดทำแผนงาน โครงการ ข้อบังคับ ข้อกำหนด เพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แบบบูรณาการการมีส่วนร่วมกับภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และภาคประชาชนทุกภาคส่วน ในเขตปฏิรูปที่ดิน

2. อนุมัติรูปแบบการเสนอโครงการเพื่อขอรับจัดสรรงบประมาณ แบบบูรณาการร่วมกับส่วนราชการอื่นภายในจังหวัด โดยประกอบด้วย ชื่อโครงการ วงเงินงบประมาณ หน่วยงานดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ สถานที่ติดต่อ 1. หลักการและเหตุผล 2. ข้อมูลทั่วไปของโครงการ 2.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ 2.2 ลักษณะโครงการ 2.3 สถานภาพของโครงการ 2.4 ประเภทโครงการ 2.5 ระยะเวลาดำเนินโครงการ 2.6 สถานที่ดำเนินโครงการ 3. กลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับประโยชน์ 4. เป้าหมาย ผลลัพธ์และผลกระทบโครงการ 5. แนวทางการดำเนินงาน รายการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ 6. วิธีดำเนินงาน 7. วงเงินโครงการ 8. รายละเอียดวงเงินงบประมาณ (หน่วย : บาท) 9. ความพร้อมของโครงการ 9.1 พื้นที่ดำเนินโครงการ 9.2 แบบสรุปรายการ แผนการปฏิบัติงาน 9.3 ความพร้อมของบุคลากร เครื่องมือและเทคนิคการดำเนินการ 9.4 ผลกระทบสิ่งแวดล้อม 9.5 รายงานการศึกษาความเหมาะสม 9.6 ผลตอบแทน 10. วิธีการบริหารจัดการหรือการดูแลบำรุงรักษาเมื่อโครงการแล้วเสร็จ 11. หน่วยงานที่ดูแล บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินภายหลังสิ้นสุดโครงการ 12. ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด 13. ผู้เสนอโครงการ 14. ผู้เห็นชอบโครงการ 15. ผู้อนุมัติโครงการ ทั้งนี้ รูปแบบการเสนอโครงการแบบบูรณาการร่วมกับดังกล่าว ให้เปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของการบูรณาการร่วมกันระหว่าง ส.ป.ก.จังหวัด ภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และภาคประชาชนทุกภาคส่วน ภายในเขตปฏิรูปที่ดินในจังหวัดนั้น

เรื่องที่ 6.2 วาระเรื่องที่ 2 การสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ และการลดหรืองดเว้นการชำระดอกเบี้ยให้กับเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ปีงบประมาณ 2567

สืบเนื่องจากคณะอนุกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในการประชุมครั้งที่ 6/2562 เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2562 ได้มีมติอนุมัติหลักการกำหนดอัตราดอกเบี้ย กรณีเกษตรกรได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ สำหรับเกษตรกรไม่มีหนี้ค้างชำระ และต้องได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติที่อยู่ในเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามประกาศของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0 ต่อปี เป็นระยะเวลา 1 ปี หลังจากนั้นใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อปี โดยอนุมัติวงเงินกู้ยืมรายละไม่เกิน 50,000 บาท และมีระยะเวลาการกู้ยืมไม่เกิน 3 ปี

ส.ป.ก.จังหวัด ได้แจ้งความต้องการใช้สินเชื่อเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ ปีงบประมาณ 2567 จำนวน 7,404 ราย เป็นเงิน 283.47 ล้านบาท สหกรณ์การเกษตร 1 แห่ง เป็นเงิน 3.00 ล้านบาท ซึ่งคณะกรรมการได้อนุมัติแผนการรับ - จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปีงบประมาณ 2567 รายจ่ายหมุนเวียน 1.2 สิ้นเชื่อเพื่อพัฒนาอาชีพและรายได้เกษตรกร/สหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน และสินเชื่อนโยบาย วงเงิน 900.00 ล้านบาท และมีแผนจัดเก็บหนี้ครบกำหนดชำระในปี 2567 จำนวน 12,349 ราย เป็นเงิน 227.88 ล้านบาท ทั้งนี้ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย จึงเห็นควรสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ และให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ ที่ได้รับผลกระทบฯ โดยลดหรืองดเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ของเงินรายงวดได้ไม่เกิน 1 ปี ต่อไป

มติคณะกรรมการ รับทราบการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ และการลดหรืองดเว้นการชำระดอกเบี้ยให้กับเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ปีงบประมาณ 2567

เรื่องที่ 6.3

วาระจรเรื่องที่ 3 ขอความเห็นชอบหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าที่ดินและทรัพย์สินในเขตปฏิรูปที่ดินและหลักเกณฑ์การจ่ายค่าชดเชยสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) มอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) และเอกสารโฉนดเพื่อการเกษตร กรณีผู้ได้รับสิทธิไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดิน และขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก.

ที่ปรึกษาประธานกรรมการ (นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์) ได้ขอความเห็นชอบนำเสนอเรื่องหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าที่ดินและทรัพย์สินในเขตปฏิรูปที่ดินและหลักเกณฑ์การจ่ายค่าชดเชยสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) มอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) และเอกสารโฉนดเพื่อการเกษตร กรณีผู้ได้รับสิทธิไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดิน และขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. ต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) โดยประธานกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้อนุญาตให้นำเสนอ คปก. ได้ ดังนี้

1. ส.ป.ก. นำที่ดินของรัฐที่ได้รับมอบจากหน่วยงานต่าง ๆ มาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อนำมาจัดให้เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพและสถาบันเกษตรกร โดยวิธีเช่า เช่าซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์ ซึ่ง ส.ป.ก. จัดที่ดินให้โดยการอนุญาตให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยมอบ ส.ป.ก. 4-01 หรือโฉนดเพื่อการเกษตร แล้วแต่กรณี

2. เกษตรกรผู้ได้รับจัดที่ดินของ ส.ป.ก. มีอายุมากขึ้น เข้าสู่เกษตรกรสูงวัย ทูพพลภาพ หรือเจ็บป่วยเรื้อรังจนไม่สามารถประกอบเกษตรกรรมได้ ประกอบกับมีเกษตรกรอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ประสงค์ประกอบอาชีพเกษตรกรรมแล้ว ส.ป.ก. จึงได้ออกระเบียบให้กับเกษตรกรผู้ที่ไม่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมแล้ว สามารถนำที่ดินนั้นคืนให้ ส.ป.ก. ได้ แต่เนื่องจากปัจจุบัน ส.ป.ก. ยังไม่ได้กำหนดหลักการจ่าย และวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมและเป็นธรรม รองรับการคืนสิทธิในที่ดินของรัฐที่เกษตรกรได้รับมอบ ส.ป.ก. 4-01 และเอกสารโฉนดเพื่อการเกษตร เนื่องจากเกษตรกรผู้ต้องการคืนสิทธิได้มีการลงทุนในที่ดินนั้น จนมีสภาพเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม

สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 4/2557 เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2557 ได้พิจารณาอนุมัติหลักเกณฑ์การจ่ายค่าชดเชยสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐที่ ส.ป.ก. มอบ ส.ป.ก. 4-01 กรณีผู้ได้รับสิทธิไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดิน และขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. ในอัตราร้อยละ 60 ของราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน

(กรมธนารักษ์) แต่ไม่เกินไร่ละ 60,000 บาท โดยประเมินเฉพาะมูลค่าที่ดิน ส่วนการประเมินทรัพย์สินที่อยู่บนดินให้เกษตรกรตกลงกันเอง และกรณีที่มีการเสนอราคา สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยเกษตรกรที่จะรับที่ดินมีความพึงพอใจ ให้นำเสนอคณะกรรมการ พิจารณาเป็นราย ๆ ไป ทั้งนี้ การเสนอให้จ่ายค่าชดเชยสิทธิฯ ดังกล่าว ได้ผ่านการพิจารณา ให้ความเห็นของคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมคณะกรรมการประเมินมูลค่าที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์ คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ประกอบกับคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2567 เห็นชอบในหลักการแนวทางการสร้างมูลค่าที่ดินที่รัฐจัดให้กับประชาชน นอกจากนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า) ได้มีคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ 119/2567 แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการเพิ่มมูลค่าที่ดินและสินทรัพย์ การจัดระบบสวัสดิการ และการบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนในเขตปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2567 เพื่อขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมและครบถ้วน ในทุกมิติ รวมทั้งพัฒนาและส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าที่ดินและในเขตปฏิรูปที่ดิน

ดังนั้น เพื่อให้ ส.ป.ก. สามารถนำที่ดินที่เกษตรกรไม่ประสงค์จะประกอบอาชีพ เกษตรกรรมต่อไปแล้ว มาแก้ไขปัญหาผู้ไร้ที่ดินทำกิน พร้อมทั้งเพื่อแก้ไขการซื้อขายเปลี่ยนมือ ในที่ดินของ ส.ป.ก. โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จึงควรมีมาตรการ โดยการกำหนด หลักเกณฑ์และเงื่อนไขค่าชดเชยสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐสำหรับเกษตรกร ผู้ขอคืนสิทธิในที่ดินให้กับ ส.ป.ก. ที่มีความเป็นธรรมให้กับผู้ที่ขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. ซึ่งอาจจะเป็นผู้สูงอายุ เจ็บป่วย หรือผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพอื่น ให้มีเงินทุนสำหรับการดำรงชีพต่อไป และเมื่อคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. เพื่อนำที่ดินนั้น จัดให้กับเกษตรกร ผู้ไร้ที่ดินทำกินรายใหม่แล้ว ต้องไม่ก่อให้เกิดภาระการจ่ายค่าเช่าที่ดินกับ ส.ป.ก. มากเกินไป โดย ส.ป.ก. จะใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จ่ายค่าชดเชย สิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐให้กับเกษตรกรรายเดิม และนำที่ดินนั้นมาจัดให้กับ เกษตรกรรายใหม่ และ ส.ป.ก. จะเรียกเก็บค่าชดเชยค่าเช่า ค่าเช่าซื้อ เพื่อให้มีเงินทุน หมุนเวียนกลับเข้าสู่กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นไปตามระเบียบกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ว่าด้วยการใช้จ่ายเงิน การเบิกจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2550 ซึ่งคณะกรรมการขับเคลื่อนการเพิ่มมูลค่าที่ดิน และสินทรัพย์ การจัดระบบสวัสดิการและการบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ในเขตปฏิรูปที่ดิน ครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2567 ได้มีมติเห็นชอบ หลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าที่ดินและทรัพย์สินในเขตปฏิรูปที่ดินและหลักเกณฑ์

การจ่ายค่าชดเชยสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐที่ ส.ป.ก. มอบ ส.ป.ก. 4-01 และเอกสารโฉนดเพื่อการเกษตร กรณีผู้ได้รับสิทธิไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดิน และขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. จึงเห็นควรเสนอคณะกรรมการ พิจารณา ดังนี้

1. อนุมัติหลักเกณฑ์การจ่ายค่าชดเชยสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐที่ ส.ป.ก. ได้มอบเอกสารโฉนดเพื่อการเกษตร กรณีผู้ได้รับสิทธิไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดิน และขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. ในอัตราร้อยละ 60 ของราคาประเมินที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ (กรมธนารักษ์) แต่ไม่เกินร้อยละ 80,000 บาท และค่าชดเชยสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐที่ ส.ป.ก. ได้ออก ส.ป.ก. 4-01 ให้จ่ายค่าชดเชยในที่ดินที่ขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. ในอัตราร้อยละ 60 ของราคาประเมินที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ (กรมธนารักษ์) แต่ไม่เกินร้อยละ 60,000 บาท ตามมติ คปก. เมื่อคราวการประชุม คปก. ครั้งที่ 4/2557 เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2557

2. ให้ใช้หลักการและวิธีการประเมินมูลค่าทรัพย์สิน ประเภทโครงสร้างพื้นฐาน สำหรับอาคารและสิ่งปลูกสร้างและโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร (แหล่งน้ำ) ในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามวิธีการที่สมาคมผู้ประเมินค่าทรัพย์สินแห่งประเทศไทยกำหนด โดยสำหรับการประเมินมูลค่าอาคารและสิ่งปลูกสร้างให้ใช้มูลค่าอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ในราคาต่อหน่วยต่ำสุดสำหรับการประเมินอาคารและสิ่งปลูกสร้างในเขตปฏิรูปที่ดิน และสำหรับแหล่งน้ำให้ใช้ราคาประเมินมูลค่าแหล่งน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน คิดจากร้อยละ 50 ของมูลค่าของแหล่งน้ำ

3. ให้ใช้หลักการและวิธีการประเมินมูลค่าทรัพย์สิน ประเภทไม้ยืนต้นในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยใช้บัญชีรายการราคาไม้ยืนต้นอ้างอิง จากการจ่ายค่าทดแทนไม้ยืนต้นของ กรมทางหลวง และกรมทางหลวงชนบทในแต่ละจังหวัด หากจังหวัดที่ยังไม่มีการกำหนด บัญชีราคาค้นไม้ให้ใช้บัญชีของจังหวัดข้างเคียง

4. ขอความเห็นชอบ (ร่าง) ระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การประเมินมูลค่าที่ดินและทรัพย์สินของ ส.ป.ก. และการจ่ายค่าชดเชยสิทธิการเข้าทำ ประโยชน์ในที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีผู้ได้รับสิทธิไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดิน และขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก.

5. ขอความเห็นชอบและแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและพัฒนา การดำเนินงานการประเมินมูลค่าที่ดินและทรัพย์สินอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ความเป็นจริง ตลอดจนการพิจารณากรณีที่มีเกษตรกรต้องการเสนอราคาสูงกว่าเกณฑ์

ที่กำหนดให้นำเสนอ คปจ. พิจารณาเป็นราย ๆ ไป และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการชุดนี้ จัดทำระเบียบดังกล่าว ตามมติเสนอ คปก. ต่อไป

6. ให้ ส.ป.ก. จัดตั้งหน่วยงานในการดำเนินการประเมินมูลค่าที่ดินและทรัพย์สินของรัฐบาลในเขตปฏิรูปที่ดิน และกำหนดแนวทางและวิธีการปฏิบัติการประเมินมูลค่าที่ดินและทรัพย์สินของ ส.ป.ก. ตลอดถึงการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานการประเมินมูลค่าที่ดินและทรัพย์สินของ ส.ป.ก.

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต การที่เกษตรกรได้รับที่ดินตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ไม่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมแล้ว มาขอค่าชดเชยสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินมีความเสี่ยง ต่างจากเกษตรกรที่ได้รับที่ดินจากการจัดซื้อที่ดินเอกชน จึงควรแยกประเภทของการจ่ายค่าชดเชย และมีการทำประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นหรือไม่ ซึ่งถ้ามีการขอคืนสิทธิให้กับ ส.ป.ก. จำนวนมาก จะทำให้เกิดปัญหาในส่วนของเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส.ป.ก. จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร จึงอยากให้กรรมการได้ศึกษา และสังเคราะห์ในวาระดังกล่าวที่นำเสนอ

2. ประเด็นข้อสังเกต ในกรณีมีเกษตรกรมีความประสงค์จะคืนที่ดินให้ ส.ป.ก. มีเนื้อที่จำนวนมาก จะเกิดปัญหาการจัดที่ดินให้เกษตรกรรายย่อยไม่มีเงินทุนในการจ่ายค่าชดเชยที่ดิน ส.ป.ก. มีแนวทางแก้ไขปัญหาในกรณีดังกล่าวอย่างไร

3. ประเด็นข้อสังเกต การจัดซื้อที่ดินเอกชนที่มีราคาสูงเพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกรได้เข้าทำประโยชน์ด้วยการเช่าหรือเช่าซื้อตามกำลังทรัพย์ควบคู่กับการพัฒนาอาชีพ เมื่อจ่ายค่าเช่าซื้อครบตามสัญญาแล้วก็จะได้โฉนดเพื่อการเกษตร ต่อมาเมื่อเกษตรกรไม่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมก็สามารถคืนที่ดินให้แก่ ส.ป.ก. เพื่อรับเงินบำเหน็จ และ ส.ป.ก. จะสามารถนำที่ดินไปดำเนินการตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป โดยใช้กฎกระทรวงการแบ่งแยกหรือโอนสิทธิในที่ดินของผู้ได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2567 ซึ่งนอกจาก ส.ป.ก. จะมีรายได้หมุนเวียนจากกรณีข้างต้นแล้ว ยังได้รับนโยบายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เกี่ยวกับการจัดที่ดินชุมชน เมื่อดำเนินการสำเร็จแล้วก็จะมียาได้ไม่น้อยกว่าปีละ 1,000 ล้านบาท กลับเข้ามาที่กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำหรับจ่ายค่าชดเชยต่าง ๆ ต่อไป

4. ประเด็นข้อสังเกต ส.ป.ก. ได้หาแนวทางการแก้ไขปัญหาการลักลอบขายที่ดินของเกษตรกรที่ไม่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีหลักเกณฑ์การจ่ายค่าชดเชยสิทธิการทำประโยชน์ที่ดินของรัฐเพื่อให้ได้ที่ดินมาจัดให้เกษตรกรรายใหม่ได้เช่าหรือเช่าซื้อเพื่อเป็นรายได้แก่กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยเป็นการลดต้นทุนแก่เกษตรกรรายใหม่ที่ไม่ต้องดำเนินการปรับปรุงพื้นที่แปลงดังกล่าวเพิ่มเติม และกรณีเมื่อ ส.ป.ก. ได้รับโอนคืนที่ดินจากเกษตรกรรายเดิมจึงจะดำเนินการแบ่งแปลงให้เกษตรกรรายใหม่ได้ต่อไป

มติคณะกรรมการ ประธานกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เห็นชอบในหลักการที่นำเสนอและมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบพิจารณาโดยนำข้อสังเกตของกรรมการประกอบการพิจารณาต่อไป

การประชุมครั้งที่ 7/2567 เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2567

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 การพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟ สายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ และโครงการก่อสร้างทางรถไฟ สายบ้านไผ่ - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม ของการรถไฟแห่งประเทศไทย

การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) ได้ยื่นคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟ อันเป็นกิจการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ จำนวน 2 โครงการ ได้แก่ โครงการก่อสร้างทางรถไฟ สายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ รวมระยะทางประมาณ 323.10 กิโลเมตร เนื้อที่รวมประมาณ 1,537-3-04 ไร่ และโครงการก่อสร้างทางรถไฟ สายบ้านไผ่ - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม รวมระยะทางประมาณ 355 กิโลเมตร เนื้อที่รวมประมาณ 1,917-3-75 ไร่ ซึ่งการขอใช้ที่ดินดังกล่าวเป็นการยื่นคำขอตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 31/2560 เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ สั่ง ณ วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2560 ประกอบกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2560 ข้อ 2 (3) โครงการของรัฐซึ่งเป็นประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ ได้แก่ (ก) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ ซึ่งเป็นกิจการ

ที่จะต้องเสนอขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีก่อน คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) จะพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่กำหนดไว้ในข้อ 8 ของกฎกระทรวงฯ ซึ่งคณะอนุกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ในการประชุมครั้งที่ 2/2566 เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2566 พิจารณากลับกรองและให้ความเห็นในการนำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อ คปก. เพื่ออนุมัติให้นำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามลำดับ และ คปก. ในการประชุมครั้งที่ 4/2566 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566 ได้พิจารณาและมีมติโดยสรุป ดังนี้

1) พิจารณาอนุมัติให้นำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด พิจารณาอนุมัติก่อนที่ คปก. จะพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ รพท. ใช้ที่ดินเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟ สายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ ในเขตปฏิรูปที่ดิน เนื้อที่รวมประมาณ 1,537-3-04 ไร่ และโครงการก่อสร้างทางรถไฟ สายบ้านไผ่ - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม เนื้อที่รวมประมาณ 1,917-3-75 ไร่

2) เห็นชอบให้ รพท. สามารถเข้าสำรวจ ก่อสร้าง หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟทั้ง 2 โครงการ ไปพลางก่อน เป็นระยะเวลาหนึ่งปี โดย รพท. จะดำเนินการในพื้นที่ต่าง ๆ โดยแบ่งเป็นช่วงหรือระยะที่มีการเยียวยาหรือจ่ายค่าชดเชยเยียวยาเกษตรกรแล้ว และในการออกหนังสืออนุญาตหรือให้ความยินยอมจะนำเสนอ คปก. พิจารณาอนุญาตตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป และในส่วนการเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และการเก็บค่าหลักประกัน เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ ส.ป.ก. กำหนด

ทั้งนี้คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2567 อนุมัติให้ดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ และโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายบ้านไผ่ - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม แล้ว ประกอบกับมีพื้นที่บางส่วนที่ รพท. ได้ดำเนินการเยียวยาหรือจ่ายค่าชดเชยเยียวยาเกษตรกร พร้อมจัดส่งเอกสารประกอบคำขออนุญาตใช้ที่ดินเรียบร้อยแล้ว ประกอบกับการประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ 5/2567 เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2567 มีมติเห็นชอบในเรื่องดังกล่าว ซึ่งเป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และมติคณะกรรมการที่กำหนดไว้ จึงเห็นควรนำเสนอคณะกรรมการพิจารณา ดังนี้

1. เพื่อโปรดพิจารณาเห็นชอบในหลักการภาพรวมของการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟทั้ง 2 เส้นทาง ได้แก่ สายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ และโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายบ้านไผ่ - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม สำหรับกรณีที่มีการดำเนินการก่อสร้างจะต้องพาดผ่านหรือข้ามบริเวณถนน หรือเสาไฟฟ้า หรือสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่ ส.ป.ก. ได้เคยอนุญาตให้ใช้ที่ดินไปแล้วให้ รพท. สามารถดำเนินการได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการอนุญาตให้ใช้ที่ดินซ้ำซ้อนกัน

2. เพื่อโปรดพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของของ รพท. ในส่วนของพื้นที่จังหวัดแพร่ ในที่ดินแปลงเลขที่ 14 ระหว่าง ส.ป.ก. ที่ 5045IV1840 เนื้อที่รวมประมาณ 1-2-32 ไร่ ที่ดินแปลงที่ 53 แปลงที่ 55 แปลงที่ 58 แปลงที่ 61 แปลงที่ 63 แปลงที่ 66 แปลงที่ 68 แปลงที่ 70 และแปลงที่ 116 ระหว่าง ส.ป.ก. ที่ 5045IV1844 เนื้อที่รวมประมาณ 33-0-48 ไร่ และที่ดินแปลงเลขที่ 203 แปลงที่ 209 แปลงที่ 206 แปลงที่ 211 แปลงที่ 213 แปลงที่ 215 และแปลงที่ 217 ระหว่าง ส.ป.ก. ที่ 5045IV2038 เนื้อที่รวมประมาณ 9-0-63 ไร่ รวมทั้งสิ้นจำนวน 17 แปลง เนื้อที่รวมประมาณ 43-3-43 ไร่

3. เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบการจัดเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดิน สำหรับกรณีการขอรับความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของของ รพท. โดยเรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามอัตราข้อ 9 (3) ของระเบียบคปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 สำหรับแปลงที่ดินในส่วนของจังหวัดแพร่ ตามที่ได้พิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่กำหนดไว้ในข้อ 1.

4. เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบจำนวนเงินหลักประกันตามระเบียบ คปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561 ข้อ 4 สำหรับโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ เป็นจำนวนเงินประมาณ 1,050,000 บาท

มติคณะกรรมการ

1. เห็นชอบในหลักการภาพรวมของการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟทั้ง 2 เส้นทาง ได้แก่ สายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ และโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายบ้านไผ่ - มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร - นครพนม สำหรับกรณีที่มีการดำเนินการก่อสร้างจะต้องพาดผ่านหรือข้ามบริเวณถนน หรือเสาไฟฟ้า หรือสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่ ส.ป.ก. ได้เคยอนุญาตให้ใช้ที่ดินไปแล้วให้ รพท. สามารถดำเนินการได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการอนุญาตให้ใช้ที่ดินซ้ำซ้อนกัน

2. ให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ ของ รพท. ในส่วนของพื้นที่จังหวัดแพร่ ในที่ดินแปลงเลขที่ 14 ระหว่าง ส.ป.ก. ที่ 5045IV1840 เนื้อที่รวมประมาณ 1-2-32 ไร่ ที่ดินแปลงที่ 53 แปลงที่ 55 แปลงที่ 58 แปลงที่ 61 แปลงที่ 63 แปลงที่ 66 แปลงที่ 68 แปลงที่ 70 และแปลงที่ 116 ระหว่าง ส.ป.ก. ที่ 5045IV1844 เนื้อที่รวมประมาณ 33-0-48 ไร่ และที่ดินแปลงเลขที่ 203 แปลงที่ 209 แปลงที่ 206 แปลงที่ 211 แปลงที่ 213 แปลงที่ 215 และแปลงที่ 217 ระหว่าง ส.ป.ก. ที่ 5045IV2038 เนื้อที่รวมประมาณ 9-0-63 ไร่ รวมทั้งสิ้นจำนวน 17 แปลง เนื้อที่รวมประมาณ 43-3-43 ไร่

3. เห็นชอบการจัดเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดิน สำหรับกรณีการขอรับความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของของ รพท. โดยเรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามอัตราข้อ 9 (3) ของระเบียบ คปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561 สำหรับแปลงที่ดินในส่วนของจังหวัดแพร่ ตามที่ได้พิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่กำหนดไว้ในข้อ 1.

4. เห็นชอบจำนวนเงินหลักประกันตามระเบียบ คปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2561 ข้อ 4 สำหรับโครงการก่อสร้างทางรถไฟสายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ เป็นจำนวนเงินประมาณ 1,050,000 บาท

เรื่องที่ 3.2 การพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อสร้างสถานที่กำจัดขยะ

จังหวัดชัยภูมิ ได้มีหนังสือ ที่ ชย 0011/551 ลงวันที่ 13 มกราคม 2563 ถึง ส.ป.ก. เพื่อพิจารณา กรณี อบต.นางแดด ขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่อก่อสร้างเตาเผาขยะในเขตปฏิรูปที่ดิน หมู่ที่ 2 ตำบลนางแดด อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งในการประชุม คปก.ชัยภูมิ ครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2560 มีมติเห็นชอบให้ใช้ที่ดินดังกล่าวแล้ว ต่อมาคณะอนุกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ในการประชุมครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2564 ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าว โดยเห็นควรให้มีการศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างเตาเผาขยะและสถานที่กำจัดขยะนั้น ส.ป.ก. จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีการแก้ไขปัญหาเรื่องขยะตามคำสั่ง ส.ป.ก. ที่ 164/2566 สั่ง ณ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 โดยมีอำนาจหน้าที่พิจารณาศึกษากฎหมาย ระเบียบ กำหนดร่างหลักเกณฑ์ แนวทางแก้ไขปัญหาแนวทางในการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่ฯ ทั้งนี้ คณะทำงานฯ ได้มีการประชุมพิจารณาร่างหลักเกณฑ์และเห็นชอบหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีการแก้ไขปัญหาเรื่องขยะ และได้เชิญผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อมูล ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ นอกจากนี้ คปก. ในการประชุมครั้งที่ 3/2567 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2567 เห็นชอบให้แต่งตั้งผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้แทนกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มเติม ในกรณีที่มีการพิจารณาการขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่อสร้างสถานที่กำจัดขยะ

ในการนี้ ส.ป.ก. ได้ดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อสร้างสถานที่กำจัดขยะ ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ 5/2567 เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2567 ระเบียบวาระที่ 3 วาระที่ 3.1 เรื่อง การพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อสร้างสถานที่กำจัดขยะ โดยที่ประชุมได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อสร้างสถานที่กำจัดขยะ โดยให้เสนอคณะกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อสร้างสถานที่กำจัดขยะ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้ขออนุญาต

ผู้ขออนุญาต หมายถึง ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลผู้มีอำนาจตามกฎหมายซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลรับผิดชอบในกิจการที่ขออนุญาต

2. ลักษณะสภาพพื้นที่ที่ขอใช้

2.1 การขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเป็นสถานียกถ่ายขยะมูลฝอย สถานที่นำวัสดุกลับคืน พื้นที่ที่จะขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่อกำจัดขยะในเขตปฏิรูปที่ดินจะต้องเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเงื่อนไขหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. อยู่ห่างจากบ่อน้ำตื้นและน้ำใต้ดินของประชาชน และแหล่งน้ำดิบของโรงผลิตน้ำประปาไม่น้อยกว่า 700 เมตร
2. อยู่ห่างจากแหล่งน้ำสาธารณะ แหล่งน้ำที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือแหล่งน้ำธรรมชาติไม่น้อยกว่า 100 เมตร
3. เป็นพื้นที่ซึ่งสภาพธรณีวิทยา หรือลักษณะใต้พื้นดินมั่นคงแข็งแรงพอที่จะรองรับขยะมูลฝอยได้ตามหลักวิศวกรรม
4. ไม่เป็นพื้นที่ห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง
5. ไม่เป็นพื้นที่ลุ่มที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมฉับพลันหรือน้ำป่าไหลหลาก
6. สถานที่ตั้งควรเป็นที่โล่ง ไม่อยู่ในที่อับลม
7. ไม่เป็นที่ดินเอกชน ที่ดินพระราชทาน ที่ดินบริจาค ที่ดินโครงการพระราชดำริ และไม่เป็นพื้นที่ที่มีการสงวน รักษา หวงห้าม คุ้มครอง หรือกันไว้เพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวมตามกฎหมายอื่น ๆ

8. การพิจารณาหลักเกณฑ์เพิ่มเติมให้เป็นไปตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.2 การขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเป็นสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอย สถานที่กำจัดขยะโดยเตาเผา และสถานที่หมักทำปุ๋ยและการหมักทำก๊าซชีวภาพ พื้นที่ที่จะขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่อกำจัดขยะในเขตปฏิรูปที่ดิน จะต้องเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเงื่อนไขหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. อยู่ห่างไม่น้อยกว่า 1,000 เมตร จาก
 - แนวเขตที่ดินโบราณสถาน
 - พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 และชั้นที่ 2 ตามมติคณะรัฐมนตรี
 - เขตอนุรักษ์
 - แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ ตามมติคณะรัฐมนตรี

- เขตชุมชนหรืออยู่ในระยะที่ชุมชนให้ความยินยอม
- เขตพื้นที่ที่อาจส่งผลกระทบต่อศักยภาพน้ำบาดาล
- 2. จากแนวเขตขอบลานบินของสนามบินไม่น้อยกว่า 5,000 เมตร
- 3. อยู่ห่างจากบ่อน้ำตื้นและน้ำใต้ดินของประชาชนและแหล่งน้ำดิบของโรงผลิตน้ำประปาไม่น้อยกว่า 700 เมตร
- 4. อยู่ห่างจากแหล่งน้ำสาธารณะ แหล่งน้ำที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือแหล่งน้ำธรรมชาติไม่น้อยกว่า 100 เมตร
- 5. เป็นพื้นที่ซึ่งสภาพธรณีวิทยามีความเหมาะสม หรือลักษณะใต้พื้นดินมั่นคงแข็งแรง ไม่เป็นพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดหลุมยุบ หรือพื้นที่เสี่ยงดินถล่ม และพอที่จะรองรับขยะมูลฝอยได้ตามหลักวิศวกรรม
- 6. ไม่เป็นพื้นที่ห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง
- 7. ไม่เป็นพื้นที่ลุ่มที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมฉับพลันหรือน้ำป่าไหลหลาก
- 8. ไม่เป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมถึง โดยพิจารณาจากการเกิดน้ำท่วมซ้ำในช่วงระยะเวลา 30 ปี ที่ผ่านมา เว้นแต่จะมีระบบหรือมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดการพัดพามูลฝอยออกไปภายนอกพื้นที่ฝั่งกลับ
- 9. ไม่เป็นที่ดินเอกชน ที่ดินพระราชทาน ที่ดินบริจาค ที่ดินโครงการพระราชดำริ และไม่เป็นพื้นที่ที่มีการสงวน รักษา หวงห้าม คั่นครอง หรือกันไว้เพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวมตามกฎหมายอื่น ๆ
- 10. การพิจารณาหลักเกณฑ์เพิ่มเติมให้เป็นไปตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

3. ขนาดเนื้อที่ที่จะอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อกำจัดขยะในเขตปฏิรูปที่ดินต้องไม่เกิน 20 ไร่

4. การพิจารณาคำขออนุญาตใช้ที่ดิน

การพิจารณาคำขออนุญาตให้ใช้ที่ดิน ให้ถือปฏิบัติตามขั้นตอนแนวทางการปฏิบัติในการพิจารณาคำขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน แนบท้ายคำสั่ง ส.ป.ก. ที่ 855/2561 สั่ง ณ วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 โดยให้พิจารณาสงวนพื้นที่ไว้เพื่อประกอบเกษตรกรรมหรือใช้เพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้มากที่สุด และให้เพิ่มเติมหลักฐานจากผู้ขออนุญาตใช้ที่ดิน ดังต่อไปนี้

4.1 ให้ผู้ขออนุญาตใช้ที่ดินจัดทำข้อมูลรายละเอียดแผนงานหรือโครงการสำหรับกรณีการขอใช้ที่ดินเพื่อกำจัดขยะในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามรูปแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด

4.2 ให้ผู้ขออนุญาตใช้ที่ดินจัดทำแผนผังหรือรูปแผนที่กำหนดขอบเขตและลักษณะการใช้ประโยชน์ของพื้นที่อย่างชัดเจนว่าส่วนใดจะใช้ประโยชน์อย่างไร อาทิ เป็นลานกองขยะ เป็นส่วนกำจัดขยะ หรือเป็นพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ ตามความจำเป็นและจัดทำแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศแสดงที่ตั้งที่ดิน อาณาเขต และการใช้ที่ดินโดยรอบในรัศมี 1,000 เมตร ของสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องหลักสุขาภิบาลเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาความเหมาะสมของขนาดเนื้อที่ที่จะพิจารณาอนุญาต

4.3 ให้ผู้ขออนุญาตใช้ที่ดินเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมผลการรับรองและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนของความเหมาะสมและผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ตามแบบรายงานการขอใช้ที่ดินเพื่อกำจัดขยะในเขตปฏิรูปที่ดินที่ ส.ป.ก. กำหนด

4.4 ให้ผู้ขออนุญาตใช้ที่ดินจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ชนิดประเภทขยะมูลฝอย และปริมาณมูลฝอย รวมถึงการคาดการณ์ปริมาณมูลฝอยในอนาคต

5. อำนาจในการพิจารณา

การใช้ที่ดินเพื่อเป็นสถานที่กำจัดขยะ เป็นประเภทกิจการนอกเหนือจากประเภทกิจการตามข้อ 6 ถึงข้อ 16 ของระเบียบ คปก. ว่าด้วยการมอบหมายให้เลขาธิการ ส.ป.ก. พิจารณาอนุญาตการใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่น ๆ พ.ศ. 2536 จึงเป็นกิจการอื่น ๆ ตามข้อ 17 ที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของ คปก. เท่านั้น

6. การจัดเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คณะอนุกรรมการฯ ได้มีการแสดงความคิดเห็นกันหลากหลาย แต่ไม่สามารถหาข้อยุติได้ โดยมีความเห็นของคณะอนุกรรมการฯ แบ่งออกเป็น 2 แนวทาง ดังนี้

1. ให้ ส.ป.ก.จังหวัด เรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ในที่ดิน โดยจัดเก็บครั้งเดียวตามราคาประเมินของกรมธนารักษ์ หรือราคาที่ ส.ป.ก. ได้ชำระค่าที่ดินอันมีราคาสูงกว่าราคาประเมินของกรมธนารักษ์ในปีที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดิน และนำส่งค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ในที่ดินเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เนื่องจากเห็นว่ากิจการดังกล่าวเป็นการจัดทำบริการสาธารณะ การเรียกเก็บค่าบริการจากประชาชนในพื้นที่เป็นเพียงค่าใช้จ่ายในการดูแลบำรุงรักษาและค่าดำเนินการของเจ้าหน้าที่ผู้ขออนุญาตไม่ได้มีผลกำไรจากการให้บริการดังกล่าว หรือ

2. ให้ ส.ป.ก.จังหวัด เรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ในที่ดิน โดยจัดเก็บเป็นรายปี และนำส่งค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ในที่ดินเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เนื่องจากผู้ขออนุญาตอาจทำสัญญาร่วมกับเอกชนในการใช้สถานที่บริหารจัดการร่วมกันและมีกำไรจากการให้ใช้สถานที่เพื่อกำจัดขยะ

คณะอนุกรรมการฯ จึงมีมติว่า เห็นควรให้ ส.ป.ก. นำประเด็นการจัดเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดิน เสนอต่อ คปก. เพื่อพิจารณาหาข้อยุติต่อไป

7. การควบคุมการใช้ประโยชน์ในที่ดินภายหลังจากที่ได้รับอนุญาต

เพื่อเป็นการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อป้องกันการขยายพื้นที่โดยฝ่าฝืนกฎหมายอันอาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรกรรมและความปลอดภัยต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ที่มีการอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อเป็นสถานที่กำจัดขยะตั้งอยู่ ตรวจสอบสภาพพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมการประกอบกิจการ หรือควบคุมผลกระทบสิ่งแวดล้อม พร้อมให้ผู้ได้รับอนุญาตแสดงสำเนาหนังสือรับรองผลการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการดำเนินการ หรือผลการตรวจสอบสภาพแวดล้อม ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ที่มีการอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อเป็นสถานที่กำจัดขยะตั้งอยู่ พร้อมกับการชำระค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ดังนั้น การขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่อเป็นสถานที่กำจัดขยะในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นกิจการบริการสาธารณะดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐในระดับจังหวัดหรือท้องถิ่น ซึ่งสามารถขออนุญาตใช้ที่ดินต่อ ส.ป.ก. ตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการมอบหมายให้เลขาธิการ ส.ป.ก. พิจารณาอนุญาตการใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2536 ได้ แต่ในขณะเดียวกันการขออนุญาตใช้ที่ดินดังกล่าว อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรกรรมและต้องมีการควบคุมกำกับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นการเฉพาะ ดังนั้น ส.ป.ก. พิจารณาแล้ว จึงเห็นควรเสนอ คปก. เพื่อพิจารณาร่างหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อสร้างสถานที่กำจัดขยะต่อไป

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อสร้างสถานที่กำจัดขยะดังกล่าว ได้นำแนวทางการพิจารณาเรื่องของพื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นสถานที่จัดการขยะมาจากหน่วยงานใด และประเด็นเรื่องการจัดเก็บค่าธรรมเนียมได้นำหลักเกณฑ์จากกรมธนารักษ์มาเป็นต้นแบบหรือไม่ มีสถานที่ใดบ้างที่กรมธนารักษ์อนุญาตให้ใช้เป็นพื้นที่ขนถ่ายขยะกับฝังกลบขยะ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีวิธีการ

หลักเกณฑ์ และผลกระทบแตกต่างกัน ในส่วนของการคิดราคาเกี่ยวกับการให้เช่าที่ดินนั้น จะไปสัมพันธ์กับปัญหาเรื่องการจัดเก็บขยะหรือไม่ เพราะหากคิดค่าเช่าราคาแพง จะมีการลักลอบทิ้งขยะ ไม่เข้ามาทิ้งในระบบ และหากใช้เป็นระบบแบบฝังกลบ ยังสามารถนำมาใช้ได้หรือไม่ เนื่องจากกรมควบคุมมลพิษมีความเห็นว่าวิธีการนี้ ใช้เวลานานและมีผลกระทบในพื้นที่ เกิดปัญหาการแพร่สารพิษลงในดิน ตลอดจน จะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองด้วย

2. ประเด็นข้อสังเกต ที่ดินบริเวณดังกล่าวมีสภาพพื้นที่ที่ไม่สามารถทำกินได้แล้ว หรือไม่ เนื่องจากมีอีกหลายคนที่ยังต้องการที่ดินทำกิน การนำเอาขยะไปฝังกลบ จะมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ดินหรือไม่ ตลอดจนการบริหารจัดการขยะเป็นหน้าที่ ของท้องถิ่นในพื้นที่

3. ประเด็นข้อสังเกต ร่างหลักเกณฑ์อนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อสร้างสถานที่กำจัดขยะนี้ ควรมีการกำหนดเกี่ยวกับเงื่อนไขในการที่จะอนุญาต กรณีที่ไม่ใช้ที่ดินภายในระยะเวลา ที่กำหนด ควรจะมีการดำเนินการเพิกถอนการอนุญาตหรือการอนุญาตนั้น ควรจะมี เงื่อนไขระยะเวลาที่ปี ในส่วนของการเรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินนั้น ที่ประชุมจะต้องพิจารณาว่าจะจัดเก็บครั้งเดียวหรือจัดเก็บรายปี หากจัดเก็บครั้งเดียว จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาขอใช้ จะคิดจำนวนกี่ปี และหากจัดเก็บรายปีน่าจะมี ความเป็นไปได้มากกว่า ดังนั้น ควรกำหนดเงื่อนไขว่าหากอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินแล้ว จะให้เอกชนเข้ามาทำประโยชน์ต่อหรือร่วมได้หรือไม่ เนื่องจากหากเกิดปัญหาผลกระทบ กับสิ่งแวดล้อมมากขึ้นอาจจะต้องยกเลิก จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้ด้วย

4. ประเด็นข้อสังเกต ขอให้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ไปศึกษาข้อมูลให้ละเอียด รอบคอบก่อนการตัดสินใจ เนื่องจากจะเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาอย่างแน่นอน ทั้งในเรื่องกลิ่นที่ไม่สามารถควบคุมได้ จะนำงบประมาณในส่วนไหนมาดำเนินการ และมีความพร้อมมากน้อยเพียงใดหากมีการอนุญาตให้ไป ซึ่งการจัดเก็บขยะเป็นสิ่งที่ ดี แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความสามารถบริหารจัดการเรื่องนี้ให้เป็นไปตามหลักการ ได้หรือไม่

5. ประเด็นข้อสังเกต ประธานกรรมการ เห็นว่าวาระดังกล่าวขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ รับข้อสังเกตของคณะกรรมการไปพิจารณาให้รอบคอบว่าผู้ที่จะมาขออนุญาตมีศักยภาพ มีแผนในการบริหารจัดการอย่างไร และพื้นที่นั้นเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร ซึ่งน่าจะมี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาร่างหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้มาหมดแล้ว แต่ขั้นตอน การอนุญาตก็ต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวร่วมพิจารณาด้วย อันเป็นขั้นตอน ของคณะกรรมการในการพิจารณาอนุญาตอีกชั้นหนึ่ง

มติคณะกรรมการ เห็นชอบให้คณะกรรมการพิจารณาการให้ความยินยอมหรืออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน นำข้อสังเกตของคณะกรรมการไปพิจารณาปรับปรุง และนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอีกครั้ง

เรื่องที่ 3.7 การให้สิทธิเกษตรกรเช่าที่ดิน ตามข้อ 62 แห่งระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ได้ออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2566 ข้อ 62 ความว่า

“ผู้ใดที่เข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้จัดให้แก่เกษตรกรแล้ว โดยไม่ได้รับอนุญาต และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามที่กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ให้มาดำเนินการแจ้งการครอบครองที่ดินกับ ส.ป.ก.จังหวัด ภายในสองปีนับตั้งแต่วันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับเพื่อรับสิทธิโดยการเช่าที่ดินตามที่กำหนดในระเบียบนี้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับสิทธิโดยการเช่าที่ดิน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

และในการประชุม คปก. ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567 ได้มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการดำเนินการตามข้อ 62 แห่งระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 และได้ลงนามในประกาศ คปก. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับสิทธิโดยการเช่าที่ดินของผู้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้จัดให้แก่เกษตรกรแล้วโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประกาศ ณ วันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2567

ในการนี้ ในกระบวนการออกคำสั่งให้สิทธิการเช่าทำประโยชน์ในที่ดินเพื่อดำเนินการจัดที่ดินตามประกาศ คปก. ดังกล่าว การสั่งให้เกษตรกรสิทธิเฉพาะส่วนที่มีการยินยอมให้ผู้อื่นเช่าทำประโยชน์ ผู้ที่เช่าทำประโยชน์ในที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้จัดให้แก่

เกษตรกรแล้ว เมื่อได้มาดำเนินการแจ้งการครอบครองที่ดินกับ ส.ป.ก.จังหวัด ภายในสองปี นับตั้งแต่วันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ หากมีคุณสมบัติเป็นเกษตรกรจะได้รับสิทธิ โดยการเช่าที่ดินตามที่กำหนดในระเบียบนี้ ซึ่งตามข้อ 62 แห่งระเบียบฯ ดังกล่าว ในพื้นที่ ที่ดินส่วนที่เหลือจากการยินยอมให้ผู้อื่นเช่าทำประโยชน์ ปรากฏว่าเกษตรกรผู้ได้รับการ จัดที่ดินยังคงใช้ประกอบเกษตรกรรมอยู่ และการสั่งให้สิ้นสิทธิจะกระทบต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของเกษตรกร ต่อครอบครัวเกษตรกร ดังนั้น จึงเห็นควรเสนอคณะกรรมการ พิจารณาสั่งการ ให้ ส.ป.ก. สามารถทำการยกเลิกสิทธิ (สั่งสิ้นสิทธิ) เกษตรกรผู้ได้รับอนุญาต ให้เช่าทำประโยชน์เฉพาะส่วนหรือเฉพาะแปลงที่ดินที่นำไปให้ผู้อื่นเช่าทำประโยชน์ โดยไม่ได้รับอนุญาตจาก ส.ป.ก. ตามข้อ 62 ของระเบียบฯ โดยไม่เป็นการยกเลิกสิทธิ (สั่งสิ้นสิทธิ) ในที่ดินส่วนอื่นหรือแปลงอื่นที่เกษตรกรยังคงใช้ประกอบเกษตรกรรม กรณีที่ได้รับการจัดที่ดินหลายแปลง หากเกษตรกรซึ่งกระทำการฝ่าฝืนฯ ยินยอมทำสัญญาเช่า กับ ส.ป.ก. ทั้งนี้ เพื่อเปลี่ยนเป็นสิทธิการเช่าในส่วนหรือแปลงที่เหลือในที่ดินดังกล่าว ตามระเบียบฯ ประกอบประกาศ คปก. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับสิทธิ โดยการเช่าที่ดินของผู้เช่าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้จัดให้แก่เกษตรกรแล้วโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการตามข้อ 62 แห่งระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สิน ของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 กำหนดระยะเวลาการดำเนินการภายใน 2 ปี นับแต่วันที่ระเบียบมีผลใช้บังคับ มีเจตนาเพื่อแก้ไขปัญหาผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นเกษตรกรที่เช่าทำประโยชน์ในที่ดิน ที่ ส.ป.ก. ได้จัดให้แก่เกษตรกรแล้ว โดยไม่ได้รับอนุญาต โดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน ด้วยระเบียบฯ ดังกล่าวเฉพาะพื้นที่เช่าทำประโยชน์ด้วยวิธีการเช่าในอัตรา ที่ไม่สูงเกินสมควร เพื่อช่วยให้ผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นเกษตรกรได้มีที่ดินทำกินให้การใช้ที่ดิน เกิดประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำในฐานะของบุคคล ในทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม

กรณีเกษตรกรนำที่ดินไปให้ผู้อื่นเช่าทำประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาตจาก ส.ป.ก. เพียงบางส่วนจากที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. หากปรากฏว่า เกษตรกรผู้ได้รับการ จัดที่ดินยังคงใช้ที่ดินส่วนที่เหลือประกอบเกษตรกรรมและการสั่งสิ้นสิทธิที่ได้รับการ จัดที่ดินจาก ส.ป.ก. จะกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร ต่อครอบครัวเกษตรกร

หากเกษตรกรซึ่งกระทำการฝ่าฝืนฯ ยินยอมทำสัญญาเข้ากับ ส.ป.ก. เห็นควรขอให้ คปก. วินิจฉัยให้ ส.ป.ก. ซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวตามมาตรา 36 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ทำการยกเลิกสิทธิ การได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์เฉพาะส่วนหรือแปลงที่มีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นได้ โดยไม่เป็นการยกเลิกสิทธิ (ส่งคืนสิทธิ) ในที่ดินส่วนอื่นหรือแปลงอื่นที่เกษตรกร ยังคงใช้ประกอบเกษตรกรรมกรณีที่ได้รับการจัดที่ดินหลายแปลง ทั้งนี้ เพื่อเปลี่ยนเป็น สิทธิการเช่าในส่วนที่เหลือในที่ดินดังกล่าวตามระเบียบฯ ต่อไป อาศัยอำนาจ คปก. ตามข้อ 5 และข้อ 62 แห่งระเบียบฯ จึงเห็นควรเสนอ คปก. พิจารณาให้ ส.ป.ก. ทำการยกเลิกสิทธิ (ส่งคืนสิทธิ) การได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์เฉพาะส่วน หรือเฉพาะแปลงที่มีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นได้โดยไม่เป็นการยกเลิกสิทธิ (ส่งคืนสิทธิ) ในที่ดินส่วนอื่นหรือแปลงอื่นที่เกษตรกรยังคงใช้ประกอบเกษตรกรรมกรณีที่ได้รับการ จัดที่ดินหลายแปลง ทั้งนี้ เพื่อเปลี่ยนเป็นสิทธิการเช่าในส่วนที่เหลือในที่ดินดังกล่าว ตามระเบียบฯ ประกอบประกาศ คปก. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ ขอรับสิทธิโดยการเช่าที่ดินของผู้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้จัดให้แก่เกษตรกรแล้ว โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ปัจจุบันเกษตรกรด้วยกันได้มีการเปลี่ยนสิทธิการทำประโยชน์ ระหว่างกัน โดยยังประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนั้น วิธีแก้ไขปัญหาคือการออกกฎหมาย เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้มีสิทธิการทำประโยชน์อย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่ ส.ป.ก. จะดำเนินการออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) ให้แก่ผู้ซื้อขายแบบนี้ไม่ได้ ดังนั้น ตามระเบียบวาระดังกล่าวนี้ ส.ป.ก. ก็ใช้มาตรการว่า ถ้าผู้ใดกระทำความผิดในลักษณะนี้ ก็ต้องเปลี่ยนสิทธิการทำประโยชน์ มาเป็นสัญญาเช่าที่ดิน กับ ส.ป.ก. เพื่อทำเกษตรกรรม ส่วนเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินที่ไปขายที่ดินเฉพาะส่วน ก็มีมาตรการลงโทษโดยยึดคืน ส.ป.ก. 4-01 และถ้าอยากได้ที่ดินทำกินในส่วนที่เหลือ ซึ่งได้ทำการประกอบเกษตรกรรมอยู่ ก็ต้องมาทำสัญญาเช่าที่ดินกับ ส.ป.ก. เหมือนกัน การดำเนินการเช่นนี้ไม่ถือว่าเป็นการกระทำความผิด ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่อย่างใด เนื่องจากตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เป็นการบังคับใช้เฉพาะโฉนดที่ดิน ของกรมที่ดิน

2. ประเด็นข้อสังเกต กรณีระยะเวลาการเช่า และการได้สิทธิกลับมาเป็น ส.ป.ก. 4-01 ว่า สำหรับระยะเวลาการเช่าที่ดิน ส.ป.ก. ก็เข้าจนกว่าเกษตรกรผู้เช่าที่ดินนั้น จะไม่ประกอบเกษตรกรรม ก็มาสละสิทธิในที่ดินคืน ส.ป.ก. ซึ่ง ส.ป.ก. ไม่ได้กำหนด ระยะเวลาการเช่าที่ดินไว้ เกษตรกรผู้เช่าที่ดินสามารถเช่าที่ดินไปจนกว่าจะเลิกประกอบอาชีพ เกษตรกรรม นอกจากนี้ การจะเปลี่ยนสิทธิการเช่าที่ดิน มาเป็นการให้สิทธิ ส.ป.ก. 4-01 สามารถดำเนินการได้โดยอาศัยอำนาจตามระเบียบ คปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือทอดทอดทางมรดกสิทธิการเช่า หรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 ข้อ 5 วรรคสาม ซึ่งกำหนดว่า “ในกรณีที่มีปัญหา หรือไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือกรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบ ให้คณะกรรมการ เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดหรือพิจารณาสั่งการ” ดังนั้น ถ้าคณะกรรมการ พิจารณาเห็นว่า เรื่องเช่าที่ดิน เมื่อเช่าที่ดินไประยะหนึ่งแล้ว ควรจะมีมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร กลุ่มผู้เช่าที่ดินเหล่านี้ ให้กลับมาเป็น ส.ป.ก. 4-01 หรือเป็นโฉนดเพื่อการเกษตร คณะกรรมการก็ใช้อำนาจตามระเบียบฯ ดังกล่าว ในการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบฯ ได้ แต่ในเบื้องต้นต้องเข้าสู่ระบบโดยการเช่าที่ดิน ส.ป.ก. ก่อน

มติคณะกรรมการ เห็นชอบให้ ส.ป.ก. สามารถทำการยกเลิกสิทธิ (สั่งคืนสิทธิ) เกษตรกรผู้ได้รับ อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์เฉพาะส่วนหรือเฉพาะแปลงที่ดินที่นำไปให้ผู้อื่นเข้าทำประโยชน์ โดยไม่ได้รับอนุญาตจาก ส.ป.ก. ตามข้อ 62 ของระเบียบฯ ในที่ดินส่วนที่เหลือในแปลง ที่นำไปให้ผู้อื่นเข้าทำประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาต หากเกษตรกรยังคงใช้ประกอบ เกษตรกรรม ให้เกษตรกรซึ่งกระทำการฝ่าฝืนฯ และยินยอมทำสัญญาเข้ากับ ส.ป.ก. เปลี่ยนสิทธิการเข้าทำประโยชน์เป็นสิทธิการเช่าในส่วนที่เหลือในที่ดินดังกล่าว ตามระเบียบฯ ประกอบประกาศ คปท. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ ขอรับสิทธิโดยการเช่าที่ดินของผู้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้จัดให้แก่เกษตรกรแล้ว โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

การประชุมครั้งที่ 1/2568 เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2568

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.3 ขออนุมัติแนวทางการขออนุมัติยกเลิกหรือปิดโครงการตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558

นับตั้งแต่ปี 2560 จนถึงปัจจุบัน (ณ กันยายน 2567) หน่วยงานของรัฐผู้เป็นเจ้าของโครงการจาก ส.ป.ก.ส่วนกลาง และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) มีแนวโน้มขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้น โดยจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการ (รายจ่ายขาด) จากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจำนวน 297 โครงการ และโดยส่วนใหญ่หน่วยงานของรัฐผู้เป็นเจ้าของโครงการจาก ส.ป.ก.ส่วนกลางจะเป็นผู้จัดทำโครงการที่ขอใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งการดำเนินงานในส่วนของการจัดทำ การเสนอ และการพิจารณาโครงการ การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ การขออนุมัติเลื่อนและขยายระยะเวลาดำเนินการโครงการ สามารถดำเนินงานได้เป็นไปตามระเบียบฯ แต่ในส่วนของการยกเลิก กำหนดให้ถ้าคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) เห็นสมควรยกเลิกให้แสดงเหตุผลและปัญหาอุปสรรคที่ต้องยกเลิกโครงการเสนอขอยกเลิกต่อเลขาธิการ ส.ป.ก. เมื่อเลขาธิการ ส.ป.ก. อนุมัติให้ยกเลิกโครงการแล้วให้รายงาน คปก. เพื่อทราบ และการปิดโครงการ กำหนดให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการขออนุมัติโครงการต่อเลขาธิการ ส.ป.ก. เมื่อเลขาธิการ ส.ป.ก. อนุมัติให้ปิดโครงการแล้วให้รายงาน คปก. เพื่อทราบ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การขออนุมัติยกเลิกโครงการและการปิดโครงการ ไม่ได้กำหนดให้ครอบคลุมถึงหน่วยงานของรัฐผู้เป็นเจ้าของโครงการ ส.ป.ก.ส่วนกลาง เป็นผู้เสนอขออนุมัติ สำนักบริหารกองทุน (สบท.) พิจารณาแล้วในกรณีไม่อาจปฏิบัติหรือมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบฯ ให้เสนอ คปก. วินิจฉัย ดังนั้น สบท. จึงจัดทำแนวทางเกี่ยวกับการขออนุมัติยกเลิกหรือปิดโครงการที่ขอใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำหรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้มีความครอบคลุมในการดำเนินงานตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558 เพื่อเสนอ คปก. พิจารณา

ความเห็นของคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อกก.คก.)

การประชุม อกก.คก. ครั้งที่ 10/2567 เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2567 มีมติเห็นชอบแนวทางการขออนุมัติยกเลิกหรือปิดโครงการตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558 ดังนี้

1. โครงการที่ได้รับอนุมัติแล้วแต่ไม่ได้ดำเนินการ หรือดำเนินการล่าช้ากว่าที่กำหนด ถ้าหน่วยงานของรัฐผู้เป็นเจ้าของโครงการเห็นสมควรยกเลิกให้แสดงเหตุผลและปัญหาอุปสรรคที่ต้องยกเลิกโครงการ ให้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 กรณี ส.ป.ก.ส่วนกลาง ให้เจ้าของโครงการเสนอขออนุมัติยกเลิกโครงการต่อเลขาธิการ

1.2 กรณี ส.ป.ก.จังหวัด ให้เจ้าของโครงการ เสนอขอความเห็นชอบยกเลิกโครงการต่อ คปจ. เมื่อ คปจ. เห็นสมควรยกเลิกให้แสดงเหตุผลและปัญหาอุปสรรคที่ต้องยกเลิกโครงการเสนอขออนุมัติยกเลิกต่อเลขาธิการ ส.ป.ก.

ทั้งนี้ เมื่อเลขาธิการ ส.ป.ก. อนุมัติให้ยกเลิกโครงการแล้ว ให้รายงาน คปก. เพื่อทราบ

2. โครงการที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐผู้เป็นเจ้าของโครงการดำเนินการขออนุมัติปิดโครงการต่อเลขาธิการ ส.ป.ก. เมื่อเลขาธิการ ส.ป.ก. อนุมัติให้ปิดโครงการแล้วให้รายงาน คปก. เพื่อทราบ

ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ คปก. อนุมัติกำหนดใช้แนวทางดังกล่าว

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558 ข้อ 22 ในกรณีไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้หรือมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้เสนอคณะกรรมการวินิจฉัย ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการที่ขอใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ มีแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน ครอบคลุม และง่ายต่อการปฏิบัติ และเป็นไปตามระเบียบฯ จึงได้จัดทำแนวทางเกี่ยวกับการขออนุมัติยกเลิกหรือปิดโครงการที่ขอใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ เพื่อให้การดำเนินงานและการขออนุมัติยกเลิกหรือปิดโครงการได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจเป็นไปตามระเบียบฯ โดย อกก.คก. ในฐานะผู้ได้รับมอบอำนาจจาก คปก. เกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงการที่เกี่ยวข้อง

การปฏิรูปที่ดินฯ พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว จึงนำเสนอ คปก. พิจารณานุมัติกำหนดใช้แนวทางดังกล่าวต่อไป

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต วาระเรื่องนี้ เป็นเรื่องของการวางแนวทางการยกเลิกหรือปิดโครงการ ซึ่งเป็นอำนาจของ เลขาธิการ ส.ป.ก. โดยกำหนดไว้ในระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ ข้อ 18 และข้อ 20 สำหรับการยกเลิกโครงการต้องแสดงเหตุผล เสนอ คปก. และหากพิจารณาตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวกำหนดหน้าที่เฉพาะ ส.ป.ก.จังหวัดเห็นสมควรยกเลิกโครงการ แต่ ส.ป.ก.ส่วนกลาง ไม่ได้กำหนดหน้าที่ ฝ่ายเลขานุการฯ จึงได้เสนอกำหนดหน้าที่ ส.ป.ก.ส่วนกลาง โดยนำบทบัญญัติข้อ 18 และข้อ 20 ของระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เกี่ยวกับการยกเลิกโครงการหรือปิดโครงการ ซึ่งมีแต่ ส.ป.ก.จังหวัด มาเพิ่มอำนาจให้ ส.ป.ก.ส่วนกลางด้วย เพื่อให้ คปก. พิจารณา โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 19 ซึ่งให้อำนาจ คปก. ในการกำหนดนโยบายมาตรการ ข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. ทั้งนี้ สาระสำคัญในเรื่องดังกล่าวนี้เห็นว่าเป็นเรื่องของเหตุผลการยกเลิกโครงการ เพราะการยกเลิกโครงการจะก่อให้เกิดความเสียหายกับงบประมาณที่หน่วยงานได้รับจัดสรรลงไป ถ้ายังไม่ได้ดำเนินการต้องชี้แจงเหตุผลว่าเพราะเหตุใดเหตุใดจึงไม่ดำเนินการหรือดำเนินการแล้ว แต่ไม่ได้ผลเพราะอะไร และการปิดโครงการเป็นกรณีดำเนินการสำเร็จแล้ว ซึ่งจะต่างกับการยกเลิกโครงการที่ดำเนินการไม่สำเร็จ ดังนั้น เมื่อโครงการสำเร็จแล้วจะดำเนินการโครงการต่อหรือไม่ หรือส่งมอบโครงการให้หน่วยงานใดดำเนินการต่ออย่างไรก็ตามอำนาจในการปิดโครงการเป็นของเลขาธิการ ส.ป.ก. ไม่เกี่ยวกับ คปก. แต่เสนอเพื่อให้ คปก. กำหนดแนวทางการดำเนินการ และหาก คปก. กำหนดแนวทางจะขัดกับระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

2. ประเด็นข้อสังเกต ฝ่ายเลขานุการฯ (นายปรีชา ล้มถวิล รองเลขาธิการ ส.ป.ก.) ได้ชี้แจงว่า การจัดทำโครงการเดิมเป็นการให้ ส.ป.ก.จังหวัด จัดทำโครงการและบริหารดำเนินโครงการ ดังนั้น การปิดหรือยกเลิกโครงการต้องให้ คปก. รับทราบและเห็นสมควรยกเลิกโครงการด้วย แต่ปัจจุบัน ส.ป.ก.ส่วนกลาง ได้มีการจัดทำโครงการและดำเนินการเอง ประกอบกับระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่การปิดหรือ

ยกเลิกโครงการ โดย ส.ป.ก.ส่วนกลางไว้ ดังนั้น จึงต้องกำหนดแนวทางเพิ่มเติมว่า ถ้า ส.ป.ก.ส่วนกลาง ดำเนินโครงการเอง เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วจะปิดโครงการ หรือเกิดปัญหาอุปสรรคต้องยกเลิกโครงการขึ้นมาจะต้องดำเนินการอย่างไร ดังนั้น ฝ่ายเลขานุการฯ จึงมาขออนุมัติแนวทางการขออนุมัติยกเลิกหรือปิดโครงการ ตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม เพื่อให้ คปก. พิจารณา โดยใช้แนวทางเดียวกันกับ ส.ป.ก.จังหวัด ในเรื่องของการยกเลิกหรือปิดโครงการที่กำหนดไว้ตามข้อ 18 และข้อ 20 ประกอบกับ ข้อ 22 ได้ให้อำนาจ คปก. ซึ่งกำหนดว่า “ในกรณีไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้เสนอคณะกรรมการวินิจฉัย”

3. ประเด็นข้อสังเกต ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายประยูร อินสกุล) ได้ชี้แจงว่า ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมไม่ได้กำหนดแนวทางไว้ และฝ่ายเลขานุการฯ จะมาเสนอให้ คปก. กำหนดเพื่อยุติปัญหา ซึ่งเรื่องที่เสนอในวาระเรื่องนี้ เป็นอำนาจเลขาธิการ ส.ป.ก. และเมื่อเลขาธิการ ส.ป.ก. อนุมัติให้ยกเลิกหรือปิดโครงการแล้ว ให้อย่างาน คปก. เพื่อทราบเท่านั้น ดังนั้น ถ้าดำเนินการอนุมัติตามประเด็นที่นำเสนอไปก่อน และแก้ไขระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมควบคู่กันไปด้วยได้หรือไม่ อย่างไร

4. ประเด็นข้อสังเกต ในวาระเรื่องนี้ เข้าใจว่า ส.ป.ก. เสนอขอแก้ไขระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ข้อ 18 และข้อ 20 ให้ชัดเจน โดยใช้อำนาจตามข้อ 22 เพื่อให้ คปก. วินิจฉัยกรณี ไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบฯ ซึ่งเป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติราชการของ ส.ป.ก. เนื่องจากว่า ส.ป.ก.ส่วนกลางที่จัดทำโครงการไปปฏิบัติราชการในส่วนภูมิภาค เกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ มีปัญหาในเรื่องของการยกเลิกหรือปิดโครงการ ซึ่งไม่ได้มีอำนาจให้เลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นผู้ที่มีอำนาจวินิจฉัย หรือไม่ได้กำหนดแนวทางไว้ เพราะฉะนั้น ต้องยกเลิกระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ข้อ 18 และข้อ 20 และกำหนดแนวทางใหม่ให้ชัดเจน โดยนำแนวทางที่เสนอมานวาระเรื่องนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป ซึ่งในขณะเดียวกัน ในตอนท้ายของประเด็นนำเสนอที่ว่า “ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ คปก. อนุมัติกำหนดใช้แนวทางดังกล่าว” ซึ่งก็ไม่ใช่ปัญหา แต่ถ้าแก้ไข ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะเป็นผู้ลงนามในระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และประกาศในราชกิจจานุเบกษา อาจจะต้องใช้ระยะเวลา แต่ไม่ได้เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของ ส.ป.ก. ถ้าแก้ไขระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ปัญหาอุปสรรคก็จะหมดไป แต่ในขั้นนี้ คปก. อาจจะวินิจฉัยมีมติอนุมัติกำหนดแนวทางตามที่เสนอ แต่อย่างไรก็ตามในอนาคตจะต้องแก้ไขระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะว่าปัจจุบัน ส.ป.ก. ใช้ระบบในเชิงบริหาร กล่าวคือให้ คปก. เป็นผู้วินิจฉัยและดำเนินการ แต่ถ้าระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมชัดเจนก็สามารถที่จะดำเนินการได้ โดยอาศัยอำนาจตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

5. ประเด็นข้อสังเกต ฝ่ายเลขานุการฯ (นายปรีชา ลีฉวีล รองเลขาธิการ ส.ป.ก.) ได้ชี้แจงว่า ถ้าแก้ไขระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จะต้องมีความเห็นจาก 3 กระทรวง ได้แก่

- 1) กระทรวงมหาดไทย
- 2) กระทรวงการคลัง และ
- 3) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ซึ่งค่อนข้างใช้ระยะเวลาในการดำเนินการแก้ไขระเบียบฯ โดยใช้เวลาประมาณ 6 เดือน ถึง 1 ปีขึ้นไป

6. ประเด็นข้อสังเกต ผู้แทนกรมบัญชีกลาง (นางมัลลิกา อภัสสกิจ) ได้ให้ข้อสังเกตว่า ในระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนี้ คือโครงการที่ได้รับอนุมัติแล้ว แต่ไม่ได้ดำเนินการหรือดำเนินการล่าช้ากว่าที่กำหนด เห็นสมควรยกเลิกให้แสดงเหตุผลปัญหาอุปสรรคที่ต้องยกเลิกโครงการประกอบการพิจารณา ดังนั้น ในเรื่องของมิติงบประมาณที่หน่วยงานได้รับ เช่นว่าโครงการหนึ่งได้รับงบประมาณและดำเนินการเบิกงบประมาณไปแล้วครึ่งหนึ่ง แต่ไม่สามารถดำเนินโครงการต่อไปได้ และเกิดความเสียหายเกิดขึ้น จึงขอสอบถามว่า ส.ป.ก. จะมีแนวทางมาตรการหรือไม่ อย่างไร เพราะไม่เช่นนั้นจะเกิดลักษณะว่าดำเนินการไปแล้ว จะยกเลิกโครงการเมื่อไรก็ยกเลิก โดยไม่มีหลักเกณฑ์หรือสิ่งที่คำนึงถึงว่าถ้าทำโครงการไม่ประสบความสำเร็จ จะมีมาตรการอย่างไร จึงอาจจะเสนอเพิ่มเติมไว้เพื่อที่จะมีความรอบคอบในการใช้เงินงบประมาณด้วย

มติคณะกรรมการ อนุมัติแนวทางการขออนุมัติยกเลิกหรือปิดโครงการตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการจัดทำโครงการที่ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558 ดังนี้

1. โครงการที่ได้รับอนุมัติแล้วแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือดำเนินการล่าช้ากว่าที่กำหนด ถ้าหน่วยงานของรัฐผู้เป็นเจ้าของโครงการเห็นสมควรยกเลิกให้แสดงเหตุผลและปัญหาอุปสรรคที่ต้องยกเลิกโครงการ ให้ดำเนินการ ดังนี้

1.1. กรณี ส.ป.ก.ส่วนกลาง ให้เจ้าของโครงการเสนอขออนุมัติยกเลิกโครงการต่อเลขาธิการ ส.ป.ก.

1.2. กรณี ส.ป.ก.จังหวัด ให้เจ้าของโครงการ เสนอขอความเห็นชอบยกเลิกโครงการต่อ คปจ. เมื่อ คปจ. เห็นสมควรยกเลิกให้แสดงเหตุผลและปัญหาอุปสรรคที่ต้องยกเลิกโครงการเสนอขออนุมัติยกเลิกต่อเลขาธิการ ส.ป.ก.

ทั้งนี้ เมื่อเลขาธิการ ส.ป.ก. อนุมัติให้ยกเลิกโครงการแล้ว ให้รายงาน คปก. เพื่อทราบ

2. โครงการที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐผู้เป็นเจ้าของโครงการดำเนินการขออนุมัติปิดโครงการต่อเลขาธิการ ส.ป.ก. เมื่อเลขาธิการ ส.ป.ก. อนุมัติให้ปิดโครงการแล้วให้รายงาน คปก. เพื่อทราบ

ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ คปก. อนุมัติกำหนดใช้แนวทางดังกล่าว

เรื่องที่ 3.4 **ขอความเห็นชอบสร้างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. เพื่อเสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติพิจารณา**

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ดำเนินการทบทวนกฎหมายและระเบียบว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยปรับปรุงพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทั้งฉบับ และได้ยกร่างเป็นร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ในการประชุมครั้งที่ 2/2566 เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2566 มีมติเห็นชอบหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และ ส.ป.ก. ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ 1204/2662 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2566 ส่งร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. และมติ คปก. ครั้งที่ 2/2566 เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2566 ให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (สคทช.) เพื่อนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีตามมาตรา 10 (6) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ซึ่ง สคทช. ได้นำร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม

พ.ศ. เสนอตามกระบวนการขั้นตอนของ สคทช. โดยร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณากลับกรองและความเห็นชอบในหลักการของคณะทำงานศึกษาการตรา แก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน และคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน พิจารณากลับกรอง ก่อนที่จะเสนอ คทช. พิจารณา แล้วต่อมาคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2566 โดยในคำแถลงดังกล่าวมีนโยบายการให้ประชาชนใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์เพื่อสร้างโอกาสในการมีอาชีพ รายได้ และความมั่นคงในชีวิต โดยรัฐบาลจะเร่งดำเนินการให้ประชาชนมีสิทธิในที่ดิน มีชีวิตที่มั่นคง พิจารณาเอกสารสิทธิการใช้ประโยชน์ให้เป็นโฉนด เพื่อให้สามารถนำไปต่อยอดให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้นำมาพัฒนาที่ดินเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในระยะยาว ส.ป.ก. ในฐานะผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจึงต้องพิจารณาปรับปรุงเอกสารสิทธิการใช้ประโยชน์ให้เป็นโฉนดตามนโยบายของรัฐบาลดังกล่าว และเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก. เป็นหนังสือแสดงสิทธิเทียบเท่าโฉนดที่ดิน มีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมหลักการร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ในส่วนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดินของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนั้น เพื่อให้การเสนอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรผู้ได้รับสิทธิในที่ดินของรัฐ ส.ป.ก. จึงได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ กษ 1204/5218 ลงวันที่ 27 กันยายน 2566 ถึง สคทช. ขออนุญาตร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ที่อยู่ระหว่างเสนอ คทช. พิจารณาค้น เพื่อจะได้ดำเนินการเสนอ คปก. พิจารณาทบทวนหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดย สคทช. ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร 1602/3503 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2566 ส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว คืนให้ ส.ป.ก. เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป และต่อมา ส.ป.ก. ได้เสนอเรื่องขออนุมัติหลักการทบทวนร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ต่อ คปก. ในการประชุมครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567 ซึ่ง คปก. ได้มีมติอนุมัติหลักการทบทวนร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จำนวน 3 ประเด็น ดังนี้

1. ปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดินของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เอกสารสิทธิที่ดิน ส.ป.ก. ให้ประชาชนมีสิทธิในที่ดิน
2. จำแนกแยกประเภทที่ดินของ ส.ป.ก. ทั้งที่ดินรัฐและที่ดินเอกชนให้สอดคล้องกับสภาพการทำประโยชน์ในปัจจุบัน เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินของ ส.ป.ก. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ปรับปรุงหลักเกณฑ์การใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ครอบคลุมการดำเนินการตามข้อ 1 และข้อ 2

ทั้งนี้ คปก. ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบตามคำสั่ง คปก. ที่ 3/2562 สั่ง ณ วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 พิจารณาต่อไป

ปัจจุบันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีคำสั่ง ที่ 120/2567 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม สั่ง ณ วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2567 เพื่อดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ และพิจารณา ประเด็นข้อสำคัญของกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหาคอขวดต่อการบริหารจัดการการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ดำเนินการประชุม จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2567 ครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2567 และครั้งที่ 3/2567 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2567 ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้พิจารณาและให้ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. โดยไม่ได้เป็นมติที่ประชุม แต่ให้ ส.ป.ก. นำความเห็นที่ได้จากการประชุมไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม ซึ่งมีจำนวน 8 ประเด็น ปรากฏสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. หลักการและเจตนารมณ์

คณะกรรมการ มีความเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน และคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล โดยคณะกรรมการได้มีความเห็นเพิ่มเติมในเรื่องการให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินแก่เกษตรกร ออกเป็นสองแนวทาง

ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่าควรให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

ฝ่ายที่สอง เห็นว่าไม่สามารถนำที่ดินของรัฐไปให้กรรมสิทธิ์แก่เกษตรกรได้ เนื่องจากขัดต่อหลักการและเจตนารมณ์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2. บทนิยาม

คณะกรรมการ ได้พิจารณาบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” “การปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม” และเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “โฉนดเพื่อการเกษตร” ให้มีความหมายสอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคมเกษตรและของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ครอบคลุมถึงการจัดการที่ดินของรัฐการจำแนกที่ดิน การเพิ่มมูลค่าในที่ดิน และการเข้าถึงแหล่งทุน ทั้งนี้ คณะกรรมการ มีความเห็นว่าบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ในร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคมเกษตรและโลกที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ครอบคลุมถึงการจัดการที่ดินของรัฐการจำแนกที่ดิน การเพิ่มมูลค่าในที่ดิน และการเข้าถึงแหล่งทุน

3. กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

คณะกรรมการ ได้พิจารณามาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ที่ได้บัญญัติให้จัดตั้งกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ขึ้นเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เมื่อต้องพิจารณา ประกอบคำนิยามคำว่า “การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” ซึ่งอาจมีการกำหนด ความหมายที่ยังไม่ชัดเจนหรือสอดคล้องกับภารกิจที่ต้องปฏิบัติ และบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ในร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ในมาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 23 มาตรา 24 มาตรา 25 มาตรา 26 มาตรา 27 และมาตรา 28 มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้ คณะกรรมการมี ข้อเสนอแนะและความเห็นเพิ่มเติมในเรื่องวัตถุประสงค์ของการใช้เงินกองทุนออกเป็น สองแนวทาง

ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่าบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มีความเหมาะสมและครอบคลุมการดำเนินงานของ ส.ป.ก. อยู่แล้ว

ฝ่ายที่สอง เห็นว่าควรมีการกำหนดบทบัญญัติวัตถุประสงค์ของการใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อให้จัดปัญหาการตีความข้อกฎหมายและปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงขอให้ปรับถ้อยคำเพื่อให้เข้าใจง่าย

4. การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเกี่ยวกับที่ดินของ ส.ป.ก.

คณะกรรมการ ได้พิจารณามาตรา 36 ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินมีอำนาจออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเกี่ยวกับที่ดินของ ส.ป.ก. ตามมาตรา 36 ทวิ วรรคหนึ่ง ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวได้ถูกนำมาไว้ในร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. หมวด 4 ส่วนที่ 1 การได้มาซึ่งที่ดินมาดำเนินการ มาตรา 39 และมาตรา 39 วรรคสอง เห็นว่ามีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้ คณะกรรมการ ได้มีความเห็นในเรื่องการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเกี่ยวกับที่ดินของ ส.ป.ก. โดยให้ออกเป็นชื่อของเกษตรกร เป็นสองแนวทาง

ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่าควรมีการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของ ส.ป.ก. ให้เป็นชื่อเกษตรกร

ฝ่ายที่สอง เห็นว่าไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากการนำที่ดินของรัฐไปให้กรรมสิทธิ์แก่เกษตรกรจะขัดต่อหลักการและเจตนารมณ์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

5. การจำกัดสิทธิในที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิในที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

คณะกรรมการ ได้พิจารณามาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ที่กำหนดให้ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะทำการแบ่งแยก หรือโอนสิทธิในที่ดินไปยังผู้อื่นไม่ได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิในที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอย่างเข้มงวด เห็นควรผ่อนคลायข้อจำกัดสิทธิของบุคคลดังกล่าวให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและจำเป็น และเพื่อให้การคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมมีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ และคณะกรรมการ ได้พิจารณาบทบัญญัติ

ที่เกี่ยวข้องในร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ในหมวด 4 การดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ส่วนที่ 3 การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน มาตรา 49 มาตรา 50 มาตรา 51 มาตรา 52 และมาตรา 53 แล้ว เห็นว่ามีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

6. การจำแนกพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการที่ดิน

คณะกรรมการ ได้พิจารณาทบทวนมติที่เกี่ยวข้องในร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ในหมวด 4 การดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ส่วนที่ 2 การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ และการจัดที่ดิน มาตรา 42 มาตรา 43 มาตรา 44 และมาตรา 45 ที่ได้จำแนกพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการที่ดิน ซึ่งเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมตลอดจน การนำที่ดินที่ไม่เหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรมมาบริหารจัดการอย่างเหมาะสม โดยคณะกรรมการ ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่ามีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

7. คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

คณะกรรมการ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ในหมวด 1 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ส่วนที่ 1 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มาตรา 11 หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส่วนที่ 2 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด มาตรา 15 องค์ประกอบของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ซึ่งคณะกรรมการ เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว และในส่วนขององค์ประกอบของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ได้มีการกำหนดให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดไว้ก่อนแล้วตามข้อเสนอของคณะกรรมการ

8. การเสนอขอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ในหลักการ และหมวดที่ 4 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส่วนที่ 2 การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์และการจัดที่ดิน

คณะกรรมการ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ในหลักการ และหมวด 4 การดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส่วนที่ 2 การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์และการจัดที่ดิน มาตรา 46

โดยกรรมการฝ่ายที่หนึ่ง เสนอให้แก้ไขหลักการและบทบัญญัติในมาตรา 46 เพื่อให้ ส.ป.ก. สามารถนำที่ดินรัฐที่ ส.ป.ก. ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ และ ส.ป.ก. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์เพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดิน เมื่อเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้กับ ส.ป.ก. แล้ว ให้ ส.ป.ก. สามารถดำเนินการนำที่ดินดังกล่าวไปให้เกษตรกรเช่าซื้อ และเมื่อชำระค่าเช่าซื้อครบ ให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินตกเป็นของเกษตรกรได้

ซึ่งกรรมการฝ่ายที่สอง ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าวโดยเห็นว่า เมื่อเป็นที่ดินของรัฐ การให้กรรมสิทธิ์จะทำให้เกิดการบุกรุกต่อเนื่องยกให้แล้ว พอที่ดินเสื่อมโทรมก็เอาไปขายต่อแล้วก็ไปบุกรุกที่อื่นใหม่ ขายให้บุคคลอื่น ขายให้นายทุน ทำให้สิ้นสุดความเป็นที่ดินรัฐ

ส.ป.ก. ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ 1204/4688 ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2567 ถึงปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อย่างงานการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ 120/2567 ลง วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2567 ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะประธาน คปก. พิจารณาแล้ว เห็นชอบให้นำร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการดังกล่าว เสนอ คปก. พิจารณาก่อนนำร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ให้ สคทช. นำเสนอ คทช. พิจารณาต่อไป

ความเห็นของ ส.ป.ก.

1. เนื่องจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีคำสั่งที่ 120/2567 ลง วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2567 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ และพิจารณาประเด็นข้อสำคัญของกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหาลุกลามต่อการบริหารจัดการการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยคณะกรรมการดังกล่าวได้ดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. เพื่อให้ ส.ป.ก. นำความเห็นที่ได้รับจากที่ประชุม

ไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม จำนวน 8 ประเด็น สรุปได้ ดังนี้

- 1.1 หลักการและเจตนารมณ์ การให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินแก่เกษตรกรหรือไม่
- 1.2 บทนิยาม “เกษตรกร” “การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” และการเพิ่มเติม “โฉนดเพื่อการเกษตร”
- 1.3 กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยคงบทบัญญัติเดิม หรือกำหนด บทบัญญัติเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการใช้เงินกองทุนให้ชัดเจนขึ้น
- 1.4 การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเกี่ยวกับที่ดินของ ส.ป.ก. โดยให้ออกเป็น ชื่อเกษตรกร หรือไม่
- 1.5 การจำกัดสิทธิในที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิในที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิ จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยผ่อนคลायข้อจำกัดสิทธิของบุคคลดังกล่าว ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและจำเป็น
- 1.6 การจำแนกพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการที่ดิน
- 1.7 องค์ประกอบและหน้าที่อำนาจของ คปก. และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน จังหวัด

1.8 กรรมการฝ่ายที่หนึ่ง มีข้อเสนอให้แก้ไขร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน และคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ในหลักการและบทบัญญัติในมาตรา 46 เพื่อให้ ส.ป.ก. สามารถดำเนินการนำที่ดินรัฐไปให้เกษตรกรเช่าซื้อ และเมื่อชำระค่าเช่าซื้อ ครบ ให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินตกเป็นของเกษตรกร

ซึ่งกรรมการฝ่ายที่สอง ไม่เห็นด้วยกับ ข้อเสนอดังกล่าว โดยเห็นว่า เมื่อเป็นที่ดินของรัฐ การให้กรรมสิทธิ์จะทำให้เกิดการบุกรุกต่อเนื่อง ยกให้แล้ว พอที่ดินเสื่อมโทรมก็เอาไปขายต่อแล้วก็ไปบุกรุกที่อื่นใหม่ ขายให้บุคคลอื่นขายให้นายทุน ทำให้สิ้นสุดความเป็นที่ดินรัฐ

ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าว ได้มีความเห็นในประเด็นที่สอดคล้องกับหลักการ ทบทวนร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ที่ คปก. ได้อนุมัติ ในการประชุมครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567 จำนวน 3 ประเด็นแล้ว ได้แก่

ประเด็นที่ 1 ปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดินของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อยกระดับเอกสารสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก. ให้ประชาชนมีสิทธิในที่ดิน

ประเด็นที่ 2 จำแนกแยกประเภทที่ดินของ ส.ป.ก. ทั้งที่ดินรัฐและที่ดินเอกชน ให้สอดคล้องกับสภาพการทำประโยชน์ในปัจจุบัน เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินของ ส.ป.ก. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ 3 ปรับปรุงหลักเกณฑ์การใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ครอบคลุมการดำเนินการตามประเด็นที่ 1 และประเด็นที่ 2

โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้สั่งการให้นำความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เสนอต่อ คปก. พิจารณา

2. ส.ป.ก. ได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ในการนำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น รวมถึง คปก. ในการประชุมครั้งที่ 2/2566 เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2566 ได้รับทราบการดำเนินการดังกล่าว และมีมติเห็นชอบหลักการของร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. แล้ว เพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการเสนอร่างกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 รวมถึงพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2562 เห็นควรนำร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของ คทช. เพื่อให้ความเห็นชอบก่อนเสนอ ครม. ทั้งนี้ ในการประชุมคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในการประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2566 ซึ่งได้มีมติเห็นชอบหลักการของร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. แล้ว และประธานคณะอนุกรรมการ (นายวิชณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี) ได้มีความเห็นว่า การพิจารณาร่างกฎหมาย ในส่วนของการพิจารณารายละเอียดของร่างกฎหมายรายมาตราจะเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนั้น ส.ป.ก. จึงมีความเห็นว่า หากมีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติมต่อร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ก็สามารถนำความเห็นหรือข้อสังเกตไปประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เพื่อให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ใช้ประกอบการพิจารณาร่างกฎหมายได้

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ดังกล่าว ได้มีการปรับปรุงทั้งฉบับ ที่ดินของรัฐยังคงเป็นของรัฐ แต่คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นส่วนน้อย โดยเห็นว่าควรออกเป็นกรรมสิทธิ์ให้กับผู้ถือครองที่ดิน ซึ่งที่ดินที่ ส.ป.ก. นำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินมีทั้งที่ดินของรัฐ และที่ดินเอกชน ในส่วนของที่ดินเอกชน เช่น โฉนดที่ดินหนังสือรับรองการทำประโยชน์ น.ส. 3 เป็นต้น ซึ่ง ส.ป.ก. ดำเนินการจัดซื้อมาแล้ว จัดสรรให้เกษตรกร เช่า หรือเช่าซื้อ เมื่อเกษตรกรชำระค่าเช่าซื้อครบถ้วนแล้ว จึงโอนกรรมสิทธิ์ให้กับเกษตรกร แต่มีเงื่อนไขตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ซึ่งกำหนดว่า “ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะทำการแบ่งแยก หรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง” ซึ่งกฎกระทรวงดังกล่าวได้ออกมาใช้บังคับแล้วในส่วนที่ดินของรัฐได้มา 4 ประเภท เช่น ที่ดินสาธารณประโยชน์ ที่ดินราชพัสดุที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรม โดยนำมาจัดสรรให้กับเกษตรกร โดยการออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ แต่กรรมสิทธิ์เป็นของ ส.ป.ก. ไม่ได้ให้เกษตรกรเช่า แต่มาตรา 30 วรรคสอง กำหนดว่า “บรรดาที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มา ถ้าเป็นที่ดินของรัฐและมีเกษตรกรถือครองอยู่แล้วเกินจำนวนที่กำหนดในวรรคหนึ่งก่อนเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เมื่อเกษตรกรดังกล่าว ยื่นคำร้องและยินยอมชำระค่าเช่า หรือค่าชดเชยที่ดินในอัตราหรือจำนวนที่เพิ่มขึ้นตามที่คณะกรรมการกำหนด สำหรับที่ดินส่วนที่เกินตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการจัดที่ดินให้เกษตรกรเช่าหรือจัดให้ แล้วแต่กรณี ตามจำนวนที่เกษตรกรถือครองได้ ...” ดังนั้น ส.ป.ก. จึงสามารถจัดให้เช่าในที่ดินของรัฐ ได้ ซึ่งในปัจจุบัน ส.ป.ก. ได้มีการเปลี่ยน ส.ป.ก. 4-01 เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร จึงต้องการสอบถามว่าที่ดินของรัฐจะสามารถนำไปสู่โฉนดได้หรือไม่ อย่างไร เนื่องจาก ตามมาตรา 36 ทวิ กำหนดว่า “บรรดาที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ใด ๆ ที่ ส.ป.ก. ได้มา ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือได้มาโดยประการอื่นที่วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่ให้ถือเป็นที่ราชพัสดุและให้ ส.ป.ก. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์เพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดิน

เพื่อเกษตรกรรม” และมาตรา 36 ทวิ วรรคสอง กำหนดว่า “ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินมีอำนาจออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเกี่ยวกับที่ดินของ ส.ป.ก. ตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ตามที่ ส.ป.ก. ร้องขอ” ทั้งนี้ ส.ป.ก. ได้มีการร้องขอให้กรมที่ดินออกโฉนดในที่ดินของรัฐที่จัดให้เกษตรกร(มอบ ส.ป.ก. 4-01 แล้ว) โดยออกในนาม ส.ป.ก. แล้ว ประมาณ 1.6 ล้านไร่ และได้มีโครงการนำร่องทดลองให้เกษตรกรเข้าซื้อแล้วที่ตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ประมาณ 110 ราย ซึ่งมีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ชำระค่าเข้าซื้อครบแล้ว และโอนกรรมสิทธิ์ให้แล้วประมาณ 50 ราย แต่โครงการนี้ ยังไม่ได้มีการนำเสนอ คปก. เพื่อพิจารณาว่าจะดำเนินการต่อไปหรือไม่อย่างไร ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ดังกล่าว จึงควรให้ความเห็นชอบต่อไปได้ ในเรื่องที่ดินของรัฐ ส.ป.ก. สามารถร้องขอให้ออกโฉนดที่ดินกับกรมที่ดินได้ แต่ออกเป็นชื่อของ ส.ป.ก. ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฯ มีความเห็นว่าจะไม่ต้องออกเป็นชื่อ ส.ป.ก. ให้ออกเป็นชื่อของผู้ถือครองที่ดิน แต่คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ส่วนใหญ่ยังไม่เห็นด้วย

2. ประเด็นข้อสังเกต ที่ดิน ส.ป.ก. ได้มาแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

- 1) การจัดซื้อ
- 2) การเวนคืน และ
- 3) การออกกฎหมาย

แต่ทั้งหมดนี้เรียกว่า ที่ดินของรัฐ เพื่อนำมาดำเนินการจัดสรรให้กับประชาชนที่ไม่มีที่ดินประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือเกษตรกรผู้มีฐานะยากจน โดยมีเงื่อนไขว่าต้องมีฐานะยากจนเท่านั้น จึงจะได้รับสิทธิถือครองที่ดินของรัฐ แต่หากเกษตรกรได้รับที่ดินไปแล้วไม่มีลักษณะเป็นบุคคลผู้มีฐานะยากจนถือว่าผิดเงื่อนไขหรือไม่ และเมื่อเกษตรกรไม่เป็นบุคคลผู้มีฐานะยากจนแล้ว เกษตรกรอ้างสิทธิถือครองเป็นกรรมสิทธิ์ในที่ดินถือว่าผิดเงื่อนไขหรือไม่ หรือจัดสรรที่ดินให้แล้วเกษตรกรต้องยากจนตลอดเวลา อีกประเด็น คือ หากนำที่ดินของรัฐจัดสรรให้กับเอกชน ส.ป.ก. ควรชี้แจงเหตุผลด้วยว่าซื้อที่ดินจากการใช้งบประมาณประเภทใด และนำมาจัดสรรในลักษณะการเข้าซื้อ เมื่อชำระค่าเข้าซื้อครบถ้วนจึงตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกร ดังนั้น จึงต้องแยกประเภทที่ดินให้ชัดเจน

3. ประเด็นข้อสังเกต กรรมการและเลขานุการฯ ได้ชี้แจงว่า ที่ดิน ส.ป.ก. มีหลายประเภท เช่น ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดซื้อมาจากเอกชน แล้วนำมาจัดสรรให้กับเกษตรกรเช่า หรือเช่าซื้อ ซึ่งจะสามารถโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้ถือครองได้ แต่หากเป็นที่ดินของรัฐตามร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน และคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ฉบับใหม่ ยังคงเป็นที่ดินของรัฐ ซึ่งมีความเห็นบางประเด็นที่คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ส่วนใหญ่พิจารณาว่าที่ดินของรัฐควรเป็นของรัฐไม่ควรโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้กับเอกชน สำหรับประเด็นเกษตรกรที่ได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. จะมีทางรวยหรือไม่ โดยข้อเท็จจริงในยุคปัจจุบัน มีผู้ถือครองที่ดินที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรแล้วเจริญก้าวหน้าและมีรายได้พอสมควร ไม่ได้มีฐานะยากจนอย่างนั้นตลอดไป ในส่วนนี้อาจจะต้องนำมาพิจารณาเพิ่มเติม

4. ประเด็นข้อสังเกตว่า ในการประชุม คปก. ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567 คปก. ได้มีมติอนุมัติหลักการทบทวนร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินฯ จำนวน 3 ประเด็น ประเด็นสำคัญ คือ ประเด็นเรื่องการปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดินของเกษตรกร เพื่อยกระดับเอกสารสิทธิที่ดิน ส.ป.ก. 4-01 เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิได้มากขึ้น ไม่ได้ให้กรรมสิทธิ์กับประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ที่ใช้บังคับในปัจจุบัน เพราะฉะนั้นยังคงยืนยันมติในครั้งนั้นเรื่องที่ประชาชนจะไม่ได้กรรมสิทธิ์ แต่ได้รับสิทธิมากขึ้นเมื่อเปลี่ยนเป็นโฉนดเพื่อการเกษตร ในกรณีที่เห็นชอบให้นำร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ฉบับใหม่ เข้าสู่ที่ประชุมของคณะกรรมการกฤษฎีกา มีความเห็นว่าให้นำเสนอเพื่อไปพิจารณาในชั้นคณะกรรมการกฤษฎีกา เนื่องจากการพิจารณาหลักกฎหมายต้องพิจารณาในสาระสำคัญ ในขณะที่เดียวกันหากมีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้ดำเนินการรวบรวมความเห็นไว้แล้วแนบเสนอพิจารณาในคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังกล่าวด้วย เพื่อจะได้เป็นข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการกฤษฎีกา

5. ประเด็นข้อสังเกต ในรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. เดิม พร้อมกับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ทั้ง 8 ประเด็น ซึ่ง ส.ป.ก. ได้นำกลับมาพิจารณาใหม่นั้น ในขั้นตอนของกระบวนการออกกฎหมายตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

โดยร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ดังกล่าว มีความสอดคล้องกับกฎหมายประมง ซึ่งมีกระบวนการที่ต้องใช้ระยะเวลา จึงจะผลักดันเข้าสู่รัฐสภาได้ ดังนั้น จึงเห็นสมควรเร่งรัดเพื่อเสนอให้ความเห็นชอบ ให้ ส.ป.ก. นำเข้าสู่ คทช. ต่อไป

6. ประเด็นข้อสังเกต ผู้แทนกรมบัญชีกลาง (นางมัลลิกา อัทธาสกิจ) ได้ให้ความเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ดังกล่าว มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของการปรับปรุงหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินของกองทุน ซึ่งตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 นั้น หากมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องเกี่ยวกับกองทุน หรือเรื่องของวัตถุประสงค์ของกองทุน เห็นควรให้ฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเข้าสู่กระบวนการจัดตั้งกองทุนใหม่ เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในฐานะเป็นประธานคณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียน และกรมบัญชีกลางเป็นเลขานุการ ควบคู่ไปกับนำเสนอ ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ดังกล่าวด้วย

มติคณะกรรมการ 1. ยินยอมมติ คปก. ในการประชุมครั้งที่ 2/2566 เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2566 ที่เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ.

2. เห็นชอบให้ ส.ป.ก. นำร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. และความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ 120/2567 สั่ง ณ วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2567 ส่งให้ สทช. นำเสนอ คทช. พิจารณาดำเนินการต่อไป

เรื่องที่ 3.5 ผลการพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน และขอความเห็นชอบให้เพิ่มเติม เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ.

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร 0911/340 ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2567 แจ้งผลการพิจารณาข้อหารือของ ส.ป.ก. ตามบันทึก คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่อง ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำสั่ง

ทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่องเสร็จที่ 1674/2567 โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. ก่อนที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับ คปก. อาศัยอำนาจตามมาตรา 19 (8) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 บัญญัติให้ คปก. มีอำนาจออกระเบียบเข้าทำประโยชน์ฯ พ.ศ. 2535 เพื่อกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการอุทธรณ์ให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ถูกสั่งให้สันติการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (สันติการ) ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว โดยกำหนดให้ คปก. เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ทั้งนี้ ตามข้อ 13 วรรคสอง แห่งระเบียบเข้าทำประโยชน์ฯ พ.ศ. 2535 จึงเป็นกรณีที่จะเทียบกำหนดเรื่องการอุทธรณ์ เกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินและการสันติการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 19 (8) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ดังนั้น การที่ คปก. ออกระเบียบเข้าทำประโยชน์ฯ พ.ศ. 2535 จึงเป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมาย

2. ภายหลังที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับ มาตรา 3 วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ “วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่ กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ...” และมาตรา 3 วรรคสอง บัญญัติว่า “ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์ หรือโต้แย้งที่กำหนดในกฎหมาย” ซึ่งกฎหมายในที่นี้ ย่อมหมายถึงพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และพระราชกำหนดเท่านั้น การที่ระเบียบ เข้าทำประโยชน์ฯ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 กำหนดให้ เลขาธิการ ส.ป.ก. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมายเป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่ง ให้สันติการ ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. 2539 แต่เมื่อพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 กำหนดเรื่องการอุทธรณ์เฉพาะเงินค่าทดแทน ส่วนการอุทธรณ์คำสั่ง ให้สันติการ มีเพียงในระเบียบเข้าทำประโยชน์ฯ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 อีกทั้งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ไม่ได้กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้เป็นการเฉพาะ แต่การอุทธรณ์ ดังกล่าวกำหนดขึ้น โดยระเบียบเข้าทำประโยชน์ฯ พ.ศ. 2535 จึงนำมาตรา 3 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาใช้บังคับในเรื่องนี้ไม่ได้ ดังนั้น ขั้นตอนและระยะเวลาการอุทธรณ์ จึงต้องนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ

ทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาใช้บังคับตามมาตรา 3 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ฉะนั้น ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สิ้นสิทธิ จึงต้องเป็นไปตามมาตรา 44 และมาตรา 45 ประกอบกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จึงได้แก่

(1) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรณีที่เลขาธิการ ส.ป.ก. เป็นผู้ออกคำสั่งดังกล่าว ตามข้อ 2 (4)

(2) ผู้ว่าราชการจังหวัด กรณีที่ปฏิรูปที่ดินจังหวัดผู้ซึ่งเลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมายเป็นผู้ออกคำสั่งดังกล่าว ตามข้อ 2 (8)

การที่ คปก. ออกระเบียบซึ่งเป็นเพียงกฎ แต่งตั้งให้คณะอนุกรรมการฯ เป็นผู้วินิจฉัยอุทธรณ์แตกต่างไปจากพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จึงมิอาจทำได้ ดังนั้น เมื่อ คปก. ไม่มีอำนาจกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการอุทธรณ์ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ฯ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 รวมทั้งไม่มีอำนาจกำหนดผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ คปก. หรือคณะอนุกรรมการฯ จึงไม่อาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน ได้คำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อคำวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน เป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และยังไม่มีการเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว คำวินิจฉัยอุทธรณ์ย่อมมีผลต่อไปจนกว่าจะถูกเพิกถอนโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจโดยศาล หรือโดยเหตุอื่น ตามมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ดังนั้น เมื่อปรากฏว่า ส.ป.ก. มีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน ซึ่ง สคก. มีความเห็นว่า ภายหลังที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับ โดยมาตรา 3 วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ “วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้” และมาตรา 3 วรรคสอง บัญญัติว่า “ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่กำหนด

ในกฎหมาย” ซึ่งกฎหมายในที่นี้หมายถึงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และพระราชกำหนดเท่านั้น ประกอบกับเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 จะเห็นได้ว่าในหมวด 4 อุตธรณ์ กำหนดบทบัญญัติเรื่องการอุทธรณ์เฉพาะเงินค่าทดแทนเท่านั้น ส่วนการอุทธรณ์คำสั่ง ให้สันติธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. มีเพียงในระเบียบ เข้าทำประโยชน์ฯ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 ออกโดยอาศัย อำนาจตามความในมาตรา 19 (8) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้ คปก. มีอำนาจในการกำหนดเกี่ยวกับการอุทธรณ์ คำสั่งให้สันติธิการกล่าวด้วย จึงเป็นกรณีที่พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ไม่ได้กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งในเรื่องนี้ไว้ เป็นการเฉพาะ จึงนำมาตรา 3 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาใช้บังคับในเรื่องนี้ได้ ดังนั้น ขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์ จึงต้องนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาใช้บังคับ ด้วยเหตุนี้คณะอนุกรรมการฯ จึงไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ในการปฏิรูปที่ดิน (ความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ในเรื่องเสร็จที่ 1674/2567) เมื่อ สคก. วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามข้อหารือของ ส.ป.ก. แล้ว ดังนั้น ส.ป.ก. ในฐานะหน่วยงานของรัฐ จึงต้องปฏิบัติตามความเห็นดังกล่าวตามมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2482 จึงอาศัยอำนาจตามระเบียบคัดเลือกฯ พ.ศ. 2564 ข้อ 5 วรรคสาม กำหนดว่า “ในกรณีที่มีปัญหาหรือไม่อาจปฏิบัติ ตามระเบียบนี้ หรือกรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบให้คณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด หรือพิจารณาสั่งการ” และระเบียบเข้าทำประโยชน์ฯ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 ข้อ 7 (8) กำหนดว่า “ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด รวมทั้งคำสั่งของเลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการ มอบหมาย” เพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดหรือมีมติให้การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ในการปฏิรูปที่ดินให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และตามความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ 1674/2567 และเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 โดยเพิ่มอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองจากการปฏิรูปที่ดินไว้เป็นการเฉพาะ ในร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ต่อไป

ความเห็นของ ส.ป.ก.

เมื่อปรากฏว่า ส.ป.ก. มีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน ซึ่ง สคก. มีความเห็นว่าภายหลังที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับโดยมาตรา 3 วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ “วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้” และมาตรา 3 วรรคสอง บัญญัติว่า “ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่กำหนดในกฎหมาย” ซึ่งกฎหมายในที่นี้หมายความว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และพระราชกำหนดเท่านั้น ประกอบกับเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 จะเห็นได้ว่าในหมวด 4 อุทธรณ์ กำหนดบทบัญญัติเรื่องการอุทธรณ์เฉพาะเงินค่าทดแทนเท่านั้น ส่วนการอุทธรณ์คำสั่งให้สันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. มีเพียงในระเบียบเข้าทำประโยชน์ฯ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19 (8) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ซึ่งบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมิได้ให้ คปก. มีอำนาจในการกำหนดเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งให้สันสิทธิดังกล่าวด้วย จึงเป็นกรณีที่พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ไม่ได้กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งในเรื่องนี้ไว้เป็นการเฉพาะ จึงนำมาตรา 3 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาใช้บังคับ ในเรื่องนี้มีได้ ดังนั้น ขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์จึงต้องนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาใช้บังคับ ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการฯ จึงไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน (ความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ในเรื่องเสร็จที่ 1674/2567)

เมื่อ สคก. วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามข้อหารือของ ส.ป.ก. แล้ว ดังนั้น ส.ป.ก. ในฐานะหน่วยงานของรัฐ จึงต้องปฏิบัติตามความเห็นดังกล่าว ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2482 จึงอาศัยอำนาจตามระเบียบคัดเลือกฯ พ.ศ. 2564 ข้อ 5 วรรคสาม กำหนดว่า “ในกรณีที่มีปัญหาหรือไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือกรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบให้คณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดหรือพิจารณาสั่งการ” และระเบียบเข้าทำประโยชน์ฯ พ.ศ. 2535

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 ข้อ 7 (8) กำหนดว่า “ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด รวมทั้งคำสั่งของเลขาธิการ หรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย” เพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดหรือมีมติให้การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และตามความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติฯ เรื่องเสร็จที่ 1674/2567 และเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 โดยเพิ่มอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองจากการปฏิรูปที่ดินไว้เป็นการเฉพาะในร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ต่อไป

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายปรานพงษ์ ตีลภัทร) ได้แสดงความเห็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง สคก. ได้แจ้งผลการพิจารณาข้อหาหรือของ ส.ป.ก. ตามบันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่องเสร็จที่ 1674/2567 วินิจฉัยว่าคณะกรรมการฯ ที่ คปก. แต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน ไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ เนื่องจากพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ไม่ได้บัญญัติเรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินไว้ ทั้งนี้ เมื่อออกคำสั่งทางปกครองไปแล้ว คำสั่งนั้นก็ยังมีผลต่อไปจนกว่าจะถูกเพิกถอนโดยศาลหรือมีการอุทธรณ์ในกรณีอื่นโดยผู้มีอำนาจเป็นผู้พิจารณาสั่งเพิกถอน ดังนั้น ส.ป.ก. ต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองดังกล่าว

ประเด็นที่สอง เมื่อคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีคำวินิจฉัยดังกล่าวแล้ว ขอให้ คปก. มีมติให้ ส.ป.ก. ดำเนินการเรื่องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองให้ชัดเจน แต่ไม่กระทบกับคำสั่งทางปกครองที่ออกไปดังกล่าวข้างต้น

ประเด็นที่สาม ขออนุมัติให้แก้ไขร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. โดยบัญญัติวิธีการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้ คปก. หรือผู้มีอำนาจตามร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ว่าเป็นผู้มีอำนาจในการวินิจฉัยอุทธรณ์ ซึ่งต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองดังกล่าว

2. ประเด็นข้อสังเกต กรณีการใช้อำนาจในการวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง โดยคณะอนุกรรมการฯ ดังกล่าว หลังจากมีพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับแล้ว จึงต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ประกอบกับความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองว่าผู้มีอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้สันติสิทธิ คือ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และผู้ว่าราชการจังหวัด ดังนั้น ส.ป.ก. ต้องทำตามความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง หากต้องการให้คณะอนุกรรมการฯ มีอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ดังกล่าวต้องมีการแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แต่ถ้าไม่แก้ไขพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ต้องปฏิบัติตามให้สอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

3. ประเด็นข้อสังเกต กรณีที่ ส.ป.ก. จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 นั้น ควรมีการระบุนายละเอียดอำนาจในการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในกฎหมายให้ชัดเจนและครอบคลุม เพื่อจะได้ปฏิบัติตามกฎหมายเฉพาะที่กำหนดไว้ดังกล่าวแทนการปฏิบัติตามกฎหมายกลาง คือ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แต่หาก ส.ป.ก. ยังไม่ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ในประเด็นดังกล่าว ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ที่กำหนดไว้

4. ประเด็นข้อสังเกต ในกรณีที่เจ้าของที่ดินถูกเวนคืนที่ดินจาก ส.ป.ก. ไม่พอใจค่าทดแทนให้สามารถอุทธรณ์ได้ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 40 บัญญัติว่า “ถ้าเจ้าของที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์หรือผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทน ผู้ใดประสงค์จะอุทธรณ์ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ภายในสามสิบวัน...” และในมาตรา 41 บัญญัติว่า “ให้มีคณะกรรมการอุทธรณ์คณะหนึ่ง...” มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ยื่นต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ ซึ่งเมื่อมีการตั้งคณะกรรมการอุทธรณ์ขึ้นมานั้น ได้มีการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ในกรณีเรื่องอื่นที่นอกเหนือจากเรื่องค่าทดแทน ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งให้สันติสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน จากกรณีดังกล่าวเมื่อมีการออกพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาใช้บังคับในภายหลัง จึงทำให้อำนาจการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งให้สันติสิทธิเป็นอำนาจของ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้ว่าราชการจังหวัด ดังนั้น ต้องมีการแก้ไข

พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ตามที่ ส.ป.ก. เสนอ โดยเพิ่มเติมกฎหมายประเด็นดังกล่าวให้มีอำนาจมากกว่าการจ่ายค่าทดแทน หรืออุทธรณ์เรื่องค่าทดแทนเพื่อให้เกิดความชัดเจนและครอบคลุมในประเด็น ดังกล่าว

มติคณะกรรมการ 1. รับทราบความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ 1674/2567 และพิจารณาวินิจฉัยหรือมีมติให้ ส.ป.ก. ดำเนินการ เรื่องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และตามความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ดังกล่าว

2. อนุมัติหลักการให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 โดยเพิ่มอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง จากการปฏิรูปที่ดินไว้เป็นการเฉพาะในร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครอง พื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อเสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติพิจารณาต่อไป

เรื่องที่ 3.6 ขอความเห็นชอบร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการที่เป็น การสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.

ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ในการประชุม ครั้งที่ 4/2566 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566 ได้มีมติอนุมัติหลักการแนวทางปรับปรุง หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ที่ดินหรือสงวนทรัพยากรสำหรับกิจการที่เป็น การสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมีแนวทางปรับปรุง ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ออกตามความในมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

1. กำหนดให้ที่อยู่อาศัยของเกษตรกรและบุคคลที่ให้บริการหรือเกี่ยวข้องกับ ความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคมในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยตรง เป็นกิจการตามข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ข้างต้น

2. เพิ่มประเภทกิจการเพื่อรองรับกรณีที่เกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินจาก สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) มีความประสงค์จะใช้ที่ดินบางส่วน สำหรับประกอบอาชีพเสริมไว้เป็นการเฉพาะ โดยการใช้ที่ดินดังกล่าวจะต้องไม่เกินกว่า สัดส่วนที่กำหนดเพื่อมิให้กระทบต่อการใช้ที่ดินเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน

ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมทั้งสอดคล้องกับบริบทและสภาพของสังคมในปัจจุบัน

3. หากมีประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องกับแนวทางปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ ส.ป.ก. พิจารณาปรับปรุงแก้ไขไปในคราวเดียวกัน

ส.ป.ก. ได้ดำเนินการตามมติ คปก. ในการประชุมครั้งที่ 4/2566 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566 โดยจัดทำร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ซึ่งเป็นการปรับปรุงประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับลงวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2533 และฉบับลงวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2543 ตามแนวทางปรับปรุงประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้างต้น พร้อมทั้งตารางเปรียบเทียบ และนำเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ในการประชุมครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2567 สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ประเด็น	สาระสำคัญของการปรับปรุง
1. ข้อ 1	กำหนดให้ยกเลิก (1) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 ประกาศ ณ วันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2533 (2) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 (ฉบับที่ 2) ประกาศ ณ วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2543

ประเด็น	สาระสำคัญของการปรับปรุง
2. ข้อ 2	กำหนดประเภทกิจการที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้แก่ (1) กิจการทางวิชาการเกษตร การสาธิต การทดลอง เพื่อประโยชน์ทางการเกษตร (2) กิจการที่ส่งเสริมหรือประกันราคาพืชผลการเกษตร หรือลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร (3) กิจการที่เป็นข้อตกลงร่วมกับ ส.ป.ก. ในการดำเนินการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร (4) กิจการที่เป็นการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมและปัจจัยการผลิต ตลอดจนการผลิต การจำหน่ายและการตลาดให้เกิดผลดียิ่งขึ้น (5) กิจการที่เป็นการบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคมในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นพื้นที่เพื่อการนี้โดยเฉพาะ โดยให้รวมถึงที่อยู่อาศัยของเกษตรกรและบุคคลที่ให้บริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคมซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่นั้นด้วย (6) กิจการที่เกษตรกรทำขึ้นเป็นอาชีพเสริมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตหรือสร้างรายได้เพิ่มเติมซึ่งใช้พื้นที่ไม่เกินร้อยละสามของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมดที่เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมและไม่กระทบต่อการใช้เวลาส่วนใหญ่ในรอบฤดูกาลผลิตในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก
3. ข้อ 3	กำหนดประเภทกิจการที่เป็นการเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้แก่ กิจการแปรรูปผลผลิตเกษตรกรรมซึ่งใช้ผลผลิตทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นหลัก
4. ข้อ 4	กำหนดให้ คปก. เป็นผู้ที่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับประเภทกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามที่กำหนดไว้ในประกาศ

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. โดยมอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ ปรับแก้ไขสัดส่วนการใช้พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพเสริมตามข้อ 2 (6) ของร่างประกาศฯ จากร้อยละสามเป็นร้อยละห้าของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมดที่เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม ทั้งนี้ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีข้อสังเกตว่า การกำหนดสัดส่วนการใช้พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพเสริมของเกษตรกรตามร่างประกาศฯ ข้อ 2 (6) ไม่ควรเกินร้อยละสามของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมดที่เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม

ความเห็นของคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ

ในการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2567 ที่ประชุมได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. โดยมอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ ปรับแก้ไขสัดส่วนการใช้พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพเสริมตามข้อ 2 (6) ของร่างประกาศฯ จากร้อยละสามเป็นร้อยละห้าของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมดที่เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม ทั้งนี้ ผู้แทน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีข้อสังเกตว่าการกำหนดสัดส่วนการใช้พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพเสริมของเกษตรกรตามร่างประกาศฯ ข้อ 2 (6) ไม่ควรเกินร้อยละสามของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมดที่เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม

ความเห็นของ ส.ป.ก.

1. ส.ป.ก. ได้ดำเนินการปรับแก้ไขร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ตามมติของคณะกรรมการฯ ในการประชุมครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2567 พร้อมทั้งได้นำร่างประกาศดังกล่าวไปดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง จัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ รวมทั้งได้เปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎผ่านระบบกลางทางกฎหมาย และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ ส.ป.ก. ตามนัยมาตรา 5 มาตรา 13 มาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ประกอบข้อ 2 แห่งกฎกระทรวง กำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. 2565

เสร็จเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ การจัดทำร่างประกาศฯ เป็นไปตามแนวทางการปรับปรุงประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ออกตามความในมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติมตามมติ คปก. ในคราวการประชุมครั้งที่ 4/2566 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566

2. ส.ป.ก. ได้พิจารณาสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ ความคิดเห็นของกรรมการใน คปก. ซึ่งได้มีหนังสือจัดส่งให้ ส.ป.ก. เพิ่มเติม รวมทั้งข้อสังเกตของผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งได้มีความเห็นแย้งไว้ในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2567 พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลและข้อเสนอแนะประกอบการพิจารณาของ คปก. เพื่อแก้ไขหรือยืนยันร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ดังนี้

2.1 ประเด็นข้อสังเกตของผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2567 และข้อมูลประกอบการพิจารณา พร้อมข้อเสนอเพื่อพิจารณา ดังนี้

ข้อสังเกต	ข้อมูลประกอบการพิจารณา	ข้อเสนอเพื่อพิจารณา
- ข้อ 2 (6) มีข้อสังเกตว่าการกำหนดสัดส่วนการใช้พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพเสริมของเกษตรกรไม่ควรเกินร้อยละสามของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมดที่เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม	- เดิมร่างประกาศฯ ได้กำหนดสัดส่วนการใช้พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพเสริมของเกษตรกรตามข้อ 2 (6) ไว้โดยให้ใช้พื้นที่ไม่เกินร้อยละสามของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมดที่เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม โดยพิจารณาจากหน้าที่ที่เกษตรกรจะต้องปฏิบัติตามข้อ 7 (4) แห่งระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกำหนดให้เกษตรกรสามารถขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมในที่ดินนั้นได้ไม่เกินร้อยละห้าของเนื้อที่ที่ได้รับมอบ ดังนั้น	- เพื่อโปรดพิจารณาแก้ไขหรือยืนยันการกำหนดสัดส่วนการใช้พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพเสริมของเกษตรกรตามร่างประกาศฯ ข้อ 2 (6)

ข้อสังเกต	ข้อมูลประกอบการพิจารณา	ข้อเสนอเพื่อพิจารณา
	การประกอบอาชีพเสริมในพื้นที่เพื่อประกอบเกษตรกรรมของเกษตรกรจึงไม่ควรเกินไปกว่าสัดส่วนดังกล่าวเพื่อมิให้กระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักอันเป็นคุณสมบัติของเกษตรกร - คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ในการประชุมครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2567 ได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า เนื่องจากเคยมีรายงานผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องและผลจากการตรวจสอบในพื้นที่พบว่า เกษตรกรจะใช้พื้นที่ในการประกอบกิจการอื่นในสัดส่วนเกินร้อยละสาม จึงได้มีมติให้ปรับแก้ไขสัดส่วนการใช้พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพเสริมตามร่างประกาศฯ ข้อ 2 (6) จากร้อยละสามเป็นร้อยละห้าของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมดที่เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม - ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีข้อคิดเห็นสรุปว่า การกำหนดสัดส่วนพื้นที่เพื่อประกอบอาชีพเสริมของเกษตรกรไว้ไม่เกินร้อยละสามของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมดที่เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมมีความเหมาะสม เนื่องจากจะไม่กระทบกับสาระสำคัญของความเป็นเกษตรกรและเพื่อไม่ให้เกษตรกรต้องถูกสั่งให้สันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ซึ่งหากพิจารณาจากหน้าที่ที่กำหนดให้การขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมต้องไม่เกินร้อยละห้าของเนื้อที่ที่ได้รับมอบแล้ว เห็น ควรให้กำหนดสัดส่วนการใช้พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพเสริมไว้ร้อยละสาม	

2.2 ประเด็นความเห็นตามผลการรับฟังความคิดเห็นซึ่งประธานและกรรมการใน คปก. ได้มีหนังสือจัดส่งความคิดเห็นให้ ส.ป.ก. เพิ่มเติม และข้อมูลประกอบการพิจารณา พร้อมข้อเสนอเพื่อพิจารณา ดังนี้

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ร้อยเอกธรรมฉัตร พรหมเผ่า) ประธาน คปก. - เห็นควรชะลอการพิจารณาเรื่องนี้ไว้ก่อน เนื่องจากการเพิ่มข้อความในข้อ 2 (5) และการเพิ่มประเภทกิจการในข้อ 2 (6) ในทางปฏิบัติสามารถดำเนินการได้ภายใต้ประกาศ คปก. เรื่อง รายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 พ.ศ. 2563 ประกาศ ณ วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2563	- ร่างประกาศฯ เป็นการกำหนดประเภทกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ใช้อำนาจประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ในขณะที่ประกาศ คปก. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2563 นั้น เป็นกรณีที่ใช้อำนาจตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้สอดคล้องกับประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ ที่ออกตามความในมาตรา 30 วรรคห้า ข้างต้น ดังนั้น ประกาศ คปก. ดังกล่าว จึงไม่มีสถานะเป็นกฎและไม่มีผลเป็นการขยายขอบเขตหรือลดสิทธิเสรีภาพของบุคคลให้กว้างหรือแคบไปกว่ากิจการตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ (ร่างประกาศฯ) ซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองที่ออกตามมาตรา 30 วรรคห้า - คปก. ในการประชุมครั้งที่ 4/2566 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566 ได้มีมติเห็นชอบให้ปรับปรุงประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ ที่ออกตามความในมาตรา 30 วรรคห้า เพื่อลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ อันอาจส่งผลให้เกิดข้อพิพาทของผู้ยื่นคำขออนุญาต หรือข้อร้องเรียน กรณี การจัดที่ดิน ประเภท ที่อยู่อาศัยในที่ดินชุมชน โดยกำหนดให้ที่อยู่อาศัยของเกษตรกรและบุคคลที่ให้บริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคมในเขต

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
	ดำเนินการปฏิรูปที่ดินโดยตรง เป็นกิจการตามข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าว รวมทั้งเพิ่มประเภทกิจการเพื่อรองรับกรณีเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินจาก ส.ป.ก. มีความประสงค์จะใช้ที่ดินบางส่วนสำหรับประกอบอาชีพเสริมไว้เป็นการเฉพาะ โดยการใช้ที่ดินดังกล่าวต้องไม่เกินกว่าสัดส่วนที่กำหนดเพื่อมิให้กระทบต่อการใช้ที่ดินเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ส.ป.ก. จึงได้ดำเนินการจัดทำร่างประกาศฯ ตามหลักการแนวทางที่ได้รับอนุมัติตามมติ คปก. ดังกล่าว
2. อธิบดีกรมการปกครอง กรรมการใน คปก. - ข้อ 2 (5) และ (6) เห็นควรให้มีการกำหนดรายการประเภทกิจการไว้เพื่อให้เกิดความชัดเจน	- ร่างประกาศฯ ฉบับนี้เป็นการกำหนดประเภทกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 สำหรับการกำหนดรายการประเภทกิจการเพื่อให้เกิดความชัดเจนนั้น คปก. สามารถใช้อำนาจวินิจฉัยได้ตามร่างประกาศฯ ข้อ 4 ทั้งนี้ ปัจจุบัน คปก. ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา 19 (12) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันออกประกาศ คปก. เรื่อง รายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินฯ ประกาศ ณ วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2563 เรียบร้อยแล้ว

2.3 ประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ส่วนใหญ่เป็นประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดรายการ ประเภทกิจการ การเก็บค่าเช่าหรือค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อประกอบกิจการ การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณา และแนวทางการปฏิบัติงาน ซึ่งอยู่นอกเหนือหน้าที่และอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามมาตรา 30 วรรคห้า อันเป็นบทอาศัยอำนาจในการออกร่างประกาศฯ จึงไม่สามารถนำประเด็นข้อเสนอลำต้นมากำหนดไว้ในร่างประกาศฯ ฉบับนี้ อย่างไรก็ตาม ประเด็นข้อเสนอตามความคิดเห็นดังกล่าวสามารถดำเนินการได้โดย คปก. หรือ ส.ป.ก. แล้วแต่กรณี ต่อไป

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 30 วรรคห้า กล่าวถึงกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่อง คำว่ากิจการอื่น คือ นอกจากการจัดสรรที่ดินเพื่อให้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมแล้วยังสามารถจัดสรรที่ดินเพื่อกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องด้วย ประเด็นนี้เห็นควรให้ ส.ป.ก. นำไปพิจารณาด้วย เนื่องจากถูกกำหนดไว้ในมาตรา 30 วรรคห้า ทั้งนี้ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง ได้มีการยกเลิกไปเมื่อปี พ.ศ. 2533 และ พ.ศ. 2543 ต่อมาปี พ.ศ. 2556 ได้มีประกาศ ส.ป.ก. ขยายความเกี่ยวกับกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่อง และต่อมาปี พ.ศ. 2563 สมัยร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีประกาศ คปก. เรื่อง รายการกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศกำหนดมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 พ.ศ. 2563 ซึ่งได้มีการขยายความเกี่ยวกับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องฯ มากขึ้น ซึ่งหาก คปก. พิจารณายกเลิกร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวกับกิจการสนับสนุนเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทั้งหมด เพื่อยกร่างฉบับใหม่ โดยออกเป็นประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฉบับใหม่ ตามมาตรา 30 วรรคห้า ให้ชัดเจนขึ้นก็จะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ โดยเฉพาะของ ส.ป.ก.จังหวัด

2. ประเด็นข้อสังเกต ตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 หลักคือ ส.ป.ก. สามารถจัดสรรที่ดินให้กับบุคคลใดซึ่งไม่เป็นเกษตรกรได้หรือไม่ บุคคลใดบ้างที่มีคุณสมบัติควรได้รับการจัดที่ดินเท่าไร มีสัดส่วนเท่าไร ให้คิดเป็นสัดส่วนของ ส.ป.ก. ในภาพรวม ตัวอย่างเช่น หากมีพื้นที่ 5,000 ไร่ สัดส่วนในภาพรวมหรือสัดส่วนรายแปลงของบุคคลนั้นที่จะให้เช่า หรือเช่าซื้อสามารถตกเป็นกรรมสิทธิ์ได้หรือไม่หากกิจการนั้นเกี่ยวเนื่องกับการเกษตร เพราะฉะนั้นกฎหมายมาตรา 30 วรรคห้า จึงเห็นควรให้มีสัดส่วนด้วย ควรมีพื้นที่ขนาดเท่าไรจึงจะเหมาะสมกับกิจการ และพิจารณาสัดส่วนรายแปลงหรือสัดส่วนภาพรวมด้วยว่าควรมีเท่าไร รวมถึงเรื่องของการบริการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ปืมน้ำมัน ร้านขายปุ๋ย ร้านขายเมล็ดพันธุ์พืช ร้านสปา เนื่องจากไม่ต้องการให้นำมาสื่อความหมายกันใหม่ เพราะ ส.ป.ก. ให้ความหมายที่คลุมเครือ

3. ประเด็นข้อสังเกต ในประเด็นที่นำเสนอเพื่อโปรดพิจารณาแก้ไขหรือยืนยันการกำหนดสัดส่วนการใช้พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพเสริมของเกษตรกรนั้น หมายถึงร้อยละสามกับร้อยละห้าของพื้นที่ทั้งหมด เพราะฉะนั้นต้องการให้ คปก. ตัดสินใจให้หรือไม่ หรือให้พิจารณาโดยเห็นว่าเหมือนเดิมตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นว่าร้อยละสาม หรือ คปก. สามารถพิจารณาการกำหนดสัดส่วนการใช้พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพเสริมของเกษตรกรร้อยละห้าได้ ดังนั้น จะขัดแย้งกัน และสามารถพิจารณาได้หรือไม่

4. ประเด็นข้อสังเกต ต้องการเสนอความเห็นในเรื่องที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานเสนอ เรื่องโซลาร์เซลล์ เพราะพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเป็นพื้นที่อนาคตของการใช้ไฟฟ้า เพราะปัจจุบันค่าไฟฟ้าแต่ละหน่วยแพงขึ้นเรื่อย ๆ จึงต้องการให้เรื่องนี้ผ่านความเห็นชอบ เพื่อเสนอเรื่องของการติดตั้งหลังคาพลังงานแสงอาทิตย์ในพื้นที่ ส.ป.ก. คล้ายกับหลักการร้อยละห้าในการขุดสระน้ำประจำไร่นา คือ เกษตรกรสามารถติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ขายกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้ และให้ คปก. พิจารณาว่าต้องไม่เกินกี่ไร่ หากมติวาระเรื่องนี้ผ่าน จึงเห็นควรให้นำเรื่องดังกล่าวข้างต้นเข้ามาเชื่อมโยงในพื้นที่ของ ส.ป.ก. ด้วย

5. ประเด็นข้อสังเกต ฝ่ายเลขานุการฯ (นางสาวอริฎา ปิยนิธิภัทร ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและระเบียบ ส.ป.ก.) ได้ชี้แจงว่า ร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฉบับนี้ ได้ดำเนินการยกเลิกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฉบับปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2543 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 30 วรรคห้า เพื่อปรับปรุงร่างประกาศดังกล่าว รวบรวมไว้เป็นฉบับเดียว โดยมีการเพิ่มรายการกิจการใน (5) และ (6) ไว้

ในส่วนของการประกาศ ส.ป.ก. และประกาศ คปก. เนื่องจากเป็นการอาศัยอำนาจตามกฎหมายแม่บทที่แตกต่างกัน ประกาศทั้ง 2 ฉบับนั้น ไม่ได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 30 วรรคห้า จึงไม่ได้ถูกยกเลิกโดยร่างประกาศฉบับนี้ เนื่องจากประกาศ ส.ป.ก. และประกาศ คปก. เป็นเพียงแนวทางปฏิบัติงานเพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ให้มีความชัดเจนมากขึ้น ทั้งนี้ อยู่ในขอบเขตของประกาศกระทรวงเกษตรฯ ฉบับนี้ จะใช้อำนาจเกินไปกว่าขอบเขตของประกาศกระทรวงเกษตรฯ ฉบับนี้ที่ออกโดยมาตรา 30 วรรคห้าไม่ได้ ดังนั้น เนื้อหาของประกาศกระทรวงเกษตรฯ ทั้ง 2 ฉบับเดิม จะถูกนำมาบรรจุไว้ในร่างประกาศฉบับนี้แล้ว ในประเด็นที่ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นว่าร้อยละสามสามารถทำได้ ซึ่งได้ให้ความเห็นในฐานะที่เป็นอนุกรรมการ ไม่ได้ให้ความเห็นในฐานะที่เป็นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งสุดท้ายแล้วอำนาจในการออกประกาศฉบับนี้ กฎหมายแม่บทมาตรา 30 วรรคห้า กำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ คปก. จะเป็นการพิจารณาในลักษณะกลั่นกรองก่อนที่จะให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ใช้อำนาจในการออกประกาศ เพราะฉะนั้นหาก คปก. มีความเห็นว่าควรจะเป็นร้อยละห้าก็สามารถกำหนดได้ และในกรณีที่ร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฉบับนี้ผ่านทางเกษตรกรจะสามารถดำเนินการติดตั้งหลังคาพลังงานแสงอาทิตย์ในพื้นที่ ส.ป.ก. ได้ตามประเภทกิจการในข้อ 2 (6) คือ ใช้พื้นที่บางส่วนที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบเกษตรกรรมมาใช้สำหรับประกอบอาชีพเสริมได้ไม่เกินร้อยละห้า เท่ากับว่าถ้าเกษตรกรได้รับที่ดินเต็มจำนวนตามที่กำหนด เนื้อที่ 50 ไร่ ก็จะสามารถใช้พื้นที่ได้ 2.5 ไร่ ในการประกอบอาชีพเสริม ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไม่ได้มีประเภทกิจการที่รองรับการประกอบอาชีพเสริมของเกษตรกรไว้ ดังนั้น จึงจะเป็นการกำหนดไว้เพื่อให้เกษตรกรสามารถสร้างรายได้เพิ่มเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้

6. ประเด็นข้อสังเกต ต้องการให้พิจารณาเกี่ยวกับเนื้อที่ 50 ไร่ เพราะว่าตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 30 วรรคห้า จัดสรรให้ได้ไม่เกิน 50 ไร่ แต่ข้อเท็จจริง และบริบทในปัจจุบันอาจเป็นไปได้ เช่น โรงงานน้ำตาล 50 ไร่ หรือกรณีรับซื้อ มันสำปะหลัง ลานตาก เป็นต้น เพราะฉะนั้นเมื่อบริบทสังคมและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป จึงควรมีการแก้ไขจำนวนเนื้อที่ดังกล่าวด้วย

7. ประเด็นข้อสังเกต ฝ่ายเลขานุการฯ (นางสาวอริฎา ปิยนิธิภัทร ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและระเบียบ ส.ป.ก.) ได้ให้ความเห็นว่า ในประเด็นดังกล่าวที่เกี่ยวกับการกำหนดสัดส่วนการใช้พื้นที่ร้อยละสาม และร้อยละห้า คือรายแปลงของเกษตรกรเฉพาะราย พิจารณาในส่วนของเกษตรกรเฉพาะรายในเรื่องของอาชีพเสริม ส่วนเรื่องกิจการสนับสนุนเกี่ยวเนื่องอื่นในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ปัจจุบันยังสามารถใช้ประโยชน์ได้ถึง 50 ไร่ แต่ต้องแยกเป็นรายแปลงของเกษตรกร เช่น ลานตากมันสำปะหลัง ไม่จำเป็นต้องดำเนินการภายในขอบเขตนี้ โดยสาระสำคัญในประกาศฉบับนี้ คือการรวมประกาศต่าง ๆ เข้ามาแล้วนำประกาศของ คปก. ยกมาเป็นประกาศของกระทรวง แล้วเพิ่มเติมเล็กน้อยซึ่งยังอยู่ในหลักการเดิมในส่วนของเนื้อที่ที่จะดำเนินการในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ฉบับใหม่นั้น ให้พิจารณาเป็นอีกราวหนึ่ง

มติคณะกรรมการ 1. ยืนยันการกำหนดสัดส่วนการใช้พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพเสริมของเกษตรกรไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมดที่เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม ตามร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ข้อ 2 (6)

2. เห็นชอบร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.

เรื่องที่ 3.7 ขอความเห็นชอบร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้ใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.

ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ในคราวการประชุมครั้งที่ 4/2566 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566 ได้มีมติอนุมัติหลักการแนวทางปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมีแนวทางปรับปรุงระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2541 (ระเบียบฯ พ.ศ. 2541) ดังนี้

1. กำหนดหลักเกณฑ์รองรับการพิจารณาอนุญาตและการจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สินในกรณีที่ได้รับอนุญาตรายเดิมสละสิทธิ โอนสิทธิ หรือถึงแก่ความตาย เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรม

2. กำหนดให้เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมาย เป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตตามระเบียบฯ พ.ศ. 2541

3. ปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตหรือการให้ผู้ได้รับอนุญาตถือปฏิบัติในประเด็นอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับหลักการในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562

4. หากมีประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องกับแนวทางปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ที่ดินหรือสงฆ์หรือสงฆ์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ ส.ป.ก. พิจารณาปรับปรุงแก้ไขไปในคราวเดียวกัน

ส.ป.ก. ได้ดำเนินการตามมติ คปก. ในการประชุมครั้งที่ 4/2566 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566 โดยจัดทำร่างระเบียบ คปก. ว่าด้วยการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสงฆ์หรือสงฆ์เพื่อกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ซึ่งเป็นการปรับปรุงระเบียบฯ พ.ศ. 2541 ตามแนวทางปรับปรุงระเบียบข้างต้น พร้อมทั้งตารางเปรียบเทียบ และนำเสนอคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ในการประชุมครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2567 และครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2567 สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ประเด็น	สาระสำคัญของการปรับปรุง
1. ข้อ 3	กำหนดให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสงฆ์หรือสงฆ์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2541
2. ข้อ 4	กำหนดบทนิยามตามระเบียบ ได้แก่ คำว่า “กิจการ” “สัญญา” “ผู้อนุญาต” “ผู้รับอนุญาต” “คู่สมรส” “บุตร” “เครือญาติ” “ทายาท” “เลขาธิการ” “ส.ป.ก.” และ “ส.ป.ก.จังหวัด”

ประเด็น	สาระสำคัญของการปรับปรุง
3. ข้อ 5	กำหนดให้การยื่นคำขอหรือการติดต่อใด ๆ และการออกเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ตามระเบียบนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยในกรณีที่มีเหตุไม่สามารถดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้ดำเนินการ ณ ส.ป.ก.จังหวัดแห่งท้องที่ซึ่งที่ดินหรือสิ่งหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่
4. หมวด 1 การขอ และการพิจารณาอนุญาต (ข้อ 6 - ข้อ 13)	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาอนุญาต ตั้งแต่การยื่นคำขอรับอนุญาต การตรวจสอบและรับคำขอรับอนุญาต การตรวจสอบสถานที่ที่ขอรับอนุญาต ผู้มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาต การพิจารณาคำขอรับอนุญาตและระยะเวลาในการพิจารณา การให้สิทธิแก่ผู้รับอนุญาต การชำระค่าตอบแทน และการดำเนินการของ ส.ป.ก.จังหวัดภายหลังจากที่ผู้อนุญาตมีคำสั่ง
5. หมวด 2 สัญญา และการปฏิบัติตามสัญญา (ข้อ 14 - ข้อ 16)	กำหนดหน้าที่ของผู้รับอนุญาตซึ่งจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญา และสภาพบังคับกรณีที่ผู้รับอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญา รวมทั้งกำหนดให้การได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินหรือสิ่งหาริมทรัพย์ตามระเบียบฉบับนี้ไม่มีผลเป็นการได้รับยกเว้นการปฏิบัติตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
6. หมวด 3 การสละสิทธิ การโอน หรือการตกทอดทางมรดก (ข้อ 17 - ข้อ 23)	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสละสิทธิ การโอน หรือการตกทอดทางมรดก ตั้งแต่การยื่นคำขอรับอนุญาตของคู่สมรส บุตร เครือญาติ หรือทายาทของผู้รับอนุญาต การพิจารณาคำขอรับอนุญาต การพิจารณากรณีที่มีทายาทยื่นคำขอรับอนุญาตเกินกว่าหนึ่งรายและไม่สามารถตกลงกันได้ระหว่างทายาทด้วยกัน การกำหนดลำดับทายาทของผู้รับอนุญาต การพิจารณากรณีผู้รับอนุญาตได้กระทำความผิดสัญญาข้อหนึ่งข้อใดก่อนถึงแก่ความตาย และ ส.ป.ก. ยังมีได้บอกเลิกสัญญาไปยังผู้รับอนุญาต และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้รับอนุญาตซึ่งสละสิทธิ โอนสิทธิ หรือถึงแก่ความตาย

ประเด็น	สาระสำคัญของการปรับปรุง
7. บทเฉพาะกาล (ข้อ 24 - ข้อ 27)	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณาหรือดำเนินการกรณีคำขอรับอนุญาตที่ได้ยื่นไว้ก่อนที่ระเบียบฉบับนี้จะใช้บังคับ สถานะและการดำเนินการกรณีสัญญาและหนังสืออนุญาตที่ออกตามระเบียบฯ พ.ศ. 2541 หรือมติ คปก. ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ การดำเนินการกรณีที่ถูกกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง แบบ หรือแนวทางปฏิบัติในเรื่องใดที่อ้างถึงการจัดที่ดินตามระเบียบเดิม และการดำเนินการตามข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง แบบ หรือแนวทางปฏิบัติที่มีอยู่ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบร่างระเบียบ คปก. ว่าด้วยการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ เพื่อกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. โดยปรับแก้ไขชื่อเป็นร่างระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้ใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ เพื่อกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. และมอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ ปรับแก้ไขร่างระเบียบฯ ตามข้อสังเกตของ คณะอนุกรรมการฯ และไปดำเนินการรับฟังความคิดเห็นก่อนนำเสนอ คปก. พิจารณาต่อไป

ความเห็นของคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ

ในการประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2567 และครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2567 ที่ประชุมได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบร่างระเบียบ คปก. ว่าด้วยการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. โดยปรับแก้ไขชื่อเป็นร่างระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้ใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. และมอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ ปรับแก้ไขร่างระเบียบฯ ตามข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการฯ และไปดำเนินการรับฟังความคิดเห็นก่อนนำเสนอ คปก. พิจารณาต่อไป

ความเห็นของ ส.ป.ก.

1. ส.ป.ก. ได้ดำเนินการปรับแก้ไขร่างระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้ใช้ที่ดินหรือสงวนทรัพย์เพื่อกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ตามมติของคณะอนุกรรมการฯ ในการประชุมครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2567 และครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2567 พร้อมทั้งได้นำร่างระเบียบฯ ดังกล่าวไปดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง จัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ รวมทั้งได้เปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎผ่านระบบกลางทางกฎหมายและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ ส.ป.ก. ตามนัยมาตรา 5 มาตรา 13 มาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ประกอบข้อ 2 แห่งกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. 2565 เสร็จเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ การจัดทำร่างระเบียบฯ เป็นไปตามแนวทางการปรับปรุงระเบียบฯ พ.ศ. 2541 ตามมติ คปก. ในคราวการประชุมครั้งที่ 4/2566 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566 ข้างต้น

2. ส.ป.ก. ได้พิจารณาสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ รวมทั้งความคิดเห็นของส่วนราชการและกรรมการใน คปก. ซึ่งได้มีหนังสือจัดส่งให้ ส.ป.ก. เพิ่มเติม พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลและข้อเสนอแนะประกอบการพิจารณาของ คปก. เพื่อแก้ไขหรือยืนยันร่างระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้ใช้ที่ดินหรือสงวนทรัพย์เพื่อกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ดังนี้

2.1 ประเด็นความเห็นตามสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และข้อมูลประกอบการพิจารณา พร้อมข้อเสนอเพื่อพิจารณา ดังนี้

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	ข้อมูลประกอบการพิจารณา	ข้อเสนอเพื่อพิจารณา
- ข้อ 4 กำหนดบทนิยาม คำว่า “คู่สมรส” เห็นควรกำหนดบทนิยามให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในส่วนที่เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเพื่อรองรับกรณีการสมรสเท่าเทียม (ปัจจุบันพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2567 มีผลใช้บังคับแล้ว)	- ตามร่างระเบียบฯ ข้อ 4 กำหนดว่า “คู่สมรส” หมายความว่าชายหรือหญิงที่อยู่กันด้วยกันฉันสามีภริยากับผู้รับอนุญาตโดยมิได้จดทะเบียนสมรส” กรณีคู่สมรสตามความหมายข้างต้น จึงจำแนกได้ 2 ประเภท คือ (1) คู่สมรสซึ่งจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายทั่วไป และ (2) คู่สมรสที่มีได้จดทะเบียนสมรส ดังนั้น เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไป เพื่อรองรับการสมรสเท่าเทียมออกมาบังคับใช้แล้ว การจดทะเบียนของคู่สมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กรณีการสมรสเท่าเทียมดังกล่าว จึงอยู่ในความหมายของ “คู่สมรส” ตามร่างระเบียบฯ ข้อ 4 ในประเภทที่ (1) ด้วยแล้ว - การกำหนดบทนิยามคำว่า “คู่สมรส” ตามร่างระเบียบฯ ข้อ 4 เป็นการกำหนดให้สอดคล้องกับบทนิยามคำว่า “คู่สมรส” ตามข้อ 4 แห่งระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. 2564 เพื่อให้การจัดที่ดินภายใต้ระเบียบแต่ละฉบับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินฯ สามารถคุ้มครองประโยชน์ของผู้ได้รับการจัดที่ดินและบุคคลในครอบครัวเดียวกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม	- เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดบทนิยามในร่างระเบียบฯ
- หมวด 3 การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการสละสิทธิ การโอนหรือตกทอดทางมรดก เห็นควรกำหนดให้บุคคลอื่นนอกเหนือจากคู่สมรส บุตร เครือญาติ และทายาท	- ข้อ 12 (1) แห่งระเบียบฯ พ.ศ. 2541 อันเป็นระเบียบที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้กำหนดให้ผู้รับอนุญาตต้องประกอบกิจการตามแผนงานและโครงการที่ขออนุญาตนั้น และจะโอนสิทธิไปยังบุคคลอื่นไม่ได้เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต โดยมีได้กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการกรณีผู้ได้รับอนุญาตรายเดิมไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดินหรือเสียชีวิต และมีคู่สมรส บุตร เครือญาติ หรือทายาทมายื่นคำขอรับอนุญาตไว้ซึ่งส่งผลให้การใช้ดุลพินิจของ ส.ป.ก.จังหวัด ในแต่ละท้องที่	- เพื่อโปรดพิจารณาแก้ไขหรือยืนยันการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณา กรณีการสละสิทธิ การโอนหรือการตกทอด

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	ข้อมูลประกอบการพิจารณา	ข้อเสนอเพื่อพิจารณา
สามารถยื่นคำขอรับอนุญาตใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ต่อจากผู้รับอนุญาตเพื่อประกอบกิจการได้	อาจไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น ร่างระเบียบฉบับนี้จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณากรณีดังกล่าวเอาไว้ในหมวด 3 (การสละสิทธิ การโอน หรือการตกทอดทางมรดก) โดยกำหนดให้คู่สมรส บุตร เครือญาติ หรือทายาทของผู้รับอนุญาตที่ประสงค์จะขออนุญาตใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ต่อจากผู้รับอนุญาตเพื่อประกอบกิจการสามารถยื่นคำขอรับอนุญาตได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด - ผู้แสดงความคิดเห็นที่เสนอให้กำหนด ให้บุคคลอื่นนอกเหนือจากคู่สมรส บุตร เครือญาติ และทายาท สามารถยื่นคำขอ รับอนุญาตใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ต่อจากผู้รับอนุญาตเพื่อประกอบกิจการได้ มีความเห็นโดยสรุปว่า เนื่องจากการประกอบกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินได้มีการกำหนด ให้เก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินอยู่แล้ว จึงสมควรให้บุคคลอื่นสามารถยื่นคำขอรับอนุญาตต่อจากผู้รับอนุญาตเพื่อประกอบกิจการได้ - กรณีที่ผู้รับอนุญาตไม่ประสงค์จะประกอบกิจการหรือถึงแก่ความตาย โดยไม่มีคู่สมรส บุตร เครือญาติ และทายาท ยื่นคำขอรับอนุญาตตามหมวด ๓ ส.ป.ก.จังหวัด มีหน้าที่และอำนาจนำที่ดินนั้นกลับมาจัดให้แก่บุคคลอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ระเบียบกำหนด ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติ ส.ป.ก.จังหวัด สามารถเสนอ คปท. พิจารณากำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงานกรณีดังกล่าวได้ตามนัยมาตรา 20 (6) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินฯ	ทางมรดก ตามหมวด 3 ของร่างระเบียบฯ

หมายเหตุ : ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นในประเด็นอื่น ๆ ส่วนใหญ่เป็นประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องปรับแก้ไขในร่างระเบียบฯ ฉบับนี้

2.2 ประเด็นความเห็นตามผลการรับฟังความคิดเห็นซึ่งส่วนราชการ และกรรมการใน คปก. ได้มีหนังสือจัดส่งความคิดเห็นให้ ส.ป.ก. เพิ่มเติม และข้อมูล ประกอบการพิจารณา พร้อมข้อเสนอเพื่อพิจารณา ดังนี้

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	ข้อมูลประกอบการพิจารณา	ข้อเสนอเพื่อพิจารณา
1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า) ประธาน คปก. - เนื่องจากการแก้ไขอำนาจในการพิจารณาอนุญาตจาก คปจ. เป็นเลขาธิการ ส.ป.ก. นั้น ระเบียบเดิมได้กำหนดผู้ใช้อำนาจดังกล่าว (คปจ.) โดยมีความเข้าใจผิดในข้อกฎหมายและได้ใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน ประกอบกับการออกระเบียบตามมาตรา 30 วรรคห้าดังกล่าว ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี จึงเห็นควรชะลอการพิจารณาเรื่องนี้ไว้ก่อน	- ร่างระเบียบฯ ได้แก้ไขผู้มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตตามระเบียบเดิมจาก คปจ. เป็นเลขาธิการ ส.ป.ก. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินฯ อันเป็นกฎหมายแม่บท และความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ 34/2565 - คปก. ในคราวการประชุมครั้งที่ 4/2566 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2566 ได้เห็นชอบให้ปรับปรุงระเบียบฯ พ.ศ. 2541 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์รองรับการพิจารณาอนุญาตและการจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สินในกรณีที่ได้รับอนุญาตรายเดิมสละสิทธิ โอนสิทธิ หรือถึงแก่ความตาย เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรม พร้อมทั้งแก้ไขผู้มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตตามระเบียบตลอดจนปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตหรือการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในประเด็นอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับหลักการในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ส.ป.ก. จึงได้ดำเนินการจัดทำร่างระเบียบฯ ตามที่ คปก. ได้อนุมัติหลักการดังกล่าว	- เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดผู้มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตตามข้อ 9 แห่งร่างระเบียบฯ

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	ข้อมูลประกอบการพิจารณา	ข้อเสนอเพื่อพิจารณา
2. อธิปไตยกรรมการปกครอง กรรมการใน คปก. เห็นด้วยในหลักการของร่าง ระเบียบฯ โดยมีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้		
1) ข้อ 10 วรรคสอง เห็นควร กำหนดกรอบระยะเวลาในการ ขยายระยะเวลาการพิจารณาของ ผู้อนุญาตออกไปให้ชัดเจน ไม่ควร ให้ผู้อนุญาตสามารถขยาย ระยะเวลาการพิจารณาอนุญาตได้ โดยไม่มีระยะเวลาที่แน่นอน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ขออนุญาตสามารถทราบ ระยะเวลาการพิจารณาคำขอ อนุญาตที่แน่ชัดจากผู้อนุญาต	- ร่างระเบียบฯ ข้อ 10 วรรคสอง เป็นการกำหนด ระยะเวลาในการพิจารณาคำขอเพื่อให้สอดคล้องกับ หลักการตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์ การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ กฎหมาย พ.ศ. 2562 ซึ่งระเบียบฯ พ.ศ. 2541 อันเป็น ระเบียบที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมิได้มีการกำหนด หลักเกณฑ์ดังกล่าว - เนื่องจากพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกใน การพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 ได้ กำหนดให้ผู้อนุญาตต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชน โดยกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต ในแต่ละกรณีไว้แล้ว ดังนั้น การอนุญาตตามร่างระเบียบฯ ฉบับนี้จึงต้องเป็นไปตามคู่มือฯ ซึ่งออกโดยกฎหมายกลาง ข้างต้น อย่างไรก็ตาม คณะอนุกรรมการพิจารณา กฎหมายและระเบียบ ในการประชุมครั้งที่ 2/2567 เมื่อ วันที่ 3 พฤษภาคม 2567 ได้พิจารณาประเด็นดังกล่าว แล้วเห็นว่า หากไม่มีการกำหนดกรอบระยะเวลาไว้เห็น ควรให้ระบุไว้ว่าระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตเป็นไป ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการ พิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 หรือ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หรือกำหนดหน้าที่ให้ผู้อนุญาตต้องแจ้งเป็นหนังสือและ ระบุเหตุผลของการขยายระยะเวลาดังกล่าวให้ผู้ยื่นคำ ขอรับอนุญาตทราบด้วย เนื่องจากหากเจ้าหน้าที่ใช้ ระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตนานเกินไปผู้ขอรับ อนุญาตจะเป็นผู้ได้รับผลกระทบ จึงได้มีมติมอบหมายให้ ฝ่ายเลขานุการฯ ปรับแก้ไขร่างระเบียบฯ โดยเพิ่มเติม	- เพื่อโปรด พิจารณาให้ความ เห็น ข อ บ ก ร กำหนดระยะเวลา ในการพิจารณา อนุญาตตามข้อ 10 วรรคสอง แห่งร่าง ระเบียบฯ

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	ข้อมูลประกอบการพิจารณา	ข้อเสนอเพื่อพิจารณา
	ถ้อยคำว่า “โดยให้แจ้งผู้ยื่นคำขอรับอนุญาตทราบเป็นหนังสือพร้อมทั้งระบุเหตุผลในการขยายระยะเวลาดังกล่าวด้วย” ในตอนท้าย	
2) ข้อ 13 เห็นควรกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ไว้ในร่างระเบียบฯ ให้มีความชัดเจน หากกรณีการอุทธรณ์ตามร่างระเบียบฯ ถือเป็นกฎหมายที่กำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้ เป็นการเฉพาะโดยไม่ต้องนำหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ขออนุญาตสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวได้อย่างเป็นธรรมและถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้การพิจารณาอนุญาตตามร่างระเบียบฯ มีความรอบคอบถูกต้องตามเจตนารมณ์มากยิ่งขึ้น	- ระเบียบฯ พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นระเบียบที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ข้อ 8 ได้กำหนดให้ผู้ขอรับอนุญาตมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อ คปก. ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติ คปก. โดยยื่นที่ ส.ป.ก.จังหวัด และกำหนดให้คำวินิจฉัยของ คปก. ให้เป็นที่สุด - ในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2567 ที่ประชุมได้พิจารณาและมีมติให้ตัดการกำหนดให้ คปก. เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งออกเนื่องจากพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินฯ ได้กำหนดอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ไว้เฉพาะการอุทธรณ์คำสั่งค่าทดแทนตามหมวด 4 โดยมีได้มีบทบัญญัติที่กำหนดอำนาจการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ในกรณีอื่นเอาไว้ ดังนั้น การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งที่ออกตามร่างระเบียบฯ รวมทั้งการเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวจึงต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ทั้งนี้ แนวทางการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ ข้างต้นสอดคล้องกับความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 1674/2567	- เพื่อโปรดให้ความเห็นชอบร่างระเบียบฯ ซึ่งตัดอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ของ คปก. ออก
3) ข้อ 14 วรรคสอง มีข้อสังเกตดังนี้ - การกำหนดค่าเสียหายเพิ่มเติมร้อยละ 25 ต่อปี ในกรณีที่ทรัพย์สินหรือสิ่งก่อสร้างที่ปลูกสร้างลงบนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตก่อให้เกิดความเสียหายหรือกีด	- กรณีการกำหนดค่าเสียหายเพิ่มเติมตามร่างระเบียบฯ ข้อ 14 วรรคสอง เป็นการกำหนดให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์เดิมที่กำหนดไว้ในระเบียบฯ พ.ศ. 2541 ข้อ 12 (6) และ (7) - กรณีการกำหนดให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งให้ผู้รับอนุญาตรื้อถอนทรัพย์สินหรือสิ่งก่อสร้างที่ปลูกลงบนที่ดิน	- เพื่อโปรดพิจารณาแก้ไขหรือยืนยันหลักเกณฑ์ตามข้อ 14 วรรคสอง แห่งร่างระเบียบฯ

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	ข้อมูลประกอบการพิจารณา	ข้อเสนอเพื่อพิจารณา
ขบวนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอาจสูงเกินสมควรเมื่อเปรียบเทียบกับความเสียหายในอนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้น อีกทั้งข้อ 15 ได้กำหนดให้ผู้อนุญาตใช้สิทธิเรียกค่าเสียหายใด ๆ อันเนื่องมาจากผู้รับอนุญาตไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด และในกรณีที่มีการวางเงินหรือหลักประกันผู้อนุญาตมีสิทธิรับเงินหรือหลักประกันตามสัญญาเพื่อนำมาชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นได้ - ผู้อนุญาตมีอำนาจรื้อถอนกรณีการออกคำสั่งให้รื้อถอนทรัพย์สินหรือสิ่งก่อสร้างภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่เนื่องจากพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินฯ ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้อำนาจผู้อนุญาตไว้โดยตรง	หรือสิ่งห้ามทรัพย์สินที่ได้รับอนุญาตในกรณีที่ทรัพย์สินหรือสิ่งก่อสร้างที่ปลูกลงบนที่ดินดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายหรือกีดขวางการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2567 ที่ประชุมได้พิจารณาประเด็นดังกล่าวแล้ว สรุปได้ว่ากรณีนี้ผู้อนุญาตไม่ได้ใช้อำนาจทางปกครองแต่จะดำเนินการโดยใช้สิทธิทางศาล เนื่องจากนิติสัมพันธ์ระหว่าง ส.ป.ก. กับผู้รับอนุญาตมีลักษณะเป็นสัญญา ดังนั้น หากมีการกระทำฝ่าฝืน ซึ่งเป็นการผิดสัญญาจะต้องดำเนินการโดยการฟ้องร้องต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาต่อไป	

2.3 ประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น ร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ส่วนใหญ่เป็นประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดรายการประเภทกิจการ การเก็บค่าเช่าหรือค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อประกอบกิจการ การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณา และแนวทางการปฏิบัติงาน ซึ่งอยู่นอกเหนือหน้าที่และอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามมาตรา 30 วรรคห้า อันเป็นบทอาศัยอำนาจในการออกร่างประกาศฯ จึงไม่สามารถนำประเด็นข้อเสนอดังกล่าวมากำหนดไว้ในร่างประกาศฯ ฉบับนี้ อย่างไรก็ตามประเด็นข้อเสนอดังกล่าวสามารถดำเนินการได้โดย คปก. หรือ ส.ป.ก. แล้วแต่กรณี ต่อไป

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ส.ป.ก. ควรนำเฉพาะประเด็นที่จะปรับปรุงซึ่งแตกต่างจากระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสิ่งสาธารณทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็น การสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2541 เช่น เรื่องอำนาจในการพิจารณาอนุญาตซึ่ง ส.ป.ก. แก้ไขได้เลย เนื่องจากสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาโดยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้วินิจฉัยแล้ว และเรื่องนิยามคำว่า “คู่สมรส” แก้ไขให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2567 โดยให้ ส.ป.ก. ระบุประเด็น ที่นำเสนอให้ชัดเจน

2. ประเด็นข้อสังเกต ฝ่ายเลขานุการฯ (นายปรีชา ลัมฉวิล รองเลขาธิการ ส.ป.ก.) ได้ชี้แจงว่า ในส่วนของการแก้ไขกฎหมายของร่างระเบียบ คปก. ฉบับนี้ ที่มา คือ ระเบียบ คปก. ฉบับเดิม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณา ข้อนี้ออกกับ ส.ป.ก. โดยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มีความเห็นว่า คปก. ไม่มีอำนาจในการอนุญาตดังกล่าว ส.ป.ก. จึงได้ดำเนินการแก้ไขจาก คปก. มาเป็นอำนาจเลขาธิการ ส.ป.ก. และการแก้ไขกฎหมายครั้งนี้ เนื่องจากในการอนุญาต ให้ใช้ที่ดินหรือสิ่งสาธารณทรัพย์เพื่อกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่อง เมื่อผู้ขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์เสียชีวิตต้องเริ่มกระบวนการขออนุญาตเข้าทำ ประโยชน์ใหม่ และ ส.ป.ก. ได้ดำเนินการแก้ไขให้ทายาทหรือเครือญาติ สามารถ ยื่นคำขอรับอนุญาตต่อจากผู้รับอนุญาตรายเดิม

3. ประเด็นข้อสังเกต ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (นายชำนาญวิทย์ เตรัตน์) ได้ให้ความเห็นว่า ประเด็นที่นำเสนอให้พิจารณาจะเหลือเพียงข้อ 1.2 และข้อ 1.6 เนื่องจากข้ออื่น คือ การคงไว้ตามระเบียบฉบับเดิม

4. ประเด็นข้อสังเกต ฝ่ายเลขานุการฯ (นางสาวอริฏา ปิยนิธิภัทร ผู้อำนวยการ กลุ่มกฎหมายและระเบียบ ส.ป.ก.) ได้ชี้แจงว่า เนื่องจากคณะอนุกรรมการพิจารณา กฎหมายและระเบียบ ได้กลั่นกรองร่างระเบียบดังกล่าวมาทุกประเด็นแล้ว แต่กระบวนการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 กำหนดให้ส่วนราชการต้องนำร่างกฎหมาย ไปรับฟังความคิดเห็น และเมื่อรับฟังความคิดเห็นแล้วก็ให้นำผลการรับฟังความคิดเห็น มาประกอบการพิจารณาแก้ไขหรือยืนยัน และฝ่ายเลขานุการฯ ตรวจสอบแล้ว เห็นควรยืนยันทุกประเด็นตามร่างระเบียบ คปก. ดังกล่าว ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ

ได้พิจารณากลับกรองมาแล้ว หาก คปก. เห็นสมควรที่จะพิจารณาเห็นชอบตามที่คณะอนุกรรมการฯ ได้กลั่นกรองโดยไม่มีการปรับแก้ไขตามความเห็นที่ได้รับฟังมา ดังนั้น จึงขอมติที่ประชุม คปก. เพื่อโปรดพิจารณาเห็นชอบตามร่างระเบียบฉบับนี้

มติคณะกรรมการ 1. ยืนยันในประเด็นข้อเสนอเพื่อพิจารณาตามสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และความเห็นซึ่งส่วนราชการและกรรมการใน คปก. ได้มีหนังสือจัดส่งความคิดเห็นให้ ส.ป.ก. เพิ่มเติม ดังนี้

1.1 คงการกำหนดบทนิยามคำว่า “คู่สมรส” ตามข้อ 4 แห่งร่างระเบียบฯ ซึ่งกำหนดให้ “คู่สมรส” ให้ความหมายรวมถึงชายหรือหญิงที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยากับผู้รับอนุญาตโดยมิได้จดทะเบียนสมรส

1.2 ยืนยันการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณากรณีการสละสิทธิ การโอน หรือการตกทอดทางมรดก ตามหมวด 3 แห่งร่างระเบียบฯ ซึ่งกำหนดให้คู่สมรส บุตร เครือญาติ หรือทายาทสามารถยื่นคำขอรับอนุญาตต่อจากผู้รับอนุญาตรายเดิม

1.3 คงการกำหนดผู้มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตตามข้อ 9 แห่งร่างระเบียบฯ ซึ่งกำหนดให้เลขาธิการ ส.ป.ก. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ส.ป.ก. มอบหมายเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาตตามระเบียบฯ นี้

1.4 คงการกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตตามข้อ 10 วรรคสอง แห่งร่างระเบียบฯ ซึ่งกำหนดให้ผู้อนุญาตพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอรับอนุญาตและเอกสารหลักฐานครบถ้วน ในกรณีมีเหตุผลอันสมควร ผู้อนุญาตอาจขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปได้ตามความจำเป็นโดยให้แจ้งผู้ยื่นคำขอรับอนุญาตทราบเป็นหนังสือพร้อมทั้งระบุเหตุผลในการขยายระยะเวลาดังกล่าว

1.5 คงการตัดอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ของ คปก. ออก

1.6 ยืนยันหลักเกณฑ์ตามข้อ 14 วรรคสอง แห่งร่างระเบียบฯ ซึ่งกำหนดให้ผู้รับอนุญาตมีหน้าที่ออกค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือกีดขวางการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและเสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 25 ต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าว

2. เห็นชอบร่างระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้ใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.

เรื่องที่ 3.8 แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้การตีความบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) เรื่องเสรีจที่ 206/2538 เรื่อง ผู้มีสิทธิได้รับการจัดที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามบัญชาของนายกรัฐมนตรี โดยมีความเห็นในประเด็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของ “เกษตรกร” ผู้มีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม สรุปได้ว่า จากบทนิยามคำว่า “การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” จะเห็นได้ว่าการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินของตนเองหรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพ ส่วนคำว่า “เกษตรกร” ตามบทนิยามในมาตรา 4 ได้แบ่งเกษตรกรออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และ (2) ผู้ซึ่งประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก หมายถึงผู้ที่เป็นเกษตรกรอยู่แล้วตามความเป็นจริง และได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก กล่าวคือ ใช้เวลาส่วนใหญ่ในอาชีพเกษตรกรรมมิใช่อาชีพอื่น ซึ่งผู้ที่เป็นเกษตรกรอยู่แล้วนี้ กฎหมายมิได้กำหนดว่าต้องเป็นเกษตรกรผู้ยากจน แต่เกษตรกรประเภทนี้จะต้องเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักและไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นของตนเองหรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ “การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” ตามบทนิยามในมาตรา 4 ส่วนผู้ซึ่งประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก หมายถึงผู้ที่ยังไม่เป็นเกษตรกร แต่ประสงค์จะเป็นเกษตรกรและมาขอรับการจัดที่ดินในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งเกษตรกรในประเภทนี้จะต้องเป็นผู้ยากจนหรือผู้จบการศึกษาทางเกษตรกรรมหรือผู้เป็นบุตรของเกษตรกร และบุคคลดังกล่าวจะต้องไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นของตนเองและประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ. 2535 ซึ่งตามมาตรา 3 ได้กำหนดว่าบุคคลเหล่านี้จะต้องไม่มีอาชีพอื่นอันมีรายได้ประจำเพียงพอแก่การยังชีพ ดังนั้น บุคคลประเภทที่ 2 นี้ จึงต้องเป็นผู้ไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นของตนเองตามบทบัญญัติส่วนท้ายของบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” และต้องเป็นผู้ยากจนหรือมิใช่ผู้ที่มีอาชีพอื่นอันมีรายได้ประจำเพียงพอแก่การยังชีพอยู่แล้วตามเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ประกอบกับคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เรื่องเสรีจที่ 1596/2563 เรื่อง การออกกฎหมายได้บังคับมาตรา 22 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 (กรณีพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) โดยมีความเห็นในประเด็นเกี่ยวกับการออกประกาศตามมาตรา 4 บทนิยามคำว่า “เกษตรกรรม” สรุปได้ว่า การประกาศกำหนดกิจการอื่นนอกจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นการเพิ่มเติม โดยให้ถือเป็นการประกอบเกษตรกรรมในกรณีดังกล่าว จะทำให้ผู้ซึ่งประกอบกิจการตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดเป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ตามความหมายของบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” อันอาจได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 กรณีจึงเป็นบทบัญญัติกฎหมายที่จะต้องมีการออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติก่อนจึงจะทำให้ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายได้ภายใต้บังคับของมาตรา 22 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงมีหน้าที่พิจารณาว่ากิจการใดที่สมควรกำหนดให้เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพื่อให้ผู้ซึ่งประกอบกิจการดังกล่าวได้รับสิทธิประโยชน์จากพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินฯ และโดยที่พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินฯ ใช้บังคับมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 ปัจจุบันการประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้พัฒนารูปแบบและวิธีการแตกต่างไปจากที่เคยทำอยู่เมื่อ ๔๕ ปีที่แล้ว อันจะทำให้ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในรูปแบบหรือวิธีการใหม่อาจไม่อยู่ในข่ายที่จะเป็นเกษตรกรตามที่มีบทนิยามไว้เดิม กรณีจึงเป็นการสมควรที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องคอยติดตามดูแลเพื่อมิให้เกษตรกรต้องเสียสิทธิอันพึงมีตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

ส.ป.ก. โดยสำนักกฎหมายได้รับทราบประเด็นปัญหาของเกษตรกรอันเนื่องมาจากการใช้การตีความบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของเกษตรกรในหลายกรณี ผ่านช่องทางโทรศัพท์สายด่วน ส.ป.ก. หมายเลข 1764 เช่น เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ประสบปัญหารายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่สม่ำเสมอและไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของตนเองและครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายที่ต้องเลี้ยงดูบุตรซึ่งมีภาระค่าใช้จ่ายในการศึกษาและหรือต้องเลี้ยงดูบิดามารดาด้วย

จึงมีความจำเป็นที่จะต้องประกอบอาชีพอื่นที่มีรายได้ประจำ เช่น ลูกจ้างในโรงงาน พนักงานรักษาความปลอดภัย (ยาม) พนักงานทำความสะอาด (แม่บ้าน) ควบคู่ไปกับการประกอบเกษตรกรรมในพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินดังกล่าว โดยรายได้จากการประกอบเกษตรกรรมก็ยังคงเป็นรายได้ที่มีความจำเป็นสำหรับการดำรงชีพของครอบครัวเช่นกัน ซึ่งการใช้การตีความบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” โดยพิจารณาจากการใช้เวลาส่วนใหญ่ในอาชีพเกษตรกรรมมิใช่อาชีพอื่นตามแนวทางที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ส่งผลให้เกษตรกรที่ประสบปัญหาข้างต้นขาดคุณสมบัติความเป็น “เกษตรกร” และต้องถูกสั่งให้สิ้นสุดสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเนื่องจากไม่ได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบเกษตรกรรม ทั้งที่เกษตรกรนั้นยังคงปฏิบัติหน้าที่ในการเข้าทำประโยชน์ตามที่ระเบียบกำหนด โดยมีการทำประโยชน์ในที่ดินเต็มความสามารถและไม่ได้มีการนำที่ดินไปให้บุคคลอื่นเข้าทำประโยชน์อันเป็นการฝ่าฝืนหน้าที่ตามระเบียบดังกล่าวแต่อย่างใด

ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สอดคล้องกับรูปแบบและวิธีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในปัจจุบันและเป็นการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมิให้ต้องเสียสิทธิอันพึงมีตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามนัยความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เรื่องเสร็จที่ 956/2563 รวมทั้งเพื่อเป็นการลดอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพไม่ให้เป็นการกระทบประชาชนเกินสมควร ส.ป.ก. จึงขอความเห็นชอบแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้การตีความบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยขอให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มอบหมายให้ ส.ป.ก. นำเสนอประเด็นปัญหาดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.) เพื่อพิจารณาทบทวนความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) เรื่องเสร็จที่ 206/2538 ในประเด็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของ “เกษตรกร” ผู้มีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามนัยข้อ 10 วรรคสาม แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. 2522 ประกอบมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2482 พร้อมทั้งขอหารือประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาแก้ไขปัญหาในกรณีดังกล่าวต่อไป

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นปัญหาตามหนังสือร้องทุกข์ของนายสมชาย ทองประเสริฐ (ผู้ร้อง) กรณียขอให้แก้ไขคุณสมบัติของเกษตรกรเพื่อให้บุตรหรือทายาทของเกษตรกรที่ทำงานในบริษัทหรือโรงงานที่ได้ทำประกันสังคมตามมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 สามารถรับโอนสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก. ต่อจากบิดามารดาซึ่งเป็นเกษตรกรได้ และการขอให้ทบทุนการดำเนินการสั่งให้นายหงษ์ทอง ศิริหงษ์ สิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน เนื่องจากบุคคลดังกล่าวได้ประกอบอาชีพอื่นร่วมกับการประกอบเกษตรกรรม แต่ยังคงใช้เวลาส่วนใหญ่และมีรายได้หลักมาจากการประกอบเกษตรกรรม รวมถึงกรณีการใช้การตีความบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” โดยพิจารณาจากการใช้เวลาส่วนใหญ่ในอาชีพเกษตรกรรมมิใช่อาชีพอื่นตามแนวทางที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน อันก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของเกษตรกร ตามข้อ 1.1 – 1.3 นั้น เป็นประเด็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากแนวทางในการตีความบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประเภทผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ในเรื่องเสรีที่ 206/2538 ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักไว้ โดยให้พิจารณาจากการใช้เวลาส่วนใหญ่ในอาชีพเกษตรกรรมมิใช่อาชีพอื่นในทางปฏิบัติที่ผ่านมา ส.ป.ก. จึงได้พิจารณาคูณสมบัติของเกษตรกรโดยคำนึงถึงระยะเวลาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยหากผลการตรวจสอบพบว่าบุคคลใดเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ส.ป.ก. จะถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีอาชีพประจำซึ่งใช้เวลาส่วนใหญ่ในอาชีพอื่น อันส่งผลให้บุคคลดังกล่าวขาดคุณสมบัติความเป็นเกษตรกรประเภทผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และต่อมาเมื่อศาลฎีกาได้มีคำพิพากษา ที่ คมจ. 1/2565 วางแนววินิจฉัยกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางเมือง (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) ระบุว่า “เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับฐานะของผู้ที่จะมีสิทธิได้รับการจัดสรรที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินก็ปรากฏว่าผู้คัดค้านมีรายได้ประจำจากเงินเดือนจากการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 4 สมัย มาตั้งแต่ปี 2558 ถึงปัจจุบัน จึงไม่ใช่เกษตรกรซึ่งใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบเกษตรกรรม” ส.ป.ก. จึงได้นำแนวคำวินิจฉัยดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาคุณสมบัติความเป็นเกษตรกรของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการใช้การตีความบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” ตามแนวทางข้างต้นอาจไม่สอดคล้องกับรูปแบบและวิธีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในปัจจุบันซึ่งเกษตรกรสามารถใช้เทคโนโลยีในการประกอบเกษตรกรรมโดยยังคงทำประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มความสามารถได้ด้วยระยะเวลาที่ลดลงและใช้เวลา นอกเหนือจากการประกอบเกษตรกรรมนั้นไปประกอบอาชีพอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ประจำให้แก่เกษตรกรและครอบครัวโดยไม่กระทบต่อการประกอบเกษตรกรรมในที่ดินดังกล่าว การใช้การตีความบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” ตามแนวทางที่ผ่านมา จึงส่งผลให้เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมควบคู่ไปกับการประกอบอาชีพอื่นที่มีลักษณะประจำตามรูปแบบและวิธีการข้างต้นจะต้องถูกสั่งให้สิ้นสุดสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน เพราะขาดคุณสมบัติความเป็นเกษตรกร ซึ่งเกษตรกรที่ถูกสั่งให้สิ้นสุดสิทธิและบุคคลในครอบครัวเดียวกันนั้น จะต้องตกเป็นผู้ไร้ที่ดินทำกินอันจะทำให้การดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 นอกจากนี้ การใช้การตีความบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” ดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทและสถานการณ์เกี่ยวกับการประกอบเกษตรกรรมของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินในปัจจุบัน ซึ่งภายในปี พ.ศ. 2570 เกษตรกรที่ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ ในขณะที่ทายาทของเกษตรกรส่วนใหญ่กลับไม่สามารถขอรับการจัดที่ดินแทนที่เกษตรกรดังกล่าวได้ เนื่องจากทายาทนั้นมีการประกอบอาชีพอื่นที่มีลักษณะประจำซึ่งทำให้ขาดคุณสมบัติความเป็นเกษตรกร แต่รายได้ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพอื่นก็ยังคงไม่เพียงพอและจำเป็นต้องมีรายได้จากการประกอบเกษตรกรรมร่วมด้วย ทั้งนี้ ครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีรายได้เงินสดสุทธิเพียง 7,777 บาทต่อครัวเรือนต่อเดือน

ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สอดคล้องกับรูปแบบและวิธีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในปัจจุบันและเป็นการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมิให้ต้องเสียสิทธิอันพึงมีตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามนัยความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เรื่องเสรีจที่ 1596/2563 รวมทั้งเพื่อเป็นการลดอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพไม่ให้เป็นการก่อกวนประชาชนเกินสมควร ส.ป.ก. จึงขอความเห็นชอบแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับการใช้การตีความบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยขอให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน

เพื่อเกษตรกรรม มอบหมายให้ ส.ป.ก. นำเสนอประเด็นปัญหาดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาทบทวนความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) เรื่องเสรีที่ 206/2538 ในประเด็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของ “เกษตรกร” ผู้มีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทั้งนี้ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามนัยข้อ 10 วรรคสาม แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. 2522 ประกอบมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2482 พร้อมทั้งขอหารือประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาแก้ไขปัญหาในกรณีดังกล่าวต่อไป

ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ดังนี้

1. ประเด็นข้อสังเกต ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายปราณพงษ์ ติลภัทร) ได้ให้ความเห็นและข้อสังเกตสรุปว่า เนื่องจากสถานการณ์และบริบทในภาคการเกษตรมีความเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ดังนั้น การนำเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยเพื่อขอทบทวนความเห็นทางกฎหมายในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการตีความบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น อาจเป็นไปได้โดยการเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ) เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย ซึ่งถ้าพิจารณาจากตัวบทกฎหมายแล้วไม่น่าจะเปลี่ยนแปลงนิยามดังกล่าวได้หรือมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ยกเว้นมีเหตุพิเศษในการประชุมของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งเลขาธิการ ส.ป.ก. หรือผู้แทนสำนักกฎหมาย ส.ป.ก. ต้องชี้แจงเหตุผลในการขอให้พิจารณาตีความนิยามดังกล่าว สำหรับข้อสังเกตในประเด็นที่น่าเสนอ คปก. ที่เสนอว่า “และขอหารือประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ตามแนวทางที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ” ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ได้กำหนดประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมให้ คปก. พิจารณาเห็นชอบเพื่อเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาไว้อย่างไร และเห็นว่าควรระบุประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมให้ชัดเจน

2. ประเด็นข้อสังเกต ฝ่ายเลขานุการฯ (นางสาวอริฎา ปิยนิธิภัทร ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและระเบียบ ส.ป.ก.) ได้ชี้แจงว่า จากการตรวจสอบในเบื้องต้น คณะกรรมการกฤษฎีกาได้กำหนดบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” แยกจากคำว่า “เกษตรกร” ซึ่งในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 4 นิยามคำว่า “เกษตรกร” มีการกำหนดให้กิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ถือว่าเป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ เพราะฉะนั้นการหารื้อครั้งนี้จะเป็นกรณี การตีความผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักตามแนวทางที่คณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จ ที่ 206/2538 หรือไม่ เนื่องจากในปัจจุบันมีการ เปลี่ยนแปลงการประกอบเกษตรกรรม ไม่ได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบเกษตรกรรม หรือ ส.ป.ก. อาจใช้อำนาจตามมาตรา 4 ของนิยามคำว่า “เกษตรกรรม” เพื่อแก้ไขปัญหา ให้แก่เกษตรกรโดยกำหนดประเภทการประกอบเกษตรกรรมให้สอดคล้องกับปัจจุบัน

ทั้งนี้ กรรมการและเลขานุการฯ ได้กล่าวว่า ฝ่ายเลขานุการฯ จะรับประเด็น ข้อสังเกตของผู้ทรงคุณวุฒิ (นายปราณพงษ์ ตีลภัทร) เพื่อดำเนินการต่อไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบให้ ส.ป.ก. นำเสนอประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้การตีความบทนิยาม คำว่า “เกษตรกร” ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไปยัง สคก. เพื่อขอทบทวนความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่ กรรมการร่างกฎหมาย) เรื่องเสร็จที่ 206/2538 และขอหารือประเด็นปัญหา ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ตามแนวทางที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ

เรื่องที่ 3.11 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลปากู อำเภอทุ่งยางแดง และตำบลกะตุง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกิน ให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 513-2-21.60 ไร่

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ในท้องที่ตำบลปากู อำเภอทุ่งยางแดง และตำบลกะตุง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี จำนวน 40 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 513-2-21.60 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

เรื่องที่ 3.12 ขออนุมัติกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย และตำบลพระยา บันลืออำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ตามโครงการจัดหาที่ดินทำกินให้เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน เนื้อที่ประมาณ 127-0-09.4 ไร่

มติคณะกรรมการ อนุมัติกำหนดเขตที่ดินเฉพาะพื้นที่ตามหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของกรมที่ดิน ในท้องที่ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย และตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 6 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 127-0-09.4 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน

คณะผู้จัดทำ

สรุปประเด็นข้อสังเกตและมติ คปก. ที่สำคัญ ครบรอบ 50 ปี (2518 – 2568)

นายเกียรติยศ ทรงสง่า

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและแผนงาน

นางสาวอาภาพรรณ พัฒนพันธ์

ผู้เชี่ยวชาญด้านการปฏิรูปที่ดิน

ฝ่ายเลขานุการ คปก.

1. นางสาวณัฏฐ์พิมล ฉัตรนิติกุล
2. นางณฤดี จินตนานุสรณ์
3. นายพิชัย เตชะทองสิงห์
4. นายวาทีต สอึ้งทอง
5. นางสาววรัญญา รุ่งสาย
6. นายปรัชชัย จุฑาศานต์
7. นางสาวอัมมา ธนศกกาญจนา
8. นางสาวผกาวรรณ วันดี
9. นายสรารุท บรรหนองทุม
10. นางสาวณัฏพร สิงห์เมธี
11. นายกรกฤษ สีเลิศ
12. นายมานพ ลามอ

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน
นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
เจ้าหน้าที่ธุรการปฏิบัติงาน
เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน
เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน
จ้างเหมาบริการ กคป.
จ้างเหมาบริการ กคป.
จ้างเหมาบริการ กคป.

ผู้ตรวจทานความถูกต้อง

1. นางสาวณัฏฐ์พิมล ฉัตรนิติกุล
2. นางณฤดี จินตนานุสรณ์
3. นายพิชัย เตชะทองสิงห์
4. นายกรกฤษ สีเลิศ

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน
นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
จ้างเหมาบริการ กคป.
(ผู้รับผิดชอบจัดทำ)

โฉนดเพื่อการเกษตร

สารบัญทะเบียนโฉนดเพื่อการเกษตร

เลขที่.....

เล่ม.....หน้า.....

อำเภอ.....

จังหวัด.....

เป็นหนังสือสำคัญแสดงสิทธิ ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

โฉนดเพื่อการเกษตรฉบับนี้ออกให้แก่

อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....

ตำบล.....

เพื่อแสดงสิทธิการ.....

มาตราส่วน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ปฏิรูปที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม

งาน.....

มาตราส่วน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

1 ถนนราชดำเนินนอก แขวงบ้านพานถม

เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

www.alro.go.th

สรุปประเด็นข้อสังเกต และมติ คปก. ที่สำคัญ

ครบรอบ 50 ปี (2518 - 2568)

เล่ม 2 (ปี 2547 - 2568)

จำนวนพิมพ์ 500 เล่ม

กันยายน 2568